

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Num. 86.

30 133

fiot

Sc²/1420

~~Sc~~
Peta

G.B.

14973

Peta

321663

DE

321663

OCCULTIS LITERARUM NOTIS,

SEV

*ARTIS ANIMI SENSU
OCCULTE ALIIS SIGNIFICANDI,
aut ab aliis significata expiscandi enodandique,*

LIBRI QUINQUE:

QUIBUS AUCTIONARIUM ACCESSIT

Additamenta quædam continens, ad præcedentes
broſ, tum novis inventis, tum pluribus exemplis,
auctiores & illustriores reddendos:

JOAN. BAPTISTA PORTA
NEAPOLITANO AUCTORE. /

EXPLICANTVR AVTEM INTER
cætera & Veterum quoq; ſcriptorum loca, hac de arte
loquentia in diſcemq; petita.

Editio poſtrema, priori caſtigatiſſima.

ARGENTORATI

Impenſis LAZARI ZETZNERI Bibliop.

M. DC. VI.

TYPOGRAPHUS

LECTORI S.

Ultò maximum inter cuiusque rei artifices imperitosque discrimen esse: vel ipsa experientia, non contemnenda iis in rebus, quæ in agendo faciendove consistunt, magistra docemur. Hinc namque & ædificari non ad sartores sutoresvè confugimus, sed ad cæmentarios, fabros lignarios, architectos, aliosque artium eam ad rem pertinentium gnaros: & è contra vestes aut calceamenta empturi, faciendave locaturi, nõ ad hos, sed ad illos nos conferimus. Ac licet illis, qui animum non advertunt, mechanicis tantum in artibus id obtinere videatur: in reliquis tamen omnibus quarum finis præcipuus est, aut actio aut operis cuiusdam effectio, idem quoque locum habere, & morientibus viris doctis credimus, & in quibusdam nos ipsi pro ingenii tenuitate sic fat manifestò deprehendimus. Sunt autem ejusdem generis ars civilis & militaris, eò ipso à ceteris hoc dictæ nomine. Nam & has & non similes alias certis præceptis comprehendendi, certa que doceri discique methodo posse, non libri modò de iisdem scripti, sed & viri maximi tam veteres, quantum sci-

*Discrimen
inter artifices
et imperitos
atque
imperitos
cuiusque
artis.*

*Politica
Ars bellica*

P R Æ F A T I O

*Consiliorū
quorundam
occultatio,
sacraque
ad
amicos per
latio.*

*Librorum
Porta, com-
mendatio.*

mus audivimusque, quàm recētiore mul-
ti multis illustrissimisque docuerunt exem-
plis: quæ, cum literatis cum primis, quibus
hæc eduntur, satis nota sint, in medium nūc
afferre opus non esse judicamus. Est autem
politica, militaris, aliarumque ejus generis
artium pars non minima, consilia ea, quæ
hostibus cum innotuerint, nobis obesse
possunt. iisdem occultare, atque ita signifi-
care posse amicis, ne vel tabellario impro-
bo, vel ipsis mox hostibus, si fortè ea quibus
concredita sunt intercepta fuerint, ulla ra-
tione innotescant. Quamobrem & veteres
& recentiores quidam viri prudentes eam
in rem, ut & alia ad animi secreta occultè si-
gnificanda, solertia aliquot excogitavêre
strategemata. Qui autem plura magisq; in-
geniosa congesserit, excogitârît, ediderit-
que, Joan. Baptista Porta viro doctissimo,
hodierna die quantum sciam extat nemo
Quod enim ad veterum hac de re edita seri-
pta attinet, cujusmodi illa fuerint, vix sci-
ri potest. Tenuerunt hanc artem procul du-
bio veteres per quàm multi, ut ex historiis
videre est, interdum à nonnullis reapse u-
surpatam: & in quorundam scriptis quoq;
vestigia supersunt, uti Ovidianis, à Porta
quoque adductis: elegantissimusque locus
extat apud Ausonium, quo nonnullas re-
censet, tandemque subjungit

In-

AD LECTOREM

*Innumeras possum celandi ostendere formas,
Et clandestinas veterum referre loquelas.*

Sed utinam non solum meminissent, aut de scientia essent gloriari: sed ut ea de re integre perscripissent: aut si perscripserunt, ea ad nostra quoque tempora pervenissent. Quod cum factum non est, eo usque dum quid horum fiat sua Portæ laus constabit integra. Quam etiam ob causam, cum viderem libros ipsius de furtivis literarum notis, vulgo de Ziferis inscriptos, à bonarum artium studiosis magnoperè expeti, eaque forma editos, ut aliâ potuerint multo commodiore minorisque parabili: in animum induxi, meo rursus eosdem prælo committere. Posteaquam autem rem ipsam aggressi sumus: quinque hæc insuper à nobis deprehensa sunt obtrigereque, de quibus te, lector benevole, commonendum duximus. Nam & de utilitate horum librorum, præter ea quæ author ipse eadem quoque de re tradidit, nonnulla adjicienda visa sunt: & titulus immutandus: & menda castigandæ: & de quibusdam exemplis monendi incautiores: & viri cujusdam bonarum literarum amantissimi obiter quædam inter perlegendum animadversa, tabulæque his ex libris confectæ adjiciendæ. Ad utilitatem igitur quod attinet: Dominus Porta non ut a-

*Editionis
caussa.*

*II.
Commoni-
tiones qua-
dam.*

*Utilitas
horum li-
brorum.*

P R A E F A T I O

lii, unam atque alteram tantum artis hujus rationem attigit: sed circiter 180. ea industria diligentiaque pertractavit: ut non infinitis tantum partibus exuperaret hac in re alios: sed & viam rationemque ostenderit, quae vestigia ipsius secuti, innumeros propemodum alios insuper quoque modos excogitare possimus. Id quod nobis uno atque altero exemplo is, cujus animadversiones tabulasque edimus, ostendit. Trithemiana certe Polygraphia cum his Portæ libris nec methodi diligentia, nec generum multitudine, nec explicationis perspicuitate conferenda est: licet non sine fructu operis utriusque lectionem conjungi possit non eamus inficias. Ac sane si non alia, hac certe de causa rei militaris civilisque cum primis prudentiae studiosis atque adeo omnibus iis quibus secreta aliorum rimari animus, Porta perlegendus est. Quoniam in potestate quidem nostra est, hac arte non uti: sed ne adversarii, hostes, alique eam usurpent, prohibere non possumus. Atqui si qua evenierit (de quo utique rei militaris civilisque studiosis magnopere laborandum) ut in manus nostras ejus generis hostilia strategemata aliave scripta perveniant: Portæ auxilio eadem agnoscere detegereque poterimus. Est enim & id ipsum quoque in iis numerandum

Utilitas.

Utilitas.

AD LECTOREM.

dum quib. hi libri aliorū hac de re edita mo-
 numenta longissimè antecellunt: quod nō
 solūm inveniendorum hujus generis stra-
 tegematum, sed & usurpatorum ab aliis,
 quoad fieri potest, evolvendorum ratio-
 nem singulari industria solertiaque explicāt.
 Quid quod veterum scriptorum loca per-
 quam multa hac de arte loquentia, aut ex *4. Philon.*
 eadem petita sæpeque numero satis obscu-
 ra quā manifestissima reddunt? id quod
 rectis rerum arbitris antiquitatisq; studio-
 sis omnibus procul dubio futurum est lon-
 gè grātissimum. Habebunt autem & mer-
 catores & chymici aliique quibus res suas *5. Philon.*
 tenebrarū involucris tegere cordi est, mul-
 tō ampliorem hīc ejus rei quā ante hac
 segetem. Sed cum ipsi sese hi libri satis su-
 perq; sint commendaturi: relicta hac parte,
 de titulo à nobis immutato nunc pauca di-
 camus. Qua in re nō diffitemur quidē, indi-
 catum nobis, quā gravibus ex auctoribus
 ponendi sui occasionem sumpserit D. Por-
 ta: quoniam tamen & furtivi tralatio minus
 grata lectorib; & Ziferarum titulus haud
 necessarius, is denique qui nobis placuit, &
 acceptior futurus, & plenior visus est: illius
 loco substituendum curavimus. De mēdis,
 quod tertium erat, hoc affirmare possumus: *III.*
 magnum hac nostra editione sublatum nu- *De mendis.*

17.
De exem-
plis quibus-
dam.

merum. Id quod facile deprehendent , qui
eam cum priore contulerint. Quod autem
quarto loco de exemplis quibusdam hos
monituros diximus, ita sese res habet. Du-
um namque generum exempla afferre solet
autor: aliena & sua. Et quo ad aliena qui-
dem , veterum puta scriptorum , com-
muni omnium interpretum jure tutus vi-
detur. Si namque cujusmodi invenerint
taliam quoque nec aliter adducere solent. Id
enim ni fieret, non interpretum sed aucto-
rum fungerentur munere, aut etiam falsa-
riorum. Ea autem quæ ipse confingit, inter-
dum ejusmodi sunt , ut aliam omninò ma-
luissemus : Sed cum lex Christianæ cha-
ritatis meliorem in partem omnia in-
terpretanda præcipiat : non eam ob cau-
sam adducta judicamus , ut quisquam in-
de consimilia audendi occasionem arripi-
at: sed ut ab improbis usurpata agnoscat,
eosdemque dehortetur atque impediatur. Ita
namque & aliis quoque optimis quibusdā
in libris multa recensentur improba : non
ut ea imitetur, sed ut tanto majore cautio-
ne vitare prohibereque discamus. Erit
facturis devia quoque locaque periculosa
indicamus , ne alioquin eorundem ignari
in dispendium fortè periculumvè impru-
dentes incidant, aliosque eò properantes
& ipsi

& ipsi quoque præmonere dehortariq; possint. Ut ut certè res sese habeat, tollere ea ausus non est is, qui nos hac in editione adornanda iuvit: ne alieno in opere nimium sibi permisisse sumpsisseque videretur. Quãobrem incautiores lectores etiam atque etiam admonitos volumus: ut ipsi quoque quid hac in re muneris ipsorũ sit diligenter cogitent, caveantque, ne quæ bono ipsorũ eduntur, imprudentia sua ipsi sibi in venenum perniciemque convertant. Sed de his hæcenus. De Auctario quoque quinto loco commonendus est lector, illud ab ipso authore in postrema operis recognitione libris hisce adjectum esse, ut et novis quibusdam additamentis & pluribus exemplis ipsos redderet illustriores. Istud Auctarium libris hisce quinq; subjecimus: ita tamen ut non solum libri, sed & paginæ & lineæ indices adderemus, quo facilius lector quemlibet paragraphum seu additamentum ad proprium locum posset referre. Superest ultimum commonitionis nostræ membrum: de iis nimirum quæ oræ libri sunt adscriptæ, inque fine adjectæ pauca quædam animadversiones & schematismi, breviter quoque rationem uti reddamus. Ea namque inter perlegendum materiæ huius quam difficillimæ, facilioris intelligentiæ memoriæque

V. De Auctario.

V. De marginalib. ut vocant, item tabulis & Animadversionibus.

PRÆFATIO AD LECTOREM.

Conclusio.

causa obiter is, cuius ope usi sumus, conscrip-
psit, liberaliterq; potestatem fecit unà cum
his libris edendi: Ut si qua fortè possint, a-
liis quoque sint usui: sin autem doctioribus
magisque abundantibus ocio, aut D. Porta
aliter visum, ab iisdemque certiora depre-
hensa fuerint: hæc pro non scriptis auctore
non invito haberi poterunt. Quæ cum ita
sint & lectores cuncta æqui boniq; consul-
turos speramus: & D. quoque Portam nos
excusatos habiturum confidimus. Cum &
jure vulgo jam à typographis recepto usi si-
mus: nec quicquam de consilio ipsius ob ni-
miam locorum distantiam suscipere potue-
rimus. Tu benigne lector, & D. Porta quo-
que si velit hac nostra utriusque o-
pera bono vestro fruimini,
æternumque va-
let,

AD

AD LECTORES PRÆ-
FATIO AVCTORIS.

Equirenti mihi vete- Occasio su-
cepti huius
opus operis.
rum in omnium rerum ge-
nere quadā manu scri-
pta monumenta: ut ar-

cani quid & abditum inde deprome-
rem: (ita me semper ad hac propen-
sam natura tulit) cum non semel
contigisset in obscuras quasdam no-
tas & characteres impingere, qui-
bus scriptores dum legentibus in- vi-
dent rerum cognitionem, ex indu-
stria solent sua scripta occultare: ea
dimittere sæpenumero cogebar, ad
qua magis cupiditas animum ac-
cendebat. Verum cum ea sit homi-
num conditio, ut qua multum appe-
timus, eo ardentius appetamus, quā
ad ea assequenda maior esse solet diffi-
cultas: ea de causa factum est, ut
substinuerim non prius ab incepto
desi-

PRAEFATIO

- *desistere, quàm omnes ejusmodi notas, quæ occurrerant, agnoscere interpretariq; possem. Nec voto fortuna beneficium defuit: characterum enim significationē accuratiùs perquirenti, & in hoc non parum elaboranti, res usq; adeò feliciter cessit, ut huic mox inquisitioni seriò addictus, non paucas ejusmodi notas interpretarer: quòd cum de cetero aliquandiu enixius quasi-vissem, ita profeci, ut collectis ejusmodi quamplurimis characteribus, cum multiplex esset ratio interpretandi, & multorum scriptorum collatione comprobata, de illis librum cōscribere decreverim. Sed quomodo id fieret rectè, primū neq; ipse satis intelligebā. Quare circa initia, ut nonnulla ad hoc oportuna colligerem quæ libro formam traderent, mihi labor fuit non modicus,*

Rudimen-
ta prima.

modicus. Calamo demum nonnullas praeceptiones, quae se memoriae statim offerebant, commisi: ne in ijs perquiredis, quoties opus esset nimis elaborarem. Neque enim sperabam rerum varietate in tantum posse opus excrescere. Siquidem cum huic rei intentius operam navarem (quid enim labor non efficit?) tantum profeci, ut brevi allatas undique epistolas hujusmodi notis scriptas amicis rogantibus interpretarer. Vnde eam de me apud eorum animos admirationem excitaui, ut non defuerint literarum imperiti, qui hoc mihi non aliunde, quàm ex arte magica, vel alicujus numinis afflatu provenire existimarent: quod totum ratio contextus ex orthographia petita fontibus satis aperte indicabit. Sed ut videant, quibus regulis in his progredere-

Adornatio
editionis.

rer,

PRAEFATIO

Consilii
mutatio
prima.

Mutatio al-
tera, eiusq;
caussa. 1.

rer, quas collegerā per hos dies, dum
animus gravioribus curis feriatius,
levioribus his studiis incumbit, typis
excudendum curare statueram. Ve-
rūm cogitās quā variis hominum
judiciis & Zoilorum obtreſtationi-
bus, qui ſui ingenii acumen in alio-
rum laboribus ſolent experiri, illi ex-
ponerentur, qui libros in publicum
emittunt: ſtatui (lectores humaniſ-
ſimi) hoc opus tamdiu apud me re-
ſervare, donec illud cum aliorum li-
brorum claſſe, quorum nomina in
noſtra Encyclopedia indice protu-
limus, ſimul abſolutum ederetur. Sed
pluribus tandem rationibus neceſſe
fuit conſilium mutare. Cum enim
hujus operis fama vulgaretur, dum
adhuc ſub incude eſſet, partim ami-
corum non paucis eſſlagitationibus,
quos magna jamdudum legendi ope-
ris cu-

ris cupido inceserat: & partim invidorum motus impulsibus, qui ejus rei, cum à nemine hætenus fuisset pertentata, honorem hunc nobis invidebant, commodum duxi rem ulterius non differre, sed diligenter editionem festinare. Nos verò negotium hoc totum in duas partes dividimus scilicet occultè significare, & significata percipere, uni primum & secundum, alteri tertium, & quartum librum dedimus. Signa, quibus significamus, vocalia, semi-vocalia, & muta, quomodo fiant, ex veterum & recentiorum præceptionibus, visibilia, quæque visum effugiant universo primo libro conscripsimus, Scripta verò literis charta exaratis, & quæ interceptorem eludant, quæ labore, quæq; minimè interpretari possunt: postremo, quæ
non

Argumentum & distributio
in libros 4.

PRAEFATIO AVCTORIS.

*non solum intelligi, sed ne suspicio-
nem quidem inferant secundo libro
docuimus. Tertio quomodo inter-
pretari scripta debeant, exempla duo
apposuimus, unde lector reliqua va-
leat interpretari. Demum quarto
libro tabulas conscripsimus, quarum
auxilio verba facilius quaesita repe-
riripossint, ne quid facilitatis &
diligentia huic negotio de
esse videretur.*

IOAN-

IOAN. BAPTISTÆ
PORTAE NEAPOLITANI DE
OCCULTIS LITERARVM
NOTIS.

LIBER PRIMVS.

CAPVT. I.

*Quid sint occulta seu furtiva li-
tarum nota.*

CCULTAS seu furtivas & notas ^a 1. Definitio.
politioris literaturę viri eas li-
teras appellant, quę artificio
huiusmodi confictę sunt, ut
non possint ab alio, quàm ab
eo, cui literę destinantur, in-
terpretari. Quod si rectè nobis animadversum
fuerit, id nomen literis illis congruere planè
videbimus, quas nostrates vulgò *b* ZIFERAS NO- ^b Ziferas.
minant. Has igitur furtiuas literas, si maiorum
nostrorum monumenta percurrentibus lice-
bit quicquam animo coniecturare, *c* nil aliud ^c 2. Definitio.
nisi notas esse dicemus, quibus vel occultè vel
breuiter aliquid rei gnaris, quibus rem explo-
ratam volumus, manifestamus. *Notas d* verò ap- ^d Nota quid.
pellamus, quòd literas, syllabas, & dictiones,
(vt Isidorus *e* ait) præfixis characteribus no- ^e Erymon. de
tent, & legentium animos ad significationum ^f quo infra c. II.
notitiam reuocent, *quò fit, f* vt qui eas scribunt, ^f Notarij.
notarios appellemus. Quod si earum vsu ^{Primus finis}
perspexerimus, his tantum rebus eas inservire ^{occultatio.}
A dicemus,

g 1. Exemplum
in sacris : de
quo cap. 2. & 9.
h 2. Exemplum
in scientijs re-
zū occultarū.

i 3. Exemplum
in re bellica, &
alijs quibusvis
gravibus.

k Secundus fi-
nis, scripturæ
cuiusvis com-
pendium : de
quo cap. 3.

dicemus, cuiusmodi sunt *g* res sacræ, occulta-
rumque *h* rerum scientiæ: siquidem ne à pro-
phanis, nec dum sacris illis mediocriter initia-
tis illæ violentur, nevé abdita detegantur my-
steria ea sæpe ignorabilibus characteribus, &
symbolicis quibusdam figuris à maiorib⁹ regi,
& occultari consueverunt. In *i* arduis quoque
rebus, magnisque negotijs, utpoté civitatum
obsidionibus, arcium expugnationibus, pon-
ticalium suffragiorum comitijs, in amoribus
etiam, alijsq; id genus ad securitatem utemur.
Quoties enim expedit regibus, eorum vicarijs
absentibus, doli conscijs, alijsvè alijs in rebus
occulta nostri animi cōsilia exponere, ne literæ
ab exploratoribus, grassatoribus, præsidibus,
qui opportunis locis dispositi adhibētur (longæ
enim Regum & Principum sunt manus) inter-
ceptæ, occulta illis consilia detegant, in maxi-
mā præcipuè temporum licentia, cūm delicta
vetare nemo audeat, ad earum usum, ut nobis
cautionem præstent, confugimus. Præterea *k*
brevitatis causa inductæ sunt, ut puta si quid
compendiosè scribendum sit, ne verborū, no-
minumque crebra repetitio in scribendo tæ-
dium afferat, utque minori cum labore possit
quicquid opus sit arctius comprehendī. Non
immeritò igitur in his notis excogitandis mul-
torum divexata sunt ingenia, quorum
quàm plura super ea re commenta
suis locis prosequemur.

CAPVT II.

*Quod occultis seu furtivis hisce notis usi sunt,
qui res sacras & occultas scientias scripserunt.*

AEGYPTII a sacrorū antistites, ut Corne-
lius Tacitus ait, veriti ne sacra locum inter
prophana sortirentur, ænigmaticis illa quibus-
dam sculpturis & characteribus contegebant,
invisibilia enim per visibilia rerum mysteria si-
gnificantes, nefas arbitrabantur facile sic ea li-
teris committere, ut possint à communi & in-
digna plebe violari. Vnde suas literas cōmunes
habebant, quas omnes perdiscerent, sed quas
appellabant sacras, soli noverant sacerdotes, à
parentibus privatim acceptas. b Apud Aethio-
pes etiam, quorū coloni fuisse videntur Aegy-
ptij, iisdem omnes utebantur figuris, cuius ge-
neris literæ hieroglyphica grāmata nuncupant,
quòd ijs notis sacrarum rerum mysteria trade-
rentur. c Chæremon etiam fuisse traditur, qui
hieroglyphica scripserit. d Sunt tamen qui pu-
tent, e cū per animalium figuras sensus mentis
Aegyptij effingerent, nondum usitatissimam
literarū & scripturæ rationem extitisse. Verūm
sic mos hic scribendi antiquissimis temporib⁹
invaluit, ut f vetustatis monumenta omnia in
columnis, quæ in Minervæ, aliorumq; Deorū
templis erant positæ, huiusmodi notis signa-
rentur: cuiusmodi columnas multas fuisse ab
Hermete Trismegisto inscriptas g Iamblichus
alijque testantur. Legitur etiam b Mercurius
Deificam viam & anagogicam ad divina hiero-

a 1. Exemplum
Ægyptiorū sa-
cerd. Ex Tacito. Qua de re
rursus infra
cap. 9.

b 2. Exemplum
Æthiopum.
Qua de re
Diod. Sicul.
lib. f.

c 3. Exemplum
seu testimoniū
potius Chæ-
remonis. De
quo Suidas.

hieroglyphicis
d Aliorū quo-
rundā opinio.

e Polydor. Vir-
gil. de invētor.
rerū lib. 1. cap.
6. & Amian.
Marcellin. li. 17

f 4. Exemplum
seu testimoniū
inscriptionum
quarundam.

g De mysterijs.

b 5. Exemplum
scriptorū Mer-
curij Trisme-
gisti.

A 2

glyphi-

z 6. Exemplum
Obeliscorum
quorundam.

• Semneferrei.

k lib. 36. cap. 8.

& seq. legatur

& Angelus

Recha bibliot.

Vaticanæ em-

blem. 6. & 11.

l lib. ultimo.

m 7 Testimo-
nium Lucani
Pharsal. 3.

vers. 280.

n 8. Exemplum
notarum ma-
gicarum.

o 9. Testimo-
nium Apulei
lib. 11. meta-
morph.

glyphicis literis perscripsisse, quas postea in
adytis AEgyptiæ urbis, quam Soin dicunt, Bi-
this propheta inventas, Ammoni Regi inter-
pretatus est. In i obeliscis quoq; Sesostridis &
* Semnofernei, qui ex AEgypto in urbē Romā
devecti sunt, per huiusmodi notas rerū naturæ
interpretationem adnotatam esse Plinius k &
Strabo testantur. Vnde AEgyptiorum Theolo-
giæ ænigmata propter obscuritatem (Iambli-
chus ait) divinæ sapientiæ Musâ, ut solvantur,
indigere. Hi namq; in huiusmodi Mystagogia
universi naturam, ac Deorum architecturam
imitati, mysticarum & latentium intelligentia-
rum quasdā imagines symbolicis nutibus ape-
riunt, & antiquissima etiam nū vetustatis mo-
numenta immanib⁹ impressa saxis cernuntur,
qualia me olim interpretari memini. m In hanc
sententiā Lucan⁹ doctissimè ita breviter canit:

Phænices primi: fama si creditur, ausi

Mansuram rudibus vocem signasse figuris,

Non dum flumineas Memphis contexere biblos

Noverat, & saxis tantum volucresq; feraq;

Sculptaq; servabant magicas animalia linguas.

Quosdā sibi etiam n Magos characteres effin-
xisse, & reperisse vidimus, quib⁹ suam scientiam
ab usu & vulgariū lectione vindicarent, ut
quisque in Honorio Thebano & alijs videre
poterit. o Apuleius de his notis sic meminit.

De opertis adyti profert quosdā libros, igno-
tis literis prænotatos, partim figuris huiusce-
modi animalium concepti sermonis cōpendiosa
verba suggerentes, partim nodosis, & in modū

rotæ

rotæ tortuosis, capreolatimq; condensis apicibus à curiositate prophanorū lectione munita.

CAPVT III.

Quod his etiam notis scribunt, qui velint compendiosè scribere.

Hac de re rursus infra, cap. 13.

VETERES *a* quoque, ut in scribendo celeritas in promptu esset, sibi vulgares notas quasdam præfigurarunt ex arbitrio, ut cum *b* in senatu adessent, illis usi sic brevitatis causâ scriberent: & *c* Ciceronis ætate ab anagnostis epistolæ & orationes scribebantur, ut ne verbum quidè excideret, & quicquid per contentionè in iudicijs dicerent, librarij complures, vel amanuenses exciperent. Eos autè his nominibus vocabant, quorū ministerio à manibus utebantur, idq; diversis inter se partibus. *d* Apud Plutarchū etiam legimus ex Catonis orationibus illam, quam is in coniuratos Catilinæ contra Cæsaris sententiam habuit, hoc modo exceptā, & ad suā usq; tempora servatā solam sic extare: *e* sic & senatorum sententias, dum recitarentur brevī scripto multa cōprehendente, exceptas fuisse. *f* Nec solum in senatu sed etiam in scholis *g* olim pleraq; dictabātur discipulis excipienda, ita ut, licet incommodè, notulis tamen & lineamentis compendiosè scriberent. Et Suetonius refert *g* Titum quoque Vespasianum pluribus *g* notis verba excipere velocissimè solitū more notariorum. *h* Vt celeriter quoq; verba comprehendere nominum verborumq; primas

a 1. Genus Vetterū usus notarum.

b 1. In Senatu.

c 1. Exemplum generalius.

d 2. Exemplum singulare.

e 3. Exemplū.

f 2. In scholis.

g Exemplum Titi.

h 11. genus sigillorum usus.

A 3 literas

literas notabant, uti nunc in monumentis historiarumq; libris satis liquet. Sic C R *civem Romanum* significabant. O P oportere. ABVC ab urbe cōdita, Sic PPPESSSEVVVVVVVFFF *primus pater patriæ profectus est, secum salus sublata est, venit victor validus, vicit vires urbis vestrae, ferro fame flamma frigore: ut apud Valerij Probi libellū de Romanorū notis interpretandis videre licet, quē multis postmodum notis Petrus Diaconus auctiorem reddidit. D I L I A etiam significari volebant, de isto lapide invenies aurum.* His etiam notis D T *duntaxat* denotatur. Huiusmodi notas i Ennius mille & centium induxit. Sed Romæ Tullius Tyro Ciceronis libertus in hunc modum figuras præpositionum adinvenit, & post hunc Persannius Philargyrus & Aquila libertus Mecæ natis alias addiderunt. Deinde Lucius Annaeus Seneca coniuncto omnium, digestoq; & aucto numero opus effecit ad quinq; millia prolatū. Refert etiam Aelianus Spartianus ad Constantinū Augustum de Imperatore Geta lepidū & urbanum cōmentū, quo in convivijis agendis utebatur, quoties enim is vellet L. Luculli cœnas imitari, consuetudinē hanc in cōvivijis servabat, ut notulis intelligi vellet pro apportandis ferculis. Nam sicubi in prandio exhiberi voluisset *Pavos, Porcellos, Pisces, et Pernas*, sic apponebat PPPP, si *Farctas, Fasianos, et Ficus*, FFF scribebat, & pari literarū ordine alia varij generis edulia designabat. Augustū quoq; apud Suetonium, cum I per CS scribi antea cōsuevisset, tali characterē X brevitatis causa usum legimus, quod ad no-

i Auctores quidam notarum.

1. Ennius.

2. Tyro.

3. Philarg.

4. Aquila.

5. Seneca.

6. In convivijis.

i x. Lit. inventio.

ad nostram usque ætatem usu manavit, *m* eundemque Z characterem ex Græcis mutuatum fuisse, ne in scribendo duplex SS tedium afferret. *n* Erant & Romanorum prænomena notulis * præscripta, ut in nummis argenteis, & antiquissimis marmoribus apparet, & Plutarchus, Sospater, Donatus, & Priscianus testantur. *o* Quædam etiam scripturarum notæ apud celeberrimos scriptores inveniuntur: quarum ad breviter quippiam denotandum in scripturis plurimis est usus; inter quas sunt Platonis notæ, siquidem is ad dogmata, peculiareque opiniones denotandas duplici XX utebatur, duplicique *περατίζμενον* ad electiores quasdam sententias, ornatusque verborum, & asterisco ad dogmatum convenientiam. Sic obelum istum *⚭* in verbis & *p* scientijs superflue iteratis, siue falsitate notatis, ut quasi sagitta iugulet superflua, & falsa confodiat, veteres apposuerunt; & antigraphum ubi *⊖* in translationibus diversus sensus habetur, hoc etiam alterisco cū obelo *⚭* Aristarchus in verbis utebatur, qui non rectè suo ordine fuissent dispositi. Chrsanon *⚭* etiam ab omnibus ex arbitrio ad aliquid notandum adiungitur. Sunt & alia, quæ in ethymologijs *r* Isidorus memoriæ prodidit. Nec minùs in omnibus scientijs videre licet, *s* ut in libris legum, ubi suorum verborum notæ figurantur. Apud veteres enim mos fuit, ut in peragendis causis rem certis literis denotarent, notas enim condemnationis, & absolutionis constituerunt,

n z lit. inventio.

n Exemplum ad sigilla pertinentens.

* Perscripta.

o 4 Genus. Ad sententiam virtutemque, aut vitia &c. scriptorū indicanda. Vnde &c sententiarum notas vocat Isidorus.

p Sententijs dicere voluisse arbitror.

r Aristarchi nota.

r Lib. I. cap. I.

s 5. In juris formulis.

Qua de re hi videantur auctores: Probus Goltz, Manut: & Barn. Brisson. in lib. formul.

A 4 ut ab

ut ab Asconio Pediano rectè animadversum est, siquidem damnatus K literâ denotabatur, absolutus verò A. Multis namque in vocibus, absque discrimine literis C & K usi sunt veteres Ro. ut Kalendæ. Kardo. Kæso &c. Et de iudicio recuperatorio in veterum notis & elogiis à notarum magistris sic scribi solitum est.

QERETPIRDTQPD TDDPF. *Quanti ea res erit, tanta pecunia iudicium recuperatorium dabo, testibusque publicè duntaxat decem denunciandi potestatem*

faciam. Et t alii per ω supremam literam mille notabant, per duo etiam KK *calumnia causa*, per DM *dolum malum*, & per IE iudex esto.

Sed has iuris notas u Iustinianus Imperator postea à legum libris abolendas sanxit, cum multi ingenio callidi per eas ignaros deciperent, unde ad vitanda incommoda literas legibus inscribendas mandavit, ne amplius fraudes, ambagesque huiusmodi notæ inducerent. Extant tamen adhuc hæ figuræ. s. & ff.

quarum altera paragraphos, altera digesta designat. Sunt & aliæ multæ quarū in libris legum maximus est usus. Idem quoq; in x mathematicis, præsertim astrologia, in qua etiamnum harum figurarum reliquiæ manent. Veteres enim astrologi, vel quòd suam disciplinam tanquam divinam & sacram vulgò occultare quæsierint, vel quòd cœlestia signa ab Aegyptiis (unde ferunt eam primū manasse scientiam ob aëris obsequium) figura dignoscerentur, vel quò breviter scriberent, illas induxerunt, suasque figurant *anodæses*. Arietem enim &

Taurum

† Io. Petr. Valerian. hieroglyphi. lib. 37. pag. 272. & 274.

* Abolitio harum notarum lac. Cuiac. d. cap. ult. lib. 12. observat.

s.
ff.

* VI. In astrologia.

Taurum V ♉ à cornibus tali charactere præfi- 12. Signorum.
 gurant, sic II Geminos ab eorum amplexibus,
 Leonē, Scorpionem & Capricornum à cauda
 pingunt Ω m ϙ, à spica ♄ Virginem, à bilance
 ⚖ Libram, & Sagittarium à sagitta †. Nec dis- 7. Planetarum.
 similiratione Saturnum à falce ♄ vel ab incur-
 vitate, à sceptro ♃ Iovem, à clava vel sagitta ♂
 Martē, à fulgore, & radiis ☼ Solem, à speculo
 ♀ Venerē, à caduceo ☿ Mercurium, à crescē-
 tibus, & decreſcentibus cornibus ♀ Lunā. Sic & Adſpectus.
 horum aſpectus, triplicitates, & octavæ ſphæræ
 configurationes notant. Siquidē ★ hexagonū
 ſignificat: □ quadratum: Δ trigonum. Con-
 junctiones verò planetarum tali ſigno ♂ &
 oppoſitiones hac nota ♀ exprimuntur.
 y Chymica quoque ars ijs utitur, ut obſcurē y VII. In chy-
 ſimplicia deſcribat, quæ non niſi à prudentum mieis. Vide ea
 lectione vindicentur. *Ammoniacum* itaque ſalem quæ notavi ad
chymici Δ litera notant, *arſenicum* ☿, ſic auri- Albert. Mag. de
 pigmentum, & huiusmodi reliqua, quæ ſuis Alchim. & in
 modis recenſeri ſupervacanei laboris eſſet. fin. huius lib.
 Nec muſici ſuis carent notulis. z z VIII. In
 Ad tempus ſi muſicis.
 quidem menſuramque denotandam diverſos
 excogitavēre characteres, ut in eorum libris
 planè videre eſt. Erant & militares notæ apud
 veteres. In breviculis enim, quibus militum
 nomina continebantur, propriæ erant, in qui-
 bus duces militū numerum, quot ex ijs ſupereſ-
 ſent, quotq; in cladibus occubuiffent inſpice-
 rent, nā qui ſupererant T thau verſiculi initio
 notabantur, qui verò ceciderant θ theta, quaſi
 haberent per medium telum Martis ſignum.

A s

Dethau,

T „ De thau, quod salutaris sit nota, legitur in
 • „ Ezechiele: *Et scripsit thau super frontes virorum ge-*
Θ *mentium.* Eoque modo *θ* theta damnationis &
 mortis erat nota. *b* Persius ad id,

b Satyra 4. et ibi
 Anton Foquel.

Et potis es nigrum vitio prefigere Theta.

Λ Si pueritiam denotare vellent, lamda litera a
 veteres utebantur. Sic & ad designandam sti-
 pendiorum largitionem propriae erant notae.
 Quare colligendum est, omnes scientias pro-
 prios sibi characteres ascivisse, quibus occul-
 tius, breviusque scientiarum materiae trade-
 rentur.

Notz seu tess-
 re ad stipendia

C A P V T III.

*Quod his notis scribere precipue solent, qui
 magna negotia tractant, quamq; earum cognitio
 utilis semper, & necessaria extiterit.*

a Veterū mos.

QUod in rebus necessarijs ijs notis a maio-
 res vsi fuerint, clarè inferius demonstra-
 bimus, cum modos referemus, quibus illi se-
 creta tractaturi perscriberent, nam vel alieno
 & ignoto idiomate loquebantur, vel diversis
 characteribus, diversisq; eorum transpositio-
 nibus, vt à C. Cæsare, ab Augusto, & à Cicero-
 ne postmodum factum referemus. Sed primo
 quantum harum notarum ars utilis semper,
 necessariaq; extiterit, indicabimus, ut ijs, si qui
 sunt, qui hanc memorabilem industriam sensa
 occultandi, & ad literarum diversos sonos, suæ
 characterum notæ accommodentur, quasi in-
 utilem & vanam aspernantur, & propterea in
 eam invehuntur, obviemus. Quid enim uti-
 lius

b Utilitas & ne-
 cessitas.

c Argumentū
 ab effectu.

lius profectò, præstantiusque esse potest, quàm magnis in rebus, quarum si occulta consilia proderentur, maxima essent subeunda discrimina, ante sibi quempiam cavere, vt non modò missæ literæ non intelligantur, sed ne doli quidem ex se suspicionem relinquant: quo fiet, vt ijs indetectis, & rerum possit is pericula effugere, & sui facilè voti compos evadere. Sed ne interim tormenta locum habeant, vt veritas exigatur quo astu possit præcaveri, ne literæ intercipiãtur, post traditos novos componendi modos indicabimus, atque alienas in se paratas fraudes sic agnoscere, vt frustratis ijs, facile possit se à damnis & insidijs omnibus eximere, quod quantum afferat momenti pro ipsa negotiorum qualitate existimabitur. Negotia huiusmodi permulta, magnaque esse possunt, cuiusmodi sunt res privatæ, amantium, aliorumque, pontificum præterea comitia, hostiũ consilia, aliq; eius generis permulta, quorum innumeri poterunt casus evenire. Sed vt res exemplis comprobetur, non inoportunum existimo hoc in loco materiã ab historicis, tũ Græcis tũ Latinis petere, à quibus facilè disci poterit, quantis fuerint in malis versati, qui in magnis rerum negotijs in quibus oportebat consilia occultari, non ab ijs remedijs sibi cautionem quæsierunt, tũ verò quanta cum dexteritate impunè res suas peregerunt, qui sibi præcaventès ad eorum adminicula confugerant. Narrat itaque Herodotus Histiarum ad Persas, qui Sardibus commorabantur, quiq;

¶ Erat. seu lib. 6
¶ 1. Exemplum

de rebel-

contrariū con-
trariisq; even-
tus.

de rebellione antea secum fuerant collocuti, literas misisse, easque tabellario quidam Hermippo Artaniteo dedisse: Verum evenisse, ut is literas, non quibus destinabantur, sed Artapherni redderet, quo factum est, ut Artaphernes dimisso nuncio, & Persarum responso relato, omne prodicionis consilium detexerit, & de Persis postmodum supplicium sumpserit.

f 2. Exemplum
contrarium.

f ferme etiam Timoxeno Sicione contigit interceptis literis, quas ad Artabazum vulgatis characteribus scriptas dederat: siquidem convenerat inter utrumque ut exiguus libellus telo suspensus ad constitutum locum emitteretur, cum itaque sagittam Timoxenus dirigeret, ut Artabazo civitatem oppugnanti insidias significaret, frustrante ictu, humerum cuiusdam Potidæatæ percussit, ad quem saucium, cum turba, ut assolet fieri, concurrisset, subito revulsâ sagittâ, prodicionis fraus detecta est, & graviter in proditorem animadversum.

g 3. Exemplum
contrarium.

Nec minus Tito & Tiberio Bruti filijs non occultati consilij temeritas obfuit, quamvis culpa non in literis solum, sed in negotiorum etiam ostentatione videatur constitisse, postquam literæ, quas ad Tarquinius de consulibus trucidandis, de quâ urbe capienda legatis dederat, detecta per servum fraude, ad P. Valerij, qui & author publicæ liberatis fuerat, manus pervenerunt. Si pectoris enim arcanum inter animi potius septa simulatione, quam in verborum & signorum ostentatione posuissent, & literæ ignotis characteribus fuissent exarata, neque fortasse even-

tus

tus frustratus erat, * neque illi pœnas capitali supplicio luissent. *b* Paulò verò consultior Summiator opibus inter Pœnās, auctore Trogo, sua tempestate primarius, quamquam nec eius consilium comprobavit eventus. Is enim cum adversus Siculos à Carthaginensibus bellum inferretur, quod graviter Annoni, qui exercitui præerat esset infensus, literas ad Dionysium misit, non patrio, sed græco sermone perscriptas, quibus illi apparatus, adventumq; exercitus, & ducis segnitiam indicabat. Verùm evenit, ut ab Annone græcæ linguæ non ignaro prehensis literis & Carthaginem remissis, proditionis convictus, capitali pœna plecteretur. *i* Eadem fermè literarum temeritas effecit, ut non speratus eventus interimendi Macrini, sed Antonini cædes Macrini consilio patrata sequeretur: Refert itaque Herodianus Maternianum, sive reverà id ex certis coniecturis aruspicum & vatum acceperit, sive Macrinum perosus scripserit, Antonino per literas nunciasse, ut Macrinum, qui imperio insidiaretur, de medio tolleret, verum redditis literis Antonini negligentia contigisse, ut ipse aurigandi studio intentus, literas Macrino legendas traderet, iubens ut si quid in ijs momenti esset, sibi postea renuntiaret, is itaq; percepto nuntio, qui ad suam perniciem tendebat, veritus Antonini sævitiam, ne aliàs prius de ea renuncius veniret, Martialem centurionem, qui fuerat à Principe iniuriis affectus, in eius necem destinavit, à quo paulò post pugione percussus & occi-

* fuisset.

b 4. Exemplum Paulò quidem cautioris consilij & ipsum tamen quoque tristis eventus

i 5. Exemplum contrariū contrariiq; eventus.

& occisus est, quòd si literæ obscurius fuissent perscriptæ, Macrinus de re fortasse, quia non erat nihil veritus, nec epistolæ sententiam percipiens, Antonino literas reddidisset, eoque modo, neque nunciuſ in eum damnum vergisset, cui fuit alioquin vtilitatem allaturus. *k* Huc spectat & Carthaginensium clades à Romanis Claudij ductu, quæ eadem negligentia literarum provenit, illata. Is enim consul interceptis hostium literis, cum Asdrubalem appropinquare cognovisset, castris sub legati custodiam relictis, cum exercitus parte Picenum & Senam pervenit, vbi cum altero collega iunctis copiis propè Metaurum flumen Asdrubalem adortus, tam secundo prælio confligit, vt sexaginta sex hostium millia ea die cæsa referantur.

k 6. Exemplum

17. Exemplum.

Non dissimile est his, quod Commodus Imperatori ab Herodiano eadem ex causa traditur evenisse: hic enim cum in libello, quales de phylira fiunt, quos ea nocte mortis suplicio addixerat, designasset, dumq; in cubiculo deposuisset, neminè illuc ingressurum ratus, pūso quidam, qui illi delicatissimo erat oblectamento, inter balnea & crapulas occupato Cōmodo, cubiculum ingressus, sumptum in manus libellum, foràs eduxit, qui cum fortè in Martiæ amicæ manus incidisset, agnito illa Cōmodi scripto, vbi funesta contineri * noverat, ac se primam peti, Lætumque & Electum subsequi, multorum præterea futuram cædem, eos omnes convocavit. Hi veneno primum rem agere decernunt, verum cum rex voto

minimè

* agnovit.

minimè contigisset, in ipso postmodum cubiculo statim strangularunt, sic ille negligentiae suae poenas dedit. Liquet ex his exemplis non parum scribentis, & eius ad quem scribitur interesse, arcana tutò literis committi, varij enim casus, diversaeque fortunae solent contingere, quibus secreta consilia possunt in inimicorum notitiam pervenire, eoque modo nec res suos fortiri effectus, nec earum autores impunitos evadere. *m* Placet propterea tot exemplis postremum miri eventus adijcere, quotus enim quisque existimasset tabellario, qui ad Dionysium proficiscebatur de Dione literas perfecti, casum eiusmodi potuisse contingere? ut positas in sacculo literas, in quo & carnis frustum reponebatur, sopito tabellario per noctem in sylva, carnis odore lupum invitatum, literas simul cum carne extraxisse, & mordicus asportasse, donec Dionis amici in ore lupi literas cognoscentes exciperent & legerent, remque omnem Dioni indicarent. Sed longum esset singula per immensum historiarum corpus diffusa exempla perconsidere, ex quibus clarum esse possit, quantum literas sine dolo scribentibus obfuerit, quantumque ex adverso profuerit literas occultatas fuisse. *n* Nobis verò, qui haec scribimus saepenumero contingit in hoc amicis gratum officium praestare, dum interceptis huiusmodi dolosis literis, iisque interpretatis, eos ab insidijs, quae parabantur avertimus, quae alioquin facile incurrissent.

m 8. Exemplum mirum admodum.

n 9. Exemplum

CAPUT

CAPUT. V.

*Divisio occultarum seu furtivarum notarum,
& primo de vocalibus signis.*

Transitio.

QUAM utilis, quamque necessaria furtivarum notarum ars semper extiterit, superiori sermone tradidimus, modus nunc occultè animum indicandi exponere, jam tempestivum videtur. Sed ut quæ discreta sunt, facili ordinataque serie procedant, primum omnium modorum furtim significandi divisionem statuemus, eamque sic in partes secabimus, ut suæ cuique tractatio reddatur, & accommodetur.

Methodus.

Furtim igitur animum indicandi modi, vel exaratis in charta characterum notis, vel signis effinguntur. Signorum nos in præsens tractationem aggrediemur, eorum præsertim, quæ memoria suggerit, quod ubi absolverimus, ad novos diversosque characteres effigendos secundo libro procedemus. Signa igitur infinitis propemodum modis, vel ut tempus, locus & necessitas exiget, comminisci possumus: ea

Propositio.

Signorum divisio.

lib 3. cap 5.

4 Vegetius rei militaris author trifariam dividit, cuius nos partitione contenti, ad eas partes omnia signa referemus, quæ quantum momenti ad rem militarem afferant, eius verba declarant. Nil magis (is ait) ad victoriam proficere, quam monitis obtemperare signorum, cum voce sola inter pugnantium tumultus, neque quid faciendum, neque à quo abstinendum sit, percipi possit. Antiquitus ergo gentium omnium usu receptum est, ut tribus signis, vocalibus, nempe, semivocalibus, & mutis in bello

6 Signa 1. Vocalia 2. Semivocalia 3. Muta.

bello omnia significarent duces, quæ ille diuisis copiis cognosci iubet. His signis occultè animum cuique indicare possumus. Quare furori simile esse videtur sibi aliquem persuadere, tam circumspectum hominem esse posse vt se à furtivo quovis scripto, abditaque machinatione tueri possit, nam astans quilibet, vel procul distans loquitur, & factum nunciat, vt non solum à nemine percipiatur, sed ne sic quidem significari quippiam posse qui videat, existimet. Sed nunc ad rem accedamus & vocalia primum, mox reliqua signa prosequamur. *c* Vocalia igitur signa dicuntur ea, quæ voce efferuntur, eaque multiplices occultæ animi significationes exhibentur. Huius loci videntur esse *d* schemata, quibus sensus à proprio sermone, dum in occultiore transferatur, obscurior fit, quæ quamvis propriè ad Rhetorem spectent, ea nos tamen non vt ab oratore tractantur, sed vt ad præsentem materiam pertinere videntur, indicabimus. Harum loquendi figurarum, etsi complura genera esse non ignoro, vt ab Aristotele, Cicerone, & Fabio, primarijs artis dicendi authoribus est traditum, eas tantum nos solum attingemus, quæ frequentius hac in re solent evenire. *e* Omnium itaque primum se offert ea transmutandi latini sermonis ratio, quam Græci *μεταφοράν*, Latini Translationem vocant, eâ, quoties materia gravioribus postulat verbis exonari, oratores dignitatis causa vtuntur, vt cum ipsa pariter assurgat oratio. *f* Verum non solum

c. r. De vocalibus.

d. l. Schemata.

e. l. Metaphora.

f. Vfus oratorij.

B

lunt

lunt huiusmodi figuras in oratione in longum duci, qui de ea facultate præcepta tradiderunt, contenti vt singularia verba translata solum suis locis tanquam gemmæ orationi aspergantur. Nos verò, qui non ornatum orationis querimus, sed g obscuritatem, vt potè qui non ea audientem, vel legentem delectet, ambimus, sed vt in scripto vel sermone consilia tegantur intendimus, tam longas esse præcipimus, vt vel tota oratio (nisi aliæ adhibeantur figuræ) in sola translatione consumatur. *h* Metaphoricus sive translatus loquendi modus erit, vt si quis materia de qua tractaturus est cū re alia collata eius membra cum qua comparat, aptè ad rei partes exprimendas, de qua fit comparatio transportet, *i* vt exempli causa: *navis* cum *castris* comparata, *pugna* cum *navigatione*, *nauta* cum *militibus*, *procella* cum *hostibus*, *magister* cum *imperatore*, *clavus* cum *militari prudentia*, *portus* cum *victoria*, *navis* cum *captivitate* aptè connectantur, quare fingamus de castris vel de pugna sic velle nos dicere. *k* Nos in castris sumus, & iam pugnam cum hoste committimus; sed maximo timore angimur, quod hostium vires, quæ iam fermè debilitatæ videbantur, convaluerunt: satis itaque firmis viribus indigemus, vt hostilem potentiam superemus; alium itaque ad nos ducem, qui prudentior sit, novumque militum præsidium mittere oportet, alioquin facile erit, vt hostili manu oppressi superemur. Eam sententiam sic aptè per metaphoram exprimemus. *l* Nos in navi sumus, & iam navigationem suscepimus, verum timore angimur, quod pro-

cella,

g Vfus huic præsentis autoris in futuro conventus.

h Ratio seu modus,

i Exempla generalia.

k Exempla specialis pars prima nudè nimirum sententiæ.

l Secunda pars præsentis autoris in futuro conventus.

cella, quas iam demitti putabamus, acrius videntur savire, satis igitur cautos nos esse oportet, ut adversam vensorum vim sustinere possimus, alium itaque ad nos magistrum, qui regendo clavo aptior sit, novosque nautas habeamus necesse est, si volumus in portum deferri incolumes, alioquin perfacile erit, ut procellarum tempestatibus superati, naufragium patiamur. Ad huius exemplar, qui hac figura, sui sensus occultandi causa, uti voluerit, poterit suos sermones effingere. *m* Non procul ab hoc loquendi modo abest *μετωνυμία*. *n* 2. Metonymia. vel *hyppallage*. Est enim nominis pro nomine positio, ut pro eo, quo dicitur, causa ponatur per quam dicitur, *n* eo modo *Vulcanum* pro *igne*, *n* 3. Exempla. *Venerem* pro *coitu*, *Liberum & Cererem* pro *vino & frugibus*, *Martem* pro *bello*, & sic dereliquis ponimus. Solet enim & hac figura nonnihil sermo obscurari, ut non facile ab omnibus percipiat. Huic similis est *o* *Antonomasia*, qua utimur cum appellativum nomen, vice proprii excellentiæ causa, ponimus: ut si *Poëtam* pro *Virgilio*, *Philosophum* pro *Aristotele*, *Urbem* pro *Roma* nominemus. Adhæc adjicitur *p* *ἀλλογορία* quam *Interpretationem* interpretamur, quæ fit cum aliud, quam verba innunt, significamus; ac etiam interim contrarium, dum res non exprimitur, sed quadam similitudine implicatur. *q* Hæc figura quamvis cum metaphora quiddam commune habeat: eius tamen differens usus esse solet. *q* 4. Allegoria. In metaphora enim vel unum verbum satis est pro simili reponatur, quæadmodum oratores observant, non sic in allegoria, in qua verba omnia

•
 r Exemplum quo
 ad autores.

simul commutantur. Verùm quando nos in longum translationem duci volumus, hac perinde, vt illa vtemur, eademque ferè apud nos allegoriæ erit ratio, quæ sit metaphoræ. r Huiusmodi fuit priscorum philosophorum, & poetarum scribendi ratio: vtrique enim sacra Naturæ mysteria & naturam excedentia tractaturi, ne sua sensa à prophanis violarentur, seria fabularum involucris, quasi quodam velamento obduxerunt. In hunc modum Mercurij, Orphei, Musæi, Lini vetustissimorum poetarum & interdum Platonis scripta esse censentur: imò verò etiam plures Platoni plerumque allegoricum sensum exhibendum putant. Veluti illud est Timæi principio: *Phaëtonem Solis filium fulmine terram exussisse*. Quod ab interpretibus exponitur: *Vastum comëtam natura solarem intollerabiles æstus concitavisse*. Hoc modo multis in locis ille fabulatur, in quibus aliter sensus haberi debet, quam verba videntur innuere. Fortè etiam incendia quæ Moses divinitus missa narrat, hac ratione sunt interpretanda, quemadmodum apud Homerû, catena aurea; apud Maronem somni portæ, Iris Didoni capillum solvens, Cerberus triceps, & quæcunque de inferis ab illo conficta sunt, allegoricos enim habent sensus. Sic & sapientes Chymistæ sua scripta hisce involucris contexerunt, veluti Hermetem, Gebrum, Raymundum, & veteres omnes Pythagoricos allocutos comperimus. Sed si dictum paulò obscurius, quàm allegoriâ deceat, s ænigma fiet, quod adeò intellectu difficile

ss. Ænigma.

facile est, vt non nisi ab authore maximo cum labore possit sensus elici. In hunc modum obscure dicta Gell. putat veteres scriptos appellasse. ⁊ Horū exemplū illud afferam, quod à M. ^{11. Exemplum.} Varrone secundo libro de latino sermone ad Marcellum scriptū est, de TERMINO Deo, qui ne ipsi quidem Iovi cedere voluit. Verba sunt.

Semel minus ne, an bis minus sit, non sat scito.

An vtrumque eorum, vt quondam audiui ipsi

Dicier Iovi Regi noluit concedere.

⁊ Sic Sphinx prætereuntibus de HOMINE ani- ^{⁊ 2. Exemplum} græa proponebat in hanc sententiam, vt Ausonius ait.

Qui bipes, & quadrupes foret, & tripes omnia solus.

⁊ Diogenes autor est, Cleobulum ænigmatum ^{⁊ 3. Exemplū.} vatem extitisse, obscurasque sententias ad tria millia versuum perscripsisse, ex quibus vnum illud ex commentarijs Pamphilæ depromitur. In quo de ANNO ita scriptum est.

Est genitor, proles cui sit bis sena, sed horum

Cuius triginta nata, sed dispare forma.

He niveis totæ. fuscis sed vultibus illæ.

Atque immortales cum sint, morientur ad vnum.

⁊ Proponitur & apud Maronem in Bucolicis à ^{⁊ 4. Exemplum} Damœta Menalcæ dubium in hæc verba:

Dic quibus in terris, & eris mihi magnus Apollo,

Treis pateat cæli spatium non amplius vlnas?

⁊ Et à Menalca Damœtæ aliud in hunc modum. ^{⁊ 5. Exemplum}

Dic quibus in terris inscripti nomina regum

Nascuntur flores, & Phyllida solus habeto.

Huc spectat & verbi ambiguitas, quæ a Amphibo- ^{⁊ 6. Amphibolæ.} lia dicitur, quæ sit, quoties verba duo vel plura

B 3

habent

b Divisio.

c 1. Singularum
 integrorumq;
 verborum.

d 2. Singularū
 divisorumque
 verborum.

e 3. Connexorū

habent significata. Chrysippus ambigua natura esse putat, quia ex eodem duo, vel plura accipi possunt. *b* Huiusmodi schema vel vocibus singulis accidit, vel connexis. *c* Singulis si idem verbum plurā significabit, ut *MALVS*, navis arborem, fructum, & eum, qui est improbus, potest significare. Accidere potest non modo integro verbo, verum etiam *d* diviso, ut *INGENS*, ut duplex verbum esse possit, nomen, & præpositio. Evenit & *e* connexioni verbum, eoque modo maior ambiguitas oriri solet, cuiusmodi Apollinis Oraculo prolatum.

Aiote Æacida Romanos vincere posse.

Et aliud.

Quinquaginta vberant, centum inde occidit Achilles.

f Amphibol. in
 verb. obscuris.

Vnde per casus, per flexum & collocationem, aliasque species, quas proferri supervacuum est, ambiguitas poterit evenire. *f* Potest esse &

Amphibologia in obscuritate verborum ut sensus occultetur, & oratio ænigmati ferè similis videatur: cuiusmodi sunt vatum, & poetarum

g 1. Oracula Eth
 nicæ de quibus
 vide Neandr.
 Chron. Synop.
 p. 121.

h 2. Sibyll.
 Vatic. Eorum
 quandam edi
 dit olim Xyæus
 Betuleius.

scripta. Possem huc spectantia referre *g* Oraculorum, & *h* Sibyllarum vaticinia complura,

quæ ancipites sensus maximè obscuros retinent, ut vix sensus elici possit quem in modum

ædita sunt Apollinis responsa, quæ ab Herodoto, recensentur, quo fit, ut proverbio receptū

sit, ut qui ita obscure loquitur, Sibyllæ folium promere censeatur. A Enigmatibus etiam similia sunt

i 3. Symbola
 Pythag.

i Pythagoreorum symbola, vetustissimis enim Pythagoræ discipulis & coævis ty-

pon non vulgari neque communi dicendi mos fuit,

fuit, propria enim dogmata inter se servantes, nemini ea prodita volebant: siquidem præceptoris lege cautum erat, ut si quis non per symbola differuisset, ridicula cuncta & anilia dicere censeretur. Sermones hos obscuros & Iamblichus in eius vita, & Plutarchus in libro de liberis educandis & in convivalibus quæstionibus exponit, cuiusmodi sunt, quos recensebimus.

lib. 4. de Vita & secta Pythag quos quæsumus Portam ut publicos faciat De Curterio namq; his turbis addubitare cogimur: imò spem omnem propemodum deponere.

„*Quæ nigrantes habent caudas gustari non oportere.*

Quæ verba Pythagorei interpretantur, cum ijs hominibus consuetudinem ineundam non esse, quos morum depravatio denigrat.

„*Et ignem ferro cadi minimè oportere.*

Hoc est furem irritandum non esse, non enim decet iram augeri, cum potius illi, dum intumescit cedendum sit. Sic

„*Ollæ vestigium ne obliteres.*

Ollæ vestigium in cinere videtur, cinere usus est pro pulvere tabularum ubi mathematicæ demonstrationes conficiebantur: quasi innuat, intellectualibus uti debere demonstrationibus, oblivisci verò corporeas & visibiles. Rursus.

„*Nihil educes, quod vnguibus instructum aduncis sit.*

Vbi cōsultat homines benignos & dapfiles esse: non in retinendo tenaces; & reliqua quæ ab illo symbola perscripta sunt. Isq; character / apud Græcos & Aegyptios occultandis divinis & sacris aptissimus fuit. *m* Socrates etiam apud Platonē admonet, rerū sacrarū mysteria velanda esse, ut à plebecula indignitate separentur. Plato alibi consulit, indignū prorsus ac fœdū esse, rerū occultarum

lib. 4. Sacr. Græc. & Agypt.

m Monita veterum. Hac de re vide & Clemēt Alexand.

scym. α. &c.

B 4 mysteria

myſteria populo aperiri, cum ab hominum genere illa pollutis manibus contrectentur, quæ ab hominibus tantum philoſophiæ ſacris initiatis tractari fas ſit. ¶ Quamobrem à Macrobio relatum eſt: Eleuſinas Deas per ſomnum Numeio philoſopho in lupanari proſtitutas apparuiſſe, cum ille earum ſacra interpretari auſus eſſet ita vt etiam à vulgo noſcerentur: Vnde ille ſuam culpam, ſomnio admonitus, agnovit, cum percontanti cauſam, illæ irata fronte reſpondiſſent: Ab adyto veteris pudicitie abſtractas, ſequæ omnibus paſſim proſtitutas eius culpa fuiſſe. Quod nec o Hebræi in tractandis ſacris legibus negligunt. Haſtenus obſcurandi ſermonis modos edocuiſſe viſi ſumus, quamvis & alia ſchemata, quæ ad eam rem facere poſſunt, à rhetoribus proponuntur, quæ nobis aliud agentibus prætermittere viſum eſt. Verum ne quid diſcentibus deſideretur, quod ad ſermonis obſcuritatem faciat, alios obſcurè loquendi modos obiter attingemus. p Ad hoc igitur ſpectabit alieni q idiomaticus uſus, qui minimè ijs cognitus ſit, quibus rem noſtram exploratam volumus r vt ſi latinus apud latinos barbaro ſermone vtatur, & Italus hac tempeſtate Italis germanico, vel theutonico, ſeu gallico. ſ Huiusmodi Cæſar ad Ciceronem epiſtolam ſcripſit, non Romana lingua, ſed Græca, ne ea, quæ ſcriberet, Gallis fortasſe intercepta proderentur, quibus græcus ſermo minimè erat cognitus.

Idem ut ſupra dictum eſt: Suniator fecerat,

¶ Quamobrem
iutecerint, re-
peries apud Ar-
nob. lib. 7. con-
tra gentil. Eufe-
nio *παρὰ*
lib. 1. Auguſti.
de civit. Dei lib
7. cap. 30.

¶ 5. Hebræi.

p 2. Linguarum
ope.
q 1. Modus
ἰδιωματικός.
r Exempla
generalia.

¶ 1. Exemplum

¶ 2. Exemplum

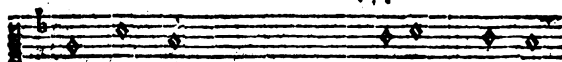
rat, qui & græco sermone ad Dionysium scribens, ne consilium suum de prodicione Carthaginensibus pateret, epistolam concinnavit. Ex his scribendi emerfit ratio, cuius significatio haberi nō potest « nisi sermo unus in alium transferatur, eiusmodi nonnulla scripta oblata, amicis sæpenumero rogantibus detexi, exemplum apponemus, ut si aliquando incidere, ita confictum esse non ignorent. Nos verba patrij sermonis intercisa vel duplicata in latinum convertimus, quæ pristinae linguae reddita idē innuant, etiam permutata significatione. De hac re quoniam minus aptè latine interpretationis exemplum efferri potest, nō indecens erit, nostri sermonis thema proponere.

Passer mai solitario in alicun tetto.

Transibo sed illi solita malus in aliquis, fastidium.

✕ Aliter quoque literis & picturis rei sensum ✕ § Modus.
 exprimimus, sed quoniam latinum exemplum non suppetit, vulgare apponimus, si dicet quis, SEMPRE VIVA: nos semper vivum pingimus, videlicet magis sedum, quod vulgò SEMPRE VIVA dicitur: si autem CORE & SOL, nos cor pingimus, musicisque rhombis, vel notulis apposita clave, sol confingemus,

ad hunc modum et Item,

A ce comede, bibe, ciare, ve, de.
 hoc est

amice, lava, comede, bibe, solaciare, solve, vade.
 B § & reli-

§ 2. Modus
 Confusio tralata nimirum
 ambigua u-
 nius linguae
 sententia in
 aliam, in qua
 itidem tamen
 ambigua non
 æque sint vo-
 cabula tralata,
 nonnullisque
 divisa.

γ 4. Modus:
Lingua ut
Germani vo-
cant erythro-
celtica.

z 5. Modus:
Ope literarum
aut Syllabarū.
α 1. Modus:
μετάθεσις.

β 2. et γ. Modus
*ἀντιθέσις ἢ ἀν-
τιπαραθεσις.*

Reiectio.

& reliqua huiusmodi, quæ quoniam apud vul-
gares circumferuntur, omittimus. γ Vsurpa-
tur hac tempestate locutio circulatoribus, ta-
bernarijs, latronibus, & qui rudes homines
dolis circumveniunt, valdè familiaris, qui
quamplurimis vocabulis utuntur, à communi
loquendi usu alienis, ne intelligantur, quæ sibi
magis propria esse existiment in hunc modum
multos, & pueros & servos loqui videmus,
dum fraudes alicui nectere conantur, ut doli
suspicionem vix inferant. z Sunt & qui sylla-
bas permutent, α ut quæ ultima prima sit, &
ex adverso, ut si dicturi sint. HOSTIS ADEST
CAVE TIBI, dicant: TISHOS EST A D
VECA BITI, vel *Hobostibus abadebest, cabavebe-
ribibibi*: aut aliter utcunque libuerit, transuer-
tent. β Aliter nonnulli dum singulis syllabis
inanes & inutiles interferunt, uti RAT, SIS,
ut idem dicturi dicant aliter, HORAT STIS-
SIS, ADRAT ESTRAT CASIS VERAT
TISIS BISIS, & alix huiusmodi loquendi
formulæ; quas cum in infinitum possint eva-
riari, utpotè tractatu indignas, prætereundas
ducimus. Sed de tali significandi modo,
qui per vocem effertur, iam satis di-
ctum videtur. Nunc ad reli-
qua signa transe-
amus.

CAPUT

CAPVT VI.

*Semivocalia signa, quæ sint, & quomodo
per ea animum indicare, & percipere possimus.*

Proximum est ut de semivocalibus signis a II. Genes
verba faciamus, quæ non parum ad rem Sig. semivoc.
nostrâ afferant adiumenti. Sic enim occultius,
secretiusque rei conscijs proximè, vel longè
distantib⁹ animi concepta significabimus. *b* Se- b Quænam sint
huius generis
signa.
mivocalia itaque signa Vegetius nominat ea,
quæ aliter, quàm voce emitti solent: nempe
duorum corporum se complodentium ictu,
vel flatus spiritu ad instrumentum immisso.
Cuius generis sunt: *c* sonus campanæ, lyre, buc- c Exempla.
cinæ, vel tormenti bellici, & reliqua id genus
omnium signa, quæ aurib⁹ percipiuntur. *d* Pos- d Ratio. seu
modus.
sumus autem eiusmodi signis, non res ipsas
modò, verùm etiam verba per literas, quibus
illa construuntur significare, utpotè si pulsa-
tum numeris suæ literæ eo ordine, quo sunt
dispositæ reddantur, hoc verò effici poterit
quovis instrumento, quo res aptius possit in-
dicari. *e* Legitur patrum nostrorum memoria, e I. Exempla.
obessam Novariam cū indies magis ac magis
rerum omnium inopia laboraret tormentorū
sclopiis certo ordine & numero æditis, omnib⁹
demum significationibus factis suprema rerū
pericula amicis expressisse, & maturam opem
implorasse, eoq^{ue} indicio habito à socijs civi-
tati fuisse subventū. *f* Sic amici carcere occlusi, f I. Exempla.
nec multum distantes, plagis inter se tacitè
loqui possunt, & exaudiri, nostrū præcipue,
& si

g In ædibus
contiguus.

b Ratio 1.

i 2.

k 3.

l 4.

m 5.

n Exemplum
Triphonis.

o 3. Exemplū.

p Hypaten & sic
deinceps: est
enim oratio cō-
cisa elliptica.

ὑπατην scili-
cet *ἡγεδῶν*

qua de re Do-
mino volente
alibi pluribus.

q Rerū singu-
larū expressio
per hoc genus
signorum.

& si domus contigua est: percussa *g* enim pa-
rietis parte exiguo quovis ictu totus resonat,
ita *b* ut qui aures muro admovertit, vel *i* clavum
fixum mordicus tenuerit etiam eminus, ritè
plagarum numerum excipiet. Idem etiam præ-
stat & *k* hasta: quamvis oblonga, si occlusis au-
ribus mordicus teneatur, modo lyram tangat,
sic enim facillè fiet, ut qui ita hastam teneat,
emissum sonum auribus percipiat. Ad hoc va-
lent & parietibus *l* ænea vasa suspensa, & *m* tym-
pana ordine disposita, ut pendentia amicis ad
plagas resonent. *n* Tripho Alexandrinus archi-
tectus Vitruvio referente hostibus in mœnia
ingressis ea ratione patriæ periculum cavit, si-
quidem cum eorum irrumpentium vim per
clamorem exaudiret, periclitanti urbi astuto
consilio subvenit. *o* Poterit & quisque lyram
aliudvè id genus in manibus habens, nunc *p*
hypate, nunc parhypate, nunc nete, vel me-
se pulsans, nunc diapason, diapente, vel dia-
tessaron absolvens, donec alphabeti literas ne-
cessarias absolverit, astantibus omnibus ami-
cum de re certiorē facere. De *q* rerum signi-
ficatione, quæ non per literas superfluum esse
existimo quicquam dicere, cum omnibus sit
exploratum dari certarum rerum signa,
quæ per sonos intelligantur. Hoc
de semivocalibus signis dixis-
se sufficiat.

CAPVT

CAPVT VII.

*Muta signa, quæ sint, & quomodo per illa
quicquam significare possimus, & primum
de corporis motu.*

III. Genus.

da muta.

Superest de signis, & quæ muta sunt, sermo-
nem habere, hanc enim instituti nostri
tiam partem initio constituimus. ^abus mu-
sum pollicitus vocalibus & semiv- ^bsigna appella-
ta signa adijcere. ^b Muta igitur vel sono rerum
mus, quod tacite, & sine ^cies, visu vel tactu quo-
admoneant significat. Hæc itaque rerum signa
dammodò exceptis. ^c Hæc itaque rerum signa
esse possunt, ^d i. ut in oculis capitis, in frontis si-
lentio, vultu, compositione, manuum & pedū
motionibus, totius denique corporis gestu,
rerum præterea motionibus, & demonstratio-
nibus. Nutus in mutis pro sermone habetur, ^e Nutus.
& ex eorum vultu, motuque animorum perspi-
citur voluntas, animalium enim voce carent-
tium, ira, lætitia, alijque affectus oculis & qui-
busdam alijs corporis signis exprimuntur. Nec
mirum aliquibus videri debet, cum ita ijs, quæ
cum aliquo posita sunt motu, tantum valeant,
ut etiam animi voluntatem repræsentent, pi-
ctura enim tacens opus est, & eiusdem semper
habitus: sic intimos tamen demonstrat affectus
ut ipsam vim dicendi nonnunquam superare
videatur. Huiusmodi itaque signorum, ^d quom-
niam plura sunt genera, quæ si in unum colli-
genda essent, materia ut nimis longa, sic magis
conclusa videretur, eam idcirco capitibus di-
stingue-

Cur muta.

Exempla.

Nutus.

^d Divisio hu-
ius generis si-
gnorum.

38 *De Corpore*
stinguemus, quorum ordo suis locis indicabitur, sed primum de e signis corporis loquatur.

ur. f Caput (ut Fabius inquit) delectum
militatem, supinum arrogantiam, in latus in-
tatum languorem, prædurum ac rigens feri-
annuam quandam mentis offendit: g Sunt quoq;
anxi, confirmandi. sunt & ve-

recundiæ, nunc admirationis, & indignationis nutus. *b* Vnde nunc supplices, nunc minaces, nunc blandos & iocundos, nunc hilares & erectos, nunc summissos & tristes ostendimus, nunc amorem, nunc odium, quibus signis tacito quodam naturæ indicio internos affectus, & animi nostri voluntatem alijs significamus, quo fit, ut eo indicandi modo sæpe pro verbis utamur, unde Ovidius.

"Sæpe tacens vocem, verbaque vultus habet."

i Sunt oculi, qui plurimum in ipso vultu valent, & per eos maximè animus indicatur, ut citra motum & hilaritatem intumescant, & tristitiæ nubilum ostendant, horum lachrimis, & dolorem & tristitiam monstrare possumus, & multis modis variantur in illis affectiones. Si quidem nunc motu intenti, nunc remissi, nunc superbi & torui; nunc hilares & mites, nunc asperi rigidi & extenti, nunc languidi stupidi & torpentes, nunc lascivi & mobiles, nunc nantes & voluptate affusi, nunc simi & venerei poscentes aliquid & pollicentes, ut actus voluntatis exposcit. **k** Supercilij quoque variantur indicia; nunc enim erecto, nunc composito

**Primum Ge-
Corporis.**

~~poliomyelitis~~

g 2. Notas.

**b 3. Vultus.
de quo rur-
sum quare
pag. 32.**

4. Partes

1. Oculi

k. 2 Superficia.

multa demonstrantur, nam oculos formant aliquatenus, & fronti imperant, cum contrahuntur tristitiam, cum adducuntur hilaritatē, cum remittuntur pudorem ostendunt. Sunt in his annuendi, & remittendi notæ, cum remittuntur, & eleuantur. Ovidius hoc innuens, ait

Multa supercilio, multa loquare notis.

In his, Plinius ait, *animi partem consistere, fastus indicare, & superbiam alibi conceptaculum, hic sedem habere: nil aliud, nilue simul abruptius invenit in corpore, ubi solitaria esset.* Sic supercilium attolli arrogantiam significat, adduci fastidium indicat: poni dicimus supercilium, cum à fastu recedimus; denique semper ipsum supercilium pro fastu & arrogantia ponitur. Vnde multa de supercilio proverbia tracta sunt, ab ipsis Naturæ significationibus desumpta. 1 Fronte enim 1 3 Front, multa præfigurantur, nam eam exporrigimus vel explicamus cum hilarescimus, contrahimus autem cum ringimur, hoc est cum aliquid nobis molestum esse indicamus. Hanc quoque Plinius *tristitia, hilaritatis, clementia, & serenitatis indicem nominat.* Vnde Terentius in tristem

“ Exporrige frontem.

Id est *tristitiam dimitte.* m Genæ habent & quod- m 4 Genæ.
dam his deserviens ministerium: nam sanguis ille, qui mentis habitu movetur, cum verecundia cutem accipit, effunditur in ruborem, cum metu refugit, pallore trigescit, & temperatus medium quoddam serenum efficit. Faciem vel genam perfricamus, cum pudorem omnem deposuisse videri volumus, velut absterfo
pudore

• 5. Nares.

• 6. Labia.

p Secundum
Collum.

q Tertium,
Huméri.

r Quartum,
Manus.

pudore manu. Hinc evenit, ut effrontes vocemus inverecundos, unde proverbio *Frontem perfricare* dicuntur, qui pudore carent. *n* Naribus quoque & labijs multa decenter ostendimus, nares corrugamus, inflamamus & movemus. *Di-*ducimus *o* labia & manibus resupinamus, porrigimus, scindimus, astringimus, & diducimus, unde derisus, contemptus, & fastidium ijs significare solemus. *p* Collum contrahitur & tenditur, *q* sic & humeri: horum enim contractione breviatur cervix, unde gestum humilem & servilem faciunt, atque eos in adulationis, & metus habitum fingere possumus. *r* Manus etiam vix dici potest quot motus habeant, nam etsi cæteræ partes, ut rectè loquantur adjuvant, hæ ipsæ primùm loquuntur: his poscimus, his pollicemur, vocamus, dimittimus, minamur, supplicamus, abominamur, timeamus, interrogamus, negamus, & annuimus: his gaudium, tristitiam, dubitationem, confessionem, pœnitentiam, modum, copiam, numerum & tempus ostendimus; eadem in demonstrandis locis, atq; personis adverbiorum, atq; pronominum obtinent vicem, ut in tanta per omnes gentes nationesq; linguarū diversitate, hic mihi omnium hominum communis sermo videatur. Contractis tribus digitis & pollice compressis, digito indice tantùm explicato, in exprobrando & indicando (unde ei nomē est) valet: & allevata ac spectante humerum manu, paulùm inclinatus affirmat: versus in terram & quasi pronus, urget. Estq; inverecundiæ actioni aptissi-

aptissimus, quo quatuor primis leviter in summum coeuntib⁹ digitis, non procul ab ore, aut pectore fertur ad nos manus, deinde prona, aut paululùm prolata laxatur. Binis digitis distinguimus, sed non inserto pollice, paulùm tamen inferioribus intrò spectantibus, nec illis quidem tensis, qui supra sunt. Parcè & timide aliquid loquentib⁹ sunt breves gestus illi, cum manus leviter pandata, qualis fœventium est, parvis intervallis & subassentientib⁹ humeris movetur. Admiratio convenienti gestu illicò monstratur, quo manus modicè supinata, ac per singulos à minimo collecta digitos, redeunte flexu simul explicatur, atque convertitur. Approbare, narrare, distinguere, & aliquid significare volenti, pollicis proximum digitum mediumq^{ue}, qua dexter est, unguem pollicis summo suo iungens, remissis cæteris aptè accommodatur Dum leviter admiramur, & interim subita indignatione paveſcimus & deprecamur, digitos cum summi coierunt, & ad os referimus. Cùm manū cōprimimus, & pectori admovemus, pœnitentiæ, vel iræ signum est. Averso pollice demonstramus aliquid. Cum digitum medium ostendimus, contemptū supremū significamus. Diogenes hospitibus quibusdam Demosthenem videre urgentib⁹, non indice digito, sed medio porrecto demonstravit, pravum virum innuens & effœminatū. Sic porrectione digiti medij quippiam obscœnum significari innuit, cum ait insanos haberi, qui medium digitum porrigant. Vnde Iuvenalis.

C

"Man-

“Mandaret laqueum, mediumque ostenderet unguem.
Sunt & gestus alij, videlicet aliqua poscentes,
vel minantes, præsertim si prius conscium ami-
cum feceris, quæ omnia prosequi propè infini-
tum videtur. De nutibus & signis, quæ in vultu
exprimuntur, meminit Ovidius puellam ad-
monens, quomodo animum expressura, & se-
cum præsentem viro tacite locutura sit.

Vultus de quo.
& suprâ 2. 3.
8. num.
Exemplum.

*Cum premet ille torum, vultu comes ipsa modesto
Ibis: ut accumbes, clam mihi tange pedem.
Me specta, nutusque meos, vultumque loquacem:
Excipe furtivas, & refer ipsa notas.
Verba supercilij sine voce loquentia dicam:
Verba leges digitis, verba notata mero.
Cum tibi succurret Veneris lascivia nostra,
Purpureas tenero pollice tange genas.
Si quid erit, de me tacita quod mente loquaris,
Pendeat extrema mollis ab aure manus.
Cum tibi, qua faciam, mea lux, dicamve placebunt,
Versetur digitis annulus usque tuis.
Tange manum mensam, tangunt quomodo precantes
Optabis merito, cum mala multa viro.
Digitorum motibus non solum res significare,
sed etiam literas, quibus verba colliguntur,
possumus. Quod ne præsens caput lon-
gius protrahatur in sequens
subijciemus.*

CAPUT

CAPVT VIII.

*Multa tacitis ambagibus
posse indicari.*

INter cætera, quæ faciliè innumera excogitari possunt, *a* muta signa quædam nova recen- * 2. Genus.
fere non pigebit, ut talium exemplorum simili-
tudine, reliqua quisque possit comminisci, ex
quibus illud est, *b* quod à Tarquinio factum * 1. Exemplū.
proditur. Legitur itaque apud Livium Tarqui-
nij missum sine voce nuncium à filio interpre-
tatum, fuit autem illud eiusmodi. Tarquinius
Tarquinij filius Gabiorum principes interi-
mendos sibi in animum inducens, cum eos vir-
tute expugnare nequiret, astum viribus po-
tiores in hunc modum excogitavit. Ad Ga-
bios se contulit, parentisque simulatam sæ-
vitiam conquestus, tanquam è patrijs telis
elapsus & gladijs, nihil se usquam invenisse
tutum, nisi apud hostes refert, ab ijsque opem
adversus patrem implorat: Verborum calli-
ditate Gabius ita persuasit, ut acerrimum in
eius patrem odium alerent: fictis itaque &
compositis blanditijs, adeò sibi primatum be-
nevolentiam conciliavit, ut potentia apud eos
plurimum valeret. Paucis itaque post diebus
Romam hominem patrem sciscitatum misit,
quidnam sibi esset faciendum, is nuncij fidem
veritus, nemini consilium proditum volens,
senili calliditate in hunc modum sine voce re-
spondit. In hortum ergò ædium transit, &
inambulans æditissima papaverum capita

C 2 virga

virgâ decussit, tùm ea demonstratione facta nuncium dimisit, hic domum reversus, nullum sibi responsum factum refert, verùm quod viderat, factum nunciat: adolescens dato signo, sanguinarium patris responsum tacitis ambagibus percepit: Sic patris consilium secutus, Gabinorum primores criminatus, aut exilio

e 2. Exemplū.

submovit, aut morte multavit. e Huic simile est, quod Herodotus tradit de Periandro Cypseli filio, qui cum præconem ad Thrasybulum misisset rogatum, qua ratione reb^o tuto constitutis civitatem optimè gubernaret, nullo dato vocali responso ex ijs, quæ sibi visa per nunciū relata sunt (siquidē Thrasybulus satū ingressus editiores & super alias eminentes spicas refecit, donec rotam segetem æquaret) quid esset faciendū, ex Thrasybuli sententia percepit, & executus est. d Legimus & Dario Persarū Regi à

d 3. Exemplū.

Scythis obsefso caduceatorem cū muneribus, ave, rana, mure, & sagittis quinq; missum, quib. ut Gobria interprete significatum fuit, Persas nisi ut aves effecti in cælum evolassent, aut perinde ut ranæ in paludes profilijsent, aut velut mures sub terram se abdidissent, Scytharū vim nequaquam evasuros, quin sagittis obruerentur. e Pari argumēto Alexander lectis ab Ephestione Olympiadis literis, ne, quod ijs scriptū erat, cuiquam is postea temerè referret, quasi sigillo obfignaret, modestè taciteq; añulo eius ori admoto, silentium indicavit. f Non alienū

e 4. Exemplū.

prorsus ab hoc loco esse videtur recēdere, quod de Tamerlano Scytharum imperatore patrum nostro-

f 5. Exemplū.

nostrorum memoria ab historicis est proditū, quamvis res non sit adeo obscuris ambagibus involuta. Hic quidem, ne diu in debellandis hostib⁹ laboraret, numerosissimō fretus exercitu, ut populis, quos obsidebat, deditiōem non intertium diem differendam significaret, triplici tentorio utebatur, primo die album tentorium ostentabat: ut intelligerent obsessi, si se dederent, rem pacificè cum illis agendam, altero nigrum tendebat: quo animadversum volebat, iam irā commotum Tamerlanum esse, ut si in posterum diem deditio differretur, iam non pace, sed sanguine & civium incendijs ageretur, quod tertio rubro tentorio postridie indicabat.

CAPVT. IX.

Per notas Hieroglyphicas, atque per rerum animaliumque figuras tacite sermonem exprimi posse.

PossVMVS etiam commodè aliter sine lo-
quela per rerum animaliumque *b* figuras, quod voluerimus indicare, quæ singula interdum verba, nonnunquam integros sensus significabunt: sic vetustissimos Aegyptios scripsisse comperimus, qui cognita omnium animalium natura, ex peculiari earum qualitate illorum imaginibus res ipsas repræsentabant, unde illorum naturam exploratam habere oportebat, quorum conditionem, quæ essent exprimenda, aliquo pacto imitari viderentur.

C 3 Hoc

a Tertiij generis species prima.
b Signa Chaldaica quasi literas vocat Imper. Theod. apud pasiorū Var. 3. Ep. 51.

c 1. Exemplū.

Hoc erit exemplum: c Vt si ingratum quempiam in eos, qui de se benè meriti sunt, significatum velimus, columbam depingemus, eius enim conditio, quamvis bilis expers sit in universa animantium, peste, ab huius tamen morbi contagio non vacat ut in parentes ingratitude nota infamis esse nō debeat: quippè cum simul ac mas viribus firmior evasit, patrem à matris consortio pugna expellat, ut cū ea mox

d 2. Exemplū.

ipse coniugio misceatur. d Sic & Hippotami, id est fluvialis equi, geminos ungues depingendo iniquitatem & ingratitude notabimus, hoc enim animal cum per ætatis florem licuerit, patrem viribus experitur, quem si pugna superarit ac sibi cedere agnoverit, vita tantum concessa, patrem à matris coniugio arcet, quam sibi postea matrimonio coniungit, quod si viæus pater minus permiserit cum matre concumbere, tum eum filius virib⁹ & robore nixus impatienter interimit. e Vnde illud videtur emanasse, ut in Regum sceptris superius ciconia, inferius Hippotamus pingeretur, sic enim innuebatur vim iustitiæ parere, siquidē ciconia æquitatis ac pietatis symbolum, Hippotamus verò iniquitatis signum est. f Sic Aegyptij pro

f 3. Exemplū.

mundo serpentem revolutū in caudam os habentem, eamq; corrodentē ad exprimendam formam depingunt, g & annum per Solem & Lunam, qui tempus metiuntur, mensem per rammum, Deum per accipitrē indicant, & pro fato sydus, pro Luna & æquinoctijs cynocephalum, pro animi præstantia Leonem, pro corde lbim

g 4. Exemplū.

& pro

h 5. Exemplū &c.

& pro rerū vicissitudine phœnicem delineant, sic & per Scarabæum draconem aliaque animalia (ut Manethus autor est in naturalium epitome, & Hecatæus libro primo de philosophia) reliquarum rerum Aegyptij significationem præbent. *b* Ratio quare huiusmodi notas illi excogitassent, fuit, quemadmodum dictum est, ne indignis hominibus doctorum sensa proderentur. Sic enim vulgaribus hominum ingenijs rerum intellectum vario rerum regimine, operimentoq; subtrahebant, ne nuda aperta que rerum expositio pateret, sed velut fabulosa tractarentur: ut quò magis ridicula viderentur, eò magis ipsa mysteria figurarum nubilo operirentur, ac summatib' viris sapientia interprete nuda rerū talium se natura præberet, ac veri arcani conscij redderentur. De his extat Ori Apollinis liber de sacris & mysticis Aegyptiorum cælaturis inscriptus, & Io. Pierij Valeriani recens super eodē argumento liber editus. *i* Huc referri possunt insignia, & demonstrationum commenta, quibus sæpè parietes, peristromata, lacunaria, fores, & clypei ornantur: equitum etiam capita dum hasta concurrunt in festivis ludis solent insigniri, vulgus cimeros, Alciatus vocat Emblemata. Hæc enim tacitis rerum demonstrationibus quicquid velint exprimunt: quæ comminisci mos est eos, qui familiæ suæ originem volunt præclaro aliquo facinore honestare, vel aliter alicuius rei significationem edere, quam tacite cognitam velint. *i* Amphiaræum Thebano bello

b Ratio & causa harū notarū inventarum.

i Tertij generis species reliqua.

k Vnde apherismos hieroglyphicos collectos conscriptosque edidit Henr. Svauenberg.

l Exemplum de clypeis,

C 4

bello

- * 2.
 * 3.
 • 6. Sculptura
 1. annul. fig. 2.
 Numismatum.

bello in clypeo draconem pictum gestasse nar-
 rat Pindarus. Staius Capaneum in hydram,
 Polynicem verò in Sphingem. o Plutarchus
 quoque, Pompeium magnum ensiferum leo-
 nem pro insignibus depictum habuisse. Hulus-
 modi imperatorum numismata celaturas non
 paucas retinent. In Titi Vespasiani numismate
 Delphinus in anchora involutus spectatur,
 quasi innuat, tardè properandum neque, ubi
 præsertim temporis maturitate opus est, rem
 esse nimia festinatione intercidendam, neque
 multa cunctatione in moras protrahendam,
 sed maturè servata temporis mediocritate per-
 agendam. Symboli congrua ratio est: per del-
 phinum siquidè festinatio designatur, hic enim
 piscis omnium nō modò piscium, verumetiam
 animantium velocissimè fertur, ut Aristoteles
 & plures testantur: per anchoram ex adverso
 retentus, cursus mora intimatur, velocitas ita-
 que delphini anchoræ firmitate cohibetur &
 anchoræ rursus mora delphini pernecitate mo-
 deratè excitatur. Eiusdè rei pari ratione Eche-
 neis piscis missili telo contorta monumentum
 dabit, velocitatem telum exprimit, tarditatem
 remora indicabit, utriusque indicio velocitas
 cum tarditate designabitur, quarū altera, cum
 alterius adminiculo coniuncta non parum in
 reb⁹ agendis afferunt emolumentum. p Romanis
 præterea mos fuit, vexillis, quæ ad bella gerebāt
 Minotaurum depingere: ratio erat, ut quemad-
 modū Dædalus obscuris illū labyrinthi ambagibus
 inclusisset: ita omnes sibi ducum consilia
 custodi

p Alia species.

custodienda, & prodita authori obesse intelligerent. Vnde eius rei argumentum tali emblemate notabatur. *q* Verum ejusmodi rerū commenta, non obscurè nimis tractari oportet: ne Apolline interpretare semper indigeant, sed vt interdum etiam infimæ plebeculæ expositæ esse possint, *r* Vnde picturæ sapè verba ad interpretanda adjungi solent, ne nimis spectatorum intelligendi aviditatem picturæ obscuritas remoretur: hujus locis sunt, quæ à Iovio in libello de insignibus tractantur.

q Cautio.

r Mos inde petitus quidam.

CAPVT. X.

*Noctu igne, inter diu verò pulvere
posse significari.*

REstat nunc vt modum indicemus ecquid noctu igne & interdiu pulvere rerum nostrarum edere significationem possimus. Neque enim hoc occultandi genus parum vtilitatis in se continet. Hac enim tempestate ad aliquid eminùs significandum socij de rebus incidentibus indicium præbent. Id autem duplici ratione potest evenire, siquidem, vel igne aliquid ex improvviso amicis conscijs demonstramus, vel quoties libuerit, etiam si nulla præcesserit rei significandæ notitia, facum numeris literas ad denotandas opportunas ostendimus, vt longè videntes numeros annotantes nunciata sentiant. *d* De primo modo legitur Medeam si Peliam occidisset, Argonautis promississe è specula se noctu igne,

a Transito ad secundū genus

b Vtilitas huius generis.

c Divisio.

d Prim⁹ modus eiusq; i. Exemplum de quo Diodes. Sicul. l. 4

C 5 die

die verò fumo illud nunciaturum, res itaque, cum ex voto successisset, lunæ votum persolvere simulantem, igne factò, accensis lampadibus sub dio è fastigio, vt erat pollicita, significationem dedisse, taliq̃ue nuncio excepto, Argonautas reginam invasisse, occisisq̃ue custodibus voti illam compotem effectam.

2. Exemplum.

Legitur & Magam occupato Parætonio, vt facem amicam sub vespera, atq̃ue iterum summo mane eandem tollerët, cum speculatoribus composuisse, eaque ratione significationem factam esse, vt nuncius eò vsque, vbi Clius est, processerit.

3. Exemplum.

f Amicis etiam extra civitatem degentibus, redivus, & annonæ qualitas prodente igne potest nunciari. Constat hac arte Annibalem (vt à Polybio proditum est) cum Agrigentini à Romanis obsiderentur, multis crebrisq̃ue per noctem ignibus, intollerabilem exercitus famem indicasse, eaque de causa multos ex socijs annonæ penuria ad hostes defecisse. g Cum Sinone etiam Argivi pepigerunt, noctu, Trojanis somno solutis ad Troiam accendentes face venientis classis signum daturus, vt eo accepto nuncio, Sinon equi laxatis claustris milites inclusos exponeret. Vnde Maro.

„*Flammæ cum regia puppis*

„*Extulerat fatisq̃ue Deum defensum iniquis*

„*Inclusos vtero Danaos, & pinea furim*

„*Laxat claustra Sinon.*

4. Exemplum

h Fuit & veteribus mos, qui etiamnum permanet, vt amicis extra civitatem commorantibus, fumo redivus, aliudvè significaretur. Vnde factum

Etum est, vt Amilcaris dolo Agrigentini inter
 inimicos persequendum longius ab vrbe di-
 stracti in insidiaria loca coniectis hostibus, in-
 censaque sylva magnam cladem paterentur, ijs
 siquidem fumo, quem à mœnibus surgere exi-
 stimabant, rati se à domesticis revocari, cum se
 conuerso cursu ad urbem reciperent, Amilcare
 duce insequentibus Pœnis, qui prius fugerant,
 trucidati sunt. *¶* Possunt & si quid necessarium
 vrgeat, facum indicio literæ demonstrari, quod
 à Polybio in codicibus manuscriptis est tradi-
 tum, eiusmodi vsus utilis multum esse potest, &
 hoc significandi remedium obsessæ vrbes, villæ,
 & arces, amantes etiam, vt tutius res suas nun-
 cient, habebunt. Edendi signa, vel turrium fa-
 ctigia, aliave editiora huiusmodi loca, vt faces
 prospici possint, commodum præstabunt. *k*
 Scriptum itaque præ manibus habeatur, quod
 amicis nunciari oporteat, *l* literæ deinde bi-
 fariam seu trifariam dividantur, vt vndæ vel
 septenæ cuiusque partis sint: Si erunt septenæ
 tum primæ singulis, alteræ binis, tertiæ ternis
 facibus demonstrantur. Potest & quadrifa-
 riam literarum numerus dividi, vt libuerit: *m*
 verum in earum ostensione motus varia-
 tem attendere debemus, nam vna semel
 erecta, vel ostensa A demonstrabit, eadem bis
 B, ter C, sic septies postremam primi ordinis
 G, postmodum binæ semel H, totidem bis,
 I, ter L indicabunt, sic & de reliquis eiusdem
 ordinis: Tum Q ternis semel, R iisdem bis,
 demum S ter totidem intimabitur. *n* Quod si

¶ Secundus mo-
 dus vt videtur
 innuere auctor
 Eiusdem gene-
 ris quidam de-
 scribitur à Car-
 dano de subtil.
 l. 17. & duo alij
 de variet. rer. li.
 12. cap. 61. pag.
 783.

Locus comme-
 dus facibus co-
 stituendis.

k Descriptio
 eiusdem.

l 1. & 2. Ratio.

3. Ratio
m Cautio.

n 3. Rationis
 descriptio.

in quatuor

in quatuor ordines alphabetum partiri velimus quaternis facibus indicabitur, tū cuiusq; ordinis numerus minuendus sit, & ordo aliter distribuendus: ratio autem, quæ dicta est, servabitur, tunc conscij & facum numeros, & vices, quot illę fuerint ostensę, accuratè excipiēt, eaque ratione vel facilè significata percipient.

1. Ratio

a	m
b	n
c	o
d	p
e	q
f	r
g	s
h	t
i	u
k	x
l	z

2. Ratio

a	h	r
b	i	f
c	l	t
d	m	u
e	n	x
f	o	y
g	p	z

3. Ratio,

a	g	n	t
b	h	o	v
c	i	p	x
d	k	q	y
e	l	r	z
f	m	s	

• 4. Modus.

• In hunc modum mulier è specula, quæ amantis cubiculum spectat, ternis luminibus quinquies ostensis, mox binis bis, tū ternis bis: Rursus verò vno semel, eodem quater, & postmodum quinquies, ternis deinde ter, postremò totidem quater, *VIR ADEST*, significabit.

ficabit- Sed hoc etiam aliter fieri potest multisque modis, quorum duos tantum, qui potiores sunt, recensebimus. Sit itaque *primus* si. Radio huiusmodi, vt quid facilius ostendatur. Alphabeti literæ quatuor in partes disgregentur, vt inferiori patet tabella.

		ordines.			
		1	2	3	4
numeri ordinum	1	a	f	m	r
	2	b	g	n	s
	3	c	h	o	t
	4	d	i	p	u
	5	e	l	q	z

Novem itaque faces haberi oportet, quatuor à dextris, à sinistris quinque disponantur. quaternarius numerus sectionum ordines, quinarus verò literarum cuiusque ordinis indicabit. Sic viginti notæ erunt, quæ minùs necessariae sunt omittantur. Literas igitur demonstranti, vtrunque faces attolli oportet, à dextris & à sinistris, vt si A velit ostendere, vnam à dextra faciem ordinem literæ, alteram à læva numerum in quo litera collocatur, designantem erigat, sic etiam si B, vnam à dextra, à læva duas. Si C vnam item à dextra, tres à sinistra, & in reliquis eodem modo. Exemplum tale erit, vt si mulierem idem hoc modo significare velimus, quatuor primum à dextra faces, totidem à sinistra, duas deinde à dextra, quatuor à sinistra, tum *Exemplum.*
quatuor

2. Ratio.

quatuor à dextra, vnam à sinistra attolli oportet. Rursus vnam à dextra, aliam à sinistra, iterum vnam à dextra, quatuor à sinistra, tertio quoque vnam à dextra, quinque à sinistra, quatuor deinde à dextra, duas à sinistra, sic & postremò quatuor à dextra, tres à sinistra, eaque ratione VIR ADEST significabit. Possumus & aliter vitandæ confusionis gratia omnes alphabeti literas bis ternis facibus in hunc modum demonstrare. Duo statuantur locorum fastigia, quæ ex æquo sibi alphabeti notas partiantur, vt vndenas singula pronuncient, ternæ cum singulis adhibeantur faces, quarum vnaquæque quaternas literas enunciet, quæ pro motus qualitate distinguetur. Tres autem characterum statuantur ordines, primum ordinem fax vna significabit, secundum binæ, tertium ternæ: fax verò tertiæ ternas tantum notas demonstrabit, eoque modò numerus duarum & viginti literarum exprimetur. Motuum discrimina, quibus cuiusque ordinis notæ demonstrantur, tali modò constringemus. Erecta fax A, depressa B, in dextrum declinata C, in sinistrum D, significabit: quaternas alias eodè modo indicabimus. Sic & tertias, vt binæ sursum erectæ E literam designent, summissæ F, & sic de reliquis, & rursus tertiæ sublata I, depressæ L literam indicabunt. Idem fiet in vndenis alijs alio de loco demonstrandis.

CAPVT

CAPVT XI.

*De computo & loquela per digitorum gestum,
quo maiores supputarint, & in cautè
loquendo vfi sint.*

Nunc per digitorum flexum computan-
diloquendiq; morem ex majorum no-
strorum vsu libet hoc loco demonstrare, vt ad
ea perdiscenda, aliaq; denuò reperienda prom-
ptiora spectantium ingenia reddantur. *b* Legi-
mus apud Plutarchum Orontem Artaxerxis
Persæ Regis generum, cum se à socero inhono-
ratum & contemptum animadverteret, solitū
dicere: principum familiares computorum
digitis similes videri. Quemadmodum enim
computando nunc myriada gestu conficere
possunt, nunc verò monada, pariter & regum
amici modò plurimum pollent: modò verò
minimum, & omnibus derisui esse solent. *c* Ad
hoc facit, quod est à Plinio etiam de digitis
numeros significantibus memoriæ proditum,
d Ianum à Numa rege dicatum digitis ita fi-
guratis effectum stetisse, vt trecentorum sexa-
ginta quinque dierum nota per similitudi-
nem temporis & ævi se Deum indicaret. Quod
est à Macrobio quoque annotatum in Satur-
nalibus. *e* Nos igitur de tali computo & lo-
quela id demonstrabimus, quod doctissimus
Bedaliteris mandavit. Monada igitur digito-
rum computator significaturus minimum læ-
væ digitum inflectens arcum in medium
palmæ figat, Simili modo si duo velit in-
dicare,

a Quintum ge-
nus se Nume-
randi ratio per
digitos veteri-
bus vsitata.

b 1. Testimoniū

c 2. Testimoniū

d It dextra igi-
tur auricularē
duosq; prōxi-
mos in vola me-
diam compe-
git: in sinistra
verò pollicem
curuatū indice
inflexo in fron-
te diligenter
præcinxit: solū
medium in ve-
lam coegit.
e Bedæ descri-
ptio.

- dicare, à minimo secundum ibidem imponat,
 3 Si tria tertium. Si quatuor itidem minimum
 4 eleuet. Si quinque secundum à minimo fini-
 5 liter erigat. Si sex tertium nihilominus solo,
 6 qui medius appellatur, volæ medio appposito
 7 attollat. Et minimum super palmæ radicem
 8 cæteris erectis imponat, si septem. Iuxta quem
 9 octo significanti medius apponatur. Novem
 10 verò si impudicum è regione componet indi-
 20 cabit. Decem si indicis vnguem in medio pol-
 licis arcum infiget. Viginti si impudici api-
 cem inter nodos indicis, & pollicis arcu appo-
 30 net. Triginta si indicis & pollicis vngues mu-
 tuo conjuget amplexu: Vnde Hieronymus
 „ ait, *trigenarium numerum ad nuptias referri, nam & ipsa*
 „ *digitorum coniunctio: quasi molli osculo complexans se &*
 „ *fœderans, maritum pingit & coniugem.* Idque Apu-
 „ leius in oratione pro Magia his verbis insinuat.
 „ *Si triginta annos per decem dixisses, posses videri pro com-*
 „ *putationis gestu errasse, quos circulare debueras, digitos*
 40 *aperuisse.* Quadraginta verò si interiora pollicis
 50 dorso indicis super inducatur. Item quinquaginta si pollex curuatus instar græcæ literæ r
 60 ad palmam inclinetur. Et sexaginta si idem digitus itidem curuatus indice circumflexo diligenter à fronte præcingatur. Ideò hunc numerum ad viduas Hieronymus referri dixit, quod in angustiis & calamitate positus esse videatur,
 70 dum pollex à superiori digito deprimitur. Septuaginta quoque si pollex in longum extensus indicem supra circumflexum adimpleat, vngue illius duntaxat erecto trans medium indicis

indicis arctum. Octoginta quoque si index ut 80.
 supra circumflexus pollice in longum tenso
 impleatur, vngue videlicet illius in medium
 indicis arctum admoto. Nonaginta etiam si 90.
 indicis inflexi vnguis radici erecti pollicis in-
 figatur. Numerum verò centenarium, qui vo- 100.
 luerit indicare, in dextrum transferant, iisdem
 vtendo digitis, quibus in læva ad decem vsque
 ad centum vsus est. Proinde Nicearchus facitè 3. Testimoniū.
 in vetulam nimio plus vivacem, quæ annorum
 ætate etiam cervos superabat, ita ludit, vt ite-
 rum jam dextra annos computare scribat.

„ ἡ φάσις ἀδρήσας ἐλάφου πλέον ἤχει λαίψ

„ γῦρας ἀριθμῶσαι δεύτερον ἀρξαμένη.

hoc est

„ Quæ cervos annis superaret, quæque sinistra

„ Vita iterum capet connumerare dies.

& Iuvenalis,

„ Atque suos iam dextra computet annos.

Idem sacræ paginæ interpretes centenarium nu-
 merum ad virginitatem refert, nam in læva nu-
 ptæ & viduæ notabantur. Ducenta igitur ex- 200.
 pressurus eadem ratione vtetur, qua ad viginti
 significandum vsus est. Sic & de reliquis sen-
 tiendum est numeris vltra centenarium nona-
 ginta, vt eodem procedatur ordine, quem à
 decem vsque ad nonaginta servari debere dixi-
 mus. Deinde mille etiam in dextra, eo modo, 1000.
 quo vnum in læva designabitur. Et deinceps
 bis mille in eadem quemadmodum duo in
 læva, sic & in reliquis numeris multiplicato

D

millenario

millenario statuetur: donec ad novem millia perveniatur, quo cum ventum sit, tùm myriada (quo nomine decem millia designantur)

10000. lava medio pectori in supinum admota indicabit, digitis tantum in altum erectis. Quod si

20000. viginti millia eadem expansa. Si verò triginta millia eadem prona sed erecta, & pollice medij pectoris cartilagini appposito denotabit. Sic

40000. quadraginta millia si eadem in vmbilicum erecta

50000. etiam supinabit exprimetur. Et postmodum quinquaginta si ejusdem prona sed erecta pollicem vmbilico imponet. Sexaginta deinde millia eadem prona lavum fœmur desuper

70000. comprehendet, denotabit. Mox septuaginta

80000. millia si supina fœmori superponetur. Octoginta dehinc millia si eadem prona fœmori superponetur. Tum nonaginta millia si lumbos pollice ad inguina converso comprehendet.

100000. At centum millia, & de hinc ducenta, vsque ad noningenta millia eodem, quo diximus, ordine in dextra corporis parte notabuntur. Sed decies centena millia ambæ manus complicata in rectis invicem digitis indigabunt. Hic est veterum computandi mos, & inde provenit, quod apud scriptores legenti sæpè fit oviam, *f vt in digitos mittere*, pro eo eleganter etiam dicatur, quod est *accuratè numerare*. Diximus de supputandi modo, qui per digitos solet indicari, *g* superest nunc de loquendi ordine, qui per digitos etiam tradi potest, aliquid dicere. *h* Prima igitur alphabeti nota eodem modo, quo vnum digito demonstrari diximus designabitur.

f In digitos mittere.

g Loquendi ratio per digitos.
h Primus modus

tur. Secunda eo etiam modo, quo duo, sic & tertia ea ratione, qua tria: sic deinceps vsque ad alteram & vigesimam, quę alphabeti postrema est, per suum vnoquoque elemento numerum denotato: eo ordine, quo in alphabeto illud dispositum sit. ^{1. Exemplum.} Huiusmodi digitorum flexu, & gesticulationum solertia amans puella, cuius amore deperit, coram eius parentibus huiusmodi digitorum indicio sic loquitur. Primo tria, inde vnum, mox vnde viginti, postmodum quinque ostendit. Rursus vnum divisim, deinde sex, postea sexdecim, inde vnum, tū duodeviginti, postmodum sexdecim, postremò quinque indicat, talique ordine CAVE A FRATRE insinuat. ^{2. Exemplum seu testimoniū} Huiusmodi notarum amantium Ovidius meminit.

„ Nil opus est digitis per quos arcana loquar.

l. & alibi.

„ Nec in digitis litera nulla fuit.

^{3. Testimoniū}

^m Huc refertur quod ab Ennio in quādam impudicam dicitur cuius, nulla pars corporis ab ^{4. Exemplū} impudico munere vacaret.

„ Quasi in choro pila ludens, datatim dat sese, & com-

„ munem facit, alijs tenet, alijs nutat, alibi manus est

„ occupata, alijs pervellit pedem, alijs dat anulum ex-

„ pectandum a labris, alium invocat, cum alio cantat, at-

„ tamen alijs dat digito literas, & n Solomon ad

„ idem. Annuat oculo, terit pede, digito loquitur. ^{5. Testimoniū}

Verum idem alia ratione haberi potest, vt ^{Modus.}

ea quis facilis promptiusque loqui discat, in græco alphabeto velit idem facere. Græci siquidem non quemadmodum latini pau-

D 2 cis ad

p. 1. Modus.

cis ad exprimendos numeros literis vtuntur & geminatis. Sed vniverso alphabeto singulis notis quoslibet numeros indicant. p Sunt & alij aliter digitorum indicio sermonem fingentes, quod faciunt, dum corporis eas partes ostendunt, vel digitis contingunt, ad quas scribendas primùm literæ exiguntur, quas rei nostræ exprimendæ necessarias esse cognoscimus, donec totū id quod velimus expressum sit. Exemplum erit, vt si A indicare statuimus, *Arres* contingamus, similiter si B *Barbam* indicemus, sic *Caput* pro C, & de reliquis huiusmodi, vt *Dentes*, *Epar*, *Frontem*, *Guttur*, *Humeros*, *Ilia*, *Lingam*, *Manum*, *Nasum*, *Oculos*, *Palatum*, *Quinque digitos*, *Renes*, *Supercilia*, *Tempora*, & *Ventrem* ostendimus pro ijs literis demonstrandis, quæ ijs inscribendis primæ requiruntur. q Potest & similiter scribi, vt scriptum occultetur, id fiet si clanculum, velut taliud agenti vino, vel alia quamvis materia ad rem apta literæ ad id, quod volumus exprimendum, necessariæ protrahantur. r Docet hoc Naso.

q. 4. Modus.

r. 1. Testimoniū

*Hinc tibi multa licet sermone latentia recto
Dicere, qua dici sentiat illa sibi,
Blanditiasque leves tenui prescribere vino,
Vt dominam in mensa se legat illa suam.*
f & Tibullus.

f. 1. Testimoniū

*Neu te decipiat nutu, digitoque liquorem
Ne trahat, & mensa ducat in orbe notas.*

r. 3. Exemplum seu Testimonium.

Huiusmodi Paris Helenæ amoris sui significationem daturus, Menelao coram vino literas protrahit, vnde ipsa queritur in epistolis.

Orbe

Orbe quoque in mensa legi sub nomine nostro,

Quod deducta mero litera fecit, AMO.

Credere me tamen hoc oculo renuente negavi.

Hei mihi: iam didici sic quoque posse loqui.

¶ Sed quis modorum omnium meminisse potest, cum infiniti ferè sint, vt hominum exco-
gitantium ingenia? Neque enim sanæ mentis
existimo, in hoc seriò tempus conterere. Sed
redeamus ad rem, longius fortasse digressi su-
mus.

CAPVT XII.

*De literis clandestinis ex veterum
scriptis.*

¶ **Q**uoniam igitur eò paulatim ventum est, vt de ijs signis meminerimus, quæ scri-
pto nostra consilia occultant, qui characteres
appellantur, proximum est, vt eorum obscuri-
tatem duplici modo partiamur.

¶ Scripti itaque obscuritas, aut ex literarum
perplexitate, aut ex alia scribendi ratione pro-
veniet. De characterum involucris secundo li-
bro tractabitur, & nunc de obscuritate, quæ à
scribendi modo inducitur, verba faciamus.

¶ Non inutile igitur videtur fore rationem tra-
dere, quas sic scribi possit vt nemini scriptum,
nisi cum voluerimus, possit agnosci. Sed quia
nonnulla veterum in hunc modum commen-
ta ab historicis memoriæ prodita sunt, eorum
prius in ea re vsus prosequamur. ¶ Testis est
Gellius in libris notium Atticarum Lacedæ-
monas cum ad imperatores suos scriberent, ne

D 5 literæ

¶ 7. Genus scri-
pturæ: & hoc
quidem in lo-
co veterum.

¶ Divisio.

¶ 1. Genus ob-
scuritatis.

¶ Prima species
per notas quæ
sine artificio
deprehendi non
possunt.

¶ 1. Exemplum.

- literæ interceptæ occulta hostibus consilia indicarent, hoc scripti genus ex industria excogitasse, *f* quamvis alij eius rei commentum ad Archimedem Syracusanum referant. Surculi duo teretes longiusculi, & torno perpoliti æquabantur, ut par utrique longitudo & latitudo esset: eorum alter imperatori ad bellum proficiscenti dabatur: alter domi penes magistratus diligenter servabatur. Quoties itaq; usus necessitas incidebat, * pagina, quanta rei satis erat, surculo circumvoluta, ut rotundum volumen efficeret, & oræ benè adjunctæ *g* in modum loræ aptè ligno cohærent, ne rimæ interponerentur, tum in chartam sic circumvolutam literæ à summo capite per transversum ad imum in eo loco inscribebantur. Per scriptum inde lorum surculo prolixum, & angustum eximebatur, & ad imperatorem dabatur. Existimabant enim si in hostium manus illud fortè interceptum incidisset, truncatas literas, syllabas, dictionesque & eorum partes longè distractas intuentes scriptum nequaquam percepturos. Nec spem frustrabatur eventus. Quoties enim illud in hostes incidebat, nihil in loro scriptum poterant coniectari: sed velut inconditè & frustra scriptum dimittebant: is verò, cui illud destinabatur, applicato loro, in eumque modum circumvoluta, quo antea fuerat, cum scriberetur, ita ut continuata scripti series sequeretur, nuncium agnoscebat. *h* Hujusmodi scriptum *συντάλημ* Græcè appellabant. In hunc modum scriptam epistolam Lyandro ad Hellespontum allatam

f Aliorū opinio

* Lorum.

g Imo verò loris ipsis utebantur: ut & paulò ante notavimus.

h Syntala.

Plutarchus author est. Alium quoque ad hanc rem astum in veteri historia ab incerto Pœno, alioquin illustri, ut refert Gellius, excogitatum legimus: & Herodotus tum idem à Demarato factum meminit. Is ut ille refert, Susis commotans, cum Xerxem adversus Græciam expeditionem * sumere * statuentem accepisset, eam rem censuit Græcis nunciandam: sed occupatis per custodes itineribus, cum res aliter fieri nequiret, ne nuncius interceptus deprehenderetur, rem in hunc modum comminiscitur. Pugillaria nova accepit nondum cæra illita, inde literis de ligno exaratis regis consilium prodit, tabulam deinde, ut mos erat, cæra collinivit, ne scriptura detecta sibi quid negotij apud viarum custodes exhiberet, eamque tabellam veluti scripto vacuam domestico servo perferendam tradidit. verum nulla prius commentum significatione facta, Lacædæmones, cum quid ea perlata sibi vellet, nequirent interpretari, nihil scriptum intuentes, verum rem (ut erat) non frustra factam suspicantes, Gorgo Cleomenis (ut ego accipio) filia, eademque Leonidæ vxore monente, detracta è pugillaribus cæra, nuncium accepere. Ex huiusmodi pugillaribus cæra illitis, in quibus scribi mos erat, *litera* etymon datum Grammatici asseverant quod à *litura* *litera* nomen deductum putent: quod à veteribus in cæratibus hoc modo tabulis scribi solebat, & scriptum postea deleri. Fuit & alia imperscrutabilis techna barbarico astu digna, cuius Herodotus, sub persona

2. Exemplum
atque modus.

lib. 7. extremo
& Iustin.
lib. 2.

•• Susceptorum.

1 Descriptio
eius modi.

Herodot. in li-
b. 7.

• 3. Exemplum
& modus.

Histizi authoris meminit. Is imperante Dario in terra Asia non ignobili loco natus, cum in Perside apud regem ageret, & Aristagoræ, ut ab eo deficeret, vellet furtivo scripto nunciare, veritus, ne si non accuratè nuncium misisset, res prodita maximum sibi periculum afferret, huiusmodi astum comminiscitur. Seruo suo diu oculorum ægitudine laboranti capillum ex capite, tanquam medicari voluisset, deradit, & eius capiti levi atramento literarum formas impressit, quibus id ipsum, quod nunciare in animum induxerat, scriptum erat, secum deinde, donec capilli renascerentur, dormi retinet, quod ubi factum est, illum ad Aristagoram dimittit, iubens cum ad eum venisset, illum admoneret, ut quemadmodum ille nuper fecerat, sibi caput deraderet: seruus cum ad Miletum ad Aristagoram venisset, domini iussus memor, Aristagoræ rem significat, ille rem frustra non fore (ut erat) ratus, commissum exequitur, sic nuncium percepit.

C A P V T XIII.

Furtiva literarum nota, quibus maiores in scribenda vsi sint.

a Secunda
specie,

EXpositis ijs, quæ de characteribus, qui sine artificio cerni non possunt, proximum est de ijs verba facere, qui per se sub visum cadent, alioquin technis impliciti. Sed quoniam hac in re nonnullos prisci modos

modos invenerunt, qui multum à nostri temporis dolis & involucris differunt, veterum primum huiusmodi scribendi rationem prosequemur, occultos mox nostri temporis scribendi modos in secundum librum differemus.

b Maiores itaque, cum res, vel tempus obscuritatem exigeret, varijs in scribendo ambagibus usi sunt: testes sunt Suetonius & Gellius, qui hac scribendi ratione C. Cæsarem in epistolis ad C. Oppium, Cornelium Balbum, Cicero- nem, & cæteros familiares, qui res eius domesticas, ut absentes curabant, usum esse meminerunt. *c* Occultè scribendi modus hic erat, ut literarum potestas commutaretur, & primas literas quarta quæq; succedens indicaret, quò fiebat, ut scriptum sæpius sine coagmentis syllabarum componeretur, ita ut inconditè literas positas putes, inter eos verò interpretandi clandestinum commercium erat: Res exemplo dilucidior fiet. Pro A litera D ponebatur, E pro B, F pro C, & de reliquis in hunc modum. Sic in legendo sonus cuique suus, & potestas reddebatur, & occultè scriptum legabatur. Extat de hoc scribendi modo *d* Probi grammatici satis curiosus commentarius, in quo de occulta literarum significatione à C. Cæsare scriptarum pertractatur. Alièr verò literarum potestatem Augustus commutabat, cuius extat scriptū ad filium huiusmodi: Quia innumera incidunt assidue, quæ scribere alterutrū & secreta esse oporteat, *e* habeamus inter nos notas si vis tales, ut quicquid scribendū sit,

D, pro

b Mos maiorē.

c Prima ratio eiusdem per *αὐτὴν ὁμοίαν* usq.

d De Probi libro cuius meminit A. Gell. noct. Att. lib. 17. cap. 9.

e 2. Ratio.

pro unaquaq; litera, succedentem scribamus hoc modo, ut pro A ponamus B, & C pro B, & de reliquis in hunc modum, & pro Z duplex AA, ut à novissima ad primam duplicatam redeamus: hic fuit Augusto scriptum obscurandi modus. *f* Aliter Cicero, (ut aliquibus videtur) qui instar dictionarij librum conscripsit, in quo singulis verbis singulas notas, quibus illa significarentur præfixit. Tantaq; erat notarum & verborum *g* copia, ut quæcunque latino sermone scribi possent, suis noti exprimerentur.

h Vnde character hic **M** MUNDVM significabat, hic **M** MODVM, hic **H** HOMINEM, & hic **T** TEMPVS, alius in hunc modum **S** SYLLABAM, alius verò sic **D** ACCOMMODAT, huius generis reliquæ erant, quæ in eo libro commentus ille fuit, quibus pro exprimendis occultè animi conceptis uterentur. Nec defuerunt, ex priscis autoribus, i qui pro notis verba scriberent.

CAPVT XIIIIL

*Antiquorum scribendi modos
nostra tempestate vanos & in-
utiles esse.*

a 1. de Scytala.

HAEC prisci commenta ad scriptum obvelandum invenerunt: *a* verum ut de ijs verba faciamus à scytala initium auspicabimur. Quotus igitur quisque nostra tempestate erit, qui maximis & arduis in rebus, quæ deside-

desiderant occultari, capitis sui & fortunarum
 discrimen in scytale securitatem reponendum
 tutò existimabit, quin potius à quovis vel mi-
 nimum curioso id genus scripti artificium cen-
 seat facile posse deprehendi? quis autem rursus
 non intelligat, non alia ratione illud, quàm
 in eum modum, quo scriptum fuit compo-
 situm, debere interpretari? in ligno verò cum
 scriberetur circumvolutum non agnoscat,
 quòd si digitis vel surculo æquatæ crassitudi-
 nis complicetur, quis non videat iterum
 coeuntibus partibus statim facillimè scriptum
 aperiri? *b* Iam verò quàm vanum in pugillari-
 bus scriptum sit, videamus. Ego quidem meo
 iudicio existimo in hunc modum molestius
 esse scribere, quàm cuiquam, qui vel medio-
 cris iudicij sit, latens scriptum indagare, pa-
 rumque conferre hanc scribendi rationem no-
 stra ætate fuisse sublatam, ut eò minus occulta
 fraus prodi possit: siquidem etiamsi nulla
 prisci moris notitia haberetur, certè rem ipsam
 suspicio detegeret. *c* Sed neque illud satis tu-
 tum esse potest, ut deasis capillis capiti, in-
 scribantur literæ, siquidem sudore, cui caput
 est obnoxium, facile possunt aboleri, quod si
 acu etiam cutis perforetur, ne hoc quidem sa-
 tis ad suspicionem sufficiet, si is, qui inscriptio-
 nem gerit intercipitur, tum enim diligentissi-
 ma fit inquisitio, metus & necessitas vigilan-
 tiam præstant, nec prius satis sibi factum pu-
 tant, quàm cuncta penitus, quibus veritas
 eruatur, exquisierint, nunc pollicitationibus
 quæ-

b 2. de Pugil-
 laribus seu tab.
 ceratis.

c 3. de Histizi
 stratagemate
 de quo rursus
 infr. lib. 2. c. 20.

d 4. De notis
quibus hac in
re usi sunt ple-
rique veteres.

e 5. De notis
Ciceronianis.
de quib. supra
pag. 54.

quæruntur illicita, nunc minis terror incutitur, quod si hæc parum profint, supplicij & tormentis res agitur, at si ne hoc quidem prodest, ne interim literæ furtim perferantur, non solum caligæ & soles perquiri solent, vestes eximi, & futuræ dissolui, sed ne à visceribus quidem perscrutandis abstineatur, tantum abest, ut illi ab inquisitione intactum caput relinquant. Sed hætenus de huiusmodi literarum velamento, *d* nunc ad notas, quibus ijdem usi sunt, verba convertamus, de quibus ne sermo nimis in longum in re ludicra protrahatur, nil est, quod dicam, nisi vanissimas esse, quæque vel à pueris possint facile agnosci: observatâ enim characterum potestate, qui sæpius repetuntur, nemo est quin videat, parum conferre ad scripti obscuritatem characterum potestatem immutari, neq; solum potestatem, sed etiam figuram: siquidem ne latens scriptû mentis inquisitione eruiatur, parvi videtur referre characterem vel barbaricû esse, vel aliam quamvis formam pro characterem depingi, modo compertum sit, quo sermone charta concinetur, isque sermo interceptori minimè obscurus existat. *e* Sed ut de Ciceronis invento loquamur, quis eius laborè in ejusmodi notis perquirendis citra nauseam subibit, ut tot sibi characteres effingat, quot rebus singulis, quæ usu venire possunt, ut singuli aptentur, sufficiant, quibus, quamvis tutò scribi possit, quomodo tamen paucis diebus, ne dicam horis idem conscius interpretabitur, qui hunc verborum

borum indicem retineat? Abeant igitur cum sua vetustate tam copiosa veterum commenta: nos animi occulta consilia scripto commissuri, nequaquã ijs tutos existimabimus, longè alios astus, longèque aliam vafritiem hæc ætas videtur exposcere: in qua vel infantes nondû verba balbutire cognovimus, cum subdolæ mentis quædã signa, veluti malitiæ primitias ingerunt, quasi à nutricis uberibus simul cum lacte illam suxisse, ne dicam à matris utero contraxisse videantur. Quare in usum, qui velint, hæc admittant: nos certè sicubi res occultissimas necessario latebras exposcit, pro rerum occasione illis nequaquam vitæ & fortunarû discrimen committendum ducimus, nisi res minoris esse videatur, quàm ut in ea occultanda nimis laboremus. Cuiusmodi igitur ad hæc astus ætas nostra protulerit nunc in medium proferamus.

CAPVT XV.

Furtivas literarum notas fieri, quæ cerni non possunt, tum earum ratio & usus. 11.

Diximus, & quæ ad scriptum sic operiendû, ut locus, in quo facta sit inscriptio, scriptû occultet, commenta priscorum ætas induxit: nunc invisibiles scribendi modos, quos eorum vice nostra solertiùs indagavit videamus. Scribendi modum invisibilem nuncupamus, quod nisi ratio adhibeatur, qua scriptum indicetur, characteres intuentis omninò visum effugient, ita ut is, cui scriptum destinatur, notas exponendi modum ab eo qui scripsit præcognitum habere

*Metaphasis
methodi rationem
indicans.*

b Commenda-
tio huius ra-
tionis.

habere oporteat. *b* Porro hoc scripti genere, quoniam multum habet obscuritatis, in maxi- mi momenti rebus, quas non parum interfit occultari, potius quàm quovis alio uti expe- diet: præsertim si sub eo scripti etiam perplexi- tas occultetur. Quare ne quid omissum vi- deatur, quod ad præsentem materiam possit pertinere: eà de realiquot modos præscribe- mus: quos è nostris naturalis Magiæ antea experimento comprobatos, hùc transtulimus. Nihil enim ibi commissum est, quod verum antea non indicasset eventus, quos repetere hoc loco non inopportunum videtur, quorum quamvis aliqui etiam lippis & tonsoribus noti sint, eos tamen exigente materia non præte- ribimus. *c* Fiunt itaque literæ, *d* quæ inter- diu delitescant, noctu verò luminis abscessu vel tenebris conspicuæ fiant, quarum scri- bendarum ratio est huiusmodi: *e* Nitedulæ capiantur, ex quibus humor stillatorijs vasis accuratius extrahatur, quemadmodum in Ma- gia docuimus, tùm ea ex aqua graphicè supra chartam notæ exarentur, qua in re si seduli fuerimus, nequaquam interdum characteres apparebunt, noctu verò igneo colore niten- tes videbuntur. *f* Alij verò secus salicis cor- ruptum aqua lignum distillant, & extractio li- quore characteres describunt: licet hic scri- bendi modus à subtilitate potius, quàm à fa- cilitate & utilitate commendandus sit, neque enim sine fastidio sic res perfici potest, & fa- cile fit, ut opus laborem frustretur, nam
si ab

c 1. Ratio seu
modus.

d Subdiviso.

e Prima ratio.

f Secunda
ratio.

si ab intercipiente igni exponitur, statim scriptum detegitur. *g* Possumus verò aliter consequi; *h* ut in alba charta, aliavè corporis parte inscriptæ notæ deliteſcant, & cum opus fuerit, detegantur: Super brachium vel dorsum, aliudvè i membrum aceto vel urina clanculum fiat inscriptio, eaquæ exiccetur, ut ne vestigia quidem appareant: Vt verò scriptum exponatur, fuligo vel combusta papyrus exterratur, sic enim literæ internitebunt. *k* Vel aliter si adipe vel sepo, alio vè pingui, vel gummi delineentur notæ, & carbonis inde, vel combustæ chartæ pollis inspergatur, ut detegat. *l* Hoc fortasse astu (ut *m* Polyænus Græcus ait) Attalus victimæ inscriptione impressa usus est: hic enim ut suos milites ad fortiter agendum cum Gallis hostibus, qui multò plures erant, impelleret, non parum referre arbitratus, si eorum animis indubitata victoriæ fiduciam proponeret, ludicram rem, alioquin utilem, huiusmodi cum sacrificaturo vate comminiscitur. Ante conflictus diem victimam parat, tùm Sudinus vates sacra faciens, deos precatus libat, & victimam dissecat. At Rex contrito gummi in dextram manum inscribit REGIS VICTORIA, inscriptionem hanc à dextris ad sinistra producens, cumquæ viscera extraherentur, manū in calidiorem ac fungosum locum supponit, abstergitquæ inscriptionem. Sed vates reliquas partes percurrrens, & sua munera obiens, convertit particulam, quæ inscriptio cõtinebatur huiusmodi, *Regis victoria.*

Hæc

g 11. Modus.*h* Prima ratio, de qua & alibi.*i* 2. Ratio.*k* 3. 4. 5. 6. Ratio.

Cardan. de variet. rer. lib. 12. c. 61. pag. 792.

l Exemplum. m. Strategem. lib. 4.

- Hæc res vulgata ingenti cum militum gaudio, plausuq; excepta est, ut alacriores, promptioresq; ad pugnam animos indicarent, sic quasi non dubiæ spe victoriæ adducti, ac pollicito numine freti, acriter pugnantes Gallos superarunt. Sed ad rem redeamus. 7. Id etiam præstabit lac ficulneum, si eo alba charta describatur, & postmodum ab amico scriptum carbonis polline insperso confricetur, & detergatur: fit enim ut literæ statim nigrescant. Idem nonnulli simplicissimè vaccino lacte quoque fieri posse existimant, unde illud Antonij ad Paulin. Epist. 23. v. 21.

*Lacte incide notas: arefcens charta tenebit,
Semper in adspiciis prodentur scripta favillis.*

• 8. Ratio.

• Ad id etiam confert (ut Plinius refert) tithymali lac ad designandas notas, & super illud inspersus cinis ad detegendas, eoq; modo multi, ut ille testatur, adulteras alloqui maluerunt, quàm codicillis. Confirmat hoc Ovidius admonens in arte amandi puellam quemadmodum cum amantibus tutò per scriptum colloquatur.

*Tuta quoq; est, fallitq; oculos è lacte recenti,
Litera, carbonis pulvere tange, leges.
Fallet & humiduli quæ fiet acumine lini,
Et feret occultas pura tabella notas.*

7 3. Modus istuc multiplex.

- q Literæ autem, quæ igne conspicuæ fiunt, quamvis ferè vulgatum sit, quemadmodum efficiantur, earum tamen rationem hinc tradere non videtur absurdum. Epistola ab eius rei, quæ scribitur, suspitione prorsus aliena sumatur, tum
1
2. omisis spacijs minimè necessarijs, literæ, syllabæ, &c

bz, & dictiones oportune humenti succo citrij, 3.
 vel medici mali, vel capæ, vel omnium ferè
 acrium succo iterum delineentur: nam siccato
 humore inconspicue fiunt, & ea tantum, quas
 solum atramentum delineavit, apparebunt,
 cæteræ delitescunt, ita, ut qui legat tabellam
 inutiliter scriptam & vanam opinetur: at si pa-
 gina igni admota incaluerit, literarum rursus
 lineamenta clarissime indicabit. Est & salis ge- 4.
 nus, quod ammoniacum vocant, hoc contusum,
 & aquæ immixtum literas quidem scribenti
 albas reddit, quæque cum papyri colore vix in-
 ternoscantur: verum si admoveantur igni, nigræ
 apparebunt. Succus autem cerasorum si calamo 5.
 adhibeatur, viridi colore, si cyclamini, ruffo li-
 teras designabit: sic varij fructuum succi, varios 6.
 quoque igne colores indicabunt. Hac ratione
 acceptis, remissisque amatoris tabellis, puellæ
 amantes sæpè parentum custodiam frustran-
 tur. *n* Fiunt quoque characteres, qui non nisi *n* 4. Modus.
 combusta papyro interniteant: Modus talis est:
 Literæ gummi, vel quovis salis genere, vel calce
 in papyro producantur, quæ cum per ignem
 apparere nequeant, combusta denigrataque
 statim papyro characteres albicant. *o* Fieri quo-
 que possunt literæ, quæ nisi charta aquis mer-
 gatur, legi non possint, eas delineandi modus
 talis est: Alumen aqua dissolvitur, eoque disso-
 luto characteres describuntur, qui cum sicce-
 scunt, conspici desinunt. Vt verò legi possint,
 charta aquis immergitur, sic immersa caracte-
 res conspicuos reddit. *p* Idem etiam aliter fit: *p* 2. Ratio.

Quinti modi
 1. ratio. For-
 tasse hic mo-
 dus est à Car-
 dano descri-
 ptus, de Varie-
 tate rer. lib. 12.
 c. 61. pag. 780.

E In

In vitreis Chymistarum vasis è chalcantio humor distillatur, eoque in papyro characteres formantur, & sic fallent intuitum: Ut verò cerni possint in omphacitis gallæ aquam charta, vel in vinum, in quo ea * inferuerit, mergitur. q Ut verò alibi magis quàm in charta scribi possit, hoc modo scriptum fiet, quod lactis candorem imitabitur: Lithargyrus primò teritur, tritus in fictile, ubi sit aqua aceto commixta immittitur, & decoquitur, & per colum traicitur, mox servatur, tùm in limonis citrigeri succo in lapide, vel aliqua corporis parte, vel alibi exarantur notæ, illæ siccato humore minimè apparebunt: sed ut legi possint, ea lithargyri aqua madefactæ, conspicientur lactis candorem imitari. 7 Potest etiam epistola hoc modo concinnari, ut ea, quæ volumus latere, medijs inter versus qui cernuntur spacijs scripta dilitescant, cumque opus sit, abolitis, quæ prius apparebant, cerni possint. Modus hic erit: Stillatio chalcantii liquore (vel affusa in illud ferventi aqua, dum illud solutum fatiscat) super papyrum arcana literarum lineamenta designentur, cum arefactæ sint, illicò celantur, cæterum ut inane scriptum deleatur, hac ratione fiet. Combusta palea, vel salicis carbones super porphyreticum marmor triturentur, tùm omphacite galla in albo vino decoquatur, sicq; humore in spongiam attracto, vernaculus color ater oblitteratus delitescet, pristinus verò, qui delituerat, refricatus apparebit. 8 Fiet idem, si commune atramentum tantum

* Inferbuerit.
q 6. Ratio seu
modus.

7 7. Ratio seu
modus eiusdè-
que subdivisio
& ratio 1.

2. Ratio.

tantum aqua diluatur, quantum illa occultandis literarum lineamentis satis sit: eoque modo totum id, quod volumus latere, describatur, tum atramentum ex carbonis, salicis, vel paleæ combustæ polline paretur, eoque super albicans scriptum inania, quæ velimus describantur. Huiusmodi atramentum parum aut nihil à vero differt colore. Cæterum ut arcanum scriptum legi possit, vino in eadem galla decocto, spongiâ pagina detergitur: sic quod prius apparebat scriptum, delitescet, quod verò cerni non poterat, indicabitur. ^{† 8. Ratio seu modus.} Verum si libuerit characteres sic designare, ut nisi lumen vel syderis vel candelæ interponatur, cerni non possint, in hunc modum fiet: Cerussa aliuvè color gummi liquefacto immiscebitur, ex eaque immixtione materia chartæ concolor parabitur, ut nihil ab ea discernatur, tum qui nuncium sit excepturus, charta oculis & lumini interposita, subobscuras characterum formulas conspiciet: fit enim ratione optices, ut ea materia parum densa, dum opposita externo lumini, impedit, quò minus ulteriores radij ad intuitum nostrum perveniant, conspicuam nobis lineamentorum umbram efficiat. * Fieri etiam potest, ut nigra charta albos characteres conspicuos reddat. ^{* 9. Ratio seu modus.} Ratio est hæc: Ovi luteum albumenque commiscentur, ut instar scriptorij atramenti lique scat, eo liquore literarum figuræ in papyro protrahuntur & exiccantur, tum super exiccatâ chartam

E a color

α 10. Ratio seu
modus.

γ 1. Eiusdem
ratio.

z 2. Ratio.

color ater inducitur, eaq; iterum exiccata mittitur, verum ut literæ conspici possint, lato ferro chartæ superficies eraditur, sic enim fiet, ut sublato inde atramento, ubi literę erant, earum albi coloris signa conspiciantur. α Maximè quoque tutum fuerit ovo literas inscribere, quod sua non carebit fallacia. γ Alumen & galla tunditur, pollis aceto immiscetur, donec atramenti instar liquecat, hoc modo parato liquore characteres super ovi cortice designantur, & exiccantur: inde muria vel acri aceto imponitur illud, ubi cum quatrimum permanferit, postmodum eximitur, & exiccatur, ad amicum mittitur, tunc enim literæ amplius foris non apparent: Vt verò is scriptum legat, igni illud admovebit, & tostū emundabit, sic intus characterum signa conspiciet. Fit idem alia ratione: z Cera ovum circumlinitur, in eaque stylo ferreo literæ delineantur ad corticem, tum humore ex aceto, & gallis comparato fatiscentes rimæ complentur, & exiccantur: per diem subinde ovum in aceto servatur, mox ablata cera ad conscium mittitur, at ille eo decocto & mundato, in pervio cortice & duro albumini impressos characteres inveniet. Sed quoniam ea, quæ obscuras characterum notas præcedere visa sunt, ad iustam metam produximus: proximum est, ut hoc clauso volumine, instantia, quæ nostri muneris magis propria sunt, secundo libro prosequamur.

Finis primi libri.

IOAN.

IOAN. BAPTISTÆ.
PORTAE NEAPOLITANI DE
OCCULTIS SIVE FVRTIVIS
Literarum notis.

LIBER SECVNDVS.

P R O E M I V M.

VID olim notæ & quorsum à *diversis.*
maioribus earum usus indu-
ctus sit, primo volumine indi-
cavimus: Proximum nunc est,
occultè scribendi, ijsque uten-
di modos, ut tutò epistolis ar-
cana committantur, tùm ne illæ intercipian-
tur, prosequamur. *b* Huius voluminis mate- *b* *Divisio.*
riam quatuor in partes dividemus, eos pri-
mùm modos, qui artificiosa legentes simula-
tione deludent indicabimus: notarum deinde *1.*
involucra, quæ non nisi magno cum labore, in- *2.*
terpretari possint, suggeremus: mox ea pro- *3.*
sequemur, quæ tanta doli perplexitate invo-
luantur, ut ne Oedipi quidem conatus non *4.*
frustrentur: tùm ad ea procedemus, quæ non
modò pervestigari nequeant, verùm etiam
nullam doli, aut rei sub adulterinis literis con-
tentæ, suspicionem relinquant: sed ut alterius
propositi scriptum negligendum præbeant.
c Verùm dicet aliquis, quorsum in re tam fri- *c* *Obiectio.*
vola tantum laboris impendium? Quotus
enim quisque tam rudis & obesi ingenij erit,

E 3 qui

d Solutio.

qui in his componendis, postquam huic negotio aliquandiu operam dederit, peritus non evadat, ut ad effingendos id genus novos & diversos scribendi modos sine magistro facile idoneus non existat? qui præterea tam multi esse poterunt, ut ijs, neque volumen capiendis, neque quisque percensendis satis esse videatur? *d* Non diffiteor novas posse horum characterum figuras ex arbitrio quemlibet coningere: verum non omnes eiusmodi erunt, ut & scribenti & interpretanti nauseam non pariant. At qui nos eos modos tradere conati sumus, quorum præter multiplices literarum characteres in omni ferè scribendi ratione, cum facilis erit usus, tum verò facilius exemplum habentibus ad percipiendum interpretatio, eo enim penitus sublato, omninò perdifficile erit, ut scriptum legi possit nullo planè modo videatur. Sed quoniam innumeris penè modis hæ scribendi rationes possunt variari, nos ex ijs aliquas, quæ insigniores visæ sunt attingisse satis erit, ad quarum exemplaria quivis novas & præstantiores poterit comminisci.

Sed ne longius sermo protrahatur, ad eas præceptiones oportunum fuerit accedere.

CAPUT

CAPVT. I.

Quid sit occultis seu furtivis literarum notis scribere.

NIL aliud furtivis literarum notis animi sensa committere appellamus (quod in hoc volumine præcipuum intendimus) quam eo scribendi uti artificio, ut quod per epistolam nunciare velimus, ita occultemus, ut non alia ratione, quam ea quæ à nobis inducta est possit interpretari, quo fit, ut huiusmodi scriptum nemini nisi amico, cui res nostras percipi volumus, facile cognoscatur. *a* Huius verò artificij tria potissimum sunt genera: tria enim præcipuè accidunt literæ: ordo, figura, & potestas: *b* quare alia scribendi ratio ordinis permutatione obscuratur, ut si ROMA pro eo quod est AMOR scribatur. *c* Alia figuræ commutatione, ut si pro formis nostrarum literarum quidvis aliud ex arbitrio depingatur, & sua quæque literæ potestas forma exprimitur. *d* In hunc modum Esdras scriba & juris peritus (ut Hieronymus in libri Regum præfatione testatur) cum eum librum scriberet, in quo leges continebantur, novis characteribus usus est, qui postea à Indæis usu recepti, omnibus temporum successione perspicui facti sunt, ut non alius apud Hebræos characteris usus etiamnum perduret, quam eorum, qui tunc nuper reperti, erant obscuri. *e* Alia permutata figurarum potestate obscurior redditur, ut si pro una Tyriorum litera, alia Palamedis,

a Divisio.

b 1. Genus.

c 2. Genus.

d Exemplum.
De quo Bellarmin. Grammat. Hebrææ. & quædam aliter paulò in Siculo Montani, & apud Angel. Roch. bibliot. vaticana pag. 82.

e 3. Genus.

E 4

& pro

f Plin. lib. 9.
cap. 12. & lib. 7.
cap. 56. Tacit.
Annal. 11. & ibi
Lips. Lil. Gir-
ald. de poet.
dial. 1. &c.

& pro Palamedis una Simonidis Melici pariter alia reponatur, vel ex adverso. Nam si f veterum monumentis fides habenda est, Tyrij apud Græcos literas induxerunt numero sexdecim, post hunc Palamedes quatuor, demum Simonides totidem adiunxisse traditur: ita ut omnes quatuor & viginti numerum absolvant. Hæc sunt præcipua occultè scribendi genera, verùm ex ijs multæ species emanant, quæ pro diversa eorum compositione variantur, nam & ordinis transpositio, figuræ forma, & potestatis functio multiplex esse potest, & ea simul posita diversissimam obscurandi scripti perplexitatem efficiunt, unde tam multa, diversaq; esse possunt genera, quàm varia excogitantium in omni tempore ingenia. Sed hæc suis locis inter legendum fient clariora, quare velle hic ea per censere absurdum esse existimo. Nunc ad reliqua transeamus.

CAPUT. II.

Quod per literarum transpositionem occultè scribi possit.

a 1. Genus
metabasis
seu potius ge-
neratim *thesis*
varia.

VT a igitur ad occultè scribendi modos accedamus, ratio poscit, ut ab ordinis transpositione, & in hoc genere à simplicissimis & scriptu facillimis exordiamur. Initijs enim simpliciora magis convenire videntur, taliq; ordine omnes ad disciplinas commodius provehimur, ut primū cognitu facilia, mox aliquantò difficiliora, & minus simplicia discamus.

b Quare

b Quare inter cæteros talis scripturæ modos qui ab hujus rei non ignarīs circumferuntur, hic primum occurrit, qui eo artificio contegitur, ut literæ certo ordine servato, in scripto transponantur. *c* Hujus generis duplex ratio esse potest: altera erit, quæ suspicione prorsus carere videbitur; altera, quæ licet suspicionem afferat, se tamen sua obscuritate tuebitur, nisi nimis curiosus interceptor, observato literarū ordine, quomodo literarū nexus transferatur deprehendat. Prioris modi ratio hæc est *d* Pro-

b 1. Modus transpositio μεταθεσις.

c 1. *επιποθέσις* seu sub-
divisio eiusdē.

d 1. Ratio.

posito primū vestre sententię exemplo, ut tutius scribatur: duæ statim lineæ capiantur in quibus literæ collocentur: prima tū litera in superiori proxima in inferiori, rursus tertia in superiori, versu, quarta item in inferiori alternatis vicibus reponatur, quoad tota spacia literis cōpleantur, mox ijs perfectis binę aliæ sumantur lineæ, quæ pari modo literis occupentur, donec totus sensus expleatur: quo fiet, ut binę extremæ lineæ aliquando ambæ dimidiatę remaneant. Hæc sententiā notata primum nostris characteribus subjiciatur exemplo. TVI PRIDEM ARDENTISSIMO AMORE INCENSVS SVM, VERVM SIGNIFICATIONEM ADHVC NVLLAM DEDI, HABITA RATIONE VERECUNDIÆ TVÆ, ET PARENTVM. QVARE NISI AMANTI SVBVENTVM SIT, TVA VICTVS SÆVITIÆ COGAR VITAM DIMITTERE.

Hæc verba si ad eam formam scripto committenda sint, transposito literarū ordine tale scriptum indicabit.

• *t i r d m r e t s i o m r i c n u s m, e u g i i a i
u p i e a d n i s m a e n e s s u u r m i n f e t u
n m d u n l a d d h b t r t o c c e u d a e u e p r n u
e a h c u l m e i, a i a a i n u r c n i t a, t a e t m
q a e i i m n i u n n u s t u u c u s u t a o a u t m
u r n s a a o s b e r m i t a i t s a i i c g r i a d
i i t r
m t e e*

e2. Ratio.

e Sed perplexius & involutum magis scriptum
erit, si numerus versuum adhuc duplicabitur,
vt quatuor primum lineis constitutis, literæ eo
ordine collocentur: vt prima primi versus ini-
tio, proxima quarti tertia in fine primi, quar-
ta in fine postremi, quinta deinde initio secun-
di versus, sexta initio tertij, septima in calce se-
cundi, octava demum in calce tertij} dispona-
tur, & idem postmodum ordo servetur, vt sub-
jecto exemplo res clarius suggeretur.

*r m s r u u i m l h t e u n e u o b a d a s s i i r i
r e o c m g i u d t e d p u r a e r d n n i e n m t d
i n a e u n o c e a u i a m e t r a i u e f r s o i e
u a s e s m c a l a i c a t t n n i m h t i u n m d p
q i u s c t u i t t a u t u m a
e n n u s o m r i a u u u i i
n t t a a g d e m r i i m s s
u a b i t i i t e a c s t e a r*

Sic variatâ semper literarum transpositione,
complures involutos scribendi modos nan-
ciscemur: quos poterit quisq; suo more indu-
cere, nobis enim hæc attingere videtur satis.

f9. modus seu
potius *in*
divis.

f Fiet etiam aliter, vt ex literæ in principio &
medio tantum designato ordine, vel principio
& fine

& fine tantum, vel in principio, medio & fine simul collocentur. non tamen facile erit ad hoc significantes semper dictiones suppetere, ^{g Nulla suppetente dictione significante.} gat qui quoties id commodè fieri non poterit, non abs re erit, tale scriptum componere, vt nullum verbum, quod aliquid significet contineat, vt alienus interpret ignoti idiomatis opinione ambiguus teneatur, quod etsi suspicionem non carebit, arrificij tamen nequaquam admonebitur, præsertim si epistola græci, vel barbari alicuius sermonis, cuius cognitio interceptori futura non sit, sonum imitetur. Exemplum subscripti thematis subjiciam, vbi significantes literæ in initio, medio, & fine collocantur.

CVM DIVITIJS INTER NEAPOLITANOS ET HOSTES FUGNATVM ESSET, SPE OMNI SE ABDICARE COACTI, RETRO ABIERVNT.

*Cheurim drisu trasiberu sin thimelior nieba perosil iutla
nos eliteteblah orset ersip, vlogeon, astiu mes ssert stepole
olmin irfilesonimie asbidica rec ostaric tir estur oab imenr
vrmot.*

CAPVT III.

*Occulta literarum transpositione aliter
sine suspitione interpretem deludi posse.*

¶ Proximum nunc est alios occultos scribendi modos, qui quodam verborum velamento obducti, interpretem artificiosâ simulatione deludent, quod ad hâc partem videtur spectare prosequamur. Huiusmodi sunt lepida nonnulla epigrammata, aliâq; poetarum carmina:

quæ

quæ lectores dulci quodam artificio deludunt. Quæ, ne quid præteream, quod ad rem facere posse videatur, apponam. Nam & hæc suum dolum habent: vt cum amicis liceat suaviter interdum sic joculari, & interpretem velata verborum imagine ambiguum detinere, quod jucunda vrbanitate non carebit. *b* Ad hanc rem nullæ afferri certæ præceptiones possunt: sed authorum exempla satis erit afferre, vt si quis in hanc formam ludere velit, ea imitetur, potest enim sibi quisque multiplicem sic jocandi rationem ex arbitrio confingere. *c* In hunc modum amicus ad amicum scribendo jocatur.

En tibi mitto caput Veneris, ventremque diAnæ

Latronis caput, & posteriora canE.

Quibus versibus salutationem mitti significatur per verbum *Vale*, cuius scribendi literæ primæ, mediæ, & ultimæ indictionibus Veneris, diAnæ, Latronis, & canE requiruntur. *d* Est & nonnullorum labor huiusmodi versuum capitibus literas præfigere, quæ sententiam absoluant. Talia sunt Erythreæ Sybillæ, quæ græcè de venturo Christo circumferuntur, carmina. quorum sententia latinè, iisdem numeris ea ratione servata, vtcunque fieri poterit, sic expressa est.

„ Iudiciij signum tellus sudore madescet,

„ Ecœlo rex adveniet per sæcla futurus,

„ Scilicet in carne præsens, vt iudicet orbem.

„ Vnde Deum cernent incredulus atque fidelis,

„ Celsum cum sanctis, avi iam termino in ipso.

„ Sic anima cum carne aderunt, quasi iudicet ipse,

„ Cum

b Vaga huiusmodi infinita varietas.

c L. Ratio.

d 2. Ratio *ἀνθρώπων*, qua olim & Q. Ennium in quibusdam usum notat Cicero de divinitat. lib. 2. quæ tamen hodiè, quantum sciimus, non extant.

- „Cum iacet incultus densis in vepribus orbis.
 „Rejicient simulachra viri, cunctam quoque gazam,
 „Exuret terras ignis, pontumque polumque,
 „Inquirens tetri portas effringet Averni.
 „Sanctorum sedes, cuncta lux libera carni
 „Tradetur: fontes aeterna flamma cremabit,
 „Occultos actus retegens, tum quinque loquetur
 „Secreta, atque Deus referabit pectora luci.
 „Tunc erit & luctus, fridebunt dentibus omnes,
 „Eripitur soli iubar, & chorus interit astris:
 „Solvetur cælum, lunaris splendor obibit,
 „Dejiciet colles, valles extollet ab imo.
 „Non erit in rebus hominum sublime, vel altum,
 „Iam aquantur campis montes, & carula ponti,
 „Omnia cessabunt, tellus confracta peribit.
 „Sic pariter fontes torrentur, fluminaque igni
 „Et tuba tunc sonitum tristem demittet ab alto.
 „Orbe gemens facinus miserum, variosque labores,
 „Tartareumque Chaos monstrabit terra dehiscens.
 „Et coram hoc Domino reges fistentur ad unum.
 „Recedit ecælo ignisque, & sulphuris amnis.

Hos versus e Augustinus in libris de civitate
 Dei scriptos reliquit, quos à Flaciano clarissi-
 mo viro græcè scriptos se accepisse tradit, in
 quorum capitibus ordinata singularum litera-
 rum serie hæc verba legebantur, *Ἰησὺς Χριστὸς θεὸς
 υἱὸς τοῦ πατρὸς*, quod latine est IESVS CHRISTVS
 DEI FILIVS SERVATOR. Verùm in ijs latine
 utcunquè redditis, hac de causa (vt Augustinus
 inquit) non potuit bene is sensus occurrere,
 quod in græco versu v initio dictionis posita,
 in latino servari nequivit, nulla est enim latina
 dictio,

elib. 18. cap. 23.
 vbi Vives Græ-
 con adducit
 multò commo-
 diores. Videat-
 ur & Did. Co-
 varr: Var. reso-
 lut. lib. 4. cap.
 17. nu. 4. vbi si
 rectè observa-
 vi Ciceronē hu-
 ius versionis
 authorem lau-
 dat. Videantur
 & eaquē hac de
 re scribit Fr.

Six. Senens. bi-
blioth. Sanct.
lib. 2. Sibyl.
Eryth.

dictio, quæ à tali litera inciperet, & sententiæ congrueret, pari modo de cætero ad hanc rem peccatum est. Horum quoque verborum græcè primæ literæ conjunctæ ἡ δὲ efficiunt, id est Piscis, quo nomine mysticè Christus interpretatur, qui in huius mortalitatis abyſſo, velut in aquarum profunditate, vivus, hoc est, expers peccati esse potuit. flocatur pari modo Plautus in argumentorū versibus, dum Cōcædiarū titulū in eam rationē sic exprimit, AMPHITRVO.

f 2. Exemplum
acroſichidia.

„ Amore captus Alcumena Iupiter
„ Mutavit sese in formam eius coniugis,
„ Pro patria Amphitruo dum certat cum hostibus,
„ Habitu Mercurius ei subseruit Sosia,
„ Is advenientis servum, & dominum frustra habet,
„ Turbas vxori ciet Amphitruo atque invicem
„ Raptant pro mœchis, Blepharo captus arbiter,
„ Vter sit, non quit Amphitruo decernere,
„ Omnem rem noscunt, geminos Alcumena enititur.

g 3. Ratio seu
potius alius
modus τῆς
ἀκροσφιδίας.

In hunc modum itaque literis furtim ingestis sensus occultatur. g Possunt & alio modo scripti literæ occultari, vt per initia dictionum dispergantur, quare totidem dictiones esse, quot literas necesse erit. Eæ tamen quò magis rem feriam videbuntur innuere, eò minùs suspicionis habebunt, vt quando hic scribendi modus facili interpretationi est obnoxius, simulatione muniatur. h Huiusmodi erit, si mulier amanti CAVE A FRATRE significatura sic scribit.

h Exemplum.

Carmina autem Vergilij erunt à Francisco recitata ante tuum Regem Eusebium.

i Possunt

i Possunt & in eum modum deligi verba, quæ
oportunas scripti literas non primas, sed po-
stremas, vel medias, semper tamen vnico serva-
to ordine ex arbitrio contineant. k Aliter Pri-
apus qui simili ferè verborum ambage senten-
tiam non literis sed syllabis celando, sic in fures

i. Rationis va-
riatio.

k Alius modus
per initiales
syllabas.

PÆDICARE se velle minans jocatur.

PEnelopes primam, DIIdonis prima sequatur,

Et primam CAmi, syllaba prima REmi.

Quodque sit ex illis mihi tu deprensus in horto

Fur dabis, hac pœna culpa luenda tua est.

l Est alius scribendi modus, vt cum perlegeris
te laudari, vel ritè ominari, easdem deinde
dictiones si praposterè leges, contrarium per-
cipies sensum. Ad sunt cuiusdam versus.

Sors mala, non mala mens, fatum, non crimina vita,

Visere iusserunt te loca Tisiphones.

Supplicio tibi sit facilis, nec verberare multo

Tundere compellat te Dea Tisiphone.

Si autem conuersis dictionibus leges, dicet.

Tisiphone Dea te compellat tundere multo

Verberare, nec facilis sit tibi supplicio.

Tisiphones loca te iusserunt visere vita

Crimina, non fatum, mens mala, non mala sors.

Suppetunt in hanc rem plura exempla, quæ ne
prolixior sim, prætermittam. m Sunt & alia
transponendi genera, quæ quoniam ob-
scuriora, & sine suspitione videntur,
ea suis locis quemadmodum
polliciti sumus, in-
dicabimus.

l 2. Modus
τῆς μεταδι-
σσεως per versus
παλινδρομοῦ
seu recurrentes
aut reciprocos.
Ita enim vocat
Mar. Victorin.
Græmatic. ll. 3.

m Reliquorum
τῆς μεταθέ-
σεως generum
ἀποδείξεως
rejectione ad pag
118. & seq. vt
puto.

CAPUT III.

*De occultis seu furtivis characterum
notis effingendis.*

a Secundū Genus modorum explicatu difficiliorum.

b ἀποκρυφισμῶν.

c Scribendi ratio quibus in rebus consistat

d 1. Figurarum effictio.

Diximus de ijs scribendi modis, qui ordinis transpositione interpretem artificiosè deludunt, quod ad primum membrum partitionis nostræ pertinere videtur. Proximum est jam illos prosequamur, qui non nisi maximo cum labore possunt interpretari. *b* Verùm antequam de illis verba faciamus, non absurdum erit (tametsi id nemini difficile fortassè videatur) componendi, & scribendi huiusmodi characterum notas rationem tradere, quòd non tantum efficiam, quia existimem id aliter difficile futurum, quantum ut demonstrarem ad reliquas notas rectè effingendas hæc ipsa quæ nunc tradimus præcipuè desiderari, ut quod de vno characterum modo præscribimus, id & de cæteris præscriptum intelligatur. Quare exemplum in hoc simplici tantum scribendi modo præposuisse satis erit. *c* Scribendi itaque ratio quinque in rebus præcipuè videtur consistere: *Figura, Contextu, Proportione, Intervallo, & Facilitate*, de quibus singulatim suo ordine dicemus. *d* Sed primum de characterum figuris, & lineamentorum ductibus dicamus. A itaque potestatem, si velimus occulta characteris figura exprimere, majusculum græcum thita figurabitur in hunc modum . B talis character demonstrabit: Recta fiet linea, è cuius capite alia transversa in dextrum producat,ur,

catur, & inferiori dimidiato minor sit, vel paulò minor, ita vt gamma inversum videatur γ . C huiusmodi erit, vt Z nostrum majusculum inversum imitetur: hoc tamen discrimen erit: e quod huic quarta linea, quemadmodum prima ducta, tertiæ cohærebit Σ . D character divaricatis cruribus, in fastigio conjunctis depictus demonstrabit, f ita vt græcæ literæ lambda similis sit, in cuius capite recta linea sursum ducatur, quæ sua longitudine corpori characteris adæquetur sic λ . E duabus lineis transversis, & in summa conjunctis, quarum altera sinistra crassior, g altera paulò subtilior sit, tali figura Λ exprimetur. F proximus character inversus, vt superius lineæ hiatum habeant, & inferius conjugantur, designabit hoc modo V. b Pro G. justæ rotunditatis circulus describitur sic O. In aspirationis locum recta linea, quæ proximam figuram æqualiter pertranseat, designabitur, & supernè & infernè excedat, & à tumore æqualiter vtrinque disiungantur hoc pacto ϕ . Pro I duæ lineæ in longum ductæ, quarum capita alia transversa jungat, vt nihil excedat, & longitudo latitudine duplo major sit, vt servetur characteris decus, depingetur sic π . L linea recta in cuius calce alia transversa in dextrum ducatur, vicem supplebit: sed inferior linea, quemadmodum in reliquis characteribus dictum est, superiori dimidiato minor sit J. M columna, è cuius medio duæ lineæ in dextrum producantur, quarum altera deorsum, altera sursum feratur, demonstrabit hoc modo

F X. N mu-

e Quid si M dixerimus in latus reclinatū:

seu Σ γμα recentiorum græcorum.

f Quid si Υ ψιλόρ inversum dixerimus?

g Quid si V inversum nuncupaverimus? Hæc

αντιγοιχέσις est literæ

V. Cætera lectoribus eodē modo relinquendo perpendenda.

b Et hæc literæ O loco G posita.

N munustalis figura explebit. Recta linea
 depingatur è cuius pede alia transversa in dex-
 trum à sinistro ducatur, vt T inversum esse vi-
 deatur I. O nostrum C. inversum exprimet O.
 R proxima figura duplicata indicabit, ita ta-
 men, vt alterius fastigium alterius calcem com-
 prehendam, in hanc formam f. Q. græca litera
 delta instar triangularis formæ designabit Δ:
 Pro R nostri S inversi figura depingetur 2. Pro
 S nostrum D inversum designabitur sic Q. T
 omega græcum inversum demonstrabit hoc
 modo ω. Pro V recta linea in longum ducta de-
 pingetur, è cuius medio spacio alię duę vtrinq;
 æqualiter hiantes in calce producantur huius-
 modi λ. Pro X recta linea depingetur, è cuius
 fastigio altera transversa in sinistram produca-
 tur in hanc formam Γ. Z inversa figura, quam
 I diximus indicari munere fungetur in hunc
 modum ⅃.

NOTÆ.

POTESTAS.

a.

a.

b.

b.

c.

c.

d.

d.

e.

e.

f.

f.

g.

g.

h.

h.

Nota.

Potestas.

n.
r.
x.
l.
o.
p.
q.
r.
s.
t.
u.
v.
g.
h.

i.
l.
m.
n.
o.
p.
q.
r.
s.
t.
u.
v.
x.
z.

Hæc sunt quæ de literarum figura dicenda videbantur: Proximum est, vt de contextu agamus. Neque enim parum refert literarum contextum observari: vt in eadem dictione, quæ nexum desiderant, simul connectantur: Huiusmodi contextus, siue nexus, ne ignoretur, id apud nos debet intelligi, quod est vnius literæ finis cum alterius initio societas. In hunc modum erit si A cum V jungere velimus, N. sic enim servabitur rectè cōtextus, eodem modo T cum I. hoc exemplo, T sociabitur, ita vt vnius literæ pars alterius initio detrahatur, modò id non incommodè fiat. Potest & aliter nexus esse, nempe vt literarum confinia tangantur, si pro duobus his n o. fiet contextus huiusmodi

F 2

Quæ

ID Quæ nexum & contextum amant, omnes characteres erunt, præter hos quatuor $\Theta \Phi \Delta$.

- 1 3. Proportio.** / Literarum proportio in figurarum partibus, prominentijs, & intervallis posita est. Partes figurarum æqua dimensione & crassitudine decentes esse debent. Prominentiæ in longitudine, quæ sursum & deorsum producuntur, excedens corpus literæ consistunt, excessus hic corporis quantitatem debet æquare. **m** Intervalla considerantur in literarum & dictionum inter se distantijs, vt elementum ab elemento literæ interpositione, verbum à verbo o literæ magnitudine jungantur. **n** Facilitas in characteribus debet esse, vt eorum formæ simplicissimæ sint, ne nimia lineamentorumfiguratione molestiam scribenti afferant. Quòd si initio novorum characterum figuratio scribenti videbitur molesta, parva consuetudine facilitas comparabitur. Hæc in omnibus characterum figuris decenter servanda sunt, quæ potuisssem omittere: nisi aliquid, quod ad scribendi exactam rationem spectat, prætermisum esse videretur.

CAPUT V.

*De simplici occultarum sive furtivarum
literarum modo.*

a Prima ratio simplex. Hic primus modus paulò laboriosior est: minus laboriosum tradit author infra cap. 14.
b Methodus.
c 1. Ratio.

VT igitur ad scribendi modos veniamus, in quibus figuræ permutantur, **b** non immeritò videtur initium hic etiam à simplicibus id genus scribendi modis, & facillimis sumi debere: tū vt discantibus, & adhuc rudibus in hac rein-

re ingenijs comòdius consulatur: *d* tùm etiam
 vt inde auspicemur, vnde reliqua huiusmodi
 inventa quodāmodo videntur prouenire. *e*
 Huius nominis ratio, quòd *simplicem* hunc scri-
 bendi *modum* appellem, ne illud temerè videar
 induxisse: vnde ducta est apparet: quod sic eti-
 amnum rudes & in hac scribendi ratione parū
 exercitati scribere consuecant: ijque scriben-
 di modi inter id genus reliquos omnium pri-
 mi occurrere solent. *f* Vel aliter adhuc *simplices*
 dicuntur: quia ociosarum, & inutilium litera-
 rum, vel dolorum positione defraudantur, nec
 fuco vel fallacijs conteguntur. *g* Hæc occulta
 scribendi ratio est huiusmodi. Totius primum
 scripti sententia decernitur: mox furtivi om-
 nes primorum elementorum characteres, qui-
 bus simplex scriptum occultemus, statuuntur,
 vt sua cuique literæ nota substituatur, tùm ijs
 suppositis, pro proprijs admittantur, donec
 totum id quod velimus, in hunc modum per-
 scribatur. Res quamvis perspicua sit ex se,
 exemplo tamen clariùs indicabitur. Hæc itaq;
 verba statuantur ea scripturæ ratione conte-
 genda.

POST MEDIAM NOCTEM HOSTES AG-
 GREDIMINI, ET INITE BELLVM, QVIA
 HODIE DVX BELLIGERANDO FORTITER
 CECIDIT, ECCE DEPOPVLABITVR VRBS,
 ET BELLI BINIS FRIT.

F 3

42. Ratio.

e 2. Appellatio-
nis ratio.f 2. Cognomi-
nis ratio.g Descriptio de
enodatione au-
tem in lib. 3.
cap. 4.

32U KALPOK T3UAK Φ
 DULD O O O 2 A P K P P
 ΛΥ Π Π Υ Α Τ Λ Τ Τ Κ Λ Π Θ
 Φ Π Π Λ Γ Τ Λ Π Π Ο Λ 2 Θ Λ 2
 V 2 U Π U Λ 2 Σ Λ Κ Π Π U Λ Σ Σ Λ
 Λ 3 C 3 Λ Ι Ο Γ Π U Λ 2 Λ 2 Γ C Λ U
 Τ Λ Π Π V Π Π C Λ 2 Π U

CAPUT VI.

*De dolis & fallacijs, quibus hæc scribendi ratio
muniatur, vt scriptum difficilius interpretetur.*

2. Modus pau-
lo intricatior.

Quomodo ab ijs occultè scribi mos sit, qui
parum se adhuc in excogitâdis hisce no-
tis exercuerint, dictum est: sequitur vt non ni-
hil de fallacijs, quibus tale scriptum potest im-
plicari, vt tutius scribi possit, & sæpè interpre-
tum conatus irritetur, differamus. Sed quia ta-
les astus plures ferè esse possunt, quâ vt nume-
ro comprehendantur, nos aliquot ex his præ-
cipuos attingemus, vt ijs propositis aliorum
ingenijs novos perquirèdi ansam præbeamus.

4 L. Ratio seu
modus. conti-
nua dictionum
connexio. De
cuius enodatio
ne in lib. 3. c. 9.

b Ex his itaque primum hoc artificio vtuntur
magnates & eorum notarij, qui epistolas exa-
rant, vt simplices has notas tenebris offundât,
quo minus investigentur, nullis namque inter-
vallis dictiones distingunt, sed perpetuo con-
textu

3AZIPIUOAL U TIOKPILO 2
 XPIIUAZPIIUKST DUZO U
 OF KPIIADUADIZP I TUTO
 UA KUTU 3AZV KAZIPII 3
 ZOIAZAOA KOLOO ALIOIA
 IUTCTIPIU

d 3. Modus literarum seu notarum otiosarum adjectio.

e De huiusmodi enodatione lib. 3. cap. 12.

f Notæ otiosæ adjectitiæ nullæ

g Magnæ modi huius præ ceteris obliuionis causa.

d In his etiam adjectitiæ literæ suum locum sortientur. *e* Solent igitur ad hanc rem scribæ extra numerum primorum elementorum superfluos sibi characteres effingere, quos seriò inter scribendum vel initio dictionum, vel in fine, vel ijs medijs interserant, vt eorum ociosa adjectione interpretantium labor irritus reddatur, quare ex arte *f* OTIOSAS & ADJECTITIAS notas appellamus, quod non alia ratione, quàm characterum superfluitate interjectæ decipiant, vnde etiam *g* NULLÆ appellantur, quia nullam habent literæ potestatem, nulloque in dictione literæ funguntur officio. Hæc scribendi ratio pluribus modis obscurior fit. *g* Prima est, quòd talibus interjectis notis verus literarum dictionis numerus irritatur. Altera
 1. quod sic ordinata vocalium & consonantium
 2. series (quam maximè esse necessariam inferius docebimus) auferetur. Tertia additur
 3. quod eæ crebrò repetitæ vocales, & frequentes consonantes existimentur. Huc accedit & alius
 dolus

dolus ex ignoratione initij, & finis dictionis inductus, provenit enim hoc modo, ut interpres verbum ab ociosis literis auspicietur, & in easdem positas terminet. Ad hæc additur, quod interpres plurium literarū scripti, quàm in alphabeto sunt, opinione decipiat. Possunt & aliæ causæ esse, quas omittimus. His itaque rationibus sic potest scriptum implicari, ut non maximam interpreti, vel non parum in hac arte exercitato interdum difficultatem pariat, huius traditionis hoc erit exemplum. *b* ⁶ Exemplum.

3DCT KALPOTB TCSULX ΦC
 DVAD OEOOZAMPTT LUE
 TTPULATITKSDAPOT ΦC
 MPAKXKXTALIPOTOTLC
 VCSUPULZI SLSPULALFZ
 SIAFLBDBLJOTPUKZ XZTD
 PAUSTALIPVTLPDLSPUH

• Ad hæc literarū, quibus carere possumus detractio accedit, huiusmodi literæ sunt QXZY: ^{i 4. Modus detractio literarum superfluarum.} sine quibus quidlibet etiam commodè scribi potest. Pro Q ponatur CV, pro X primæ literæ, quarum loco illa inducta est, assumantur C. & S. Similiter pro Z duplici SS. scribatur, pro Y nostrum I reponatur. Sunt & aliæ literæ

F 9 quas

k Cautio.

l 5. Modus verborū brevitās.

m 6. Modus brevitās sententiarum.
De quo enodando i. lib. 4.
cap. 14.

n 7. Modus regularū Grammaticarum neglectio.

quas data opera evitabimus, ut **H B D F G P V**, **k** pro quibus fugiendis verba etiam fugiemus, quibus notandis earum usus necessarius sit, earum vice alias dictiones, quæ tantundem valeant, adhibebimus ratio est: tūm quia id non admodum molestum erit: Parcius enim in scriptura solent evenire: tūm etiam, ut interpreti orthographiæ modum, qui in earum positione observabitur, ut scriptum intelligi minus possit, adimamus. Orthographia enim facile potest sensus viam aperire. *l* Præterea non solum literarum sed verborum etiam brevitās ad hoc maximè commendatur, ut si alibi illud Horatianum **BREVIS ESSE LABORE**, **OBSCURVS FIO**: suam vim habet, huc maximè quadrare videatur. *m* Neque solum in verbis brevitās, sed in tota oratione amica sit, ut etiam nedum unica periodo, sed (si fieri possit) simplici verbo scripti sensus concludatur. Fiet enim ut nullo modo in tam brevi scripto characterum potestatem interceptor possit experiri: & in verborum indagatione quæ paucis illis characteribus aptari possint, ambiguus laboret. Quare data opera expediet, in eum modum characterum contextum disponere, ut verborum significatus omninò sit ambiguus, dum plura verba pari modo ad characterum figuras referri possunt. *n* Ad hoc valebit si præter orthographiæ contemptum sic perperam scribetur, ut nec numerus, nec ordo literarum, nec verà seruetur litera, cuiusmodi erit si **INGNIS** vel **INGIS** pro **IGNIS** scribatur.

FILII

FILIPVS pro **PHILIPPVS**, **FVROS** pro **FVROR**,
 & huiusmodi alia, ita ut nō orthographiæ mo-
 dō, sed vulgatæ scripturæ prorsus nescius, qui
 scripsit, existimetur: *o* satius enim est rudē scri- *Ratio.*
 bam existimari, quā deprehenso consilio ne-
 gligentia pœnas luere. Huiusmodi sunt multa
 veterū vocabula, quorū mos postea temporum
 successionē reiectus est. Eos enim sæpenumero
S pro **R**, ut fit in **LABOS**, & **HONOS**, **VALESIVS**,
 & **FVSIVS** pro **LABOR**, & **HONOR**, **VALERIVS**
 & **FVRIVS**, usos esse comperimus. Itē **T** pro **D**,
 siquidē **ALEXANTER** pro **ALEXANDER** scri-
 bebant, & **CASSANTRA** pro **CASSANDRA**
 & huiusmodi reliqua. Oetiam pro **V**, ut in **HE-**
COBA pro **HECVBA**, & **NOTRIX** pro **NVTRIX**
 indicatur, & **E** in usum pro **I** admisisse, ut **ME-**
NERVA pro **MINERVA**, & **LEBER** pro **LIBER**,
 & alia huiusmodi multa. *p* Huc pertinet voca- *3. Modus.*
 lium & consonantium, quæ crebrō scripto in-
 terveniunt, figuras duplices, triplices, & qua-
 druplices, vel pluribus modis, si libuerit, for-
 matas habere: ut modō una, modō alia pro
 eadem figura variē uti possimus: & alienus in-
 terpres diversarum figurarū, pro eadem literæ
 positione decipiatur. *q* Ad obscuritatem etiam *9. Modus.*
 id genus scripti confert monosyllabarū dictio-
 num evitatio, cuiusmodi sunt **NOs**, **NON**, **NAM**,
IN, **ET**, **VT**, **A**, **E**, **I**, **O**, & alia in hunc modum
 verba. Illa, siquidem rariora sunt, possunt inter-
 pretem ad cognoscendas literarum potestates
 non parum adiuvare. *r* Ad hoc etiam faciet, *10. Modus*
 si ab eiusdem verbi repetitione cavebimus, *seu cautio.*
 ne sa-

ne sapius positum interpretem scripti possit admonere. Quare ad usum verborum eandem vim habentium, quoties necesse sit, confugiemus: ut si *QVONIAM* semel dictum est, postmodum *ENIM*, *QVIA*, *NAM*, *NAMQUE*, & reliquas dictiones prioris verbi vice admittamus, & pro *CITO* reponamus *STATIM*, *CONFESTIM*, & *ILlico*, sic & de reliquis. Nec indecens * decifarum dictionum aliquas notulas effingere: hinc enim & scribendi facilitas & promptitudo, & interpretandi difficultas comparabitur, siquidem & scriptum compendiosius erit, & interpretanti plus afferet obscuritatis. Huiusmodi erit si talis nota & quæ à nonnullis pro *ET* admittitur, quare eius notæ etiam usus recipitur, si *ETENIM*, *PLANETA*, & *AMET* scribendum sit hoc modo *ENIM*, *PLAN* & *AM* & , ut non modò initio sed medio & fine dictionis illius usus admittatur, ad cuius exemplar nos significandæ cuiusq; dictionis partium gratia notas poterimus comminisci. & Huic simile erit, si pro significandis dictionibus, quæ crebriores esse solent, primas tantum earum notas designabimus, quem in usum multarum huiusmodi dictionum notæ, quibus uti possumus, decernentur. In hunc modum veteres multas notas induxisse comperimus, ut *C. CAIVM*, & *PP PATREMPATRIÆ*, & *S C. SENATVS CONSVLTVM* indicaret. * Ad obscuritatem erit: si vernaculi sermonis Itali, qui semper in vocalem desinit, extrema vocalis interdum

* 11. Modus.
* Intercisari.

* 12. Modus.

* 13. Modus.

terdum expungetur, ut verbum imperfectum maneat. * Huiusmodi sunt & reliqua, quæ ad * Reliquæ. obscurandum sic scriptum valere possunt. Hætenus de simplici scribendi ratione in permutationis characteribus, eiusque formis dictum est, nunc ad alios scribendi modos succedamus.

CAPVT VII.

De Circulari scripto, cuiusmodi illud sit, & qua instrumenti descriptio, quo in scribendo uti debemus.

EXpositis simplicibus furtivarum notarum formis, quantum satis esse visum est: nunc aliam scribendi rationem, ut ad Rotæ ordinem scriptum disponatur, proximum est attingam. *b* Hunc scribendi modum huius artis periti propterea quod ad Rotæ dispositionem componatur, *circularem* nominant: siquidem dispositis ad Rotam characteribus, circularis charta ad literarum indicium rotatur. *c* Primum igitur antequam huius instrumenti prosequamur officium, quæ ad eius constructionem pertinent, præscribere operæ precium videtur. *d* Diligens itaque artifex eiusmodi Rotam constructurus, tabulas quærat cupreas vel aurichalceas, utraq; enim materia facile ductilis sit, & alia quavis magis idonea: nam si ex ferro confectæ sint, ob suam duriciem adversus malleum contumaces minimè pertractari poterunt, si ex plumbo vel stanno contactu manus defædabunt, diuturnitatem præterea non habebunt, & facile atteruntur: si ex papyro levissimæ cuique

a 2. Ratio: Circularis seu orbicularis: de cuius enodatione lib. 3. cap. 15.

b Circularis cur dicta.

c Rotula præparatio.

d Materiei electus.

• Forma cuius
delineatio
pag. 92.

• Forte inque
alterius.

cuique iniuriæ maximè erunt obnoxia: quâvis præterea aëris permutatione facile exacta forma commutabitur, quæ illis inprimis est necessaria. Hæc de instrumēti materia satis: nunc qualis forma esse debeat superest indicemus. Ex hac igitur materia duæ laminæ diligenter complanatæ & exequatæ cōparentur, in** cuius medio circini pes infigatur vagusque alter circumagendo rotundam lineam quæ sita futuri instrumēti amplitudine describat. Mox circino contracto, adhærente eidem puncto pede alius circulus describatur, qui tantum à primo distet, quantum satis fore in scribendis numerorum characteribus videbitur. Rursus contracto circino ex eodem centro alia circumagatur linea tanto intervallo à superiori distans, quantum capiendis nostrorum elementorum characteribus satis esse censebitur. Mox eodem circini hiatu mediæ alterius laminæ puncto, altero circini pede infixio eiusdem quantitatis circulus describatur. Sub hoc deinde alter, astricto circino aliquantò minor delineetur, ut circulari spacio, quod intra lineam est, characteres aptè accommodentur. Hoc facto laminæ partes, quæ circularē lineam excedunt, undique exactissimè in orbicularem formam recidantur, exigua parte relicta, quæ denti indici assimiletur. In hanc formam minori parata lamina, intra primam contracto utriusque puncto includatur, tenuissimo deinde terebello earum* puncta perforentur, tum axis eiusdem materiæ pertranseat, quò minor

• Contrā:

minor lamina ad maioris circularem lineam æquali undique spacio coarctetur, ut parva rota versatilis huc illuc circumagatur: & alueo maioris laminæ firmiter inhæreat, ne faciliè egrediatur: ut si circumvolveris, angustè potius, quàm largo hiatu spontè moveatur. Hoc facto universum utriusque circuli ambitum in quatuor æquas partes partiemur, & applicata bis ibi regula rectas lineas ad diametrum, quæ omnes circulos pertranseant, protrahemus. Verùm ut experiamur an circuli rectè facta sit partitio, lineæ si se in puncto laminæ interfecabunt, minimè erratum fuisse admonebunt. Singulæ deinde quartæ quinas in partes æquales dissecentur, & puncto applicata regula per omnes circulationes ducantur lineæ, ita ut universus Rotæ utriusque ambitus in viginti partes exactissimè disseccetur, & circumvoluta inferior rota, per omnes lineas ad amussim priori respondeat, ut nihil eius lineæ à superioribus distent: alioquin opera frustrabitur. Hoc peracto singulis primæ intercapedinis areis singulas numerorum notas ab uno ad viginti progrediendo, & undelibet inchoando collocabimus, postmodum inferiori circulo, qui primis areis est proximus, nostræ sic supponatur literæ, servato ordine, ut sua cuique numero reddatur litera, in eum modum ut A singularitatis notæ subijciatur, B duplicitatis, & huiusmodi reliquæ, exempta X litera, tum quia raro nobis est usui, tum etiam quia (ut Quintilianus ait) eâ carere potuissemus, si non quævisissemus.

Nam

Nam si eius usus interdum acciderit, pro ea C & S uti poterimus: in quarum locum, autore Augusto, eius usus successit: Antiquitus enim pro ALEXANDER, ALECSANDER scribebatur. Nos autem id postea fecimus, ut facilius ambitum partiremur. Parum autem vel nihil refert, vigintine, an una, vel duæ & viginti sint. Mox per inferiorem rotam ignoti characteres assignatis areis, ut libuerit distribuentur, siquidem propter rotæ volubilitatem nihil interest characterem hunc ignotum huic literæ potius, quam illi supponamus. *f* Hoc tamen animadversione dignum est, ut tales notæ nusquam omninò diversam figuram sed ferè eandem ubique præ se ferant. Huiusmodi erit, si characteres habentes hiatum ex una parte rotæ non apponantur: hiatum enim, qui modo sursum ascendit, mox devoluta rota, vel deorsum, vel ad latus inclinabitur. Postremò ubilibet in interiori rota surrectus denticulus, uti monuimus, aptabitur, vel incisio, vel tenuis punctus, vel index quoquomodo aliter designabitur, & initium demonstret, & rectæ vel falsæ scripturæ index futurus sit. *g*. Poteris etiam, si mavis, ex adverso ignotos characteres in immobili rota, nostras verò literas in mobili collocare, quævis res, quemadmodum fecimus, præstare videatur. Firmata enim nostrarum literarum rota, ubi quæque litera sit, facilius notarius intelliget: & scriptum citius absoluet: alioquin oculos circumducendo magis in quærendis elementis elaborabit: tametsi id etiam

f x. Cautio.

g Alia ratio.

h Correctio.

etiam minimum interesse videatur. Hinc deinde instrumento ubilibet manubrium supponetur, quo manibus illud aptè capi, tenerique possit: & absolutum erit instrumentum. Id tamen meminisse debes, quòd duo instrumenta eodem modo composita, & fabrefacta esse oportet: alterum enim rei conscio, & peregrè eunti relinquetur, alterum domi continebitur. *h.* Haftenus de instrumenti constructio-

i. Instrumenta bina similiaq; facienda,

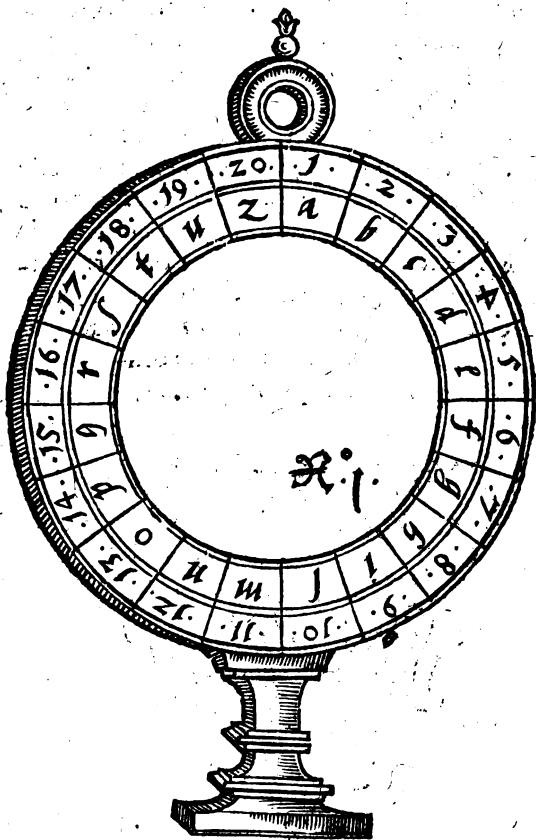
h. Delinectio,

ne: nunc, ut res melius cognoscatur, & operis facilius in ære, vel ferro fiat imitatio, in pictura rem commodè exprimemus.

C

CAPYT

CAPVT. VIIL

*Qua ratione ad scribendum instru-
mento uti possumus.*

Artificē superius Rotæ compositionē ad-
monuimus: sequitur nunc, ut quomodo
uti con-

uti conveniat, aptè indicemus. *a* In primis itaq; scriptum, breviter quod sententiam contineat, ob oculos ponatur, mox Rotæ denticulus sub A litera, vel qualibet constituitur (modò id absenti innotescat) litera inde necessaria per Rotæ ambitum requiratur: ea inventa characterem, quo uti deceat, suppositum indicabit: tùm illum scriptor in tabellam suam referat. Aliam deinde literarum quæsiturus, Rotam à loco amoveat, ut spaciū tantum unum pertranseat, & pari ratione suppositum characterem in eius locum accipiat, eumque in charta reponat, sic & pro tertia litera tertio Rotam à loco in proximam aream convertat. Hic semper ordo servetur, donec totum scriptum absolvatur. *b* Verùm animadvertendum est, ne in Rotæ revolutione spaciū aliquod prætereatur, ut à primo ad tertium, vel mox ad quintum veniatur, sic enim & qui scribit, & qui nuncium accepturus est, facile decipietur. Vt verò absens scriptum possit interpretari indice Rotæ A supposito, vel alteri literæ, unde notarius initium sumpserit: & debitis inde transitis spacijs, pro qualibet litera & characteris inventi regione epistolam aucupabitur. *c* Nec prætereundum est in lævum non minùs, quàm in dextrum Rotam posse circumferri, modò de ordine absens certior factus sit. Sed si nostræ elementorum figuræ in mobili Rotæ dispositæ sint, & ea in dextrum moveatur, idem erit ac immobili essent, & illa reperi præderetur. *d* Sciendum tamen est, qui

a Primus modus.

b Cautio.

c 2. Modus.

d 3. Modus.

G 2 tali

tali instrumento usus sit, eum posse more su-
bina pertransire spacia, terna etiam si libuerit,
nunc ante, nunc retrò circumferendo rotam:
e modò idem semper ordo seruetur: ut trepi-
dationis motum octavæ sphæræ imitari videa-
tur. Isthæc, etsi videntur minimi, utpote nul-
lius esse momenti, tamen quia possunt discen-
tis animum ambiguitate remorari, placuit

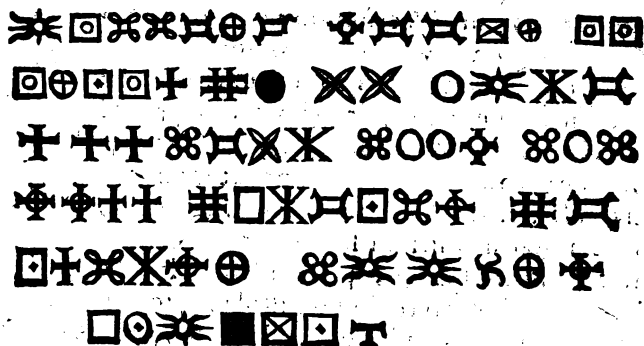
• Cantic.

f Exemplum.

f exemplum tradere.

Enodatio hu-
ius generis
scripti tradi-
tur lib. 3. c. 17.

HOSTIVM COPIÆ DEFICIVNT, TV ENIM
HILARIS ESTO, IAM ABDE TIMOREM,
ET ARMATO MILITE IRRVITO.

CAPVT

CAPVT IX.

*An liceat experiri utrum scribendo * Rotam peccatum sit.*

* Rota circumducenda.

CAETERUM non parvi momenti esse existimo, nec cognitu indignum, rationem tradere, quâ cognosci possit, an in scribendo erratum sit: Posset enim evenire, ut Rotæ circulatione, vel spacium aliquod prætereatur, vel repetatur: unde in errorē deveniri necesse est: ut non modò is, qui nuncium excipiat, sed etiam qui scripsit, quid sibi scriptum velit, non satis intelligat. Quare ut ei rei obvietur, opportunum erit scire, quo pacto rectè scripturo consulendum sit, dum in ambiguo est, rectène, an perperam scriptum fuerit exaratum. Res eadem apud Arithmeticos novenario & septenario numero in multiplicando, & partiendo experitur, ut si error commissus sit, eo modo palàm fiat. e Ratio talis erit: Characteres omnes, qui universo in scripto erunt positi, computabuntur, tum à toto numero (si Rota viginti areas contineat) vicena toties subtrahentur, quoties in illo comprehensa sint, tum si minor numerus supererit, is in Rota quærat, ad quem si index minoris Rotæ conversus sit, nihil peccatum esse admonebimur. Alioquin eius indicio facilè lapsus deprehendetur: nisi bis aut pluries erratum sit, & quantum de numero prius subtractum est, tantum postea superaddatur, ut unius numeri defectus, alterius superfluitate pensetur. Res exemplo cla-

* Examinis ratio.

G 3 rior

f Exemplum. rior fiet: *f* Si in toto scripto numerati characteres ad ternarium & septuagenarium numerum perveniunt, ex hoc numero vicenis ter subtractis, quoties continentur, tresdecim super sunt. Hic numerus in Rota requiratur si ibi constiterit index, nihil peccatum esse eius indicio demonstrabitur. Quare videndum erit, ne interior rota inde moveatur, ubi cum scriptum absolveretur constiterat.

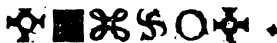
CAPUT X.

De dolis & fallacijs, quibus huiusmodi scriptum Rote indicio indissolubile fieri possit.

SED videamus nunc ecquid scriptum involu-
cris, quemadmodum superius de alio simplici occultè scribendi modo dictum est, occultari involuique possit. Et *a* hoc primo in continuato scripto requiratur. Nam si (quemadmodum in simplici scribendi modo dictum est) verborum nexus continuetur: sensus interpretis circa verborum fines, & initia remorabitur. Exemplum erit huiusmodi.

QVESTVS HOSTIS MAGNVS EST, ET
QVESTVS NOSTER NON MINVS EST,
ISTI FLORANT, NOSTRI NON RIDENT,
QVID FACIENDVM EST NVNCIATO.

a Primus modus de cuius enodatione lib. 3. c. 18.

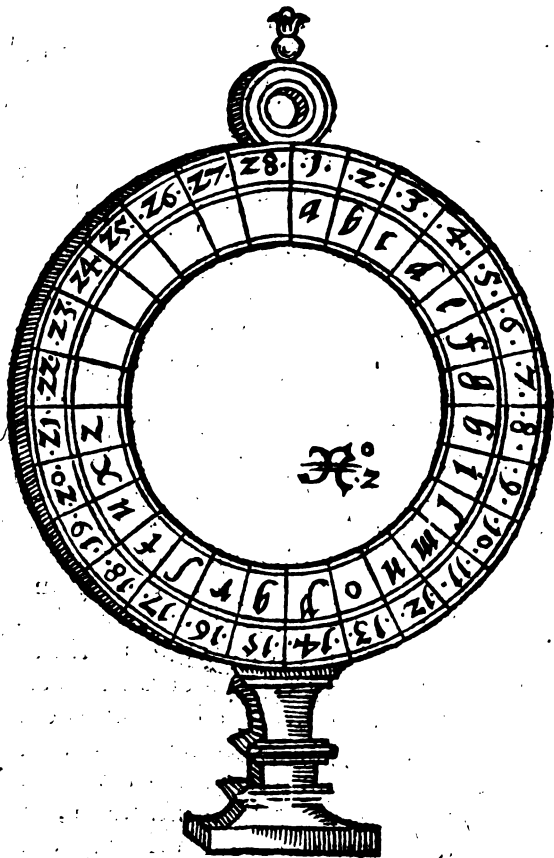

b Secundo in vacuis, adiectitijs, & ociosis literis ^{2. Modi} ^{u. modis} quæramus. Duplici ergò ratione hoc scribendi ^{pius.} modo uti possumus. Possunt enim adiectitij & ociosi characteres, vel Rotæ limbo præter necessarium numerum nostrarum literarum accommodari, ut ea revoluta illi pro utilibus admittantur: vel aliter extra Rotam annotari. Vtriusque usus ratio ad scribendum diversa est. Quare primû post huius instrumenti discriminẽ, quomodo ijs in Rota dispositis, postmodum qua ratione aliter uti conveniat, docebimus.

c Composita itaq; instrumenti forma, qualem ^{1. Ratio. De} ^{cuius enota-} ^{tione lib. 2.} ^{cap. 20.} supra fore descripsimus, tot superfluas in inferiori Rota statuemus areas, quot præter necessarias scripto notas adijcere velimus, ut si octo futuræ sint, cum nostrarum literarû bis decem characteribus spacia sint, erunt octo & viginti, tanto in superiori rota relicto intervallo, in quo nihil sit, quantû inutilibus notarû spacijs

G + infe.

inferioris respondeat, in ea tùm totidem designati characteres spacia implebunt. Poterit id ex adverso fieri, ut latini characteres inferiùs, & ignoti superiùs designentur, servato tamen ordine, qui dictus est.

Huius

Huius artificij tabula expressa est, eâ qui vñs fuerit, interpretem rei minimè conscium præter characterum obscuritatem, superfluis notarum figuris ambiguum remorabitur, vt facilius sit credere, nullo pacto, quod scriptum sit intellegendum, quàm aliqua ratione id ipsum posse percipere. Eius rei formam exemplo clarius indicabimus.

HOSTIUM COPIÆ DEFICIUNT, TV
ENIM HILARIS ESTO, IAM ABDE TIMO-
REM, ET ARMATO MILITE IRRVITO.

d Quemadmodum vno modo hac ratione vti
deceat indicavimus, altera eius vsus ratio est,
vt superflui eiusdem characteres non aliter in
scripto literis & syllabis passim interferantur,
quam in simplicissimo scribendi modo supe-
rius monuimus. Sciendum itaque est obscu-
ritatem augeri, si tales notæ ijsdem figuris, quæ
aliter

- f* 1. *Causa.* • aliter cohærere debuerant inferantur. *f* Ex earum cohærentia scripti interpretationem facilius nanciscimur. *g* Præterea si alibi disponantur, Rotæ revolutione inhibebitur, quò minus, quod scriptum sit intelligatur, dum interpres ociosæ literæ potestatem frustra conatur aptare. *h* Huc accedit, quod in eadem characteris figura permutata potestate, & è converso neque consonantium, neque vocalium certa cognitio potest observari, ita ut si idem verbum repetendum sit, diversis characteribus exprimatur, eaque ratione multò laboriosius, quàm in simplici scribendi modo fiebat, ociosorum characterum cognitionem quisque aucupetur. His de causis difficilius in hac ociosorum characterum positione interpreti scriptum efficietur.

Ociosæ literæ tales erunt.

ISHRAVC.

QUESTVS

QVESTVS HOSTIS MAGNVS EST, ET QVESTVS NOSTER NON MINVS EST, HI
 LORANT, ET HI NON RIDENT, QVID
 CIENDVM EST NVNCIATO.

Exemplū per
 primas rotulas
 antea delinea-
 tas.

⊕□⊕⊕⊕⊕ TSΛ⊕⊕⊕⊕ HH
 R□⊕⊕⊕⊕⊕ SXX □⊕
 ⊕⊕⊕⊕⊕ V⊕⊕⊕⊕⊕ ⊕⊕⊕⊕⊕⊕
 ⊕⊕⊕⊕⊕ ⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕
 Λ⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕
 ⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕
 ⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕
 ⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕
 ⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕⊕

ec abs re erit in Rotę revolutione spacia in-
 alia pertransire, vt si modò in vno caracte-
 d secundum transitū sit, in alio mox ad ter-
 n, vel quartum, inde ex arbitrio transeat.

terit etiam si libuerit, modò à sinistro latere
 extrum, modò à dextro in sinistrū transitus
 ari, eadē ratione in omnibus caracteribus
 ota quarendis esse poterit, modò artifi-
 nabsentiamico palām fiat. Hęc vt suo loco
 bimus solerti interpretum cura facile in-
 gabuntur. Sed huiusmodi scripti alia ra-
 ius Oedipo, vel Apolline potius, quàm ho-

1. Modus.

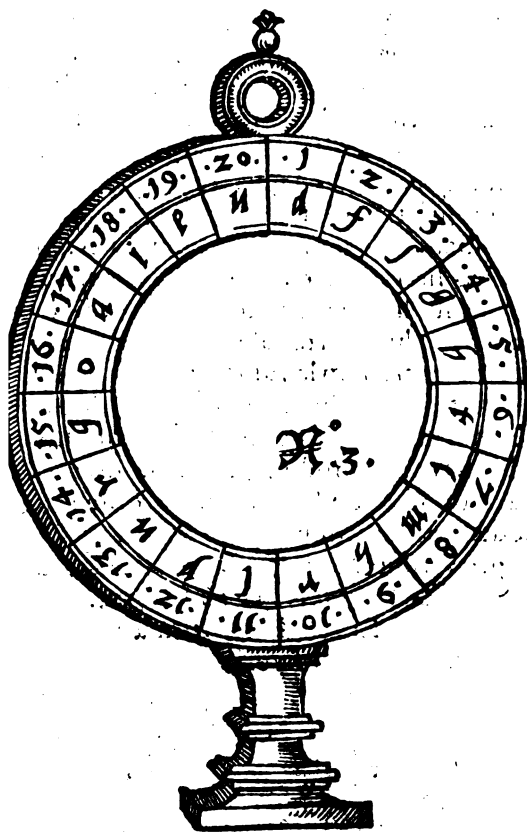
4. Modus.

2. Mod. ordi-
 nis literarum
 in rota destri-
 ptarum.

mine interprete indigebit: nec indecorum erit tam ingeniosum inventum obscuriori velamento obducere. Artificium tale erit: Nostro alphabetum in Rota disponatur alio tamen, ut libuerit ordine, quam ut communis usus induxit, ut ab alia quavis litera pro prima ordinis initium sumatur, & in aliam, quam quę in nostro alphabeto extrema est, alphabetum definat, & de cætero prorsus literarum dispositio invertatur. Ordo erit huiusmodi, D F S G B T C M H R L P N R Q O A I E V. Ordo enim literarum talis scripti interpretandi, ut tertio libro dicetur, ibi modum præstabit, quo sublato omninò necesse est sensus perplexitas indissolubilis fiat.

Huius Rotæ forma tali
 schemate proponetur.

CAPVT XL

*Idem Rota artificio quomodo aliter literis
per tabulam expansis uti possimus.*

O Mitti poterat hoc planè: sed ne quid
præteritum videri possit, non reticebo.
Potest

2. Modus in-
structionis ge-
neralis.

Potest igitur Rotæ artificium (si sphærico instrumento uti non libuerit) in planam tabulam referri, quæ tabula præter obscuritates, quas Rota ingerebat, multiplices & perplexiores, nobis scribendi modos importabit: Siquidem viginti characteres, qui nostris literis suppositi, volubilis ibi Rotæ limbum circumibant, hîc omnes deorsum ducti à latere nostris literis adhærentes conspiciantur, quæ rursus ibi literæ sub numeris suo ordine procedebant, hîc & in tabulæ fronte pariter superpositis numeris in lævum transversæ, & à latere characteribus adhærentes deorsum ductæ proteruntur, quo fit, ut tabula fiat, quæ nostrarum literarum modo à prima, modo à secunda, modo à tertia sumpto initio, & de reliquis eodem modo, numerum à fronte & à latere pro versus ordine ostendet, & literarum ordo in suis spacijs servetur.

Tabulæ huius forma
sic erit.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
+	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z
o	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a
□	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b
✱	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c
⋈	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d
⋈	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e
□	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f
⊗	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g
○	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h
■	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i
⊗	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l
□	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
⋈	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n
⊕	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o
⋈	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p
⊗	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q
⊗	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r
●	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s
⊗	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t
⊗	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	v

¶ *Vsus quem ad
discere poteris
adhibito exem-
plo supra pos-
to pag. 94.*

¶ *Huius schematis vsus talis erit: Initio prima
litera scripti singularitatis numero subiecta
perquiretur: character deinde qui illi è regio-
ne erit annotabitur, mox altera in ordine sub
duplicitatis numero cōiuncta inquiretur, pro
& ea pariter character è regione positus sumetur;
sic & in tertia verborū litera, & in reliquis fiet,
quesito characterē opposito in tabula ejusdem
ordinis, sic quartus pro quarta: donec pro vi-
gesima litera scripti pariter ad vigesimum &
novissimum ordinem ventum sit; mox ad eun-
dem ordinem numerorum reditus fiet, eoque
modo animi sensa non aliter, quā si Rotæ ar-
tificio scriptum sit, reponentur: tūc amicus
interpretēs eundem ordinem, quem diximus, in
scribendo servabit.*

C A P V T XII.

*Quomodo quinque, quatuorvè, vel tribus
tantum notis quodlibet scribi possit.*

¶ *Ratio per qua
ad triangula.
67. Methodus
per literas com-
munes.*

¶ *Commoditas
huius methodi*

¶ *1. Rationes
primi modi ta-
bellæ conficien-
dæ ratio.*

¶ *Am, vt ad reliqua transeamus, beatiūc scri-
bendi ratio se offert, qua solis quinque,
quatuorvè, vel tribus tantum literis quodcun-
que scribi possit: quæ sua obscuritate non ca-
rebit, vt interpretēs vniuerso in scripto non nisi
tres inspiciendo characteres omnem investi-
gandi spem irritam faciat. ¶ Duplici itaque hæc
scribendi ratio fraude tegitur, notatum enim
numerus & in scribendo duplicatur, & soli iidē
semper characteres cernentur. ¶ Sed quoniam
locus hic subiectam tabellam videtur postula-
re, ideò prim illamò concinnabimus. Qua-
tuor*

tuor itaque lineis, quæ suis finibus occurrant angulis rectis quadrangula exprimatur forma, quæ in latitudinem longius ducta quinque, in longitudinem brevius quatuor lineis intersectur: vt intra tabellam viginti aræ continendis literarum notis aptè comprehendantur; vt sua unicuique literæ area reddatur, foris verò è regione quinque literæ communes, seu maioris characteres superponantur: à latere verò quatuor, & parata erit tabella: vt inferius indicabit exemplar.

A	B	C	D	E	
A	e	i	o	s	A
b	f	l	p	r	B
c	g	m	q	u	C
d	h	n	r	x	D

us vsus talis erit scribere volenti: *b* Scriptum *b* vsus. oculos ponatur, litera deinde prima in area bulæ vbicunq̃ sit quærat, mox è regione ius notæ supra, & è latere posita annotent, eo tamen ordine, vt primum literæ, quæ perius, postmodum quæ à latere repertæ sint ponantur, aliter enim scriptum frustrabitur, nec qui scripserit intelligat, id fiet donec omnes scripti literæ fuerint consumptæ. Nec utile erit vt si scripto dictiones nimis longæ nient, ex arbitrio eius partès sciungant. gulares verò quatuor literæ si vno characterive à fronte, siue à latere posito discrimine rabuntur, occultius scriptum erit, vt inter-

H

ceptor

ceptor rei novitate magis ambiguus teneatur. Hoc igitur statuemus exemplum.

PATRIA HOSTILI ORSIDIONE LABORAT,
NEC PRIUS CIVES ARMA CAPERE VO-
LVNT, QVAM EXPVGNABITVR.

*Dbape bddcaa abddaenebaccb cadaabeacaadcadac dbacba
gabdad daneb, cdb aacdbddcaeeea acca ecbaeaaa
ddccaa acaadgha ddbaecdacb etcedebdc ecaaccba ed-
dhechcad aaabcaebedd.*

*Methodus in-
terpretandi hu-
iusmodi scripta*

Huiusmodi itaque scriptum si quis velit inter-
pretari duabus literis vna de longitudine, alte-
ra de latitudine tabulae acceptis, in communi
angulo quaesita litera vera demonstrabitur, pa-
ri deinde modo ad ceterarum literarum inve-

2. Modus.

stigationem procedatur, *k* Vt verò quatuor
characteribus scribi possit, in tabulae longitu-
dine, ubi E fuerit, duplex D. D. accommoda-

3. Modus.

*Quadrangu-
lum scilicet
XIIII.*

bitur, ut scriptum obscurius fiat. *l* At si tribus
tantum characteribus scribendum sit, *** qua-
drangulus efficiatur, qui pro re septena in lati-
tudine, brevique in longitudine terna conti-
neat spacia, supra mox sic duplicatae literae di-
sponantur AA, BB, CC, AB, AC, BC, CB, à la-
tere verò singulares, A, B, C, vel aliter ut pla-
cuerit. Sic characterum numerus in scribendo

Exemplum.

augebitur. *m* Huiusmodi scripti perplexitate
involutum Aristotelis de magicis opusculum
interpretati sumus, quod qui latine reddidit,
ex industria hac ratione contexxit, ne intellige-
retur. *n* Poteris etiam si mavis & aliter iisdem
tribus notis quicquid volueris scribere, sed hu-
ius instrumenti primum exemplum, deinde

*Modus per
tabellae appli-
cationem.*

vsus

um explicemus. • Braçtea plumbea, vel aurialcea, vel papyracea capiatur, in ea quadrangulus pariter designetur per cuius longitudinē tenz literz pertranscant, vt octona à fronte ludantur * spacia, quę singula vnam literam biant, latitudo verò terna contineat, duabus eis pari magnitudine intersecata. In hūc comparatis areis ABC à dextri lateris fronte dinentur. Hęc braçtea supra A literam fastigiū beat, quod vnus elementi capax sit, tūm singula spacia singulę literę complebunt, quę vna igitur erunt: hoc tamen ordine, vt quę vsior fuerit, ad primas literas à latere positas pius accedat, in hunc modum: *ieoaustrl nfdgphbqxz*. Sic parata erit braçtea.

• Instrumenti seu tabellę fabrica.

* Solidia à Grecis nuncupantur.

A	i	a	t	c	f	p	q
B	e	v	r	m	d	h	x
C	o	s	l	n	g	b	z

ic vt i poterimus. Primò punctus in charta ponatur, vnde scribendi initium sumendū is deinde braçtez fastigio supponatur, mox rema chartę linea ad summam tabulę madęquata, quę sita litera in tabulę * arca erietur, in cuius locum vna ex tribus notis, e illis è regione posita sit, substituatur, eaq; er spaciū iminens illi ordini, in quo litera nū fuerat, a notabitur. Idq; firmata tabella, iuc, illuc feratur (hoc enim maximi refert) citer succedet. Tum vno notato chara-

Vfus.

* Aream alię nominare solent: itidem tralate,

1. Cautio. **¶**tere tabula antedicta rursus areola prominēs illum occupabit, vt denuò alius pari ratione character in quæsitæ literæ eodem modo locū succedat, donec totum id quod voluerimus, chartæ commissum sit. **¶** Ne verò dolus deprehendatur, characterum intercapedines oportunum erit ociosis characteribus impleri. **¶** Vt verò schedulā amicus intelligat, idem modus
 2. Cautio. **¶** Modus alius. **¶** Id etiam aliter absque tabella effici poterit. Circino tantum spacij tribus literis A B C assignabitur, quantum earum vnaquæq; vt maximum septenas literas certas assignandas suo quoque ordine contineat, vt omnes vna & viginti sint, & quoties aliqua litera significanda sit, ea loco vni ex tribus illis literis assignato, denotabitur. Res quia minus obscura est, exemplo illam non putamus indigere.

CAPUT XIII.

Scribendi ratio, qua infinitis propemodum characteribus scriptum evariabitur.

IV. Ratio.
 2. Quadrati
 methodus per
 notas.

1. Ratio huius
 methodi.
 c Huius à prio-
 ri discrimen. 1.
 & 2.

Commoditas.

Contrariæ autem dispositionis prædicto præsens se habet scribendi modus. **b** Si enim ibi characterum numerus duplicabatur: **c** hîc ex aduerso dimidiatus evenit; rursus ibi tres, vel quatuor characteres vniuerso in scripto conspiciebantur: hîc quadringenti, quot in tabula sunt diversi, numerari possunt: raròque accidit, vt bis character vnus in scripto repetatur, dum binæ literæ singulis characteribus exprimuntur. **d** Quare admodū arduum & difficile puto, vt epistolam absq; exemplari, quo

quo scripta sit, aliquo pacto interpretari quis possit. Ratio verò cum facilis erit scribenti, *Facilitas.* tum facilius interpretanti videbitur. Sed antequam scribendi modum tradamus, *f* tabellam primò, qua scripturi sumus, constitui- *f* Tabellæ constructio. mus. Quadratum itaque tali latitudine disponatur, ut utriusque latera in vicienas partes possint diffecari, unde mutuò ex adversis partibus in se transversæ lineæ ducantur, ut quadringenta spacia comprehendat, quibus singulis, singuli characteres includantur, inde in fronte tabulæ nostrum vnum alphabetum, alterum verò à latere descendens disponatur, & parata erit tabula, cuius forma est hæc.

Tabulæ cum omnibus characteribus
plena descriptio.

H ;

N	O	P	Q	R	S	T	V	Z	
X	X	□	■	h	8	K	o	Y	A
X	X	□	■	h	9	Y	o	h	B
X	X	□	■	h	9	Y	o	h	C
X	X	□	■	h	9	Y	o	h	D
X	X	□	■	h	9	Y	o	h	E
X	X	□	■	h	9	Y	o	h	F
X	X	□	■	h	9	Y	o	h	G
X	X	□	■	h	9	Y	o	h	H
X	X	□	■	h	9	Y	o	h	I
X	X	□	■	h	9	Y	o	h	L
X	X	□	■	h	9	Y	o	h	M
X	X	□	■	h	9	Y	o	h	N
X	X	□	■	h	9	Y	o	h	O
X	X	□	■	h	9	Y	o	h	P
X	X	□	■	h	9	Y	o	h	Q
X	X	□	■	h	9	Y	o	h	R
X	X	□	■	h	9	Y	o	h	S
X	X	□	■	h	9	Y	o	h	T
X	X	□	■	h	9	Y	o	h	V
X	X	□	■	h	9	Y	o	h	Z

Ea sic designata, pro binis epistolæ literis character in arca tabulæ positus, qui priori literæ subijcitur, & alteri è latere occurrit, accipiat: vel si ita libuerit è conuerso, vt alius character sit, re tamen amico explorata, idque fiet donec tota sententia perscripta sit. Vbi charta sic fuerit exarata, tam erit scripti affectata obscuritas, vt Delio insigni natatore opus sit, ne interpretres in scripto, tanquam in mari mergatur & suffocetur. Sed exemplo res clarior fiet.

MULTIS CLADIBVS VLTRO CITROQUE
DATIS ET ACCEPTIS, VNIVERSA PENE
CIVITAS OCCUPATA EST; RELIQUA NON
SCRIBAM, SED IN CONGRESSVM NO-
STRVM RESERVABO.

Scripta eius-
modi interpre-
tandi ratio.

1. Compendiū.

Amicus interpres, quemadmodum & ubiq;
aliàs dictū est, eandem rationē servabit, quam
in scribendo debere esse præcepimus. Sed vt id
facilius eveniat: gnomonis angulus invento
characteri, cuius crura oportunas literas hinc
inde spectent, applicetur. Vt verò characteres,
cum opus fuerit, facilius inveniatur, & molestæ
inquisitio-

inquisitionis labor absit: nos omnes, quæ similes sunt ferè, eodẽ ordine apposuimus. Quare eò interpretes se conferat, quò notarum similitudo traxerit. Neq; verò tam similes notas effecimus, quin aliqua parte inter se dissimiles clarissimè videantur: ut non nisi cæcus discrimen esse non videat. Quare admoto per totum ordinem indice, interpretes facillimè characterem inveniet. Hinc parvo cum labore, ingeniosis patere potest, ecquid tota epistolâ, quamvis benè longa, unico characterè comprehendi possit: quod fiet, si numerus toties dimidio diminutus fuerit, quoties opus sit, ut sit in pariter pari, & in tabulam toties characteres reducantur: Quod equidem perfecissem, nî in immensum opus crevisset, & fastidium, in re præsertim minus superstitiosa, legentibus fuisset allaturus. Poterit tamen eas quisque, cum libuerit, componere. Huic similis sit tabula gradibus formata, ut à primo gradu ubi A usque ad vigesimum, ubi Z sit, indifferenter ascendatur & descendatur, ut pariter omnis literarum combinatio possit evenire. Cuius rei figuram, ut minùs necessariam prætermittendam duximus.

2. Ratio huius method.

VI. Ratio intricatior modorum difficiliorum.

CAPVT XIII.

*Varij scribendi modi, quibus omnes ferè
vulgò uti solent, tum alij ad idem exemplum
à nobis excogitati.*

At tentionem & quæ hætenus scripsimus
curam desiderant, nunc quæ minori cum
H s labore

4 2. Modus
simplicis ra-
tionis notarum
occultarum
de quo supra.

labore in usum recipi possint, ut etiam vulgò præter usitatos modos aliorum demonstratione consulatur, suggeremus, ad quorum usum quoties opus sit, negotio moram non patiente, celeritatis, & facilitatis causa quilibet confugeret. *b* Sed primùm quibus modis vulgò uti solent: deinde quos ad id nos induximus, referemus. *c* In Agrippæ igitur occultæ philosophiæ libris traditur hic breviter numerandi modus, quem cum ad occultanda animi nostri sensa oportunum existimarem, hic annexere non piguit. *d* Character unus multarum poterit literarum fungi potestate, & alter diversus semper ab altero spectabitur: quòd nisi quis doli fuerit conscius, non parum in interpretando elaborabit. *e* Scribendi modus talis erit: Characteres viginti vel plures reperiantur, qui si summo & imo, dextris & sinistris erectæ virgulæ adhæreant, eandem semper & figuram & potestatem retineant. Et primum in capite virgulæ depingemus, qui sinistram nostri corporis partem spectet: secundum dextram: tertium in calce virgulæ etiam ad sinistram: sed quartum ad dextram. Nos nunc quatuor perscribere contenti erimus, & subiecto exemplo rem clariùs declaramus. Hi sunt characteres.

a b c

a b c d e f g h i k l m n o p

T T T T T T T T T T T T T T T T T T
 T T T T T T T T T T T T T T T T T T

T T T T T T T T T T T T T T T T T T
 T T T T T T T T T T T T T T T T T T

r f t u x y z

Scriptum jam * superiori exemplo litera- Exemplum.
rum numerū, in quartam partem deducemus
hoc modo: erunt ergò triginta characteres.

* Hoc est quatuor semper literis inter se connexis triginta cha-
racteribus id totum exemplum scribemus.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T U V X Y Z
 A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T U V X Y Z
 A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T U V X Y Z

Alius etiam tritus est scribendi modus, quo
rustici, mulierculæ, & pueri etiam utuntur. 2. Modus.
Duæ per chartæ longitudinem rectæ lineæ de-
signantur, mox totidem per latitudinem ad
angulos rectos transversæ, & justis spatijs
disiunctæ, ut diversarū figurarum novem areas
consti-

constituat, per has omnes alphabeti nostri literæ distribuuntur, ut in aliquibus ternæ, in aliquibus verò binæ collocentur, & omnes una & viginti sint, vel ex arbitrio, quorum ordo vel successivus, vel intersitus sit, nos verò intermixtum disposuimus. Figura erit huiusmodi.

a l u	b m x	c n z
d o	e p	f q
g r	h s	i t

Tali proposito schemate, eius aræ singulæ juxta faciem, quam gerent, depingentur, ut exemplum indicabit.

Sed quia earum singulæ ternas, vel binas literas pro earum distributione complectuntur, earum unaquæque suo charactere punctis distincta pro ordine, quemadmodum collocata sit, designabitur: ut si in charactere prima collocetur, unico tantum puncto discernatur, si secunda, duplici, si tertia, triplici.

Res exemplo clarior fiet.

a b c

a b c d e f g h i l m

JUL. 300C 707F JU
 L 300C 707F JU

n o p q r f t u x z

h Hunc scribendi modum chabalistæ, sacrarum literarum scriptores induxerunt, & nunc in omnibus ferè rebus vulgares homines utuntur, ut per tabernas passim circumferatur, nedum inter prophana locum habeat. *i* Eius usus ab illis contractior magis obscuratur, ut uni nomini unicus character, sed implicatus, respondere videatur, quod, quia ad nostram rationem minimè videtur pertinere, prætermittimus. *k* Verùm ne quid præteream, pueris peculiarior & magis proprius scribendi modustalis est: ut obscuritas solùm in vocalibus non expressis, sed in p litera, tot lineis intersecta quot occultè vocalis ordinem demonstrent designatis: ut si A significanda sit, quæ prima vocalis est, p litera unica linea in pede intersecta huiusmodi p designetur: Si E, quæ secunda, eadem litera consonans duabus lineis pari modo interfecetur. *l* Aliter verò passim vulgus hoc scriptionis exemplo utitur: dum præpostero alphabeti ordine literæ exprimuntur, ut quæ ultima sit, primæ potestatem habeat, & quæ illam proxime præcedit, secundæ, & quæ tertia ab illa est, tertiæ, ut pro A, Z, pro B, X, pro C, V, & pro O, P, reponantur.

h Origo & præparatio huius modi.

i 4. Modus.

k 5. Modus seu potius genus.

l 6. Modus seu potius ætymologus.

27x

z y x u t s r q p o n m l k i h g f e
 A b c d e f g h i k l m n o p q r s t
 d c b a
 v x y z

m Modi ab
 auctore ex-
 cogitati.

n 7. Modus
 seu potius
 diuersus,
 Species de
 qua c. 2.

o Exemplum.

His vulgus passim modis utitur. m Nos alios
 in eundem modum adijcimus, quorum usum
 si amantes, vel alij alijs in rebus in epistolis ad-
 mittant, tutius sibi consulant, ut illæ etiam in-
 interceptæ parentib⁹ vel alijs potius vanæ existi-
 mentur, quàm animi consiliū detegant. n Tres
 itaque, quatuor, vel plures, ex nostris literis,
 quibus in scribendo rariùs utimur (cuiusmodi
 sunt HKQXYZ) inter syllabarum, & literarum
 coagmenta, & dictonum intercapedines inter-
 ferantur, ut nulla prorsus dictio vel syllaba sit,
 quæ ociosis literis vacet: sic enim dictionum,
 verborumque sensus maximè perturbabitur:
 ut non ita facile, qui rei conscius non sit, intelli-
 gat. o Huius rei erit exemplum.

VRVNTVR MISERO PRÆCORDIA,
 ET NISI SVBVENTVM SIT, COGOR
 EMORI.

huxry quntkurh mhykifxeqzrzo phxrax kcozrbdiar
 hexr nbixzfi kshubuzqenthxzum sxizt, cxhoggzohr
 exmzorbix.

p 8. Modus
 seu alia
 vñs vñs
 species.

p Huic affinis alius tutior modus est, ut ali-
 quando scripti perplexitas ab amico sine
 exemplo solvi possit, quod non inutile erit,
 cum sæpè accadat, ut quæ gestentur, vel alicubi
 seruentur decident, & amittantur, idque non
 parum obesse possit, si quando literæ, quæ ad
 eam formam scriptæ sunt intercipientur. Tria
 igitur,

igitur, vel quatuor, vel plura verba quæ rantur, quibus notandis omnes alphabeti literæ exigantur, quæ amicus absens meminerit, ut inde diversam omnem obscurorum characterum potestatem prima literarum elementa possint elicere, ea deinde designato in epistola loco, sive in fronte sive in calce constitutis notis scripta committantur, tùm tota epistola ad eam characterum rationem concinnetur. *q* Po- *q* 2. Modus
test & hoc aliter perfici, ut totum alphabetum in epistola punctorum interpositione dissimulatis dictionib⁹ reponatur: Hic scribendi astus inter cæteros nullo modo videtur contemnendus, ut interdum novis scribendi modis, etiam amico de ijs non admonito uti possimus.

CAPVT XV.

Quomodo aliter transposito literarum ordine scriptum indissolubile fiat.

IAm *a* paulatim ad eos scribendi modos ventum est, in quibus credibilis erit interpretum curam frustrari, quàm quicquam proficere, quod tertio loco facturos huius lib. initio polliciti sumus. *b* Primum itaque se offert, ut *b* 1. Modus.
hoc in literarum transpositione, quæ hîc aliter fiet, quàm proximis dictû est capitibus, exigatur. Hæc scribendi ratio sic se habet. Posita primum thematicæ sententia, duo, vel tria, vel quatuor ex arbitrio verba deligantur, quæ medijs inter versus scripti spacijs ita supponantur, ut horum singulæ literæ epistolæ singulis æquatis inter-

a 1. Genus per
clavem.

b 1. Modus.

intervallis occurrant. Quare oportebit ver-
 suum & literarum spacia opportunè ad rei com-
 moditatem distincta collocari, quod si earum
 dictionum notæ nostræ sententiæ literis nu-
 mero non respondebunt: ea verba toties repe-
 tentur, donec possint adæquari. Si aliter enim
 fiet, numerorum notæ pro singulis earum lite-
 ris supponentur, quæ ordinem cuiusque literæ
 earum juxta alphabeti dispositionem innuat.
 Charta deinde, in qua scribendum sit, tot pun-
 ctis justis intervallis, & se rectè intuentibus di-
 stincta designabitur, quot nostram sententiam
 literæ complebunt, mox prima thematis litera
 primæ verborum, quibus scriptum occultatur,
 accepto numero, quota in alphabeto fuerit,
 respondentis punctorum ordine reponatur, ut
 si nostræ sententiæ prima litera sit A, vel B, ver-
 borum verò, quæ extrinsecus sumuntur prima
 pariter sit C, vel D, quorum altera tertio, altera
 quarto loco in alphabeti ordine collocatur, il-
 lud A, vel B tertio ad earum rationem, vel pari
 modo quarto puncti loco in charta dispona-
 tur, idque fiat donec totius epistolæ verba ab-
 solvantur. c Advertendum tamen est, ut rectus
 in scribendo ordo servetur, ut una litera, vel
 caractere posito, postmodum in numerandis
 literarum ordinibus inde sumatur initium, ubi
 novissimus character relictus est, donec ad po-
 stremum versus punctum perventum sit; tùm
 relictis initio spacijs, retrò, ut ordinum nume-
 rus compleatur, redeundum est. Hoc tamen
 cavebitur, ut occupata punctorum intervalla
 præte-

• Cautio.

prætereantur, ne iterum sumerentur. *d. Verum d. Exemplum.*
totum hoc subiecto exemplo clariùs indicabitur.

POST BELLO MAXIMO ACERRIMOQVE
CONFLATO, ET MVLTIS INSVLIS MA-
RIS CAPTIS VEXATISQVE, EXTERNAS
ET NOSTRAS REGIONES SVBIGERE CE-
PERVNT.

Hæc verba, ut in hoc modo scripto occul-
tentur, talis sententia pro clavi statuetur. CASTVM
FODERAT LVCRETIA PECTVS, cui sub-
iungatur ALGAZEL, ut barbarum nomen,
ut non ita facilè menti occurrat.

POST BELLO MAXIMO ACERRIMOQVE
castumfoderatLucretiapectu
CONFLATO, ET MVLTIS INSVLIS MA-
salgazel, castumfoderatLucret
RIS CAPTIS VEXATISQVE, EXTERNAS
eti apectusalgazelcastumfode
ET NOSTRAS REGIONES SVBIGERE CE-
ratlucretiapectusalgazelcastu
PERVNT.

tumfod.

c Possunt & horum verborum cuiusque literæ *2. Modis.*
numeri in clavis locum (ut dictum est) facili-
tatis causa succedere.

POST BELLO MAXIMO ACER-
3. 1. 17. 18. 19. 11. 6. 13. 4. 5. 16. 1. 18. 10. 19. 3. 16. 5. 18.
RIMOQVE CONFLATO ET
9. 1. 14. 5. 3. 18. 19. 13. 1. 10. 7. 1. 21. 5. 10. 3. 1.
MVLTIS INSVLIS MARIS CA-
17. 18. 19. 11. 6. 13. 4. 5. 16. 1. 18. 10. 19. 3. 16. 5. 18. 9. 1. 14.
I PTIS

PTIS VEXATISQUE EXTER-
 5. 3. 18. 19. 17. 1. 10. 7. 1. 21. 5. 10. 3. 1. 17. 18. 19. 11. 6.
 NAS ET NOSTRAS REGIONES
 13. 4. 5. 16. 1. 18. 10. 19. 3. 16. 5. 18. 9. 1. 14. 5. 3. 18. 19. 17.
 SVBIGERE CEPERVNT.

1. 10. 7. 1. 21. 5. 10. 3. 1. 17. 18. 19. 11. 6. 13. 4.

43. Modus.

¶ Tàm in hanc rationem centum & undecim
 punctis constitutis, sic scriptum concinnabitur.

i a p o x . . . f l m . s . . . i . o . . q .
 . . . m . . a . . t . . . t u o o l a b . e t
 e . . e . . l c e l . . .
 o . e o . m r n . . . r

Punctorum omnium spacia non implevimus,
 ut eorum pariter & literarum rationem exem-
 ple commodius redderemus. Haftenus enim
 hæc tantum verba scripta sunt.

POST BELLO MAXIMO ACERRIMOQUE
 CONFLATO Et. Verum ne, quod reliquum
 est, prætermittam, thema inferius integrum re-
 ponam. Ratio interpretandi. Cognito clavis
 themate in eandem formam amico interpreti
 facillimè liquebit. Sed quoniam dictum est hanc
 rationem scripti aliter, quàm superiora se ha-
 bere, discrimè tale assignabitur, qui ibi curiosè
 observatus, literarum ordo facile deprehendi
 poterat: clavis cum quo scriptum claudèbatur,
 simul cum scripto erat, hinc verò aliter interpre-
 tem propè divinum esse necesse est, ut rationem,
 qua scripto occultatur intelligat, aperiendi
 sensus clave tantum apud amicum servata, qua
 scriptionis formula pro clavis commutatione,
 semper commutabitur.

Interpretandi
 ratio.

I a p o

Iapoxaeqflprruexsimnsneiioalqalto
 maraetsistttiseuniebootabsetcirsc
 neeseilccisoeummuralsrnoecopmt
 xturegsgnnsur.

CAPVT XVI.

*Quomodo aliter clavi utendum sit, sine
 qua scriptum non possit aperiri.*

PRædicto affinis est hic alius scribendi mo-
 dus, qui inter cæteros alienus circumfer-
 tur: quem (quia patem astum præse ferre vi-
 detur) hîc ex multis unum duxi reponendum.
 Est * etiam adeo involutus: ut quamvis etiam
 furtivi scripti species non lateat, nequaquam
 sit, qui proprius eius cognoscendi modus in-
 telligatur, fietque potius, ut quò magis eius
 perplexitatem quis explicare conetur, eò ma-
 gis interpretando ambiguus feratur. *b* Scri-
 bendi ratio talis est. *c* Tabella primò in hanc
 formam parabitur: *d* Undecim per chartæ
 latitudinem sectiones accommodentur, qua-
 rum omnes elementorum characteres in duas
 æquas partes divisos contineat, quorum ordo
 ex arbitrio disponatur, modò nullum elemen-
 tum præteritum sit: modus tamen servabitur,
 ut inferiores superiorib^{us} mutuò respondeant,
 mox horum ex latere per undecim sectiones
 totius rursus alphabeti clavis disponatur, ut
 literæ duæ & viginti collocentur. *e* Poterunt
 tamen viginti esse modò numero pares sint,

* Quartus
 modus.
 Cur cum au-
 stor hoc in
 loco explican-
 dum duxerit,
 * enim.

b Descriptio
 eiusdem.
c Tabellæ de-
 lineatio.
d 1. Variatio.

e 2. Variatio.

I 2 ut

f. Variatio.

ut minùs necessaria eximantur, & quibus quo-
 quomodo carere possimus, careamus, ut
 quemadmodum superiùs factum est, & hìc fiat.
 Quod si viginti erunt tùm sectiões decem
 fient. *f* Poterunt & sectiões septem fieri, &
 literæ una & viginti sint, ut ternas singulæ re-
 cipiant, sive binæ, sive ternæ huius alphabeti
 literæ sint, vel simul in eadem linea, sive
 superiori, sive inferiori coniungen-
 tur, vel quoquomodo in utraq;
 linea disponentur.

LITE-

LITERAE SCRIPTI

LITERAE LAVIS

AB

a b c d e f g h i l m
n o p q r s t u x y z

CD

a b c d e f g h i l m
z n o p q r s t u x y

EF

a b c d e f g h i l m
y z n o p q r s t v x

GH

a b c d e f g h i l m
x y z n o p q r s t v

IL

a b c d e f g h i l m
v x y z n o p q r s t

MN

a b c d e f g h i l m
t v x y z n o p q r s

OP

a b c d e f g h i l m
s t v x y z n o p q r

QR

a b c d e f g h i l m
r s t v x y z n o p q

ST

a b c d e f g h i l m
q r s t v x y z n o p

VX

a b c d e f g h i l m
p q r s t v x y z n o

YZ

a b c d e f g h i l m
o p q r s t v x y z n

I s

In

g Sententia
perscriptio.

b Cautio.

g In hanc formam parata tabella, quæ amico cognita sit, verba extrinsecus, quæ scriptum aperiant, ut in superioribus factum est, utrinque nota capiantur. *b* Hæc quò magis ab hominum cognitione remota fuerint: tutiorem scripto cautionem præstabunt. Quare ad hæc fugienda sunt proverbia, quæ in ore vulgi versantur: ne si furtivi scripti species cognoscatur, modus inde pariter aliquo modo cognosci possit. Huius loci est referre superioribus diebus in hunc modum missam epistolam à sciolo quodam qui Romæ agebat, cum eius admiratione, eadem hora qua literas accepi, me fuisse interpretatum. Cuius rei causa fortasse esse potuit, quod dictum index scripti hoc erat. OMNIA VINCIT AMOR, quæ sententiæ proverbij vice, nemini ferè non cognita est. Tabellæ itaq; huius, & indicis usus sic se habet: Epistolæ verba in prima charta interpositis literarum spacijs per totum lineæ versum componantur: sic deinde & alij versus fiant, donec omne id, quod scribendum est, perficiatur. Relictis tamen (ut in proximo capite admonitum est) iustis inter versus spacijs, quibus dictum ad eandem rationem inseri possit. In hunc modum arca simul & clave parata, ea tali ratione occludetur. *i* Primum clavis prima litera in suo quærat alphabeto, ea inventa deinde scripti litera in illius sectione requiratur, pro ea tùm, si superius posita sit, inferior, quæ mutuo occurrit ex adverso, si superius inferior assumatur, ea sic chartæ commissa, in alijs pari modo

i Vfus.

modo procedetur , donec tota epistolæ sententia perfecta sit. Res exemplo clarior liquabit. Epistolæ verba sunt hæc.

BELLA FORTISSIME GESTA SVNT, ET
BELLIS PARTIM COMPOSITIS, PARTIM
ETIAM CONFECTIS PAX EST SEQV-
TA, SED HANC FELICITATEM DVCIS
MORS TVRBAVIT.

Post hæc dictum index statuatur.

CASTVM FODERAT LVCRETIA PECTVS
ALGAZEL.

Illud in hunc modū sub scripti verbis disponat.

BELLA FORTISSIME GESTA SVNT ET
castu mfoderatLucreti apectu
BELLIS PARTIM COMPOSITIS PARTIM
salgaz elcastumfoderatLucreti
ETIAM CONFECTIS PAX EST SEQVV-
apectusalgazelcastumfoder-
TA SED HANC FELICITATEM DVCIS
at Lucreti apectusalga zelca
MORS TVRBAVIT.

s tumfoderatL.

Vt verò clavis scripto eximatur, proposito tabellæ indicio sic fiet. C prima litera indicis in secundo sui ordine inventa , primam scripti literam , quæ B est, & pro ea suppositam N indicabit, tùm hæc pro B obscuræ epistolæ reponatur : In hunc modum totum occultè scriptum ex aperto elicietur : & hoc erit. Nroop ndmhtbfntt fchdu fch ve rrtxe eufgnp
rgxichogul azaint rbtzp rlaopfel duf vda byel
dgg lrp byj synusz dmoz rlynf plem isfzrhum.

• Cōmoditas
huius rationis.

• Collatio hu-
ius rationis
cum præce-
denti.

• Modus hic quàm multiplicem scribendi va-
rietatem suggerat lector poterit intueri : ut
nunquam ferè pro eadem litera eundem cha-
racterem positum agnoscat, amicus in inter-
pretando eundem modum (ut in multis di-
ctum est) servabit. / Scribendi hæc ratio cum
proxima hoc commune habet , quòd dicto
aliunde assumpto, utraque occluditur. In hoc
verò differt, quòd illa proprias scripti literas,
hæc verò non literarum positione, sed substitu-
tione etiam obscuratur.

CAPUT XVII.

• IV. Pars seu
genus.

• *Modus, quo dictio una alteram
significat.*

• Transitiō.

• **S**uperest novissimum scribendi genus, quo
scriptum præter difficultatem, qua se satis
tueri possit suspitione etiam carebit, quod
quarto loco polliciti sumus indicare. Hoc
absoluto, nil amplius erit, quò minus huius
libri expectationi pro viribus satis fecisse vi-
deamur. Quæ pars quoniam inter cæteras ma-
ximè cautionem præstat: non immeritò ea no-
bis in hunc locum reservata, ut recto ordine
processum esse videatur. d Quare in arduis,
maximisque rerum negotijs eius usus præcipuè
sibi locum vendicabit, ubi scriptum sua se ob-
scuritate, & simulatione tuebitur. Id genus scri-
pti, quemadmodum & aliæ res, plures sunt spe-
cies, ex quibus nos aliquot, quæ præcipuè vi-
debuntur, apponemus. Earum prima occurrit,
quæ

• Methodi
ratio.

• Usus sequen-
tis rationis.

• 4. Generis
Prima ratio.

quæ varijs fabulosisq; verbis involuitur: quippe cum vocabula quædam amici sibi confinxerint, tutò invicem loquuntur. Quod etsi literæ intercipientur, quotquot ingenia fuerint, non solum tot applicabunt sensus, sed vnum tantû infinita quadrare faciet, & quantò subtilius investigabit, eò à re longius abibit. Nam de Apolline, Daphne, pharetris, corollis, & floribus enunciata, de regib⁹, civitatibus, telis, arcubus, militibus, & cladibus intelliget: evenietq; vt epistolam scriptam si quis reperiat, verbis delusus, multa, eaque qui faciet, quæ nunquam scriptor putaverat. Quare antequam vltcriùs progrediamur, exemplum edocebimus. Apollinem itaque Regem vocabo, Galliam Scorpionem, hostes caudam, musas pro militibus, pro decade vnitatem, & osculari pro interficere ponam. Iccircò si scripturi erimus:

*Scito Regem consueto itinere ad suam se conferre urbem
 é Gallia longè, veritum hostium insidias, ne prodatur. No-
 scit enim eos sibi fore infestos. g Sceptrum namque per-
 dere, civitatem depopulari, & omnes in sui exitium con-
 spirare. Nonaginta milites, qui castri portam custodiunt,
 necabuntur: eaque primò capta facile traducto exercitu ac-
 strato ponto arx capietur. Classus enim secundo vento con-
 citata, magnaue vi remigantum subibit portum: capi-
 entur mulieres, & homines: & civitas funditus eruetur, vt
 nunquam erigatur. Ipse autem meo nomine tabellarium
 mactato.*

g Fortean. sen-
 tit namq; sese
 sceptrum per-
 didisse.

In talem formam convertemus.

*Scito Apollinem signorum ordine Leonem subire, longè à
 Scorpione, suæ vim caude noscens. Sensit enim alium sua*

I 3

laura .

Lauro tempora praeingere & monte potiri. Osculabuntur tacite novem Musae, quae pendicibus praesunt: & facile ad fontem devenient: Unde montem totum perambulabunt. Veniet enim rapacium avium turba secunda aura: ut flores herbasque destruet: fons ita exarescet, ut verear an alius usquam poeta labra profluat. Tu vero pro me tabellionem osculator. b Quod si forte non familiarium, & necessariarum rerum, videlicet Apollinis, fontis, musarum, vel similium meminisse intuentes faciat omnes de rei suspicione sollicitos, poterit idem ad familiares res traduci, ut minus dolum, vel fucum redoleant. Huiusmodi aliter exemplum.

* Neminē post
hac Poetam co-
labra prolu-
turum.

Scito Marcelle dulcissime Fabricium Neapolim venturum, longē à nemoribus, grassatores & fures timentem: cum bona sua hīc audiet subrepta ancillulas amari, sic ad sorores & conjugem peventuros. Multi enim supervenient, cum facilem rapinam audient: sic domus, coniunx, & sorores dispergentur, ut nunquam amplius simul sint. Tu meo nomine tabellarium amato. Quotus autem erit quisque, qui si Castalij fontis, musarum, sororum, & conjugum mentionem factam audiet, putet praeliorum civitatum, & arcium expugnationes ibi recenseri? Quis enim humanorum cordium latebras aperiat, & ea perspiciat quae sunt duo invicem secreto collocuti, verbis non exprimentibus? scio equidem eos qui literas intercipient, sibi videre videri, dum talia perlegent, ibi somnia recenseri. i Poterit si quis velit dictiones literarum elemento vel signo describere, dummodò absens exemplum habet. & Hoc scribendi modo omnes ferē huius aeta-

b 1. Ratio.

i 3. ratio.

& Celebritas
huius rationis.

ius ætatis homines vtuntur. / Amantes etiam ^{14. Ratio.} sæpè pluribus præsentibus aut historiam, aut eorum amorem narrant, ac alienis nominibus de se & amica loquuntur, ne eorū amores deprehendantur. Paris apud Ovidium in epistola ad Helenam hoc testatum reliquit.

Ah quoties aliquem narravi potius amorem,

Ad vultus referens singula verba tuos.

Indiciumque mei ficto sub nomine feci,

Ille ego, si nescis, verus amator eram.

Et alibi.

Nefe aliquis verbis odiosas afferat aures,

Quam potes ambiguus callidus abde notis.

Etiam alio vti poterimus occultandi modo ^{15. Ratio.} hætenus vſitatissimo, cuius regula talis est.

Eiusdem typi duo parentur libri: cuius * alterum amicus apud se, alterum nos domi contineamus, in hoc charta aliqua ex vniverſo erit eligenda, in qua scribere volumus, eiusq; numeri prius consciū amicum reddamus, vel dierū mensis, & anni, vel alterius rei numero qua habita, vbi nostram sententiam breviter perstrinxerimus, in statutis illius paginæ locis, ea vel similia verba reperiemus: & tandiu paginas vel lineas permutabimus, donec totum scripto tali commutemus: quod vbi fecerimus, denuò à summo capite rem aggrediemur, & verbum eadem linea præcedens vel subsequens, vel numero distans aliquo accipiamus, ac denuò scribemus, alia consurget epistola, sed diversæ sententiæ. At cum sine ordine, & sine vera aliqua significatione veniet, sic eam accommodabimus,

* Cuius sese auctorem fert Cardanus lib. 12. de varietate. cap. 61.

- **bimus.** Multa inferemus verba, ut ordine aliqua significant, & ut supervacua noscatur ab amico, linea notabimus, vel signo aliquo in calce, vel inter duas parentheses, accentu, majuscula in primis litera, vel aliquo signo: reliqua verò verba permutare possumus, tempora, numerum casus, personas, & genera pervertendo & accomodando, ut congrua magis consurgat oratio. Idque tamdiu faciemus, dum totam consarciamus. Libri, quibus uti poterimus, verborum omnium generibus scateant, uti Cicerone, Plinio, Rodigino, Ovidio & cæteris similibus. *n* Sed exemplo res fiet clarior.

• **Exemplum.**

Africam absterreri clementia infantium audiui, feminam indignam mulceri poena generosissimam iracundia flagellari, generositatem solam in periculis spectari. Augusti.

„XVI. hora VII.

Si Plinium legimus octavo libro capite XVI. Basileæ ex officina Frobeniana impressum, id reperiemus sequentibus verbis pervertendo.

Urbs eadem in supplices non (iratos) multorum profugit, ea alloquitur verum cuique eorum vi maxima tueturque (se) coacta potest capi.

C A P V T XVIII.

Modus quo una oratio sub alia bracteis perforatis occultatur.

• **6. Ratio.**
• cuiquam.

• **A**lium quoque docebimus modum scribendi cautissimū, qui nec * cuique erit vestigabilis, nec videntem quemquam occultæ fraudis conscium reddet *b* qui fenestrata erit lamina, & interpositis literis, & syllabis & dictionibus

b fortè: is fenestrata conficitur lamina & i. l e f. e d o p e r f. p b i, dispersa.

tionibꝫ ociosis scripti partes hinc inde disper-
gentur. Ratio talis erit. Dux ex ferro, vel ex
stanno, vel plumbo, vel membrana bractæ
comparentur, quarum magnitudo pro scripti
quantitate esse poterit. Quare expediet eam
ad latæ chartæ magnitudinem æquari, ne
si prolixius scriptum futurum sit, eadem la-
mina sapius applicetur, eademque semper spa-
cij mensura inter oportunas literas intersit.

• Bractearum
confectio.

Vtraque igitur altera alteri supposita, & firmi-
ter inhærente, ne error sit, binis per latitudi-
nem literis designabitur, inter quas juxta cor-
poris magnitudinem lineæ intercapedo sit,
quibus vis inter versus spacijs.

Hoc facto lamina ex arbitrio passim incidatur,
vt tantum insit vacuum, quantum ad continen-
das simul oportuni scripti partes esse velimus:
Hoc tamen inane spacium semper (vt signifi-
catum est) variabitur, vt modò syllabam, modò
dictionem, modò eas plures capere possit, idqꝫ
fiat, quousque sic tota lamina hinc inde vacue-
tur. Ea in hunc modum formata typographi
vtuntur, dum nigris impressis literis alias rubri
coloris inducunt, ne tota charta eo colore oc-
cupetur. Vtraque confecta lamina, altera re-
tinebitur: altera penes amicum servabitur.

Scripto itaque, quò angustius esse poterit con-
fecto (brevitas enim furtim scripturo maxime
convenit) bractæ vsus talis erit.

• d Scripti seu li-
terarum præ-
paratio.

Ea papyro
superposita & firmata, per fenestras & vacua li-
teræ inscribentur, dum totum id, quod scri-
bendum sit, illis positum spacijs absoluitur.

• vsus lamiæ.

Scriptum

e Literarum
perfectio.

f Spaciorum
expletio.

g Cautio.

h Exemplum.

Scriptum sublata lamina tale erit, vt verba hinc inde dispersa accipiantur. e Tum earum literarum quæ caudatæ, vel cristatæ fuerint, cuiusmodi sunt p & d lineamenta sursum & deorsum protrahentur. f Hoc peractio chartæ inania ociosis literis, syllabis, & dictionibus complebuntur, ita tamen totius scripti nescius fuerit, vt verba perfecta sint, quæ quò magis simulata erunt, eò vt aliud longè diversum dicere videantur, & eò meliora videbuntur, quò minus suspicionis habebunt: quare tamdiu scriptum delebitur & accommodabitur, dum totum perficiatur, vt congrua & continuata orationis structura esse videtur. g Vt verò interpreti paginæ scriptum reddant, quatuor punctis, quæ signatæ bractæ finibus firmiter in hæreant, designentur. h Sed vt exemplo res melius indicetur, nostri scripti verba subjiciamus.

Commisso

Comissosuper eam scripto, sic epistolæ partes positis
intervallis dispergentur.

Mili	tu	m	infin
rus est		exerc	itus
ac prope		diem	ini
bunt be	llum,	ex	plo rato
res omnes deprehen		si su	nt,
capite	pæn	as	de dere.

Verùm impletis ociosarũ literarum spacijs, in vtrunq; sic prodibit oratio: duplicis orationis ex industria exemplum apposui, vt comodius liqueret, quidlibet, ad omnia verba servato etiam literarum nexu posse accommodari.

Gratæ Mili sic tux fuere literæ, præsertim cum *infini* scriptus est ludus, quo se *exerc* et Titus noster familiaris, ac prope modum in *diem* inimicus, propterea ama *bunt* benè *illum*, si is exemplo eorum, *rato*que modo *res omnes* deprehendet, at si sumunt alij rem à summo *capite*, cum *pæn*itebit illas amplius *deridere*.
vale. Idem aliter etiam sic.

Honor Militiæ tuus fuit Carolus pater, nam cum *infini*to *victus est*, cum minima *exercitu* invitæ parte hostis fugit, ac prope vltimum *diem* iniurius peribit, ne-
cabant Bere *illum*; atque extemplo puer Arato pe-
ribit, *res omnes* deprehensæ bonæ si sunt, ante Sillam,
& optimo *capite* non *pænitentia* amplius *decidere*
sperabit. Vale.

Amicus

Legendi huiusmodi scripta conservandi; ratio.
 k 7. Generis ratio 1.

Amicus verò interpres superposita bractea per fenestras occultatam sententiam conspiciet. Cuius exemplum, ut in posterum servetur, ea amota alio transcribet. k Poterit & hoc aliter fieri in constituta cuiusvis libri pagina magis oportuna, eæ tantum literæ, syllabæ & dictiones, quæ primæ occurrunt, & ad id explicandum quod voluerimus necessaria sint eligantur: quousque tota epistolæ sententia eliciatur; oleo deinde vel cera pellucida charta comparetur, ea libri folio superposita, omnia selectarum partium emicantia spacia lineolis atramento ductis designentur, * hæc * tamen charta mitti poterit. l Quod si eam oleo vel cera pollutam mitti non libeat, eius loco alia capiatur, quæ sub eam firmiter in hærente * aliquo stylo ad indicandas literas comprimatur, & earum deinde signa atramento protrahantur, Eam deinde interpres, ut diximus, vel oleo vel cera pellucidam faciet, quæ * supposita & firmata subjectas partes indicabit: Sic quod significatum est agnoscetur. m Hoc etiam ante circino, vacua primum, deinde plena spacia dimetiente efficietur, vel aliter ut commodius fieri poterit.

* Atq; ita hæc.

l 2. Ratio.

* In hærente.

* Superposita.

m 3. Ratio.

CAPUT XIX.

a 2. Genus.

a *Abditissimus per synonyma, vel paria verba scribendi modus.*

b Trithem: Polygraph.

Inter cæteras scribendi technas, quæ in usu esse solent, nequaquam contemnendæ subtilitatis cuiusdā Abbatis b Trithemij astus est, in quo

quo absoluendo * ingens ferè totum volumen
 simul absoluit: cuius rationem, ne quid insti-
 tuto operi desit, à me prius cognitam, quam
 alibi tractatam scirem, nolui prætermittere: *d*
 Tum quia res negligi minimè digna visa est,
 quod ad evitandam suspicionem valeret: *e* tum
 etiam quia id ipsum aliter nos & commodius,
 quam illè sumus prosequuti. *f* Nam quemad-
 modum is rem in religiosæ orationis formam
 redegit: ita nos in epistolæ modum magis oportu-
 num, quod minus præterea suspicionis ha-
 bebit, concinnavimus. Linearum præterea,
 punctorum, & aliorum signorum, quæ in epi-
 stolis fieri solent alphabeta adjecimus, ut scri-
 ptum angustius esse possit: ne semper pro lite-
 ra verbum poneretur, *g* Verum in hoc nobis
 tantò brevioribus esse licuit, quantò paucio-
 res illè id genus scribendi modos excogitavit.
h Ut ad rem itaque accedamus. Propositò se-
 riæ epistolæ themate, cuius verba concinna tot
 numero sint, quot à nostro iudicio adjectis li-
 neis, punctis, alijsque id genus signis, quæ in
 epistolis fieri solent, seriè totius epistolæ lite-
 rarum numero plus minus videbitur respon-
 dere. Nostræ sententiæ nos dictiones paulò
 plures quinquaginta induximus, quod eum
 numerum satis esse existimavimus, qui cum li-
 neis, punctis, & alijs signis sexagenarium per-
 ficeret, tum cuiusque verbi vicena tantum, vel
 vicena singula, vel bina & vicena synonyma vel
 paria verba, quot literarum numerus in alpha-
 beto satis esse videbitur, componantur. Neq;
 K enim

* Concinnado.
 * Cur auctor
 hic idem per-
 tractet.

d Causa. 1.

e Causa. 2.

f Ratio secun-
 dz causæ.

Additio { 1.
 2.

g Brevitatis ex-
 cusatio.

h Tabularum
 confectio.
i Descriptio
 huius generis.

Excusatio.

g Vfus.

enim, vt aliàs dictum est, multum in furtivis scriptis circà orthographiæ modum laboramus: dum in hoc interdum peccandi nobis licentiam permittimus, modò maius rerum discrimen evitemus: quam etiam meritò excusationem in synonymis exposcimus, si proprietates & ratio latini sermonis servata non fuerit, quod ea res parum nobis debuit negotij facessere: tum quia id ipsum non facile fuerat: tum etiam quia quærimus potius quomodo quid vtcunque significare possimus, quàm vt per propria verba rectè explicemus. Ea itaque synonyma vel paria verba in ordinem pro epistolæ concinnitate disposita in tabulas, ritè præpositis à latere literarum alphabeti characteribus vt singulæ verbis paribus singulis adhæreant referentur, donec id in omnibus dictionibus absoluator, & tota epistola suis partibus perfecta sit. Hoc factò prius religionis nostræ signum, vnde mos est scribendi initium sumi, mox principij notam, puncta, & alia non inoportuna id genus signa suis locis in epistola collocanda in vicienas pariter formas præpositis literis eadem simulatione variabimus, vt ne illa quidem ociosa sint, sed literarum potestatem furtim mutuetur. Tabulæ itaque eo ordine procedant, vt primùm religionis nostræ signa, mox principiorum notæ, tum simulatæ epistolæ verba, & inter hæc puncta, aliaque id genus disponantur, earum exemplum absoluto capite prosequemur. g Sic confectis & ordine compositis tabulis scriptori in hunc modū

vti

vti conveniet, prima seriz epistolæ, seu schedulæ litera in primo indice, vbi crucis signum variabitur, quæ sita, quæ in eius locum figura erit posita, pro ea simulato crucis signo primum epistolæ fronte suo loco collocabitur, mox in succedentis locum eadem potestas in sequenti tabula inventa, cum appposito initij indice commutabitur, sic tertia in tertio tabularum ordine litera, & quarta in quarto requiretur, & scripto collocabitur, donec in hunc modum tota epistola perscripta sit. *b* Verùm videndum est, ^{1. Cautio.} ne duæ literæ in eadem columna requirantur, neve aliqua tabella omittatur, quòd vt commodius evitari possit, proderit singulis primum seriz epistolæ literis, mox etiam tabulis, ^{1. 1. Casus.} ^{2. 2. Casus.} figillatim numerorum notas apponere. Quod si serij scripti literæ tabulis numerorum erunt æquales, tabellarum numero repetito epistolæ literas æquari debere. Quod si tabulæ semel positz non erunt satis, & repeti erit necesse, alia epistola in alia charta reponatur, ne suspicio sit in verbis paribus in eadem charta positis. & Res vt liquidior fiat, exemplo comprobatur. ^{1. Exemplum.} Quare nostri propositi verba sunt hæc.

HOSTIS IN ITINERE OBVIAM FACTVS
EST, CVM Q. DIV PVGNATVM ESSET,
TERGA DEDIT.

Epistola, quæ verba occultabit, hæc erit.

Accepi literas tuas dilecte & clarissime Pompei Severi
me idibus Feb. per Tiburtium tabellariam tuam, Illico per-

K 2

cept

cepi voluntatem tuam equidem gratulabundus, prudenter
parui, praebea ratione tuo nomine Latio creditori tuo mil-
le, & quinq; aureos ex emptione, Si quidpiam vacat exposci-
to, & obtemperabo permotus suavi iucundaque benevolen-
tia amicorum tuorum, iube sim certior de tuis rebus
ut simul congratuler, vel dolorem sentiam.

Vale.. Datum Neapoli. 5. Fe-
bruar. 1560.

∞ Tuus fidelis Baptista Porta Neapolitanus.

Variata

Variatæ tabellæ per numerum literarum.

1.

a	✠
b	✠
c	✠
d	✠
e	✠
f	✠
g	✠
h	✠
i	✠
l	✠
m	✠
n	✠
o	✠
p	✠
q	✠
r	✠
s	✠
t	✠
u	✠
x	✠
y	✠
z	✠

2.

a	☐
b	☐
c	☐
d	☐
e	☐
f	☐
g	☐
h	☐
i	☐
l	☐
m	☐
n	☐
o	☐
p	☐
q	☐
r	☐
s	☐
t	☐
u	☐
x	☐
y	☐
z	☐

3.

a	Recepi
b	Aspexi
c	Percepi
d	Habui
e	Nactus sum
f	Cognovi
g	Concepi
h	Perस्पexi
i	Intellexi
l	Sumpsi
m	Assumpsi
n	Percurri
o	Suscepi
p	Resumpsi
q	Proस्पexi
r	Vidi
s	Accepi
t	Perlegi
u	Legi
x	Respexi
y	Conस्पexi
z	Novi

K 3 a literam

4.

a literam
 b epistolas
 c syngraphas
 d paginam
 e paginas
 f literulas
 g schedulam
 h schedulas
 i epistolum
 l tabellam
 m scriptum
 n scriptum
 o chyrographum
 p chartas
 q chartulam
 r chartam
 s epistolam
 t literas
 u tabellulas
 x chartulas
 y tabellas
 z syngrapham

TVAM

TVAS

TVAM

5.

a dulcis
 b honorate
 c amate
 d suavis
 e lepide
 f humane
 g probe
 h spectate
 i dilecte
 l magnanime
 m jucunde
 n magnifice
 o ornate
 p honeste
 q exulte
 r docte
 s prudens
 t provide
 u sincere
 x mansuete
 y ingeniose
 z optime

6.

a et
 b atque etiam
 c perinde ac
 d &
 e idemque
 f ac etiam
 g ac
 h atque
 i æque ac
 l atque
 m que
 n q;
 o que
 p q;
 q q.
 r q.
 s &
 t atq;
 u simul
 x simul ac
 y ac simul
 z simulet

a Illu-

7.

a Illustrissime
 b familiarissime
 c charissime
 d amplissime
 e felicissime
 f splendidissime
 g excellentissime
 h celeberrime
 i clarissime
 l munificentissime
 m acutissime
 n gravissime
 o integerrime
 p benignissime
 q clementissime
 r modestissime
 s eruditissime
 t solertissime
 u morigeratissime
 x præstantissime
 y gratissime
 z amicissime

8.

a Fabrici
 b Vincenti
 c Baptista
 d Federice
 e Iacobe
 f Petre
 g Alfonse
 h Francisce
 i Antoni
 l Cæsar
 m Hieronymi
 n Pompeie
 o Domine
 p Scipio
 q Nicolai
 r Carole
 s Nute
 t Alberte
 u Ioannes
 x Alexander
 y Angustine
 z Ptolomæe

9.

a Porta
 b Penna
 c Caracciole
 d Severe
 e Leone
 f Carafa
 g Valla
 h Belle
 i Severine
 l Vrse
 m Benigne
 n Capua
 o Profecto
 p Marate
 q Miline
 r Venusine
 s Vicine
 t Venete
 u Poeta
 x Senensis
 y Tarvisie
 z Mazzella

K 4

a pridie

4.

a literam
 b epistolas
 c syngraphas
 d paginam
 e paginas
 f literulas
 g schedulam
 h schedulas
 i epistolium
 l tabellam
 m scriptum
 n scriptum
 o chyrographum
 p chartas
 q chartulam
 r chartam
 s epistolam
 t literas
 u tabellulas
 x chartulas
 y tabellas
 z syngrapham

TVAM

TVAS

TVAM

5.

a dulcis
 b honorate
 c amate
 d suavis
 e lepide
 f humane
 g probe
 h spectate
 i dilecte
 l magnanime
 m jucunde
 n magnifice
 o ornate
 p honeste
 q exulte
 r docte
 s prudens
 t provide
 u sincere
 x mansuete
 y ingeniose
 z optime

6.

a et
 b atque etiam
 c perinde ac
 d &
 e idemque
 f ac etiam
 g ac
 h atque
 i æque ac
 l atque
 m que
 n q;
 o que
 p q;
 q q.
 r q.
 s &
 t atq;
 u simul
 x simul ac
 y ac simul
 z simul et

a Illu-

a Benedict
 b Bernard
 c Beatus
 d Federico
 e Iacobe
 f Petre
 g Alfons
 h Francisc
 i Antoni
 kime l Cesar
 m Hieronym
 n Pompei
 o Domine
 p Scipio
 q Nicolai
 r Carole
 s Nute
 t Alberte
 kime u Ioannes
 v Alexander
 y Augustine
 z Augustus

ffo
 s vidi
 /

10	11	12
a pridie calendas	a Ianuarij	a Sempronium
b calendis	b Februarij	b Tiberium
c octavo idus	c Martij	c Tullium
d sexto idus	d Aprilis	d Lucium
e quinto idus	e Maij	e Lyciscam
f quarto idus	f Iunij	f Palamonem
g tertio idus	g Iulij	g Simeonem
h pridie nonas	h Augusti	h Ludovicum
i quarto calendas	i Feb.	i Trebatium
l sexto calendas	l Octobris	l Petreum
m septimo calendas	m Novembris	m Tyronem
n nono calendas	n Decembris	n Tiburtium
o octavo calendas	o Quintilis	o Theseum
p decimo calendas	p Sextilis	p Artemidorum
q vndecimo cal.	q Septembris	q Haly
r duodecimo cal.	r Iul.	r Petronium
s decimo 5. cal.	s Ianu.	s Quirinum
t idibus	t Aug.	t Sextum
u tertio nonas	u Mart.	u Iosephum
x quarto nonas	x Apri.	x Valerium
y decimo 3. calend.	y Mai.	y Franconium
z quinto calendas	z Iun.	z Pontanum

a tabel-

13
a tabellionem
b libertinum
c servum
d secretum
e tabellarium
f clientem
g hospitem
h liberrum
i manumissum
l amicum
m vernam
n contubernalem
o asiduum
p delatorem
q nuncium
r fidelem
s domesticum
t mancipium
u missum
x intimum
y conscium
z benevolum

14.
a.
b:
c:
d:
e..
f.:
g:..
h..
i ?
l ;
m ,
n :
o ?
p ;
q :.
r ,
s..
t :.
u .
x..
y..
z :.

a maiusculis hinc incipiendum

15.
a subito
b cito
c extemplo
d statim
e illico
f continuo
g confestim
h mox
i è vestigio
l ocysimè
m maturè
n prapoperè
o raptim
p citiùs
q citissimè
r velociter
s festinè
t repentè
u celeriter
x prastò
y inopinatè
z ex improvviso.

K 5 a vidi

16

a vidi
 b inspexi
 c intellexi
 d agnovi
 e conspexi
 f perspexi
 g accepi
 h hausi
 i excepi
 l providi
 m animadverti
 n novi
 o percepi
 p penetravi
 q perpendi
 r concepi
 s inveni
 t cognovi
 u consideravi
 x didici
 y expendi
 z habui

17

a rogatum
 b voluntatem
 c conceptum
 d desiderium
 e mentem
 f intentionem
 g dictum (tionem
 h praecep TVAM
 i rogatum TVAM
 l optatum TVAM
 m cogitationem
 n affectionem
 o propositum
 p intentum
 q postulatam
 r animum
 s deliberationem
 t iussum
 u consilium
 x petitionem
 y praeceptum
 z mandatum

18

a certè
 b indubitanter
 c nempe
 d nimirum
 e medius fidius
 f ædepol
 g sanè
 h porrò
 i planè
 l profectò
 m enimverò
 n quidem
 o dubio procul
 p quippe
 q verum
 r indubitatè
 s pol
 t mehercle
 u equidem
 x cæterum
 y perpol
 z clarè

a cupi-

19

a cupidus
 b avidus
 c optans
 d appetens
 e exoptans
 f gliscens
 g concupiscens
 h gestiens
 i gratulabundus
 l anhelans
 m ardens
 n exardens
 o inflammatus
 p incensus
 q exardescens
 r pręcupiens
 s attendens
 t gaudens
 u latus
 x cupidus
 y desiderans
 z letabundus

20

a prudenter
 b vigilanter
 c sedulo
 d providē
 e perfectē
 f deliberatē
 g singulariter
 h alacriter
 i hilariter
 l audacter
 m integrē
 n amicē
 o amanter
 p facیلē
 q gratiosē
 r attentē
 s fideliter
 t excellenter
 u optimē
 x gaudenter
 y principaliter
 z pręcipuē

21

a obediui
 b obtemperavi
 c excutioni mādavi
 d ancillatus sum
 e morigeratus sum
 f rem peregi
 g rem gelsi
 h egi rem
 i obsecutus sum
 l obediui
 m pavi
 n excutus sum
 o perfeci rem
 p obediens frui
 q providi mandato
 r servivi
 s interservi
 t obsequens frui
 u obsequētissimus
 x morem gelsi (fui
 y parens fui
 z obsequiū pręstiti
 a dedi

22

a dedi
 b adhibui
 c substitui
 d largitus sum
 e permisi
 f præbui
 g obtuli
 h prætuli
 i attuli
 l absolvi
 m solvi
 n retribui
 o consignavi
 p obsignavi
 q exposui
 r contribui
 s elargitus sum
 t donavi
 u porrexī
 x concessi
 y misi
 z tribui

23

a ea ratione
 b ea causa
 c eam ob rem
 d proinde
 e sic
 f quapropter
 g ideo
 h itaque
 i igitur
 l quamobrem
 m ea propter
 n ea de causa
 o ob eam rem
 p iccirco
 q propterea
 r eam ob causam
 s quas ob res
 t quocirca
 u quare
 x ex hoc
 y hanc ob rem
 z inde

24

a te iubente
 b tua causa
 c tuo nomine
 d tua gratia
 e jussu tuo
 f mandatu tuo
 g nutu tuo
 h tuo obsequio
 i tuis verbis
 l tuo jussu
 m tua gratia
 n tuo consilio
 o tuo mandatu
 p tua voluntate
 q tuo libitu
 r te monente
 s te volente
 t tuo commodo
 u te mandante
 x tuis literis
 y tui amore
 z te præcipiente.

a Phil-

25

a Philippo
b Vincentio
c Antonio
d Ioanni
e Fabio
f Flaminio
g Petro
h Francisco
i Iacobo
l Marcello
m Mario
n Octavio
o Decio
p Ferdinando
q Alphonso
r Mutio
s Simeoni
t Lelio
u Valerio
x Aurelio
y Metello
z Seleuco

26

a fideli
b amico
c sodali
d familiari
e consorti
f collegæ
g socio
h contubernali
i amabili
l benevolo
m protectori
n custodi
o conservatori
p domestico
q participi
r commensali
s coniuncto
t consocio
u creditori
x tutori
y amicissimo
z intimo

27

a centum
b duobus centum
c septies mille
d quatercentum
e tercentum
f bis centum
g octies mille
h bis mille
i ter mille
l quater mille
m quinquies mille
n quinquies centum
o duo millia
p sex millia
q septem millia
r sexies centum
s mille
t novies mille
u decies mille
x undecies mille
y duodecies mille
z tredécies mille.

a decem

28

a decem
 b duodeviginti
 c quadraginta
 d quatuor
 e quinque
 f novem
 g septem
 h sex
 i duo
 l unum
 m undecim
 n duodecim
 o quatuordecim
 p quindecim
 q duodetriginta
 r undeviginti
 s viginti
 t octo
 u triginta
 x quinquaginta
 y septuaginta
 z octuaginta

29

a denariolos
 b coronatos
 c argéteos denarios
 d uncias
 e argéteos númos
 f aureos nummos
 g obulos
 h trientes
 i nummos
 l sextertia
 m talenta
 n nummulos
 o asses
 p sextertios
 q denarios
 r aureos denarios
 s aureos
 t carolinos
 u minas
 x libras
 y florenos
 z númos argéteos

30

a supellectili
 b domo
 c venditione
 d familia
 e censu
 f patrimonio
 g proventu
 h redditu
 i hereditate
 l pensione
 m fraternis opibus
 n redditibus
 o re privata
 p re paterna
 q re tua
 r publico proventu
 s dotali pecunia
 t emptione
 u legata pecunia
 x arario
 y bonis tuis
 z trapezita

2:7

31

a ::
b.
c,
d;
e..
f..
g ::
h:
i..
l?
m)
n ::
o,
p:
q.
r..
s..
t:
u..
x?
y..
z)

a manusculis incipiendum

32

a aliud
b novum negotium
c quicquam novum
d aliqua res
e aliquid
f quæpiam
g quicquam
h aliud negotium
i alia res
l
l nonnihil
m nova res
n quæ res
o aliquid novi
p quid
q quicquid
r aliquid novum
s quidpiam novi
t agendum aliud
u quidpiam
x negotium aliquod
y aliquod negotium
z aliud officium

SI

33

a remanens est
b remanet
c reliquum est
d relinquitur
e restat
f residet
g residuum est
h residens est
i superest
l est præterea
m vacat
n est in super
o adiungitur
p superat
q adhuc extat
r necessarium est
s desit præterea
t deest etiam
u super extat
x etiamnum deest
y excedit
z superadditur
a jubet

34.

a iubeto
 b dicito
 c impera
 d præcipito
 e quærito
 f imperato
 g jube
 h dic
 i quære
 l pete
 m petito
 n ostendito
 o flagitato
 p exposce
 q exposcito
 r postulato
 s certiozem fac
 t fac ut intelligam
 u rogato
 x scribe
 y roga
 z commonefacito

35.

a obsequar
 b parebo
 c inserviam
 d obtemperabo
 e morem geram
 f amicū præstabo
 g obsequiū præsta-
 h rem faciam (bo
 i rem exequar
 l perficiam
 m satisfaciam
 n jussum exequar
 o usui ero
 p satisfacere conab.
 q obedire conabor
 r inservire conabor
 s obtéperare conab.
 t obsequi conabor
 u parere conabor
 x providebo
 y amicum geram
 z pvidere conabor

36.

a laqueatus
 b inductus
 c coactus
 d devinctus
 e commotus
 f ductus
 g adductus
 h constrictus
 i permotus
 l illaqueatus
 m irretitus
 n vinctus
 o astrictus
 p devinctus
 q constrictus
 r captus
 s motus
 t commotus
 u submissus
 x nodatus
 y destriatus
 z coarctatus

a unica

37

a unica
b singulari
c rata
d insigni
e magnifica
f præstanti
g præcellenti
h proba
i excellenti
l sincera
m recta
n integra
o præsigni
p mirifica
q pura
r facili
s pia
t modesta
u suavi
x dulci
y fida
z ornata

38.

a et
b &
c 2
d &
e nec minus
f æquè ac
g perinde ac
h atque
i atque
l atq.
m nec non
n eademque
o perinde atque
p que
q ac
r atque
s veluti
t simul &
u simul ac
x & simul
y ac etiam
z sicut

39.

a oportuna
b amabili
c solida
d benigna
e nobili
f perspicua
g dilucida
h æqua
i recta
l dulci
m clara
n generosa
o insigni
p conspicua
q manifesta
r eleganti
s præstanti
t indubia
u jucunda
x benevola
y dulcissima
z familiari.

L a hu-

40

41

42

a humanitate	a tua	a jube
b probitate	b animitui	b facito
c bonitate	c morum tuorum	c jubetó
d virtute	d maiorum tuorum	d placeat
e sinceritate	e parentú tuorum	e jubeat
f urbanitate	f germanorú tuorú	f animo sit
g benevolentia	g generis tui	g voluntas sit
h comitate	h familiæ tuæ (rum	h cordi sit
i gratia	i propinquorú tuo-	i commodum sit
l caritate	l indolis tuæ	l animo sedeat
m pi-tate	m patrum tuorum	m effcito
n integritate	n amicorum tuorú	n perficito
o liberalitate	o cognatorú tuorú	o patiatúr animus
p societate	p filiorum tuorum	p conficito
q largitate	q filij tui	q videatur
r magnanimitate	r matris tuæ	r ferat animus
s æquitate	s affinium tuorum	s finito
t lenitate	t patris tui	t fac
u beneficentia	u pronepotú tuorú	u ferat mens
x æquabilitate	x sororis tuæ	x tibi placeat
y modestia	y natorum tuorum	y ferat cor
z facilitate	z heredum tuorum	z ferat desiderium

SIN

a con-

43

a conscius
 b clarior
 c apertior
 d dilucidior
 e admonitus
 f commonefactus
 g exploratus
 h scientior
 i clarus
 l perspicuus
 m præclarus
 n non obscurus
 o certus
 p non novus
 q certior factus
 r edoctus
 s imbutus
 t certior
 u scientissimus
 x clarissimus
 y certissimus
 z notior

44

a pertinentibus
 b filijs
 c negotijs
 d consilijs
 e arcanis
 f secretis
 g domesticis
 h necessarijs
 i agnatis
 l fratribus
 m amicis
 n familiaribus
 o parentibus
 p genitoribus
 q natis
 r germanis
 s sororibus
 t proximis
 u rebus
 x liberis
 y cogitationibus
 z consocijs

45

a coniunctim
 b unâ
 c tecum
 d et ipse
 e iunctim
 f amicè
 g nobiscum
 h ego etiam
 i ipse etiam
 l merito
 m simul
 n familiariter
 o optimo iure
 p iure
 q invicem
 r simul quoque
 s simul unâ
 t ego quoque
 u ipse quoque
 x affatim
 y legitimè
 z multum

L 2 a gau.

46	47	48
a gaudeam	a doleam	a::
b gaudio afficiar	b dolore afficiar	b.
c læter	c mœream	c:
d exulter	d tristitia afficiar	d,
e congratuler	e trister	e;
f jucunder	f sim in dolore	f..
g lætitia afficiar	g sim in tristitia	g:.
h voluptate fruar	h contrister	h:.
i voluptate afficiar	i sim in mœrore	i..
l gratuler	l mœrorē sentiam l)	
m voluptate perfruar	m mœrorem patiar m?	
n solatio fruar	n tristitiam sentiam n::	
o solatio perfruar	o affligar	o:.
p lætificer	p conturber	p:
q congaudeam	q afflicter	q;
r solatio afficiar	r condoleam	r:.
s lætitia fruar	s dolorem sentiam s.	
t lætitia perfruar	t perturber	t:.
u jubilem	u angar	u,
x gaudio fruar	x doloribus afficiar x..	
y jucūditate afficiar	y mœrore afficiar y?	
z gaudio perfruar	z fleam	z)

a mausculis incipiendum

a vive

49

a vive felix
 b valeas
 c benè valeas
 d sospes sis
 e vale
 f curavaletudinem
 g diu vale
 h valetudinem cura
 i foelix vive
 l valetudini consule
 m Dij te sospitent
 n infervivaletudini
 o valetudini infervi
 p valeto
 q indulge valetudini
 r diu valeas
 s diu valeto
 t incolumis sis
 u benè vale
 x benè valeto
 y incolumis vive
 z multum valeas

50

a Exaratum
 b Conscrip.
 c Confectum
 d Descriptum
 e Conscriptum
 f Dat:
 g Perscriptum
 h Obsignatum
 i Perscriptæ
 l Scrip.
 m Descrip.
 n Exar.
 o Perscrip.
 p Datæ
 q Obsignatæ
 r Scriptæ
 s Exarata
 t Datum
 u Descriptæ
 x Obsign.
 y Confectæ
 z Inscriptæ

51

a Venetijs
 b Catanæ
 c Romæ
 d Mantuæ
 e Corcyra
 f Patavij
 g Messanæ
 h Panhormi
 i Mediolani
 l Placentiæ
 m Papiæ
 n Vercellis
 o Alexandriæ
 p Syracusis
 q Leontij
 r Caietæ
 s Senis
 t Neapoli
 u Salerni
 x Capuæ
 y Patavij
 z Aquileiæ.

L 3 ar

52	53	54
a 1	a Ianuarij	a 1559
b 2	b Februarij	b 1540
c 3	c Martij	c 1541
d 4	d Aprilis	d 1542
e 5	e Iunij	e 1543
f 6	f Maij	f 1544
g 7	g Iulij	g 1560
h 8	h Augusti	h 1546
i 9	i Septembris	i 1547
l 10	l Octobris	l 1568
m 11	m Novembris	m 1549
n 12	n Decembris	n 1550
o 13	o Sextilis	o 1551
p 14	p Quintilis	p 1552
q 15	q Ianuar.	q 1553
r 16	r Februar.	r 1554
s 17	s Mart.	s 1555
t 18	t April.	t 1556
u 19	u Mai.	u 1557
x 20	x Iun.	x 1558
y 21	y Iul.	y 1559
z 22	z Aug.	z 1545

a
b
c
d
e
f
g
h
i
l
m
n
o
p
q
r
s
t
u
x
y
z

21 C L S 78 L J 78 C S 77 + 2 =

ISVS

56

a socius
b servus
c amicus
d fidelis
e conscius
f dilectus
g familiaris
h famulus
i verna
l amatus
m adamatus
n comes
o intimus
p minister
q confors
r collega
s contubernalis
t consanguineus
u frater
x affecla
y nepes
z procurator

57

a Fabricius
b Pantheus
c Ioachimvs
d Paulus
e Baptista
f Scipio
g Bernhardus
h Cæsar
i Philippus
l Ambrosius
m Nicolaus
n Pompeius
o Albertus
p Petrus
q Hieronymus
r Dominicus
s Andreas
t Antonius
u Claudius
x Augustinus
y Dionysius
z Franciscus

L A

58

a Carafa
 b Severinus
 c Galeotus
 d Porta
 e Hercules
 f Danielis
 g Sforza
 h Fracostarius
 i Delphinus
 l Balena
 m Anifus
 n Trivignus
 o Galeopsis
 p Silenus
 q Synesius
 r Valla
 s Berosius
 t Perusius
 u Dilectus
 x Pyronta
 y Valerius
 z Burghetta

59

a Panhormitanus
 b Venetus
 c Germanus
 d Romanus
 e Patavinus
 f Veronensis
 g Cremonensis
 h Mantuanus
 i Neapolitanus
 l Genuensis
 m Sueffanus
 n Surrentinus
 o Perusinus
 p Senensis
 q Bergoma
 r Mediolanensis
 s Vicentinus
 t Placentinus
 u Cordubensis
 x Hispanus
 y Calaber
 z Appulus

60

a
 b
 c
 d
 e
 f
 g
 h
 i
 l
 m
 n
 o
 p
 q
 r
 s
 t
 u
 x
 y
 z

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60

CAPVT

*Ut scriptum multiplici dolo perplexum
fiat, vt & involucrum sub involucrio
lateat.*

ANtequam huic materiæ extremam manum imponam, inventum maximè utile huc afferre non pigebit, ^a in quo scriptum huiusmodi fiet. vt non vna simplici, sed multiplici doli perplexitate involuatur, vt si primus cortex, quod minimè credibile est, detractus sit, multo maior mox de cætero labor supersit. Quis autem ne primum quidem involucrum detrahi rectè posse non videat? dum id vtcunq; detectum est, adhuc maximè obscurum rectè ne an perperam cortex primus sublatus sit, admonere non possit? Involucra ex arbitrio complura esse poterunt, quæ vt rectè ad occultè scriptum penetretur, tolli omnia necesse est, ea vel quæ à nobis tractata sunt, vel nova, vel hæc cum illis commixta simul esse poterunt. De earum ratione nihil à nobis dici necesse est: quod enim de singulis præceptum est, idem & de cōiunctis sentire debemus. ^b De vsu ^c cautio. verò nihil occurrit, quod dicam amplius, nisi quod in hac multiplicis involucri perplexitate considerandum est, qui dolus præponi, & qui postponi recto ordine debeat: aliqua enim primum, aliqua post collocari tùm oportebit, tùm etiam commodius erit. Res nullo pacto commodiùs, quàm exemplo indicabitur. ^d Sit igitur hoc, quod occultè scribendum sit.

^a 2. Modus planè inexplicabilis rationis.

^b Cautio.

^d Exemplum.

L 5

PVEL-

• PVELLAM HODIE AMATAM DEFLORAVI.

d. Ratio de
qua supra ca. 17

d Hæc sententia si per aliquam verborum similitudinem velanda sit, quod in primo libro docuimus, tali rationi exprimetur.

„Vrbem hodie variam depopulatus sum.

e. Ratio de
qua supra p. 131

e Hanc rursus sententiam si per ordinem verborum certi Phiniani scripti velim occultare, in hunc modum prodibit oratio.

„Apparavit mihi ante felicem arborem.

f. Ratio de
qua cap. 12.

f Hoc ipsum tertio si alphabeto in quinque literas contracto obscurandum sit, hæc literæ apponentur.

a a d b d b a a d d e c c a e b c c c a b d c a a a c d e b b a b b b a
c b c a a c b a c a b a c c a a d d a b d a d d b a c c.

g. Ratio de
qua supra ca. 6.
pag. 126.

g Eas quarto si clavis artificio velim occludere, has literas designabo.

z n t r s u y s p o x p s u t n t n s u o x n z q p s q n y o o z x n n s
t r t y u n y t p q u s p r z t u q x z z s r.

h. Ratio de
qua cap. 19. ex
tabellis pa. 140.
& seqq.

h Quas si quinto verbis, punctis & lineis literarum loco positis latere velim, hæc epistola concinnabitur.

Perlegi chartam tuam, prudens & simul gratissime.
Nunc Marate, octavo calendæ April per Artemidorum domesticum tuum. Repensè novi iussam tuam quidem attendens optime perfici rem: concessi ea de causa te precipiente Alphonso domestico tuo mille & duodeviginti nummulos ex bonis tuis: si aliquid novi superadditur, scribe & iussum exequar, vindictus pia atque eleganti lenitate notarum tuorum, ferat mens si non obscurus de tuis cogitationibus, vt

bus, ut ego quoque laetificer vel afflicter. Diu valeto. Data :
Caesara 22. April. 1557.

L cum affecit Franciscus Burghetta
Vicentinus **E**

i Quæ si postremo ad apertas brachæas referenda sit in alium modum, talis epistola fiet.

S

S Perfectus legitimusque fuit charissime Tamerlane tuus ordo scribendi. Nam prudens & doctus Simon multa laudavit, & gravissimè legis. Nunc te Marcus Atens, & Octavius Sirocaliendas aptiori laude prosequuntur per omnes artes, ut mihi Dorumus. qui domi est mihi, cum de tua humanitate ageret, retulit. Si penes te novi aliquis esse cupis, iussu tuo exequar, idemque attendens optime perfectèque perficiam rem. Concessum iam est eadem causa pro te precium Pienio Tealsono, & Socrati domestico tuo, qui mihi ille, & duo alij petierunt. De tribus & quadraginta aureis nummis nihil scribam, cum nullos adhuc ex bonis, optimisque tuis amicis vidimus, qui aliquid novi de his dicerent. Si super his nil additur, scribemus etiam, ut iussu exequamur. Vincentius primaria quamvis, atque eleganti stili lenitate laudes natorum tuorum proferat, attamen quia pessimus, nec non obscurus autor est de tuis rebus, cogitabis quibus rationibus laudat, ne ut ego, sic latifcentur inimici, vel afflictentur: Diu valebis tu, & omnes si quod dixi à te, & omnibus fuerint observatum. Caius Emilius Terentius 222. scripsit versus, Aprilis autem 21559. **S** Sed cum Ascensius & secum Nicolaus Franciscus Burghum combustis, & tali incendio Vincentium supra narratum, interfecerunt: quicquid habuimus scripsimus. **E**

i6. Ratio de qua cap. 8. Id quod tu. Ita accipitur, ut, ut hinc uti peculiari parte tur latina Neque in ea que supra pag. 134. ponitur hinc sententia apta est: sed id est, ut in ardem est capiunda.

k Hic

Interpretan-
di huiusmodi
scripta ratio.

Hicordo componentis servabitur, qui inter-
preti præposterus erit. Huiusmodi nonnulla
amicorum scripta cum maxima eorum admi-
ratione interdum sum interpretatus, ita ut non
defuerint, qui propterea me artem habere, qua
malis spiritibus imperarem, censuerint.

CAPUT XXI.

De clandestinis nuncijs.

2. Pars signi-
ficationis oc-
cultæ.

NON a minùs quàm in animi sensis occul-
tandis, diversis quoque modis in mitten-
dis recipiendisque cautè nuncijs vetustas vsa
est, quibus nec ad id rudior nostra ætas etiam
alios induxit: eos recensere non pigebit, ne
quid sciens præteream, quod de eo genere vs-
quam meminerim: ne cum occasio postulave-
rit, aliorum nobis exempla suppetere possint.

Divisio.

Quare non inopportunum erit hanc materiam
tres in præcipuè partes distribui: ut de *litteris*
primum, mox de *tabellarijs*, tertio de eorum *iti-
neribus* loquamur. De litteris sermo erit, quem-
admodum illæ occultari consueverint, & in-
scribi demonstremus, de tabellarijs verò rur-
sus, ut de homine habitum & figuram menti-
ente verba faciamus: de itineribus, ut interce-
ptorum insidiæ, quemadmodum interdum vi-
tari possint doceamus; quarum rerum exem-
pla, quæ nobis inter legendum in veterum hi-
storijis licuit cognoscere, hoc in loco distin-
cta

1. De materia
in qua 1. ratio.
Cardan. de va-
riet. rer. lib. 12.
cap. 61. pa. 793.

in medium afferemus. **P**rimum itaque occur-
rit Theophrasti sententia, in qua is admonet,
inciso viridis & adhuc virentis ligni cortice, &
intus

intus tantum evacuato, quantum literas capere possit, & postmodum alligato, illud iusti temporis lapsu, natura cum literis occlusum remanere. In hunc modum ille religiosus ex hominum industria præceptionibus, ligno inclusis admiratos populos trahi potuisse meminit. Sed hoc ex Theophrasto potius ad rei similitudinem induxi, quàm vt ad præsens remedium facere posse admonerem. Diuturni siquidem temporis ad id successione opus esset. *d* Potest hoc tamen rectè in sicco ligno, vt *d. 1. Ratio.* lutabiete quilibet in hunc modum non incommodè imitari, communi albo glutine rimis coalescentibus. *e* Potest & hoc in ovo perfici, *e. 1. Ratio.* vt illud delicatè acuta cultri cuspidè apertum, mox apposita chartula glutine ex ovi albumine, cerussa & cerâ confecto occludatur. *f* Idem *f. 4. Ratio.* & in fracto marmore, vt partes coalescant prodesse poterit. *g* Fiet & hoc in pomo, vt schedula intus reponatur, vt quò minus fieri possit hiatus appareat. *h* Huc spectat Acontij factum referre, qui in sacro Dianæ templo pulcherri-
mo pomo inscriptis versibus legentē, & astantes, ante Cydippes puellæ pedes projecto, & nemine id deprehendente elusit, quamvis hoc ille supra pomi corticem effecerit, in pomo verba hæcerant inscripta.

Iuro tibi sacra per mystica sacra Diana

Me tibi venturam comitem sponsamque futuram.

Visus est enim is legentem eo iurejurando cogere sibi amicam, & conjugem fore. *i* Huic loco Polycrites faminz astus affinis est ea siquidem *i. 6. Ratio. Plutarch: de virtute mulier: Polixen stratag. lib. 1.*

dem dum in Milesiorum castris patrium & solemne festum ageretur, omnibus somno vinoque oppressis, nata temporis oportunitatem, ut id fratribus nunciaret, sic perfecit: Diognetum Erythreorum ducem rogavit, ut sibi aliquam bellariorum partem liceret ad fratres transmittere, quo permittente, plumbeo libello in placentam coniecto mandavit ferenti, fratribus suo nomine diceret, ut eam ipsi soli comederent: quod cum ille retulisset, fratres aperta placentam, libellum, qui erat inclusus, reppererunt, & quod in ea scriptum erat exequuti sunt, armis per noctem hostes festo inebriatos & sine cura consopitos adorti, & voti compotes effecti. *h* Aliter Harpagus, qui (ut Herodotus ait) literas in exenterato lepore inclusas, simulato pastoris venatu, ad Cyrum misit // Idem etiam præstabunt indumentorum latebræ, ut suspicio eviteretur, & in sinu, & pedum soleis fortim gestentur, in hoc propositum Ovidius sic in arte amandi.

Conscia cum possit scriptas portare tabellas,

Quas tegat in tepido fascia lata sinu.

Cum possit solea chartas celare ligatas,

Et vincto blandas sub pede ferre notas.

m Frontin: Stra
teg: li. 13. ca. 13.

m Campani verò dum aliqua Pœnis nunciare quærent, & undique à Romanis, à quibus obsessi erant custodiæ agerentur, subornatum quendam virum pro transfuga miserunt, qui occultam baltheo epistolam habens, simulata fugiendi occasione ad Pœnos pertulit. *n* Alij verò aliter interioribus vaginarum inscriptis nuncios

n Arnt. Mar-
cell. lib. 18. firmi-
le exemplum
refert.

nuncios destinarunt, & rem indetecto dolo indicarunt. ^{¶ 2. Ratio.} Nec defuerunt, qui eam cautionē ^{¶ 10. Ratio de qua & supra.} affixis characterum lineamentis in membris quæsiuerunt, vt Ovidius in hanc sententiam.

Hoc caveas cufios, pro charta conficia, tergum

Præbeas, inque suo corpore verba feras.

¶ Huc Istizi factum pertinet, qui clandestinum nunciū ad Aristagorā missurus, servi caput derasit, & mox characterū stigmata impressit, domi retento donec capilli excreverent, deinde misso, nulla re amplius significata, nisi vt Aristagoræ diceret sibi rursus caput deradendū, pro nuncio vsus est. ^{¶ 11. Ratio de qua & supra lib. 1. cap. 4.} Sunt & hac tempestate, qui tabellas aliquo esculento involutas, cani glutendas præbent, vt ex eius postmodū interfecti visceribus nuncius exigatur, nec quicquā demū præteritur, quod eam cautionem facere possit.

¶ Eadem hominis cura in tabellarijs militis habitum & figuræ permutationem perquisivit. ^{¶ 11. De tabellario.}

Huiusmodi itaq; Harpagi factū occurrit Is. Herodoto autore, Cyro occultū animi consilium proditurus, cum hoc impeditis itineribus aliter non posset, fidissimo domestico venatoris habitū mentito & leporem habenti, in quo exenterato tabellæ includebantur, in Persidem perferendas tradidit. ^{¶ 11. Ratio.} Huc vafrū Iosippi consilium spectat, cuius iussu internuncij custodum & excubantium manus neglecti, velleribus loca contacti præteribant, vt si quando conspici possent, canum similitudinem mentirentur, quod factitatū est, donec eam fraudem vigiles persenserunt, vallumque cinxerunt.

¶ Nec

* I II. De itine-
meribus.

y I. Ratio.

z. Lib. 3. ca. 13.

a Eiusdem ge-
neris Exemplū
extat apud Dio-
nem Cass. li. 46

b 2. Ratio.

** Commissis.

c 3. Ratio.

d 1. Membris.

e 1. Ratio.

f 2. Ratio.

x Nec satis hoc humanæ curiositati fuit, nisi etiam sibi de itineribus consuleret, ne nuncij in custodum & in interceptorum manus pervenirent. y Quare terrestri relicto itinere, suam etiam flumina viam præbuerunt. Sed ne inter scriptum aquis posset aboleri, (z Frontino autore) a plumbeis lamellis inscriptis milites Saltellam amnem tranantes, ad brachia alligatis usus est. b Lucullus verò, ut idem Frontinus refert, ut Cyzicenis à Mithridate obsessis, suum adventum indicaret impeditis, hostium præsidio faucibus, quæ medico ponte continenti jungebantur, maritimum iter quæsiuit: gregarius siquidem miles ad id' destinatus, inflatis duobus vtribus insidens, ubi literæ includebantur, duabus regulis* inclusis, simulata marinæ beluæ specie per septem millia fluminis traiectum, duci adventum nuntiavit. Sed ne id quidem satis esse visum est. Verita enim hominis solertia ne aut dolo, aut casu aliquo nuncius intercipi possit, & veritas sponte prodere-
tur, aut res tormentis ageretur, ut ea possit extorqueri, c viam etiam in aëre quæsiuit, & sagittis interdum, nonnunquam a vibus tabellario-
rum vicarijs vsa est, ut ea adversus interceptores per cælum securitatem præstaret: in eum modum, ut Herodotus ait d ab Artabazo & Timoxeno factū est, e quoties alter alteri quicquam vellet nunciare. Charta siquidem pedi sagittæ complicata, aptatis insuper pennis, ad constitutum locum cum sagitta mittebatur. f Huc pertinet Cleonymi Lacedæmoniorum regis

regis exemplum: Hic Trœzenem urbem ob-
sidens, ad multas vrbis partes vndique expe-
ditos jaculatores dispositos mittere sagittas
iussit eis inscribens: VENIO VT CIVITATEM
IN LIBERTATEM ASSERAM. Vnde evenit,
vt appositis scalis conscendens exercitus mœ-
nia, civitatem everteret, & diriperet. *g* Cæsar *g. 1. Ratio*
verò audiens Ciceronem à Gallis obsessum op-
pugnationem ferre diutius non posse, militem
misit, qui noctu epistolam jaculo alligatam su-
prà murum emitteret, quod cum is fecisset, re-
pertam epistolam cum sagitta ad Ciceronem
custodes attulerunt, in ea hæc verba notaban-
tur: CÆSAR CICERONI FIDUCIAM OPTAT.
EXPECTA AUXILIUM. sic repente Cæsar ve-
nit, & intercisa oppugnatione hostes repulit.

b Sed vt id per aves præstari possit, proderit co-
lumbas, hirundines, vel alias huiusmodi aves
domesticas habere, hæc siquidem aliò, quories
neceffe sit, translata, suspensis collo literis, vel
pedibus annexis internunciæ revertuntur, & ad
cognata devolabunt. *i* His nuncijs cum celeri-
ter aliquid significandū erat, interdū vetustas
vsa est. *k* Hircius consul, Frontino teste, ad De-
cium Brutum, qui Mutinæ ab Antonio obse-
debatur, columbas diu tenebris inclusas, fame-
que affectas è propinquiore, quatenus poterat,
mœnibus loco mittebat, illæ lucis & cibi avi-
dæ altissimis ædificiorum partibus evolantes
insidebant, easque Brutus excipiebat, sicque
de rebus gestis certior fiebat, quare disposito
semper locis iisdem cibo revocabat eas. Hinc

b. 2. Membrum.
De his colum-
bis Io. Mente-
nillanus seu
Madenillanus
vt alij vocant
in descript. Iti-
neris seu pere-
grinationis ori-
entalis li. 1. ca-
pit. 1. Columbz.
k. 1. Exemplum.

M

Plinius:

Plinius : Nil vallum & vigil obsidio, atq; retia
 amne prætenta profuere Antonio per cælum
 /1. Exemplum. cuncte nuncio. / Ea ratione vno eodemque die
 ex Olympia Aeginæ Thaurosthenis victoria
 ipsius parenti nunciata est, quamvis alij per
 spectrum effectum asserant: alij etiam aliter
 Thaurosthenē, cum profisceretur, columbam
 à pullis adhuc madidis & involucribus abdu-
 xisse, eamque, cum vicisset, pupura amictam re-
 misisse, quæ summa cum festinatione ad pullos
 properans eodem die è Pisa in Aeginam advo-
 lavit, cuius rei Aelianus autor est. m Nec de-
 sunt, qui id hirundinibus quæ siverunt, ut è ni-
 dis abductas pullis relictis ad domestica remit-
 terent. n Asserunt etiam nonnulli trans mare
 ad ortum columbas esse, quæ per medios ho-
 stes interclusa via nunciorum officio fungen-
 tes, dominorum literas sub alis brevi tempore
 longissimè deportent. Quod fortasse Iuvena-
 lis sensit, cum diceret.

„tanquam é diversis partibus orbis

Anxiæ præcipiti venisset epistola penna.

03. Cornix.

o Memoriz etiam in vetustissimis historiæ
 monumentis præditum est, Aegyptium regem
 fuisse Mharrhem nomine, qui cornicem mi-
 tæ ac omninò cicurem educaverat, qua ptero-
 phori, & cursoris vice, quoties aliquid nunci-
 andū erat, utebatur, ea siquidem ceu planè ra-
 tionis compos epistolam gestans, quò opus
 erat transvolabat, callidè noscens, quò diri-
 gendus impetus. vbi insidendum, & interdum
 quiescendum foret. p Hæc humanum ingeniū
 ad caven-

p Antistrato-
 gema.

ad cavenda pericula sibi solertiùs quæ sivit: sed eadem ingenij calliditate, quasi suis semet telis confodiens irritatur. Oppugnante Christiano exercitu Ptolemaidem, cum in hunc modum nunciam columbam obselsis Saladinus destinasset, hortatus vt firmo animo forent, sperata sui adventus festinatione, ea à nostris intercepta est, contrario alligato nuncio dimissa, vnde evenit, vt desperato illi auxilio nihil ampliùs expectarent, sui deditionem facerent, vt nullo modo in rebus humanis securitatem, sed fraudem esse posse existimarent. Hactenus huius voluminis materiam vtcunq; pertractavimus, nonnulla, quæ ad eam rem pertinere videbantur, fortasse ex industria omisimus: alia ad hæc referri possunt, quæ si non provectis satis erunt: postmodum fortasse plura dabimus. Siquidem hæc nunc rudibus, & omnino imperitis scripsimus.

Nunc ad tertium volumen transseamus.

Finit libri secundi.

M 2 IOAN,

IOAN. BAPTISTÆ
PORTÆ NEAPOLITANI DE
OCCULTIS LITERARVM
NOTIS.

LIBER TERTIVS.

PROEMIUM.

Transitio.

Objectio.

Concessio.

Ratio.

Exemplum.

Vnc *a* ad alteram & difficilimā
operis partem accingamur, de
interprete instituendo, vt, *q*
solum de toto opere videtur
esse reliquum, hoc volumine
prosequamur. *b* Sed jam audio
dicet aliquis: Vnde novus hic Apollo, vel Oe-
dipus, qui occulta animi sensa, & enodare *z* nigmata
profiteatur, emiguit? Divini potius, quā
humani est ingenij hominis interna perscruta-
ri, parumq; ferè inter Deum, hominemque di-
staret, si occlusas anjnorū cogitationes intel-
lectus assequeretur humanus. *c* Ingenuè fateor
multa esse posse furtiva scripta, quæ se inter-
pretaturum quemquam polliceri, furorem ac
delirium planè existimarem. *d* Quotus enim
quisque erit, qui hoc innumeris penè dolis, ac
infinita scribendi multitudine citra insaniam
jactare audeat? vt orthographiæ ratio observa-
ri non queat, latentem aliquo modo sensum
possit eruere? *e* huiusmodi erit, si quis præter
scribendi normam dictiones ex arbitrio ad si-
gnificandas literas confingat, vel res per diver-
sa vocabula significaverit, quorum nisi inter-
pres

pres ab autore fuisset admonitus, nullo modo sensus haberi potuisset, quā obscuritatem nonnullæ Ciceronis ad Atticum epistolæ habent: id genus erit etiam si vno charactere exprimatur, & alia complura, quæ nō nisi Deo opt. max. interprete, qui se intimis animorum recessibus insinuat, videntur indigere. *f* Quare ijs omisis, *f* Auctoris insinuatam. eos nos tantum interpretari hoc volumine pollicemur, in quibus ratio literarum, & syllabarum contextus aliquo modo possit observari, quorum complura genera esse possunt, verū nos ex ijs, quæ crebrioris vsus, & præcipua videbuntur, etiā solitis perplexa involucris prosequemur, tū ad latinam, tū ad vernaculam linguam, quò commodius fieri poterit accommodabimus, quorum ratione cognita, lector similitudine quadam ductus, reliquorum facile possit cognitionem aucupari. Sed antequā eorum tractationem aggrediamur, qualis absolutus interpret esse debeat, & quæ cum primò scire deceat explicemus.

CAPITULUM

Notarum interpretem qualem esse conveniat.

Posciritaque locus, & vt boni & absoluti interpretis conditiones doceamus, vt statim cognoscatur, qui earum omninò expers sit, ad hoc non facile perferri, & proinde quò magis ijs erit innixus, eò dexterius & felicius in hac doctrina profecturus. *b* In primis itaque accuratissimum cum natura esse expedit, vt si ingenij præstantia multum in vniuersis disciplinis ad-

Quem in interprete huius generis scriptorum requirantur.

i. Ingenij acumen.

M 3 ferat

• ferat adjumenti, in hac præcipuè arte suas vires natura possit ostentare, vt, quod proverbij loco vsurpatur, Quemadmodum aurum igni probatur: sic in mathematicis disciplinis ingeniū experiri, id aptius ad hanc disciplinam transferri videatur. *c* Singulari præterea quadam animi calliditate & solertia præditum esse convenit, & omnis prorsus negligentia expertem, vt vasrum animū per inimicas insidias & fraudes possit circumagere, dolos perscrutari, ijs obviare, & omni demum ingenij vigilantia adversos à se conatus amovere. Ipsa siquidem disciplina non modica ingenij præstantia videtur indigere. Quapropter verè liberi & perspicacis ingenij hanc facultatem semper esse existimavi, & eorum, qui ea delectantur, soleo præ cæteris acumen admirari, & verè ingeniosos appellare, vt ad omnes disciplinas faciliè idoneos esse existimem. *d* Talem itaque eum naturā esse convenit, arte verò non minus instructum, & primum in multarum rerum, vtpote armorum, negotiorum, & militaris præsertim scientia peritiam versatum, vt hostium inimicorumque astus percallere, & evitare non incommodè possit. *e* Ad hæc accedet multarum linguarum peritia, earum præsertim, quæ magis in vsu esse solent, & quarū cum gentibus commercium nobis esse possit, vt cuiusvis id genus idiomaticis ille scriptum possit interpretari. *f* Præterea orthographia, literarum, syllabarum, & contextus orationis nequaquam expertem esse convenit, quod in primis solet esse necessarium,

r. 2. Solertia.

d. 1. Peritia multarum artium.

e. 4. Linguarum multarum cognitio.

f. 5. Grammaticæ peritia.

rum. *g* In orthographia loquor de exquisita, *g* *Correctio. 1.*
& absoluta scribendi ratione, tametsi non adeò
orthographiæ confidendum sit, vt non debeat
experiri, vtrum illa sit omissa, quod ex indu-
stria posset evenire. At si multas exquisitè lin-
guas percallere nimis arduum videretur, lati-
nis saltem literis sit instructus, tùm quod ea
lingua vtcunque adeò hac tempestate commu-
nis est, vt ferè non minus vsitata, quàm omni-
bus vernacula sit, tùm quod ea commodiùs ad
cautionem admittitur. Sunt & alia fortasse,
quorum non ignarum eum esse expediat, pro-
rerum varietate, quæ posset evenire. *h* Sed ad *h* *6. Intelligen-*
hæc postremò additur peculiaris nostri operis *7. Cura & at-*
vsus, vt qua cura & diligentia is in scripti inter- *tentio animi.*
pretatione esse debeat, & se quo pacto in opere
moderetur intelligat. *i* Circa hæc mens & cu-
ra nequaquam oscitantis quæritur, vt obiter
scripti dolus expendatur, sed maxima attentio,
summaque diligentia, vt animus ab omni cura
& cogitatione vacuus, omnibus postpositis in
ea solum re indaganda elaboret, vt omnem co-
natum constituat: *k* non tamen si res intensio- *k* *Correctio.*
rem aliquando curam, & tempus exposcit, con-
tinuanda attentio, & in ea mens nimis anxie
torquenda: *l* Nimia enim diligentia, & diutur- *l. 1. Ratio.*
nus mentis labor stuporem ingerit, vt minus
postea ad hæc ingeniû habile sit, & nihil profi-
ciat. *m* Morbos præterea maximè conciliat, & *m. 2. Ratio.*
maior sæpenumero ex mētis conatib egritudo,
quàm ex corporis laboribus solet provenire, vt
mihi, si quādo in perplexiores notas incidebā,

interpretandi sæpè contigit: cui toto ferè die in his consumpto, vix septima vel octava hora præteriiſſe videbatur, vt veſperam non niſi per tenebras, & luminis abſceſſum cognoſcerem, vnde interdū in longa mentis attentione, quaſi apoplexia correptus ſtupidus & immobilis, vt Diogenes fixis oculis Solem contemplans, videbar permanere: quare labor erit in aliud tempus differendus, vt res ſucceſſivis horis cōmodè pro negotij oportunitate peragatur. Verū in his doli ſpecies attendenda. Niſi etenim ea cognoſcatur, fruſtrà de cætero labor inſumitur, cum ignorato occultationis artificio, nullo modo rei occultę velamentum poſſit auferri, ſumpto à Medicis exemplo, à quibus niſi morbi cauſa primum perſpecta ſit, egro corpori fruſtrà ſubvenitur. • Vnde nobis etiam de doli ſpecie cognoſcenda, legitimas viſum eſt ſuis in locis hoc volumine obſervationes tradere, ex quibus proprios agnoſcendi cuiuſque doli modos interpres aucupetur: neq; id contemnendū aliquo pacto duximus, in quo maiorem difficultatis partem poſitam eſſe perſpeximus. p Cognita itaque velamenti ſpecie, omni animi mode ratione & conatu elaborabit, vt abſtruſus omninò ſenſus reſeretur, nec prius quieſcat, quin verò è latebris dolo eruto, inimicos conatus irritaverit, vt de eo in poſterum ſibi tutò conſultum eſſe perſentiat. Locus poſtulabat, vt aliquot literarum diſcrimina ſuccederent: Sed quoniam inſtant nonnulla adhuc de interprete dicenda, ea primum proſequamur.

CAPVT

• Doli ſpecies
primo omniū
inveſtiganda.

• Obſervationes
eā ad rem
pertinentes.

p Abſtruſi ſenſus
inveſtigatio.

CAPVT I.I.

Qua novisse interpretem conveniat, antequam ad scripti interpretationem accedat.

Furtivi scripti interpretandi regulas tradituro, operæ pretium videtur à rudimentis, quæ ad id aditum præstant, & multū conferre videntur, non tamen omninò necessaria auspicari, ut nihil, quod ad optimi interpretis institutionem spectare possit, omissum esse videatur. ^{41.} Primum itaq; proficiet idiomatis scripti notitiam habere. Diversis enim modis omnes loquuntur, & scriptum contexunt, eadem res etenim apud Hispanos, Germanos, Italos, & alios pro locorum longinquitate, aliter atque aliter vocitatur, ut illos hi, hos illi non intelligant, unde nō ipsa modò locutio longè alia est, verū sæpè etiam scribendi ratio multū varia. Diversè enim Germani, Itali, & Hispani scribunt, quemadmodum loquuntur, & pronunciant, quibus enim diversus est sermo, pronuntiatio pariter & scriptura necesse est sit diversa. Nam si Hetrusci, Hispani, vel Germani verba pronunciant, nos qui Neapolitani sumus audita reddere velimus, quantū bone Deus discriminis inter nostram & eorū prolationem esse videbitur, ut etiam sæpissimè vix magno cum labore aliena verba pronunciemus, nescio quo patrij sermonis spiritu difficultatem ingerente, ita ut suis cuiq; sermo à natura largitus esse videatur. Dalmatæ V ante L syllabā inchoante, ut **V L A D I S L A V S** unico spiritu pronunciant,

M s quod

^{41.} Idiomatis investigatio.

quod à nobis, nisi absoluta idiomatis cognitio habeatur, neque proferri rectè, neque scribi poterit Germani eandem literam V geminant. Hispani verò in dictionum calce sæpissimè S pronunciant, ut ferè eorum verbum non reperias, quin ea litera occurrat. Appuli ita pronunciant, ut multorum verborum initio SC loco I prænotent: si enim IOANNEM proferre velint, perinde proferunt, ac si SCIOANNEM scriberent, & pro IRE SCIRE. Neq; solum exteræ nationes, utpote quas magna longinquitas disternat, sed vicinæ & agnatæ, sermone, prolatione, & scriptura inter se differunt; sic sua cuiq; populo locutio, suusq; struendarum syllabarum ordo & compositio est. Nam ut de cognatis & affinis vocabulis loquamur, quod Itali, quemadmodum Latini AVDI dicunt, Florentini ODI, AV in O converso pronunciant, Veneti vero V in L commutato: sic & de alijs innumeris. Suntque dictiones & nomina familiaria apud multos ex parte diversa & corrupta. Siculi IACOBVM diminutivè IACOPELLVM, IOSEPHVM SEPPVM, & HIERONYMVMMOMMVMM dicunt, & apud alias gentes huiusmodi mille talia, quæ non sine obscœnitate vero ac literato sermone proferuntur: sitque sæpenumerò, ut in uno vocabulo, quod apud diversas nationes commune sit, diversus sonus pro gentium varietate reperiat. Hæc noster Pontanus notat, nos ut ostenderemus pro rationum, & populorum diversitatibus locutiones etiam variari, ipsamque literarum potestatem &

tem & ordinem aliter, atque aliter se habere, hæc apposuimus. Neque solum id in diversis nationibus & populis fieri mos est, sed etiam apud eosdem in diversis ætatibus & temporibus successivè non solum modo & scripturæ, sed etiam vocabula permutantur. Quare nisi etiam interpres cognito idiomate uti tum in loquendo, tum in scribendo possit, nequaquam scripti poterit sensum elicere, eo enim ignorare facillimè scripti interpretatione frustrabitur. *b* Proximè præterea profuturum censeo, si eius, qui scripserit, non solum de moribus, sed etiam de nomine cognitio habeatur: nam si sagax, ingenio pollens, & in hac versat^{us} disciplina sit, prælo altius ad interpretationem exordiendū mentis acies erigenda, & subtiliori via, ut mos est, occulti scripti sensus indagandus: at contra, si rudis ingenij, & hebetis fuerit, contemptis orthographiæ præceptis leviori animo, & mente remissiori procedendū, unde si hominis disciplinam, mores, verba, nomina, & loquendi formulas illi peculiare, occultandiq; sensus modum omnem, etiam scribendi ingenium interpres agnoscat, non parum profuturum puto. Sæpè enim fieri solet, ut ingeniosi alicuius scriptum segnis & oscitantis existimatum interpretantis conatum facillimè frustretur: quemadmodum & ex adverso, si ingeniosi & subtilis illud putemus, quod ab homine socordi, & rudi perfectum sit. Quare non parum expediet scribentis ingenium cognosci, ut facilius eruditus, an inconditus scripti sensus sit intelligatur.

c Si

c 3. Cognitio
nominis scri-
ptoris.

d 4. Rei de qua
scribitur noti-
tia.

e Ratio.

f Exemplum.

c Si de eius nomine cognitio habeatur, suo loco requirendū, si habebitur, ex eius notis characteribus facilius de reliquo scripto notitiam venabitur. *d* Ad hæc tractatæ rei & cognitio accedit, quam & habere multum intererit, eamque poterit tū ex scribentis, tū eius ad quem scribitur negotijs, vel utriusque commercio nancisci. *e* Ratio est, quod cognita materia, facillimè communia verba, quæ ad eam rem spectant interpres poterit conijcere, quod pro unoquoque eorum locorum verbo ex characterum numero, similitudine, & dissimilitudine in suis locis observata, non multo cum labore cognoscetur: fietque interdum, ut una agnita syllaba, ne dicam verbo, de cætero parū negotij futurum sit. Nam totius inde scripti ex earum literarū proditione in alijs verbis dolus detegatur. *f* Exempli causa si de bello res agitur, literarum numerus eius verbi, vel aliorum ad eandem rem facientium quæretur, quod si eiusmodi verbum haberi possit, in quo eadem litera geminetur, commodius id esse poterit, observato repetitæ literæ ordine, ut res certior interpretationis non frustratæ securitatē præstet, quæ geminatio si plurimum literarū fuerit, eò magis proderit. Verum literarum numerus in latino scripto circa casuum flexū variandus est: In unaquaque materia plura erunt verba communia, quæ eam quasi necessariò consequuntur, ut in amore. AMOR, COR, IGNIS, FLAMMA, VRI, VITA, MORS, MISERATIO, & SÆVITIA, locū habent: &, in bello MILES, DVX,

DVX, IMPERATOR, CASTRA, ARMA, PV-
GNARE, & huiusmodi reliqua. Huc accedent
& rerum deflexa vocabula, & horum unum co-
gnitum verbum non multo cum labore multo-
rum postmodum verborum, & totius denique
scripti notitiam referare poterit, eoque modo
præter tabularum rationem, vocalium & con-
sonantium discretionem, & alia interpretatio
laborem adimere poterit. g Non parum insu-
per expediet, nuncium autoris, vel periti no-
tarij manu perscriptum esse: nam si vel inter-
ceptus perperam transcriptus, vel ab aliquo,
qui notandi rationem ignoraverit profectus
sit, facile fiet, ut turbato scripto omnis inter-
pretandi via obstruatur, siquidem si characte-
res omissi sint, vel transpositi, vel commutati,
puncta præterea non ritè disposita, vel com-
mutata, vel relicta verborum intervalla, vel eo-
rum partes interpositis spacijs discretæ, vel
alio quovis modo dolus permutatus, inter-
pretem is non parû perturbabit, ut interdum
facile decipiat. Vt igitur rem paucis colligam,
idiomatis scribentis, & eius ad quem scribitur,
& materiæ de qua agitur notitiam, & emenda-
tam scripturam ad interpretationem non pa-
rum posse adiuvere dicimus, licet ea, ut dictum
est, non sint omninò necessaria, sed ad com-
modum maximè conferre. Sunt & alia, quæ
etiam interpretem præstaret agnoscere,
quæ, ne sermo prolixior sit,
omittimus.

g 5. Ipsius Au-
tographi in-
spectio scri-
pturæ solers
& emendata.

CAPVT

CAPVT III.

*Distincta literarum nomina, quibus
sepenumerò suis oportunè locis uti
debemus.*

• *Litera quid.*

• *Elementum.*

• *Numerus li-
terarum.*

Primùm itaque literarum discrimina statuamus, & nova quædam ijs indita nomina declarabimus, quibus sæpè in scriptis perscrutandis utemur: cum enim nova essent, quæ scribenda erant, novis etiam vocabulis appellanda esse visa sunt; hæc tamen obiter percurreremus, nam de literis subtilius disputare, alterius esset facultatis & temporis, ne de furtivis literarum notis interpretandis præcepta tradens, grammaticam videar profiteri. De literis tractaturi: *a* Literam compositæ vocis partem minimam vocabimus, ut A, B, C. Nec me aliquis incuset, si literæ vocabulo interdum pro *b* elemento abutar, cum illud apud vetustissimos rei grammaticæ scriptores usitatum videam, & indifferenter positum: Vnde dari mihi volo, ut literam & elementam, cum sæpè in dicendo res significanda occurrat, utroque modo dicere liceat. Vt itaque, unde digressus sum, redeam: *c* Literæ, quibus in scribendo utimur sunt una & viginti. A B C D E F G H I L M N O P Q R S T V X Z. Sed H potius aspirationis nota est, quàm litera. Reijcimus K à prioribus & nostris iamdudum relegatū, nam ut Diomedes ait, uti supervacua utimur, & in scribendis tantum Kalendis vetustissimos latinos usos comperio, eam Saulius magister primus

primus romanis literis adiecit, ut in sono duarum literarum H & Q discretionem faceret. Quod si nonnullorum sententię fides habenda est, nullus apud nos usus esse debet: cum in latinis dictionibus omninò careamus. Quod si eam græcorum verborum usus interdum admittit eam satius est græcis literis annotari. Q, nonnulli eximunt numero literarum, eaque de causa non utendum censent, quod sequens V ostendat, ante aliam vocalem in eadē syllaba positam. Græcum quoque Y è nostris expungimus cum satis sit notarijs eius sonū expleri per I, sonus enim utrique characteri communis est. X & Z ideò ponimus, quòd apud latinos illud, hoc apud vulgares frequentioris usus esse solet: nos quia de utroq; sermone verba facimus, eorum duximus meminisse debere. Sed his, cæterisq; grammaticorū controversijs, si quæ sunt, reiectis, quia videntur ad suscepti operis propositum parum pertinere, ad explicandam nostrarum literarum partitionem veniamus. *a* Literarum itaq; numerum primū in consonantes & vocales dividimus. Vocales quinque sunt, A, E, I, O, V, quæ sic dicuntur, quod plenam, absolutamq; vocem habeant: reliquæ verò omnes consonantes, ita dictæ, quod cum vocalibus sonent, ac per se nequeant voces proferre. *b* Has rursus omnes, excepta Z, in semivocales & mutas dividemus: Semivocales sunt septem F L M N R S X, hæ omnes à vocali incipiunt, & in se terminantur; sed ut plerisque latinorum placuit F muta potius, quam

Q.

Y.

a Literarum
divisio.

b 1. Consonan-
tium divisio
quoad enun-
tiationem.

- quam semivocalis est: id nostra parum referre judico. Mutæ autem, quæ à se incipientes in vocales terminantur, sunt septē BCDGPQT, & dicuntur mutæ, quod exiguam vocem habeant, mutorum sonum videantur imitari. E semivocalibus liquidæ sunt quatuor LMNR; sed de his hæcenus. Nunc autem ad rem redeamus. *c* Consonantum aliquæ geminantur, aliquæ simplices ponuntur. Quæ in syllabarum nexu sibi succedere possunt, hæ sunt: BCD FGLMNPQRST & Z, sed ultima in vulgari sermone geminatur. Quæ sibi non succedunt HQX sunt. *d* Rursus consonantium aliquæ in finibus, aliquæ verò in initijs & medijs. Finales hæ BCDLMNRSTX esse cum vocalibus, reliquæ reliquis locis constitui possunt. *e* Aliam præterea consonantum divisionem assignando, in duas partes dividemus. Videlicet in frequentes & raras, harum tamen aliquæ magis & minus frequētes, sic magis & minus raræ sunt. Frequentes nominamus, quod frequentius, raras verò, quod parcius in scriptis soleant evenire. Frequentes sunt CFMN, frequentiores LRST, raræ DGHP, rarissimæ BQXZ. Sed ne me aliquis dictis carpat, quod rarissimas eas vocaverim, quæ crebrius aliquo in scripto interveniunt, vel ex adverso. *i* Literas frequentiores & rationes esse dicam, vel sui natura, vel aliunde. Ex sui natura, cum plerunque vel rarò in scripto soleant occurrere. Extrinsecus verò cum aliquis continetur sermo in epistola, utpote de AMORE, ubi AFFECTIO, VAN, HEV, & iis si.

c 2. Quoad copulationem.

d 3. Quoad collocationem in dictionibus.

e 4. Quoad usum.

f Quarta huius divisionis *ἡ ποσειδωνία*.

& ijs similia repeti oportet. Etenim si id evenit, non ex hoc F & H frequentissimas esse colligitur. Sermo enim in epistola contentus aliquando frequentissimas rarissimas, & rarissimas frequentissimas faciet. D rara esse solet & interdum sæpè in scripto reperitur, ut in

Dives Druse dabis domibus donaria divum.

Quemadmodum T in vulgatis Versibus.

O Tite, tuse tati tibi tanta tyranne tulisti.

Et tuba terribili tonitru taratantara trussit.

Sed quoniam satis elementorum tractationi fortasse tribuimus, nunc reliqua, quæ ad commodè interpretandum spectant, prosequamur.

CAPUT IIII.

*Simplex commutata figura modus
quomodo deprehendatur.*

DVplex occultandi scripti genus esse proximo volumine indicavimus, alterum quod adhibita diligentia, & certa ratione potest interpretari: alterum quod Apolline solum ængmatum autore, ne dicam Deo opt. max. interprete videtur indigere. Quare hac parte intermissa, illam prosequamur. Ratione autem, quæ in transponendis characteribus consistit, non esset inopportunum prætermittere, tum quia ijs, qui se ex alicuius operis præceptionibus in alijs scripturæ involucris exercuerint, facilius videtur, quàm ut demonstratione opus sit: tum etiam quia in libera hominum transponendi scripti voluntate minimè certa ratio tradi posset.

N

Verum

a 1. Quomodo
simplex litera-
rū transpositio
deprehēdatur.

b Lib. 2. cap. 2.

b Quomodo
simplex figu-
rarum seu no-
tarum modus
deprehēdatur
de quo in lib.
2. cap. 5. & 6.

c Characterum
dinumeratio.

d 2. Vocalium
investigatio.

a Verūm ne rem omninò intactam relinquamus, id solum admonuisse satis erit, ut primum experiatur, an eo dolo charta contexta sit. Characterum itaq; contextus per omnem ordinem requiratur, modò in tertijs, modò in quartis quibusque literis, vel alio ordine, modò à dextro in sinistrū, modò à sinistro in dextrū, modò in secunda linea, modò in tertia & quarta, vel aliter, modò in versuum initio, modò in fine (quemadmodū alio * volumine suo loco significatum est) donec unius tantum verbi notitia eruatur: quod ubi feliciter tentatum videbitur, pari ratione & ordine servato, si eiusmodi solus sit, in cæterum procedi poterit. b Hæc ad eam fraudem detegendam talis occulti scripti satis esse videntur. Proximum est ut de agnoscenda simplici permutati characteris occultatione modos præbeamus. Notarum itaque numerus, series, seu contextus, scripti partes discretæ, & characteres in fine collocati indicia præbunt. c Characteres itaque diversi primum distinctè numerabuntur, eos non plures viginti uno, vel ad summū duobus & viginti esse oportet, nam si plures sint, dolus erit obscurior, & adiectitios & ociosos esse cognoscemus: minor numerus diffiniri non potest, siquidem notarius obscuritatis causa facile in scripto potest paucioribus uti literis. Iis prætermisiss, quas rariores & minùs crebras esse diximus, d tùm literarum contextum observabimus, quæ pauciores characterum formæ quinarium non excedentes, crebrius interveniant, ita ut nulla sit dictio,

dictio, in qua unus ex illis character non incidat. *e* Scripti præterea discretio huius generis etiam poterit admonere, dum scripti partes disiunguntur, ubi rectene, an perperam illæ discretæ sint, finalium literarum numerus indicabit, quas proximo capite recensuimus: nam si eiusmodi literæ scriptum terminantes plures erunt, quàm dictum est, argumentum alterius immixtæ fraudis habebimus. *f* Verùm quia characteres pauciores esse posse diximus, operæ pretium est videre, si numerus diminutus sit, quanam literæ ademptæ sint: ratio itaque hæc est. Si literæ una & viginti sint (ut à maiori numero fiat detractio) Y fuisse sublatam agnoscemus, si viginti X, si undeviginti Z, si duodeviginti Q, si decem & septem B, si sexdecim G, sic & de reliquis servato literarum ordine, quas vel minùs, vel magis raras appellavimus, ut altera alteri succedat. *g* Verùm ne quis interdum frustrà re tentata me in hoc fortasse vanū appellet, hoc quemlibet admonitum volo, me de re tam implicata, præsertim autorem qui neminè habuerim, quem sequi potuerim, præceptiones eas tradidisse, quæ & plerunquè sic soleant evenire, & sic natura esse demonstrantur: unde res ex coniecturis ducenda fuit; alioquin non inficior fieri, ut interdum res aliter, quàm ex præceptiones admonent, possit evenire. Verùm in nihilo vanum deprehendi, divini potius, quàm humani esset ingenij. Hoc nolui prætermissum: rem de cætero plerunquè sic se habere benignus lector intelligat.

e *Scripti discretio.*

f *Si quidem numerus literarum sit diminutus, literas reiectas ut deprehendamus.*

g *Cōmonitio.*

*Consonantes quot modis in simplici permu-
tati characteris scripto à vocalibus
dignoscantur.*

Quemadmodum igitur pueris, ut legere discant, elementa primum dignosci oportet, mox syllabas connecti, deinde verba colligi: pari ordinis ratione interpretem procedere necesse est. Quare opportunum erit à præmissis, hoc est à consonantium, & vocalium investigatione ad earum potestatem indagandam pertransire, ut ubinam eas inquiri oporteat ostendam. At quia contexta & par utriusque investigandi ratio est, altero enim cognito statim alterum innotescit: ideò earum inter se discrimen primum visum est hoc capite comprehendere. *a* Accurata itaque debemus diligentia circa hæc consistere, ut rectè scrutari & discernere discamus, omnè enim de hac re præceptionem super his constituimus, totaq; nostra hic innititur cognitio, ut si in his initio hallucinamur, statim in ipso limine cogamur deficere, tum postmodum errore excrecente, ut de implicata interpretandi ratione omninò desperandum, vel in ea maximè elaborandum sit: error enim, qui initio fit, deterior, quàm qui in progressu esse solet. Diligentius ergò interpretem initio perpendat. Sed earum distinguendi rationes plures sunt. Nemini itaque dubium est *literarum ex notis vocalium & consonantium constare: sicque consonantes vocalibus inniti,

a Commendatio huius investigationis.

* Literas.

inniti, ut literarum nexus aliter effici non possit. Nam sicut membra absque nervis nequeunt adsistere: pari modo sine vocalibus consonantes constare non possunt. Vocales enim spiritus vim obtinent, & consonantibus sonum impertiunt. Cum ergo ita socientur, si alteras noverimus, alteras etiam statim cognosci oportebit. *b* Prima igitur ratio est, ut toto orationis ambitu, literæ, quæ frequentissimæ occurrant videantur, quæ si numero quinque sint, observemus, & sic frequentes erunt, ut nulla dictio sit, in qua magis, vel minus crebro pro literarum numero reponantur, eiusmodi notas vocales esse cognoscemus. Cæterum positionis ordo erit, ut vel syllabam præcedant, vel primam literam sequantur, vel secundæ succedant, vel tertiæ, rarissimè & ferè nunquam quartæ, ut sit in ERICHTONIVS & ABSTRVSVS. Quod si sermo vulgaris, & Italicus erit, novissimos dictionum characteres, præsertim in soluta oratione, vocales esse admonebimur. *c* Possumus & alia ratione eas literas venari: nempe si ea quæ siverimus elementa quæ rarissimè in scripto reponuntur, quas vix tertio, vel quarto quoque versu repetitas offendemus, eas consonantes has Q X Z esse cognoscemus, eæ enim quoties obviaverint, vocalium sequelam nunciabunt. Hoc etiam plerunque H præstabit, quo fiet, ut ex harum ductu, illarum sequelam pasciscamur, vel è converso. *d* Tertius modus erit, ut disiunctos & singulares characteres observemus, qui dictionem

1. Ratio.

2. Ratio.

3. Ratio.

N 3 consti-

constituant, eos enim vocales has A E I O esse
 necesse est, quæ quatuor erunt, ut fit in latino
 fermone in A' IOVE PRINCIPIVM, in E' PA-
 TRIA EXTORREM, in I' SEQVERE ITALIAM,
 & in O' VTINAM. *e* Quartus erit, ut adverta-
 mus an eadem characterum formæ dictiones
 vel inchoent vel terminent, eas enim procul
 dubio vocales esse dicemus: nunquam enim fit,
 ut dictio à geminis iisdem consonantibus in-
 choetur, vel in eisdem geminatas desinat: ut
 fit in VULTVS, & IIDEM, & IVDICII, &
 EOO, & huiusmodi alijs. *f* Quod verò in dictio-
 ne VULTVS utramque VV vocalem appella-
 mus, velim lector intelligat (ut sæpius dictum
 est) à nobis huius disciplinæ causa orthogra-
 phiam contemni. Neque enim, quamvis alio ea
 litera fungatur munere, curamus propterea
 nomen permutare: Sed hinc germanicum idio-
 ma, & barbara alia excludi censemus, in quibus
 fit interdum, ut eadem consonantes dictionis
 initium faciant & finem. *g* Ad hæc quinta ratio
 accedit, ut si in media dictione geminatas lite-
 ras coniungi videbimus, inde præcedentem, &
 subsequentem characterem vocales esse colli-
 gamus, quod ferè nunquam decipiet, ut fit in
 ACCOMMODO, & OCCVRRRO: *h* Infirmitur
 aliquando regula sequente H, L, & R, ut fit in
 BACCHVS, & AGGLVTINO, & ATTRITVS,
 sed hoc rarò evenit. *i* Poterunt tamen geminati
 & simul positi characteres vocales esse, quod
 ex præcedentibus, vel subsequentibus non erit
 difficilè deprehendi, ut fit in CONVICIO &
 DBESSE.

f 4. Ratio.

f Excusatio.

g 5. Ratio.

h 1. Exceptio.

i 2. Exceptio.

DEESSE, & sic literas utrinque positas consonantes esse deprehendemus. *a* Hoc tamen novissimè præstabit inter duas similes characterum formas dissimilem unam inspicere: fit etenim plerunque, ut similes utrinque posita, *v*ocales sint, ut in MISERERE. *l* Licet interdum etiam character dissimilis interpositus vocalis sit, ut IVIMVS. Frustratur tamen etiamnum regula, fitq; ut tres characteres consonantes sint, ut in INITE, hoc tamen rariùs evenit. Vnde regula minimè contemnenda est; tametsi incidat, ut aliquando locum non habeat: Nullæ enim ferè de realiqua præceptiones afferri possunt, quæ interdum non frustrentur: neque generalia per particularia debent infirmari. Sufficit namque ut multò frequentius præstent, quàm decipiant: quod etiam de cætero sentiendum est.

c 6. Ratio.

l Exceptio.

1.

2.

CAPUT VI.

Quot modis distinctas consonantium potestates venari possimus.

CONSTITUTO duplici literarum discrimine, *a* Transitiō, & vocalibus à consonantibus discretis, sequitur ut distinctas earum potestates aucupemur. *b* Sed id ipsum primùm in consonantibus *b* Methodus. quæremus: *c* tum quia consonans plerunque *c* Ratio. vocali præponi solet, quòd quasi natura videtur præcedere: tum quia ex una consonante alterius & consonantis & vocalis notitiam, ut plurimum eius natura edocente, aucupamur: quod ex vocalibus consequi non possumus.

N 4

Quemad-

Quemadmodum enim aliquam consonantem certa vocalis necessario sequitur, & posito consonantium numero poterit unaquæque diffiniri: observatus enim earum literarum ordo in syllaba, non parum adiuvabit; non fiet pari modo, ut vocalis certa consonantum, quæ præcedunt, vel subsequuntur nobis, possit notitiam distinguere. Vt igitur ad institutum accedamus, plures ad hanc rem poterunt præceptiones adiuvare. *d* Primum itaque characterum figuras observari conveniet, quæ frequentiores, quæque minus frequentes in scripto apponantur non ignorare, singularum repetitam positionem numero indicante. Tum admissio literarum ordine, quemadmodum magis vel minus crebro solent plerumque ex sui natura scripto intervenire, singulæ figuræ distinguuntur: de quibus licet superius facta sit mentio, non gravabor tamen eas literas iuxta seriem rursus apponere. Ordo igitur se habet huiusmodi. STRLMNCFPGHDBQZX, quarum unaquæque quanto præcedit, tanto frequentior est. *e* Non inficior tamen secus posse evenire: eaque de causa plures rationes afferuntur, ut si una regula frustreretur, aliæ non decipiant, & aliæ alias sustentent. Quare omnes, si erit necesse tentari conveniet. *f* Huius rei fidem faciunt typographi, qui singulorum elementorum typos pro cuiusque usu gradatim magis & minus frequenti, plures & pauciores habent: quod eorum elementorum usus magis & minus crebro soleat intervenire.

Huius-

d 1. Præceptum.

e Exceptio.

f Exemplum.

Huiusmodi præceptiones remotiores sunt, quam vt certa literarum cognitio haberi possit: nunc ad magis propinquiores proximum est accedere. *g* Succedit itaque ex consonantium numero tum in initijs, & finibus verborum, tum in ijs medijs, quæ vnaquæque sit cognoscendi modus. Sed vt hoc in initijs primum exigatur, hæc erit observatio. *h* Dictionis principio, vt summum quatuor consonantes cohærebunt, vt accidit in PHTHISI, PHTHONGO, SPHRAGRIDE & similibus, minor numerus non perscribitur: nam tres, duæ, & vna tantum potest vocalem præcedere. Si quatuor itaque vocalem antecedant, plerumque fit, vt duplicem, id est secundum & quartum locum index aspirationis sortiatur. *i* Nam & illa interdum posita semel, alibi collocatur, vt fit in SPRAGRIDE. Ea enim interveniente, literarum numerus augetur, cum scripturæ nihil præter sonum, quasi furtim præbeat. *k* Sed crebrius dictionum principijs tres consonantes solent cohærere: quarum vt cuiusque potestatem venemur, hic modus observabitur. Earum primam ex his vnam esse necesse est CPST. Harum enim cōsonantium natura duas alias subsequi permittit: quarum altera si erit aspiratio, vel prius, vel posterius apponitur, vt in CHLAMIS, PHRASIS, *THORNVS, & *PHTOLO-
 MÆVS evenit. At S nullam patitur aspirationem statim subsequi vt in SPHAERA. Quod si in eo numero nulla fuerit aspiratio: tum primam S esse necesse est. Hæc enim semivocalis

g 2. Præceptum generale.

h 1. Regula.

i Exceptio.

k 2. Regula.

* Thronus.
 * Phrenitis.

patitur mutam primum, deinde liquidam subsequi. Ex multis verò vnam ex his evenire necesse est, BCG, vt SCLOPVS, & STRAGES; verum de B & G latinum exemplum nō habetur, ex præcipuis duabus liquidis, vt L vel R, vt SCRIBO, STRABO, & id genus reliqua. E consonantibus verò hæ solæ CPTR statim recipiunt aspirationem. Ratio est, quod cæterâ natura asperitatem non ferat. Quod si duas consonantes verborum initia admiserit, ex his singulas primas esse oportet BCDFGPRST, secundas verò LHR, sed earum nexus talis erit: B potest L & R admittere, vt BLASIUS & BRACHIVM, C omnes simul, vt CLARVS, CHRISIS & CREDO, D solum R accipiet, vt DRACO. FL & R, vt FLVMEN, FRANGO. Eadem G assumet, vt GLISCO & GRATIA. P omnes, vt PIVS PHTISIS, & PROBVS. R tantum H excipiet, vt RHENVS. TH & R accipiet, vt THAIS, & * THRASO. S verò soli aliæ plerunque consonantes supponuntur, vt TGF & P, vt STATVA, SCIPIO, SPHINX. De F latinum exemplum afferri nullum potest, sed eo sic vernaculi vtuntur. Solent illæ interdum & aliter connecti, vt B cum D, quemadmodum est BDELLIVM, & C cum T vt CTESIAS, M cum N, vt MNESTHEVS, G cum N vt GNARVS, C cum N vt CNEVS, sed huiusmodi verborum nexus & si qui sunt id genus alij rariùs * indicunt. m De simplici consonante convenit dicere omnes posse vocalem statim præcedere. G latinus sermo V, quæ præit vocali non patitur subsequi, quare VIDO, VERIVS, VALTERIVS, PROGVIDO, GVERIVS, & GVALTE-

13. Regula.

* Tribunus.

* Incidunt.
m 4. Regula.

GVALTERIVS dicitur, quod in patrio sermone non servatur. G apud latinos aspirationem non recipit, sed apud vulgares non excludit. D aspirationem nunquam patitur subsequi. *De* III. Præceptū
consonantibus dictiones inchoantibus satis,
nunc de alijs quæ in medijs solent occurrere. I. Regula.
In media dictione possunt quatuor simul esse
consonantes: quod evenit, vel aspiratione, vel
liquida, vt fit in ERICHTONIVS & ABSTRVSVS.
p Si verò ternæ fuerint, quod crebrius evenit II. Regula.
primas aut has S & M semivocales esse oportet,
aut omnes mutas. Quod si M fuerit, tūc H se-
qui necesse est, si S eas, quas necessario succe-
dere superius diximus. Idem & de mutis etiam
dicendum est: sed hoc erit si eas consonantes
syllaba simul coire patiatur: alioquin illæ erūt,
quæ coniungi non possunt, quemadmodum
BC, & ex aduerso consonantes, quæ intra di-
ctionē in syllaba coeunt eas, esse cognoscimus,
quæ possunt, & initio syllabam conficere. III. Regula.
q Pri-
ma igitur geminatarum consonantium cogni-
tio se offert: omnes esse poterunt exceptis his
HQX & Z, sed hæc postrema in materno ser-
mone geminatur. Verū si geminatas alia cō-
sonans consequetur, illam vel alteram ex duq-
bus liquidis L & R, vel aspirationem esse oportet,
vt fit in AGGLVTINO, AGGREGO, & BAC-
CHVS. r Terminare verò dictiones tres conso- IV. Præceptū.
nantes possunt RBS, & OPS, vt VRBS, & STIRPS,
sed has tantum dictiones esse comperimus. I. Regula.
Crebrius duæ vt ST, NT, SN, & RS quemadmo- II. Regula.
dum

¶ 1. Regula.

dum fit in EST, AMAT, AMANS, & ARS, raro in PS, BS, NX, vt STIRPS, SCOBS SPHINX. ¶ Finales verò literæ vt dignoscantur, hæ apud latinos crebriores esse solent DMNRST: in hac etiam nonnunquam desinunt BCLX. De vocalibus nihil dicimus, nam omnes ferè dictiones in eis terminantur. In H terminantes dictiones duæ suppetunt latinis AH, & VAH, quæ detracto A supersunt de AHA, VAHA. Vulgares tamen nostri in vocales plerunque dictiones terminant, finales verò consonantes paucas habent RLTH. x Possunt & aliæ de agnoscendis primis, medijs, & extremis dictionum literis observationes tradi, sed eas tùm brevitatis causa, tùm etiam quia hoc ipsum grammaticæ potius, quàm nostræ tractationis est, omittimus. Hæc licet nonnullis levia, & parvi momenti videri possint, tamen quia à nostro munere nequaquã abhorreere visa sunt, non duximus omittenda.

¶ Reiectio.

C A P V T VII.

Quot modis singulas vocalium potestates aucupemur.

¶ 1. Modus.

Distincta in hunc modum consonantium notitia, sequitur mox vt sic vocales cognoscantur: huius rei modi aliquot afferri possunt. ¶ Primus itaque est, vt inde initium, vnde ante in consonantibus auspicemur. Si earundem figurarum repetitio observetur, quæ crebrius, quæque minus crebrò in scripto repònantur, illæ ordine sic se habent, vt E frequen-
tissima

rissima fit, I mox minus frequens, hac rursus
rarior O, sic & hac minus frequens A, & V po-
stea omnium rarissima. Prima vero binæ in
scripti repetitione tam quasi cognatæ sunt, vt
vix possint diffiniri vtra crebrior soleat inter-
venire. Idem & de binis alijs O & A rectè affir-
mabitur: quod observatis singulis in libris di-
ctionibus ediscitur; *b* licet interdum res aliter ^{b Exceptio.}
contingat. Nos enim de eo quod frequentius
est, non q̃ & aliter interdū fit loquimur. Hoc ^{c 2. Modus.}
primum indicio habito, alia deinde observari
oportebit, vt si duæ similes vocales inchoent, &
terminent, vtramque I I esse cognoscamus, vt
pluralitatem pronominis, quod est, Is innuat.
^d Quod si verbi initio eadem figuræ sint appo- ^{d 3. Modus.}
sitæ, ambas vel I, vel V esse censebimus, vt est
in VULTVS, & IDEM, cuius rei certitudinem
succedentium mox characterum poterit ob-
servatio confirmare. Duplex enim OO solum
in dictione OONÆ (insulæ in septentrionali
oceanopositæ) reperitur. ^e Eiusdem raritatis ^{e 4. Modus seu}
erit verbum invenire, quod à triplici vocali ini- ^{regula.}
tium sumet, hoc enim nescio an in aliquo voca-
bulo, quàm in eo, quod est VVULA reperitur.
^f Hanc præterea vocalem esse cognosces, si eam ^{f 5. Modus.}
rariorem vniverso scripto literarum sequi con-
spexeris, quàm Q esse admoneri possumus, illi
enim semper solet succedere. ^g Plures adhuc ^{g Reiectio reli-}
conjecturæ afferri possunt, sed eas prætermi- ^{quorum.}
tere tam parvi refert, quàm convenit brevitatem
sequi. Neque enim interpretanti obser-
vare omnia, quæ de his dicta sunt, erit necessa-
rium.

h. Cautio.

rium. Siquidem nimis molestum foret ad hæc cuncta experiri: vt satius esset in ambiguitate remanere, quàm in tanto labore tam anxie torqueri. Ex paucis enim huiusmodi observationibus faciliè fiet, vt nonnullæ cognitæ literæ, cæterarum nobis (quemadmodum alibi dictum est) sine regulis cognitionem tradant. Quare omnis labor circa initia versabitur. *h* Verùm nec adeò vni regulæ ad literæ cognitionem fiendum est, vt non debeamus experiri, an ex alijs eius certitudo confirmetur: alioquin parum fuisset profuturum multas ad id præceptiones tradere, nisi visum esset commodius vnâ alterius nixu sustentari, & vnius certitudinem debere alterius experimento confirmari.

C A P V T VIII.

*Quomodo traditis regulis vti conveniat:
tum de eo exemplum.*

Utilitas huius
aptis.

Nunc quemadmodum ijs regulis vti conveniat, operæ pretiū est indicare. *a* Quod non modò superfluum non videtur, verùm etiam maximè vtile, imo verò interdum maximè necessarium. Parum enim esset, quempiā præcepta artis, & instrumenta habere nisi eorum etiam vsus percalleat. Neque dubium est eum, qui alicujus rei futurus est artifex, si alium artificem operantem videat, multo facilius ea, quæ didicit oculorum sensu, quàm ante auditu, & mentis agitatione percepturum: cum certior rerum notitia ex oculis, quàm aliunde haberi possit.

possit. Nam & certiora sunt ea, quæ per praxin, quàm quæ per præcepta, & canones tantû ediscuntur. Sed ut ad propositû accedamus. *b* Primum ex regulis, quas tradidimus, ecquid hujus generis an alterius obscure scriptum sit, diligenter interpret observabit. Quod ubi cognitum sit, ad hoc genus pertinere, elementa primum singula distinguet, & suam cuique characteri potestatem suppositis veris literarum formis substituet. Quod rectène an perperam effectum sit, experimentû indicabit: Aut * etiam in eadè potestate integros & perfectos verborum sensus characteres explebunt, aut imperfectos, corruptos & nihil prorsus significantes reddent. Quod si ea cura minus dextrè videbitur celsisse, judiciû in artis locum succedet, res conjecturis agenda, & in ijs est multum elaborandum, tentabitur an in paucis modò his, modò illis, nunc permutata potestate, nunc restituta res possit videri voto cedere. Si adhuc res animo non responderit, quærentur verba, in quibus vel nulli sint iidem characteres, vel paucissimi, ut aliorum mox experimentum fiat, donec possit videri, an ex ijs aliqui opinioni conveniat. Si ne hoc quidem proderit, dictiones tum paucissimis conflatae literis eligentur, uti quas vel una solum perficiat, vel duæ, tresve, aut ad summum quatuor. Siquidem quæ hujusmodi sunt, inter paucas numerantur, & minor proinde labor erit ad certitudinem non multum vagari. Cujus rei gratia nos tabulas confecimus, * ut quoties opus sit, ea de

b Exemplum
seu potius
ἀντιφωλαρί
ον. Præceptorum atque
regularum.

* Enim.

* Lib. 4.

causa

- causa quilibet ad eas possit recurrere. Sic enim facile erit verba, si qua huiusmodi scripto reponantur, intelligi, unde characteribus primū aliquot cognitis, non difficile quis poterit aliorum mox notitiam consequi. Sed si ex adverso prima fronte iudicium videbitur voto celsisse, ut non obscuro argumento sciri possit, ecquid veras notarum potestates fuerit venatus, ex antecedentibus vel consequentibus certitudinē nanciscetur, nam si laborem eventus minimē sit frustratus, hoc integer & congruus verborum sensus indicabit, ipsa verò cognitorum characterum junctura, reliquorū subinde poterit paulatim notitiam ingerere. Quā in te minimē labor fugiendus est, sed res tamdiu tentanda, modō ut diximus literarum potestate permutata, modō restituta, donec quod clausum se sponte paulatim aperiat. Verūm ad hāc non parum afferet luminis, si eorum, quæ circa rem sunt, quæque prius ab interprete sciri diximus præstare, cognitio accesserit. Initio igitur antequām ad scriptum veniat, nonnulla ex conjecturis nancisci licebit: Veluti quia de manu militis, ab exploratoribus epistola est intercepta, de re bellica inde tractatū esse arguetur, unde verisimile est **BELLINO**men non esse prætermisum & ex quinque, sive sex, sive pluribus ea dictio conflata sit, non deesse, si idioma latinum esse cognoscetur: nam si vernaculum illud sit proprii verbi literas perquiri oportet. Atqui ad hoc scripti prius rationem haberi est necesse. Nam si illud ad hoc genus per-

huc pertinebit, verbum illud si erit, facillimè poterit obviare, si verò alijs dōlis involutum sit, maior ad inveniendū erit labor, & rem aliter, atque aliter pro scripti genere tentare oportebit. Sed ut dicta facilius intelligantur, exemplum adijciam.

Nam ut in declarationibus efficacissimum est: ita in disciplinis ad dicendum aptissimum videtur, quod sic præcepta quasi experimento comprobentur. Multa enim instantia iudicio vel statim sæpè decernuntur, quàm vel difficile est ante casum à magistro diffiniri, nedum à discipulis percipi. Id obscure igitur scriptum erit.

ΣΟΔΥ ΚΑΠΟΚ ΤΣΥΛΑ ΦΣ
 ΔΥΛΔ ΘΟΟΖΛΥΠΥΠΠ
 ΛΥ ΠΠΥΛ ΤΛΤΚΛΠΘ
 ΦΥΠΛΛΓ ΤΛΤΠΟΛΖΟΤΣ
 ΥΣΥΠΥΛΣ ΣΛΚΠΛΠΥΛΣΣΛ
 ΛΣΣΥΤΟΓΠΥΣΣ ΑΣΤΔΛΥ
 ΤΛΤΠ ΥΠΠΔ ΛΣΠΥ

Primum itaque variati characteres, quod non plures viginti conspiciuntur, crebrior præterea quinque characterum repetitio, quæ vocalium præbet indicium: finales etiam literæ, quæ præscriptum

Ο

- scriptum numerum non excedunt: distincta
tū partium series, & cætera demum, quæ ad
huiusmodi scriptum spectant: simplex permutati
characteris genus esse non ambiguis ad-
monet conjecturis. Idioma verò latinum esse,
ex finalium literarum numero deprehenditur.
Quia verò magnates ab epistolis in arduis præ-
sertim negotijs notarios scripturæ peritissi-
mos habent, sperandum est proinde orthogra-
phiæ rationem minimè fuisse prætermittam.
Cæterum antequam ad elementorū notitiam
venietur, tentari potest ex ipsa materia an ali-
quod rectè scripti verbum possit intelligi. vt ea
ratione aliqua inde literarum notitia deveniat.
Quoniam itaque (vt dictum est) conjici potest
de bello agi, quod epistola vel belli tempore,
vel alia id ratione cognoscatur, proinde non
erit admodum difficile perquirenti aliquo scri-
pti loco eius verbi sex literas invenire, proden-
te hoc præsertim geminatę literæ, quæ oportu-
no loco collocantur indicio, eoque: modo ex
ipsa materia priusquàm ex scripto trium pri-
mo figuram, quasi certam notitiam deprehen-
di. Nam de ijs nondum prima fronte satis po-
terit constare, nisi ex consequentiū positione
certius notitia confirmatur. His itaque in vni-
versum cognitis superest rem ipsam propiùs
attingere, vt singulorum elementorum pote-
stas dignoscatur. Vocales igitur primū in me-
dijs dictionibus, & interdum in earum finibus
quæsiturus (latinus enim sermo in terminatio-
nibus potest decipere) has figuras quia creber-

rimæ

rimæ repetuntur, $\Theta \Lambda \Pi \Theta$ & vocales esse conjiciet. Huc accedit, quod rationibus eadem rarioribus characteribus, quoties occurrunt videntur adhærere. Nec obstat, licet interdum etiam illis nonnullæ consonantes proximè possint sociari, nam de eo potius judicandum est, quod frequentius evenit, quàm quod rarius. Hoc etiam præstat, quod proximè generatos characteres ex utroq; latere cernuntur assistere. Sunt & alia, si qua ad rem spectant, quarum illæ indicijs prodantur, unde colligi licet, eas non nisi vocales esse cum per omnes simul regulas de illis opinio confirmetur. Vocalibus in hunc modum à consonantibus discretis, proximum est sua singulis munera assignare. Sed ut hoc in consonantibus primum (ut dictum est) opportunius exigatur, duplici ratione perfici potest, repetitione, & plurium conjunctione, tum in extremis verborum partibus, tum etiam in ijs medijs, si repetitionem sequimur, hoc modo qualemcunq; earum distinctionem nanciscemur.

• LVΣ 3 O Λ Χ Τ Α Ι α Ζ Γ
BCDF G HLMNPQRSTX

Possit tamen etiam edocente regula, aliter atq; aliter singulorum potestas diffiniri. Quamvis ne satis quidem tutum sit illis fidem habere. Solet enim sæpè decipere, quemadmodum & hoc loco indicabitur. Verùm ne hoc ignoretur, quonam pacto aliter possit potestas variari, earum repetitio observabitur, quæq; toties indifferenter repetentur, vna pro alia sumi poterit.

○ 2

Potio rem

- Potiorem tamē semper maioris, quā minoris frequentiæ, nisi aliter experimentum demonstrat, rationem haberi conveniet, quod nobis tradendi exempli gratia, alioquin quatenus magis placet, regulæ fides habenda est. Ad huius distributionis exemplar interpretes possiet suam etiam aliter variare, sed eam distinctionem si ulterius progredimur, posterioribus regulis in aliquibus videbimus infirmari. Exinde itaque experimentum inituro oportu erit primum ad faciliores observationes recurrere, ut si per eas satis possit proficere, maiorem laborem effugiat. Quoniam itaque dictio est, quæ quatuor literis conflatur, quatum tres, quæ in fine collocantur, consonantes sunt, cum eiusmodi vnam tantum dictionem, quæ *VRES* est, agnoscamus (nam *STRIPS* etsi totidem habet in fine consonantes, sex tamen constat literis) eam esse oportebit, quemadmodum in tabulis apud dictiones totidem literarum est videre, unde non modò trium consonantium, quæ in fine sunt, notitia elicitur, *J φ Ω*, sed etiā vocalis *α* quæ illas præcedit. Huc accedit, quod ex his literis prima in nona dictione consonans præit, quæ siquidem omnium rarissima est, *Q* videtur fungi potestate, quod magis verisimile est, adveniente in dictione aliarum eiusdē verbi literarum notitia, quod vocales sint, ex quo licet affirmare, characterem, qui quinto loco ponitur, in dictione, in qua *BELLI* nomen ponitur, *V* potestatem habere, unde etiam concludere licet, ultimum, qui hunc sequitur, non alium,

aliū esse, quā M. De prima consonante, mox per aliā geminatā in quinta dictione iudiciū confirmatur, quod alioquin dubium esse posset, an L potestate fungeretur: nam certum est vocalem ibi non esse. De aliā mox consonanti B iudiciū confirmatur verbo, quo **BELLI** nomen notatum coniecimus, in quo etiam de L notā talem J vidimus. Quod verò dictio est, quæ tribus literis conflatur, quarum postrema scripto rarissima, cum semel tantum incidat, succedit vocali, quam hucusq; V esse deprehendimus, dubius esse non debet novissimā X esse, nam quæ inter rarissimas est, aut H, aut Q, aut X, aut Z esse existimatur, atqui Q primum & Z è numero eximuntur, quia nunquam in fine verbi collocantur. H præterea non esse ex literarum ordine deprehendimus, ea enim potestas in fine dictionis apud Latinos in verbo tantum V A H reperitur, quarum media A est, non V: Vnde superest dicere, non aliā esse, quā X, & primā vel D, vel L, vel N, ut vnā ex dictionibus tribus sit DVX, LVX, NVX, Sed quia vel cognitum est de re bellica agi, vel magis consentaneum de re magni momenti quā parvi, credibilius erit de DVCE ibi, quā de NVCE, vel LVCE mentionem factā esse. Vnde hætenus colligi licet harum literarum veram notitiā quarum potestatem suppositis nostris literarum formis indicabimus.

T A A I X Δ Z D A Γ
B D E L M Q R S V X

O 3

Ex

Ex his & huiusmodi alijs coniecturis, habita etiam de cetero vt cōmodius fieri poterit, consonantium notitia, & advocatis ad hoc præsertim tabulis, cum opus erit, mox ad vocalium distinctionem transitus fiet. Nec quicquam referet, non omnibus adhuc consonantibus cognitis ad vocales devenire. Ex ijs enim aliarum poterit consonantium elici coniectura, quemadmodum ex consonantibus etiam vocales cognosci posse superius demonstratum est. Vocales itaque in hoc scripto duplici modo nancisci licet, repetitione, quod omnibus convenit, & quod rarissimam figuram, quæ adhuc Q videtur fungi potestate, character sequitur. Sed de V satis vidimus factam fidem, non minùs etiam de E posset videri constituisse, sed eas cum alijs prosequemur, vt etiam de illis opinio certior habeatur. Hæc igitur nota Λ quia omnium creberrima est, quod decies oëties repetitur I, vel E potest videri, sic & π quia vna minus vice scriptum ingreditur, vtriusque non minus videtur sibi potestatem vendicare: vtræque enim potestas plus minus solet frequenter occurrere, & modò hæc, modò illa (vt dictum est) crebrius intervenire. Mox quia Ο sexies conspicitur, Α potestatem representat, postremo quod ● & α quinquies tantum recensentur, Ο & V, quæ omnium rarissimæ esse solent, potestatem indicant. Hoc singulorum characterum arguit repetitio, novissimus verò quia rarissimam figuram sequitur, quam adhuc Q esse deprehendimus, etiamnum de eo quod dictum est, fidem

fidem magis auget, quo certius videri potest in verbo, vbi de **BELL**o fit mentio, dictionem **BELLVM** positam non **BELLIS**. Vnde etiam de **M** litera certior notitia elicitur, quæ & tali figura **X** designatur, & **E** vocalis, quæ per eum characterem demonstratur, & in **V** potestate etiam alibi errorem non esse, & in ea dictione, quæ septimo loco ab vltima locatur, ex eadem vocali initio & calce verbi posita. Mediam geminatam **C** esse colligemus, quæ nisi de **S** nobis constaret, pro ea etiam posset haberi. Ex eadem vocali in dictione duarum literarum, quæ sexto loco ab initio ponitur, & quarto à fine reperitur, alteram figuram **T** necessario esse conijcimus: nam neque **S**, neque **X** esse ex superioribus licet existimare. Eiusdem præterea vocalis ex cognitarum consonantium indicio secunda se scripti dictio manifestabit, vt **MEDIAM** proculdubio ibi notatam esse intelligatur. Quod vt certius videri possit, dictio, quæ nono ordine collocatur, accedente priorum literarum notitia, tutiorem fidem facit, vt verbum sit, quod causam reddit **QVIA**. Sed de his vocalibus aliundè etiam poterit constare, vt opinio certius cõfirmetur. In septima præterea dictione ex cognitis characteribus facile erit asserere, secundum characterem, qui solus superest, vt verbum intelligatur non aliã, quàm **N** potestatem habere, vt dictio perfecta sit **INITE**. Et ex huius inde consonantis notitia in verbo tertio loco posito primam vocalẽ, nihil præter **O** esse venari licebit, vt **NOCTAM** dictionem perficiat, quæ vocalis

- novissima primum in ipso scripti limite prima literam, de qua ibi tantū restat dubitare P esse, mox quarto loco etiam primam, non aliam, quā H esse, manifestabit. Huius rei opinionem verbum tertio loco positum, quo **HODIE** significatur, significabit. Quid tertio decimo loco scriptum sit, eadem ratione facillimum erit affirmare: Nam ut integer verbi sensus sit, primus character non aliam quā F potest habere potestatem, ut **FORTITER** verbum innuat, cuius opinionis penultimum verbum fidem faciet, quo finis significatur. Superest demum ex toto scripto eius tantum characteris O potestatem venari, qui in quinta dictione geminatus, non alterius potestatis iudicium præbet, quā G, ut **AGGREDIMINI** verbū significetur, & in alio verbo **BELLIGERANDO** confirmatur, ubi neque alia functione potest sensum perficere. Ex his omnibus conjecturis singulis characteribus licet sua munera ad exemplum subscribere, illudq; ob oculos ponere, ut interpretando ad eius iudiciū recurratur, sic res statim non infelicer cedet, & se totū occulte scriptū referabit. Experimento liquet laboris summam vel in vnius tantū characteris notitia versari, nam ex vno cognito pluriū inde facile trahitur cognitio, & mox ex pluribus facillimū est occultas omniū potestates eruere: siquidē alię ex alijs cognoscuntur, nec minus aliarum notitia ex alijs dependet, quā in cathena annuli, in qua mutuò connectuntur, ut si anulum quis permoveat, reliqui statim proximi moveantur;

per; quare ad huiusmodi exemplar reliqua id genus scripta convenit interpretari. Vnum verò illud restat dicere, quæ de hoc scripti genere observationes traditæ sunt, eas etiam ad sequentia in assignandis characterum potestatibus debere accommodari.

CAPUT IX.

*Quomodo continuati scripti
partes dirimantur.*

SEquitur ut à simplici scripto ad continuatū transeamus, ut ordo secundi libri servetur; de quo ut in proximo factum est, quemadmodum primum eius partes dirimantur tradi debere rationem opportunum videtur. Nam de eo cognoscendo nihil est quod dicam: Ipsi enim oculi satis hoc per se indicabunt, ut non alio magistro opus sit: nempè si scriptum nusquam, vel nullis intervallis, vel incisis membris, periodis, alijsque lineolis, sed tantum versibus seiungatur: quod si quando evenit, hoc scripti genus pro dubio esse censebitur, res clarior est, quàm ut vel exemplo videatur indigere. Sed iam quot, quibusque modis dolus hic auferri possit, & scriptum detegi, superest indicare;

Prima ratio videtur, ut aliquæ ex his dictiones *IN, ET, VT, CVM, QVIA, QVONIAM,* & huiusmodi aliæ, quæ frequentius solent in scriptum ingredi, in simili plurium characterum coniunctione per totum scriptū dispersæ requirantur. Eæ inventæ & diligentius observatæ, ut integræ includantur, quatenus similes

¶ 1. Ratio seu
regula.

O 5 sunt,

sunt, transversis lineolis ab alijs partibus seponuntur: hoc præstabit, ut non modò eas tantum partes disiungamus, verùm etiam ut designemus proximarũ dictionum confinia: eadem enim ratione, & præcedentis finis verbi, & subsequæntis initia decerneretur. *b* Neque hoc tantum in huiusmodi dictionibus, quas pauciores absoluunt literæ, verùm etiam in alijs quæ ex pluribus constant, conveniet observare. *c* Ad hoc etiam faciet si duplicatam consonantem ex uno latere vocalis, ex altero consonans comitetur: quare ad hoc proximis regulis, quibus vocales à consonantibus dignoscuntur, uti oportebit, si illud itaque sic erit, inter similes, quæ geminantur dividendam lineam interponi conveniet. Si tamen hoc etiam deciperet, succedente liquida, ut fit in AGGLUTINO, & AGGREGO: sed hoc parcius solet evenire, & si quando fit, consonans ex sequenti latere comitatur, nam & si præcedenti adhæret, (regula namque decipiet) ad cautionem proderit aliarum regularũ accessio. Nam quod pluribus modis nihil dissidentibus confirmatur, etiam si una repugnet, ratum habendum est. Hæc ratio usum præstabit in assignandis tantum dictionum principijs & finibus. *d* Præterea si quatuor, quinque, sex, vel septem simul consonantes sint, certum erit inter eas esse verborum discrimina, nam non potest dictio in plures, quàm in tres consonantes definere. Vnde si septem cohæreant consonantes (quod rarissimũ erit) in tertium cadet discretio.

b Ampliatio.

c 2. Regula.

d 3. Regula.

discretio. Nam à quatuor potest inchoari, sed hoc rarissimè fit, ut in *VRBS PHTHISIS*. Si sex numerus dimidiabitur, ut est *VRBS STRABONIS*, et licet etiam posset partitio in secundam cadere, ut in verbo *AMARENT PHTHISIM*: sed si quinque fuerint, primum verbū prima, secunda, vel tertia terminabitur: si quatuor, nihil potest diffiniri, nam à totidem incipi dictionem demonstratum est. Sed verisimilius erit, verborum inter eas nexum esse, quod eiusmodi verbum vix alterum aut tertium erit invenire, alioquin vel prima, vel secunda illud terminabitur. *f* In plurium vocalium coniunctione, tam difficile est partium terminationem dare, ut nullo penè modo iudicium satis possit constitui, siquidem *I* vel *V*, quæ consonantium sibi potestatem usurpant, crebrius repetitæ multis cum vocalibus connecti possunt, ita ut earum sequela, vel vigesimam posset transilire. Verum sicubi tam numerosa vocalium coniunctio obviaverit, præstabit, ut earum occursum post primam statim vel alteram, ad summum tertiam agnoscamus: quamvis hoc modo non satis possit earum potestas diffiniri. Ex similium verò vocalium continuatione dictionum initia & fines tutò licebit deprehendere: ut si eiusmodi quatuor conspiciantur in secundā cadet partitio, ut frequentius fit in *I*, ut *IUDICII*, *IIPDEM*, parcius in *O*, ut *Eoo*, *OONÆ* insulæ, in *A* posset etiam occurrere, sed exemplum de terminatione non suppetit. E non plures duabus esse possunt,

g 1. Reg. Si res
hoc modo non
succedat quid
præterea faci-
endum.

h 6. Regula.

i Tabularum
promissio.

sunt, V non plures quatuor, una semper di&io-
nem terminante, quare minimè posset rectè
decerni, an in paucioribus partis discrimen
debeat constitui, nam in VVVL A tres sunt in
initio vocales, sed eiusmodi non est aliud ver-
bum invenire, g Hæc sunt, quæ ad partium se-
gregationem occurrunt posse observari, quæ
si ad id aut parum, aut nihil ex notarij vafritia
præstarint, huic difficultati poterit esse adiu-
mento: primum duas tantum, mox tres, inde
quatuor, demum plures characteres ab initio
accipere, perinde ac si totidem literarum ver-
bum futurum sit, & iuxta proximas regulas
suam singulis potestatem tribuere, donec res
sæpiùs tentata, sæliciter respondeat, ut integer
verbi sensus maneat: sic & postmodum de cæ-
tero fiat. h Vel si hoc ad id non satis videtur
esse præsidio, vel frustra laboratum sit, id pro-
ximæ rationes poterunt præstare, quamvis
quoquomodo ad eas recurrere postmodum
fuiſſet necessarium: nam hæc ad partium tan-
tum discrimen faciunt. i Ad hoc scripti genus,
si per tempus licuisset, earum volumen tabu-
larum cū alijs, quæ sum in quarto libro edi-
turus, quod adhuc est in manibus inchoatum,
illud si posthæc potero paulisper animum ab
instantibus rerum impedimentis avo-
care, propediem absolutum
emittam.

CAPVT

CAPVT X.

*Quomodo continuatum scriptum possit
interpretari exemplum.*

EXposcit locus ut, quod in superiori scripti
genere præstitimus circa interpretandi
modum, hîc etiam servemus. Sed quia nonnul-
la de cura & diligentia, quæ in omni forma
scripti ab interprete habenda est, proximo ca-
pite diffusius pertractantur, nunc ea relinque-
mus, restât tantum enodandi id genus scripti
exemplum tradere. Nam ea, quæ ibi dicta sunt,
ad hæc etiam referuntur. * Exemplum itaque
quod proponitur tale est.

* Exemplum
quod & supra.

3221100DYTUTCTOKPII
02YDPUV2PPIV2TDD2
0004KPIVDV2PII2U
3UΔCUCV3V2V2V2V2V2
PI30V2V2V2V2V2V2V2
DYTUTCTDYTUT

Pæssim itaque scriptum oculis percurrenti,
primum characteres, qui proximi sunt initio
D * I 0 proximè finem reponuntur, censen-
dum est illos dictionem perficere. Quare opor-
tunum erit lineolas in ambarum partium ter-
minis,

minis, quatenus similes sunt designare, ut ea verba integra ab alijs sequestrentur, simul ac præcedentibus fines, & subsequentibus initia tribuantur. Quia verò hæ duæ consonantes **GG** ex superioribus regulis observatæ geminari conspiciuntur, & nulla ex præcedenti latere vocalis comitatur: credere par est, in ijs medijs verborum esse confinia, quapropter linea oportebit interfecari. Quia rursus sex consonantes **2 T D D 2 v** nulla interposita vocali se invicem sequuntur, & ex ijs duæ geminatæ sunt, necessariò utrinque conijcitur inter eas verborum divisionem fieri, & mediam sectionem inter utranque geminatam cadere. Divisis in hunc modum, quatenus licuit, per peculiare res scripti partibus & lineis interpositis, superest proximas regulas ad eius interpretationem iuxta eum modum accommodare, nam quantum ad hunc locum res spectare videbatur præstitimus, de cætero mox ad ea quæ dicta sunt lectorem remittimus. Aptata igitur sua singulis characteribus potestate, sic arcanum scriptum reserabitur.

PERDITA SVNT BONA MINDARVS
INTERIIT VRBS STRATA HVMI
EST ESVRIVNT TOT QVOT SV-
PERFVERE VIVI PRAETEREA
QVAE AGENDA SVNT CONSV-
LITO.

6 Cōmonitio. b Verùm ne cui supervacaneus hic partes distimendi labor videatur: quod ex superioribus chara-

characterum potestatem nancisci liceat: * ad. * Admonitum.
monendum volo, hac ratione multò melius &
facilius, quàm aliter hoc scripti exemplum
enodari.

CAPVT XI.

*Quomodo perperam scripti partes liceat
deprehendere, & interpretari.*

SVccedit tertius obscuri scripti modus, ubi
præter characteris permutationem, non
aliud ad difficultatem, quàm malè assignata
verborum confinia accedunt: ut series eorum,
quæ tractata sunt in secundo volumine serve-
tur; cuius tùm deprehendendi, tùm interpre-
tandi rationes locus exposcit indicari: verùm
de utroque pauca dicenda subveniunt. *a* Hoc *1. Regula.*
itaque scripti genus literarum quæ verba solent
inchoare, & terminare, de quibus huius volu-
minis initio dictum est, indicio prodi satis erit.
b Interpretando verò modus servabitur, ut as- *2. Regula.*
signati primum fines, ac si non essent, negligan-
tur. *c* Vnde commodum erit epistolam omisis *Compendiũ.*
ijs spacijs continuatam transcribere, atque
verba perinde atque in proximo scripto con-
tinuata possint interpretari. Quare exem-
plum afferre aliquod minimè vide-
tur opportunum.

CAPVT

Qua ratione scriptum ociosis characteribus involutum deprehendatur, & illi ab alijs dignoscantur.

a I. Investigatio: num huius generis scriptura sit.
b I. Regula.

c Infirmitas huius regulæ.

d 2. Regula.

e Difficultas huius regulæ.
f 3. Regula.

g II. Investigatio potestatis notarum.
h I. Regula.

Sequitur ut agnoscendi scriptum ociosis characteribus involutum, & eos characteres dignoscendi, modos præbeamus. *b* Indiciū itaque primum finalium literarum numerus dabit: nam si plures illæ sint, quàm exiguntur, ociosos primâ fronte tot ibi characteres esse argui posset, quot eū numerum excesserint. *c* Sed huic regulæ non satis est fidentum. Posset enim numerus non excedere, illis in dictionum finibus adiectis: & posset pluribus superare, quàm verborum terminationes terminarent. *d* Posset ad huiusmodi coniecturam quoquomodo accedere, si consonantes & vocales mutuum inter se nexū non servabunt, ut nimium distent, & longius sepārentur. *e* Sed hæc difficillima erit observatio *f* Tutior tamen & facilior ratio erit, ut figurarum discrimina observentur, nam si illæ plures viginti, vel duabus & viginti conspiciantur, numeri excessus hoc scripti genus esse indicabit. *g* Cæterum quibus modis id genus notæ dignoscantur superest nunc videre. *h* Observabitur ergo primum, an aliqui similes characteres, se mutuo sociantes in scripto iterentur, quod fieri solet in verbis communibus, quæ sæpius repetuntur, uti ET, VT, IN, AD, CVM, NAM, QVIA, QVONIAM, & huiusmodi alijs. Nam si obvia-

verint,

verint, observabitur an intra eorum numerum aliqui medij inferantur, quod si erit, interiectos procul dubio uti ociosos & vanos designari, & excludi oportebit. *i* Potest etiam dici, ut hæc adiectio etiam extra numerum similium characterum observetur, vel ante vel post. Nam licet interdum deciperet adiectione, & commutatione literarum, quæ fit in verbis analogis, & etymologicis. Potest autem initio adiectione decipere, ut est in dictionibus *Os* & *Hos*, *ARS* & *MARS*. Commutatione, ut fit in verbis *Dos* & *Mos*, quæ similia sunt. In fine autem adiectione, ut *ESSET* ad *ESSE*, & commutatione ut *AMAREM* & *AMARES*, quod provenit ex casuum inflexione. *k* Potior tamen frequentioris usus, quàm rarioris habenda est ratio: siquidem credibilius est verba repetita ex illis esse, quorum natura est, ut crebrius repetantur: cuiusmodi sunt quæ supra memoravimus: quàm ex eorum numero, quæ minus crebrò solent incidere: cuiusmodi sunt hæc, quæ possunt in initio & fine adiectione decipere. *l* Quare nec minus hæc observatio poterit usum præstare, nam sicubi interdum eius causa lapsus sit, ex alijs regulis poterit faciliè error emendari. *m* Verùm tutior ratio est, ut medijs dictionib. Nam utrunque & hoc modo posset evenire, ut fieret adiectio causa numeri, ut fit in *AMARENT*, & ad id quod est *AMARET*, & aliter in *MONS* & *FRONS*, ad id quod est *Mos* & *FONS*: & commutatio causa analogiæ, ut fit in *FRONDIS*, & *FRONTIS*. *n* Alia ratio est, ut vocales

1. Regula.

2.

2.

3.

4.

k Correctio.

l Veritas huius regulæ.

m 3. Regula.

1.

2.

3.

n 4. Regula.

P

obser-

observentur. Hoc verò fiet, si qui magis reputantur characteres dignoscantur, eos verisimilius est vocales esse, quarum natura est, ut frequentius scriptum incant. *o* Iis in hunc modum à cæteris discretis, supererit ex consonantium geminatione ociosos characteres venari: nam qui geminatas præcedant consonantes cum vocales non sint, proculdubio erit affirmare ociosos esse. *p* Potest idem dici de ijs etiam qui sequuntur, sed ratio deciperet in liquidis L & R, quarum notitia si elici poterit, nihil erit amplius, quod dubium faciat. *q* Ad hoc etiam conferet, si observatis characteribus, qui magis frequentes obviabunt, reliqui, qui minimè primum de numero literarum eximentur. *r* Nam licet regula possit decipere, ut pro ijs ociosis consonantes minus frequentes tollantur, tùm ex aliarum consonantium & vocalium notitia, in interpretando faciliè per coniecturam error corrigetur.

CAPUT XIII

De hoc scripti genere interpretando exemplum.

Sed ut hæc faciliùs intelligantur, adhuc exemplum afferam, ut superiorem ordinem sequamur, ne quid ad materiæ obscuritatem luminis deesse videatur. Exemplum erit quod in eodem loco superiori volumine adduximus.

300v

330U KΛIΠOXB IΣYΛX ΦC
 DUAD OEOOZΛIΠIΠI ΛUE
 ΠIΠYΛAT I I K S Δ I ΠO ΦC
 ΠIAXX I X T A I ΠOΛO I I C
 V O Z U ΠYΛZ I Σ E Π I ΠYΛ F Σ
 Σ I A F A Λ 3 O 3 I I O T ΠYX 2 X 2 T O
 Y A U S T A I I ΠY T I I ΠO Λ 2 ΠY H

Hic si characterum terminationes sequimur,
 decipiemur, quod ex consequentibus regulis,
 & experimento licebit videre: siquidem unum
 tantum ociosumprehendemus. Nam verbū,
 quod in hac desinat, vix unquam est in usu, &
 huiusmodi vix alterum, aut tertium reperitur:
 & proinde numerus minimè liqueret. Quia ve-
 rò consonantium, & vocalium nexū observare
 perdifficile est, eam coniecturam omitto. Qua-
 re superest certius argumentum ex numero fi-
 gurarūprehendere. Ex his igitur quod duo-
 detriginta numerentur, liquidò apparet, octo
 vel decem ociosas esse: Sed credibilius est octo
 esse: Duarum enim literarum Y & Z rarissimus
 est usus. In hunc modum hoc scripti genus per
 coniecturas licet cognoscere. Porro dignoscē-
 di eiusmodi characteres habebitur coniectura
 primum, quod in sexta dictione, quæ eadem
 videtur cum ea, quæ est quarta ab ultima

P a post

post similes hæc figura E, & ante alteram diversa huiusmodi H. Vnde existimare par est utramque ociosam esse. Octavo præterea loco characteres sunt aliquot dictioni duodecimæ à prima, & tertiæ ab ultima similes, juxta quarum primam talis character est initio A, propè alteram rursus initio diversus in hunc modum X, & apud tertiam huiusmodi alius S. Vnde colligi potest eos vanos & superfluos esse: nisi verba eadem non essent, nec idem etymon, sed dissimilitudine, quæ est cum reliquis, in calce primæ dictionis nihil potest affirmari propter casuum inflexionem, quæ variatur. Ex vocalium insuper observatione conijcitur in septima dictione, characterē qui sequitur primum & alium, qui penultimus est, quod neuter vocalis esse videatur: ociosos esse, siquidem ambo geminatam sequuntur consonantem, quæ est vocalium natura, alioquin penultima figura potest videri esse liquida, characteres sunt F & I. In quarta etiam dictione, quod proximè geminatam consonantem utrinque figuræ apparent, quod vocales non videntur, judicare planè est, primam, quæ hæc est B superfluam esse, nam altera creditur esse liquida. Ex alijs coniecturis colligi par est, has omnes figuras in toto scripto ociosas esse E H A X S F I B. Ijs de medio sublati, scriptum perinde ac si character esset tantum permutatus interpretabitur.

*Quomodo reliquis occultandi doli
huiusmodi scripti sit occurrendum.*

VT * diximus solent magnatū scribæ com- ^{• Lib. 1. cap. 6.}
pendiosum scriptum sic accommodare,
ut perpaucæ toto scripto videantur, & verba
quemadmodum in una significatione, sic in
alijs eadem figuræ diversis potestatibus functæ,
sibi pariter respondeant; huiusmodi doli sic
erit occurrendum. ^a Si pauci videbuntur uni- ^{• 1. Regula.}
verso scripto characteres, eis frequentissima-
rum consonantium & vocalium potestates
ascribantur, quibusuè in scribendo minùs ca-
rere possumus. ^b Præterea si ambiguus erit sen- ^{• 2. Regula.}
sus, literæ, quæ hanc ambiguitatem parere pos-
sunt, sunt I & E, A & O, B Q, P F, D C, & huius-
modi reliquæ, quas plerunq; rariùs & crebriùs
solere syllabis & dictionibus intervenire, supe-
riùs memoravimus, harum enim altera alte-
rius vice fungi potest, ut infra patebit exem-
plum. Scriptum sit tale.

Λ υ Δ Δ Λ 2 Π χ Δ α Δ Λ 2 χ Λ α

Nos, si substitutis characteribus priorum po-
testas assignabitur, dicet ET QVERIMVS
VERMES, at si Λ i, υ S, 2 n, π c, α t, χ c,
potestas assignetur; dicet IS QVI NVCAT
VINCIIT, & multum diversa prodibit oratio,
sic & multæ poterunt eisdem characteribus ac-
commodari sententiæ. ^c Poterit autem vera ^{• 3. Regula.}
cognosci, ubi nullus literarū incongruus ordo,

¶ Releſſio.

vel inordinata verborum compositio conſpicietur. ¶ Multi ſunt quoque doli, ut ſuperius recensuimus, quos omittimus, cum facilius quàm ſcribi poſſit ab huius diſciplinæ parum exercitatis poſſint interpretari. Nunc ad alia tranſeamus.

C A P V T X V.

De orbiculari ſimplici ſcripto; & rationes quibus deprehendi poſſit.

¶ 1. Methodus
generis huius
ſcripti depre-
hendendi. ¶
¶ 1. Regula.

EXpoſitis rationibus quibus permuratus character cum reliquis fraudibus, quæ inde poſſent emanare, quaſi cum tota familia tolleretur, proximum eſt, ut eorum, quæ in ſecundo volumine tractata ſunt, ſeriem proſequamur, idem in ſcripto, quod orbiculare dicitur, quia ad Rotam componitur, præſtare: quapropter quemadmodum ſuperioris generis ſunt formæ primum de ſimplici, unde & reliquæ emanant, dicendum videtur. ¶ Sed ſcripti primum quomodo deprehendantur rationes & coniecturæ, oportunum erit iudicare. ¶ Primam itaque coniecturam dabit plurium ſimilium characterum ſe invicem ſequentium concurſus, tum principio, tum in fine, tum in medijs diſtinctionibus, quod orthographia non patitur, nam neq; à geminatis conſonantibus inchoari, nec in eaſdem geminatas cadere, nec plures duabus medias habere verbum aliquod contingit: porro trium vocalium initium in verbo tantum V, vel A reperitur. Cæterum inchoari, mediari,

mediari, & finire etiam à duabus tantum evenit.

* Alioquin plurium concursus ex rotæ revolutione, & exinde potestate permutata provenire consentaneum est existimare. *Idemque.* *2. Regula.* Huius rei pariter argumentum dabit plurima modò in uno versu figurarum repetitio, modò earundem rarissimus occursum, ut vix interdum ad tertium vel ad quartum versum semel repetantur. *1. Regula.* *Autem.* Sollet * enim ad coniecturam accedere finalium characterum numerus, si plures sint, quam ratio permittat, quæ omnia nusquam in aliis scripti genere solent evenire.

CAPUT XVI.

Quomodo hoc scripti genus interpretetur.

Huiusmodi a coniecturis scripti genus assecuti, sequitur characterum potestatem aucupemur. *2. Methodus interpretandi huius generis scripta.* b Porro hoc scribendi genus, quia *Difficulus.* multo difficilius, quam superius videtur, multo etiam cautiolem, & sagaciorlem interpretem exposcit. Nihil enim hinc ex his, quæ ubi observari expediebat, poterit adiuvere: sed longè aliz quærentur rationes, & multum diversa est via interpretandi. Non enim hinc prius vocales & consonantes ex repetitione proderit discernere: non ex consonantium geminatione comitantium vocalium notitiam confirmare, vel liquidarum sequelam deprehendere: non ex inijs & finibus, & verborum interpositionibus consonantes & vocales dignoscere: non

P 4 ex

ex frequentia & raritate: non denique ex alio argumento; quod in superiori scripti genere poterat adiuuvare, singularem licebit hic characterum notitiam venari; sed alias coniecturas, aliaque argumenta ad id quæri conveniet. Nam licet (quod non fit) characterum potestas semel hoc modo acquiri posset, nec dum tamen res satis esset adiumento in eam crebra muneris permutatione, ut vix vel in longa epistola eadē alias potestas restituatur. *c* Primum ergo diversorum characterum, qui in epistola sunt, haberi numerum oportet, ut inde quantitatis nostrarum literarū notitia eruatur. *d* Nam licet hæc coniectura posset frustrari: quia tamē rarò aliter provenit, nullo modo est negligēda. Quemadmodum enim character unus plures potestates representat: ita fit pariter ut totidem characteres non plures quàm unius literæ potestatem absoluant; eoque modo plurium functionum excessus, quæ modo uni characteri tribuuntur, mox plurium characterū diversitatē, uno tantum fungente munere pensatur. Nec repugnat, quod significantes interdum notæ significatarum literarum numerum excedant, vel ex adverso, utpote si una figurā trium literarum, quæ initio sunt, potestatem habeat, quemadmodum fieret in DEFICIO, & mox earum quolibet DEF unius, vel duorum tantum characterum figuris signaretur, & aliter, ut si unus character duas habeat potestates, ut esset in primis literis verbi DEBEO, quarum quolibet tribus characteribus notaretur, siqui-

c 1. Regula.

d *analogia*

siquidē in alterutris numerus diminutus, alias
 in alijs characteribus adimpletur. Vnde est
 colligere, sic ferè semper evenire, vt mutua
 pensatione nostrarum literarum numerus cha-
 racterum quantitati respondeat. *e* Ad hoc ita- ^{2. Regula}
 que scripti genus, vnus primum modus afferri
 potest, cuius tamen nixu, tota interpretandi
 ratio sustentatur. *f* Initio igitur partes quæ- ^{1. Casus seu pars}
 ri & seligi oportet, quas peculiari aliqua re ma-
 gis conveniat notari, vtpote si vel plures ibi
 characteres in ipsis medijs concurrant: vel ter-
 minent præcedentia, & inchoent proxima: vel
 certè tertio, aut quarto loco, aut aliter, modò
 non nimium distent, aut in alias dictiones tran-
 seant, repetantur: nam sic difficilior esset verbi
 conjectura, super quo tota interpretandi mo-
 les innitetur: vnde si initio peccatur, in toto
 etiam progressu errorem sequi necesse est, vt
 vix vllò pacto ab eo indeliceat extricari. *g* Qua- ^{2. Regula}
 re verbum ad hoc facilitate aptum quærendum
 est: in quo inveniendò tantò cautio-rem, & sa-
 gaciorē esse convenit, quantò, si in eo, pecca-
 tur, maior inde labor potest provenire. Eius-
 modi erit, si iuxta alphabeti seriem tot statim
 proximæ literæ succedant. Simile servabitur
 in spacijs, vt si similes distabunt, mediarum li-
 terarum numerus consideretur, & verbū quæ-
 ratur, in quo literæ sint, quæ pari ordinis in-
 tervallo in alphabeto disponantur, ac similes
 inscripto procedunt: Et tot ibi mediæ nume-
 rentur, quot hîc dissimiles videbuntur. Ea quò
 pluribus constabunt literis, eò maiorem utili-
 tatem

b 4. Regula.

i Exempla.

k 3. Partis seu
caſus.

l 3. Partis seu
caſus.

m 4. Partis seu
caſus.

tatem importabunt. Nam prima fronte plu-
rium inde ſimiliũ poterit haberi notitia. *b* Ve-
rũ eiuſmodi ſi plura fuerint, poterit ex con-
ſequentibus iudicari, quod ex illis potiſſimum
ſcriptum ſit, hoc characterum ordo & nume-
rus præſtabunt. *i* Sed vt res clarior fiat, de ſin-
gulis ſubjiciam exempla. *k* Primum itaq; plu-
rium ſimilium initio occurſus erit, vt fiet in tri-

1. bus literis verborum DEFICIO, & STUDIVM,
2. nam vtrobique literæ juxta alphabeti ordinem
ſe ſtatim ſequuntur. Verũ ne inter utrumque
ambiguitas ſit, numerus & ordo ſimilium con-
troverſiam dirimet, intra ipſas verò diſtiones,
vt ONOPHRIVS, & FASTVS, in fine vt DAMNO,
& PASTV. *l* Diſtabunt verò ſimiles vt fieret in
diſtione LENO, & in verbo AVIDVS, ibi enima
primum L tantum diſtat ab N, & rurfus N ab O
ordinis elementorum ratione, quantum ſimi-
les inter ſe diſtarent, & hic tantum intereſt A &
D, quantum inter ſimiles in diſtione LENO,
vna E media collocatur, & rurfus in diſtione
AVIDVS, duæ literæ V & I, inter eaſdem con-
ſpiciuntur. *m* De ſimilibus, quæ verba præce-
dentia terminent, & proxima inchoent figuris,
exemplum erit in verbis ARS TVA, vbi quod
quatuor literæ, quæ primam A ſequuntur, al-
phabeti ordine ſibi mutuo ſuccedunt, in tali
ſcripto ſimilibus illæ characteribus notabun-
tur. Hæc ſunt, quæ pro totius interpretatio-
nis fundamento primum conſtitui oportet, vt
ſuper eo tota interpretandi moles conſtrua-
tur.

tur. *a* Initio itaque, siue quæ assimulantur figuræ simul concurrant, siue intermissis spacijs distent, cognito ex his, quæ dicta sunt, vno, aut altero verbo sua singulis characteribus literarum potestas supernotabitur: & quoties mox illi characteres rursus obviauerint, observabitur: tùm superiorum notitia alphabeti series, quasi ducto filo ex ea litera sumpto initio, eò usq; protrahetur, quòdusque alia similis reperta sit, quæque litera in illam cadet, eius illi potestas assignabitur. *p* Eò tamen vsque alphabeti processus progredietur, donec ad novissimum elementũ perventum sit, tùm in numerando rursus à primo initium fiet: & idem postmodum res vna similes tùm initio vel fine verborum, tùm in ordo servabitur. *q* Sed si diminutus vsualium literarum numerus fuerit, earum potior habebitur ratio, quas credibilis erit potuisse prætermitti, & ex aduerso, utpote quibus vel magis vel minus carere possumus, quæque frequentiores, & rariores esse solent. In hoc tamen scripto nos X, magis quàm Z duximus relinquendum. Idem mox per totum scriptum servabitur: eadem etiam cura & diligentia in cognitis alijs eiusdem dictionis figuris erit procedendum: & sua singulis similibus potestas in hunc modum assignabitur. *s* Quod si à tergo alix figuræ similes relictæ sint, cum ad eius ordinis postremam ventum erit, discisso ibi literarum filo, eò reditus fiet, vnde antea factus est progressus, & exinde factò rursus initio ab ea litera

15. Regula.

16. Regula.

11. Canon.

12. Canon.

17. Regula.

18. Regula.

litera converso tramite procedetur, donec ad novissimam similem veniatur, ejusmodi totum scriptum erit videre, vt præter prima verba, quorum possit integra haberi notitia, alioquin vno, aut altero caractere incognito, quod ex casuum inflexione proveniret, aliorum nonnulli tantum characteres superposita potestate fignentur. † Illo in hunc modum parato, eodem penè ordine procedetur, vt à faciliiori interpretandi ratione denuò progressus fiat. Verbum itaque eligetur, in quo plures characteres conspicui facti sint, & ex cognita notarum potestate, & syllabarum nexu, reliquis solerti judicij existimatione sua munera tribuentur, vt verbum stet, quod esse verisimilius sit, quàm quodvis aliud. * Hoc effecto eadem curâ in reliquo erit procedendum, nempe vt ad similes semper eodem nostrarum literarum tramite ductus fiat, idque peragendum, donec totum, quod erit clausum, referetur. * Ad hæc alia ratio accedit, quia rarò evenit in scripto, præsertim paulò diffusiori, vt non idem verbû repetatur, observetur an aliquod hujusmodi cognitum sit, vel integrum, vel ex parte. Hoc autem primum sciri poterit ex similium conjectura. Vtpote si totidem in illa dictione similes, & idem intervallum, mox recto verborum nexu confirmati. † Verùm prætermissum nolo, hæc, quæ dicta sunt non ad aliam, quàm simplicem Rotæ compositionem pertinere. ‡ Circa hæc in tali genere scripti erit interpreti diligenter attendendum, & non parum accuratè elaborandum

99. Regula.

100. Regula.

101. Regula.

102. Cōmonitio

103. Cōmonitio

borandum. Nam si aut initio aut in progressu calculus deviaverit, necesse est errorem sequi, perinde ac si labyrinthum ingressus fili ductū, quo regredi possit vnde factus est aditus, amiserit, ita ut quò ulterius procedet, eò perplexioribus vijs implicetur, ut desperare propius sit, quàm tot circumflexos aliquo modo posse nodos explicare.

CAPVT XVII.

De simplici orbiculari scripto interpretando exemplum.

Sed ut clariùs, quæ de hoc genere scripti dicta sunt, agnoscantur, ac simul ut ordinem hætenus servatum prosequamur, exemplum subjiciam. Illud igitur tale sit.

Primum itaque, ut, quæ in observationibus dicta sunt, suo ordine experiamur, viginti diversos in epistola characteres agnoscimus, unde conjicimus è numero nostrarum literarum aut

aut X, aut Z fuisse sublatum. Initio igitur quia tertium verbum cæteris insignius occurrit, in quo tres primum similes statim sequuntur figuræ, & mox quarta duobus interjectis spacijs illud videtur eligendum. Si per conjecturas verbum quærendum est, quod ad hos characteres, servata trium literarum analogia, quæ sese statim initio sequuntur, & mox alterius, quæ tertio ab ultima earum loco ponitur, accommodari possit, non aliud illis notatum videbitur quam DEFICIUNT, DEFICIENT, vel DEFICIENT, & STUDEBUNT, vel STUDEBANT, literarum numero characteribus non repugnante. Ex quibus alterutrum verum deprehensuri, ex consequentibus primum verbum scriptum agnoscimus. In altero enim non sequitur literarum nexus. Quod ut palam fiat, non gravabor indicare. Nam si à quarta illius litera D, retrogradus literarum ordo ad aliam similem producat, quæ est in fine verbi Z, vel X potestas in illam cadet. Sed ex prima clarius patet error, quàm ut demonstrari opus sit: Siquidem nulla dictio est, quæ ea litera terminetur. De altera verò dici potest etiam nunc in calculis erratum esse. Nam verba, quæ in eam literam cadant, rarissima sunt, & ea proinde parcissimi usus: Vnde credibilius est alterum verbum esse quàm illud, cuius indicio ducti in rem rarissimam incidimus. Superest in eo verbo tertius character ab ultimo, V ne sit an A potestatem habeat videre, quod ex figura licet agnoscere. Siquidem ductus ad similes proximas, quæ initio sextæ dictionis sunt,

sunt, illegitimum literarum nexum, ut L, M, N. sibi statim succedant, ut verbum sequi non posset. Idem dicendum erit, si ea litera, de qua ambigitur E futura sit, ut DEFICIENT verbum sit. Siquidem PQR sese statim sequuntur, quod syllabarum nexus non patitur. Ex his ergo conjecturis licet citrà controversiam concludere, non aliud ibi verbum notari, quàm DEFICIUNT. Cognitis in hunc modum pluribus characterum formis, restabit quasi jactis fundamentis omnem interpretandi ædificationem, superstruere: Hic igitur modus servabitur. Initio quia primis figuris hujusmodi per totum scriptum aliæ duæ similes occurrunt, quarum altera secunda primæ dictionis est, altera prima penultimæ, vnde diverso tramite ad eas procedendum est: ad unam ipsius perducere primum deinde ad alteram progredi oportet, ut ante ad dextram, mox ad sinistram tam scripti, quàm literarum ordinem sectamus. Ab ea itaque figura, quæ quarta est ab ultima cogniti verbi, literarum alphabeti ordo ad similem ducatur, quæ est in penultima, ab ea litera sumpto initio, quæ fuerit assignata, M potestas in eam cadet, quare illa supernotabitur. Hoc cognito character eodem facto reddito, vnde ante digressio facta est, & iterum facto initio ab assignata literæ potestate, quia ad litteram cōversus alphabeti ordo perductus, illam O habere potestatem indicat, ea supernotabitur. Succedit his proximè character, cui potestas tradita est, ad primam sibi similem, quæ dictionem,

Ant quæ ad primam penultimæ dictionis fallitur auctor, dū rotulam non promovit: auc ego hunc locū me non capere fateor.

ditionem, quæ præcedit proximam terminat, ducto filo alphabeti ordine retrogrado, cuius

* Eius.

* E potestatem indicabit & pari ratione servata, mox alia huic similis quæ novissimæ primæ dictionis adhæret, V sibi potestatem vindicabit. Eundem ordinem sequuti, quintū characterem dictionis quæ decima collocatur, quod illi assimilatur, cui C potestas assignatur R, & mox quartum penultimæ I esse deprehendimus. Eadem ratione tres figuras, quæ sextæ dictionis initio ponuntur H I L, & quæ nono

* Nono * dictionis aut nono loco ultimo

* loco ultimæ sunt D E, & qua tertio ab ultimo totidem R & T, & quæ demum penultimi ordinis novissima est, E fungi munere videbimus:

* Modum.

Quæ figura quia superius, & multarum proinde literarum notitiam parit, eam fecundam ex merito nuncupamus. In eum medium * per penultimam eius verbi figuram, similium, quæ sequuntur, poterit officium agnosci, ut primam quintæ dictionis à postrema T, mox aliā quartæ E vim habere cognoscemus. Ultima quia nullius nobis notitiam detegit, quod illi similis nulla sit, à nobis sterilis appellatur. Explo-
rata in hunc modum multarum literarum potestate aliarum dictionum cogniti aliquot characteres conspiciuntur, aliorum verò non. Post hæc igitur priorem ordinem æmulabimur, ut eam dictionem eligamus, cui plures nobis figuræ conspicuæ factæ sint, ut inde faciliorem verbi conjecturam assequamur: eiusmodi verbum erit, quod sexto loco ponitur, cuius triū, qui initio sunt characterum, notitia habetur: si
conjecturam

coniecturam sequimur, nullum aliud verbum
 ad eius literas, quàm vnũ, cuius etymon ab hi-
 laritate provenit, servato literarum numero
 accommodari posse conspicietur. Verùm ca-
 suum inflexio circa penultimam literam am-
 biguitatem faciet, quæ ex quinque vocalibus
 potissimum debet conferri, quod ex consequē-
 tibus licebitprehendi. * Primo A non esse Deprehēdero
 arguimus, quod in duas, quæ quartam ibi di-
 ctionem absoluunt, LM potestas caderet, quod
 est absurdum. Idem de E & O dicitur, siqui-
 dem inde easdem PQ, vel BC esse sequeretur.
 Ex his superesset tantum de V, & I dubitare.
 Quia satis non videtur constare: Siquidẽ quod
 vtrunque proveniret, stare potest, vel verbum
 esse Hi, vel Tv. Sed hoc nihil obstabit, quo mi-
 nus ad reliqua transitus fiat, nam eius figuræ ra-
 ritas, quæ ambiguitatem parit, minus in reli-
 quum impediẽt. Initium ergo progressus à
 nova * figura, quæ tergemina sequitur, & A Nova:
 retinet potestatem, fiet, ex ea primum colligo
 superiori ratione servata, illi similem, quæ ini-
 tio statim sequentis verbi collocatur E vim ha-
 bere, mox alias duas proximæ dictionis I & M,
 & deinde mediam ultimæ V. Idem præstabit &
 alia figura, cui R munus assignatur. Eius enim
 beneficio, primum decimi ordinis, quartam
 O, deinde ultimam proximæ T, postmodum
 converso ordine præcedentis ultimam M, & se-
 cundæ dictionis tertiam & quartam OP, & vl-
 timam primi verbi, & eam quæ tertia est ab illa
 M & I cognoscimus habere potestatem. Restat
 Q tantum

tantum vltima, nam quæ præcedimus in ambiguo relinquimus. Eius itaque indicio tertiam dictionis, quæ quinta est ab vltima M, & vltimæ primam I, demum quintæ dictionis tertium retrogrado ordine rursus I esse deprehendimus. Hactenus duarum dictionum beneficio multorum characterum notitiam habemus : proximum est huc ad aliud verbum venire : quod vt integrum cognoscatur, vnus tantum literæ, quæ media est, potestas desideratur. Eam ex conjectura supplere licebit. Non enim alia, quam A potest restitui, vt verbum integrum sit I A M. Nova huius characteris notitia quatuor similium munera detegimus, primum enim novissimum O, mox duorum, quæ à tergo sunt S & T, & quintæ dictionis primum E vim habere comprehendimus. Hinc digressis proximum nobis videtur ad dictionem, quæ tergo inhaeret, devenire, cuius ad integram notitiam vnus tantum literæ desit potestas, quæ novissima est, illi non alia quam O potest suppleri, vt E s t o verbum sit, huius figuræ beneficio C tantum literæ notitiam colligimus, quæ secundi verbi initio collocatur. * Instant præterea duæ dictiones, in quam vtraque vna tantum litera superest, vt cognoscat. Sed quoniam hæc, quæ dicta sunt, satis esse videntur vt reliquum interpretetur, & imponendus finis esset, nisi ambiguitas trium characterum restaret, proinde, ne quid desit ijs, quæ dicta sunt, propius videtur verbum capere, cuius indicio illorum notitia haberi possit, illud erit, quod
quinto

* Restant.

quinto loco ponitur, integro enim verbo cognito ex structura facile erit cognoscere, vtrum eorum potius iudicandum sit. Haftenus enim vtrumque stare posset, vt **Hi** pronomen ad praecedens verbum referatur, & **Tv** ad illud, quod est ab eo quarto loco positum. Ea itaque litera, quæ verbo illi defit, quia non aliam vim, quàm **N** habere videri potest, vt **ENIM** adverbium sit: tollitur ambiguitas ex eius litera, quæ quintam sequitur in sexta dictione, & duarum quæ dictionem absoluunt, vt ibi **HILARIS** nomen sit, hic verò pronomen **Tv**. In hunc modum maiori scripti parte explicata, restat finem imponere, in reliquum enim idem modus servabitur: res enim satis perspicua est, vt vel à quovis possit intelligi.

CAPVT XVIII.

*Quomodo continuati orbicularis scripti
partes discernantur.*

SEquitur vt de huius generis cōtinuato scripto quemadmodum partes secernantur nō nihil afferamus. Nam cōjecturas tradere quibus illud cognoscatur non opus est, satis enim ipse oculorū sensus, vt *b* superius in simili forma scripta dictum est, poterit indubitatum argumentum dare. In hoc, ad ea quæ ibi dicta sunt, lectorem remittere satis cōmodum videri posset, nisi propria nonnulla, quæ ad hanc rem spectant, prætermittere non videretur oportunum. Hoc itaque primum admonebo, vt

De hoc genere
lib. 2. cap. 10.

41. Regula: re-
jectio.

4 Lib. 2. cap. 8.
& hoc li. ca. 9.

2. Regula.

Q 2 quemad-

d Cantio.

quemadmodum ibi actum est, pari ordine procedatur, nempe ut similes inter se partes observentur: habita tamen analogiæ ratione in permutatis characteribus, quibus idem videbitur significari. e Hoc etiam similium figu-

e s. Regula.

1. rarum, quæ sese statim sequantur observatio præstabit: præsertim si plures duabus illæ sint, siquidem discretio aut ante primam cadet, aut post illam, aut post alteram, aut post tertiam,
2. paucissimè aliter evenit. Idem etiam, si non plures duabus illæ sint, dici poterit. Unde arguetur, aut inter eas partium esse discrimen, aut in prima verbi initium esse, aut illud in novissimam cadere. Si verò plures tribus sint, primum mediam verborum discretionem fieri necessario colligetur. Mox præcedentem primam verbum terminate erit magis consentaneum. f Ejusmodi conjecturas aliter tractari

f Imbecillitas huius regule.

* Tractare.

* Accuratè.

* non licet. Nam rectè* diffiniri nullo modo possunt, proderunt tamen, licet luminis omnino claritatem secum non afferant: illam certè postmodum eorum beneficio nanciscemur.

g Examen seu adminiculum.

h Cantio.

g Siquidem cum ad experimentum ventum sit, si error admissus erit, nexus literarum cum stare non possit erit indicio. h Verum nolo prætermis-
sum: sicubi in paucioribus dubitabitur, de quibus statim diffiniri non possit, ut minori

cum labore veritas eruatur, ad regulas semper, quæ magis catholicæ videbuntur, ut parcius fallant debere recurri.

CAPVT

CAPVT XIX.

*De continuato orbiculari scripto in-
serpretando exemplum.*

NVnc autem quomodo orbiculare conti-
nuatum scriptum interpretetur, exemplū
tradere videtur oportunum. Difficillimis enim
in rebus nulli aut labori, aut diligentiaē parce-
re semper consentaneum existimaui. Exem-
plum sit tale.

Primò tres sibi similes qui videtur characteres
etiam paulò post sequentibus verbis implicari,
conjecturam nobis replicatae dictionis indubi-
tate præstabit. Primæ ergò initium ex scripti
initio, finis verò post characterem, qui similes
illas sequitur erit: vt sit penultimuster replica-
tus. Idq; ex sequenti diverso characterū ordine
conijcimus: eruntq; septem literis constantes

Q ;

dictio

diſtiones. Lineis ergò intercidimus, vt ab alijs ſeparemus. Præterea, quæ ſecundam hanc ſequitur diſtinctionem ex illius primo & ſecundo duplicato charactere, etiam paulò poſt ſequenti diſtinctioni characterum analogiam congruere videtur. Initium igitur ex inventæ jam diſtinctionis fine, finis verò ex ſecunda diſtinctione, cum duæ ſimiles ſequantur, lineolis ab alijs ſex illas literas ſequeſtramus. Tandem duæ ſimiles cum diſſimili præcedent, & etiam ſequenti ter quater ſcripto replicari videntur, conjecturis quas ſæpè diximus, ab alijs eligemus: ſic aliquibus jam cognitis facilè ſcriptum totum interpretabitur.

CAPUT XX.

Duos eſſe modos orbicularis compoſitionis, quæ quàm alphabeti numerus expoſcit characteribus implicatur, tùm primus quomodo deprehendatur, & interpretetur.

a Transitiō.

b Diviſio.

c Genus.

d Discrimen.

e 1. De primo genere de quo & lib. 2. ca. 10.

HIs, quæ dicta ſunt, *a* ſuccedit auctior characterum numerus, quàm alphabetū habet, vt id etiam ad obſcuritatem conveniat. *b* Eius generis duæ formæ ſunt, vt proximo volumine dictum eſt: *c* altera enim eſt, cui id genus characteres à Rotæ diſpoſitione accommodatur: alteram in qua aliunde aſportantur, *d* Vnde initio diſcrimen inter vtramque ex eorum effectu colligere eſt: *e* quod prima, etſi paucioribus figuris, quàm antea implicatur, nulla tamen earum munere vacabit: nec verbum aliquod pluribus, quàm expoſcat ratio, notabitur.

notabitur. Sed earum figurarum excessus rari-
 ori repetitione pensabitur. *f* Verum si aliquo ^o *Ociosæ, quæ*
 modo illas ociosas licet appellare, non alia ra- ^{sensu primi ge-}
 tione sic dicentur, quàm ex numero, quòd plu- ^{neris super mu-}
 res in Rota sint, quàm vsus exposcat: licet im- ^{nerariz notæ}
 meritò sic appellandæ sint, cum id nominis in ^{dici possint.}
 alias alterius generis potius cadat, quæ desides
 sunt. *g* Vnde falli non dedecet dicere eos, qui ^{¶ Error aliorum}
 aliter sentiunt, qui id genus figuras primi mo-
 di ociosas, & vacuas appellarint. Sed de no-
 mine satis. Primum igitur de prima specie,
 quemadmodum illa^a deprehendatur, mox vt
 interpretetur conjecturas afferemus. *b* Figu- ^{¶ 1. Regula}
 rarum ergò numerus si legitimum excefferit,
 hunc modum satis explorabit. Quot enim vi-
 cenarium numerum transilierint, vel binarium
 & vicenarium vt summum: tot ibi superfluos
 esse colligetur. *i* Verum vt alterum genus ab ^{¶ 2. Regula}
 altero internoscatur, hoc observatio similium
 partium præstabit. Nam analogia in spacijs
 servabitur: vt quatenus possit observari, inter-
 valli similitudo sit, huius formæ scriptum esse
 deprehendetur. *k* Posset idem etiam de nume- ^{¶ 3. Regula}
 ro characterum dici, nisi interdum casuum in-
 flexio deciperet, non oberit tamen experiri an
 illo etiam hoc agnosci possit. Nam si casu in-
 flexione numerus variabitur, id ex consequen-
 tibus deprehendi poterit. *l* Deprehensa scripti ^{¶ 4. Regula}
 forma ad interpretationem superiorum regularum
 vsus accesserit. Perinde etiã est triginta vel qua-
 draginta characteribus notari, ac si non pluri-
 bus, quàm opportunis scriptum esset, sic eadem
 Q 4 servatur

» Discrimē hu-
ius à priori ge-
nere.

» Exemplum
q̄ supra quoq;
exstat lib. 2. ca.
10. pag. 99.

servatur characterum analogia. » Id tamen in-
ter vtunque modum erit discriminis: vt quot
supra vigenarium numerum characteres ex-
creverint, tot retrogrado ordine distabit ab
eo vera characteris potestas, in quo, vti dixim⁹,
debita ceciderit literæ potestas, idq; indictioni-
bus paulò distantibus, in proximis autē idem
erit vsus, quem ante memoravimus. » Sed hoc
huius exempli experimento clarius liquebit.

Ex duo detriginta characteribus, qui dato scri-
pto videntur, octo conijcimus esse desides. Pri-
ma dictio vti dixim⁹ *HOSTIUM* dicit, T character
in tertia ab hac dictione M dabit potestatem, si
hinc octo literas in nostro alphabeto ante præ-
terimus C dabit, quæ vera erit characteris pote-
stas. Vltimus character primæ dictionis M, in
secundo verbo sine literarū prætermissione ex
proximitate O & P dabit. Res quia per se clara
est, loa-

est, longioribus indulsumus * verbis. o Posset tamen ne fraus detegatur numerus non excedere, ut eadem figuræ quarum est usus aliàs vacarent: sed hoc in utriusque scribentis & amici dampnum verti posset, ut ne ille quidem, si navus data opera non esset, intelligeret, quid scriptum sit. Quare qui hoc scripti genere utuntur ne committant, ut quod utriusque plurimi interest, amicus non intelligat hunc astum prætermittunt.

* Parcius aut pepercimus.
o Astutiz cuiusdam, quæ & ipsa quoque adhiberi possit, reiectio seu improbatio.

CAPVT XXI.

*Quomodo alter orbicularis compositionis
modus ociosis characteribus involutus de-
prehendatur & interpretetur.*

REstat huic affinis alter modus, in quo superfluous literarum numerus ociosus est, quod nullo literarum munere fungitur: sed dictionibus interpositus literarum & syllabarum nexum conturbat. Quare de illo quemadmodum eiusmodi figurarum numerus cognoscatur verba faciemus; mox quinam illi sint, videbimus. a Primum itaque eius rei characterum numerus coniecturam dabit. Nam quot legitimo numero supercreverint, tot ibi superfluos esse arguetur. Hactenus poterit genus tantum deprehendi: verum superest videre quid sit, quod hanc à superiori specie discriminet. b Hoc similitum partium observatio indicabit, si aliqua illarum analogiam in intervallis non servaverit. c Præstabit tamen in ea accu-

a. 1. Regula.

b. 2. Regula.

c. Cautio.

Q ; rata

d 1. Regula.

rata uti diligentia, ne aliud verbum in eius locum sumatur, & similitudo decipiat, vel alius inflexionis casus sit, unde posset provenire analogiæ similium discrimen. *d* Proderit ad hoc etiam duarum vel trium figurarum similium, sicubi fuerint, quæ sibi statim & aliarum postmodum quæ spacijs relictis succedant, nexum expendere. Ex priorum enim similium concursu, quæ in verbi initio sit, & aliarum sequela in eodem verbo spacijs intermissis, sive plures duabus primæ sint, sive plures adhibito accurati iudicii examine deprehendi poterit, ut ille sequi & stare possit. Alibi enim uno tantum intermisso spacio, vel duobus poterit similis succedere, alibi verò fortasse non, quod in primis & novissimis verborum characteribus facilius agnosceretur. Sic & de pluribus, quod rem ipsam expendenti palam fiet. Sicubi igitur vel quia spacia plura, vel quia pauciora sint, non videbitur rectè scriptum succedere, ociosos ibi characteres citra ambiguum interiectos esse colligetur.

e Difficultas
huius regulæ.

e Sed huius rei difficilior est observatio. Nam rarissimè evenit, ut quoties relictis spacijs alicuius verbi nexus sequi non posset, & supponetur certæ dictionis vel eorum characterum certa cognitio. Eius rei regulas tradere nimis laboriosum videtur, nam verba non pauciora magno oporteret volumine colligere. Atqui hæc ipsa poterunt melius urgente casu acri interpretis iudicio decerni, quàm ante illum diffiniri, & satis explicari hæc quibus in verbis huiusmodi characteres reponantur indicabunt. *f* Ceterum ut illi dignosci

f 2. Regula.

dignosci possint, superest videre. Primus ergò modus hic servabitur, ut si quod verbum ex similium analogia cognoverimus, in quo characterem unum vel plures desides videamur deprehendisse: & alibi verbū sit, quod novissimo loco similem illis habeat figuram, exijs, quæ suspicionē habebunt singulis alphabeti series ad eam usq; perducatur. Quod si in illam potestas cadet, quæ verbū non possit terminare, cuiusmodi sunt B, F, G, H, P, Q, Z, eam, ut dictum est, absque dubio uti frustratoriam à scripto repellamus. Hoc etiam liquebit si idem alphabeti ordo ad alias duas pluresque similes initio verbi positas extendatur, in quas literarum potestas inciderit, quarum nexus statim sequi non possit, ut puta B C, F G, P Q R, & similes. g Hoc Exceptiono. tamen fiet, si non alius præter eorum numerum quem deprehendimus, postea medius interponatur, nam sic facile fieret, ut etiam interiectis huiusmodi characteribus in illis nexus sequeretur, veluti si nullus eiusmodi character esset interpositus, licet hoc ex illis solum posset provenire, hoc eorum numero reddente, inde colligi licebit, hunc etiam characterum numerum, qui intra illud spacium includuntur, habita tamē intervalli ratione intra maius enim spacium plures figuras interiectas esse propius erit credere, ut si duarū similium figurarum occurfus in proximo verbo ea ratione P & Q potestaté susciperet, quæ verbi initio stare nullo modo possint, quæ duæ, quæ præcedunt, proxime N & O connectuntur, de illis

primum

primum si iudicium. Quare ad intervalli primum distantiam earum numerus existimabitur. Quod si etiamnum de earum numero dubitetur, aliarum similium sequela poterit ambiguitatem tollere, unde partes ad hoc oportunas præstabit elegisse, in quibus propter similium analogiam non difficile sit verba interpretari.

CAPVT. XXII.

Proximiscripti interpretandi exemplum.

Potuissem exemplum prætermittere: ut hic modus ad superiorum formam deberet accommodari, ne toties illud inculcare, quod minus videri potuisset necessarium, nisi illud rei difficultas quæsiuisset: illud tamen hoc erit.

⌘●□⊕⊖⊗⌘ TS⌘*⌘●HH
 ●R□□⊕⊖⊗⌘ S⌘⌘ □⌘
 ⌘⊕⊗■V■□ ⊕⊕⌘⌘■⌘
 Λ⌘⌘⌘⌘ ⌘*■⊕⌘⌘ ⌘S⌘⌘
 ⌘Λ⌘ ⌘⊗V⊕□□⌘⊗⌘ ⌘⌘
 ○○C ⌘⌘○C □⌘●●⌘○
 H⊕⌘⌘⌘ □⌘V□□□Λ⌘
 ⌘○OR O⌘H⌘ S□⌘⊕⌘■⌘

Ex

Ex characterum itaque diversorum numero, qui septē & viginti recensentur, septem prima fronte solum huiusmodi interiectos esse scriptū indicat. Deprehendendi verò illos modus primus erit quòd ex similium, & aliorum analogia, quam cum prima dictione parem sexta retinet, idem verbum utrobiq; positū coniicitur: siquidem tres primæ figuræ, quæ præcedunt in utraque parte, dissimiles sunt, & mox quæ sequuntur similes. Vnum verò analogiæ discrimen est, quod figura, quæ inter eas utrobique inseritur, in primo verbo post primam similem collocatur, quæ hæc est I, in altera ante tertiam V. Vnde illas consentaneum est ociosas esse, & dictiones perturbare, & proinde ex toto scripto repelli debere, & in marginali loco servari, donec ex illis, quæ consequuntur, certo licebit agnoscere desides illas fuisse. Idem observatur in alijs tribus partibus, quarta, decima, & undevigesima, ubi omnes ex tribus constare literis videntur, & eandem analogiæ habere rationem: dolum tamen esse in duabus ultimis, quod in decima ante similes eius figura S ponitur, in ultima verò inter eas alias conspicitur H: Vnde par est credere in illis dolum latere, quo minus idem verbum ter repetitū esse videatur. Quare oportunum erit, illas, ut antea factum est, excludere. Eadem ratione arguetur verbum octavo loco positum cum eo, quod quintodecimo collocatur, idē esse, quod non alia re utrumq; differre videatur, quam horum characterum interpellatione A C. Quare cum
illis

illis paria geri conveniet. Restaret, si septē sint huiusmodi characteres, unum tantū agnosce-
 re, cuius notitiam, si per analogiam venari non possumus, deprehendere. Si per coniecturas igitur verbum licebit eligere, quod analogia assentiente (de quibus facta est mentio) primæ & sextæ pari possit accommodari, *QVESTVS* utrobique scriptum esse par erit affirmare. Vnde quod * novissima primi verbi figura eadem est cum prima sextæ dictionis, si ducta alphabeti serie ad eam similem potestas protrahetur, R in illam non Q potestas incidet, quæ litera, quia præcedit proximè in alphabeto eam, quæ prima est in verbo *QVESTVS*: colligi inde poterit eam, quæ superest ut cognoscatur, intra illud spacium mediam collocari, eamque pari ratione par erit existimare esse, quæ in tertia dictione primam figuram sequitur D R. Sublatis in hunc modum ociosis characteribus, qui scripti interpretationem impediabant, cætera ad superiorum regularum * perscriptum dissolventur.

FINIS LIBRI TERTII.

IOAN.

IOAN. BAPTISTÆ .
PORTAE NEAPOLITANI DE
OCCULTIS LITERARVM
NOTIS.

LIBER QVARTVS.

P R O E M I V M.

Enè ^a habet difficilissimam operis partem absoluiamus, & obscuras tum deprehendendi, tum interpretandi notas videmur modos satis tradidisse: nunc id solum videtur restare, ut labor minor sit illis, qui in hac disciplina nondum satis profecerunt: nempe tabularum usum & canones exponere. Quod ubi peractum erit, nil relinquitur amplius, quod minus huius operis titulo planè satisfecisse videamur, si priores libri satis probè suo officio functi sunt, & benevolos lectorum animos hactenus promeruerunt. ^b Harum tabularum usus ad interpretandum non parum affert adiuventi. Siquidem dictiones, in quibus vocalium & consonantium variatur positio quæsiuimus. Vnde non modò in simplici characterum permutatione inveniendi verba, quæ ad scriptum accommodentur: verum etiam in Rotæ revolutione habendæ similium analogiæ, ut quærendis in verbis difficultas adimatur, quorum non facile alioquin subesset recordatio. ^c Vbi præstare conati

^a Transilio.

^b Tabularum sequentium utilitas.

^c Diligentia auctoris.

- conati sumus, ut pauca huiusmodi verba videantur prætermiſſa, & ea quorū meminimus recto eſſent ordine diſpoſita. Neque enim diſſiteor aliqua potuiſſe prætermitti, quæ memoriæ non obvenerant. Sed neque in omnium recordatione fuit mihi admodum elaborandū, id namque nimis moleſtum fuiſſet, alioquin parum neceſſarium, cui rei deeſſe noluimus, ne quid lectori relictum videretur, quod ad præſentis operis utilitatem & facilitatem ſpectare potuiſſet.

*Ratio uſus tabularum ſimplicis
permutationis.*

a Supra l. 1. c. 5.

Dictum *a* eſt ſuo loco in interpretando utile eſſe verba priſtum ſeligere, quæ ex paucioribus literis conſtarent, quod illa inter rara numerentur: cuiuſmodi ſunt, quæ non pluribus, quàm quatuor literis conſtantur, paucioribus tamen vel una abſoluuntur, ut interpretandi initium à faciliotibus ſumeretur. Nam & verba proſequi, quæ plures habent literas, & mihi multo prolixius, & moleſtius fuiſſet, & interpretari fortaiſe parum utile in iudicando.

*b Cauſa ob
quæ ab auctore
conſectæ ſunt
ſequentes ta-
bulæ.*

b Difficile enim admodum fuiſſet ex multiplici verborum numero proprium verbum accommodare. Quod ſi quis ex ſimilium occaſione hoc exiſtimet neceſſarium, poterit ad harum exemplum ſuas tabulas conſicere. Nam ſi in proximis mox tabulis eiuiſmodi verba recenſebimus, hoc præſtabitur ſimilium analogiæ cauſa: alioquin labor propè immenſus futurus fuiſſet

c Methodus:

fuisset diſtiones omnes annumerare, & proinde oportuniſſe lectorem ad diſtionarium remittere. *c* Primum itaque à ſingularitatis numero inchoabimus, mox ad pluralitatem ordine procedetur. *d* Harum tabularum uſus & diſtionum occurſus non minus proderit literarum aliquot poteſtatem ignorantibus quam eas cognoscentibus. *e* Non diſſiteor tamen, conſonantium à vocalibus paratam habere diſcretionem, & priorum aliquam literarum notitiam, præſtare. Nam hoc modo in paucioribus eſſet ambiguitas, & proinde minus oporteret vagari, & conſequentium opinio præſentium notitia magis firmaretur, ut certius iudicium videri * poſſet. Earum igitur uſus duplex erit modus, alter quem ſectabitur, qui conſonantium & vocalium cognitionem diſtinxerit, vel aliquam verbi figuram cognoverit: alter, quem ſectabitur, qui nullam harum qualemcunque notitiam haberet, ſed à facilitate convenit inchoari. *g* Si à conſonantibus igitur vocales diſcretæ ſint, & reſtet ſolam diſtinctam ſingulis characteribus poteſtatem aſſignare: verba ea quærentur, quæ ſervata locorum analogia vocales & conſonantes retineant; *b* ut ſi in verbo quatuor literarum prima & quarta figura conſonantes ſint, & duæ mediæ vocales, diſtio eſſe poſſit D e v s, in qua conſonantes & vocales ſecundum eandem analogiam concurrunt. *i* In hac tamen proportionem non ita facile poteſt verbi certitudo diſſiniri, quòd eiſmodi plures poſſint conſonantes &

R vocales

c Methodus.

d Cuam inſervire poſſiat.

e Correctio.

* Ferri
ſ Vſus.

1.

2.

g De I. uſu
regula 1.

b Exemplum.

i Imbecillitas
huius modi.

• *k* Adiumentū
scilicet reg. 2.

l Exemplum.

• *g* Regula.

• *n* Exemplum.

vocales variari, quemadmodum in tabulis via-
debitur. *k* Quare in simili analogia, ut minus
laboris sit, aliquot characterum singularum
paratam habere notitiam oporteret. Nam quò
rarior aut frequentior ea locorum proportio
erit, per quæ vocales & consonantes disponan-
tur, eò certior, vel incertior erit quæsi verbi
coniectura. Vnde si vocalium, & consonan-
tium positio satis erit, ut eius modi analogia &
ratio in uno tantum verbo reperiatur, dubitan-
di omnis occasio tolletur, cum eius rationis
proprietas uni tantum verbo conveniat. *l* Hu-
iusmodi erit, si in dictione quatuor literarum
prima vocalis sit, quia in eum modum una
tantum dictio reperitur *V R B S*, dubitatio ul-
terius non procedet. Quoties itaque eius-
modi verbum in scripto occurreret, præstabit
illud eligi, ex quo certior consonantium &
vocalium etiam primo intuitu cognitio ha-
beri possit. *m* Quod si nulla vocalium & con-
sonantium discretio procedet, poterit nihilo-
minus fieri coniectura, licet sic illæ disponan-
tur, ut in eum modum plura verba sint, &
proinde minor fuisset futura certitudo. Hoc
fiet ex similium coniectura. *n* Veluti si in
quatuor unius dictionis literis prima & quarta
eadem figuræ sint, rursus secunda & tertia si-
miles, ut provenit in *ESSE*, *ECCE*, *SVVS*,
& huiusmodi alijs dictionibus, quæ insignio-
res, & quarum numerus quinarium vel sena-
rium non excederet. Tùm enim ad dirimen-
dam earum controversiam frequentium &
minus

minus frequentium literarum ratio usum sup-
 peditabit. o Nos in his tabulis latini, & vul-
 gati sermonis Itali dictiones tantum reposui-
 mus: Nam idem in cæteris linguis præstare &
 prolixitate nimis molestum fuisset, & parum
 necessarium. Quod si occasio postulaverit, ut
 idem fiat in hispano, vel gallico aliòvè sermo-
 ne ad horum exemplar quivis eius idio-
 matis verba poterit invenire,
 eaque in tabulis di-
 sponere.

• Cur auctor
 latinæ & Itali-
 cæ Verba tan-
 tum digesserit.

R 2 TABVLA

TABVLA PRIM A

Ex solis vocalibus constituta

à è i o u
ex consonantibus non reperitur.

TABVLA SECVND A

Ex duabus literis constituta.

Transpositio prima.

prima & secunda vocalis

ea ij

ei „io

eo

*Transpositio secunda ex consonantib. non reperit.**Transpositio tertia.*

Prima vocalis, secunda consonans.

id oh ut

ab en „il os

ac es in

ad et is

ah ex it

„al

an

at

Transpositio quarta.

prima consonans, secunda vocalis.

da de „li do „fu

„fa „fe ni „lo ta

„la „le fi „fo

„ma me

„fa ne

re

se

te

TABV-

TABVLA TERTIA .

Ex tribus literis constituta.

Transpositio prima.

trium vocalium

aio	eia	„ iua	oua	„ vai
aue	coo	iui	„ oue	viz
aui	eua		ouo	vie
auo	eue			„ voi
				vua
				vue

*Transpositio sec. ex trib. conf. non rep.**Transpositio Tertia*

Prima & secunda voc. tertia conf.

ais	eam	jam	vah
ait	cas	ijs	vim
aut	eat	jus	vir
	eis		vis
	eos		vix
	eum		vos
			vox

Transpositio quarta conversa præc.

Prima & sec. conf. tertio vocalis.

„ fra	„ dre	„ chi	pro
sta	„ tre		sto
„ tra	spe		

Transpositio quinta.

prima voc. secunda & tert. conson.

abs	est
ars	
arx	
ast	

Transpositio sexta con. præc.

R ;

Prima

Prima, & sec. conf. tertia
voc

„dai	„bei	cio	noe	cui
„fai	„beo	dij	„poi	duo
„gai	„dea	dio		fui
„hai	„dee	fio		„hai
„lai	„dei	„mia		hui
„mai	„deo	„mie		hic
„rai	„lei	„mio		qua
„fai	„mea	„pia		quz
	„mez	„pie		qui
	„mei	„pij		quo
	„meo	„pio		sua
	„neo	„ria		sua
	„rea	„rie		fui
	„rec	„rij		sue
	„rei	„rio		tua
	„sei	„fia		tua
	„zea	„fij		tui
		„zia		tuo
		„zie		
		„zij		
		„zio		

Transpositio septima.

Prima & tert. vocalis. sec. conf.

„aao	edi	ibi	„oca	una
acu	edo	ibo	„oda	uni
ago	egi	ida	odi	uno
ala	ego	ima	„odo	
alz	eme	„ime	ora	
„ali	emi	imo	oro	
alo	emo	ira	„ofa	

ama

ama	„era	ire	„oso
„ame	cro	iri	
„ami		ita	
amo		ite	
ani			
ano			
ata			
„ari			
aro			
axe			
axi			

Transpositio octava con, pr.

Prima & tert. con. secun. voc.

das	„deh	bis	bos	cum
dat	dem	cis	cor	chr
fac	des	cit	cos	duc
fas	det	dic	„con	dux
fax	fel	hic	dos	far
hac	fex	his	hoc	lux
has	hac	nil	hos	mus
his	hem	nix	nox	nux
hos	lex	fic	non	pus
lac	mel	fis	nos	sub
mas	nex	fit	nox	sum
nam	per		ros	sus
pan	pes			
par	res			
pax	rex			
sal	sod			
fat	ter			
tam				

R 4 TABVLA

DE OCCVLT. LIT. NOT.
 TABVLA QVARTA.
 EX QVATVOR LITERIS CONSTITVTA.

Transpositio prima

Quatuor vocalium.

avia

jove

jovi

juvo

veie

veio

viva

vive

vivi

vivo

vivu

Transpositio sec. cō.pr. quatuor cōf. nō repe-
Trans. tert.

(ritur.

Tres primæ voc. quarta conf.

aiax

avem

aves

avis

eius

evam

oves

ovis

ovum

viam

vias

vifs

vuam

vuas

vuis

Transpositio quarta c. p. tres pr. conf. quarta
Transp. quinta.

(vōc. non reperitur.

Dux primæ voc. tert. & quart. conf.

pra
 „ftai

fleo

„ftea

„cria

scio

„ftia

fuo

„grue

grui

Transpositio sep.

Prima voc. reliquæ consonantes.

„baia

„baie

„baio

caio

cava

cave

„beve

„deve

„devi

leva

levo

meio

„cioe

diei

diva

diva

divi

divo

bove

bovi

cova

„covo

„dove

„gavi

quco

quia

cavi

cavi	„neve	„giva
cavo	nevi	„givi
„dava	sevi	nive
davo		„piva
fava		
„fave		
favi		
„have		
lava		
maio		
nave		
navi		
navo		
raia		
raie		

Transposio nona.

Pr. & ult. voc. reliquarum consonantes.

abba	ecce	igni	offa	ultimo
abde	agra	illa	olla	ulta
abdo	agre	ille	olla	vrbe
adde	agri	illi	olli	vrbi
addo	agro	illo	„ondra	„vrla
agna	„elle	immò	„onde	„vrli
agnz	„ello	indi	„opra	„vrlo
agni	„ense	ipsa	orba	vrna
agno	erga	ipse	orbe	vrna
agri	„erge	ipsi	orbi	vrfa
agro	ergo	ista	orbo	vrfa
alba	erra	iste	orca	vrft
albi	„erri	isti	orci	vrfo
albo	„erro		orco	vffa
alga	„erta		„orma	vfta

R 5

„alla

„alla	esca	„orme
„alle	„esce	„orna
„alli	„esci	„orni
„alló	„esco	orno
alma	„essa	„orfa
alma	„esse	
almi	„essi	
almo	esto	
alta		orfa
alte		orta
alti		ortz
alto		orta
ambo		offa
anna		„offe
anne		ofsi
anno		„offo
ante		„orte
ansa		orto
„apre		
apri		
apro		
arca		
arca		
arci		
„arco		
arcu		
argo		
„arma		
„armi		
armo		
„arpa		
arra		

Transposi

Transpositio decima. c. p.

Pr. & vlt. conf. reliquæ voc.

haud
lausbeas
bees
beat
beet
deam
deas
deis
deos
deum
deus
meam
meas
meis
meos
meus
reordijs
fiat
fiet

boas

duas
duos
suam
suas
suis
suos
suus*Transpositio vndecima.*

Pr. sec. & quar. voc. ter. conf.

aita
„aito
audi
aula
aulæ
aura
ausa
ausojano
joci
joco
juba
julo
juno
jure
jurovaca
vaco
„vada
vade
vadi
vado
vagæ
vagi
vago
vale
vana

R 2

vana
 vanæ
 vani
 vano
 vase
 „veda
 „vede
 „vedi
 „vedo
 vela
 „vele
 veli
 velo
 ena
 venæ
 veni
 vera
 veræ
 veri
 vero
 veto
 vici
 vidi
 „vile
 vili
 vina
 vini
 vino
 viri
 viro
 viru
 visa
 viso

viso
visu
vita
vitz
viti
vito
voca
voce
voco
vole
voli
volo

Transpositio duodecima. c. p.

Prima, sec. & quar. conf. ter. voc.
flos

clam
cras
flas
flat
stas
stat

fles
spes
flet

Transpositio decima tertia.

Prima, ter. & quar. voc. sec. conf.

abeo
abij
acui
acuo
adeo
alia
alij
alio
apio
aqua

egco
egui
aque
equi
equo
cruo
exco
exui

idca
ideo
ineo
obco
obij
ocio
ocia
ocij
odio
olea
olei
oleo

aque

aquæ .
 areæ
 arez
 arco
 arui
 aruo
 asia

Transpositio decima. quarta. c. p.

Prim. ter. quar. conf. sec. vocali.

danis	dent	hinc	fons	hunc
dant	mens		mons	tunc
hanc			post	
mars				
pare				

Transpositio decima quinta.

Prima & ter. voc. sec. & quar. conf.

abel	edas	ibam	opes	vras
abis	edes	ibas		vres
acus	edet	ibat		vrīs
alam	edax	ibis		
alas	epar	ibit		
ales		idem		
alis		iram		
alat		irim		
alet		iras		
amem		item		
amen		itis		
ames				
amet				
amer				
amor				
amas				

amiat

amat
ames
apes
aras
ares

*Transpositio deci. sex. & vltima com. præ.
Prima & tert. conf. sec. & quar. voc.
Quia multas in se retinent transposi-
tiones, facioris intelligentiæ gratia
in plures partiemur.*

Consonantes & vocales similes.

papa
rara

bibi

momo

toto

coco.

Vocales similes solum

„ bara	bene	bibi	bolo	fuco
„ cada	„ bere	bini	bono	luco
cama	deme	cibi	colo	lusu
casa	fece	diti	cono	luxu
dama	fede	fidi	dolo	
„ dara	„ fele	fili	domo	
data	fere	fini	dono	
fabā	geme	„ lidi	foco	
fama	„ lece	mifi	foro	
fata	lene	nifi	homo	
gaza	„ mele	ridi	„ lode	
lata	necē	rifi	lore	
lava	„ pece	tibi	loto	
laxa	pene	vidi	modo	
maga	„ pere		moto	
malā	pete		nodo	
nata	„ rese		nole	

pala

pala	rete	noto
„para	sape	„poco
rapa	fere	polo
rara	tedæ	pomo
rara	tela	pono
„fala	teme	poro
fana	tene	roco
fata		rodo
„tana		rogo
		roto
		„fodo
		sono
		tono

Consonantes similes. c. p.

pape	ceci	bibo	coco	bubo
rara	coco	dido	nono	rare
rari	dedi		tota	ruri
raro			toti	tuta
			toto	tute
				tuti
				tuto

disimiles omnes.

bace	cela	bima	bona	„buc
basi	cæli	„cima	coco	cubo
cado	cælo	„crime	„coda	cudo
cane	cæno	cito	„core	curo
cano	cæpi	„dica	„cori	duco
„capi	cæra	„dice	„cosa	dumo
„capo	demi	dici	„cofi	fuco
cara	dena	dico	cote	fugo
caræ	fera	dira	coxa	fumo
cari	heri	diræ	doli	func
				caro

caro	hero	diri	domi	fure
cato	„meco	fico	domo	furo
dabo	„mela	fida	„dove	fufe
„dame	„melo	fide	„dofa	fufi
date	„meni	fila	„dota	guia
fagi	„meno	„file	dote	humi
fago	nemo	fimo	„foce	humo
fame	hero	fine	„fora	luca
„fete	„pela	fina	„goda	luce
„fati	„peli	„fino	„gode	ludi
labe	„pelo	libo	„gola	ludo
lati	„reca	lima	horæ	„lume
loto	„reco	limæ	horæ	„lumi
laxe	remi	limo	locæ	lunæ
laxi	remo	nido	loci	lupa
magi	„teco	nolo	„loda	lupo
„mago	„tede	nito	„lode	mali
mali	„tela	pica	„lodi	mulo
malo	teci	pico	lora	mura
„mani	telo	pila	lotæ	mure
„mano	„temi	pino	mola	muri
nafi		pira	mola	mutæ
nafo		rigo	mora	mute
nato		rima	mori	mutu
pace		rimæ	„noce	nubo
paci		„timo	„noci	nuto
pali		„rifa	„node	pura
palo		„rife	nodi	puræ
„pave		„rido	nola	puri
„pate		finæ	noli	puro
pati		fimo	„noma	puta
„pato		fine	„nome	puto
			§	rado

rado
 rami
 rana
 rapa
 rape
 rare
 rari
 raro
 fale
 fali
 falo
 fane
 fani
 fano
 tace
 „taci
 tale
 tali

„nomi
 nota
 notæ
 noti
 noto

rubi
 rubo
 rube
 ruga
 fuda
 fude
 fudi
 „fudo
 tuba
 tubæ
 tubo

„poca
 poli
 poma
 pomi
 rode
 roma
 rosa
 rosæ
 „rese
 rota
 rotæ
 „soda
 sola
 sola

sole

sole
 „foma
 „fome
 fona
 zona

Ratio usus tabularum continuati scripti, in quo characterum figura permutantur.

ERat in animo ad hanc rem sex literarum, quæ varijs modis transponi possent, in tabulis nexum proponere: quod is numerus potissimus videbatur. Nam plures literas eodem modo colligere, nimis molestum erat, ut solum hoc opus vel in magnum volumen excresceret: pauciores verò parum fecundum. Verum hoc etiam visum est satis laboriosum, & parum necessarium: nam ad similitudinum figurarum rationem multis modis poterat subsequi characterum nexus, unde labor futurus fuisset parum utilis inter tot literarum combinationes, quæ secundum similitudinum analogiam in spatijs pari modo de vera indicare procederent. Quare consilium hoc satius prætermittendum duxi, quam rem nimis molestam aggredi, alioquin parum utilem. ^b* In cuius * rei loco binarum dictionum tabulas proponimus, ubi modo ex duarum similitudinum figurarum positione altera subsequenti initio ponitur nemo inter trium sequelâ divisio vel post primam, vel post secundam cadit. Idem servabitur & in quatuor similitudinum concursu, ut modo post primam modo post secundâ incidat partitio. Eas tabulas ritè &

Quid in animo habuerit auctor.

^b Seq. tab. ratio
 * Eius * igitur,

S 2 suo

suo ordine distinximus, vt facilè cuiq; obuiam fiat, quæ quoque loco verborum partitio quærenda sit, vt lector faciliùs intelligat. Ad hoc visum est eadem ratione tabulas eorum verborum adjicere his quæ insigniõta viderentur, quod plures similes, & varias figuras pluribus in locis, modo bis, modò ter remaneat: quarum aliæ statim succedunt, aliæ verò interpositis alijs procedunt. Quæ omnia etsi cui minus vtilia poterunt videri, quod vel rem sic subsequi necessarium non sit, & sæpius aliter contingat: & inter plura eodem modo se habentia indicatu difficilimū sit, quod potissimum debeat eligi: quia tamen ea observatio ad rem pertinere visa est prætermittendam non duxi. Nam ea, quæ hoc modo incerta se habent, consequentium regularum iudicio poterunt confirmari, vt inter plura tollatur ambiguitas.

*Vocales sola, quæ principio vnius, &
fine alterius dictionis esse possunt.*

anima	atque
ille	etiam
dei	iovis
ego	omnis
tu	vides

*Consonantes sola quæ in fine vnius, & principio
alterius esse possunt.*

hoc	caput	nos	sapientes
illud	dabit	et	tenet

ah

ah	habet
nil	licet
num	manus
non	negat
amor	rogat.

*Cum similes tres vocales erunt, &
divisiq cadit apud secundam.*

aucupij	judicio
judicij	jaceo
alij	juno
eco	omne

Si apud primam.

tibi	ijsdem

Si quatuor vocales in medio.

Tiberij	ij
eco	oone

Si quatuor apud primam.

tu	vuula

*Tabula notabilium dictionum, in quibus
secunde, tertie, quinta & sexta duplicantur.*

„ abbasarsi	accurro	„ afferro
„ abbattimento	„ affatto	„ alletto
„ accommo	„ effetto	„ appello
„ affessor	„ effettuatto	„ immisum
„ asicco	„ errasse	„ accurro
„ asiccesco	„ immitto	„ offella
„ attollo		„ efferramenta

*Tabula dictionum, in quibus secunda & ter tia
duplicatur, etiam consonante sequenti.*

„ abbracciamento	„ agglomerò	„ efflagito
„ abbracciare	„ agglutino	„ effleo
„ abbreviare	„ aggravo	„ effloreo
	S ;	„ acclino

acclino	aggredior	effraznus
acclivis	aggrego	offleo
accludo	applaudo	offringo
accresco	applico	offrisco
accredo	approprio	oppeleo
affleo	apprimè	opploro
affleo	approbus	opprimo
afflictus	attribuo	opprobrium
affluo	„ ebbro	
affrico	ecclesia	

*Si septem consonantes & apud
tertiam ceciderit divisio.*

vrbs	phthisis
stirps	phthongus

*Si sex consonantes & apud secundam
ceciderit divisio.*

amant	phthisim
habent	phthongum
si in medio	

vrbs	strabonis
stirps	structuræ

Si quinque consonantes & apud primam

et	phthisis
nec	phthongus
amant	strabones
diligunt	structuras

Si apud tertiam.

vrbs	studij
stirps	brachij

*Duplices consonantes cum duplicibus vocali-
libus sequentibus.*

alluvio alluvies annus. sic & simil. dict. reperiri
poterunt.

Ratio vsus tabularum orbicularis
scripti, & earum vsus.** De quo supra
pag. 221.

EXposcit ratio, vt idem in orbiculari scripto, quod in simplici characterū permutatione exequamur: vt tabulas tradituri, in quibus similes figuræ huius scripti modò plures, modò pauciores varijs modis disponentur, earū nunc vsum indicemus; ne hoc ad solā mentis agitationem quis facturus facilius in errorē incidat. Nam & difficile fuisset, eas dictiones memoria complecti: & lubricum in experimento labi. In quibus tabulis legitimū ordinem secuti sumus: vt primum duarum literarum verba, mox trium & inde quatuor poneremus. Rursus quemadmodum in illis variæ similes collocentur, plenissimam rationem trademus, vt rem expendenti clarius liquebit. His adjecimus plurium literarum verba, in quibus figuræ ternæ similes initio, medio & fine, simul concurrunt. Adjunximus præterea binarum dictionum nexum, in quo figuræ, quæ priores dictiones terminant, quæque mox sequentes inchoant assimulantur, vel eadem sunt, earum dictionum vsus in eo genere scripti adjumentum dabit, ad ea solum verba inveniendum, in quibus, vt in suo loco proximo volumine dictum est, reliqua omnis interpretatio firmabitur, & innitetur. Earum igitur vsus, occasio quoties obvenerit, habebit interpretes quo recurrat, vt facilius sibi aditus pateat ad interpretandum, vbi tabularum sectiones interpreti, quo loco quæquæ dictio quaerenda sit, præfixo titulo indicabunt.

S 4 TAB.

TAB. PRIMA.

DICTIONVM DVARVM SIMILIVM
LITERARVM.

ab	de	hi	„il	tu

TAB. SECUNDA

DICTIONVM TRIVM LITERARVM.

Transpositio prima
prima & sec. similis.

abi	„del	hic	tux
dez	dem	hij	tui
dei	des	his	tuo
deo	det	tua	tum

Transpositio sec.
sec. & ter. similis.

ede	„ahi	„chi?
oda	nil	

Transpositio tert.
Prima & vltima similes.

„che	jam	„mio	per	pur
„gai	meo	par	pyr	seu

Transpo. quint. non reperitur, alia vsui
(esse non possunt.

TAB. TERTIA

QVATVOR LITERARVM.

Transpositiones. 1. 2. 3. 4. omittimus,
quia inutiles.

Transpo. 5. prima & sec. similis, re-
liqua dissimiles.

abbas	abeo	dedi	demi	deos	hiat
abde	deam	deis	demo	„deve	tuam
abdo	deas	dele	dena	„devi	tuas
					deus

deus . tuba
tube
tuta
tuum
tuis
tuus

Transpositio sexta c. p.

ter. & quar. similis cæteræ dissimiles.

„abde	„fede	fede	actu	nutu
adde	fide	„fode	cætu	ortu
„arde	inde	„fude	fatu	potu
aude	rade	vade	fortu	ritu
„cade	ride	„vede	ictu	fitu
cede	rode	vide	motu	
vide	rude	unde	natu	

*Transpositio septima omittitur.**Transp. 8. p. dissim. reliquæ similes.*

astu
estu

*Transp. nona prima & ult. similes
reliquæ dissimiles.*

apud	feci	levo	pons	ulla
base	fili	libo	quot	ulca
bene	fimi	lido	styx	unca
„bere	fixi	limo	vada	unda
beve	foci	lino	vaga	vola
bibe	funi	ludo	vana	urna
bile	furi	lugo	veda	ursa
bimæ	„lago	lupo	vela	urta
binæ	lato	olor	vena	usta
bonæ	lavo	osor	vera	
bova	laxo	pars	vifa	
fagi	lego	plus	vita	

S 5

Tran-

Transpositio decima.

2. & 3. similis, reliquæ dissimiles.

dabo	tabe	idem	file	vili
faba	tabo	ideo	fili	vilo
fabæ	adeo	bili	filo	
fabi	idæa	fila	nilo	

*Transpositio undecima, non reperitur.**Transpositio decima tert. prima, tertia
& quarta similis.*

ritu

*Transpositio quartadec. c. p. omittitur.**Transpositio quintadec. pr. & 3. similis,
reliquæ dissimiles.*

arca	lanæ	peræ	reti	sive
arcæ	lena	peru	rite	viam
arco	lene	pori	riti	vias
„bada	leni	poro	rota	unam
coes	leno	pyra	rotæ	uras
coet	lino	pyre	roto	strat
„creta	luna	pyro	ruta	utar
erga	meos	pura	rute	unam
„erge	nepa	pura	sava	uras
ergo	„para	puri	savæ	
hali	pari	puro	savi	
halo	paro	rate	savo	
luna	„pera	rete		

*Transpositio sextadec. ult. c. p.**sec. & quart. similis, reliquæ dissimiles.*

hanc	diem	aper	urat	cuma
acie	fiam	epar	uret	cuna
acre	piam	aret	urit	cura
ecce	pium	erat	avia	dura

agni

LIBER QVARTVS.

agni	viam	erit	aula	„ duca
agri	ambo	orat	aura	fuga
„ ogni	immò	oret	aufa	fuma
„ fura	juba	luna	musà	pura
fusa	jura	multa	muta	puta
gula	juva	„ mura	nuda	quia

TABVLA QVARTA.

DIVERSARVM DICTIONVM.

Trium similium in principio dictionis.

stupa
studium
stupidum
deficio
hilaris

*Maiusculis illis literis addere poteris
fines ex libitu, & multa consurgent dictiones.*

Trium similium in fine dictionis.

pastu
gustu
fastu
damno
„ nieghi
„ prieghi & similia

*Due similes in fine, altera due similes
in principio sequentis dictionis.*

ars tua
lux Zachariae
est uxor

*Si dictionibus his diversa principia & fines
addes, alia quoque consurgent dictiones.
Dae similes, una quidem in fine unius, altera
verò in principio alterius dictionis.*

de fago
nil moror
uno parvo
pars talis
est ulla
dux zeno
tu zeno.

*adde etiam & alia componun-
tur novae dictiones.*

Vna similis in fine unius, dua in principio alterius dictionis.

hic

hic dedit
illud efficit
ah illius
deum novit
non oportet
amor statuat
is tua
et uxor
lex zabulonis

*Egenus interpres principio dictionum sine
multas addere literas poterit.*

*Vna similis in fine quidem unius,
in principio verò alterius dictionis erit.*

hic deficit
cur studes

etiam si addes, novas habes.

Hæc sunt, quæ hoc tempore de hac materia dici
posse videantur: atq; huiusmodi in re proden-
da satis augustè scripsisse visi * fumus. Omnes
enim, quos * adhuc videre contigit scripto-
res, quàm angustissimè eam
attigere.

* Videmur.

* Hactenus,

ANIMAD-

ANIMADVERSIONES VIRI CVIVSDAM BONARVM

literarum artiumq; amantissimi, ad libros

Portæ de occultis seu furtivis literarum no-
tis, obiter inter perlegendum annotatz.

Commonitio de titulo.

N animo habebamus, amice
lector, penitus eo de titulo,
quem Porta de furtivis litera-
rum notis, vulgò Ziferis, po-
suerat tacere: nisi & non ingra-
tum tibi futurum existimasse-
mus, & ad sequentes à nobis confectas tabellas
idipsum quoque usui fuisset. Eius namque alia
nobis quàm quæ typographo placuit mutatio.
Quamvis enim cumini sectores non simus, fa-
cileq; agnoverimus, doctissimis à viris ponen-
dæ suæ inscriptionis occasionē sumpsisse Por-
tam: (nempe Agell. noct. Att. 17. cap. 9. & Polydor. Virg.
de Invent. rerum lib. 9. cap. 8.) facere tamen non po-
tuimus, quàm aliam substituendam, tabellisque
præfigendam judicarem. Idq; vel hanc cum
primis ob causam, quod illa quam diximus re
ipsa de qua agitur, & quæ plenius multò per-
tractatur hisce in libris longè est angustior, uti
ne ipse quidem Porta, re diligentius perpen-
sa, negaverit. Neque enim de literarum notis tan-
tum agitur occultis furtivisque: sed & alijs
multò pluribus, de signis modisq;, quibus ani-
mi nostri sensa rectè alijs possimus significare,
quam

quam quæ Portæ possint epigraphæ comprehendi. Et nostri quoque Typographi titulus primus eadem prorsus in re impingit. Alter autem quamvis sat capax sit, nō nisi longa tamen circumscriptione id ipsum assequitur. Cryptologia denique nomen (ne id quoque silentio prætereamus) quod apud Trithemium quodam in loco exstat, sat breve quidem est, sed orationi literisque tantum inservit. At eo, quem nos præponendum judicamus, titulo nil brevius: nec quicquam universis hisce in libris explicatur, ni nos fallat opinio, quod non contineatur nomine *τὸς ἡγουμένους*. Quamobrē arti huic si Portæ cæterisque eruditis probabitur, hæc posthac per nos integra erit, brevissima propriaque nuncupatio.

Ad pagin. 1.

Verba usu valere ut numos, nullāq, vim aliam habere quā ut animi sensa ex pacto convento alijs significant, si non alio, hoc certē argumento discere debuissent qui cōtra sentiunt: quod unum idemq; verbum pro utentium libitu interdum quidem hanc, interdū verò rem aliam denotat. Exemplo sit Notariorum appellatio, quæ ijs olim competijt tantum, qui notis characteribusque certis, quorum singuli integra exprimerent vocabula, dictitata quævis celeri manu potuerunt scribendo assequi: hodierna verò die longè alio fungentib' munere tribuitur. Sed cū alij ante nos ea de re diligenter eruditeque monuerint, ut actum agamus nil est necesse,

neceſſe. Ideoque authores tantum aliquot laudare viſum. *Auſon. epigramm. 137. elegantiff. Iac. Cuiac. obſervat. 3. cap. 3. & 12. cap. ult. Iacob. Reard. de auctorit. prud. cap. 2. Pollet. hiſt. fo. Ro. 5. cap. 12. Bern. VValth. miſcellan. 2. cap. 12. &c. Lavin. Torrent. ſuper Sueton. Galb. cap. 5. pag. & Titum cap. 3. pag. 550. Bibliander in lib. de communi ratione omnium ling. pag. 71. ubi tum non ſat accuratè diſtinguit. Anton. Auguſtin. ne ſuo diſcorſi delle medaglie dial. ult. in fi.*

Ad pagin. 6.

Valerij Probi libello de literis antiquis addantur virorum doctiſſimorum eiusdem generis pleniora multò ſcripta hæc: *Paul. Diac. Huberti Goltzj Theſaur. antiquit. Aldi Manutij explanat. de vet. notis libris ipſius de orthographia ſubiuncta paſſimque Barn. Briſon. in lib. formular. luſt. Lepſ. antiq. inſcrip. M. VVelſer. Rep. Aug.*

Ad pagin. eandem.

Id quod de notarum auctoribus affert Porta, ex *Iſidori Etymol. lib. 1. cap. 11.* deſumpſit. Vbi diſtinctè admodum Iſidorus loquitur. Ita ut veterum hac de re in ſpeciem pugnancia loca fortasſe inde ſint concilianda. Si hoc unicum tantum animadverterimus, quod *Perſanij Philargyri* nomen meritò de mendo ſuſpectum eſt habendum. Et ut cognomen quidem *Philargyri* habuiſſe non dubitamus, ita *Perſennius* ne an *Perennius* nominatus ſit, & quiſnam fuerit *enantiop*, donec olim fortasſe & alios quoque in melioris notæ ſcriptores hac de re mentionem facientes, inciderimus.

Ad pa-

Ad paginam. 7.

Quò verior patris Medicorum de artium longitudine, vitæque brevitate est querimonia: eò quoque mihi laus maior videtur eorum, qui & huius arte producendæ & illius brevi compendio addiscendæ omnis generis excogitavere strategemata. In quibus utique habenda & ea ratio, quæ veteribus à Græcis, hominibus certè acutissimis diligentissimisque orta, ad Latinos postea quoque tralata est: libros auctorum notis quibusdā ita consignandi, ut primo mox intuitu virtutes, vitia, aliaque notatu observatūque digna apparerent lectoribus. Cuius generis & ex quoq; fuere, quibus Platonis discipuli, cæterique scriptorum ipsius lectores olim libros eiusdem insignivere. Quarum extat quidem apud Diogenem Laërtium in vita ipsius, sic sat manifesta explicatio: sed cum libri vulgares nec exprimāt omnes, nec interpretes mentem auctoris sit assecutus, ex quo tamen Porta hunc in locum nonnulla transtulit: rem non ingratam ipsi lectoribusque nos facturos credidimus, si locum eum uti explendum interpretandumque ex alijs didicimus (*nimirum ex*

* Meminit obiter harū notarum quoque, sed ita ut rationem ipsarū nō admodum sibi perspectā fuisse innuat, vir aliqn doctiss. Bibliander, de ratione cōmuni omnīū linguar. p. 69. inf.

Aristoph. eiusdem scholiaste. Sophocle. Triclivio. Isidoro etymol. 1. cap. 10. Hortibōni notis Laërt. Fr. Sixto Senensē biblioth. sanct. lib. 3. P. Pichæo adversar. li. 2. c. 3. pag. 88. &c.)

animadversionibus hisce nostris infereremus. Hunc igitur id in modū faciundum iudicamus.

* Quoniam autem (inquit Laërtius) & notæ quædam libris ipsius Platonis adscriptæ sunt: de eisdem quoque nonnihil dicamus.

X Chi

X Chi apponitur elocutioni figurisque indicandis, atque adeò universim consuetæ Platonis usitatæque loquendi formæ (*est enim τὸ χαρακτήρως litera prima.*)

➤ Diple ad indicanda dogmata placitaque Platonis (*ἄνωλιν scilicet γραμμῇ: ad discrimen paragraphi: cuius apud veteres unica fuit transversa lineola.*)

X Chi utrinque punctis notatum ad selectiores quasque sententias verborumque ornatus.

➤ Diple punctis utrinque insignita, ad quorundam emendationes.

⚡ Obelus (hoc est verum) punctis utrinque notatus, ad superflua quæque jugulanda.

⊙ Antisigma (Sicilicū latini vocarint) utrinque puncto vallatum, scripturæ ad usus duplices & translationes.

⚡ Ceraunus (hoc est fulmen) ad Philosophiæ institutionem.

X Asteriscus (*hoc est stellula (quam veteres eo quo vides modo hic pictum: nos hodie * ita notamus)*) ad dogmatum convenientiam.

⚡ Obelus ad improbationem. Atque hætenus quidem Laërtius. Cæterum Aristarchi asteriscobolus, quem auctor affert ex Isidoro, hoc modo pingendus videtur X

Quod autem Chrisani mendosam retinet scripturam: eam nos doctis. ex Hortiboni notis in *χρησιμότης* & *χρησὶς* mutandam didicimus. Quamobrem & nota maiuscula quidem hæc erit **R** minuscula verò **r** Duz nimirum
T primæ

primæ τὸ χροσίσμα διὰ χροσίσ litteræ. A quo postremo & χρυσομαθῶν nominis origo. Cuiusmodi fuit ea Grammatica Procli, ex qua confectas διολογὰς patriarcha Photij, Andrea Schotti, Fridericus Sylburgij, virorum de literis quàm optimè meritum beneficio nuper editas habemus.

Cæterum, ut & id quoque obiter moneamus, eo in Fr. Sixti exemplari, quod nos habemus, quædam quoque mendæ hæere videntur, eo in loco lib. 3. ubi hac itidem de re pertractat. Id quod tamen accipiendum non videtur de scriptura Diavoli. Factum namque id veterum quorundam more: qui aut u aut hac nota v loco b quàm sæpissimè usi sunt. Quemadmodum in Callimachi editione veteri, pandectis, alijsque scriptoribus quàm plurimis videre est: notatque P. Merula super Enn. pag. 547. & 36. & 614. Bobare & Bovare absque discrimine: & pag. 617. Volga & Bulga. Et Iun. Philargyr. super Verg. Bucol. pag. 234. Vavius pro Bavius.

Ecciliseos quidem erratum typographicum est, cum postea in explicatione rectè scribatur ecclisfis.

Τὸ ὑψιλὸν ὑπογραμμῆν̄ omissam ὑπογραμμῆν̄ eodem refero.

Litteræ autem h in ypogrammeno omissio mori rudioris seculi eorum auctorum ex quibus transcripsit Fr. Sixtus tribuenda.

Diplos pro diplos scribendum, leve quidem: sed tamen monere quid prohibet?

Samech

Samech, & Patach literas Ebreæ linguæ duas nuncupandas periti eius nos docuere.

Obelos anostigmenos scribendus, hacque pingendus ratione

Limniseum Latinis fasciolam dici, ex doctissimi Camerarii comment. Nicephorianis didicimus. Hoc autem modo pingendum ex Hortibono.

Diplam denique de qua penultimo loco *ⲁⲓⲓⲣⲓⲡⲉⲣⲗⲁ* scribendam res ipsa dicat.

Ad pagin. 8.

Paragraphi nota, ut jam ante monuimus, apud Græcos veteres non nisi unica transversaque fuit lineola, uti eos apud auctores, quos supra adduximus, videre est. Cæterum sede Imperij Romani à Constantino Magno in Orientem tralata, orta que inde Iurisprudentia Græca: *διπλωτα* (id quod sæpè numero depræhendes in Basilicis) in jure nuncupata, indeque per primam eius dictionis literam significata, ex qua linguæ eius imperiti notam eam qua hodierna die utimur fecerint: audivisse me olim puto ex D. Gifanio: Digestorum aiebat apud veteres notam usitatam fuisse D, maiusculum linea trajecta confixum, hoc modo aut hoc cuiusmodi & nos ipsi quoque veteri in numismate quodam vidimus, extatque in vet. monumento Pet. Schotti ad S. Thomam Argentorat. & in vet. in script. Lips. unde post imperiti f duplex fecerint.

T 2 Ad

Ad pag. 9.

Notas eas, quib⁹ hodierna die utimur musicas, à Guidone omnes jam pueri sciunt inventas. Discrimen autem quo distant à veteribus, quarum nonnullas refert Boëthius non sat diligenter tamen depictas. omnes à typographo, ut teneamus, non puto inutile. Veteres namque notæ musicæ & phthongos, quas nos hodie voces nuncupamus, absque ullarum lineolarum seu cancellorû adiectione, aut clave ullo, itemque modum, genusque cantilenæ denotabant: hodiernæ verò diversum penitus quiddā, tempus nimirū tantummodo, nec id semper solæ, sed plerunq; non nisi aliorum signorum adiumento indicant. Hodiernæ tamen multò sunt pauciores quàm veteres: quarum numerus tandem ad 50. excrevit, uti ab Alypio (quem tamen integrū non habemus) præ cæteris plenissimè diligentissimèque fuerunt descriptæ.

Ad pag. 10.

De litera *Tbau* philosophantes legito *Io. Drus. Ebraic. quæst. pag. 14. & Ioan. Gorop. hieroglyph. 16. pag. 250. &c.*

Ad pag. 37. cap. 9.

Vt studiosi literarum linguæ Germanicæ imperiti, præter ea quæ alios apud auctores extant literarum hieroglyphicarum alia quoque habeant exempla: *ex Hen. Gualt. Riffij comment. Vitruvianis sequentia quatuor, quæ apud Latinos auctores me vidisse non memini, exscribere latinaque lingua explicare visum est. Eorum igitur primum hoc sese habet modo.*

En quo-

En quomodo veteres per literas hieroglyphicas, celebre illud ab alijs quoq; usurpatum reddidēre dictū: quo **CONCORDIA** (ea caduceo, seu anguibus circa caduceum plicatis ligatisq; indicata) quidē **RES PARVAS** (formicis significatas) **CRESCERE** (proportionē namque sic fat magnas factas vides:) **DISCORDIA** (quam altera quidē in patera ignis, in altera verò aqua defusa denotat) verò **MAGNAS** (elephantis duobus discordiæ quoque in signum discerptis significatas) **DILABI** (quomodo enim consistere vivereque possint, hoc modo discerpti) admonemur.

Atque hoc quidem primum est quod diximus Exemplum: sequitur II.

T 3

Cuius

Cuius hæc est interpretatio. IMPERII (en
 aquilam avium regem) TENACISSIMUM
 VINCULUM (id anchora funisque eiusdem, &
 vinculum seu *πλεον*, ut Græci nuncupant, osten-
 dit) MILITARIS (miles sat aperto huic rei in-
 dicio) PRUDENTIA (Anguem namque pru-
 dentia notam esse omnes novimus. Aut certè
 ut ego malim, Imperij tenacissimum vinculum
 fortitudo & prudentia.

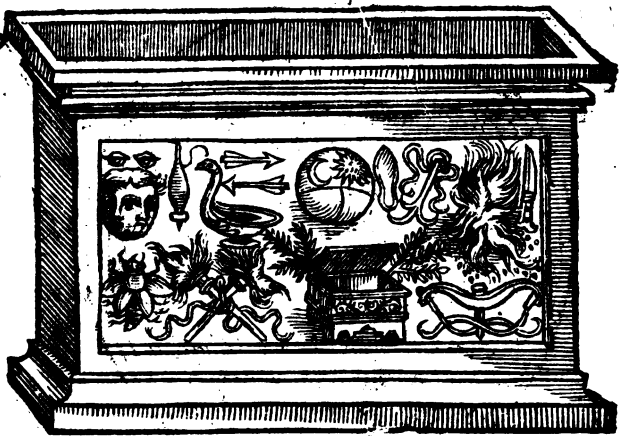
Tertium exemplum est id quod sequitur,
 hocque explicandum modo,

DIVI

DIVI (oculo id indicatur, uti monet Pierius)
IULII (cum namq; eam per stellam crinitam,
 quæ post obitum ipsius apparuit, significatum
 superstitione ethnica, nimiaque eius temporis
 adulatione vulgò creditum dictumque ex hi-
 storijs novimus) **VICTORIARVM** (palmam
 victoriæ signum esse ut multis moneamus non
 est opus) **ET SPOLIORVM** (ea depicta vides)
COPIOSISSIMVM (en copiar cornu utrinque ap-
 positi significatione) **TROPHAEVM** (Id quod
 sat manifesta pictura expressum est.

Quartum denique exemplum à Riffio alla-
 tum hoc est, petatum ex tumulis Ro. uti videre
 est apud Georg. Fabric. antiq. lib. pag. 201.

DIS (oculis duobus significatis) **MANIBVS**
 (bicipitium vim eam habere monet Pierius)
MORS (fusi Parcarum filii abrupti significatio
 propria) **VITÆ** (simpuvio aqua, qua sine vivi
 non potest, pleno subindicatæ) **CONTRARIA**
 (telum namq; telo contraria ratione collocatū
 vides) **ET VELOCISSIMA** (eisdē telis id notatū
 puto) **CUNCTA** (rerū hic apparet universitatis
 vulgò apud veteres usitata effigies) **CALCAT**
SUPPEDITAT (id enim innuit calceamenti so-
 lea) **RAPIT** (uncus non aliæ rei significandæ)
CONSUMIT (ignis nimirū instar) **DISSOLVIT**
 (ita enim nodi aliaque solent cultro) **MED-**
LITE (apis indicio) **MUTVO STRICTIM ET**
ARDENTER AMANTES (faces duæ artissi-
 simè colligatæ ardentesque hanc in rem quid
 possint monitu non est opus) **DVOS** (id
 duobus cypressi ramis ut & obitum fortasse
 significari

significari suspicor) CONIVNxit hic (arce id vt præster proprium, sive malimus dicere, continet hic) EXTINCTOS. Quam sagittæ interpretationem puto.

Ad pag. 39.

Quod de Cimeris tradit Porta, quos *Timbres* Casabon. ad Sueton. pa. 22. Galli, Germani *Seregeter* vocant, quibus exorantur cassides ijs in decursibus quæ hastiludia vulgò dicuntur, vnde post quoque res ad familiarum insignia tralata antiquissimæ videtur originis. Si namque rectè memini, Proteus Rex Aegypti antiquissimus inde à Poëtis omnes aliarum rerum in formas mutatus fingitur: quod & speciei apud suos augustioris reddendæ causâ, & hostibus terribioris, modò hanc, modò verò rem illam effigiemvè capiti imposuerit. Et de more propemodum consimili Gallorum veterum in militiam proficiscentiam Diod. Siculus testatur. Idemque de signiferis Romanis extat apud Vegetium. *

Ad pag. eandem.

Quod de clypeis refert auctor, id Herodotus Carum perhibet inventum. Cæterum vt & alia quoque nonnulla addamus exempla: Anubim canem gestasse, Macedonem verò lupum, scribit Diod. Sicul. lib. 1. Aristomenem autem Messeniorum regem, aquilam alis pasis, Pausan. et Virgil. Aventinum Herculis F. clypeum & insigne paternum 100. angues cinctamque serpentib. hydram AENEID. lib. 7. Valer. Flacc. Argonaut. 6. versu 53. & sequentibus. Persæ phalangem vniuersam fulminis effigiem: vt &

T 5 Persen

Perfen ipsum duos præterea dracones anratos, qui linguis inter sese obversis gemmam mediâ momorderint. Id autem quod de phalange tota scribit, vsurpatum postea quoque restantur auctores per singulas cohortes ab Romanis, rei bellicæ peritissimis, egregijsque disciplinæ militaris cultoribus. Vnde & cæteris in causis incrementi ipsorum hæc quoque non fuit minima; vt & nostra ætate eiusdem neglectio apud eos qui bella gerere conantur decrementi eversioisque, me quidem iudice. Sed hæc *ἀνίστασθαι*. De Rom. hac in re more legatur *Stevrich. super Veget. de re milit. lib. 1. cap. 23. & lib. 2. cap. 2. & Onuph. Panina. Caesarib. & Io. Pier. Hieroglyph.* apud quæ vt & in noticia Imp. Rom. multa extant vivaque exempla. *Et Iust. Lips. de mor. lit. Ro. lib. 3. dial. 2. & analect.*

Ad pag. 40.

Exemplū Pompeij ad annulos pertinet signatorios: quem tamen Sullæ more tria gestasse tropæa scribit Dio Cass. lib. 42. Vt & C. Iulium Cæs. Venèrem armatam lib. 43. & 51. Augustū sphingem primò, post verò, vt & sequentes Imperatores omnes, imaginem suam, Galbarn quoque canem è navis prora prospectantem. Plin. Iun. quadriga in sigillo vsus dicitur. *De qua vt et alijs hac pertinentibus Iurec. ad Symmachi li. 2. ep. 12.*

Ad pag. 46.

Bedæ locus quem auctor allegat, in lib. ipsius de natura rerum cap. 1. extat. Eademq; de re explicat quoq; *Io. Pier. Valer. Hieroglyph. lib. 37. pag. 268. & Cel. Rhodig. lect. antiq. 12. cap. 43. & Lit. Girald. dial.*

8. ✱

1. & Math. Hoff. eruditissimo in libello de emendat. numerat. cap. 8. Attingit quoq. Petr. Ramus arithmetica.

Ad pag 54.

Scytala cuiusmodi fuerit, præter Agelliū ab auctore & Plut. in vita Lysand. à Glauburg. sup Trithem, quoq. allegatū, & Anson ad Paulin. ep. 23. vers. 28.

Vel Lacedæmoniam scytalem imitare, libelli

Segmina pergæi tereti circumdata ligno,

Perpetuo inscribens versu, quod de inde solutus

Non respondentes rebus dedit ordine formas,

Donec consimilis ligni replicetur in orbem.

Ex recentioribus explicat. Nic. Gerbel. in descript.

Græc. lib. 6 pa. 259. Io. Mercer. opin. lib. 1. cap. 12. & Car-

dan. de varietate rerū lib. 12. & Io. Lonic. super Pindar.

olymp. ed. 6. pag. 132. Vbi tamen in quibuscūq. mā-

gnopere errat. & Georg. Piñor. philolog. 2. ca p. 11. &

Brech. et de arte bombardica: ex quo etiam sequen-

tis delineationis occasionem desumpimus.

Vnde autem Trithemius sua habeat: de Archimede, qui consimili ratione usus sit, mihi incognitū fateor. Idem fortasse & doctiss. Glauburgio accidit, qui locum non annotavit. Ac sane nime fallat conjectura, memoria lapsum Trithemium iudico, qui id quod paulò aliter de Spartanis annotatū legit, Archimedi ea ratione tribuit.

Ad pag. 60.

Caligas auctor hoc: in loco nominare videtur, ut vulgò solent, quæ scemotalia potius sunt dicenda. Caligæ rursusq. nil aliud sunt quàm calceamenta

menta militaria. Vt jam ante monuerunt *Barn. Briffon. set. antiq. 2. cap. 5. l. Druf. miscell. cent. 1. cap. 69. Isac. Casaub. super Theophr. charact. pag. 68. & ad Sueton. pag. 160. Videantur & act. Apost. cap. 12. vers. 8. & Grego. Turon. lib. 6. num. 31.*

Ad pag. 131.

In exemplo huius paginae aut arena mihi haeret, aut ira scribendum est.

Iapox...fl...m..f..i..o..q...m..a..t...t....u...oo.ab.
et.....e..e..l'c....e....l..o..eo.m....r....n...r.ax..o..
b.i...q...i..c..g...hm..o..p..q..a..b..d..oa..a..f..u...l..n..o..
t.c..b..e...a..r..q..p.....r..d..e..d..ri..f..t...d...m..e..d..o..q..
x..z....u...f..u...i..l.....o...e..ba....p..ft..co..x..l..
..n..g..hfl...g....h....n....q..a..d..t..g..i...o..et.

Atque huc usque & seq. quoq; pag. exemplum deducendum, siquidem huic convenire debet, aut verò & vitia præcedentis emendanda, & intra pauciora comprehendi dicendum.

TABV.

**TABVLAE, SVMMAM EORVM QVAE
in praecedentibus libris tractantur,
continentes.**

**CRYPTO-
M E-
NY-
TICE**
à Ports
dua-
bus
expli-
catur
parti-
bus.

1.
Protheo-
ria. quæ
confistit
in his
tribus

1. Literarum occultarum seu furtivarum defini-
tione lib. 1. cap. 1.

1. Occul-
tatio re-
rū qua-
rūdam.
Cuius-
modi
sunt

1. Sacrz. Quo pertinent lit-
hieroglyph. lib. 1. ca. 2. & 9.
2. Ad scientias occultas perti-
nentes.

3. Gra-
ves aliz
Cuius-
modi
sunt

1. Ob-
sidio { 1. Vrbū.
2. Aratū.
neq. &c.

2. Pontificiorū co-
mixtionū suffragia.
3. Magnatum do-
mo absensium.

2. Fine
quo li-
terarū
hoc ge-
nere v-
timur.
Est au-
tem du-
plex.

2. Scri-
bēdi cō-
pendiū
li. 1. ca.
1. & 3.
Sūt aut
eā ad rē
vī vete-
res.

1. Notis
peculia-
ribus li.
1. c. 3. &
12. Idē;
aut in
1. Siglis
seu pri-
mis di-
ctionū
literis.

1. Senatu.

2. Scholis.

3. Convivijs.

4. Libris aucto-
rum legendis.

5. Iurisformulis.

6. Astrologia.

7. Chymicis.

8. Musicis.

9. Arte militati.

3. Utilitate, necessitateque de qua lib. 1. cap. 4.

2. Tractatione ipsa: de qua in sequent. Tabul.

In

In tra-
diti-
one hu-
ius ar-
tis agi
surpar-
tiam de

1. Signifi-
cacio-
ne oc-
cultz.
Ad q̃
instru-
endā
perpē-
dendā
sunt
ea

2. Quib.
fit lit.
cap. 5.
vbi
rursus
perpē-
dendā
hzc
duo

1. Signo-
rū qui
bus in
terdū
hāc in-
rē uti-
mur
diver-
ficas.
Sunt
enim
signa
quēdā

2. Signi-
ficādi
discri-
mē.D.

2. per quz
fit. E.

1. Voca-
lia. Cu-
ius ge-
neris
sunt

2. Semi-
voca-
lia Cu-
ius mo-
di sūt

3. Muta
Eaq;
aut

1. Schema
ta de qb
pa. 17. &
sequen.
puta
2. Lingua-
rum
1. *ferētes* seu
peregrin. p. 24.
2. Confusio.

3. Verborum picturarum-
que permistio.
4. Linguarum innovatio,
seu vt Germani vocant
lingua erythroclitica.
5. Sylla-
barum. { 1. Transpositio.
2. Interpositio.
3. Paragoge.

1. Campanz.
2. Lyrz.
3. Buccinz.
4. Tormenta bellica.
5. Ictus parietum &c.

1. Aspecta-
bilia. { 1. Animata-
rum. A.
Rerū aut 2. Inanimata-
rum. B.
2. Inadspectabilia, quz
cerni non possunt nisi arte
adhibita. De quibus lib.
1. cap. 15. C.

2. Enodatione seu interpretatione significationis occultz. De
qua locis quibusdam lib. 1. & integro. 3. & 4.

A In

A
In fin-
gus
adspe-
ctabi-
libus
rerum
animarum
est ge-
stus cor-
poris
huma-
ni

2
Solius
eiusdē
que
partis
puta.

1. Capitis
2. Collis
3. Humerorum.
4. Manuū
li. i. c. 7.
ubi hi
modi

1. Positus.
2. Nutus.
3. Vultus.
4. Partium certarum
habitus puta.

1. Gestus iidem
quibus exprimen-
tur & numeri

2. Contactus earum partium, quarum no-
mina ab ea incipiunt litera, quam expri-
mere volumus.
3. Intinctio digitorum in liquidum quid-
dam, velutque aliud agendo perscriptis
ijs quas volumus literis.

2. Alijs quoq; adhibitis rebus de quo lib. 1. ca. 8.

1. Oculorum.
2. Superciliorum.
3. Frontis.
4. Genarum.
5. Narium.
6. Labiorum.

1. Latini
2. Græci
Hæc dacty-
logia nun-
cupant.

B
Sigas
adspe-
ctabilia
rerum
inani-
matarū,
Fiūt aut

1. Pi-
ctura.

1. Literarum hieroglyphicarū, de quib. li. i. c. 1. & 9.
2. Armorum, unde orta sunt familiarum insignia.

3. Quas exornantur.

4. Vexillorum.
5. Edificiorum.

6. Operum reliquorū.

1. Parietes.
2. Peristromata.
3. Lacunaria.
4. Fores.
5. Clypei.
6. Equū capiea in hastiludijs.

2. Noctu. Igne nimirum de quo
lib. 1. cap. 10. idque aut ex

3 Interdiu :
puta,

Pul-
vere
Fu-
mo.

4. Noctu item, sed lumi-
nibus literis distributis
aut

1. Qua-
drifa-
riam.
2. Bifa-
riam.

1. Composito.

2. Impro-
vifo quo
tiescūq;
postula-
rit neces-
sitas. Et
literis al-
phabeti
distribu-
tis aut

1. Bifariam,

2. Trifariam,

3. Quadrifa-
riam, &c.

Vide In sequenti pagina continuationem huius tabulæ

s. macrum

5. Manuū
gestu: de
quo su-
pra. pa. 30.
& 44.
6. Sculptu-
ra

1. Annulorum
signatorio-
rum.

2. Numisma-
tum, &c.

1. Scytala laconica lib.
1. cap. 13. & cap. 14.

1. Scribendi
modo cuius
generis

2. Tabulæ post scriptio-
nem ceratæ.

7. Scriptura
cuius intri-
catione nasci-
tur aut ex

3. Caput nunciij stigma-
tis inustum, &c.

2. Literarum perplexitate F.

F.
Litera-
rum
perple-
xitas
est aut

Veteribus vñtata:
de qua lib. 1. cap.
3. & 13. Eaque aut

Artis & scientiæ: po-
sita nimirū loco eius
qua vti cupimus lite-
ræ ordine ipsam con-
sequente

1. Quar-
ta.
2. Secun-
da &c.

1. Sigla ab Iurecon-
sultis propriè dicta li-
1. cap. 13.

Notæ. Ex
que aut

2. Notæ propriè di-
ctæ à Iureconsultis, de
quibus Iac. Cuiac. ob-
serv. 12. cap. ult. &
Ioan. Trithem. po-
lygr. lib. 6.

2. A recentioribus excogitata: de
qua sub literis D. G. H. I.

C In signis

C
In signis
mutis
inadspe-
ctabili-
bus hoc
notādū
est di-
scrimē,
à medi-
is iis de-
sumptū
que se-
ctionē
ipsoꝝ,
cōsequi-
mur, &
quædā
ita scri-
buntur
ut legi
nō pos-
sint, nisi

1. Attra nocte. 1. Id quod fit per aquam stillatitiam.
 1. Nitedularum.
 2. Ligni salicis aqua putrefacti.
2. Affectione aut conspersio-
ne pulveris aut pollinis cu-
juspiam. Idque aut in
 1. Mali
Citrii
aut
medici.
 2. Cæpe.
 3. Cujusvis alterius pomi
(utputo) acris,
 4. Cerasorum.
 5. Cyclamini.
 6. Fructuum aliorum.
3. Igne
adhibi-
to. Id
quod
fit aut
 1. Humē
ti succo.
 2. Sale Ammoniaco.
4. Combusta papyro. Id quod fit aut per
 1. Gummi.
 2. Salem quemvis.
 3. Calcem.
5. Char-
ta im-
mersa
in
 1. Pu-
ram.
 2. Cer-
to mo-
do pa-
ratam
 2. Vinum certo
modo paratū.
6. Aqua hydrargyri affusa.
7. Charta certo modo deterfa.
8. Lumine interposito.
 1. Siderum.
 2. Candelæ.
9. Dersa papyro.
10. Ovo vel tōsto vel cocto.

1. Cute cor-
poris humani
quod genus
dermaticon
nuncupant.

Fit
que
aut

1. Aceto
2. Vrina
3. Adipe
4. Sæpo
5. Pin-
guedi-
ne.
6. Gum-
mi.

1. Aqua
alumi-
nosa.

Genus hoc
hyphasma-
ticon, aut ut
alii hyphal-
maticon vo-
cant.

Scribi-
tur au-
tē aut

V

1. Literarū
mutatio.

1. Ordine, sitque aut
2. Figurz.
3. Potestate.

1. Transpositione.
2. Interpositione.
3. Paragoge.

de quibus
pag. 26.

D. Dis-
crimen
signifi-
candi
eorum
quibus
fit oc-
cultā si-
gnifica-
tio, de-
sumitur
aut ab

Interpretationis facilitate aut difficultate. Sunt enim modi quidam

1. Faci-
liores,
qui ni-
mirum
fiunt
aut

1. Col-
loca-
tio-
nis di-
verfi-
tate
puta
aut

1. Li-
tera-
rum.

1. Trans-
positio-
nelib. 2.
ca. 2. Fit
aut pli-
neas aut

1. Alternas.

2. Quaternas mo-
dō, modō verō & quater-
ternas & modō a
fronte, modō a
tergo.

2. Diffi-
ciliores
de qui-
bus vi-
de lite-
ram
G.

2. No-
tis vul-
gari-
bus de
quib.
lib. 2.
cap. 4.

2. Di-
ctio-
num

2. In-
terpo-
sitione,
Eaque
aut

1. Simpliciores, de quilibet
cap. 2 & 14 pag. 97.

1. Paulō simpliciore.

2. Per ἀντιστάσεις.

3. Ita

ut sin-
gula
q̄ ve-
rā sen-
tentiā
perfici-
unt

1. Lite-
ræ &c.

2. cupēt
dicti
onū.

3. Sylla-
bzoc

eupēt
dicti
onū

1. Initium

2. occultū

3. cau-
sam

adhi-
bita-
rum.

1. Initium

2. Medium

3. Finē.

1. Clavem
Idq; aut
per

1. Literas lib. 2.
cap. 15.

2. Numeros.

3. Puncta pag. 125.

2. Tabellam peculiarem de qua lib. 2. cap. 16.

3. Summē
difficiles
qui fiunt
aut per

4. Planē inexplicabiles omnique doli suspitione carentes, de qui-
bus litera H.

H Mod

H
Modi difficili-
oribus rursus fi-
unt autra-
tione

1. Sim-
plici.

1. Omni-
nò, de
qua

Conficienda lib. 2. cap. 5.
Enodanda lib. 3. cap. 4.

Conficien-
da lib. 2.
cap. 6.

Dictio-
num

1. Continuatio-
nem seu confi-
norum confu-
sionem: de qua

Enodanda
lib. 3. ca-
pite 9.

2. Distinctione
perversam: de
qua

Conficien-
da lib. 2.
cap. 9.

Litera-
rum

3. Otiosarum ad-
jectionem, de
qua

Enodanda
lib. 3. cap. 1.

4. Superfluarum detractio-
nem.

Conficien-
da lib. 2. c. 9.

Enodanda
lib. 3. ca. 12.

5. Brevitatem verborum aut scitarum.

6. Regularum Grammaticarum negle-
ctionem.

7. Earum figurarum quibus literæ ex,
quarum usus crebrior est, significantur
multiplicationem.

Dictionum.

8. Monosyllabarum
evitacionem.

9. Earundem evitaram
repetitionem.

10. Intercisionem nota-
rumq; inserpcionem.

11. Sigla seu literas singulas integrarum
dictionum loco positas.

12. Dictionum decurtationem, &c.

atio
intri-
catior
modo
rum
diffi-
cilio-
rū fit
aut
per

Retulas
seu orbi-
culos,
de quib.
li. 2. c. 7.

Fitque
rursum
literarū
ordine
aut

2. Qua-
dratum
cancel-
latū ne-
tisq; to-
tidem
quot &
literis.

1. 2. c. 11.
3. Or-
thogo-
nia seu
quadrā-
gula,
quæ ra-
tio con-
ficitur
aut

4. Quadratum aliud
quod fit aut

5. Tabulas gradibus
formatas.

6. Literarum rariorem interpositionem. pag. 121.

7. *Ἀνταρχεῖαν* prioribus solentiorum. pag. cad.

8. Puncta. ibid.

1. Recto idque rursus ratione aut

1. Simpliciore. Id-
que collocatis cha-
racteribus ignotis
in rotula.

2. Invertitore. Id quod fit aut

2. Per-
verso

1. Absq;
tabellæ
applica-
tione. Id.
que lite-
ris non
pluribus
quam

2. Per tabellæ peculiaris applicationem. pag. 122.

1. Scripto continuato seu
confusis dictionum con-
finis de cujus

2. Ociosarū cha-
racterū objectio-
ne. Idque vel

3. Ro-
tula

1. Pro-
mota
per
spacia

1. Quin-
que li.
2. c. 12.

2. Circum-
lata in

2. Quatuor.

3. Tribus.

1. Mobili, de
qua

2. Immobili.

Conficienda.
lib. 3. cap. 7

Enodanda
lib. 3. cap. 15.

Conjunctione
lib. 2. cap. 10.

Enodatione
lib. 3. cap. 18.

1. Intra rotulā de cujus
enodatione lib. 3. ca. 20.

2. Extra rotulam: de cu-
jus enod. lib. 3. cap. 21.

1. Singula, ut ha-
tenus in iis quos descrip-
sit mo-
dis factum.

2. Complura, puta bi-
na, terna, &c.

Dexteram, ut ha-
tenus factum:
Vel sinistram.

H Mod

H
Modi planè
inexplicabi-
les omniq;
doli suspi-
cione ca-
rentes fiunt
aut modis

I.
Singulis: pu-
ta aut

- I.
 1. Similitudine rerum aut
 1. Abditarum, aut ex scientiis ar-
tibusque gravionibus desumpta-
rum, de quo lib. 2. cap. 17.
 2. Familiarium, necessarium,
& alioquin faciliorem. pag. 134.
 2. Dictionibus integris signi-
ficatis unica tantum
 3. Consimilium rerum com-
memoratione.
 4. Verbis alijs certo ex scriptore hanc in rem cer-
to modo depromptis, de qua pag. 135.
 5. Per bracteam perforatam lib. 2. cap. 18.
 6. Per chartam
 1. Pellucidam
 1. Oleo.
 2. Cera.
 2. Stylo compunctam.
 3. Circino dimetitur spacijs
conveniente in scriptam.
 7. Singulis literis per singulas alias hanc ad rem
aptas dictiones certo modo expressis, lib. 1. ca-
pite 19.

Compluribus variè inter sese junctis & permixtis, lib. 2. cap. 20.

V 3

1. Viridis incisus cortex, &c.

Ligni

1. Mater-
nes. in
qua hu-
jusmo-
di occu-
rantur
scripta
l. 2. c. 21.
Cujus
generis
sunt

3. Ovum.

4. Marmor.

5. Pomum: Inque eo aut

6. Placenta.

7. Lepus exenteratus.

8. Indumentorum latebræ
cujusmodi sunt.

9. Vaginarum interiora.

10. Cutis humana lib. 1. c. 15.

11. Stigmata in nuncii capite impressa.

12. Canis viscera.

1. Scheda inclusa.

2. Literis ipsis incisus.

1. Fasciæ quibus ve-
teres sinum collectū
astrungebant.

2. Calceamenta

3. Baltheus.

E
Ea per
quæ fit
signifi-
catio
occulta
triplicis
sunt ge-
neris
puta

2. Tabellarius per quem transmittuntur. Habitu nimirum mutato in

1. Venatoris.

2. Animantis cujuspiam.

3. Mendici, &c.

3. Iter per
quod fit
transmis-
sio. Cu-
jusmodi
est

Mare aut

flumina.

Idq; aut

per

per

per

1. Urinatores, laminis plumbeis litera-
rum loco brachiis circumligatis.2. Milites aut alios quosvis super utri-
bus colligatis per mare aut flumina
directos.

Aër.

Idq;

rur-

sum

aut

aut

per

Sagit-

tas

Idque

aut

aut

per

1.
Charta circa pedestes orū ligata2.
In telū ipsum inscriptis3.
Aut telum alligatis.Aves quæ ire redireq; so-
lent. Cujusmodi sunt.

1. Columbæ,

2. Hirundines.

3. Cornices.

FINIS TABVLARVM.

JOAN

JOANNIS BAPTISTÆ
PORTÆ NEAPOLITANI DE
FURTIVIS LITERARUM
Notis,

LIBER QUINTUS.

PROOEMIUM.

I*AM ad ultimum devenimus
est, postquam supra quomodo
furtiva scripta componan-
tur, & interpretentur satis
superq. à nobis est pertracta-
tum, sequitur ut eos scribendi
modos describamus, qui non solum omnium
interpretum inquisitionem, & diligentiam
frustrantur, sed ne quidem furtivorū scripto-
rum tantillum suspicionis relinquunt, & prius
eos prosequemur, qui quidem verborum
velamento obducti, interpretem
artificiosa interpretatione
deiciunt.*

CAPUT I.

*Occultâ literarum transpositione aliter
sine suspitione interpretem deludi
posse.*

ALiquos ab antiquis descriptos modos afferemus, cum nullæ certæ præceptiones afferri possint, ut si quis in hanc formam ludere velit, eos imitetur.

Extat igitur Francisci Petrarchæ quædam epistola non inartificiofa, quæ si ritè legatur, laudat, beneq; ominatur, si verò præposterè legatur, vituperat, maleq; ominatur, quæ quia jucunditate non caret, huc adducere non pigebit.

Jucunda ipsa fœlicitate, lætisq; iisdem successibus te prosperis potiturum, nunquam qualibet te passurum adversa, probata re, vera fide & operibus, amice non fecte, vir intimis affectibus gestio: ac jugiter Deum oro. Prolongentur dies tui, nec tibi sit vita brevis. Divitiis affluas: neque careas ergo cunctis optatis: debita quæpiam hæc tuæ virtuti non vitiis, conversus ad commendationes tui; promere volui stylo sonante dispositus fidelitatis in tuas laudes, non jurgia criminandum: si quid fuerit tegens de tui rubore, pandens tua tamen egregia, non infima opera prædicanda. Cognovi te moribus perfectum in cunctis quadruplici virtutum cardinalium radio: absque vitiorum maculis aspersum sic jugiter extitisse. Virtutum ipsarum ordinem servandum non jam præposterandum ideo duxi: singula ordinata in te facere, quoniam
semper

semper novi. Probaste providum in futuris, caves
semper pericula: neque prospera fortunæ nixu a-
nimi complecteris. Disposita in te præsentia: toler-
ti, non segni studio certa in actibus tuis osten-
dis: compositum hic animum, nonq; rudem effe-
ctibus monstras. Amplectenda sunt utique: non a-
spernenda operum tuorum gesta, probanda re ipsa
exemplorum veterum illustrium memorem: non
excorde: nanq; re fuisse prorsus & esse homines
proclamant prompta, non disgregata memoria.
Tribus itaque temporibus tuus animus manet di-
spensantibus in singulis: prudentia omni, ac peri-
tia rerum absque cordis ignorantia, quorumcun-
que naturaliter insita tibi dilectam te justiciam in
judicando foves: præmia bona non supplicia justis:
iniquis pœnarum discrimina, non coronas dudum
tribuere didicisti. Veritati similis: abdicatis tibi
flagitiis, reddis hominibus omnibus sua: non piger,
aut iniquissimus censor: servans dubio procul mi-
sericordiam in severis: & pietatē in rigoribus sem-
per tuis cedens, ex animo clementi in adjectioni-
busq; pœnarum: Donator liberalis, nemini parcus,
largitor munificus, non avarus. Execraris vitia, nō
virtutes, mores honestissimos insectaris. Honestū,
nilq; penitus est iniquum, quod operaris, & bonos
sequeris per omne tempus prius in consiliis, justus
in operibus omnibus tuis. Constantem in animo
te certē noti ferunt, felici statu humiliari, non
exaltari adversus eventibus fortem, non depres-
sum te reddere. Fortitudinem ac virtutem omni-
bus temporibus invincibilem sic servans agnosce-
ris. Declamaris animo probo, re vera, fama que
publica longa nimis, non trepidus, fervidus, non

remissus, strenuus, non vecors. Diceris apparere sancta modestia, gastrimargia fungeris. Castimonia, rejecta lascivia delectaris. Temperatum in verbis, & actibus, cibus, & potibus. Te die ac nocte morum tuorum, ac vitæ experti manifestius attestantur. Deo atque hominibus grata in omnibus opera tua patent. Meditaris non jugiter quodque nefas, & pereas anima mala nece. Fœlicem in gradibus singulis dicere malim reprobandum, te consona veritate perspicua cunctis nota regno dignissimum, indignissimum rure. Cunctis notoria.

At si retrogradè legatur, revolutò ordine, ab ultimo ad primum, & aliter punctis interstincta, iisdem verbis contraria dicet, ut in sequenti videre licet.

Jugiter Deum oro, ac gestio affectibus, vir fide, non amice, operibus & fide, vera re probare, adversa quælibet te passurum, nunquam te potiturum prosperis successibus, iisdemque lætis, fœlicitate ipsa jucunda. Tibi sit vita brevis, nec tui dies prolongentur, careas ergo cunctis optatis, neque affluas divitiis, non virtuti tuæ præmia debita. Criminandum jurgia, nō laudes tuæ infidelitatis, dispositus sonante stylo volui promere conversus ad commendationem tui, prædicanda tua opera infima, non tantum egregia tua pandens, rubore tui detegens si quid fuerit. Cognovite sic jugiter extitisse aspersum maculis vitiorum, absq; quadruplici radio cardinalium virtutum, cunctis moribus imperfectum: quoniam semper novi te facere inordinata singula, ideo duxi præposterandū fam, non servare ordinem ipsarum virtutum. Cōplectens animi nixu fortunæ prospera, neque pericula

ricula semper caves, futuris te improvidū probas. Monstras effectibus rudem, nonq; compositum, ostendis tuis actibus incerta, studio segni, non solerti præsentia in te disposita. Disgregata memoria non prompta proclamant homines esse, & te nanque prorsus fuisse, excordem, non memorem illustrium veterū exemplorum, re ipsa probanda, gesta tuorum operum aspernenda, non cuiq; sunt amplectanda: dudum didicisti tribuere coronas, non discrimina pœnarum iniquis, justis supplicia, nec præmia, foves in judicando injustitiam te dilectam, tibi insita naturaliter quorumcunque ignorantia cordis, absque rerum peritia, ac omni prudentia, tribus itaque temporibus tuus manet animus in dispositus singulis. Pœnarum adjectionibus inclementi animo excedens, tuis semper rigoribus impietatem, & in severis misericordiam proculdubio servans, censor iniquissimus, aut piger, non sua omnibus hominibus reddis, flagitiis tibi abdicatis similis veritati, Avarus, non munificus, largitor parcus, nemini liberalis donator. Sectaris inhonestissimos mores, virtutes non vitia execraris. Quod optaris, iniquum, nihilque penitus honestum. Omnibus tuis operibus injustus, cōsiliis impius, per omne tempus persequeris bonos, & justos. Inconstantem animo te certe noti te ferunt, te reddere depressum, non fortem in adversis ventibus, exaltari non humiliari in sælici statu. Apparere diceris vecors, non fortis, remissus, non fervidus, trepidus, non longanimus, publica fama, re vera, animo probo declamaris. Fungaris gastrimargia, pulsa modestia sancta, delecta lascivia, rejecta castimonia. Manifestius attestantur
experti

expertī vitæ, actūorum morū nocte ac die, cibis & potibus, à cibis & verbis intemperatum. Patient tua opera omnibus ingrata hominibus, atque Deo. Mala nece anima pereas, nam nefas quodq; meditaris. Cunctis notoria te dignissimum rure, indignissimum regno, nota cunctis perspicua veritate consona, reprobandum te malim dicere singulis diebus infœlicem.

Athenæus introducit mulierem ventris crepitum obscure describentem, hoc modo.

Gravida sūe quidē ō mulieres, sed pudor placet,

Vestris literis fœtus nomen ostendam.

Recta, longaq; litera est, ex ejus medio

Adfistit parva, utrinque supina,

Deinde circulus, cui duo breves sunt pedes.

Ait se fœtus gravidam, id est flatus distentam, futuri partus nomen Ψ A id est putrem ventris graveolemiā. Dum enim dicit recta, longaque linea est, & ejus medio adfistit parva utrinque supina Ψ depingit, deinde circulus, cui duo breves sunt pedes Ω , sed tertium elementum A deficit in textu. Sic etiam Euripides in Theseo absq; literis rudem pastorem introducit Thesei nomen describentem, hoc modo.

Literarum inscius ego naturā sum,

Figuras autem dicam, & manifesta indicia,

Circulus quidem veluti fune dimensus,

In cujus medio signum est evidens. Θ

In altero primum linea duæ,

Eas separat interjecta una alia. H

Tertium, capilli cinnus, tanquā advolatus. Σ

Quartū sane fuit una in rectum ducta linea, Ξ

Super qua transversa tres obnituntur:

Quintum

Quintum explicare haud expeditum est.

Linea astantes ab invicem dua

In unum amba concurrunt pedem.

Ultimum est omnino tertio simile.

Idem Agathon Tragicus in Telepho, illiteratus quidam Thesei nomen ita describebat.

Scriptura primordium umbilicatus in medio circulus:

Deinde recte regule dua, conjuncte simul:

Arcus scythico simile elementum tertium:

Post hoc tridens in obliquum jacens:

Exinde regule in unam coeuntes dua:

Quod tertium fuit, idem & ultimum.

Idem nomen describentem Theodectes Phaselites rusticum describentem introducit.

In scriptura primus fuit oculus in medio circulus,

Deinde regule dua mensura prorsus equales,

Quas per medium connectit transversa regula:

Tertio capillo in cinnum retorto simile:

Quartum deinde ut apparebat, obliquus tridens:

Quintum, equales magnitudine virge dua,

Quae amba in unum tendunt pedem:

Sextum, ut antea capilli cinnus.

De hac occultatione vide plura, supra lib. 2, cap. 3.

à Pag. 76. usque 80.

CAPUT II.

Quomodo sine suspitione scribere possimus, literis in medio, & principio dictionum occultatis.

POSSUNT & literæ significativæ in initio, secundo loco, medio, & variis dictionum locis abscondi,

abscondi, ut possunt etiam interpretem artificiosa fallere delusione: sed difficile admodum est orationem ita contexere & dictiones, ut suspicionem non ingerant, ut ad communem scribendi usum accommodentur, eaque contineant, quæ præsens tempus ferat, ut si sit tempus belli, de bellicis rebus, si de annonæ caritate, de annona contineat, ut si amico nunciare velimus, & literas in principio dictionum occultemus.

MAGIS ATQUE MAGIS BELLUM INGRAVESCIT, CIVITAS DEDITIONEM MOLITUR, ARX INCOLUMIS ADHUC, QUID FACIENDUM, NUNCIATO.

Maximas ago gratias juvenis scientissime, amantissimeq; tibi, qui veniens enunciaſti magnam alacritatem. Gavissus ipse sum benevolentia, & liberalitate Leonardi Veronensis merè intimi nostri germani. Re autē vera ero sine calamitate in tanta cordis jucunditate. Unde ipsum thesaurum amoris semper Deum exoro, divinamque individuum Trinitatem, ipsamq; opiferam nostram & matrem Mariam, opes, liberos, illustres titulos vobis tribuant. Antonius reverenter x. nonoq; Calendas Octobris Lovaniis, ut mihi ipse scripsit, afferre q; dixit honestam virorum catervam, qualem ipse neque duxisset facile à cognito initio eius nativitaris. Desideramus utique multum num valeas: nos eognosci ipsi à te oramus.

Sed ut magis scriptū occultemus, & facilius epistolam componamus, non omni dictionum initio significativam literam commitemus, sed una inani interposita, significativas interpellabimus, hoc modo.

Misericors

Misericors, atq; amabilis Deus, gaudium omnium in te sperantium: miserere animæ nostræ. Tibi soli, qui omnia vales, potes, & vivis, maxima sit auctoritas, laus, gloria, honor in sempiternum. Summa tui bonitas, amor, & misericordia liberet nos laboribus inferni, ut qui mundum tua ingenti potentia nullo labore gubernas, & regis, ne aspicias nostra vitia, miseras & peccata, sed tua caritate & ingenti pietate tuere è cælo, ne inspicias oculis ultionis & indignationis tetra commissa, atque errata, sed nobis delicta parce, & pie demonstra nobis iter, quo tuto ambulare ipsi possimus. Oramus matrem nostram purissimam, & tuam matrē Virginem Mariam, ut omni adversitate liberet nos, inducat nos tuto secum usque ad regnum tuum æternum, nostra recipiat parva xeniola, orationem, jejunia, eleemosynas, nostrasque devotiones, convertat nos omnes ad lucem æternam, ut nunquam maneamus cæci in tenebris, suscipiens miseras animas tuorum devotorum, & humilium miserorum, ut omnes conatus, ut quid facere videatur, tibi ipsi faciamus, deinde in fine vitæ ad regna cœlestia perveniamus in vitam æternam. Nunc reverenter Deum oramus, ut perpetuo maneamus cum nostro Creatore nunquam defecturo cœlesti, & in corpore animaque tecum tempore in omni.

Poterimus, ut imperscrutabilior sit techna, literas in secunda dictionis sede locare, & sic magis interpretem deludet, sed difficilius epistola componetur. Eadē quæ diximus, hoc modo celabimus; & si meliori forma componi poterat, quia hæc cursum scribimus, temporis brevitati indulgimus.

Ammianus Maranta ignorans historiam Aëdrubalis

balis Carthaginensis, atque aquiliferi sui Senonis, imperavit magno agmini sibi assignato, absq; lesione illius illuderet suum amicū. Tibi judico Agrippa armis paratus pugnare semper esto, ac dic Atilio acquiescat, nisi publicè virgas iterum patietur assiduas, adeò pœnis addictus, vindictæ, atq; rixæ: non enim peto amplius amari eo, illiusque filio. Cum irruunt jam urbē axiacam, tibi annuncio, ac commoneo, ultra rupem amoveto viros astu: nam adstricti cholera rumpent acriter aqueductum supra viam, unde affluent satis accumulatè limphæ, sed inde adducere nunquā imprudenter annues. Nunc indica accurate, sit faciendum attente vobis.

Eodem modo abscondi possunt in tertia dictio-
nis sede; quarta medio & fine: possumus & ab ultimis literis incipere, & retrogrado ordine progredi: possumus & ad rotam disponere, ut diximus, & literas dictionibus interferere. Sed hoc modo longiori epistola pauca verba complecteris, & his modis tota absolvitur Abbatis Tritemii Steganographia, ut in sua clavi continetur, ut tota his vulgaribus modis absolvatur, centum modis variando.

CAPUT III.

Quomodo syllabæ, in dictionibus abscondantur.

DOcuimus hucusque, quomodo literæ syllabis occultentur, nunc quomodo syllabæ in dictionibus, dicturi postea dictiones in oratione: Exemplum solum suffecturum judicavimus. Repetatur superior epistola cujus syllabæ in primis epistolæ dictionibus abscondantur.

Magni-

Magnificus Gismundus Atellanus, quæsit magistro Gisnesio Bellonenſi Lumellino inſigni Grammatico veniam, ſcitq; civium vigorem Taſſinum debellari, diruique timore omnium nêmorum, mori libertatem turbare. Arx in Colonia lubenter miſcetur, admonens hucusque quid faciant cives enumerati, dum nunc cito areſcit tota.

Poſſumus eodem modo, ut prius præcepimus dictiones interponere inter eas, quæ in initio ſignificativas gerunt, cum verò epiſtola interpretanda erit, illas intercalando, obſtruſum ſcriptum manifeſtum erit.

Magiſter meus Giſbertus Romanus attulit doctiſſimas quæſtiones philoſophicas Marii & Giſmundi noſtri Belifarîi Græci, luminum clariſſimorum internû patriæ, gravi ſtylo venuſtas, quoniam ſcit omnibus Ciceronianas poſſe videri. Unde Taſſoni tabellario demonſtrandas eſſe dixit, mitto tibi. Vos oro ut neminẽ intromittas moleſtum in libros Turboli, quia Arxileus mane incipere legere comœdias Plauti, lubet homini miſero excuſſiones admittere, quia hucusque ignorat quid ipſe faciat. Hodie Cicero eſt enatus Romæ, dum modo venias, nunquam in civitatem noſtram. Auſculta pro me Tobiam.

CAPUT III.

*Occultè ſcribendi modus, quo ſyllabarum
numerus literas ſine ſuſpicionẽ de-
monſtret.*

Eſt & alius ſine ſuſpicionẽ ſcribendi modus, in quo ſyllabarû numerus literas ſecretas oſten-

X

dit, id autem ita exequetur. Literas maximè usuales ab inutilibus separabimus, Sunt autem maximè usuales sexdecim, sine quibus conceptus minime scripto mādari potest, a c d e f g i l m n o p r s t u, Rejjicimus h, ut aspirationis notam: sic b, eius loco uti poterimus u, sic q, nam sua vice c uti poterimus: ut si quoniam scribendum sit, cuoniam scribemus, pro x, utemur c s, ut pro Alexandro. Alec-sandro notabimus, & pro Z. c s. Sed harū sexdecim literarū octo usitatissimæ sunt a e i o u s t r, reliquæ minus: quas inferius accōmodabimus, hoc modo.

a e i o u r s t
c d f g l m n p

Vt si usus inciderit inferioribus uti, superiores accipiemus semper earum vice, hoc modo, ut si scribendum sit.

PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM
VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSE-
RAM.

Nos superioribus literis pro subjectis utemur hoc exemplo.

tuosate viri uiter sar vesiar ut aiuctater is viuertater
asserar.

Hæc omnia elementa in solas, AB, converte-
mus per subjectam tabellam: nam inventa litera in
tabulæ corpore, sive in communi angulo, literas à
latere, & à fronte ordinatim accipiemus, primū quæ
à fronte, post quæ à latere sunt, ut in subjecta tabella.

aa	bb	ab	ba	
a	r	o	f	a
e	u	i	t	b

habbb

babbbbababaaaaababab, bbb a bbbba, abbbb-
 babbbab aabbba, baa aaa bba bbb aa bbaaa-
 bbaabbabbbbabaaaabbbbabbabaaabababbbba
 abbaabbb a bbbbb aa bbb a babaaabababbb
 aaaa baabaaaabbbba aaabba.

Has literas in significativas dictiones concinnabimus hoc pacto. Incipiendum est igitur à prima litera dictionis, quæ sit B: nam initio illa locata est nostri scripti, deinde quot erunt similes A, vel B totidem in syllabas dictionum absorbemus, ut si quatuor sunt B, dictionem quatuor syllabarum in scripto apponemus, ut Antonius, & si trium dominus, tali pacto, ut inter se continuam conficiant orationem & ordinatâ, ut nil in ea doli suspicemur. Sed quia hæc raptim, & cursim scribimus, nil curamus optimè concinnatam vobis proponere.

B. de Neapoli, non is, qui tulit meretrices, sed qui ex Cypro conducebat in Florentiam merces orientales, sed etiam qui ex urbe Romana in hanc regiunculam bona hæc portavit. Vnde jure optimo dignum judico dictis & honoribus præpore, & quod ex maximis in non minimas is jam venit labores, unde maximè auxit honores, & nobilibus, quoque plebeis, ut ex hoc fit perclarum, & in his multum laborat, quandoquidem non facit ex infantia virtutem honoratam. Vale jam.

CAPUT V.

Modus, quo apertarum literarum numerus per tertiam partem deducemus.

NOs sequenti præceptione literarum numerum describendarum per tertiam partem di-

minuere poterimus, hoc modo. Ubi enim occultum scriptum in octo vocales deduxerimus hoc modo.

TUOSATE VIRIVITER SAR VESIAR,
VT AIVITATER IS VIVERTATER ASSE-
RAR.

Per subjectam tabellam quatuor superiores li-
tera ponuntur: ut sunt inferiores cum E ponantur,
ut à superioribus dignoscantur.

a	i	o	u
e	r	f	t

VEVOOEAAVREE VIVIVIVEEEEIE OEAIE
VVEOEIAIE VVE AIVIVEA VEEEEIE IOE
VIVEE IEVEAVEEEEEIE AOE OE EE E OB
AIE.

His vocalibus consonantes literas interpone-
mus, ut melius poterit, nos ita præproperè accom-
modabimus, tu diucius immerando diligentius
concinnabis, ut congruentior sibi constet oratio.

Verum non possem nam vendere vivimus in
Venere die, donec Datienus esse poterit, à die vi-
vet animus, diversa ducet, & erit, dedit posse vi-
vere, dicet vere, nam querere die acno-

ste omne esse, nocte
ac die.

CAPUT

*Scribendi modus, quo literarum scripti numerus triplicato absconditum demons-
tret.*

Alterum & facilem ostendemus scribendi modum, & sine suspitione, in quo literarum apparentium numerus triplicato celatum absconderis erit paululum à superiori differens: nam ubi scriptum occultum in septem frequentissimas literas reduximus, ac demum illas in duos characteres, illos duos dimidiatis alphabeti characteribus ostendemus, iisque utemur, quibus magis in promptu subveniunt, ut ex iis completam orationem, & ordinatam componamus: & superius scriptum in duas similes scilicet, A, B, redactum, ut ostendimus. Exemplum.

PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM, UT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSERAM.

In duas literas A B ita reduximus.

babbbb a b a b a a a a b a b a b, bbb a bbbb a a bbbb
a bbbb a b a a bbb a, b a a a a b b a bbb a a b b a a a b b
a a a b b a. bbbb a b a a a b b b b a b b b a b a a b a a
bbb a a bbb a a bbb a b b b b b a a bbb a b a b a a b a b a a
bbb a a a b a a b a a a b b b a a a b b a.

Hunc nostrum alphabetum in duas partes dividemus, & quando A scribendum fuerit undecim superioribus characteribus uti poterimus, unum accipiendo, & ceteris, qui magis ad propositum veniet, & cum B scribendum occurrer, undecim inferioribus utemur, tandiu delendo, ac commodando, ac

in varias formas mutando, donec congrua, & consona proveniet oratio, hoc modo.

A | a | e | o | f | r | m | h | d | p | x | y

B | i | u | q | b | s | t | n | c | z | l | g

EPISTOLA OCCULTA.

Jovis sacri verè fuit donum, vidi vitæ sublimitatem tui, & amores jucundus, caros, ideoq; tibi aio, & omnibus piis, & Deo bonorum, ut beatis aditrat suis ad ciyes Olympi, ad regem semp. a. Vive foelix.

Sunt & quædam regulæ & animadversiones, quæ inter scribendo usuri sumus, ne tam arduum fiat negotium in literas eligendo, ut cum M habere non possimus, titulo utamur, atque puncto, ac breviationibus, ut passim animadvertemus.

CAPUT VII.

*Occultandi modus, quo apertus abstrusarum
literarum numerus in sesequi altera
superet proportionem.*

PRædicto affinis est præsens modus, qui si facile scribi posset, & dictionum sequela magis consequenter sequeretur, fortasse omnes superaret, nã parcissimis characteribus scriptum absolvitur, nobis sat erit eum indicasse, fortasse qui majori fruuntur otio perfectius absolverent, nobis enim, si concessum fuerit, absolvetur: interim tali frui. In proximo præterito modo in nostra erat potestate dictiones absolvere, hic enim terminare oportet, ubi erit opus, & dictiones nunc longissimæ, nunc brevissimæ confluent, sed regulas addendo faciliores reddemus.

reddemus. Nos volumus amicum certiorē reddere de præterito scripto. Primo ad septem usitatas reddemus, mox subiecta tabellâ tribus characteribus reddemus, hoc modo.

a b c			
a	c	r	a
c	d	m	
i	o	t	b
f	g	p	
u	f		c
l	n		

PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM
VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSE-
RAM.

cbac bbbe aa cbba ac' a b c aa b ac ab cb
baca bcaaca acbabcbabaaca accb aaab acab cb-
aachba ca abbc acab acba cac b aac bbaca aa-
bc bc baca aa ca.

In hoc differt à superiori, quod non dimidiato
alphabeto utemur: quod ubi eveniet, e ibi erit ter-
minus dictionis, quando duæ eveniens, dictio à c
incipiet, & si à c, literæ omnes incipient à, c, lite-
ræ initium sumemus. Exemplum hoc apposui-
mus curtim scribentes: maior ocio, oratio magis
congrua foret, cum si ferum, sed & Deum & sum,

& de ea do, non puer Cumbo & non sum renæ

à duo non jam, qua meos, qui se
deo à.

CAPUT VIII.

*Quomodo syllaba una aperti, literam
abstrusi demonstret.*

Proximo est affinis præsens modus. In hoc et si numerus literarum superfludus erit, nam syllabam pro litera ponemus, tamen possunt sermones ornatiùs accommodari & concinniores præbebit orationem. Ubi C eveniet, ibi dictio finienda, vocales in syllabas ponemus, sic faciliior, & congrua magis erit oratio. Superiorem prædictam epistolam, & prædictam tabellam in ABC versam abscondemus in dictionibus à C terminantis earum vocales, hoc modo.

PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM
UT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSE-
RAM.

cbac bbbc aacbbā aāab caabacabcbbaaca bcaaca
acbabcbabaaca accb aaabacabcbbaa cbbaca abbc
acabacbacacbaacbbaca aabc bc ba caaaca.

Carissime Juli Sadeole, dilecte, & amice, Petrus Bonus Vrbinas dedit nato drachmas quindecim, & Marianæ Portæ cum Anastasia dedit quindecim Julios Beatricis & Delphinæ viro x ducatos, nuncia Nomentanis, quid jubes, laborant. A.

CAPUT IX.

*Occultè scribendi modus, quo dictionum
syllaba literarum occultarum nu-
meros demonstrent.*

Minori etiā labore, nec minori pulchro invento prædictorum modorum præsens se offert:

offert: nam dictionum syllabæ literarum numerum demonstrant, hoc modo. Si superius scriptum nunciandum erit, illudq; in tres literas deducemus ABC per superiorem tabellam, ita eveniet.

PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM,
VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSERAM.

aa bb ab ba				
a	r	o	f	a
c	m	g	n	a
e	u	i	t	b
d	l	f	p	b

babbbbababaaaaababab bbbabbbbbaabbbba-
bbabababba baaaaabbabbb aabbaaabbaabba
bbbbab aaaaabbbbabbbababaaabababbbba bbb-
aabbbabb bbbaabbbababaaaabababba aaabaa-
baaaabbbbaaabba.

Similes in numeros ita diducemus appposito indice B.

B. 114111111124142513112311521322323214114513113
11123232315231111311123412143421.

Epistolam præpoperè ita concinnavimus.

Ber. de Neapoli, et qui non à Januario, & qui à sexto Februarii in Venetiis cepit declarare P. Virgiliū librum duodecimū cum commento, & cum omni scholio, & in undeviginti dies, & quatuor horas legire clogas omnes optime quoque, & solemniter, & in quadraginta hebdomatibus non legerat primum, vel secundum: ob id non esse hominem doctum, peritum, quoq; disertum, cum undetriginta

X 5

330 DE FURT. LIT. NOTIS
enim diebus, ut & à Jo: Lutio, & cum eo sæpe au-
divi recensere ab ipso cū Antonio: Conscriptū Nea-
poli die primo.

CAPUT X.

*Quod syllabarum numerus literarum nu-
merum demonstret.*

Simillimus est præsens prædicto modus, in hoc
tantum differens, quod in superiori exemplo
scriptum totum in A, B, resolvebatur, hic talis or-
do abdicatur, sed pro nostris literis octo frequen-
tissimis, nos octo numeris utemur. deinde eos di-
ctionum syllabis ostendemus. Pro exemplo nun-
ciandum scriptum erit.

**PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM,
UT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSE-
RAM.** Subscripta tabella literas in numeros vertemus
hoc modo.

a	e	i	o	u	r	f	c
m	n	d	c		f	g	l
1	2	3	4	5	6	7	8

772182536383826211 522311 5843538182132 83526818
211772611.

Nobilissime Apollodore Metropolitanensis ni-
si ad Constantinopolitanum naves onerarias qua-
tuor Constantinopolim, amicis quam desidera-
rissimum, etiam quam ingeniosissimum nostrum
conjunctissimū, nobis ut & retromitteret duas na-
ves vacuas cū sit necessariū valde importantissimū
valde mereretur onerare meretricibus pessimis Constan-

tinop-

tinopolitanis, ut Constantinopolitanam urbem nos purgemus illis. Hadrianopolitanus concivis colendissimus noster Mediolanenses quam vituperosissimos jam quam vituperosissime illos ad nos remittendos curavit. Ex Hadrianopoli. Datum Constantinopoli I. Lu.

Sed quia dictiones longissimæ solent occurrere octo syllabarum : hac via breviori compendio vera absolvemus. Nostrium scriptum octo literis usitatis conscribemus inferiori tabella, sed inferiores quatuor superius imposito puncto notabimus. hoc modo. Tuorate viriviter sar vesiar ut aivitates isvivertater asserar.

1	2	3	4
a	e	i	o
c	d	f	g
n	r	s	t
l	m	a	q

.....
4 142142 132313422 123212 14 131341422 33 131224

.....
14 22 13322 12.

Sed dictiones punctuati numeri à vocalibus incipiemus, absq; punctis à consonantibus.

Antonius jam nunciavit avo, quod ægrotaret Nolæ : & rescripsit Viro Romano jam convalescens. accepimus cartam vestram, & dedi amico tuo, siaves jam ignoscere. Si pœnitet, & recusas injuriam cnm verberibus. dare vestro, hostiq; offendens vos, laceßens vos fecit vobis injuri-

am.

332 DE FURT. LIT. NOTIS
am, hic verissima proles Jovis, hic æternæ verita-
tis verus servus hic erit.

CAPUT XI.

*Modus, quo literarum apparentium numerus
celatarum numerum demonstret.*

Alterum ostendemus modum, quo litera-
rum Epistolæ numerus celatæ epistolæ nu-
merum ostendet, quod quia inter se similes sunt,
ideo verbis indulgemus. Nos tabellam ex 20. lite-
ris confirmatam hoc modo ostendemus.

a	e	i	o	u	r	s	t	m	n
b	c	d	f	g	h	l	p	q	x
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Vnde si superiorem epistolam hac tabula conscri-
bemus, eveniet.

855 10182 536573826 1019 5210319 58 235381829 310
73126818291772619.

PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM,
VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSERAM.

Honorate Petre chare, amantissime à mancipio
Jo: habui unā literā, quā misisti tuo honorato & o-
ptato Justiniano po. Novembris, pcepi jā volūta-
tem suā. A Francisco filio Hadriani eā Irā habui
suā trāsmisi à Benevento. Consentiā per Berardi-
num dilectū tuū 1. & 2. mensis Octobris, q orete-
nus, & imperavit, q fuerint improbi. Jo: Petrus à Be-
nevento. Tituli & puncta non leguntur, nam ut fa-
cilis litera conscribi possit, imponuntur, neque
multum

multum referre existimo orthographiam occulte scribentibus.

CAPUT XII.

Quomodo numerus inter duas notas vocales positas literas occulti scripti demonstret.

Non omittemus, & alteram regulam, occulte & sine suspitione scribendi, admodum ingeniosam, facilem, & variam, ut ex his omnibus ingeniosus artifex ex se alias possit invenire. Ubi enim literæ in numeros reductæ sint, multæ possunt exegitari viæ, quibus in significativis dictionibus explicari possint, hoc modo sint supradicta verba in eisdem numeros redacta.

PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM
VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSE-
RAM.

85510132 536373826 1019 5210319 58 235381829 310
7352681829 1772619.

Nos duas usitatissimas vocales eligemus, E, I, & ideo elegimus, quia ex his multas poterimus dictiones conflare cum facilitate. Hos literarum numeros inter has duas solas accommodabimus, hoc modo. Si scribendus sit numerus octo literarum, dicemus honorande: nam ab E ultima, octo sunt intermediæ literæ, & sic ab I eveniet, hoc modo.

Honorande Donate Porta, ex tua narratione factorum ex se actorum imaginaveram ipsum insanum, ac mente captum fuisse, malumq; antropofagum, & excomputando errores nefandos qñ, facinor, & dura, ex formidolosa, aut ærumnae do-

dolorosa excelluit: quāq̄ in tres bonum, nā iuvenum cognitum est, quapropter cogorte fateri nō ad esse mundo virū doctum, & innocuum, neque humanum magis. Ex Barolo, i. Octobris, responsū ideo opto valde..

CAPUT XIII.

Vocales aperti scripti occultas celati scripti literas ostendant.

Non facili modo, occultaq; methodo cuiusq; oculi scripti fraus obtegitur, hoc modo. Tabellam eo modo exponemus concinnatam, ut omnem literarum numerum in vocales binas transmutabimus, iisq; interpositis consonantibus, novas dictiones constringemus ordinatas, quas curiosi intercipientes, nec fraudem subolebunt, cuius exemplum erit. En subjecta tabella.

a	e	i	o	u	
a	b	c	d	e	a
f	g	h	i	l	e
m	n	o	p	q	i
r	f	c	u	x	o

PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM, VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSERAM.

oiooeiaaibua oooeaooeuoociouaao eiaaai oo-
uacioe aaai ooio iaocoooe ioaaiauaai ooci uoecca-
uaaioaaiovaai aacocouaaoaai.

Domine

Domino nro Semelec.

Ipsam Antinouam, non Dorotheam, non honestus, sed omne Deorus datam non eis amantem, dico Iouannem in ipsos amauit Iouannam, Dianam, Deo renouabat, dā sanari.

Nos omnibus vocalibus consonantes interposuimus ut placuit, ut aliquid continere videatur, & quia tempus non dabatur, diutius immorari, sat nobis erit, modum indicasse, longiori tempore concinnior epistola concinnabitur.

CAPUT XIII.

*Musici notulis quomodo sine suspitione
uti possimus.*

Non omitemus modum, quo musicis notulis appositis cum sua cantilena, putabit interceptor amatoria carmina, vel usitatas ecclesiasticorum antiphonas, & sic elusus abibit. Modus erit facilis & ingeniosus. Volumus obsessis significare, ne salute desperentur.

PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM,
VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSE-
RAM.

Apparentia erunt quævis, videlicet.

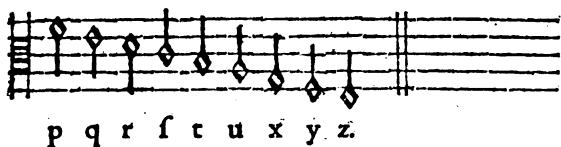
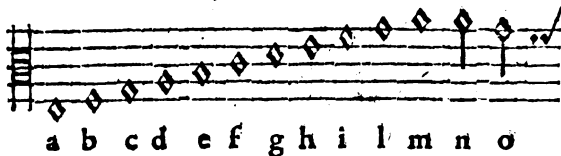
ORA PRO NOBIS SANCTE IOANNES BAPTISTA, UT DIGNI EFFICIAMUR NOMINE TUO. AMEN.

Nos superiori libro modum ostendimus quomodo cum clavi scribendum esset: qua sublata omnino de eius interpretatione desperandum esset, & ita eveniet.

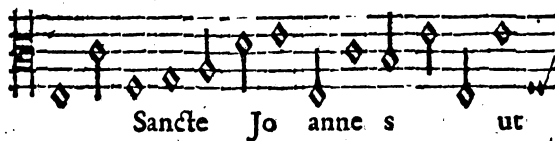
idtgrbz cxinoxqb cur hzftqz bb frcngpdqz
sf fczpihugzo rmazitx.

Teinda

Dēinde musicas notulas exponemus ab imo ad summum in breves, & in semibreves, ab imo ad imum, ut è regione nostrum alphabetum opponamus, hoc modo.

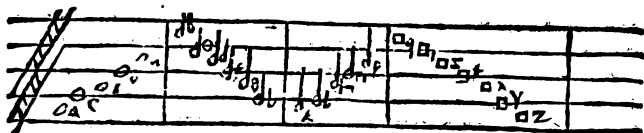

Nostras igitur obscuras notas jam exaratas in notulas apponemus, subscribemusq; clavem, scilicet ORA PRO NOBIS &c. et ut ne indecentes saltus videantur, nos minimas & seminimas accommodabimus pro vacuis.

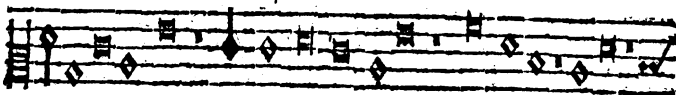

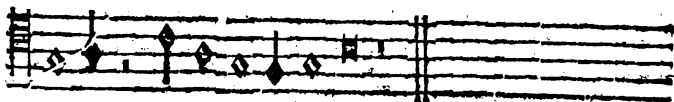
Vel alio modo.

A longa b brevis k semis q. quoq; quadra
A scandit b cadit k scandit q. quoq; cadit.

Pater noster, qui, es

in coelis.

CAPUT XV.

*Quomodo etiam interpretem cum aperta scripta
demonstratione deludere possimus.*

Possumus etiam non inartificiose interpretem deludere,
cum falsa scripti demonstratione, nam quæ putabit intel-
ligere, minus intelliget, & quæ conabitur interpretari ante

Y

oculos haber. Idq; tali eveniet pacto. Finge aliquid exposcere ab amico, & sit postulatio scripti clavis, quæ literis cistris absconduntur, apposita clavi clarius evadet. Exemplum sic scribere voluero.

PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM, VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSERAM.

Mittas mihi unciam. hayindz asizyuzrl.

Inferviet mihi pro morbo. vtp lxlrypbmzr cob tbxzp.

Et unciam dimidiatam. cozoqig thns vlgrhus.

CAPUT XVI.

*Quædam verbum verbo reddemus & sine
falsificatione.*

ET si singulis verbis in præcedentibus singulis literas indicavimus, nunc singulis verbis singula verba demonstrabimus. Modus hic erit, oportet prius cum amico convenire de quare futurus erit sermo, de una, vel de pluribus, & de his prævidere versus, nomina personarum, loca, & ciuitates, ac rerum tractandarum, & quæ facile incidere poterint, & hominibus, & periodis numeros affigere, ac charta notare, eas binas oportet facies, una penes te, altera penes peregrinuntem.

1	Castrum
2	Milites
3	100
4	200
5	hora
6	mensis
7	dies
8	primum
9	secundum
10	decimum
11	Laurentius

••••• Rufinus

- 12 Ruffinus
 13 Cornelius
 14 Claudius
 15 Duces
 16 aperies nobis hostium
 17 Depopulare, & destruere
 18 aperto
 19 clanculum
 20 Veniam
 21 discedam
 22 intromittere
 23 trucidare
 24 cum aliis
 25 Nox
 26 custodes

a	e	i	o	u	'
1	2	3	4	5	c
6	7	8	9	10	d
11	12	13	14	15	f
16	17	18	19	20	m
21	22	23	24	25. 26	n

Scribenda epistola erit.

POST SECUNDAM NOCTIS HORAM VENIEMUS
 CUM RUFFINO, CORNELIO, ET ALIIS DUCIBUS,
 ET CUM CENTUM MILITIBUS; TU NOBIS CLAN-
 CULO OSTIUM APERIES, ET INTROMISSI MILI-
 TES, CUSTODES PRIMUM TRUCIDABUNT, MOX
 CASTRUM DEPOPULABIMUS, ET DESTRUEMUS.

Y 2.

340
Si in numeros reddemus in scheda notatos, veniet.

9. 25. 5. 20. 12. 13. 24. 25. 3. 2. 19. 16. 22. 2. 26. 23. 1. 17.

Hos numeros per tabellam in literas deducemus.

Odun ucumefiifon ufic ecomamenee uniuacem.

Has literas ex præteritis jam modis, edoctis in orationem sine suspitione convertes.

CAPUT XVI.

Abditissimus per synonyma scribendi modus per quem verba dimidio minora.

Similis supra dicto lib. 2. c. 19. modus est præsens per synonyma verba, ut in hoc dissimilis, in illo enim singulis literis singula ascribant nomina, nunc singulis literis viginti, ut numerus dictionū dimidiatus eveniat. Erat enim primus modus serè omittendus per multitudinē dictionum & multiplicata verba, hic enim dignior ob brevitatem, sed difficilius tabulæ conscriptæ sunt, nam binis literis quadringenta fera binonima reperienda fuerant, & labor, qui in scribendo minuitur, in conficiendis tabulis maior fuit. Nos in eas dictiones, tabulas concinnavimus, quæ frequentius occurrunt, ut propriorum nominum, civitatum, herbarum, ægritudinum narratione. Literæ binæ accipiuntur in tabulæ fronte vna, sed altera in latere, & sic ordinatim sine tabularum intermissione dictiones scribendo, ita ornata, & congrua eveniat. Ut si eadem verba 60. literis scribenda essent, in 30. coarctabimus.

Attilius Vrsinus Romanus liberatus est tertiana & fluxu 70. diebus cum parietaria, consolida, & filipendula. Lucretia Brancatia Surrentina 20. diebus morbo Gallico, & hæmorrhoidibus, cum iridis, cardamomi, & nardi, cum verbis, struētos, staphias, ornos, tribaros. Datum Neapoli 12. Augusti 1577. Baptista Porta Neapolitanus.

a Cæsar

a

b

c

a Cæsar
 b Antonius
 c Donatus
 d Empedocles
 e Dionysius
 f Constantinus
 g Anselmus
 h Dioscorides
 i Bernardus
 l Æliopus
 m Cicero
 n Andreas
 o Diodorus
 p Carolus
 q Glorianus
 r Ascanius
 f Iacobus
 t Lorianus
 u Titus
 x Claudius

a Constantinus
 b Æneas
 c Fabius
 d Alexander
 e Ioseph
 f Hercules
 g Jesus
 h Chrysostomus
 i Barnabas
 l Epicurus
 m Albertus
 n Guglielmus
 o Marius
 p Cirillus
 q Herodes
 r Ferdinandus
 f Michael
 t Ladislaus
 u Nestor
 x Petrus

a Brutus
 b Corradinus
 c Dominicus
 d Georgius
 e Joachimus
 f Augustinus
 g Philippus
 h Cato
 i Basilius
 l Epaminonda
 m Hesiodus
 n Cornelius
 o Achilles
 p Melampo
 q Erasmus
 r Aristoteles
 f Neoptolemus
 t Constantinus
 u Ventilaus
 x Onophris

Y 3

d

e

f

a	Corradus	a	Gilbertus	a	Blasius
b	Iulius	b	Ignatius	b	Darius
c	Casius	c	Marinus	c	Philomater
d	Innocentius	d	Plato	d	Iustinus
e	Bonifacius	e	Alexius	e	Isacius
f	Matthæus	f	Olympiodorus	f	Baptista
g	Iuvenalis	g	Belisarius	g	Mutius
h	Calistus	h	Agamenon	h	Oppianus
i	Filibertus	i	Plutarchus	i	Paulus
l	Solimanus	l	Flamminius	l	Septimius
m	Egesippus	m	Iordanus	m	Vincentius
n	Crescentius	n	Marius	n	Benedictus
o	Meleager	o	Ajax	o	Virginus
p	Selim	p	Domitianus	p	Thadæus
q	Euclides	q	Octavius	q	Matthias
r	Cyprianus	r	Plotinus	r	Merellus
f	Zenodatus	f	Albinus	f	Orius
t	Beda	t	Stephanus	t	Plaurus
u	Gentilis	u	Bellorofon	u	Sanazarus
x	Onocrius	x	Philocrates	x	Berosius

a Danicle

g

h

i

a Danieles
 b Gismundus
 c Vernundus
 d Ingurta
 e Theodamas
 f Parthenius
 g Solomon
 h Vitruuius
 i Boetius
 l Barnabas
 m Oliuerius
 n Sylvester
 o Bernardinus
 p Pomponius
 q Ambrosius
 r Hieronymus
 f Vitellius
 t Albertus
 u Odoardus
 x Silla

a Benignus
 b Danthes
 c Federicus
 d Gaspar
 e Daineta
 f Innicus
 g Mitridates
 h Bartholus
 i Orpheus
 l Pompeius
 m Seleucus
 n Vitus
 o Attilius
 p Victorinus
 q Damianus
 r Serafinus
 f Baldus
 t Oggigi
 u Eugenius
 x Pamphilus

a Bartolinus
 b Gabriel
 c M. Antonius
 d Dion
 e Felix
 f Iason
 g Bartholomeus
 h Iacimuth
 i Marcellus
 l Fidentius
 m Osiri
 n Pyrrhus
 o Troianus
 p Baccius
 q Orolandus
 r Sinon
 f Vegetius
 t Lanfraneus
 u Seuerus
 x Maurus

Y

l

m

n

a Philesius
 b Agatius
 c Galenus
 d Ifatius
 e Didymus
 f Macrinus
 g Tapetus
 h Manilius
 i Filostratus
 l Plinius
 m Pandulfus
 n Vgo
 o Picus
 p Libanius
 q Ferdinandus
 r Valerius
 f Emilius
 t Melampus
 u Orontius
 x Velleius

a Dedalus
 b Helia
 c Falconius
 d Guicciadus
 e Idaspes
 f Maximus
 g Rinaldus
 h Gregorius
 i Demetrius
 l Publius
 m Romulus
 n Terentius
 o Xistus
 p Elianus
 q Urbanus
 r Tullius
 f Xenocrates
 t Cyrus
 u Vitales
 x Didacus

a Lucius
 b Dinus
 c Vernaleo
 d Facius
 e Lucanus
 f Edoardus
 g Martialis
 h Pausanias
 i Mellius
 l Faeton
 m Julianus
 n Decius
 o Raimundus
 p Tibullus
 q Titianus
 r Ulixes
 f Refus
 t Ubaldus
 u Zenodorus
 x Ridolphus

a Euagrius

O

P

Q

a Euagrius
 b Gherardus
 c Hieron
 d Lucas
 e Mercurius
 f Rubertus
 g Demosthenes
 h Pilatus
 i Faustus
 l Vermundus
 m Adamantius
 n Eusebius
 o Parthenius
 p Suidas
 q Valerianus
 r Vsum cassanus
 f Zenodotus
 t Rentius
 u Oribasius
 x Guiscardus

a Egidius
 b Ludovicus
 c Pompilius
 d Galeacius
 e Marinus
 f Pantaleo
 g Fabritius
 h Raphael
 i Ennius
 l Theophilus
 m Vulpinus
 n Paganinus
 o Fuluius
 p Lotterius
 q Narcissus
 r Erasmus
 f Torquatus
 t Xantippus
 u Rufinus
 x Gilius

a Fuchsius
 b Lucianus
 c Nicolaus
 d Nardius
 e Palladius
 f Rogerius
 g Eurialus
 h Theodosius
 i Valentinus
 l Guido
 m Ubaldus
 n Thebaldus
 o Remigio
 p Fulgentius
 q Adolfus
 r Reschius
 f Palinurus
 t Vespasianus
 u Angelus
 x Nicomedes

Y 5

r

f

t

a	Heliodorus	a	Laurentius	a	Leonardus
b	Leon	b	Hector	b	Astorgius
c	Blasius	c	Numa	c	Hippolitus
d	Ninus	d	Sancius	d	Nicephorus
e	Renatus	e	Bertholdus	e	Thomas
f	Scipio	f	Heliseus	f	Simon
g	Asdrubal	g	Frenitius	g	Theocritus
h	Torquatus	h	Titan	h	Sulpitius
i	Adamus	i	Beltramus	i	Hermes
l	Hadrianus	l	Nicander	l	Gaspar
m	Antiochus	m	Beniamin	m	Lactantius
n	Abrahamus	n	Seneca	n	Sebastianus
o	Trifon	o	Theodosius	o	Callianus
p	Arnaldus	p	Hermogenes	p	Caron
q	Henricus	q	Calvinus	q	Hilarius
r	Anonimus	r	Lentulus	r	David
f	Balthasar	f	Christoforus	f	Arturus
t	Brunus	t	Cassiodorus	t	Bonafius
u	Celsus	u	Gerion	u	Bonatus
x	Aloysius	x	Vasseus	x	Slasius

a Leliu

u

x

a

a	Lelius	a	Lazarus	a	Berlingierius
b	Ninus	b	Nicolinus	b	Carrata
c	Servius	c	Salustius	c	Iscaldus
d	Milon	d	Tacitus	d	Caiera
e	Hollerius	e	Troilus	e	Apranus
f	Tolemæus	f	Annibal	f	Iandonus
g	Arnoldus	g	Valens	g	Loffredus
h	Lucullus	h	Xerxes	h	Filingerius
i	Damianus	i	Durandus	i	Mariconna
l	Daniel	l	Licurgus	l	Serraglia
m	Horatius	m	Hermannus	m	Garganus
n	Desiderius	n	Numitor	n	Podericus
o	Erastus	o	Hortensius	o	Palavicinus
p	Nicander	p	Heraclius	p	Jemonus
q	Hernestus	q	Xenophon	q	Pannonius
r	Cassander	r	Hermippus	r	Aierbus
f	Guffredus	f	Hyeremias	f	Gaieta
t	Leonida	t	Hugo	t	Manutius
u	Vallesius	u	Natalis	u	Natalis
x	Guidus	x	Gomitius	x	Lagni

a Baglionus

b

c

d

a Baglionus

b Apicella

c Carifeus

d Grimaldus

e Iacintus

f Latinus

g Mastroiudex

h Naziarenus

i Pignatellus

l Lopes

m Pappacoda

n Januarii

o Bonaventura

p Vescentius

q Pinelli

r Nizolius

f Rabricanus

t Mancinus

u Leuo

a Marfiglia

a Columna

b Cajetanus

c Beringarius

d Larintus

e Noiella

f Acciaiolus

g Pellegrinus

h Gaetanus

i Piscicellus

l Manscabrunus

m Criucllus

n Rubeus

o Munitius

p Rota

q Pedemontius

r Sarnanus

f Pignonus

t Suardinus

u Salatus

x Macedonius

a Bonus

b Gambacorta

c Rivera

d Azzia

e Mele.

f Nicastrus

g Rouere

h Ciminus (mus)

i Protonobilissi-

l Grifonus

m Sicardus

n Tuttauilla

o Miroballus

p Tomacellus

q Nigrinus

r Marramaldus

f Montaltus

t Merula

u Storax

x Molengiana

a Capicius

c

f

g

Capicius	a	Corduba	a	Cambius
Jacobacius	b	Altomari	b	Adornus
Niger	c	Galeottus	c	Aspellus
Ruffus	d	Turbolus	d	Tigrinus
Regina	e	Brancia	f	Bancius
Arimini	f	Gislerius	g	Spinola
Saracinus	g	Caputus	h	Capoblancus
Gactula	h	Merula	i	Vipera
Marulla	i	Petius	l	Concubletta
Sylvester	l	Remira	m	Zanchi
Beltramus	m	Strambonus	n	Ruffilus
Sadoleus	n	Ruffus	o	Sangrus
Macchiauellus	o	Valla	p	Palentius
Cauaniglia	p	Cortefius	q	Spinellus
Paleologus	q	Toletus	r	Corallius
Tufus	r	Vulcanus	f	Maietta
Galluccius	f	Anecchinus	t	Venatus
Severinus	t	Vespasianus	u	Altamurus
Paganus	u	Toraldus	x	Rescus
Reginaldus	x	Sconditus		

a Carni

h

i

l

a Carmignanus
 b Canosa
 c Saxium
 d Bajalardus
 e Ansalonus
 f Gonzaga
 g Bentivoglia
 h Stozza
 i Valois
 l Tornellus
 m Bracciolus
 n Corvinus
 o Torellus
 p Sanseverinus
 q Xenodochius
 r Majanardus
 f Montanus
 t Pastor
 u Stendardus
 x Saxonus

a Bonitus
 b Constantius
 c Bos
 d Novellus
 e Cavallerius
 f Santomagus
 g Tarantula
 h Turris
 i Scalaleo
 l Vitelli
 m Capaccius
 n Anastasius
 o Vergilius
 p Albertinus
 q Panellius
 r Vitellozzus
 f Pacchi
 t Spina
 u Soravus
 x Telefius

a Cantelmus
 b Judex
 c Savarianus
 d Sellarolus
 e Argentinus
 f Bozzutus
 g Cantroversius
 h Guinnacius
 i Sindicus
 l Piscis
 m Spiritus
 n Graffigna
 o Condettabili
 p Zurlus
 q Avitabilis
 r Siscar
 f Petreus
 t Capocefalu
 u Rossinus
 x Statius

Darda

m

n

o

a Dardanus	a Salonus	a Baialardus
b Acconciaiocus	b Grassus	b Faurentinus
c Dura	c Lomellinus	c Pontanus
d Burghetta	d Borgius	d Gandinus
e Air	e Spinola	e Duarenus
f Quattromanus	f Catanius	f Cordus
g Maurus	g Oria	g De cordua
h Capilupus	h Caldorus	h Cerda
i Albinus	i Piccamiglius	i Mendozza
l Marzullus	l Anastasius	l Donnursus
m Cupeta	m Durazzius	m Candidus
n Marfitanus	n Fliscus	n Martinus
o Marcella	o Maioranus	o Ciuitella
p Garzonus	p Lasius	p Abentius
q Dentix	q Transi	q Sozzinus
r Tiepoli	r Corradus	r Tomitauus
f Contarenus	f Vlmerius	f Rondeletius
s Sorantinus	s Scotinerius	s Saluianus
u Canalis	u Louizius	u Puccius
x Zanni	x Abenaboli	x Mercurialis

a Zabba

P

Q

R

a Zabbanellus

b Lodegarius

c Bonettus

d Celinus

e Gaudius

f Accorciamurus

g Furius

h Guicciardus

i Nonius

l Gaiaffus

m Donnulus

n Bruscus

o Palomba

p Gelasius

q Albertinus

r Celestinus

f Rodulfus

t Curionus

u Curio

x Curianus

a Erefius

b Farnelius

c Absternius

d Franchinus

e Bucia

f Cruciger

g Rheticus

h Ariossus

i Notarius

l Sabinus

m Rotula

n Elefius

o Sagarellus

p Petra

q Penna

r Aurifex

f Sapellus

t Columba

u Turtura

x Maluitius

a Figliomaria

b Santinus

c Austria

d Codonius

e Florius

f Eburnius

g Falcus

h Xilander

i Caballus

l Bodinus

m Niclorius

n Molineus

o Grattarolus

p Luuius

q Bellingerias

r Luscinus

f Pantaleonus

t Scotus

u Luscus

x Luscinia

a Frangi-

f

t

u

a	Frangipanis	a	Filenius	a	Brancacius
b	Egidius	b	Anfora	b	Flore
c	Faccipecorus	c	Melisander	c	Decanus
d	Sincerius	d	Oliverius	d	Campanus
e	Turnerius	e	Buccananus	e	Cauterius
f	Arcamonus	f	Bascanus	f	Dræo
g	Budeus	g	Pacificus	g	Dracontius
h	Vermilius	h	Petreus	h	Ferrarius,
i	Micillus	i	Fundi	i	Cocta
l	Fregosa	l	Figulus	l	Policatius
m	Ocherus	m	Tremellius	m	Purpura
n	Milichius	n	Galterius	n	Roccasana
o	Sances	o	Tranquillus	o	Sapidus
p	Cornarius	p	Ferreus	p	Bonifacius
q	Camerarius	q	Primus	q	Lepidus
r	Merlinus	r	Secundus	r	Splendianus
f	Agricola	f	Tertius	f	Caramanicus
t	Ursinus	t	Glisci	t	Jodocus
u	Balisterius	u	Quartus	u	Acontius
x	Vergerius	x	Quintus	x	Broccardus

Z

x

a

b

a Ebenus	a Calaber	a Samnitis
b Grineus	b Ariminensis	b Capuanus
c Flavius	c Foroliviensis	c Hetrusius
d Brancaleo	d Mediolanensis	d Thebanus
e Bovius	e Galeatis	e Boetius
f Culmerius	f Illiricus	f Theutonicus
g Falangula	g Beneventanus	g Ravennas
h Castellanus	h Sabaudianus	h Bononiensis
i Crispinus	i Vrbinas	i Ferrarensis
l Cromerus	l Venerus	l Macedonius
m Farina	m Florentinus	m Valachus
n Gallus	n Scotus	n Carolo Stadius
o Cosmius	o Pedemontanus	o Nazarenus
p Fortebracius	p Mauritanus	p Lusitanus
q Carrerius	q Brandeburgen-	q Marsus
r Maulius	fis (fis	r Silesius
f Palmerinus	r Vratislavianen-	f Belga
t Pappus	f Linconiensis	t Barcinonensis
u Rainaldus	t Sulmonensis	u Parmensis
x Boceapianula	u Mantuanus	x Argentinensis
	x Metinus	

g Cilix

c

d

e

a Cilix	a Campanus	a Britannus
b Acropolita	b Consentinus	b Cyprius
c Austriacus	c Valentinus	c Passlautensis
d Andegavensis	d Basiliensis	d Bergensis
e Tenax	e Agnatus	e Castillionensis
f Tartarus	f Lugdunensis	f Aegyptius
g Bavarus	g Constantino-	g Murcicus
h Castellanus	politianus	h Aragonensis
i Senensis	h Bergoma	i Hierosolunita-
l Neapolitanus	i Tarsensis	nus
m Cremonensis	l Colossensis	l Pisanienfis
n Francus	m Navarrus	m Parisiensis
o Viterbiensis	n Frisius	n Austugensis
p Bambergensis	o Troianus	o Flandricus
q Normannus	p Condensis	p Marpurgensis
r Pomeranus	q Bodissinus (sis	q Pisanus
f Bernensis	r Norimbergen-	r Anglicanus
t Claravallensis	f Burgensis	f Polonus
u Numidia	t Hesus	t Antverpiensis
x Mirandensis	u Taurinensis	u Genuensis
	x Tigurinus	x Vrgius,

Z z

f

g

h

a	Caramanicusa	a	Barbarus	a	Pamphilicus
b	Angelicus	b	Germanus	b	Noribergensis
c	Brabantius	c	Palestinus	c	Africanus
d	Gaetanus	d	Persianus	d	Abiccenfis
e	Prusius	e	Cireneus	e	Caldeus
f	Portugallensis	f	Parthus	f	Leuiathan
g	Piccardus	g	Tridentinus	g	Saxonus
h	Iaunensis	h	Asiaticus	h	Empferus
i	Stabienfis	i	Sarmaticus	i	Sclavonus
l	Hispanus	l	Roterodamus	l	Babilonicus
m	Sorrentinus	m	Saracenus	m	Cercitenfis
n	Sueticus	n	Colonienfis	n	Anchonitanus
o	De ciuitella	o	Brescianus	o	Sardus
p	Lambergius	p	Veronenfis	p	Siculus
q	Bassanensis	q	Adriaticus	q	Messanensis
r	Paflagonius	r	Tirrenus	r	Panhormius
f	Galatus	f	Cisalpinensis	f	Picenus
t	Natolus	t	Longobardus	t	Regghinus
u	Paduanus	u	Rhiacus	u	Ligno
x	Vincentius	x	Rethonus	x	Romaniolibus

a Dalma-

i

l

m

a Dalmatinus	a Græcus	a Italus
b Appulus	b Tribularius	b Iudæus
c Brutius	c Coracensis	c Mamertinus
d Riminensis	d Getulus	d Leontinus
e Armenus	e Carosius	e Antiochenfis
f Surrentinus	f Comositanus	f Megarensis
g Corfus	g Arabs	g Inidus
h Bithinus	h Solcitanus	h Atheniensis
i Taurinus	i Cervesijs	i Theutonicus
l Gallogræcus	l Damascenus	l Cefalonienfis
m Rhodus	m Idumefius	m Tyrius
n Angustanus	n Vnacesius	n Drepanensis
o Salafius	o Celsimus	o Gambrita
p Vercellensis	p Corpicesius	p Haliciensis
q Pompeianus	q Solicitanus	q Halidenfis
r Stabienfis	r Cataneus	r Ausonius
f Romanus	f Segestanus	f Esirus
t Pontinus	t Syracusanus	t De Soleto
u Tremisamis	u Erithreus	u Brundusinus
x Prochitanus	x Numantinus	x Dyrrachus

Z 3

n

o

p

a Gallicus
 b Iapignis
 c Daunius
 d Sipontinus
 e Frentanus
 f Alexandrinus
 g Lucanus
 h Athinas
 i Venusinus
 l Dardanus
 m Lusitanus
 n Lucerinus
 o Libicus
 p Turpinus
 q Latinus
 r Campfanus
 f Candinus
 t Corellianus
 u Bebianus
 x Vescellanus

a Gordiazus
 b Grabæus
 c Arpanus
 d Alentinus
 e Syrus
 f Cannensis
 g Deculanus
 h Gambrenius
 i Forentanus
 l Genusius
 m Hytinus
 n Vrbianus
 o Argentinus
 p Bituntinus
 q Rabatensis
 r Sturninus
 f Frentanus
 t Etholus
 u Salentinus
 x Pelignus

a Helleponticus
 b Panus
 c Scraffis
 d Suberinus
 e Hidruntinus
 f Peapolitanus
 g Neronensis
 h Megatenfis
 i Graius
 l Noticus
 m Allobrogus
 n Rhetus
 o Vindelicus
 p Cumanus
 q Lepontinus
 r Hiperboreus
 f Veragrus
 t Sedinus
 u Salasius
 x Helvetius

a Salassius

q

r

f

a Salassus
 b Lepontinus
 c Vagiennus
 d Cannigis
 e Montanus
 f Triumpolinus
 g Vennovetus
 h Ibernicus
 i Cannigus
 l Isarcus
 m Brixianus
 n Edenatus
 o Alborenfis
 p Cardiates
 q Ceraunus
 r Melcomanus
 f Parthenus
 t Epidaurus
 u Colchius
 x Taulantius

a Corfitensis
 b Sulmonensis
 c Anxaminus
 d Albenfis
 e Clitervinus
 f Carscolanus
 g Anfidenatis
 h Eferminus
 i Ficolensis
 l Trevertinatis
 m Sabinus
 n Amiterninus
 o Curenfis
 p Fidenatus
 q Mutinus
 r Numentanus
 f Teatinus
 t Gorcinus
 u Trebullanus
 x Triburtes

a Vestinus
 b Angulanus
 c Trinnenfis
 d Aufinatis
 e Anximatis
 f Berengranus
 g Cingulanus
 h Cuprenfis
 i Falarienfis
 l Pausulanus
 m Puteolanus
 n Pléninenfis
 o Recinenfis
 p Triacenfis
 q Tiburnus
 r Palmenfis
 f Umbrus
 t Senogallus
 u Thufcus
 x Averinus

Z 4

f

u

x

a	Hebræus	a	Europeus	a	Euboicus
b	Cismontanus	b	Velinus	b	Affaternus
c	Arnatis	c	Dyrrachus	•	Acroceraunius
d	Fulginatis (sis	d	Apolloniatis	d	Thespotus
e	Foro flaminien-	e	Corinthius	e	Epirotis
f	Corimbriensis	f	Belgrius	f	Cassiopeus
g	Foro bremitia-	g	Corneatus	g	Molossus
	nus (ensis	h	Cretensis	h	Dodoneus
h	Foro sempronii	i	Gnosius	i	Masicus
i	Menoniensis	l	Capuanus	l	Mundus
l	Noricus	m	Thessalus	m	Butrotus
m	Dalmata	n	Acarnanus	n	Heraclius
n	Pontinus	o	Achæus	o	Nasamotus
o	Pontianus	p	Messenius	p	Mirobrigensis
p	Tribullus	q	Lacon	q	Sisus
q	Trimachus	r	Argolicus	r	Mytolanus
r	Mæsus	f	Beotius	f	Æthiops
f	Trax	t	Atticus	t	Mænobardus
t	Scytha	u	Magnesijs	u	Montefanus
u	Gnidius	x	Alexandrinus	x	Vicanus
x	Melitæus				

Catarrq

a

b

c

a Catarro	a Fluxionibus	a Caligine
b Colica	b Auguria	b Corrizza
c Emicrania	c Hebetudine	c Iecore
d Verno	d Albugine	d Cachesia
e Apoplexia	e Carnositate	e Asma
f Comitiali	f Parotidibus	f Hydropisi
g Apoplexia	g Polypo	g Disenteria
h Phrenesi	h Pustulis	h Torminibus
i Ebrietate	i Scabritie	i Diarrhea
l Convulsione	l Hemogia	l Intestinorum
m Stupore	m Distillatione	tineis
n Tremore	n Cruento sputo	m Lyenteria
o Tuberculis	o Balbutie	n Iliaca
p Ungulis	p Asthma	o Codiomate
q Agykopa	q Empiteumate	p Oculis
r Proclivibus	r Cardiaca	q Renum dolor
f Inflammatione	f Deliquia animi	r Tenasmo
t Lippitudine	t Vomitione	f Thiaris
u Suffusione	u Nausea	t Calculo
x Caligine.	x Singulto	u Arenula
		x Combustione

Z 5

d

e

f

a Bolismo
 b Pollutionibus
 c Profluvio
 d Ulceribus
 e Cancro
 f Pudendis
 g Tumoribus
 h Pruritu
 i Malachia
 l Erosionibus
 m Coxendicis
 n Tophis
 o Stomacho
 p Pernionibus
 q Reduviis
 r Paronichiis
 f Clavis
 t Verrucis
 u Varicibus
 x Enterocelis

a Luxationibus
 b Veneno
 c Veneficio
 d Toxicò
 e Aconito
 f Opio
 g Napello
 h Hyosciamo
 i Cicuta
 l Ixia
 m Consolida
 n Coriandro
 o Sardonio
 p Mandragora
 q Fungis.
 r Gypso
 f Cerusta
 t Pleuritide
 u Anacardia
 x Scylla

a Gonhorrea
 b Articulari
 c Hemitriteo
 d Febre
 e Peste
 f Bubone
 g Ephimera
 h Sarcocelis
 i Cheradibus
 l Scrophulis
 m Scyrro
 n Atheromate
 o Steomate
 p Meliceride
 q Sugillatis
 r Phagedænis
 f Fistulis
 t Sinubus
 u Phthiriasi
 x Favis

a Flammul

g

h

i

a Flammula	a Iliaca	a Diuturna sexta
b Fistula	b Icterica	b Continua septi.
c Gonagra	c Lepra	c Quotidiana
d Podagra	d Elephantiadē	d Hepiela
e Chyragra	e Hernia	e Causo
f Hydropisi	f Epatica	f Cronica
g Hemorrhoidib.	g Verrucis	g Hectica
h Ficubus	h Achrocordonis	h Contagione
i Furfure	i Myrmetiis	i Pestilentia
l Intertigine	l Aqua intercute	l Exanthematis
m Jonthis	m Grandine	m Morbillis
n Varis	n Aphtis	n Tertianā
o Lentiginibus	o Intertigine	o Carbunculis
p Vitiliginibus	p Syriasi	p Quartana
q Lichene	q Lassitudine	q Furunculīs
r Impetigine	r Livoribus	r Gangrænis
f Papulis	f Repletionibus	f Sphacælis
t Ficci	t Priapismo	t Herpete
u Verruca	u Gladibus	u Epintichide
x Myrmecia	x Periocha	x Strumis

a Sincope

l

m

n

a	Sincope	a	Morbogallico	a	Ophtalmia
b	Rigore	b	Epatica	b	Pruritu
c	Sudore	c	Liene	c	Paralifi
d	Ophiafi	d	Melancholia	d	Acrochordone
e	Calvitio	e	Mania	e	Reduviis
f	Panis	f	Pituita	f	Aegylope
g	Lethargo	g	Flegmate	g	Leuce
h	Catoco	h	Alopecia	h	Stygmatis
i	Comate	i	Cephalea	i	Exhanthemate
l	Incubone	l	Cholera	l	Epimichide
m	Lycaone	m	Cæliaca	m	Phlyctene
n	Amore	n	Ileo	n	Formica
o	Tetano	o	Colico	o	Abdomine
p	Auricularibus	p	Iecinore	p	Verruca
q	Ocularibus	q	Ramicibus	q	Gonglio
r	Orthopnea	r	Catusasi	r	Phymate
f	Raucedine	f	Exulceratione	f	Phygeclo
t	Purulētis	t	Prœcidentibus	t	Forunculo
u	Tabē	u	Phimo	u	Terebinthino
x	Nouenaria	x	Condylomatis	x	Aedemate

a Beripleu-

o

P

q

a Beripleumonia	a Tenasmo	a Bronchele
b Pthifi	b Vomitu	b Ganglio
c Inflammatione	c Vigilia	c Sinoca
d Aegritudine	d Vertigine	d Tchymis
e Vngula	e Hydrocephalo	e Chaterifino
f Echimomate	f Ectropio	f Hydrocele
g Ruptis	g Anabrochismo	g Tophaceo
h Convulsis	h Sincopi	h Varicosis
i Analifi	i Hydatide	i Bubonoccele
l Strumis	l Chalazia	l Pterigio
m Paneritio	m Verrucis	m Myrmeciis
n Adiaptoro	n Tussi	n Opistocranio
o Carcinomate	o Enchantide	o Purulentis
p Lumbricis	p Staphylomate	p Hebetudine
q Dracunculis	q Eptolidibus	q Atropia
r Vermibus	r Partulidibus	r Epiphoris
f Hidrophorbia	f Tonfiliis	f Phtifii vera
t Scabie	t Vva	t Oedemate
u Surditate	u Abcessu	u Phymis
x Auribus	x Ancurismate	x Morbo regio

• Præcoro

r

f

t

a Præcordis
 b Auriculariis
 c Pernionibus
 d Alphis
 e Alphi
 f Claviculis
 g Cefalgia
 h Cephaliacis
 i Cercosis
 l Ceriope
 m Rachoma
 n Tylofi
 o Ephialte
 p Prælocatione
 q Lycaone
 r Amoribus
 f Hemeplagia
 t Distentione
 u Cancro
 x Paralifia

a Raucedine
 b Spafimo
 c Schyrantia
 d Scatomia
 e Antilope
 f Emphifema
 g Pforophthalmia
 h Scherophthalmia
 i Xirophtalmia
 l Hyposphagemia
 m Chemofi
 n Apfichia
 o Lipothomia
 p Areis
 q Pthiriasis
 r Porrigine
 f Pfydraciis
 t Hulcusculus
 u Hulcere
 x Vulneribus

a Canismorfu
 b Vefpæ
 c Apium
 d Phalangii
 e Tarantulæ
 f Scorpionis
 g Stellionis
 h Felis
 i Muris
 l Viperæ
 m Amphisbenæ
 n Scytalæ
 o Drini
 p Hemorrhoi
 q Natricis
 r Cencri
 f Ceraftæ
 t Aspidis
 u Basilifci
 x Pafinacæ

a Mure

u

x

a

a Murenx
 b Draco vis
 c Tethumnis
 d Croconili
 e Buprestis
 f Salamandra
 g Erucæ
 h Rubetæ
 i Hirundinum
 l Chamaleonris
 m Pediculorum
 n Cato
 o Infania
 p Misantropia
 q Anadia
 r Antheris
 f Rhagade
 t Eumolo
 u Phlectene
 x Apofyrmate

a Siri
 b Achore
 c Ambustis
 d Dothiene
 e Carcinode
 f Echomonía
 g Telephia
 h Chironia
 i Ancylofi
 l Lumbricis
 m Stranguria
 n Ascaridibus
 o Lagophthalmia
 p Estrophio
 q Iydatide
 r Hypopio
 f Epulodibus
 s Parulibus
 u Vita
 x Virga

Cerebri.

a Inflammatione
 b Alienatione
Dentium.
 c Anfractu
 d Pruritu
 e Titillatione
 f Dolore
 g Stupore
 h Perforatione
 i Commotione
 l Fractura
 m Stridore
 n Alteratione
 o Citrinitate
 p Confricatione
 q Apostematib.
 r Corrosione
 f Vermibus
 t Stridore
 u Congelatione
 x Hebetudine

Capitis

b

c

d

Capitis.

- a Colore
b Ulceribus
c Ulcusculis
d Ficis
e Pediculis
f Infrigidatione
g Ictu

Ani.

- h Passionibus
i Dolore
l Corruptione
m Tumoribus
n Egressione
o Mollificatione
p Apostemate
q Aegritudine
r Callo
f Hemorrhoidib.
t Fistulis
u Pruritu
x Ulceribus

- a Cæcitate
b Surditate
c Fluoribus
d Excrementis
Nasi.

- e Purulentis
g Exuctionibus
h Apertione
i Sanguine
l Vermiculis
m Putore
n Fluore
o Coriza
p Catharrho
q Muco

Eruccione.

- r Fumosa
f Acetosa
t Fætida
u Cænosa
x Olida

Ventris.

- a Fluxu
b Sanguinis
c Vlceribus
d Torminibus
e Doloribus
f Tormine
g Dolore
h Vlcere

Gingiviarum.

- i Apostematib.
l Sanguine
m Fixuris
n Vlceribus
o Corrosione
p Fistulis
q Fætore
r Mollificatione
f Doloribus
t Fluxu
u Vlcere
x Dolore

Capit.

c

Cupius.

- a Erisipela (fri.
- b Apostemate
- c Phlegmone
- d Apotemate
- cal. (phleg.
- e Apotemate
- f Cancro
- g Dubellati
- h Oppilatione
- i Vulneribus
- l Doloribus
- m Doloze

Ileos.

- n Venenoso
- o Phlegmatibus
- p Venoso
- q Complexionali
- r Apotemosi
- f Torsione
- t Cholerico
- u Ruptura
- x Exsece.

f

Sanguinis.

- a Distillatione
- b Profluvio
- c Putrefactione
- d Putredine
- e Fluxu
- f Congelatione
- g Motu
- h Sputu
- i Exuberanti
- l Impedimento
- m Inspissatione
- n Evacuatione
- o Hæmorrhoidib.
- p Vestigiis
- q Mictu
- r Fluido
- f Exitu
- t Profluviis
- u Impedimentis
- x Putredinibus

g

- a Safari
- b Acrai
- c Arfatu
- d Alabene
- e Alchamar
- f Alchola
- g Aldemul
- h Alintifar
- i Almesfemar
- l Alfahafari
- m Altharfaria
- n Suben
- o Bozhor
- p Arfatu
- q Aschachilo
- r Carabito
- f Alguesgnes
- t Alfara
- u Cureri
- x Tarfari

Aa

h

i

l

a Baras
 b Alguada
 c Alhadiret
 d Alhofos
 e Aneurisma
 f Aschiris
 g Pytia
 h Sahatari
 i Sucho
 l Sebel
 m Alsubchara
 n Amiche
 o Chalutite
 p Sossari
 q Cafacan
 r Zair
 f Aldach
 t Sere
 u Albochar
 x AlKil

a Rebegui
 b Almissire
 c Euripiala
 d Liparia
 e Aldach
 f Almessere
 g Alfacan
 h Alcuzer
 i Aldubelari
 l Benar
 m Birsen
 n Aschailo
 o Pugillis
 p Ilischi
 q Ilysci
 r Alafah
 f Sahafari
 t Fluxu
 u Ischutia
 x Lactea

a Pestilentia
 b Syncope
 c Sudoribus
 d Syncopes
 e Rigoribus
 f Deliquio
 g Apostemate
 h Albura
 i Morphæa
 l Rhagadiis
 m Ascaridibus
 n Soda
 o Oblivione
 p Oris tortura
 q Vestigatione
 r Eructatione
 f Diabete
 t Gibbositate
 u Variolis
 x Rhagadia

m Colicis

m

n

o

a Colirica	a Rubedine	a Ledimibus
b Titillatione	b Calore	b Leuca
c Fracturis	c Extenuatione	c Phymo
d Diarrhea	d Impinguatione	d Pleurisi
e Effere	e Lapidositate	e Pilore
f Empyimate	f Glandulls	f Aegritudine
g Etthiomeno	g Liffitudine	g Casia
h Formica	h Libidine	h Inversione
i Glandulosis	i Luxatione	i Additione
k Præfocatione	l Nebula	<i>Pulmonis.</i>
n Glandulis	m Nigella	l Apostemate
o Grandine	n Ordeolo	m Distillatione
p Hemicriteo	o Alchola	n Aegritudine
q Ruptura	p Ovo	o Excretione
r Herpete	q Panaricio	p Apostematibus
s Iectigatione	r Paratide	q Ulceribus
t Igne perfico	s Paroxismo	r Doloribus
u Prunis	t Phlegmone	s Humiditate
x Inflatione	u Phygerhlo	t Asperitate
	x Phymace	u Labe
		x Ulcera

Aa 2

p

q

r

Melancholia.

- a Innaturali
- b Phlegmatica
- c Lupina
- d Cholericæ
- e Canina
- f Timore
- g Inflativa
- h Insania
- i Aduſta
- l Pontica
- m Putrida
- n Sanguinea
- o Mania

Nervorum.

- p Aegritudinibus
- q Inciſione
- r Stupore
- f Spasmo
- t Paralyſi
- u Jettigatione
- x Contactione

Oculorum.

- a Areolis
- b Aegritudine
- c Ophthalmia
- d Lippitudine
- e Veficis
- f Ulceribus
- g Procidentibus
- h Bothor
- i Cancri
- l Apoftematib.
- m Fiſtulis
- n Albugine
- o Nebula
- p Sebel
- q Ungula
- r Sanguine
- f Lachrimis
- t Aggreſſione
- u Profuditate
- x Eminentia

Febri.

- a Interpollata
- b Latica
- c Quotidiana
- d Lipomia
- e Cucubut
- f Novena
- g Tremore
- h Paramaſtica
- i Peſtilentiali
- l Quartana
- m Phlegmatica
- n Ephimera
- o Ectica
- p Humorali
- q Intermittenti
- r Putrida
- f Peſtilentiali
- t Paroxiſmis
- u Ephiala
- x Claſſo

Inteſtinum

f

t

u

Intestinum.

a Doloribus
 b Excoriatione
 c Lubricitate
 d Fluxu
 e Ulceribus
 f Ulceratione
 g Punctionibus
 h Rugitu
 i Inflatione
 l Tensione
 m Apostematib.
 n Ventositate
 o Abrasione
 p Rasura
 q Morbis
 r Ingrossatione
 f Aegritudinib.
 t Commotione
 u Inflammationi-
 bus
 x Vulcerationib.

Lingua.

a Aegritudine
 b Doloribus
 c Gravitate
 d Mollificatione
 e Spasmo
 f Magnitudine
 g Brevitate
 h Apostematibus
 i Ranula
 l Impedimento
 m Adustione
 n Inflammatione
 o Ulceribus
 p Retensione
 q Asperitate
 r Nigredine
 f Humectatione
 t Scabritia
 u Siccitate
 x Duritia

Palpebra.

a Clausione
 b Immiscutione
 c Grossitie
 d Grossitudine
 e Inflatione
 f Conglutinatiōe
 g Gravitate
 h Grandine
 i Ardeolis
 l Inversione
 m Alsernac
 n Moro
 o Lapidositate
 p Vlceribus
 q Scabie
 r Pruritu
 f Asperitate
 t Gravedine
 u Tumoribus
 x Vlcere.

Aa 3

x

4

b

Oculum.

a	Glaucedine	a	2
b	Paucitate	b	3
c	Negritia	c	4
d	Tenebrositate	d	5
e	Doloribus	e	6
f	Morbis	f	7
g	Albedine	g	8
h	Rubedine	h	9
i	Aquis	i	10
l	Fluxibus	l	11
m	Scabrositate	m	12
n	Conturbatione	n	13
o	Panno	o	14
p	Scabie	p	15
q	Dilatatione	q	16
r	Corrosione	r	17
f	Phthisi	f	18
t	Suffusione	t	19
u	Strabositate	u	20
x	Cacutione	x	21

a	22
b	23
c	24
d	25
e	26
f	27
g	28
h	29
i	30
l	31
m	32
n	33
o	34
p	35
q	36
r	37
f	38
t	39
u	40
x	41

c

d

e

a 42
 b 43
 c 44
 d 45
 e 46
 f 47
 g 48
 h 49
 i 50
 l 51
 m 52
 n 53
 o 54
 p 55
 q 56
 r 57
 f 58
 t 59
 u 60
 x 61

a 103
 b 104
 c 105
 d 106
 e 107
 f 108
 g 109
 h 110
 i 111
 l 112
 m 113
 n 114
 o 115
 p 116
 q 117
 r 118
 f 119
 t 120
 u 121
 x 122

a 83
 b 84
 c 85
 d 86
 e 87
 f 88
 g 89
 h 90
 i 91
 l 92
 m 93
 n 94
 o 95
 p 96
 q 97
 r 98
 f 99
 t 100
 u 101
 x 102

Aa 4

f

g

h

a 123
b 124
c 125
d 126
e 127
f 128
g 129
h 130
i 131
l 132
m 133
n 134
o 135
p 136
q 137
r 138
f 139
t 140
u 141
x 142

a 143
b 144
c 145
d 146
e 147
f 148
g 149
h 150
i 151
l 152
m 153
n 154
o 155
p 156
q 157
r 158
f 159
t 160
u 161
x 162

a 163
b 164
c 165
d 166
e 167
f 168
g 169
h 170
i 171
l 172
m 173
n 174
o 175
p 176
q 177
r 178
f 179
t 180
u 181
x 182

+ 144

a 163

i

l

m

a 63
 b 64
 c 65
 d 66
 e 67
 f 68
 g 69
 h 70
 i 71
 l 72
 m 73
 n 74
 o 75
 p 76
 q 77
 r 78
 f 79
 t 80
 u 81
 x 82

a 183
 b 184
 c 185
 d 186
 e 187
 f 188
 g 189
 h 190
 i 191
 l 192
 m 193
 n 194
 o 195
 p 196
 q 197
 r 198
 f 199
 t 200
 u 201
 x 202

a 163
 b 164
 c 165
 d 166
 e 167
 f 168
 g 169
 h 170
 i 171
 l 172
 m 173
 n 174
 o 175
 p 176
 q 177
 r 178
 f 179
 t 180
 u 181
 x 182

Aa s

n

o

p

a 283
 b 284
 c 285
 d 286
 e 287
 f 288
 g 289
 h 290
 i 291
 l 292
 m 293
 n 294
 o 295
 p 296
 q 297
 r 298
 f 299
 t 300
 u 301
 x 302

a 223
 b 224
 c 225
 d 226
 e 227
 f 228
 g 229
 h 230
 i 231
 l 232
 m 233
 n 234
 o 235
 p 236
 q 237
 r 238
 f 239
 t 240
 u 241
 x 242

a 344
 b 345
 c 346
 d 347
 e 348
 f 349
 g 350
 h 351
 i 352
 l 353
 m 354
 n 355
 o 356
 p 357
 q 358
 r 359
 f 360
 t 361
 u 362
 x 363

a 304

q

r

f

a 304
 b 305
 c 306
 d 307
 e 308
 f 309
 g 310
 h 311
 i 312
 l 313
 m 314
 n 315
 o 316
 p 317
 q 318
 r 319
 f 320
 t 321
 u 322
 x 323

a 203
 b 204
 c 205
 d 206
 e 207
 f 208
 g 209
 h 210
 i 211
 l 212
 m 213
 n 214
 o 215
 p 216
 q 217
 r 218
 f 219
 t 220
 u 221
 x 222

a 364
 b 365
 c 366
 d 367
 ● 368
 f 369
 g 370
 h 371
 i 372
 l 373
 m 374
 n 375
 o 376
 p 377
 q 378
 r 379
 f 380
 t 381
 u 382
 x 383

a 314

t

u

x

a 324
 b 325
 c 326
 d 327
 e 328
 f 329
 g 330
 h 331
 i 332
 l 333
 m 334
 n 335
 o 336
 p 337
 q 338
 r 339
 f 340
 t 341
 u 342
 x 343

a 284
 b 285
 c 286
 d 287
 e 288
 f 289
 g 290
 h 291
 i 292
 l 293
 m 294
 n 295
 o 296
 p 297
 q 298
 r 299
 f 300
 t 301
 u 302
 x 303

a 243
 b 244
 c 245
 d 246
 e 247
 f 248
 g 249
 h 250
 i 251
 l 252
 m 253
 n 254
 o 255
 p 256
 q 257
 r 258
 f 259
 t 260
 u 261
 x 262

a Baaras

a

b

c

a Baaras
 b Absinthio
 c Seriphio
 d Bacchari
 e Cacalia
 f Cachride
 g Acana
 h Daphnoide
 i Balano
 l Cacto
 m Acanthio
 n Balaustio
 o Dauco
 p Delphinio
 q Acanto
 r Calamo
 f Ballore
 t Dendroide
 u Calaminta
 x Acarne

a Calcifraga
 b Abiete
 c Balsamina
 d Calta
 e Dente Leonis
 f Cancamo
 g Abrotono
 h Dentaria
 i Balsamo
 l Aceto
 m Diapentia
 n Myagro
 o Achiade
 p Barbahirici
 q Diphtamno
 r Muria
 f Cannabo
 t Dictamo
 u Diplaco
 x Aconito

a Pardalianche
 b Caphura
 c Dorella
 d Bdellio
 e Doronico
 f Capto
 g Acoro
 h Dorycno
 i Cappari
 l Behen
 m Draba
 n Dracone
 o Acutaspina
 p Cianeintho
 q Cardamono
 r Battifecula
 f Ebeno
 t Adarce
 u Cannella
 x Cinnamomo

a Belloide

d

e

f

a Belloide
 b Adiantho
 c Dryopteri
 d Carduo
 e Abutilon
 f Carlia
 g Belzoino
 h Carpafo
 i Acacalide
 l Ebulo
 m Berberi
 n Eboze
 o Aegilope
 p Carpobalsamo
 q Beta
 r Edimo
 f Æthiopide
 t Carpino
 u Echio
 x Betonica

a Betula
 b Carthamo
 c Aethite
 d Elaphobosco
 e Faba
 f Agalloco
 g Bislingua
 h Caryophyllis
 i Elaphobosco
 l Agarico
 m Bistorta
 n Elaterio
 o Agerato
 p Eleatine
 q Eleateriis
 r Parietaria
 f Eleagno
 t Blito
 u Cacte
 x Agrifolio

a Borragine
 b Alamo
 c Electro
 d Botris
 e Castaneis
 f Alisma
 g Castoreo
 h Brassica
 i Allio
 l Catanance
 m Brittanica
 n Alvo
 o Eleosino
 p Bromio
 q Lathyri
 r Alce
 f Catapucia
 t Elicariso
 u Alphasar
 x Ephemero

a Bion

g

h

i

a Bion
 b Alfine
 c Alterco
 d Farne
 e Bryonia
 f Altea
 g Elleborine
 h Elleboro
 i Buglossa
 l Empetro
 m Alumine
 n Epimedia
 o Bulbis
 p Epipacti
 q Alibo
 r Epithimo
 f Bunio
 t Equiseto
 u Bubptalmo
 x Bunius

a Caulibus
 b Centaurio
 c Alyssos
 d Nardo
 e Caucaulide
 f Amaraco
 g Cedrelate
 h Erica
 i Amarantho
 l Equiseto
 m Cedria
 n Ambara
 o Erino
 p Capa
 q Eruca
 r Ambrosia
 f Eruilia
 t Erysimone
 u Amello
 x Erythrodano

a Cedro
 b Agrimonia
 c Cedromela
 d Ambluga
 e Bursapastoris
 f Aiuga
 g Eruo
 h Cerasis
 i Aizoo
 l Eruila
 m Buxo
 n Cerretta
 o Altea
 p Acrifolio
 q Eringio
 r Filicula
 f Alibiadon
 t Philipendula
 u Filice
 x Aizoia

a Ephta

l

m

n

a	Ephtaphyll	a	Chamæacte	a	Chamælea
b	Cestron	b	Androsemo	b	Anito
c	Armoracea	c	Flammula	c	Fumaria
d	Calcantho	d	Chamæcisso	d	Chamæfice
e	Ammoniaco	e	Fœniculo	e	Fraxino
f	Eupatorio	f	Anemone	f	Galanga
g	Euphorbio	g	Fœno	g	Anonide
h	Colchico	h	Chamædaphne	h	Anthemide
i	Amomo	i	Anetho	i	Fungo
l	Euphragia	l	Fragula	l	Caratia
m	Cerussa	m	Chamæleone	m	Galbano
n	Fuligine	n	Angelica	n	Halica
o	Fago	o	Fraxinella	o	Antillide
p	Ampelite	p	Chamæmelo	p	Chamædrio
q	Farfara	q	Gagate	q	Gallio
r	Farfugio	r	Argyro	r	Antipatre
f	Farfal	f	Galactide	f	Chamæpytis
t	Ampelopraso	t	Armola	t	Galiopfi
u	Ferula	u	Plastula	u	Halimo
x	Ficu	x	Anguria	x	Anthirrino

a Chelido

o

p

q

a Chelidonio

b Gallia

c Antora

d Gallitrico

e Aparine

f Cherva

g Clematide

h Aphaca

i Chondrilla

l Gattaria

m Apiastro

n Genista

o Apio

p Chrysanthem

q Gentiana

r Apocyno

f Glante

t Apollinari

u Chrysocola

x Stellaria

a Chrysocome

b Geranio

c Aquilea

d Chrysogono

e Arabea

f Juguba

g Cicero

h Arabide

i Gingidioni

l Araco

m Cicorio

n Andachoca

o Arbuto

p Gittagine

q Gladiolo

r Archio

f Grano

t Argemone

u Gramine

x Curcumi

a Ceci

b Argentaria

c Gith

d Arisaro

e Glasto

f Aristolochia

g Cicuta

h Armoracia

i Cinnamoma

l Glaucio

m Arnobo

n Circea

o Aro

p Glycirrhizza

q Hedera

r Artemisia

f Gnaphalea

t Hedisaro

u Gnidio

x Cirsio

Bb

r

f

t

a Cyſto
 b Amygdala
 c Gratiola
 d Citrio
 e Guaiaco
 f Anagallide
 g Helenio
 h Clematide
 i Anagyri
 l Hedifaro
 m Clinopodio
 n Helichryſo
 o Anchufa
 p Chymeno
 q Heliotropio
 r Andocaca
 f Elleborine
 t Helxine
 u Androface
 x Cneoro

a Cnico
 b Afphodelo
 c Hemerocalli
 d Cocco
 e Afpleno
 f Colchico
 g Hemioniti
 h Aſtere
 i Trinitate
 l Ephemero
 m Hermodaſtylo
 n Aſtragalo
 o Hyeracio
 p Colocyntide
 q Hippocampo
 r Altea
 f Hippogloſſo
 t Hippolapato
 u Anaſtilide
 x Colophonia

a Conſolida
 b Conira
 c Atriplice
 d Hippomurathro
 e Hircino
 f Avellana
 g Corianno
 h Hirculo
 i Hiericonta
 l Aurelia
 m Hirundine
 n Amicula
 o Holofſtio
 p Ordeo
 q Cotyledone
 r Hormino
 f Cithino
 t Hyacintho
 u Gotonei
 x Hydromeli

a Cori

C

of Ecuador
in Libano
of Jamaica
of Columbia
of Ecuador
of Mexico
of Malva

Bb a

b

c

d

a Mandragora
 b Cucumere
 c Armeniaco
 d Cunila
 e Medica
 f Ixia
 g Cupressa
 h Intybo
 i Lacerta
 l Curmi
 m Junipero
 n Epirotico
 o Myrrha
 p Margarita
 q Mastiche
 r Citino
 f Maro
 r Maiorana
 u Cymbalaria
 x Marrhubio

a Cyano
 b Arabe
 c Lactuca
 d Martagon
 e Cyclamino
 f Kerva
 g Laudano
 h Cynoglossa
 i Lagopo
 l Marto
 m Cynocrambe
 n Matricaria
 o Kali
 p Cynosorchi
 q Lachrimo
 r Cyacro
 f Matrisilva
 t Cypereo
 u Lamio
 x Lamiis

a Lampsana
 b Lente
 c Malo
 d Lentisco
 e Canaria
 f Cythino
 g Leontopetalo
 h Lapato
 i Punico
 l Perfeco
 m Colchico
 n Larice
 o Meconio
 p Medio
 q Leontopalo
 r Lasere
 f Melle
 r Lepidio
 u Melanthio
 x Laserpitio

a Lassulare

a Jassulare
 b Leucanthemo
 c Lathiri
 d Melica
 e Napo
 f Lavandula
 g Meliloto
 h Lasere
 i Melimela
 l Melino
 m Narcaphto
 n Lauro
 o Consolida
 p Melissophyllo
 q Ledone
 r Millepede
 f Narcisso
 v Melomeli
 u Lemnia
 x Melangena

a Leucacantha
 b Minio
 c Nardo
 d Mirasole
 e Leucade
 f Nasturtio
 g Cimino
 h Leucolo
 i Natrice
 l Myfi
 m Maxo
 n Moly
 o Libistico
 p Nepeta
 q Libanotide
 r Vomica
 f Molimago
 t Lichene
 u Nomicis
 x Leucous

a Nerio
 b Ligustico
 c Nigella
 d Molibdena
 e Ligustico
 f Nitro
 g Nucleis
 h Lilac
 i Nymphaea
 l Momordica
 m Lilio
 n Morandula
 o Pinea
 p Limonio
 q Morsus gallinae
 r Oename
 f Rumolaria
 t Oesipo
 u Linaria
 x Olea

Bb 3

h

i

k

a Moschio
 b Nuxmyristica
 c Linozotti
 d Metella
 e Pinea
 f Lino
 g Myagro
 h Ophioglossa
 i Ochra
 l Lithargyro
 m Ocymastro
 n Mastiche
 o Ocymo
 p Lithocolla
 q Gnidio
 r Moro
 f Cnico
 t Ocimoide
 u Myrrha
 x Linaria

a Conchite
 b Nuce
 c Lolio
 d Juglande
 e Ricino
 f Loto
 g Myle
 h Sefamo
 i Lucciola
 l Mirica
 m Sicyonio
 n Sinapi
 o Lupino
 p Styrace
 q Myriophyllo
 r Triticum
 f Terebintho
 t Lychnide
 u Tamarindis
 x Myrobolanis

a Litospermato
 b Oloscheno
 c Myrrhide
 d Olusatro
 e Lycio
 f Olyra
 g Myrtidamo
 h Pederota
 i Lycopfi
 l Pæonia
 m Amphacio
 n Myrtillo
 o Paguro
 p Onagra
 q Lagopo
 r Palyuro
 f Myrte
 t Pala
 u Onobrichi
 x Neronide

Licuria

m

n

o

a Lycurio
 b Menta
 c Onosma
 d Lysimachia
 e Malopepone
 f Nphioglossa
 g Naptha
 h Mentaastro
 i Elate
 l Lanaria
 m Panace
 n Anemone
 o Napello
 p Chrionia
 q Pancratis
 r Mahaleb
 f Panico
 t Mercuriali
 u Spatha
 x Meone

a Mespilo
 b Papavere
 c Piperella
 d Quercu
 e Radicibus
 f Mezereo
 g Quinquifolium
 h Papyro
 i Ranunculo
 l Sabina
 m Rhamno
 n Millio
 o Rhafano
 p Rapontico
 q Parietaria
 r Sagapeno
 f Millefolium
 t Rapo
 u Parronichia
 x Millemorbis

a Opio
 b Rhicino
 c Rheo
 d Panthenio
 e Resina
 f Passio
 g Rha
 h Ophioscorodó
 i Ophite
 l Pastinaca
 m Rapunculo
 n Orobanche
 o Rhododendro
 p Sale
 q Pediculari
 r Salnitro
 f Pelecino
 t Rhoe
 u Ribe
 x Opola

Bb 4

p

q

r

a Opobalsamo
 b Pepone
 c Rhabarbaro
 d Opuntia
 e Periclimeno
 f Oreoselino
 g Peplo
 h Rosa
 i Origano
 l Rosmarino
 m Rubia
 n Periploca
 o Rubera
 p Ornitogalo
 q Salamandra
 r Rubo
 f Saliva
 t Peristereon
 u Oriza
 x Rupis

a Ostracite
 b Persea
 c Rusco
 d Rumice
 e Ruta
 f Salinari
 g Ofiride
 h Saliunca
 i Othonnia
 l Testiculis
 m Piperitide
 n Oxiacantha
 o Salice
 p Teucro
 q Salvia
 r Oxali
 f Taliastro
 t Samonico
 u Thapsia
 x Pipere

a Mixis
 b Echio
 c Palma
 d Sampsuco
 e Stinco
 f Perfico
 g Sandaraca
 h Oxalma
 i Sandice
 l Perficaria
 m Scolopendra
 n Oxicedro
 o Stolyo
 p Sanguinaria
 q Perfoliata
 r Scordo
 f Oxilapatho
 t Scorodropaso
 u Sanguine
 x Ser Foliata

a Oximelle

a Oximelle	a Phalangio	a Phillirea
b Saluinea	b Sapphiro	b Phæmice
c Scorpione	c Phalaride	c Saxifragia
d Petasine	d Salicornia	d Thymo
e Sanicula	e Tragio	e Scabiosa
f Oxi	f Sarcocella	f Phu
g Petroleo	g Scorzonera	g Sebestenis
h Scorpium	h Pharico	h Thimbra
i Taxo	i Tragio	i Scammonio
l Petroselinum	l Scrophularia	l Phyllire
m Santali	m Tragopogono	m Tragacantha
n Tartaro	n Phasiolo	n Scandice
o Pettimborfa	o Trago	o Tubere
p Telephio	p Sarcophago	p Serpentina
q Sapa	q Tribulis	q Phylli
r Terebintho	r Trichomane	r Scariola
f Tamarice	f Phellodris	f Tritico
r Sanguisorbia	r Sardonea	r Scylla
u Scorpione	u Trifolio	u Turbit
x Scorpio	x Triffagine	x Phyteumone

Bb f

x

a

b

a Secale
 b Secacul
 c Sicea
 d Thſaspe
 e Pilofella
 f Echio
 g Securidica
 h Thimelca
 i Sedo
 l Pimpinella
 m Selagine
 n Tilia
 o Pinea
 p Selenitide
 q Thitimalo
 r Pinu
 f Scordio
 t Selinufa
 u Tormentilla
 x Piperite

a Piſſaſpalato
 b Sena
 c Turpeto
 d Veratro
 e Theriaca
 f Piſſæleos
 g Senecione
 h Tuſſilagine
 i Typha
 l Valeriana
 m Piſtaceis
 n Serica
 o Tygname
 p Narcaphto
 q Piſtolochia
 r Pectine
 f Umbilico
 t Seride
 u Piſo
 x Verbaſco

a Serpyllo
 b Pityusa
 c Verbenaca
 d Serpentina
 e Veronica
 f Pice
 g Serracula
 h Plantagine
 i Verruca
 l Serratula
 m Plarano
 n Veſicaria
 o Sefamo
 p Vicia
 q Plumbagine
 r Viſnago
 f Vitalba
 t Sefamoide
 u Filipendula
 x Picea.

a Plumbo

c

d.

e

a Plumbo

b Sefeli

c Vinca provinca

d Polemonia

e Vincetossico

f Sferracavallo

g Sicionio

h Polio

i Virga aurea

l Polycnemo

m Virgapastoris

n Sideride

o Polygala

p Irio

q Sigillo

r Vitice

f Poligonato

t Vire

u Arbuto

x Siligine.

a Siliqua

b Polypodio

c Siluro

d Unnedone

e Xiphia

f Silobo

g Unione

h Xilon

i Pompolige

l Xilobalsamo

m Similagine

n Xiride

o Sinapi

p Populo

q Urtica

r Sione

f Ulmo

t Uva

u Potro

x Xanthro

a Portulca

b Sicon

c Sansaparilla

d Poramogetone

e Corymbis

f Sifymbrio

g Sphondilo

h Potentilla

i Rhodiano

l Smilace

m Galanga

n Smirnio

o Poterio

p Zibeto

q Solano

r Ambara

f Mastiche

t Propoli

u Rosaceo

x Solbastrella

a Pfen-

f

g

h

a	Pseudacon	a	Pfarmica	a	Pyrola
b	Sparthio	b	Spina	b	Stachi
c	Gramine	c	Meo	c	Pinus Sylve,
d	Spatula	d	Pulegio	d	Piretro
e	Bitumine	e	Nardo ind.	e	Membro
f	Epseudocoito	f	Nardo Ita.	f	Sabina bac.
g	Naphta	g	Spodio	g	Staphisagria
h	Spacælo	h	Nardo cel.	h	Phænicea
i	Gattaria	i	Pulmonaria	i	Lycia
l	Fragis	l	Nardomon.	l	Tina
m	Lactuzæ Sil.	m	Phu majori	m	Staphilodendro
n	Pseudodictamo	n	Phu minori	n	Lybica
o	Sphondilio	o	Phu parvo	o	Arundo
p	Thitres	p	Gelsomino	p	Erica
q	Pirytes	q	Pulsatilla	q	Rhamno 2
r	Geomede	r	Iasmino	r	Rhamno 3
f	Pfillio	f	Iasme	f	Rhamno 4
t	Spinacia	t	Cucero	t	Stellata
u	Junco odorato	u	Pyro	u	Erica bac.
x	Spinaciis	x	Pinu	p.	Erica

a Halinus

n

o

p

a	Bachala	a	Didar	a	Sifimbriū. her.
b	Camum	b	Alberas	b	Syimbrio syl.
c	Remenia	c	Fuster	c	Syimbri oq.
d	Candes	d	Garicum	d	Crithmi 1
e	Dadi	e	Aniso	e	Cinh. 2
f	Baladar	f	Halben	f	Cirrh. 3
g	Camech	g	Hachille	g	Cruh 4
h	Kali	h	Asphodegi	h	Xilon
i	Lenibrassica	i	Batheca	i	Butiro
l	Brassica cri.	l	Keiri	l	Frumento ind.
m	Brassica rapi.	m	Kanabel	m	Frumen. Sar.
n	Brassica maria.	n	Ostaraticon	n	Gossipium
o	Beta alba.	o	Kitran	o	Sibro
p	Ber. rub.	p	Kambra	p	Mustela
q	Ber. nig.	q	Kadi	q	Bufone
r	Culvel	r	Botom	r	Siluro
f	Bresil	f	Leben	f	Gobbio
t	Coton	t	Hadacocha	t	Smaride
u	Delonigi	u	Ter	u	Tellina
x	Bad	x	Tebis	x	Tollinis

a John

q

r

f

a	Johen	a	Sulphure	a	Sicomoro
b	Veri	b	Thunno	b	Abano
c	Merel	c	Millepede	c	Mogao
d	Jecum	d	Pulmonaria	d	Vegil
e	Leum	e	Lichene	e	Olba
f	Bengi	f	Galerita	f	Pustech
g	Harbe	g	Elephante	g	Panc
h	Kathor	h	Acranea	h	Molochita
i	Lifen	i	Lacerta	i	Saber
l	Dumdebe	l	Symphire	l	Norph
m	Gaur	m	Sepe	m	Mia
n	Hafach	n	Stinco	n	Sabon
o	Lisbon	o	Crocodilo	o	Muri
p	Machaleo	p	Sciuro	p	Sclien
q	Kostos	q	Testiculo	q	Rafas
r	Mentire	r	Test.	r	Serax
f	kerva	f	Test.	f	Sim
t	Mezereon	t	Test.	t	Sumach
u	Nabach	u	Test.	u	Sicomoris
x	xaudo	x	Test.	x	Molochitis

a Catuf .

t

u

x

a	Cataf	a	Hafract	a	Orfach
b	Albafari	b	Nadid	b	Dimag
c	Labora	c	Chaleb	c	Jezar
d	Hael	d	Hagual	d	Haur
e	Rarin	e	El	e	Thel
f	Saro	f	Elisfaco	f	Dis
g	Abel	g	Suferi	g	Sincal
h	Schea	h	Fu.	h	Ufnen
i	Zacchar	i	Zabanged	i	Molocal
l	Sere	l	Vaeg	l	Bezaar
m	Taufel	m	Xamem	m	Lobin
n	Zacor	n	Raxos	n	Hohas
o	Ufnea	o	Sult	o	Tuffa
p	Falfel	p	Zaror	p	Luben
q	Bumbel	q	Sus	q	Mugali
r	Secacul	r	Turbith	r	Ricagen
f	Zalbar	f	Machi	f	Rafre
t	Reg	t	Verzenius	t	Hatar
u	Zire	u	Cinbauge	u	Dehu
x	Chimolfa	x	Zibib	x	Mermex

Lau-

a

b

c

a Laudomia

b Angelica

c Diana

d Eluira

e Camilla

f Barbara

g Cintia

h Dianora

i Febronia

l Clarice

m Justina

n Julia

o Helianora

p Dido

q Flosdelisi

r Catherina

f Herminia

t Isabella

u Dorinna

x Jacca

a Brigida

b Cornelia

c Domitilla

d Artimisia

e Dorothea

f Judith

g Fenicia

h Beatrix

i Galatea

l Glicerium

m Helena

n Anna

o Cecilia

p Delia

q Feliciania

r Corinna

f Hera

t Agnesa

u Isigenia

x Lacca

a Camilla

b Felix

c Agrippina

d Elisabetha

e Balbina

f Constantia

g Ioanna

h Doralix

i Ersilia

l Hecuba

m Mariana

n Flavia

o Hortensia

p Bartomina

q Bartolomea

r Laurea

f Medea

t Aurolia

u Aurilla

x Medina

Ge

d

e

f

a	Daphne	a	Flos despina	a	Diree
b	Faustina	b	Octavia	b	Clara
c	Agata	c	Prudentia	c	Marfisia
d	Filenia	d	Scolastica	d	Martia
e	Cassandra	e	Lacena	e	Pelagia
f	Apollonia	f	Sylvia	f	Lucrina
g	Dianira	g	Onfale	g	Marta
h	Albia	h	Phylli	h	Saffo
i	Hippodamia	i	Polixena	i	Pomponia
l	Berfabea	l	Stella	l	Sibilla
m	Lavinia	m	Leucippe	m	Celestina
n	Modestia	n	Zenobia	n	Semirama
o	Nicostrata	o	Pellegrina	o	Sulpitia
p	Briseide	p	Hormina	p	Ursula
q	Niobe	q	Veronica	p	Deiopea
r	Cleopatra	r	Melitea	r	Tullia
f	Alvina	f	Urmia	f	Chryfanta
t	Olimpia	t	Placida	t	Virginia
u	Hortensia	u	Melanto	u	Tulliola
x	Latona	x	Melania	x	Magdalena

a Driope

g

h

i

a Driopè	a Cine	a Lucretia
b Martia	b Penelope	b Lantia
c Pompilia	c Romulida	c Eufragia
d Antonia	d Clina	d Calidonia
e Theodora	e Candida	e Geltruda
f Damofila	f Mirtha	f Lucia
g Berenix	g Falconia	g Cleofa
h Margareta	h Doride	h Dictinna
i Calturnia	i Licoris	i Luria
Prasseda	l Corisca	l Hiene
m Telefia	m Cydenia	m Stilla
i Dictinna	n Clementia	n Agapa
o Pantasilea	o Sylvia	o Theodofia
o Tisbe	p Christina	p Ifidora
l Calisto	q Minerva	q Maura
Sophonisba	r Filicula	r Opportuna
Medusa	f Minutia	f Robena
Victoria	t Dante	t Siringa
i Serena	u Viola	u Amasia
o Venus	x Ariola	x Marcella

Sc 2

i

m

n

a Zontiri	a Lucilla	a Minta
b Sabba	b Albina	b Elisabeta
c Sirilia	c Andromache	c Sofronia
d Sabina	d Rosmunda	d Celia
e Penia	e Joanna	e Lesbia
f Egle	f Eufrosina	f Pontia
g Filomela	g Rhodope	g Potentiana
h Antigone	h Arianna	h Potentilla
i Melpomene	i Laodicea	i Licentia
l Acefia	l Lais	l Claudia
m Pallas	m Flora	m Atalanta
n Semeles	n Leontium	n Leonina
o Nardina	o Aquilina	o Licenia
p Sarda	p Eutropia	p Leonica
q Narda	q Aspasia	q Amalatunta
r Murcia	r Corinna	r Genovessa
f Proserpina	f Lycisca	f Oppia
t Aniceta	t Manilia	t Sarissa
u Mergellina	u Rosimunda	u Alcesia
x Andagasia	x Laodamia	x Menippa

a. Canu

o

p

q

a Canusia	a Berardina	a Leonetta
b Anna	b Santolina	b Eustachia
c Hieronyma	c Bertina	c Laurenciana
d Altea	d Bertulina	d Sancia
e Rosana	e Aretusa	e Hippolita
f Cunilda	f Sofronisca	f Eufemia
g Altilia	g Francisca	g Magnes
h Iocasta	h Chrisostoma	h Omphale
i Melicerta	i Ostania	i Livia
l Alcmena	l Albinia	l Panthea
m Canac	m Troiana	m Rhodope
n Juturna	n Aloysia	n Spurina
o Amata	o Francischina	o Theti
p Prognos	p Francischella	p Eulalia
q Andromeda	q Annuccia	q Suanilda
r Deuteria	r Marianna	r Violantes
f Alteria	f Sabetta	f Violantilla
t Medullina	t Isabetta	t Egina
u Giufanna	u Bertuccia	u Eufemia
x Parisina	x Lisetta	x Eustochia

Cc 3

a	Euricome	a	Serafia	a	Egina
b	Luciana	b	Elefia	b	Agarista
c	Felinia	c	Serafina	c	Briseida
d	Gratia	d	Menodora	d	Clitennestra
e	Euridix	e	Minodora	e	Bersabea
f	Semeles	f	Nicola	f	Calisto
g	Metia	g	Nicolla	g	Celeno
h	Arachnes	h	Europa	h	Calipso
i	Capronia	i	Marietta	i	Calippe
l	Aurelia	l	Mespila	l	Elettia
m	Macedonia	m	Lucia	m	Cantilla
n	Euphemia	n	Pelagia	n	Deiopeia
o	Cinara	o	Eulalia	o	Deiphila
p	Creusa	p	Cleria	p	Euridice
q	Tarpeia	q	Caia	q	Eudora
r	Bendicea	r	Amarilli	r	Glicera
f	Polycratos	f	Antiopa	f	Ermione
t	Pheon	t	Argia	t	Hippodamia
u	Septimia	u	Argilla	u	Hipsiphile
x	Novia	x	Mergina	x	Lavinia

a Eufrosina

u

a

a	Eufrosina	a	Enrilia	a	Carrafa
b	Genocsa	b	Anatolia	b	Jesolda
c	Mariana	c	Ruffina	c	Brancia
d	Endixa	d	Eufemia	d	Berlingaria
e	Anastasia	e	Rainalda	e	Caieta
f	Blesilla	f	Egeria	f	Aprana
g	Euterpe	g	Paula	g	Jandona
h	Eusebia	h	Paulina	h	Loffredo
i	Melana	i	Eugenia	i	Sulingeria
l	Silena	l	Macrina	l	Mariconna
m	Faula	m	Leodicea	m	Serraglia
n	Meleria	n	Marina	n	Gargana
o	Marciana	o	Afra	o	Pudrica
p	Melissa	p	Sufanna	p	Aierba
q	Egli	q	Atanasia	q	Gajeta
r	Melitea	r	Evagria	r	Manutia
s	Juliana	s	Natalia	s	Palauicina
t	Licaste	t	Liliosa	t	Iemmona
u	Leda	u	Partiola	u	Paduana
x	Lesbia	x	Fulgencia	x	Natalis

Cc 4

b

c

d

a	Baglioneta	a	Columna	a	Bruna
b	Apicella	b	Cajetana	b	Gambacorta
c	Caritea	c	Beringuria	c	Rinera
d	Grimalda	d	Giacinta	d	Aria
e	Jacinta	e	Nojella	e	Mele
f	Larina	f	Acciajola	f	Nicastro
g	Mastrojudex	g	Pellegrina	g	Roverfa
h	Lagni	h	Cajetana	h	Cimina
i	Pignatella	i	Piscicella	i	Protonobilis.
l	Pappacoda	l	Mascanbruna	l	Grisona
m	Lopes	m	Crivella	m	Ricarda
n	De Luna	n	Rubea	n	Tuttavilla
o	Bonaventura	o	Mercurialis	o	Miroballo
p	Crescentia	p	Rota	p	Tomacella
q	Pinella	q	Pedemontia	q	Nigrona
r	Nizzolia	r	Sarrana	r	Marramaldi
f	Rabicana	f	Pignona	f	Merula
t	Mancina	t	Suardina	t	Stirax
u	Sena	u	Salara	u	Tianca
x	Rangona	x	Macedonia	x	Molengiana

a. Capi-

e

f

g

a Capicia
 b Jacobina
 c Nigra
 d Ruffa
 e Regina
 f Arimini
 g Sarcadina
 h Gattula
 i Marulla
 l Sylvestris
 m Beltrana
 n Sadoleta
 o Macchianella
 p Cavaniglia
 q Paleologa
 r Tufa
 f Galluccia
 t Severina
 u Sagana
 x Serra

a Corduba
 b Altomari
 c Galecia
 d Turbula
 e Arnulfa
 f Gisleria
 g Caputa
 h Merula
 i Petia
 l Remira
 m Strambona
 n Ruffa
 o Valla
 p Cortesia
 q Volera
 r Vulcana
 f Annecchina
 t Vespasiana
 u Toraldea
 x Sconnim

a Cambia
 b Asprella
 c Adorni
 d Tigrina
 e Sancia
 f Spinola
 g Mazza
 h Vipera
 i Conclubetia
 l Zanchi
 m Rusticella
 o Sangria
 o Salearia
 p Spinella
 q Corallia
 r Majetta
 f Venata
 t Altamura
 u Rufca
 x Gonsaga

Bb 5

h

i

l

a Carmignana
 b Carlona
 c Saxona
 d Confalona
 e Spatafora
 f Carlona
 g Struzza
 h Valois
 i Tornella
 l Brucciola
 m Cornita
 n Sanseverina
 o Zenodochia
 p Mainarda
 q Montana
 r Pastora
 f Stendarda
 t Baialarda
 u Bentivolia
 x Torella

a Bonita
 b Costantia
 c Bona
 d Novella
 e Cavaleria
 f Santomanga
 g Tarantula
 h Turri
 i Scalalea
 l Vitella
 m Capraria
 n Anastasia
 o Vergilia
 p Albertina
 q Penellia
 r Vitellozza
 f Pacchi
 t Spina
 u Foiana
 x Telosia

a Cantelmi
 b Judix
 c Savariana
 d Sellarola
 e Argentina
 f Bozzuta
 g Controveria
 h Guinnaccia
 i Sindica
 l Piscis
 m Spiritus
 n Graffigna
 o Condestabili
 p Zurla
 q Avitabilis
 r Siscar
 f Petrea
 t Capocéfala
 u Ferrara
 x Guerra

a Jordani

m

n

o

a Jordana
 b Acconciaioca
 c Dura
 d Burghetta
 e Air
 f Brancatia
 g Quattromano
 h Maura
 i Capilupa
 l Alboina
 m Cupeta
 n Marzulla
 o Tomitana
 p Mansella
 q Dentix
 r Tiepoli
 f Contarena
 t Sorantia
 u Canalis
 x Zanni

a Salona
 b Grassa
 c Lomellina
 d Borgia
 e Spinola
 f Catania
 g Auria
 h Caldora
 i Piccamilia
 l Anastasia
 m Durazza
 n Flisia
 o Maiorana
 p Jasia
 q Transi
 r Corruda
 f Ulmeria
 t Sconneria
 u Lovicia
 x Abenabula

a Mastina
 b Faventina
 c Bovinna
 d Gaudia
 e Duarena
 f Corda
 g Decordua
 h Cedra
 i Donnurfa
 l Candida
 m Civitella
 n Martina
 o Abenantia
 p Sortina
 q Vibella
 r Rondeletia
 f Paccia
 t Salviana
 u Mendocia
 x Tridotia

a Zabarella

P

Q

R

a Zabarella
 b Lodegaria
 c Bonetta
 d Celia
 e Gaudina
 f Acconciamuro
 g Suria
 h Guicciardina
 i Curiona
 l Monia
 m Galassa
 n Donnula
 o Brusca
 p Palomba
 q Gelasia
 r Rubertina
 f Rodulfa
 t Celestina
 u Diana
 x Petronilla

a Erefia
 b Aurelia
 e Mercurialis
 d Abstentia
 e Franchina
 f Nestorea
 g Cincigena
 h Rhetica
 i Ajossa
 l Rotaria
 m Sabina
 n Elifa
 o Sagarella
 p Petra
 q Penna
 r Aurifex
 f Fasella
 t Columba
 u Rotula
 x Dieta

a Figliomarina
 b Santora
 c Austria
 d Cardona
 e Floria
 f Eburnea
 g Falca
 h Xilandra
 i Caballa
 l Bodina
 m Vittoria
 n Molinea
 o Gattula
 p Livia
 q Bellingeria
 r Bufala
 f Stipula
 t Scrota
 u Tusca
 x Toscanella

a Frangi-

f

t

u

a	Frangipanis	a	Filingeria	a	Floria
b	Egidia	b	Anfora	b	Decanora
c	Anisia	c	Melisarda	c	Antinora
d	Sertona	d	Oliveria	d	Campana
e	Tutnera	e	Buccavana	e	Cannetia
f	Arcamona	f	Bassana	f	Draco
g	Meravilia	g	Pacifica	g	Ferraria
h	Aricilla	h	Petrea	h	Costa
i	Fregosia	i	Fundi	i	Blanditia
l	Othera	l	Frigula	l	Pulicaria
m	Estensis	m	Tremellia	m	Purpura
n	Sances	n	Galatea	n	Sapida
o	Carnara	o	Tranquilla	o	Bonifacia
p	Cameraria	p	Ferrea	p	Splandiana
q	Merliana	q	Prima	q	Caramanina
r	Agricola	r	Taranda	r	Jodica
f	Ursina	f	Tertia	f	Acontia
t	Balesterie	t	Quarta	t	Broccarda
u	Vergeria	u	Quinta	u	Dracontina
x	Tassona	x	Sexta	x	Feliciania

a Ebena

x

a

b

a	Ebena	a	Calabra	a	Samnitis
b	Grinea	b	Arianensis	b	Capuana
c	Flaccia	c	Surrentina	c	Venusina
d	Braucaleo	d	Forlivienſis	d	Thebana
e	Bona	e	Mediolanēſis	e	Boema
f	Ericreria	f	Balearis	f	Theutonica
g	Falangula	g	Beneventana	g	Papiensis
h	Castellana	h	Subaudiana	h	Bononienſis
i	Criſpina	i	Venetæ	i	Macedonica
l	Crumera	l	Florentina	l	Valaſca
m	Farina	m	Scota	m	Caroloſtadia
n	Calla	n	Pedemontana	n	Lufitana
o	Coſutia	o	Brandeburgēſis	o	Nazarea
p	Forrebraccia	p	Mantuana	p	Maſſa
q	Carnetia	q	Vratiſlaudenſis	q	Sleſia
r	Manlia	r	Linconienſis	r	Berga
f	Patina	f	Mantuana	f	Barchinonenſis
t	Pappa	t	Sulmonenſis	t	Parmenſis
u	Reinalda	u	Aretina	u	Argentinenſis
x	Boccaſpinola	x	Megarica	x	Hetruſca

a Cilix

c

d

o

a Cilix

b Acropolita

c Austriaca

d Angavenfis

e Trax

f Tartara

g Bavara

h Castellana

i Senenfis

l Neapolitana

m Cremonenfis

n Franca

o Viterbienfis

p Brandeburgen-
fis

q Normanna

r Pomerana

f Bernenfis

t Claravallenfis

u Mumida

x Mirandenfis

a Campana

b Gonsentina

c Valentina

d Basilienfis

e Aquitana

f Lugdunenfis

g Constantinopo-
litana

h Bergoma

i Senenfis

l Coloffenfis

m Navarra

n Frisia

o Trojana

p Condensis

q Budiſſina

r Noribergenfis

f Burgenfis

t Heſtia

u Taurienfis

x Tugurina

a Britannia

b Cypria

c Paſſavienfis

d Bargaenſis

e Caſtellionenſis

f Egyptia

g Turca

h Aragonenſis

i Hieroſolimi-
rana

l Piſaurenſis

m Augenfis

n Flandria

o Marpurgenſis

p Angliana

q Polona

r Antuerpienſis

f Iaſtuenſis

t Frigia

u Murcia

x Tarenſis

Cantabriga

f,

g

h

a Cantabrica	a Barbara	a Pamphilica
b Anglica	b Germana	b Noribergensis
c Brabantina	c Palestina	c Africana
d Gaetana	d Persiana	d Abrigenfis
e Pisana	e Cyrenca	e Caldea
f Portugalensis	f Persa	f Leviatan
g Piccardia	g Tridentina	g Saxona
h Januensis	h Asiatica	h Emfena
i Stabiensis	i Sarmatica	i Sclavona
l Hispana	l Roterodama	l Babilonica
m Equensis	m Sarracena	m Corcirenfis
n Croaca	n Colonienfis	n Anthonitana
o Civitella	o Bessiana	o Sarda
p Lambergienfis	p Veronenfis	p Siculo
q Paflagona	q Adriatica	q Messanenfis
r Galata	r Tirrena	r Panhormita
f Natola	f Cisalpinenfis	f Picena
t Padovana	t Longobarda	t Rhegina
u Patavina	u Anazarba	u Ligura
x Vicentina	x Italica	x Romaniola
		Dalmat

i

l

m

a Dalmata
 b Appula
 c Brutia
 d Riminensis
 e Armena
 f Tarentina
 g Corſa
 h Bithina
 i Taurina
 l Gallogræca
 m Rhodia
 n Auguſtana
 o Seluſia
 p Vercellensis
 q Pompejana
 r Romana
 ſ Triviſana
 t Sontiana
 u Procytana
 x Partenopea

a Græca
 b Tiburtina
 c Gerula
 d Coracensis
 e Canauſia
 f Cumifitana
 g Arabs
 h Toletana
 i Carnesia
 l Damafceſia
 m Vdinensis
 n Ruaceſia
 o Celſitana
 p Solicitana
 q Catanensis
 r Segeltana
 ſ Numantina
 t Syra cuſana
 u Canuſina
 x Cannensis

a Itala
 b Judæa
 c Mamertina
 d Leontia
 e Antiochenſis
 f Megareſis
 g Inda
 h Cathenienſis
 i Tauronenſis
 l Cefalonienſis
 m Syra
 n Drepanenſis
 o Gumbrata
 p Valicenſis
 q Hudinenſis
 r Aufonia
 ſ Pyrotica
 t De ſoleto
 u Brunduſina
 x Dyrracha

Dd

n

o

p

a Gallica	a Gordea	a Hellepontica
b Japix	b Giabensis	b Poena
c Daunia	c Arpana	c Senensis
d Sipontina	d Deculana	d Sienensis
e Frentana	e Alemia	e Surrentina
f Alexandrina	f Syra	f Neapolitana
g Lucana	g Carmenfis	g Veronensis
h Arpinas	h Gambensis	h Megnensis
i Venusina	i Ferentina	i Graia
l Dardana	l Genufina	l Notica
m Lucerina	m Lirina	m Allobroga
n Lusitana	n Rubinata	n Retha
o Lybica	o Argentina	o Vindelica
p Hirpina	p Bitunnina	p Cumana
q Latina	q Rabanensis	q Lepontia
r Campfana	r Sturnina	r Hiperborca
f Cardina	f Frentana	f Veragra
t Bebiana	t Erhola	t Sedina
u Nescelluna	u Salentina	u Sularia
x Belbiana	x Peligna	x Helvetia

a Salassa

q

r

f

a Salassa
 b Lepontina
 c Vagiena
 d Caturigis
 e Montana
 f Tripolina
 g Mennores
 h Ibernica
 i Caturiga
 l Icaria
 m Trixiana
 n Edenata
 o Albonensis
 p Cardate
 q Ceraunea
 r Arelcomana
 f Parthenia
 t Epidaurica
 u Colchica
 x Taulantia

a Corcirenſis
 b Sulmonenſis
 c Annantina
 d Albenſis
 e Cliternina
 f Caſtelana
 g Anſiderata
 h Poſemina
 i Peolentis
 l Nemertinenſis
 m Sabina
 n Amiternina
 o Virenſis
 p Fidenata
 q Maitana
 r Nearina
 f Corcina
 t Nebulana
 u Triburta
 x Soluta

a Veſtina
 b Angulana
 c Prianenſis
 d Caſſinensis
 e Auximania
 f Serengrana
 g Migulana
 h Cuſnenſis
 i Falacienſis
 l Pauſolana
 m Puteolana
 n Pleniensis
 o Ricinenſis
 p Hiacenſis
 q Liburtina
 r Palmenſis
 f Umbra
 t Senogallica
 u Tuſca
 x Amerita

Dd 2

t

u

x

a	Hebraea	a	Velini	a	Europea
b	Arnana	b	Dimaca	b	Alfaterna
c	Fulignas	c	Apolloniata	c	Acrocerauna
d	Cisurontana	d	Carintia	d	Euboica
e	Foro flaminia	e	Belga	e	Threspota
f	Conembriensis	f	Cerventa	f	Epyra
g	Foro bremsiana	g	Cretensis	g	Gassiopea
h	Foro sempronien-
ensis	h	Gnosia	h	Molossia
i	Menonienensis	i	Capuana	i	Dodonea
l	Norica	l	Thessala	l	Mafia
m	Pomisa	m	Acarnana	m	Meda
n	Dardana	n	Achea	n	Bunthiota
o	Nibulla	o	Messenia	o	Heraclia
p	Nimacha	p	Messenensis	p	Nasamina
q	Mesa	q	Lacona	q	Mirobrigensis
r	Thrax	r	Argolica	r	Syfa
f	Scythia	f	Boetica	f	Mesulana
t	Surentina	t	Attica	t	Ethiops
u	Melitea	u	Magnesia	u	Montesana
x	Vercienfis	x	Nelotica	x	Ethiopissa

a

b

c

a 2
b 3
c 4
d 5
e 6
f 7
g 8
h 9
i 10
l 11
m 12
n 13
o 14
p 15
q 16
r 17
f 18
t 19
u 20
x 21

a 23
b 24
c 25
d 26
e 27
f 28
g 29
h 30
i 31
l 32
m 33
n 34
o 35
p 36
q 37
r 38
f 39
t 40
u 41
x 42

a 43
b 44
c 45
d 46
e 47
f 48
g 49
h 50
i 51
l 52
m 53
n 54
o 55
p 56
q 57
r 58
f 59
t 60
u 61
x 62

Dd 3

d

e

f

a 63
 b 64
 c 65
 d 66
 e 67
 f 68
 g 69
 h 70
 i 71
 l 72
 m 73
 n 74
 o 75
 p 76
 q 77
 r 78
 f 79
 t 80
 u 81
 x 82

a 83
 b 84
 c 85
 d 86
 e 87
 f 88
 g 89
 h 90
 i 91
 l 92
 m 93
 n 94
 o 95
 p 96
 q 97
 r 98
 f 99
 t 100
 u 101
 x 102

a 103
 b 104
 c 105
 d 106
 e 107
 f 108
 g 109
 h 110
 i 111
 l 112
 m 113
 n 114
 o 115
 p 116
 q 117
 r 118
 f 119
 t 120
 u 121
 x 122

a 123

g

h

l

a 123
 b 124
 c 125
 d 126
 e 127
 f 128
 g 129
 h 130
 i 131
 l 132
 m 133
 n 134
 o 135
 p 136
 q 137
 r 138
 f 139
 t 140
 u 141
 x 142

a 143
 b 144
 c 145
 d 146
 e 147
 f 148
 g 149
 h 150
 i 151
 l 152
 m 153
 n 154
 o 155
 p 156
 q 157
 r 158
 f 159
 t 160
 u 161
 x 162

a 163
 b 164
 c 165
 d 166
 e 167
 f 168
 g 169
 h 170
 i 171
 l 172
 m 173
 n 174
 o 175
 p 176
 q 177
 r 178
 f 179
 t 180
 u 181
 x 182

Dd 4

l

m

n

a 183
 b 184
 c 185
 d 186
 e 187
 f 188
 g 189
 h 190
 i 171
 l 192
 m 193
 n 104
 o 195
 p 196
 q 197
 r 198
 f 199
 t 200
 u 201
 x 202

a 203
 b 204
 c 205
 d 206
 e 207
 f 208
 g 209
 h 210
 i 211
 l 212
 m 213
 n 214
 o 215
 p 216
 q 217
 r 218
 f 219
 t 220
 u 221
 x 222

a 223
 b 224
 e 225
 d 226
 e 227
 f 228
 g 229
 h 230
 i 231
 l 232
 m 233
 n 234
 q 235
 p 236
 q 237
 r 238
 f 339
 t 240
 u 241
 x 242

2 243

o

p

q

a 243
b 244
c 245
d 246
e 247
f 248
g 249
h 250
i 251
l 252
m 253
n 254
o 255
p 256
q 257
r 258
f 259
t 260
u 261
x 262

a 263
b 264
c 265
d 266
e 267
f 268
g 269
h 270
i 271
l 272
m 273
n 274
o 275
p 276
q 277
r 278
f 279
t 280
u 281
x 282

a 283
b 284
c 285
d 286
e 287
f 288
g 289
h 290
i 291
l 292
m 293
n 294
o 295
p 296
q 297
r 298
f 299
t 300
u 301
x 302

Dd s

r

f

r

a 303
 b 304
 c 305
 d 306
 e 307
 f 308
 g 309
 h 310
 i 311
 l 312
 m 313
 n 314
 o 315
 p 316
 q 317
 r 318
 f 319
 t 320
 u 321
 x 322

a 323
 b 324
 c 325
 d 326
 e 327
 f 328
 g 329
 h 330
 i 331
 l 332
 m 333
 n 334
 o 335
 p 336
 q 337
 r 338
 f 339
 t 340
 u 341
 x 342

a 343
 b 344
 c 345
 d 346
 e 347
 f 348
 g 349
 h 350
 i 351
 l 352
 m 353
 n 354
 o 355
 p 356
 q 357
 r 358
 f 359
 t 360
 u 361
 x 362

u

x

a

363	a	383
364	b	384
365	c	385
366	d	386
367	e	387
368	f	388
369	g	389
370	h	390
371	i	391
372	l	392
373	m	393
374	n	394
375	o	395
376	p	396
377	q	397
378	r	398
379	f	399
380	t	400
381	u	401
382	x	402

a	Diffenteria
b	Cerco
c	Albugine
d	Elephantia
e	Cancro
f	Gangillo
g	Hiduo
h	Ictero
i	Bubonceli
l	Genturfa
m	Hydrocephalea
n	Ileo
o	Taro
p	Hydrope
q	Ecstasi
r	Glaucomato
f	Amphopia
t	Brancha
u	Impetigine
x	Carbunculo

a Carcino.

b

c

d

a	Carcinomate	a	Condaplo	a	Leucomate
b	Alopetia	b	Hypisphasma	b	Coriagio
c	Dypsnea	c	Lippitudine	c	Lycantropa
d	Gomorrhea	d	Angina	d	Amphimerina
e	Hydraulo	e	Etalgia	e	Phthiriasi
f	Eptalo	f	Hyptasmo	f	Stranguria
g	Herçulano	g	Pernione	g	Diacontio
h	Batraco	h	Disrota	h	Sacro
i	Cephalea	i	Petigine	i	Ectropia
l	Gaagraena	l	Rechivio	l	Sclerophtalmi
m	Lithiasi	m	Logophtal-	m	Letargo
n	Aphte		mia	n	Anotexia
o	Nausea	n	Anchusina	o	Pituita
p	Hæterocraniea	o	Ramice	p	Theriomat
q	Narce	p	Syriasi	q	Coriza
r	Cachexia	r	Epynecti	r	Bulimo
f	Epiphora	f	Harpe	f	Torminibus
t	Lyenteria	t	Regio	t	Sotropho
u	Azena	u	Phrenetide	u	Pleuritide
x	Condylomate	x	Comitali	x	Emphismate

a Epicauni

c

f

g

Epicauma	a Chyragra	a Lychene
Leontiasi	b Diabete	b creche
Podagra	c Emerocaele	c Prilofi
Mentagra	d Intertigine	d Emphytima
Apoplexia	e Pustula	e Sintaxia
cynanche	f Argema	f Diabofi
Empiema	g Pterigio	g Phirophtralmia
Melatheia	h Chemofi	h Aurigine
Epulo	i Synchroni	i Distochaeafi
Porrigine	l Ignisacro	l Phrifi
1 Sycofi	m Tymphyfi	m chalaxia
Cynanche	n Parafinanche	n Iliaca
Tuffi	o Quotidiana	o Scotoma
Tonsillis	p Apoplexia	p Gravedine
Nephirti	q Eupneumatefi	q Polypo
Alopeciesi	r Spasimo	r cathocle
Atrophia	f Hemiplagia	f Grandine
Alepocade	t Leucome	t ciconida
Synanche	u Albugine	u Hordeolo
Priapismo	x Lepra	x Reumate

Erote

h

i

l

a Erore
 b Paralys
 c Arquato
 d Sphacaelo
 e Paristhmia
 f Cophosi
 g Satyriasi
 h Parodite
 i Condilomate
 l Ephialte
 m Catalepsi
 n Pneumonia
 o Strauta
 p Caduco
 q Cione
 r Herculeo
 f Urminibus
 t Tormine
 u Elephantias
 x Phrenesi

a Febri
 b Verrucis
 c Alpho
 d Apostemate
 e Plymosi
 f Catharro
 g Calculo
 h Scirro
 i Favo
 l Anthritide
 m Inguine
 n Anthrace
 o Sicci
 p Carbone
 q Pfora
 r Hemisranica
 f Tuberculis
 t Acrocondone
 u Rhagania
 x Cardiaoo

a Tonfis
 b Caeliaco
 c Elephantias
 d Apophthosi
 e Logophthalmia
 f Sympifi
 g Paralifi
 h Ephemerina
 i Tertianas
 l Quartana
 m Furunculo
 n Hydero
 o Hodropifi
 p Arquato
 q Porrigine
 r Amamefi
 f Porrigine
 t Circosele
 u Pfora
 x Pirsocelis

a Tympana

m

n

o

1 Tympanite	a Prolapsi	a Abortu
2 Vomica	b Diversione	b Menstruis
3 Herculano	c Ventositate	c Sephico
4 Claudirate	d Apostemate	<i>Lactis.</i>
5 Cæcitate	e Diuritica	d Abundantia
6 Balbutie	f Ulceribus	e Aggregatione
7 Furia	g Humiditate	f Aggestione
8 Stultitia	h Vulneribus	g Retentione
Hebetudine	i Doloribus	h Contentione
Stupiditate	l Putrefactione	i Putrefactione
1 Stupore	m Corrosione	l Congelatione
Delirio	n Ragadia	m Corruptione
Anciloglossa	o Pinctu	n Coagulo
Trago	p Fistula	o Serositate
Tubere	q Debilitate	p Duritie
Gibbo	r Mundificatione	q Acetositate
Monogrammo	f Clausura	r Putore
Myopia	t Phymo	f Insuperficie
Noctylophia	u Coarctatione	t Fluiditate
Orbitate	x Condonatione	u Renitentia
		x Fetore

Marrice

| P
<i>Matricis.</i> | q
<i>Menstruorum.</i> | r |
|-----------------------|--------------------------|---------------|
| a Exitu | a Retentione | a Raucedine |
| b Eminentis | b Nocumentis | b Spasmo |
| c Declinatione | c Superfluitate | c Schirantia |
| d Apostemate | d Curfu | d Scotomia |
| e Scyrrho | e Fluxu | e Anchilope |
| f Præfocatione | f Corruptione | f Emphisena |
| g Bothor | <i>Partus.</i> | g Ecropio |
| h Moro | g Difficultate | h Apfichra |
| i Clavo | h Fastidio | i Lypotomia |
| l Hemorrhoidi-
bus | <i>Mammillarum.</i> | l Pytiriasi |
| m Nympha | i Contusione | m Porrigine |
| n Fluxu | l Apostemate | n Vlcusculis |
| o Virga | m Dolore | o Iliaca |
| p Oppilatione | n Duritie | p Icteria |
| q Inflatione | o Glandulis | q Lepa |
| r Siccitate | p Mydis | r Elephantide |
| f Purgatione | q Vlceribus | f Hernia |
| t Extenuatione | r Corrosionibus | t Epatica |
| u Ægritudine | f Abtensione | u Verrucis |
| x Morbis | t Carnositare | x Myrmecis |
| | u Mollificatione | |
| | x Cancro | |

a Veter-

f

t

u

a	Veterno	a	Rheumate	a	Tenasmo
b	Oblivione	b	Myrmetiis	b	Vomitu
c	Mentigine	c	Pruritu	c	Vigilia
d	Anorexia	d	Coffis	d	Venfigine
e	Morbogallico	e	Stupore	e	Hydrocephalo
f	Impetigine	f	Aphthis	f	Ectopio
g	Infania	g	Syriasi	g	Sincopi
h	Phlegmate	h	Lassitudine	h	Chalazio
i	Pleurisi	i	Livoribus	i	Tussi
l	Gonagra	l	Glandibus	l	Verrucis
m	Redivia	m	Carbunculis	m	Tonsillis
n	Herniis	n	Morbillis	n	Ruta
o	Substillio	o	Sphacalo	o	Abscessu
p	Mariscis	p	Herpete	p	Ancurismate
q	Hemoprostono	q	Epinicride	q	Bronchele
r	Episthono	r	Strumis	r	Ganglio
f	Vertigine	f	Pavo	f	Phyamo
t	Gravedine	t	Tabe	t	Sinoca
u	Surditate	u	Comate	u	Thymis
x	Glandulis	x	Carbone	x	Hydrocele

Ee

x

a

b

a	Bramocele	a	Vermibus	a	Hebetudine
b	Pterigio	b	Ascaridibus	b	Angina
c	Myrmeciis	c	Veterno	c	Albugine
d	Atrophia	d	Catano	d	Cruenti sputo
e	Hebetudine	e	Colica	e	Balbutie
f	Epiphora	f	Hemicrania	f	Asthma
g	Oedemate	g	Apoplexia	g	Empiteumate
h	Siti	h	Epilepsia	h	Cardiaca
i	Achore	i	Comitali	i	Deliquio
l	Chironia	l	Phrenesi	l	Vomitone
m	Telephia	m	Convulsione	m	Nausea
n	Lumbricis	n	Tremore	n	Singultu
o	Stranguria	o	Stupore	o	Siti
p	Ectigrio	p	Tuberculis	p	Caligine
q	Pediculis	q	Ungulis	q	Coriza
r	Phthiriasi	r	Procidentibus	r	Jecore
f	Comogro	f	Ægilope	f	Charchinia
t	Pestilentia	t	Lippitudine	t	Hydrope
u	Anthemate	u	Suffusione	u	Hydropisia
x	Antemmoribus	x	Caligine	x	Dysenteria

a Contu-

c

d

e

a	Contusione	a	Hectica	a	Herpete
b	Partitibus	b	Contagio	b	Epinicride
c	Polypo	c	Pestilentia	c	Strumis
d	Pustulis	d	Morbillis	d	Panis
e	Seabritie	e	Carbunculus	e	Syncope
f	Hemogia	f	Furunculis	f	Vigore
g	Distillatione	g	Herpete	g	Ophiasis
h	Diarrhea	h	Calvities	h	Sudoribus
i	Lienteria	i	Sphacelis	i	Vva
l	Tincis	l	Estropiis	l	Abcessu
m	Iliaca	m	Anabrochismo	m	Aneurismato
n	Condilomate	n	Syncope	n	Bronchele
o	Tenasmo	o	Idatide	o	Ganglio
p	Oculis	p	Chalazio	p	Phymo
q	Calculo	q	Verrucis	q	Sinoca
r	Tymis	r	Encharitide	r	Thymia
f	Arenula	f	Eptolidibus	f	Chaterismo
t	Obstructione	t	Staphilomate	t	Hydrocele
u	Livoribus	u	Parulibus	u	Tophaceo
x	Mariscis	x	Tonsillis	x	Varuosis

Ee 2

l
o
o
r
p
h
i
i

m

n

o

p

q

r

f

t

u

x

Cent.

Cent.

Cent.

Cent.

Cent.

Profession

Profession

Profession

Profession

Raucedine

Cent.

Cent.

Cent.

Cent.

Cent.

Profession

Profession

Profession

Profession

Raucedine

Cent.

Cent.

Cent.

Cent.

Cent.

Profession

Profession

Profession

Profession

Raucedine

Cent.

Cent.

Cent.

Cent.

Cent.

Profession

Profession

Profession

Profession

Raucedine

i

l

m

a Carcinomate
 b Adiapoto
 c Lumbricis
 d Vermibus
 e Dracunculis
 f Hydrophorbia
 g Scabie
 h Surditate
 i Dethieme
 l Carcinode
 m Echotonia
 n Telepnia
 o Chyronia
 p Ancilifi
 q Lambricis
 r Stranguria
 f Ascaridibus
 t Hydarade
 m Ascypopiro
 x Epulodibus

a Tenaſmo
 b Vomitu
 c Vigilia
 d Verungine
 e Hydrocephalo
 f Purulentis
 g Raucedinem
 h Fluxu
 i Congelatione
 l Cetica
 m Titillatione
 n Fracturis
 o Diarrhea
 p Effere
 q Empyimate
 r Aſtiomeno
 f Formica
 t Glanduloſis
 u Præfocatione
 x Glandulis

a Obſtentione
 b Pollutionibus
 c Poliſmis
 d Profluvio
 e Vlceribus
 f Caneto
 g Tumoribus
 h Pruritu
 i Malacia
 l Eroſionibus
 m Coxendicis
 n Cophis
 o Stomaco
 p Reduviis
 q Pernionibus
 r Paronichiis
 f Clavis
 t Verrucis
 u Enterocelis
 x Varicibus

Ee 3

a
b
c
d
e
f
g
h
i
j
k
l
m
n
o
p
q
r
s
t
u
v
w
x
y
z

r

r

f

a Ortopnea	a Cedemate	a Celiacis
b Peripneumonia	b Phthisi	b Colico
c Purulentis	c Inflammatione	c Intercute
d Tabe	d Intortis	d Iecinore
e Liene	e Aegritudine	e Naricibus
f Epatica	f Gravedine	f Exulceratione
g Melancholia	g Ruptura	g Procidentibus
h Mania	h Jectigatione	h Phaemo
i Pituita	i Herpete	i Archilope
l Plegmone	l Prunis	l Emphisena
m Alopecia	m Inflatione	m Icteritia
n Cephalea	n Insomnietate	n Epatica
o Cholericæ	o Lendinibus	o Chereprostatæ
p Auriculari	p Leuca	p Steumate
q Pernionibus	q Bleurisi	q Costis
r Callis	r Aegritudine	r Aphcis
f Apho	f Oblivione	f Lassitudine
t Claviculis	t Mentigine	t Hemorrhoidib.
u Cephalgia	u Infania	u Morbillis
x Cephalicis	x Reduvia	x Herpete

Ec 4

g

u

x

a Condilomate
 b Ophthalmia
 c Pruritu
 d Paralifi
 e Acrocordone
 f Reduviis
 g Ægilope
 h Leuce
 i Stygmatibus
 l Strumis
 m Pavo
 n Tabe
 o Vigilia
 p Uva
 q Achore
 r Telophia
 f Pediculis
 t Stranguria
 u Abortu
 x Ægylopis

a Verruca
 b Phyliftenis
 c Formica
 d Abdomine
 e Ganglio
 f Diabete
 g Pusturia
 h Argema
 i Syachrifi
 l Simphifi
 m Paronychide
 n Creche
 o Emphyfma
 p Diabrofi
 q Aurigine
 r Distoehiafi
 f Chalaxia
 t Iliaco
 u Hordeolo
 x Cionide

a Exanthemans
 b Epinicride
 c Phymate
 d Phygerio
 e Terebintho
 f Reumate
 g Furunculo
 h Perlis
 i Arquato
 l Cophyfi
 m Condilomate
 n Ephialte
 o Camlepsi
 p Caduco
 q Struma
 r Crome
 f Herculeo
 t Calculi
 u Amore
 x Amoribus

Hieride

a

b

h

a Hieride
 b Urania
 c Tragloditico
 d Acoro
 e Venerea
 f Nautica
 g Aspletione
 h Thelpide
 i Peperatio
 l Piperapio
 m Argentiana
 n Unguentiana
 o Aspletione
 p Meo
 q Athamantico
 r Cypero
 f Eryfisceptro
 t Cypiro
 u Cyperi
 x Cordumeno

a Cardamomo
 b Cardo
 c Aliunca
 d Saliunca
 e Lavendula
 f Thylaciti
 g Nyri
 h Pyriti
 i Thaumasto
 l Catherone
 m Naronica
 n Asaro
 o Thesa
 p Cereera
 q Peritresa
 r Perpenfa
 f Provincula
 t Vulgago
 u Perpenfa
 x Phu

a Valeriana
 b Potentilla
 c Nar
 d Opervire
 e Valentia
 f Amantilla
 g Benedicta
 h Melobathro
 i Tembul
 l Casia
 m Achis
 n Adi
 o Lada
 p Giger
 q Blastus
 r Mosilynco
 f Aphysimone
 t Citto
 u Itide
 x Pseudocasia

Ee 5

d

e

f

a Oze
 b Mottode
 c Daphniti
 d Daphnoide
 e Nesocynammo
 f Amomo
 g Hiericonte
 h Amontide
 i Costo
 l Costario
 m Schæmo
 n Squinanto
 o Croco
 p Castore
 q Cynomorpho
 r Taharafan
 f Coryceta
 t Cyrenaico
 u Centuipino
 x Styrace

a Inula
 b Helenio
 c Persica
 d Medica
 e Orestione
 f Nectario
 g Cleonia
 h Lene
 i Terminaleo
 l Enula
 m Myrrha
 n Smyrna
 o Bdellio
 p Maldacon
 q Blochacon
 r Brochon
 f Bdolach
 t Thure
 u Libano
 x Manna

a Pipere
 b Pithi
 c Lentisco
 d Mastice
 e Terebintho
 f Rhesinis
 g Therminto
 h Pice
 i Zopissa
 l Bitumine
 m Naphta
 n Cupresso
 o Cyparisso
 p Cypressso
 q Junipero
 r Arcenti
 f Mnesiteo
 t Acatali
 u Libio
 x Jupicelluso

a Mnesi

o

p

q

a Sphate	a Cotoneo	a Commaro
b Thoe	b Strathio	b Arbuto
c Panico	c Melimela	c Memecylo
d Sidi	d Glycimela	d Unedone
e Granato	e Epirotica	e Sitanio
f Gorino	f Persica	f Epimelide
g Balauftiis	g Rodacinis	g Amygdalo
h Florepunici	h Radacineis	h Pistaceis
i Myrto	i Medico	i Nuce
l Myrsino	l Heranzio	l Juglande
n Myrrhino	m Pyro	m Nuceregia
a Ceraso	n Apio	n Cario
o Cerasiis	o Mespilis	o Basilica
o Siliqua	p Aronia	p Diosbalano
q Cerasiis	q Tricocco	q Jovisglande
Geratonia	r Trigranio	r Uneperfica
Xilocerata	f Loro	f Avellana
Milea	t Celio	t Pontica
Malò	u Corno	u Heracleotica
Cydoneo	x Crania	x Abellina

a Sabo

r

f

t

a	Sabo	a	Hippacampo	a	Trigono
b	Ovo	b	Echino	b	Sepia
c	Pruno	c	Purpura	c	Mullo
d	Coccimelea	d	Buccina	d	Fibro
e	Damascenis	e	Mytulis	e	Mustela
f	Meris	f	Tellinis	f	Rana
g	Sycamineis	g	Chamis	g	Siluro
h	Sycomoro	h	Onyche	h	Smarido
i	Morofyco	i	Concula	i	Mena
l	Ficu egyptia	l	Coclea	l	Gobio
m	Ficu	m	Carotis	m	Thynno
n	Syci	n	Scorpiene	n	Garò
o	Caprifico	o	Dracoe	o	Cimicibus
p	Persea	p	Scolopendra	p	Multipedibus
q	Iberide	q	Torpedine	q	Blatto
r	cardamantica	r	Vipera	r	Pulmone mar.
f	Lepidio	f	Senecta	f	Ovis
t	Naturcio sylv.	t	Lepate	t	Cicada
u	Sicamino	u	Pastinaca	u	Locustis
x	Sitaniis	x	Ossifrago	x	Ossifrago

a Hirun

u

x

a

a Hirundine	a Medulla	a Milio
b Alauda	b Adipe	b Panico
c Ebore	c Felle	c Sefamo
d Cornu	d Sanguinibus	d Lolio
e Erucis	e Fimo	e Aniso
f Chantaridibus	f Vrinis	f Fæno
g Bubresta	g Cruore	g Lino
h Pythiocampis	h Cera	h Cicere
i Salamandra	i Propoli	i Terebinto
l Araneis	l Tritico	l Faba
m Lacertis	m Hordeo	m Ciano
n Scinco	n Zitho	n Lente
o Crocodilo	o Zea	o Phaco
p Araneo	p Crimno	p Phasela
q Muribus	q Alica	q Phasiolo
r Lacte	r Athera	r Eruo
s Caseo	s Trago	s Lupino
t Butyro	t Avena	t Orobo
u Lana	u Oryza	u Stermo
x Coagulo	x Chondro	x Brocho

a Lupino

b

c

d

a Lupino
 b Orivo
 c Rapis
 d Gongilis
 e Napis
 f Buniade
 g Raphano
 h Polyde
 i Sifere
 l Sisaro
 m Lapatho
 n Rumice
 o Oxilapatho
 p Oxali
 q Anaxiri
 r Hippolapato
 f Lapsana
 t Bunio
 u Blito
 x Echlotoripa

a Tipha
 b Bles
 c Malva
 d Anthema
 e Diadefina
 f cochorte
 g Althea
 h Atriplice
 i Atraphaxi
 l Chrysolachano
 m Brassica
 n Crambi
 o BetS
 p Teutlon
 q Seutjon
 r Portulaca
 f Andurchuti
 t Pimpinella
 u Bache
 x Hancha

a Meone
 b Asparago
 c Myacantha
 d Munio
 e Ormino
 f Corruada
 g Plantagine
 h Ornoglossa
 i Ptarmice
 l Agnina
 m Ovilla
 n Eutapleuron
 o Septinervi
 p Polyneuron
 q Multinervia
 r Erechneumo.
 f Afurch (no
 t Aturion
 u Taybiledatho
 x Thesarica

Selaprio

e

f

g

a Selapirō
 b Ortygia
 c Columnica
 d Sympetra
 e Sione
 f Anagallide
 g Darne
 h Ium
 i Laver
 l Sifymbriō
 m Corona ven.
 n Austerah
 o Cardamine
 p Bati
 q Grimno
 r Critamo
 f Critamo
 t Olerechadō
 u Paricula
 x Cretamo

a Coronopo
 b Ammomo
 c Astiro
 d Atirsite
 e Canatrice
 f Sanguinaria
 g Pedē cervino
 h Pedē galli
 i Cicērbita
 l Soncho
 m Cicorio
 n Gatironino
 o Taraxaco
 p Intybo
 q Intubo
 r Seri
 f Agone
 t Seriola
 u Chestron
 x Pancration

a Endivia
 b Chondrilla
 c Colocinthi
 d Cucurbita
 e Sicia
 f Sompho
 g Tetrangura
 h Cucumere
 i Sycio
 l Melone
 m Pepone
 n Melo peponē
 o cucumere
 p Elaterio
 q Lactuca
 r Nidace
 f Embiosi
 t Gingidio
 u Dorilastru
 x Adorin

ff

h

i

l

a	Tirictu	a	Senapogone	a	Elaphobolus
b	Bisacuto	b	Hircibarbula	b	Ophiocrocodor
c	Scitarogi	c	Orstigulo	c	Scorodrogon
d	Harfab	d	Lacte gallinaceo	d	Sinapi
e	Piperite	e	Tuberibus	e	Nasturtio
f	Scandice	f	Terræ tubere	f	Cardamom
g	Caucalide	g	Smilace	g	Cinocerdas
h	Dauco styl.	h	Medica	h	Iberi
i	Myite	i	Milace	i	Semech
l	Pedegallinaceo	l	Lobia	l	Cardamine
m	Pedegalli	m	Aphace	m	Thlaspi
n	Seseliæg.	n	Porro	n	Thlaspidio
o	Eruca	o	Ampelopraso	o	Myoprero
p	Eriomo	p	Capa	p	Bismopha
q	Ocymo	q	Crommi	q	Bino
r	Orobanche	r	Polyioo	r	Santem
f	Ervangina	f	Calabose	f	Scandula
t	Cinomorion	t	Allio	t	Capfello
u	Thirini	u	Giorodo	u	Alliaria
x	Tragopogo	x	Gibseo	x	Allearis

a Diab

m

n

o

a	Diaba	a	Caturso	a	Baccharmatia
b	Acabide	b	Stratocamilo	b	Corchanimi
c	Itifimo	c	Camerrhito	c	Dracriculo
d	Itione	d	Calirrhitto	d	Draconia
e	Chameplione	e	Oenco	e	Aro
f	Erethmu	f	Saponaria	f	Isaro
g	Pipere	g	Cyclamino	g	Jaro
h	Zizimbere	h	Cyssanthemo	h	Biaro
i	Hydropipero	i	Chelonio	i	Hiemno
l	Muscatia	l	Ichtioteto	l	Harmagrio
m	Perficaria	m	Chiline	m	Sigigialo
n	Mariana	n	Triumphaliti	n	Sauriaria
o	Sanguinaria	o	Osthane	o	Colubra
p	Diptarmice	p	Aspho	p	Serpentaria
q	Cardamomo	q	Miaspho	q	Numularia
r	Pulicaria	r	Tesche	r	Centimorbia
f	Radicula	f	Arcar	f	Arone
t	Sternutatoria	t	Rapiterræ	t	Lupha
u	Lanaria	u	Orbiculari	u	Alimo
x	Strutheo	x	Umbilicoterræ	x	Coloratione

Ff 2

p

q

r

a Eri
 b Arisaro
 c Ari
 d Asphodelo
 e Turherio
 f Alburo
 g Hastularegia
 h Affodillo
 i Balbo
 l Vomitorio
 m Squilla
 n Stilla
 o Capanurie
 p Cappari
 q Pancratio
 r Cynosbato
 f Capnia
 t Carnimalo
 u Phyllostropho-
 x Thallia (on x

a Petrea
 b Holonhyrone
 c Ionire
 d Oligochloro
 e Hippomane
 f Potera
 g Peutereon
 h Allosurodo
 i Vituri
 l Barrachio
 m Ramiculo
 n Strumnen
 o Polyamemo
 p Scelerata
 q Botrotio
 r Chora
 f Glotophio
 t Nileo
 u Stalrice
 x Cycopio

a Heleno
 b Carcadana
 c Sineccho
 d Caustica
 e Cloronphin
 f Rhotolonion
 g Pleorion
 h Necmecon
 i Chereatalim
 l Nella
 m Ancmone
 n Nigra
 o Phænice
 p Ventanea
 q Papuretina
 r Marcina
 f Gespartine
 r Barbyle
 u Beriylion
 x Ormos

Chup

f

t

u

a	Chupri	a	Sauriti	a	Ithitherie
b	Orcifunica	b	Macia	b	Perfi
c	Fremio	c	Masoripo	c	cemo
d	Phænrio	d	Sapana	d	Subiri
e	Pheni	e	Nercesaphon	e	Sylinoter
f	Argemone	f	Cerchoron	f	chelidonio
g	Aenone	g	Haliacacabo	g	crazza
h	Anthemide	h	Retiauro	h	Anbro
i	Homoræa	i	Nicteriti	i	Glancio
l	Concodiali	l	Micie	l	Pardio
m	Pergalia	m	Meciato	m	Philomedeo
n	Corna	n	Asurrifi	n	Othonio
o	Liburnica	o	cysto	o	Phabio
p	Artemone	p	Hædera	p	Thona
q	Arsela	q	citharo	q	Morhoce
r	Sarcocolla	r	cissaro	r	crustare
f	Agremonia	f	chrisocarp	f	Othonna
t	Anagallide	t	corymbreto	t	Miosora
u	Caeriti	u	cistimo	u	Auricula muris
x	Aegiri	x	Dionysio	x	Myotocon

Ff 3

x

a

b

a	Myotosplenon	a	Gentiana	a	Centaurio
b	Pilosella	b	Narce	b	Limnesio
c	Isatide	c	Aloiri	c	Marone
d	Angione	d	Chyronio	d	Plectoria
e	Egne	e	Cicendia	e	Limnesto
f	Aruſione	f	Criminali	f	Phieri
g	Lutea	g	Aristolochia	g	Unefera
h	Vilecha	h	Dactylide	h	Febrifugia
i	Vilegi	i	Tenxino	i	Chironia
l	Nefine	l	Glycirrhizza	l	Elleborite
m	Glucta	m	Pontica	m	Amaranto
n	Talassa	n	Glycertito	n	Tulbela
o	Dilil	o	Leontito	o	Chamaeleone
p	Tus	p	Glyconphyton	p	Ixia
q	Diſeri	q	Scythion	q	Epher
r	Vitro	r	Adipſida	r	Ephtheſechiu
f	Telephio	f	Libyeſtaſo	f	Carlina
t	Pinlagne	t	Homeronea	t	Cardica
u	Agarico	u	Penrhaomco	u	Teliphono
x	Rha	x	Sylithra	x	Ulophono

a Ixia

c

d

e

a	Ixia	a	Spinula	a	Ononide
b	Cynomaro	b	Arabica	b	Anonide
c	Ocymastro	c	Scolymo	c	Onone
d	Cnidio	d	Pheruc	d	Acutella
e	Cynoxilou	e	Pyracantha	e	Restabowi
f	Vernilago	f	Strobylo	f	Remora
g	Sobel	g	Cuo	g	Onogyro
h	Crocodilo	h	Poterio	h	Polygonato
i	Diffaco	i	Nardo	i	Tragacantha
l	Crocodilio	l	Neura	l	Spina hircina
m	Chanaviscen	m	Acidoto	m	Eryngio
n	Labronen	n	Acanthio	n	Eringe
o	Seseneore	o	Melamphyllū	o	Ermeti
p	Chio	p	Acantespina	p	Carione
q	Melene	q	Topiaria	q	Gorginione
r	Virgapastoris	r	Mamolaria	r	Hernione
f	Schythe	f	Crepula	f	Miracantha
t	Spinalba	t	Pederote	t	Moly
u	Acantaleuce	u	Leucacantha	u	Crobyfu
x	Leucacanta	x	Spinaalba	x	Siferto

Ff 4

f

g

h

a Cattera
b Sicupurex
c Centum capita
d Cherdan
e Montanacloe
f Chida
g Aloe
h Amphibio
i Hermino
l Tragocero
m Absinthio
n Bariphypiar
o Somo
p Galatico
q Pontico
r Seriphio
f Abrotano
t Sarnionico
u Abrotano
x Cholopzo

a Thelyphobio
b Absinthieneno
c Procampylo
d Tremopalma
e Cinnachite
f Thelytamno
g Hyssopo
h Lavere
i Cassiala
l Stichade
m Syncliopa
n Alcoboade
o Pancratio
p Styphonia
q Suphlo
r Pythonis os
f Stiolibina
t Origano
u Heraclia
x Heraclio

a Conila
b Cunila
c Oneti
d Tragofigano
e Pulegio
f Glecoro
g Blechia
h Arsenacantho
i Ablolo
l Galiopfi
m Poleio
n Pulegio
o Dictamno
p Betio
q Embaciro
r Beloaco
f Artemedeo
t Cretico
u Ephemero
x Eldia

a Belotoco

i

l

m

a Belotoco
 b Dorcidio
 c Helbuvio
 d Ustilagine
 e Jaculipera
 f Telipera
 g Pseudictamno
 h Elelisphaco
 i Elephobosco
 l Sphagno
 m Ciosmi
 n Phagnō
 o Apusi
 p Cosalone
 q Salvia
 r Betio
 f Tustilagine
 t Menta
 u Idiosmo
 z Mintha

a Iride
 b Pexo
 c Macetho
 d Calamentho
 e Nepeta
 f Thymo
 g Epichymo
 h Thyrsio
 i Stephane
 l Mozula
 m Thymbra
 n Cumila
 o Saturnia
 p Clinopodia
 q Satureia
 r Ziria
 f Serpyllo
 t Polio
 u Menopyo
 x Silvia

a Cerelatico
 b Erpillo
 c Samphsuo
 d Agathide
 e Anetione
 f Thrambe
 g Sopho
 h Myuro
 i Onosichreo
 l Amaraco (na
 m Sertula campa-
 n Meliloto (ca
 o Serta campani-
 p Maio
 q Ysobrion
 r Acino
 f Acinoe
 t Acinea
 u Ocymastro
 x Acapno

Ff 3

n

o

p

a Moli
 b Harmolan
 c Befanone
 d Serybefana
 e Panace
 f Ligustico
 g Asclepio
 h Chironio
 i Parthenio
 l Heraclea
 m Sudet
 n Phlegyeo
 o Peanico
 p Ligustico
 q Levistico
 r Kesimi
 f Thalapsion
 t Scandilatio
 u Thlaspi
 x Lybistice

a Bacchare
 b Ruta
 c Pegano
 d Epimbra
 e Harmala
 f Befana
 g Charnia
 h Corion
 i Ederali
 l Senturiali
 m Churma
 n Temnadec
 o Staphylino
 p Cera
 q Come
 r Babyliro
 f Brasoca
 t Sicham
 u Halgazar
 x Udonarsion

a Bancia
 b Alguigibel
 c Lezar
 d Chanofa
 e Sefeli
 f Sphagno
 g Seli
 h Sili
 i Placiomind
 l Sisileo
 m Silere
 n Tondyllo
 o Tordylo
 p Tordyle
 q Sisone
 r Sileone
 f Gordylo
 t Sinno
 u Sinone
 x Senone

a Cymine

q

r

f

a Cyminq
 b Aniso
 c Anie
 d Aneso
 e Caro
 f Gareo
 g Carin
 h Navoca
 i Aneto
 Cynocephalo
 n Aniceto
 a Arachu
 b Sicciria
 c Xebeth
 d Polpo
 e Veber
 f Aomui
 g Scenar
 h Amurio
 i Vanocharh

a Corianno
 b Anazne
 c Anthenion
 d Corion
 e Choroanon
 f Ochior
 g Colandron
 h Goed
 i Hieracio
 l Sanchite
 m Sichilea
 n Tridaceo
 o Selino
 p Apio
 q Melisophyllo
 r Sanguisori
 f Varphi
 t Paludapio
 u Montapio
 x Sarcapio

a Petrofelino
 b Grandapio
 c Olusatro
 d Hipposelino
 e Grielon
 f Smirnio
 g Elaphobosco
 h Elaphico
 i Nephriene
 l Ophigenio
 m Ophioctone
 n Herpire
 o Lytre
 p Chemin
 q Ascancan
 r Pæniculo
 f Marathro
 t Hippomarathro
 u Mararhis
 x Sampso

a Thimir-

t

u

x

a	Thimirnolion	a	Pyrethio	a	Vifya
b	Caino	b	Dorichnio	b	Asterio
c	Mixo	c	Pystrino	c	Sphondyli
d	Inframeore	d	Pyroto	d	Chorodano
e	Zaienegi	e	Pitotro	e	Apfaphere
f	Halcafmg	f	Arnopyrite	f	Ofyri
g	Bataline	g	Pyrite	g	Ferula
h	Dauco	h	Salivari	h	Narthece
i	Daucio	i	Libanoide	i	Peucedano
l	Delphinio	l	Rosmarino	l	Agryophyllo
m	Diachifi	m	Rea	m	Bonogenio
n	Diachifo	n	Campfanema	n	Pinaftella
o	Paralyfi	o	Cachryo	o	Agatodæmone
p	Macaro	p	Phtino	p	Stataria
q	Hyacintho	q	Coronaria	q	Myropolia
r	Delphinio	r	Sphondilio	r	Melanchio
f	Nereiadione	f	Verticillo	f	Git
t	Cronine	t	Verticillari	t	Nigella
u	Sofandro	u	Araneo	u	Xamin
x	Buccino	x	Phalangio	x	Scannice

a Sarim

a

b

c

a Sarim
 b Sarem
 c Saiim
 d Sodom
 e Sacum
 f Laras
 g Lares
 h Laris
 i Laros
 l Larus
 m Satar
 n Sater
 o Satir
 p Sator
 q Satur
 r Macab
 f Macheb
 t Machib
 u Macob
 x Macub

a Mahas
 b Mahes
 c Mahis
 d Mahos
 e Mahus
 f Marab
 g Mareb
 h Marib
 i Marob
 l Marub
 m Badas
 n Bades
 o Badis
 p Bados
 q Badus
 r Barhas
 f Barhes
 t Barhis
 u Barhos
 x Barhus

a Bardan
 b Barden
 c Bardin
 d Bardon
 e Bardun
 f Cala
 g Cale
 h Cali
 i Calo
 l Calu
 m Calab
 n Caleb
 o Calib
 p Calob
 q Calub
 r Canas
 f Canes
 t Canis
 u Canos
 x Canus

e Cubas

d

e

f

a Cubas

b Cubes

c Cubis

d Cubos

e Cubus

f Cabal

g Cabel

h Cabil

i Cabol

l Cabul

m Caram

n Carem

o Carim

p Carom

q Carum

r Carab

f Careb

t Carib

u Carob

x Garub

a Curnas

b Curnes

c Curnis

d Curnos

e Curnus

f Curnab

g Curneb

h Curnib

i Curnob

l Curnub

m Carnas

n Carnes

o Carnis

p Carnos

q Carnus

r Curuar

f Curuer

t Curuir

u Curuor

x Curuur

a Saial

b Saél

c Sail

d Saol

e Saul

f Sarab

g Sareb

h Sarib

i Sarob

l Sarub

m Sarnas

n Sarnes

o Sarnis

p Sarnos

q Sarnus

r Sarnar

f Sarnar

t Sarnir

u Sarnor

x Sarnur

a Salub

g

h

i

a Salab
 b Saleb
 c Salib
 d Salob
 e Salub
 f Palas
 g Pales
 h Palis
 i Palos
 l Palus
 m Paulas
 n Paules
 o Paulis
 p Paulos
 q Paulus
 r Paulab
 f Pauleb
 t Paulib
 u Paulob
 x Paulub

a Canab
 b Caneb
 c Canib
 d Canob
 e Canub
 f Panal
 g Panel
 h Panil
 i Panol
 l Panul
 m Panax
 n Panex
 o Panix
 p Panox
 q Panux
 r Pamar
 f Pamer
 t Pamir
 u Pamor
 x Pamur

a Quara
 b Quare
 c Quari
 d Quarq
 e Quaru
 f Quaras
 g Quares
 h Quaris
 i Quaros
 l Quarus
 m Qua
 n Que
 o Qui
 p Quo
 q Quu
 r Gramar
 f Gramet
 t Gramir
 u Gramor
 x Gramur

a Gram

l

m

n

a Gram
 b Grem
 c Grim
 d Grom
 e Grum
 f Dar
 g Der
 h Dir
 i Dor
 l Dur
 m Dan
 n Den
 o Din
 p Don
 q Dun
 r Das
 f Des
 t Dis
 u Dos
 x Das

a Las
 b Les
 c Lis
 d Los
 e Lus
 f Lalas
 g Lales
 h Lalis
 i Lalos
 l Lalus
 m Janar
 n Janer
 o Janir
 p Janor
 q Janur
 r Lernas
 f Lernes
 t Lernis
 u Lernos
 x Lernus

a Stirax
 b Stirex
 c Stirix
 d Stirox
 e Stirux
 f Arlas
 g Arles
 h Arlis
 i Arlos
 l Arlus
 m Arnar
 n Arner
 o Arnir
 p Arnor
 q Arnur
 r Arnas
 f Arnes
 t Arnis
 u Arnos
 x Arnus

a Erar

o

p

q

a Eram
 b Eres
 c Eris
 d Eros
 e Erus
 f Erem
 g Erim
 h Erom
 i Erus
 l Erum
 m Erat
 n Eret
 o Eric
 p Erot
 q Erut
 r Erab
 f Ereb
 t Erib
 u Erob
 x Erub

a Fab
 b Feb
 c Fib
 d Fob
 e Fub
 f Fabas
 g Fabes
 h Fabis
 i Fabos
 l Fabus
 m Faras
 n Feres
 o Feris
 p Ferios
 q Ferus
 r Ferad
 f Fered
 t Ferid
 u Ferod
 x Ferud

a Had
 b Hed
 c Hid
 d Hod
 e Hud
 f Hadas
 g Hades
 h Hadis
 i Hados
 l Hadus
 m Adam
 n Adem
 o Adima
 p Adom
 q Adum
 r Hadar
 f Hader
 t Hadir
 u Hador
 x Hadur

G g

a Farab
 b Fareb
 c Farib
 d Farob
 e Farub
 f Farad
 g Fared
 h Farid
 i Farod
 l Farud
 m Faras
 n Fares
 o Faris
 p Faros
 q Farus
 r Far
 f Fer
 t Fir
 u For
 x Fur

a Gar
 b Ger
 c Gir
 d Gor
 e Gur
 f Gara
 g Gare
 h Gari
 i Garo
 l Garu
 m Garas
 n Gares
 o Garis
 p Garos
 q Garus
 r Garab
 f Gareb
 t Garib
 u Garob
 x Garub

a Man
 b Men
 c Min
 d Mon
 e Mun
 f Mana
 g Mane
 h Mani
 i Mano
 l Manu
 m Manas
 n Manes
 o Manis
 p Manos
 q Manus
 r Manab
 f Maneb
 t Manib
 u Manob
 x Manub

a Star

u

x

a

a Staras
 b Stares
 c Staris
 d Staros
 e Starus
 f Starab
 g Stareb
 h Starib
 i Starob
 l Starub
 m Structas
 n Structes
 o Structis
 p Structos
 q Structus
 r Staram
 f Staram
 t Starim
 i Starom
 k Starum

a Nam
 b Nem
 c Nim
 d Nom
 e Num
 f Tam
 g Tem
 h Tim
 i Tom
 l Tum
 m Nama
 n Name
 o Nami
 p Namo
 q Namu
 r Namas
 f Names
 t Namis
 u Namos
 x Namus

a Rab
 b Reb
 c Rib
 d Rob
 e Rub
 f Bab
 g Beb
 h Bib
 i Bob
 l Bub
 m Aba
 n Abe
 o Abi
 p Abo
 q Abu
 r Aca
 f Ace
 t Aci
 u Aco
 x Acu

Gg 2

b

c

d

a Ada
 b Ade
 c Adi
 d Ado
 e Adu
 f Afa
 g Afe
 h Afi
 i Afo
 l Afu
 m Aga
 n Age
 o Agi
 p Ago
 q Agu
 r Aha
 f Ahe
 t Ahi
 u Aho
 x Ahu

a Ala
 b Ale
 c Ali
 d Alo
 e Alu
 f Aja
 g Aje
 h Aji
 i Ajo
 l Aju
 m Ama
 n Ame
 o Ami
 p Amo
 q Amu
 r Ava
 f Ave
 r Avi
 u Avq
 x Avu

a Apa
 b Ape
 c Api
 d Apo
 e Apu
 f Aqua
 g Aque
 h Aqui
 i Aquo
 l Aquu
 m Ara
 n Arc
 o Ari
 p Aro
 q Aru
 r Afa
 f Afe
 t Afi
 u Afo
 x Afu

c

f

g

Ata
Ate
Ati
Ato
Atu
Axa
Axe
Axi
Axo
Axu
Aya
Aye
Ayi
Ayo
Ayu
Bab
Beb
Bib
Bob
Bub

a Bac
b Bec
c Bic
d Boc
e Buc
f Bad
g Bed
h Bid
i Bod
l Bud
m Baa
n Bae
o Bai
p Bao
q Bau
r Baf
f Bef
t Bif
u Bof
x Buf

a Bag
b Beg
c Big
d Bog
e Bug
f Bah
g Beh
h Bih
i Boh
l Buh
m Bai
n Bei
o Bii
p Boi
q Bui
r Bal
f Bel
t Bil
u Bol
x Bul

Gg

h

l

l

a Bar
 b Ber
 c Bir
 d Bor
 e Bur
 f Bas
 g Bes
 h Bis
 i Bos
 l Bus
 m Bat
 n Bet
 o Bit
 p Bot
 q But
 r Bax
 f Bex
 t Bix
 u Box
 x Bux

a Bay
 b Bey
 c Biy
 d Boy
 e Buy
 f Caa
 g Cac
 h Cai
 i Cao
 l Cau
 m Cab
 n Ceb
 o Cib
 p Cob
 q Cub
 r Cad
 f Ced
 t Cid
 u Cod
 x Cud

a Cac
 b Cec
 c Cic
 d Coc
 e Cuc
 f Cad
 g Ced
 h Cid
 i Cod
 l Cud
 m Caf
 n Cef
 o Cif
 p Cof
 q Cuf
 a Cag
 f Ceg
 t Cig
 u Cog
 x Cug

Da

m

n

o

a Dab
 b Deb
 c Dib
 d Dob
 e Dub
 f Dac
 g Dec
 h Dic
 i Doc
 l Duc
 m Dad
 n Ded
 o Did
 p Dod
 q Dud
 r Daf
 f Def
 t Dif
 u Dof
 x Duf

a Dag
 b Deg
 c Dig
 d Dog
 e Dud
 f Dah
 g Del
 h Dih
 i Doh
 l Duh
 m Dai
 n Dei
 o Dij
 p Doi
 q Dui
 r Dal
 f Del
 t Dil
 u Dol
 x Dul

a Dam
 b Dem
 c Dim
 d Dom
 e Dum
 f Dan
 g Den
 h Din
 i Don
 l Dun
 m Dap
 n Dep
 o Dip
 p Dop
 q Dup
 r Dar
 f Der
 t Dir
 u Dor
 x Dur

Gg 4

p

q

r

a Das
 b Des
 c Dis
 d Dos
 e Dus
 f Dat
 g Det
 h Dit
 i Dor
 l Dut
 m Day
 n Dey
 o Diy
 p Doy
 q Duy
 r Fab
 f Feb
 t Fib
 u Fob
 x Fub

a Fac
 b Fec
 c Fic
 d Foc
 e Fuc
 f Fad
 g Fed
 h Fid
 i Fod
 l Fud
 m Fag
 n Feg
 o Fig
 p Fog
 q Fug
 r Fah
 f Feh
 t Fih
 u Foh
 x Fuh

a Fal
 b Fel
 c Fil
 d Fol
 e Ful
 f Fam
 g Fem
 h Fim
 i Fom
 l Fum
 m Fan
 n Fen
 o Fin
 p Fon
 q Fun
 r Fap
 f Fep
 t Fip
 u Fop
 x Fup

Far

f

r

u

a Far
b Fer
c Fir
d For
e Fur
f Fas
g Fes
h Fis
i Fos
l Fus
m Fat
n Fer
o Fir
p Fot
q Fur
r Fax
f fex
t fix
u fox
x fux

a Gab
b Geb
c Gib
d Gob
e Gub
f Gac
g Gec
h Gig
i Gog
l Guc
m Gad
n Ged
o Gid
p God
q Gud
r Gaf
f Gef
t Gif
u Gof
x Guf

a Ornas
b Ornes
c Ornīs
d Ornos
e Ornus
f Staphias
g Staphies
h Staphiis
i Staphios
l Staphius
m Scramas
n Strames
o Scramis
p Stramos
q Scramus
r Stracal
f Srracel
t Stracil
u Stracol
x Stracul

Eg s

x

a

b

a Gag
 b Geg
 c Gig
 d Gog
 e Gug
 f Gah
 g Geh
 h Gih
 i Goh
 l Guh
 m Gal
 n Gel
 o Gil
 p Gol
 q Gul
 r Gam
 f Gem
 t Gim
 u Gom
 x Gum

a Baraa
 b Barae
 c Barai
 d Barao
 e Barau
 f Bana
 g Bane
 h Bani
 i Banq
 l Banu
 m Cana
 n Cane
 o Cani
 p Cano
 q Canu
 r Dana
 f Dane
 t Dani
 u Dano
 x Danu

a Faba
 b Fabe
 c Fabi
 d Fabo
 e Fabu
 f Affan
 g Affen
 h Affin
 i Affon
 l Affun
 m Agar
 n Ager
 o Agir
 p Agor
 q Agur
 r Acab
 f Aceb
 t Acib
 u Acob
 x Acub

a Lab

c

d

e

a Lab
b Leb
c Lib
d Lob
e Lub
f Lac
g Lec
h Lic
i Loc
l Luc
m Lad
n Led
o Lid
p Lod
q Lud
r Laf
f Lef
t Lif
u Lof
x Luf

a Lag
b Leg
c Lig
d Log
e Lug
f Lal
g Lel
h Lil
i Lol
l Lul
m Lam
n Lem
o Lim
p Lom
q Lum
r Lan
f Len
t Lin
u Lon
x Lun

a Lap
b Lep
c Lip
d Lop
e Lup
f Lar
g Ler
h Lir
i Lor
l Lur
m Las
n Les
o Lis
p Los
q Lus
r Lat
f Let
t Lit
u Lot
x Lut

a Lax

Mr. Miller

Mr. Mich

Mr. Mub

Mr. Mub

Mr. Mub

Mr. Mub

Mr. Mub

Mr. Mub

Mr. Mub

Mr. Mub

Mr. Mub

Mr. Mub

Mr. Mub

Mr. Mub

Mr. Mub

Mr. Mub

Mr. Mub

Mr. Mub

Mr. Mub

Mr. Mub

Mr. Mub

Mr. Mub

i

l

m

a Mar
 b Mer
 c Mir
 d Mor
 e Mur
 f Mas
 g Mes
 h Mis
 i Mos
 l Mus
 m Mat
 n Mex
 o Mit
 p Mor
 q Mut
 r Max
 f Mex
 t Mix
 u Mox
 x Mux

a Nab
 b Neb
 c Nib
 d Nob
 e Nub
 f Nac
 g Nec
 h Nic
 i Noc
 l Nuc
 m Nad
 n Ned
 o Nid
 p Nod
 q Nud
 r Naf
 f Nef
 t Nif
 u Nof
 x Nuf

a Nag
 b Neg
 c Nig
 d Nog
 e Nug
 f Nal
 g Nel
 h Nil
 i Nol
 l Nul
 m Nam
 n Nem
 o Nim
 p Nom
 q Num
 r Nan
 f Nen
 t Nin
 u Non
 x Nun

a Ornes

q

r

f

a Orlas
 b Orles
 c Orlis
 d Orlos
 e Orlus
 f Cabas
 g Cabes
 h Cabis
 i Cabos
 l Cabus
 m Cadas
 n Cades
 o Cadis
 p Cados
 q Cadus
 r Cafas
 f Cafes
 t Cafis
 u Cafos
 x Cafus

a Nap
 b Nep
 c Nip
 d Nop
 e Nup
 f Nar
 g Ner
 h Nir
 i Nor
 l Nur
 m Nas
 n Nes
 o Nis
 p Nos
 q Nus
 r Nat
 f Nes
 t Nit
 u Not
 x Nus

a Nax
 b Nex
 c Nix
 d Nox
 e Nux
 f Par
 g Per
 h Pir
 i Por
 l Pur
 m Pac
 n Pec
 o Pic
 p Poc
 q Puc
 r Pab
 f Peb
 t Pib
 u Pob
 x Pub

e Pad

t

u

x

a Pad
 b Ped
 c Pid
 d Pod
 e Pud
 f Paf
 g Pef
 h Pif
 i Pof
 l Puf
 m Pag
 n Peg
 o Pig
 p Pog
 q Pug
 r Pai
 f Pei
 t Pii
 u Poi
 x Pui

a Pal
 b Pel
 c Pil
 d Pol
 e Pul
 f Pam
 g Pem
 h Pim
 i Pom
 l Pum
 m Pan
 n Pen
 o Pin
 p Pon
 q Puu
 r Par
 f Per
 t Pir
 u Por
 x Pur

a Pas
 b Pes
 c Pis
 d Pos
 e Pus
 f Pat
 g Pet
 h Pit
 i Pot
 l Put
 m Pax
 n Pex
 o Pix
 p Pox
 q Pux
 r Pay
 f Pey
 t Piy
 u Poy
 x Puy

a Qu

a

b

c

a Qua
b Que
c Qui
d Quo
e Quu
f Quas
g Ques
h Quis
i Quos
l Quus
m Quar
n Quer
o Quir
p Quor
q Quur
r Quat
f Quet
t Quit
u Quot
x Quut

a Quax
b Quex
c Quix
d Quox
e Quux
f Quay
g Quey
h Quiy
i Quoy
l Quuy
m Rab
n Reb
o Rib
p Rob
q Rub
r Rac
f Rec
t Ric
u Roc
x Rus

a Rad
b Red
c Rid
d Rod
e Rud
f Raf
g Ref
h Rif
i Rof
l Ruf
m Rag
n Reg
o Rig
p Rog
q Rug
r Rah
f Reh
t Rih
u Roh
x Ruh

Hb

d

e

f

a Rai
 b Rei
 c Rii
 d Roi
 e Rui
 f Ral
 g Rel
 h Ril
 i Rol
 l Rul
 m Ram
 n Rem
 o Rim
 p Rom
 q Rum
 r Ran
 f Ren
 t Rin
 u Ron
 x Run

a Rap
 b Rep
 c Rip
 d Rop
 e Rup
 f Rar
 g Rer
 h Rir
 i Ror
 l Rur
 m Ras
 n Res
 o Ris
 p Ros
 q Rus
 r Rax
 f Rex
 t Rix
 u Rox
 x Rux

a Sab
 b Seb
 c Sib
 d Sob
 e Sub
 f Sac
 g Sec
 h Sic
 i Soc
 l Sue
 m Sad
 n Sed
 o Sid
 p Sod
 q Sud
 r Saf
 f Sef
 t Sif
 u Sof
 x Suf

a Sag

g

h

i

a Sag
b Seg
c Sig
d Sog
e Sug
f Sah
g Sch
h Sih
i Soh
l Suh
m Sai
n Sei
o Sii
p Sot
q Sui
r Sal
t Sel
u Sil
x Sol
y Sul

a Sam
b Sem
c Sim
d Som
e Sum
f San
g Sen
h Sin
i Son
l Sun
m Sap
n Sep
o Sip
p Sop
q Sup
r Sar
t Ser
u Sir
x Sor
y Sur

a fas
b fes
c fis
d fos
e fus
f fat
g fet
h fit
i for
l fut
m fan
n fen
o fin
p fon
q fun
r fax
t sex
u fox
x lux

Hh 2

l

m

n

a Say
 b Sey
 c Siy
 d Soy
 e Suy
 f Tab
 g Teb
 h Tib
 i Tob
 l Tub
 m Tac
 n Tec
 o Tic
 p Toc
 q Tue
 r Tad
 f Ted
 t Tid
 u Tod
 x Tud

a Bada
 b Bade
 c Badi
 d Bado
 e Badu
 f Baca
 g Bace
 h Baci
 i Baco
 l Bacu
 m Bafa
 n Bafe
 o Bafi
 p Bafo
 q Bafu
 r Baga
 f Bage
 t Bagi
 u Bago
 x Bagu

a Bala
 b Bale
 c Bali
 d Balo
 e Balu
 f Bama
 g Bame
 h Bami
 i Bamo
 l Bamu
 m Bana
 n Bane
 o Bani
 p Bano
 q Banu
 r Bapa
 f Bape
 t Bapi
 u Bapo
 x Bapu

a Bar

o

p

q

a Bara
 b Bare
 c Bari
 d Baro
 e Baru
 f Bafa
 g Bafe
 h Bafi
 i Baso
 l Basu
 m Bata
 n Bate
 o Bati
 p Bato
 q Batu
 r Baxa
 f Baxe
 t Baxi
 u Baxo
 x Baxu

a Daba
 b Dabe
 c Dabi
 d Dabo
 e Dabu
 f Daca
 g Dace
 h Daci
 i Daco
 l Dacu
 m Dada
 n Dade
 o Dadi
 p Dado
 q Dadu
 r Dafa
 f Dafe
 r Dafi
 u Dafo
 x Datu

a Daga
 b Dage
 c Dagi
 d Dago
 e Dagu
 f Dala
 g Dale
 h Dali
 i Dalo
 l Dalu
 m Dama
 n Dame
 o Dami
 p Damo
 q Damu
 r Dana
 f Dane
 t Dani
 u Dano
 x Danu

H f

r

f

t

a Dapa
 b Dape
 c Dapi
 d Dapo
 e Dapu
 f Dara
 g Daro
 h Dari
 i Daro
 l Daru
 m Dafa
 n Dafe
 o Dafi
 p Daso
 q Dasu
 r Data
 f Date
 t Dati
 u Dato
 x Datu

a Daxa
 b Daxe
 c Daxi
 d Daxo
 e Daxu
 f Traba
 g Trabe
 h Trabi
 i Trabo
 l Trabu
 m Trabas
 n Trabes
 o Trabis
 p Trabos
 q Trabus
 r Trinas
 f Trines
 t Trinis
 u Trinos
 x Trinus

a Tribalas
 b Tribales
 e Tribalis
 d Tribalos
 e Tribalus
 f Tribaras
 g Tribares
 h Tribaris
 i Tribaros
 l Tribarus
 m Tribamas
 n Tribames
 o Tribamis
 p Tribamos
 q Tribamus
 r Tribanas
 f Tribanes
 t Tribanis
 u Tribanos
 x Tribanus

a Strabas

u

x

a

a Strabas
 b Strabes
 c Strabis
 d strabos
 e strabus
 f Stranas
 g Stranes
 h Stranis
 i stranos
 l Stranus
 m Stracas
 n Straces
 o Stracis
 p Stracos
 q Stracus
 r Stradas
 f Strades
 t Stradis
 u Strados
 x Stradus

a Strafás
 b Strafes
 c Strafís
 d Strafós
 e Strafús
 f Stragás
 g Strages
 h Stragís
 i Stragos
 l Stragus
 m Stralás
 n Strales
 o Stralís
 p Stralos
 q Stralus
 r Stramas
 f Strames
 t Stramis
 u Stramos
 x Stramus

a Basileæ
 b Canoro
 c Adeva
 d Calecuti
 e Gades
 f Gadano
 g Bethalem
 h Rena
 i Austerledamo
 l Genóva
 m Brema
 n Herbipoli
 o Hierosolima
 p Cayno
 q Hispali
 r Aquisgrano
 f Hamisburgo
 t Leodio
 u Bruverfania
 x Goa

Hh 4

b

c

d

a Cascale
 b Gotico
 c Brugis
 d Antuerpia
 e Gora
 f Heidelbergor
 g Solima
 h Iufa
 i Bruxellis
 l Bethel
 m Argentorato
 n Lebu
 o Helia
 p Brunfuigo
 q Lindota
 r Lipfio
 f Atrebato
 t Lubeca
 u Luceria
 x Londino

a Buda
 b Caffula
 c Argilano
 d Cefala
 e Anfa
 f Granata
 g Heneburgo
 h Burdegala
 i Lutetis
 l Magdeburgo
 m Ancona
 n Colonia
 o Gruninga
 p Malaga
 q Mexico
 r Olyfipo
 f Arzilla
 t Moguntia
 u Malta
 x Lufitania

a Mafpurgo
 b Norimberga
 c Portugallo
 d Augusta
 e Machinia
 f Lisbona
 g Barchinone
 h Ormu
 i Mocubaza
 l Panhormo
 m Bufuiduci
 n Parthenopoli
 o Quiloa
 p Azammo
 q Praga
 r Pincia
 f Ratispona
 t Rhodia
 u Monaco
 x Burgo

a Mediola

c

f

g

a Mediolano

a Baviis

a Calabria

b Pictavio

b Abellino

b Acerris

c Roma

c Brignano •

c Brutiis

d Rostochio

d Ebuli

d Felsenia

e Sala

e Beneventus

e Foliano

f Monasterio

f Corthona

f Cajetæ

g Saliburgo

g Acheromia

g Francavilla

h Soloruro

h Bassano

h Acropoli

i Rotenburgo

i Brixia

i Gallipoli

l Straubiga

l Cajano

l Calatia

m Tingis (no

m Hetruria

m Genua

n Montispeffula-

n Cergonio

n Heraclia

o Sivilia

o Fabiano

o Adria

p Toletio

p Faventia

p Gocitia

q Rotomago

q Eugubio

q Nocitia

r Traiecto

r Ferentia

r Noreia

f Trivico

f Hundusio

f Caleno

t Seduno

t Ferrara

t Julio carnico

u Tugio

u Florentiæ

u Grasignana

x Senis

x Cesano

x Berseghella

Hh s

h

i

l

a Canusia
 b Fedentia
 c Servia
 d Forlivio
 e Carinula
 f Caleno
 g Belcastro
 h Francia
 i Fuligno
 l Airola
 m Hydrunto
 n Capacia
 o Istia
 p Italiae
 q Alba
 r Iudea
 f Latio
 r Eurella
 u Capistrano
 x Pompejano

a Felsina
 b Alerio
 c Bononia
 d Iustinopoli
 e Beluederio
 f Iulianova
 g Capua
 h Alexandria
 i Forocorneliae
 l Macerata
 m Carmognolo
 n Limata
 o Letterano
 p Alexano
 q Linterno
 r Luciano
 f Carraria
 t Luniana
 u Lutetiis
 x Briatico

a Caferta
 b Iovi
 c Glifa
 d Lombardia
 e Luca
 f Cafrano
 g Lucania
 h Altavilla
 i Magentia
 l Caslano
 m Lesina
 n Maletto
 o Castronovo
 p Mantua
 q Luceria
 r Marano
 f Caulonia
 t Marchia
 u Marciano
 x Celano

a Constan-

m

n

o

a	Constātinopoli	a	Diu	a	Erfordia
b	Silvania	b	Messana	b	Francosurto
c	Tiguro	c	Vrsela	c	Brixena
d	Valisoleto	d	Vormathia	d	Caballono
e	Neapoli	e	Teutonica	e	Coronoburgo
f	Pincia	f	Cantuaria	f	Niburgo
g	Venetis	g	Drepano	g	Boscoduro
h	Alostto	h	Vrsina	h	Ameto
i	Berga	i	Veimaria	i	Verdilinga
l	Vienna	l	Anspergo	l	Iorsardia
m	Confluentia	m	Dresa	m	Frisinga
n	Vvesalia	n	Balzuadra	n	Rimnia
o	Betania	o	Bononiæ	o	Coronia
p	Amorfortia	p	Andromaro	p	Mönnoe
q	Ulma	q	Chisomo	q	Favoe
r	Camaraco	r	Brusen	r	Vempa
f	Cusco	f	Ecia	f	Mimindi
t	Anscatico	t	Chio	t	Aria
u	Vitembergo	u	Bopardia	u	Erisia
x	Ericio	x	Erga	x	Dania

a Fama-

P

Q

R

a Famagusta
 b Idestardia
 c Norftradia
 d Fureo
 e Risdia
 f Simbra
 g Tassinga
 h Nemauso
 i Mæna
 l Docco
 m Ofel
 n Gotlandia
 o Nidigia
 p Gonda
 q Hafnia
 r Harlinga
 f Hefdino
 t Capitolia
 u Ceronia
 x Lippia

a Florentina
 b Calandia
 c Solimis
 d Luca
 e Malmogia
 f Saravallis
 g Scauria
 h Lundia
 i Sulmone
 l Sornaco
 m Subviga
 n Ameria
 o Ceciliano
 p Ferentio
 q Ardea
 r Lavinio
 f Licaonia
 t Centumcellis
 u Liguria
 x Cereto

a Cesano
 b Livorno
 c Manzolino
 d Amalphi
 e Arguzano
 f Celino
 g Anagrita
 h Marliano
 i Masafra
 l Anguillara
 m Massa
 n Massonia
 o Cervaria
 p Melfi
 q Anversa
 r Mergillina
 f Circeo
 t Mestantia
 u Apono
 x Utica

a Civi-

f

t

u

a	Civitate regali	a	Crustumio	a	Nola
b	Aprutio	b	Monferrato	b	Oenoltria
c	Mariano	c	Arimino	c	Augusta
d	Merehano	d	Montefano	d	Orbitello
e	Apuliz	e	Cumis	e	Paciano
f	Messapiz	f	Montorio	f	Pesto
g	Matuleone	g	Ariano	g	Aulonia
h	Civitate pennæ	h	Vicæa	h	Paula
i	Aquileia	i	Molula	i	Paleno
l	Metaponto	l	Asculo	l	Pelignis
m	Varnia	m	Novaria	m	Aufonia
n	Minturnis	n	Misano	n	Plumbino
o	Civitella	o	Nuceria	o	Paliano
p	Moguntius	p	Muviano	p	Orcio
q	Aretio	q	Atella	q	Paterno
r	Nola	r	Misero	r	Sabinus
f	Monopoli	f	Crotone	f	Pisis
t	Mirabella	t	Nursia	t	Orvieto
u	Molpha	u	Ansidena	u	Pisaurum
x	Acitia	x	Marisco	x	Ortona

a Confec

x

a

b

a	Consentia	a	1
b	Ferentino	b	2
c	Ostia	c	3
d	Perusia	d	4
e	Coriliano	e	5
f	Piscaria	f	6
g	Phalisco	g	7
h	Papia	h	8
i	Piceno	i	9
l	Corneto	l	10
m	Parma	m	11
n	Pistoja	n	12
o	Parthenope	o	13
p	Ravenna	p	14
q	Pittavio	q	15
r	Corthona	r	16
f	Petilio	f	17
t	Regio	t	18
u	Roma	u	19
x	Cremona	x	20

a	21
b	22
c	27
d	28
e	19
f	30
g	primo
h	Secundo
i	Tertio
l	Quarto
m	Quinto
n	sexto
o	septimo
p	Octavo
q	Nono
r	Decimo
f	Undecimo
t	Duodecimo
u	Tertiodecimo
x	Quartodecimo

a Quin-

c

d

e

a	Quintodecimo	a	5. ^o
b	Decimotertio	b	6. ^o
c	Decimoseptimo	c	7. ^o
d	Decimooctavo	d	8. ^o
e	Decimonono	e	9. ^o
f	Vigesimo	f	10. ^o
g	Vigesimalprimo	g	11. ^o
h	Vigesimo secun-	h	12. ^o
	do	i	13. ^o
i	Vigesimaltertio	l	14. ^o
l	Vigesimoquarto	m	15. ^o
m	Vigesimoquinto	n	16. ^o
n	Vigesimo sexto	o	17. ^o
o	Vigesimo septi-	p	18. ^o
	mo (vo	q	19. ^o
p	Vigesimo octa-	r	20. ^o
q	Vigesimalnono	s	21. ^o
r	Trigesimo	t	22. ^o
s	p. ^o	u	23. ^o
t	2. ^o	x	24. ^o
u	3. ^o		
x	4. ^o		

a	25. ^o
b	26. ^o
c	27. ^o
d	28. ^o
e	29. ^o
f	30. ^o
g	I
h	II
i	III
l	IIII
m	IV
n	V
o	VI
p	VII
q	VIII
r	IX
s	X
t	XI
u	XII
x	XIII

XIII

f

g

h

a XIII
 b XIIIIF
 c XV
 d XVI
 e XVII
 f XVIII
 g XIX
 h XX
 i XXI
 l XXII
 m XXIII
 n XXIIIF
 o XXV
 p XXVI
 q XXVII
 r XXVIII
 f XXIX
 t XXX
 u XXXI
 x XXXII

a xxx
 b decimo p.^o
 c decimo 2.º
 d decimo 3.º
 e decimo 4.º
 f decimo 5.º
 g decimo 6.º
 h decimo 7.º
 i decimo 8.º
 l decimo 9.º
 m vigesimo p.^o
 n vigesimo 2.º
 o vigesimo 3.º
 p vigesimo 4.º
 q vigesimo 5.º
 r vigesimo 6.º
 f vigesimo 7.º
 t vigesimo 8.º
 u vigesimo 9.º
 x 10. primo

a 10. secundo
 b 10. tertio
 c 10. quarto
 d 10. quinto
 e 10. sexto
 f 10. septimo
 g 10. nono
 h 20. primo
 i 20. secundo
 l 20. tertio
 m 20. quarto
 n 20. quinto
 o 20. sexto
 p 20. septimo
 q 20. octavo
 r 20. nono
 f x primo
 t x secundo
 u x tertio
 x x quarto

a x quinto

i

l

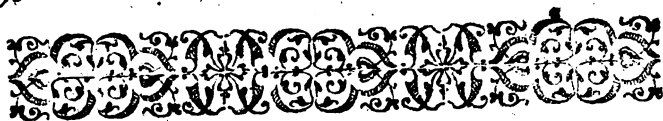
m

a x quinto
 b x sexto
 c x septimo
 d x octavo
 e x nono
 f xx primo
 g xx secundo
 h xx tertio
 i xx quarto
 l xx quinto
 m xx sexto
 n xx septimo
 o xx octavo
 p xx nono
 q x primo
 r x.º secundo
 s x.º tertio
 t x.º quarto
 u x.º quinto
 x x.º sexto

a x.º septimo
 b x.º octavo
 c x.º nono
 d xx.º primo
 e xx.º secundo
 f xx.º tertio
 g xx.º quarto
 h xx.º quinto
 i xx.º sexto
 l xx.º septimo
 m xx.º octavo
 n xx.º nono
 o 1.º
 p 2.º
 q 3.º
 r 4.º
 s 5.º
 t 6.º
 u 7.º
 x 8.º

a 9.º
 b 10.º
 c p.º
 d dec. 1.º
 e dec. 2.º
 f dec. 3.º
 g dec. 4.º
 h dec. 5.º
 i dec. 6.º
 l dec. 7.º
 m dec. 8.º
 n dec. 9.º
 o vig. p.º
 p vig. 2.º
 q vig. 3.º
 r vig. 4.º
 s vig. 5.º
 t vig. 6.º
 u vig. 7.º
 x vig. 8.º

Ii

n

o

p

a vig. 9
 b vig.
 c pri.
 d sec.
 e ter.
 f quar.
 g quin.
 h sex.
 i sep.
 l octa.
 m non.
 n dec.
 o dec. primo
 p dec. secundo
 q dec. tertio
 r dec. quarto
 f dec. quinto
 t dec. sexto
 u dec. septimo
 x dec. octavo

a dec. nono
 b vig.
 c vig. primo
 d vig. secundo
 e vig. tertio
 f vig. quarto
 g vig. quinto
 h vig. sexto
 i vig. septimo
 l vig. octavo
 m vig. nono
 n vig. prim.
 o x. osec.
 p x. otert.
 q x. oquar.
 r x. oquin.
 f x. osex.
 t x. osept.
 u x. ooctav.
 x x. onon.

a xx. prim.
 b xx. sec.
 c xx. ter.
 d xx. quar.
 e xx. quin.
 f xx. sex.
 g xx. sep.
 h xx. octa.
 i xx. non.
 l dec. i
 m dec. ii
 n dec. iii.
 o dec. iiii.
 p dec. v
 q dec. vi
 r dec. vii
 f dec. viii
 t dec. viii
 u dec. ix
 x vig.

a vig. i

q

r

f

a vig. i
 b vig. ii
 c vig. iii
 d vig. iiii
 e vig. iv
 f vig. v.
 g vig. vii
 h vig. vii
 i vig. viii
 l vig. viiii
 m vig. ix
 n ii. o
 o iii. o.
 p iii. o
 q iiii. o
 r iv. o
 f v. o
 r vi. o
 u vii.
 x viii. o

a ix. o
 b viiii. o
 c x. o
 d xi. o
 e xii. o.
 f xiii. o
 g xiiii. o
 h xiv. o
 i xv. o
 l xvi. o
 m xvii. o
 n xviii. o
 o xix. o
 p xx. o
 q xx. o
 r xxi. o
 f xxii. o
 r xxiii. o
 u xxiiii
 x xxiv. o

a xxv. o
 b xxvi.
 c xxvii. o
 d xxviii. o
 e xxix. o
 f xxviii. o
 g xxx. o
 h 21.
 i 22.
 l 23.
 m 24.
 n 25.
 o 26.
 p 27.
 q 28.
 r 21.
 f 22.
 r 23
 u 24
 x 25

ii 4

t

u

x

a 1.
 b 2.
 c 3.
 d 4.
 e 5.
 f 6.
 g 7.
 h 8.
 i 9.
 l 10.
 m 11.
 n 12.
 o 13.
 p 14.
 q 15.
 r 16.
 s 17.
 t 18.
 u 19.
 x 20.

a 29.
 b 30.
 c primo.
 d secundo
 e tertio
 f quarto
 g quinto.
 h sexto.
 i septimo.
 l octavo.
 m nono.
 n decimo.
 o undecimo
 p duodecimo.
 q tertiodecimo
 r quartodecimo
 s quintodecimo.
 t decimosexto
 u decimosseptimo
 x decimo octavo.

a decimonono
 b vigesimo
 c vigesimoprimo
 d viges. secundo
 e vigesimo tertio
 f vigesimoquarto
 g vigesimo quinto
 h vigesimo sexto
 i viges. septimo
 l viges. octavo
 m vigesimo nono
 n trigesimo
 o decimo 1.
 p decimo 2.
 q decimo 3.
 r decimo 4.
 s decimo 5.
 t decimo 6
 u decimo 7
 x decimo 8

a JA.

a

b

c

a JANUARIIL.

b JANUARI

c JANUAR.

d JANUA.

e JANU.

f JAN.

g JA.

h FEBRUARIIL

i FEBRUARIL

l FEBRUAR.

m FEBRU4.

n FEBR.

o FEBR.

p FEB.

q FE.

r F.

f MARTIIL

t MARTIL

u MART.

x MAR.

a APRILIS

b APRILIS

c APRILL.

d APRIL.

e APRIL

f APR.

g AR.

h MADIL.

i MADI.

l MAD.

m MAIL

n MAL

o MA.

p M.

q JUNIL

r JUNI

f JUN.

t JULIL

u JULI

x JUL

a Ju.

b AUGUSTIL

c AUGUST.

d AUGUS.

e AUGU.

f AUG.

g Au.

h A.

i SEPTEMBERIS

l SEPTEMBRIL

m SEPTEMBR.

n SEPTEMB.

o SEPTEM.

p SEPTIL

q SEPT.

r SEP.

f SE.

t S.

u OCTOBRIS

x OCTOBRIL

li 3

d

e

f

a	OCTOBR.	a	DECE.	a	F.
b	OCTOB.	b	DEC.	b	Martii.
c	OCTO.	c	DE.	c	Marti.
d	OCT.	d	D.	d	Mart.
e	Oc,	e	Januarii	e	Mar.
f	O,	f	Januari.	f	Ma.
g	NOVEMBRIS	g	Januar.	g	Aprilis
h	NOVEMBRI.	h	Janua	h	Aprelis
i	NOVEMBR.	i	Janu,	i	Apreli.
l	NOVEMB.	l	Jan.	l	Aprel.
m	NOVEM.	m	Ja.	m	Aprel.
n	NOVE.	n	Februarii	n	Apr.
o	NOV.	o	Februari.	o	Aprili.
p	No.	p	Februar.	p	April.
q	N.	q	Februa.	q	Apri.
r	DECEMBRIS	r	Febru.	r	Apr.
f	DECEMBRI	f	Febr.	f	Ap.
t	DECEMBR.	t	Augusti	t	Madii.
u	DECEMB.	u	Feb.	u	Madiz
x	DECEM.	x	Fe,	x	Mad.

a Maii.

g

h

i

a Maii.
 b Mai.
 c M.
 d Junii
 e Jun.
 f Ju.
 g Julii
 h Iuli.
 i Jul.
 l J.
 m August.
 n Auguf.
 o Augu.
 p Aug.
 q Au.
 r A.
 f Septembris
 t Septembri.
 u Septembr.
 x Septemb.

a Septem.
 b Septe.
 c Sept.
 d Sep.
 e Se.
 f S
 g Octobris.
 h Octobri
 i Octobr
 l Octob.
 m Octo.
 n Oct.
 o Oc.
 p O.
 q Novembris.
 r Novembri.
 f Novembr.
 t Novemb.
 u Novem.
 x Nove.

a Nov.
 b No.
 c N.
 d Decembris
 e Decembri
 f Decembr.
 g Decemb.
 h Decem.
 i Dece.
 l Dec.
 m De.
 n D.
 o Januarii.
 p Januari.
 q Januar.
 r Janua.
 f Janu.
 t Ja.
 u Februarii.
 x Februari.

li 4

l

m

n

a Februar.
 b Februa.
 c Febru.
 d Febr,
 e Eeb.
 f Fe.
 g Martii.
 h Marti,
 i Mart.
 l Mar.
 m Ma.
 n Aprilis.
 o Aprilj.
 p April.
 q Apri.
 r Apr.
 f Aprelis.
 t Apreli,
 u April.
 x Apre.

a Maii.
 b Mai.
 c Ma.
 d M.
 e Junii
 f Juni.
 g Jun.
 h Ju.
 i Julij
 l Juli,
 m Iul.
 n Augusti.
 o August.
 p Augus.
 q Augu.
 r Aug.
 f Au
 t A.
 u Septembris
 x Septembri.

a Septembr.
 b Septemb,
 c Septem.
 d Septe.
 e Sept.
 f Sep.
 g Se.
 h Octobris.
 i Octobri,
 l Octobr.
 m Octob,
 n Octo.
 o Oct.
 p Oc.
 q Novembris.
 r Novembri.
 f Novembr.
 t Novemb.
 u Novem,
 x Nove.

a Nov.

O

P

Q

a Nov.	a Sex.	a Quin.
b No.	b SEXTILIS.	b Qui.
c Decembris	c SEXTILI.	c QUINTILIS
d Decembri.	d SEXTIL	d QUINTILL.
e Decembr.	e SEXTI.	e QUINTIL
f Decem.	f SEXT.	f QUINTIL
g Dece.	g SEX.	g QUINT.
h Dec.	h Quintilis	h QUIN.
i De.	i Quintili.	i QUL
l Sextilis	l Quintil.	l Qu.
m Sextili.	m Quinti.	m Januarii
n Sextil.	n Quint.	n Januari.
o Sexti.	o Quin.	o Januar.
p Sext.	p Qui.	p Janua.
q Sex.	q Qu.	q Janu.
r Septilis	r Quintilis	r Jan.
f Septili.	f Quintili	f Februarii
t Septil.	t Quintil.	t Februari.
u Septi.	u Quinti	u Februar.
x Sept.	x Quint.	x Februa.

Ii 5

r

f

t

a Febru.

b Febr.

c Feb.

d Martii.

e Marti.

f Mart.

g Mar.

h Ma.

i Aprilis.

l Aprili.

m April.

n Apri.

o Apr.

p Ap.

q Aprelis.

r Apreli.

f Aprel.

t Apre.

u Maij

x Mai.

a Ma.

b Madii

c Madi

d Mad,

e Iunii.

f Iuni.

g Iun.

h Iu.

i Iulii.

l Iuli

m Iul.

n Augusti

o August.

p Auguſ.

q Augu.

r Aug.

f Au.

t Septembris.

u Septembri

x Septembr.

a Septemb.

b Septem.

c Septe.

d Sept.

e Sep.

f Se.

g Octobris.

h Octocri.

i Octobr.

l Octob.

m Octo.

n Oct.

o Oc.

p Novembris.

q Novembri

r Novembr.

f Novemb.

t Novem.

u Nove.

x Nov.

a No

u

x

a

a No.	a Sexti.	a 1253
b N.	b Sext.	b 1254
c Decembris	c Sex.	c 1255
d Decembri	d Quintilis	d 1256
e Decembr.	e Quintili.	e 1257
f Decemb.	f Quintil.	f 1258
g Decem.	g Quinti.	g 1259
h Dece.	h Quint.	h 1260
i Dec.	i Quin.	i 1261
l De.	l Qui.	l 1262
m Quintilis	m Qu.	m 1263
n Quintili.	n Sextilis	n 1264
o Quintil.	o Sextili.	o 1265
p Quinti.	p Sextil.	p 1266
q Quint.	q Sexti.	q 1267
r Quin.	r Sext.	r 1268
s Qui.	s Sex.	s 1269
t Sextilis	t Novem.	t 1270
u Sextili.	u Septem.	u 1271
x Sextil.	x Septem.	x 1272

a 1273

b

c

d

a 1273
 b 1274
 c 1275
 d 1276
 e 1277
 f 1278
 g 1279
 h 1280
 i 1281
 l 1282
 m 1283
 n 1284
 o 1285
 p 1286
 q 1287
 r 1288
 s 1289
 t 1290
 u 1291
 x 1292

a 1293
 b 1294
 c 1295
 d 1296
 e 1297
 f 1298
 g 1299
 h 1300
 i 1301
 l 1302
 m 1303
 n 1304
 o 1305
 p 1306
 q 1307
 r 1308
 s 1309
 t 1310
 u 1311
 x 1312

a 1313
 b 1314
 c 1315
 d 1316
 e 1317
 f 1318
 g 1319
 h 1320
 i 1321
 l 1322
 m 1323
 n 1324
 o 1325
 p 1326
 q 1327
 r 1328
 s 1329
 t 1330
 u 1331
 x 1332

a 133

c

f

g

1333
 1334
 1335
 1336
 1337
 1338
 1339
 1340
 1341
 1342
 1343
 1344
 1345
 1346
 1347
 1348
 1349
 1350
 1351
 1352

a 1358
 b 1359
 c 1360
 d 1361
 e 1362
 f 1363
 g 1364
 h 1365
 i 1366
 l 1367
 m 1368
 n 1369
 o 1370
 p 1371
 q 1372
 r 1373
 s 1374
 t 1375
 u 1376
 x 1377

a 1378
 b 1379
 c 1380
 d 1381
 e 1382
 f 1383
 g 1384
 h 1385
 i 1386
 l 1387
 m 1388
 n 1389
 o 1390
 p 1391
 q 1392
 r 1393
 s 1394
 t 1395
 u 1396
 x 1397

a 1398

h

i

l

a 1398
 b 1399
 c 1400
 d 1401
 e 1402
 f 1403
 g 1404
 h 1405
 i 1405
 l 1406
 m 1407
 n 1408
 o 1409
 p 1410
 q 1411
 r 1412
 f 1413
 e 1414
 u 1415
 x 1416

a 1418
 b 1419
 c 1420
 d 1421
 e 1422
 f 1423
 g 1424
 h 1425
 i 1426
 l 1427
 m 1428
 n 1429
 o 1430
 p 1431
 q 1432
 r 1433
 f 1434
 t 1435
 u 1436
 x 1437

a 1438
 b 1439
 c 1440
 d 1441
 e 1442
 f 1443
 g 1444
 h 1445
 i 1446
 l 1447
 m 1448
 n 1449
 o 1450
 p 1451
 q 1452
 r 1453
 f 1454
 t 1455
 u 1456
 x 1457

1458

m

n

o

a 1458
 b 1459
 c 1460
 d 1461
 e 1462
 f 1463
 g 1464
 h 1465
 i 1466
 l 1467
 m 1468
 n 1469
 o 1470
 p 1471
 q 1472
 r 1473
 f 1474
 t 1475
 u 1476
 x 1477

a 1478
 b 1479
 c 1480
 d 1481
 e 1482
 f 1483
 g 1484
 h 1485
 i 1486
 l 1487
 m 1488
 n 1489
 o 1490
 p 1491
 q 1492
 r 1493
 f 1494
 t 1495
 u 1496
 x 1497

a 1498
 b 1499
 c 1500
 d 1501
 e 1502
 f 1503
 g 1504
 h 1505
 i 1506
 l 1507
 m 1508
 n 1509
 o 1510
 p 1511
 q 1512
 r 1513
 f 1514
 t 1515
 u 1516
 x 1517

a 1518

p

q

r

a 1518
b 1519
c 1520
d 1521
e 1522
f 1523
g 1524
h 1525
i 1526
l 1527
m 1528
n 1529
o 1530
p 1531
q 1532
r 1533
f 1534
t 1535
u 1536
x 1537

a 1538
b 1539
c 1540
d 1541
e 1542
f 1543
g 1544
h 1545
i 1546
l 1547
m 1548
n 1549
o 1550
p 1551
q 1552
a 1553
f 1554
t 1555
u 1556
x 1557

a 1558
b 1559
e 1560
d 1561
e 1562
f 1563
g 1564
h 1565
i 1566
l 1567
m 1568
n 1569
o 1570
p 1571
q 1572
r 1573
f 1574
t 1575
u 1576
x 1577

a 1578

f

t

u

a 1578
b 1501
c 1502
d 1503
e 1504
f 1578
g 1579
h 1580
i 1581
j 1582
k 1583
l 1584
m 1585
n 1586
o 1587
p 1588
q 1589
r 1590
s 1591
t 1592

a 1593
b 1594
c 1595
d 1596
e 1597
f 1598
g 1599
h 1600
i 1605
l 1606
m 1607
n 1608
o 1609
p 1610
q 1611
r 1612
s 1613
t 1614
u 1615
x 1616

a 1617
b 1618
c 1619
d 1620
e 1621
f 1622
g 1623
h 1624
i 1625
l 1626
m 1627
n 1628
o 1629
p 1630
q 1631
r 1632
s 1633
t 1634
u 1635
x 1636

Kk

x

a

b

a 1637
 c 1638
 b 1639
 d 1640
 e 1641
 f 1642
 g 1643
 h 1644
 i 1645
 l 1646
 m 1647
 n 1648
 o 1649
 p 1650
 q 1651
 r 1652
 f 1653
 t 1654
 u 1655
 x 1656

a Caesar
 b Antonius
 c Donatus
 d Constantinus
 e Dionysius
 f Anselmus
 g Berardus
 h Esopus
 i Cicero
 l Andreas
 m Diodorus
 n Carolus
 o Franciscus
 p Jovinianus
 q Ascanius
 r Joachimus
 f Jacobus
 t Claudius
 u Erasmus
 x Diomedes

a Maurius
 b Æneas
 c Fabius
 d Alexander
 e Joseph
 f Hercules
 g Josue
 h Chrysostomus
 i Barnabas
 l Epicurus
 m Albertus
 n Guglielmus
 o Marius
 p Paulillus
 q Herodes
 r Ferdinandus
 f Michael
 t Lodulfus
 u Petrus
 x Reginaldus

a Corr

c

d

e

a Corradus	a Juvenalis	a Flaminius
b Corradinus	b Ientius	b Jordanus
c Dominicus	c Calistus	c Flavius
d Gregorius	d Filibertus	d Martinus
e Augustinus	e Solimanus	e Ajax
f Philippus	f Samson	f Domitianus
g Cato	g Crescentius	g Octavius
h Basilus	h Scilino	h Plotinus
i Hesiodus	i Euclides	i Albinus
l Cornelius	l Cyprianus	l Stéphanus
m Achilles	m Gilibertus	m Pius
n Aristoteles	n Ignatius	n Bellerophon
o Commodus	o Martinus	o Séverus
p Julius	p Plato	p Blasius
q Cosmus	q Alexius	q Darius
r Julius Cæsar	r Olimpiodorus	r Gentilis
f Innocentius	f Olimpius	f Justinus
t Bonifacius	t Belisarius	t Ilacius
u Mattheus	u Agamenon	u Cirius
x Mattheas	x Plutarchus	x Mutius

Kk a

f

g

h

a Epifanius
 b Oppianus
 c Paulus
 d Settimius
 e Vincentius
 f Benedictus
 g Iginus
 h Thadeus
 i Rodofius
 l Ocion
 m Plautus
 n Sanazarius
 o Berosus
 p Damocles
 q Gismundus
 r Parthenius
 f Solomon
 t Vitruvius
 u Boetius
 x Oliverius

a Sylvester
 b Lucianus
 c Berardinus
 d Pomponius
 e Hieronymus
 f Ambrosius
 g Vitellio
 h Obertus
 i Odoardus
 l Silla
 m Benignus
 n Gaspar
 o Innicus
 p Bartholus
 q Arseus
 r Pompejus
 f Vitus
 t Seleucus
 u Attilius
 x Vittorinus

a Victorius
 b Damianus
 c Seraphinus
 d Baldus
 e Bartholus
 f Eugenius
 g Pamphilo
 h Bartolinus
 i Gabriel
 l M. Antonius
 m Dion
 n Felix
 o Bartholomeus
 p I acintus
 q Marcellus
 r Lidentius
 f Ofiri
 t Trojanus
 u Baccius
 x Basilius

a Sime

i

l

m

a Simon	a Ferdinandus	a Tullius
b Rinaldus	b Valerius	b Xenocrates
c Vegetius	c Emilius	c Cilius
d Tiburtius	d Melampus	d Vitalis
e Maurus	e Orontius	e Divus
f Agatius	f Dedalus	f Aldus
g Solisius	g Emilius	g Lutius
h Galenus	h Helena	h Jacobus
i Didymus	i Falconius	i Lucanus
l Icarus	l Iason	l Odoardus
m Macrinus	m Maximinus	m Mellius
n Manilius	n Massimus	n Manilius
o Filostratus	o Gregorius	o Guglielmus
p Plinius	p Demetrius	p Derius
q Pandolfus	q Publius	q Raimundus
r Diodorus	r Terentius	r Tibullus
s Vgo	s Romulus	s Lotianus
t Consalvus	t Xistus	t Vlixes
u Picus	u Elianus	u Cresus
x Fernandus	x Vrbanus	x Vbaldus

K 3

n

o

p

a Xenodotus
 b Ridolphus
 c Evagrius
 d Gherardus
 e Hieron
 f Lucas
 g Mercurius
 h Robertus
 i Demosthenes
 l Pilatus
 m Faustus
 n Verardus
 o Adāmantius
 p Eusebius
 q Suidas
 r Valerianus
 f Zenodotus
 t Rentius
 u Bambasius
 x Oribasius

a Egidius
 b Lodovicus
 c Pamphilo
 d Galeatius
 e Marinus
 f Pantaleo
 g Fabritius
 h Raphael
 i Gabriel
 l Ennius
 m Theophrastus
 n Ulpianus
 o Paganinus
 p Fulvius
 q Camillus
 r Narcissus
 f Torquatus
 t Xantippus
 u Onophrius
 x Rufinus

a Lucius
 b Nicolaus
 c Lucianus
 d Nardus
 e Palladius
 f Rogerius
 g Eurialus
 h Theodosius
 i Valentinus
 l Guido
 m Theobaldus
 n Fulgentius
 o Remigius
 p Theopompus
 q Adolphus
 r Aesculapius
 f Palinurus
 t Vespasianus
 u Otho
 x Angelus

a Nicome

q

r

f

a Nicomedes
 b Orontes
 c Amarus
 d Heliodorus
 e Jafius
 f Leo
 g Nifus
 h Renatus
 i Scipio
 l Adamus
 m Hadrianus
 n Antiochus
 o Abrahamus
 p Joseph
 q Triphon
 r Arnaldus
 f Henricus
 t Cornelius
 u Balthasar
 x Brunus

a Collus
 b Aloysius
 c Laurentius
 d Hector
 e Sancius
 f Bertoldus
 g Baptista
 h Titus
 i Heliseus
 l Beltramus
 m Nicander
 n Benjamin
 o Seneca
 p Theodosius
 q hermogenes
 r Calvinus
 f Centulus
 t Chriftotomus
 u Calliodorus
 x Cytinus

a Leonardus
 b Astorgus
 c Hippolitus
 d Nicephorus
 e Theodosius
 f Thomas
 g Simon
 h Theocritus
 i Sulpitius
 l Hermes
 m Lactantius
 n Gaspar
 o Sebastianus
 p Cassianus
 q Caron
 r Hilarius
 f David
 t Celius
 u Ninus
 x Servius

K k 4

t

u

u

a	Milon	a	Xerxes	a	Camillus
b	Ptolemæus	b	Durandus	b	Alexius
c	Arnoldus	c	Licurgus	c	Georgius
d	Lucullus	d	Hermannus	d	Guido
e	Daniel	e	Terentius	e	Iulianus
f	Horatius	f	Tarquinius	f	Ladislaus
g	Desiderius	g	Augustinus	g	Alexius
h	Eraſtus	h	Heraclius	h	Lionettus
i	Hernestus	i	Xenophon	i	Machometus
l	Cassander	l	Helias	l	Manfredus
m	Goffredus	m	Vgo	m	Americus
n	Gaudentius	n	Acrius	n	Marinus
o	Leonida	o	Albericus	o	Prosper
p	Didacus	p	Celestinus	p	Oto
q	Lazarus	q	Philippus	q	Luchinus
r	Nicolinus	r	Ascanius	r	Saladinus
f	Salustius	f	Ciccus	f	Tristanus
t	Troilus	t	Franchinus	t	Scipio
u	Hannibal	u	Garzias	u	Vbertus
x	Valcus	x	Galeottus	x	Sarra

a Berlin.

a

b

c

a Berlingerius
 b Carrafa
 c Gelfaldus
 d Porta
 e Cafeta
 f Cascata
 g Apranus
 h Alierfius
 i Loffredus
 l Filingerius
 m Serraglia
 n Mariconna
 o Garganus
 p Vierbus
 q Palavicinus
 r Podericus
 f Pannonus
 t Manutius
 u Natalis
 x Lagus

a Aglionus
 b Apprella
 c Grimaldus
 d Cardicus
 e Cacausta
 f Canismus
 g Carinus
 h Mastiojudex
 i Gignarellus
 l Blancus
 m Lopes
 n Pappacoda
 o Januarius
 p Bonaventura
 q Crescentius
 r Pinelli
 f Portius
 t Plutonium
 u Virolus
 x Virolus

a Rabicanus
 b Marcinus
 c Beringarius
 d Columna
 e Cajetanus
 f Voiella
 g Acciaioli
 h Pellegrinus
 i Mancambrun
 l Piscicellus
 m Cicinellus
 n Robertus
 o Mormilis
 p Moccia
 q Rosa
 r Pedemontanus
 f Piguonus
 t Saracenus
 u Gentilis
 x Sicardus

Kk 5

d

e

f

a	Solarus	a	Stirax	a	Severinus
b	Macedonius	b	Molengiana	b	Paganus
c	Bonus	c	Iacobatius	c	Rocchus
d	Gambacorta	d	Capretus	d	Corduba
e	Rivera	e	Niger	e	Altomari
f	Azzia	f	Rufus	f	Galeonis
g	Mele	g	Ruffus	g	Virbolus
h	Nicastrus	h	Regina	h	Spirellus
i	Nubilis	i	Ariminus	i	Brancia
l	Rovere	l	Saracinus	l	Gislerius
m	Ciminus	m	Gattula	m	Cadutus
n	Protonobilis	n	Merulla	n	Petius
o	Grisonus	o	Sylvester	o	Trevires
p	Corradinus	p	Beltramus	p	Strambonus
q	Totavilla	q	Barezzus	q	Valla
r	Miroballus	r	Sadoletus	r	Valseva
f	Tomacellus	f	Machiavellus	f	Tlenis
t	Montaltus	t	Cayaniglia	t	Anechinus
u	Sigrinus	u	Paleologus	u	Toraldus
x	Merula	x	Rufus	x	Siocodilus

a Cambios

g

h

i

a Cambios
 b Adorni
 c Asprellus
 d Cigrinus
 e Naufi
 f Bancius
 g Spinola
 h Iacobus
 i Caldorus
 l Vipera
 m Concupleta
 n Ruffillus
 o Singrus
 p Gallucius
 q Corallius
 r Majetta
 f Venatus
 t Altomurus
 u Gonsaga
 x Serrella

a Refina
 b Carmignanus
 c Saxus
 d Canosa
 e Confalonus
 f Spatafora
 g Bentivoglia
 h Guglielmus
 i Strozza
 l Valfis
 m Tornellus
 n Bruviolus
 o Corvinus
 p Torellus
 q Sanseverinus
 r Revodochius
 f Mainardus
 t Montanus
 u Pastor
 x Stennardus

a Bonilus
 b Costantes
 c Bos
 d Bonellus
 e Cavallerius
 f Cavallarius
 g Santoviagus
 h Spesantula
 i Vitellozzus
 l Pazzi
 m Spira
 n Soranus
 o Telesius
 p Cantelmus
 q Judex
 r Savarianus
 f Sorgentinus
 t Sellarulus
 u Argenterius
 x Bozzutus

a Tauria

l

m

n

a Tauris
 b Scalabo
 c Vicelli
 d Capacius
 e Anastasius
 f Virgilius
 g Albertinus
 h Panelius
 i Controveritus
 l Guinuaccius
 m Sindicus
 n Gamboia
 o Piscis
 p Spiritus
 q Graffigna
 r Condestabills
 f Trorlus
 t Avitabilis
 u Siscar
 x Pemere

a Rossius
 b Rossus
 c Stasius
 d Cardonius
 e Acconciaiocus
 f Dura
 g Burghetta
 h Air
 i Maus
 l Quattromanus
 m Capiluptus
 n Albinus
 o Villanus
 p Aircillus
 q Copeta
 r Tonhinus
 f Manfelia
 r Garzonius
 u Ramnufius
 x Dentix

a Tiepoli
 b Contarenus
 c Sorantius
 d Canalis
 e Zanni
 f Salonus
 g Lomellinus
 h Grassus
 i Borgius
 l Cataneus
 m Oria
 n Piccamiglio
 o Anastasius
 p Durazzius
 q Fliscus
 r Gattula
 f Majoranus
 t Corradi
 u Transi
 x Ulteriorus

a Sconne-

o

p

q

a Sconnerius

b Lovirius

c Abenaboli

d Blanditius

e Boniti

f Bajardus

g Faventinus

h Pontanus

i Duarenus

l Gaudius

m Cordis

n Cerda

o Afflictus

p Donnurfus

q Candidus

r Vanis

f Murrinus

t Civitella

u Abenantius

x Sozzinus

a Rondelccius

b Salvianus

c Puetius

d Vivultrius

e Azolinus

f Scotus

g Basqianus

h Medices

i Aragonius

l Davalus

m Griti

n Lena

o Sfortia

p Longimanus

q Vicecomes

r Baldinus

f Comes

t Comarus

u Beccaficus

x Ficedola

a Florius

b Eburneus

c Falcus

d Xilander

e Caballus

f Bodinus

g Molineus

h Victorinus

i Grattarolus

l Junius

m Bellingerius

n Lupulus

o Pantaleon

p Scotus

q Luscus

r Frangipanis

f Egidius

t Faccipecorus

u Sarcerius

x Arcamonius

a Tabanel

t

f

t

a Tabanellus
b Lodegarius
c Gaudinus
d Celius
e Ficus
f Guicciardinus
g Curionus
h Dura
i Nonius
l Galassus
m Donnulus
n Bruscus
o Palombus
p Gelasius
q Unertinus
r Rodulfus
f Celestinus
t Eresius
u Farnelius
x Mercurialis

a Franchinus
b Majonus
c Bucca
d Cruciger
e Rheticus
f Ajossus
g Rosacius
h Sabinus
i Trosula
l Elifus
m Sagarellus
n Petra
o Penna
p Aurifex
q Fasellus
r Columba
f Figliomarius
t Santorus
u Austriacus
x Codonius

a Bardeus
b Vermiglius
c Micillus
d Fregola
e Olerus
f Melichius
g Camerarius
h Merlinus
i Agricola
l Urfinus
m Balisterius
n Vergerius
o Filingerius
p Anfora
q Belisander
r Oliverius
f Bassanus
t Pacificus
u Fundi
x Sanges

z Sigulus

u

x

a

a Sigulus	a Splendianus	a Calaber
b Tremelius	b Caramanicus	b Ariminensis
c Galterius	c Iodocus	c Forlivientis
d Tranquillus	d Acontius	d Mediolanensis
e Ferreus	e Broceardus	e Illiricus
f Flucius	f Palmerius	f Beneventanus
g Brancatius	g Fortebræcius	g Vrbinas
h Flore	h Cosatius	h Venetus
i Decanus	i Gallus	i Florentinus
l Campanus	l Farina	l Scotus
m Carnerius	m Ormerus	m Pedemontanus
n Draco	n Crispanus	n Marciranus
o Dragonetta	o Castellanus	o Brudeburgensis
p Ferrarius	p Falangula	p Brixianus
q Policarius	q Cultretius	q Nicovientis
r Purpura	r Brancaleo	r Sulmonensis
f Roccasana	f Flaccus	f Mantuanus
t Sapidus	t Gringus	t Aretinus
u Lepidus	u Majoranus	u Savonensis
x Lepidius	x Braccaleo	x Capuanus

a Hetruscus

b

c

d

a	Hetruscus	a	Cilix	a	Frigius
b	Asculanus	b	Acropolita	b	Argentinenſis
c	Samnitis	c	Auſtriacus	c	Antuerpienſis
d	Thebanus	d	Andegavenſis	d	Anglicus
e	Boemus	e	Irax	e	Brabantinus
f	Theutonicus	f	Tartarus	f	Gaetanus
g	Ravennas	g	Bavarus	g	Peruſius
h	Bononiensis	h	Caſtellanus	h	Portugalenſis
i	Ferrariensis	i	Senenſis	i	Piccardus
l	Macedonicus	l	Nemorenſis	l	Jamenus
m	Valachus	m	Franius	m	Stabienſis
n	Caroloſtadius	n	Viſcaltorenſis	n	Hiſpanus
o	Nazareus	o	Branbergenſis	o	Surrentinus
p	Luſitanus	p	Normannus	p	Suenicus
q	Maſius	q	Pomeranus	q	Decivitella
r	Sileſius	r	Bernenſis	r	Lambergius
f	Bulgarus	f	Claravallenſis	f	Baſſanentiſis
t	Barchinonenſis	t	Numida	t	Paſſagonius
u	Parmenſis	u	Mirandenſis	u	Parthenopeus
x	Argentinenſis	x	Mirandulanus	x	Calenus

a Cam.

c

f

g

a Campanus	a Taurinus	a Galatus
b Consentinus	b Ligurinus	b Natolus
c Valentinus	c Britannus	c Paduanus
d Neapolitanus	d Cyprius	d Vicentinus
e Basiliensis	e Passaviensis	e Barbarus
f Aquitanus	f Bergensis	f Germanus
g Lugdunensis	g Castilionensis	g Paellinus
h Constantinopolitanus	h Aegyptius	h Persianus
Bergoma	i Tauricus	i Persa
Longobardus	l Aragonensis	l Cirenensis
n Tarsensis	m Hierosolimaeus	m Partus
n Colossensis	n Pisaurensis	n Tridentinus
o Navarrus	o Parisiensis	o Asiaticus
p Frisius	p Augustensis	p Sarmaticus
q Trojanus	q Flandricus	q Roterodamus
r Condensis	r Marpurgensis	r Saracenus
f Budissinus	f Pisanus	f Colontensis
r Norimbergensis	t Anglicanus	t Brixianus
a Turgensis	u Polonus	u Adriaticus
r Hecsus	x Castilioneus	x Veronensis

Ll

h

i

l

a Tirrhentis
 b Cisalpinus
 c Austriacus
 d Pamphilicus
 e Norimbergen-
 fis
 f Africanus
 g Caldeus
 h Leviathan
 i Saxonus
 l Empserus
 m Scalionus
 n Babilonicus
 o Corcirensis
 p Anthonitanus
 q Sardus
 r Sículus
 f Messlavenfis
 t Picenus
 u Rheginus
 x Ligur

a Romandiolus
 b Dalmatinus
 c Appulus
 d Brutius
 e Riminensis
 f Armenus
 g Tarentinus
 h Corfus
 i Bislinus
 l Taurinus
 m Gallogrecus
 n Rhodus
 o Augustanus
 p Selasius
 q Vercellenfis
 r Pompeianus
 f Romanus
 t Trevisanus
 u Trivisanus
 x Saunonus

a Prochitanus
 b Græcus
 c Tyburtinus
 d Coracensis
 e Getulus
 f Canosius
 g Cumistanus
 h Arabs
 i Sollicitanus
 l Cornesius
 m Damascenus
 n Idumesius
 o Ruacesius
 p Celestianus
 q Capicesius
 r Sollicitanus
 f Cataneus
 t Segestanus
 u Syracusanus
 x Numantinus

a Italus

m

n

o

a Italus	a Gallicus	a Gordicus
b Judæus	b Japix	b Grabeus
c Mamertinus	c Daunus	c Arpanosis
d Beotius	d Sipontanus	d Deculinus
e Antiochenfis	e Sientanus	e Alevinus
f Megarensis	f Alexandrinus	f Syrus
g Indus	g Lucanus	g Caunensis
h Atheniensis	h Atineas	h Gimbienus
i Turnomenius	i Venusinus	i Ferentanus
l Cefalonensis	l Dardanus	l Gemercinus
m Lisius	m Lucerinus	m Lyrinus
n Drepanensis	n Lybicus	n Urbinates
o Gumbrita	o Turpinus	o Argentinus
p Halicensis	p Carinus	p Bizuntinus
q Halidensis	q Campfanus	q Norbanensis
r Ansonius	r Candinus	r Sturninus
f Epyrus	f Corellianus	f Ferentanus
t De Toletq	t Bebianus	t Etholus
r Brundusinus	u Gondeus	u Salentinus
t Dirrhacus	x Vescellanus	x Etholius

Ll a i

p

q

r

a	Pelegnus	a	Helveticus	a	Taulamius
b	Hellepontiac	b	Salassus	b	Corfinensis
c	Pænus	c	Lepontinus	c	Sulmonensis
d	Secussis	d	Vagierinus	d	Aufomius
e	Suberinus	e	Casurgis	e	Albensis
f	Hidruntinus	f	Montanus	f	Cliterninus
g	Neapolitanus	g	Triumpolinus	g	Carseolanus
h	Veronensis	h	Vennonetus	h	Aufidenatis
i	Megarensis	i	Hibernicus	i	Eservinus
l	Graius	l	Caturgus	l	Sicolenfis
m	Noricus	m	Isardus	m	Revertanus
n	Allobrogus	n	Bridianus	n	Sabinus
o	Rhetus	o	Edenatus	o	Amiterninus
p	Vindelicus	p	Albonensis	p	Ustensis
q	Cumanus	q	Caudiates	q	Fidenatus
r	Lepontius	r	Ceraunus	r	Ursinus
f	Hiperboreus	f	Vercomannus	f	Numentanus
t	Veragrus	t	Parthenus	t	Reatinus
u	Sedinus	u	Epidaurus	u	Continus
x	Selasius	x	Colchicus	x	Trebulanus

a Velinus

f

r

u

a Velinus	a Croconensis	a Melitens
b Augulanus	b Hebreus	b Europeus
c Pianensis	c Cismontanus	c Velinus
d Aufimatis	d Asmatis	d Dirracis
e Auximatis	e Fulginaris	e Apopriates
f Beregranus	f Foroflaminienf.	f Conuchius
g Cingulanus	g Coriembriensis	g Belagius
h Cumensis	h Sonobemirtan ^o	h Belga
i Falarientis	i Forosembroni-	i Corneates
l Pausulanus	ensis	l Flandricus
m Puteolanus	l Menovientis	m Verensis
n Pleniversis	m Noricus	n Capuanus
o Vicinensis	n Judaicus	o Theffallus
p Viacensis	o Pominus	p Acarnanus
q Tyburtinus	p Dardanus	q Acheus
r Palmenfis	q Triballus	r Messenius
f Umber	r Trimachus	f Jaconus
t Senogallius	f Mæsus	t Arzoltus
u Silvilius	t Scirha	u Boerius
x Aventinus	u Velox	x Atticus
	x Raguseus	

Ll 3

x

- a Magnesium
- b Alfaternus
- c Acroceraunus
- d Emboicus
- e Threspotus
- f Epirus
- g Cassioneus
- h Molossus
- i Dodoneus
- l Mesicus
- m Meridus
- n Butrolus
- o Heraclius
- p Miobugensis
- q Syrus
- r Insulanus
- f Ethiope
- t Motefani
- u Menobalida
- x Epidauricus

AUCTUA.

AUCTUARIUM AD- DITAMENTA QUÆDAM

AB IPSO AUCTORE JO. BAPTISTA

Porta in novissima editione, quibusdam
priorum quatuor librorum capiti-
bus adjecta continens.

AD LIBRUM PRIMUM

Cap. 1. pag. 1. lin. 17. ibi, Ziferas nominant:
adde,

 Otas diximus; nomen vagum est, plu-
rimis quidem rebus inserviens. Pri-
mum nota est signum: nam apud Fe-
stum, notæ signa sunt, quibus pecora,
tabulæ, & literæ notantur. Est & nota
signum nostræ voluntatis, ut apud Ciceronem ad
Q. Valerium legimus, qui suis literis notam appo-
suit, quæ cum eo convenerat, ut simul significaret
esse de numero amicorum Cuspii. Et apud Livium.
Edit nomina eorum, quibus conventis opus esset,
instruit enim secretis notis, per quæ haud dubiè co-
gnoscerent sua mandata esse idest dat signa, quibus
fidem facerent. Sunt etiam notæ, quibus aliqua
compendio scribuntur. Modestinus. Eos, qui notis
scribunt acta præsidum, Reip. causa non abesse cer-
tum est. Et Suetonius de Tito: E pluribus comperi,
notis quoque excipere velocissimè solitum. Nos
verò notas pro characteribus excepimus literarū,
quo etiam significatu Ciceronem usum fuisse obser-
vavimus. Constat enim literatura ex notis literarū.

LI 4

Et Isidorus notas appellat, quod literas, syllabas, & dictiones præfixis characteribus notent, & legentium animos ad significationum notitiam revocent. quò fit, ut qui eas scribant, notarios, appellemus. Et diximus furtivas, quasi clam factas, occultas, sive clandestinas, unde & furtivas literas, & furtiva scripta Gellius vocat eas, quas rei gnaris, quibus rem exploratam volumus, manifestamus. Et a libi. Res quasdam occultas nunciare Regi furtivo scripto volebant. Ad ejusmodi significatum ab Ovidio in arte amandi usurpatum legimus,

Excipe furtivas, & referipse notas.

Postremò etiam literarum addidimus, ne aliqui suspicentur me de omnibus notis occultis tractaturum, nempe de signis vocalibus, semivocalibus, & mutis, etsi obiter de iis aliqua etiam conscribemus: sed de iis literarum notis, quæ characteribus in epistolis conscribuntur, easq; non solum conficere, sed ab aliis factas investigare. Græci hanc notam *σημείον* vocant. Cicero ad Atticum scribens ait, Parum intellexit, credo quia *διὰ σημείον* scripseram.

*Cap. VIII. pag. 36. lin. 8. post illa verba,
morte mulctavit.*

Ovidius Fastorum secundo.

*Jamq; potens, misso genitorem appellat amico,
Perdendi Gabios quod sibi monstret iter
Hortus odoratis suberat cultissimus herbis,
Sæctus humum rivo lenè sonantis aquæ.
Illic Tarquinius mandata latentia nati
Accipit: & virga lilia summa metit:
Nuncius ut redijt decussaq; lilia dixit,
Filius, agnosco inssa parentis, ait.*

Næ

Nec mora, principibus casis ex urbe Gabina.

Traduntur ducibus maxima nuda suis.

Cap. IX. pag. 41. lin. 3. post Nota-
batur. subiunge

Simile quoddam describitur à Polybio, cum doli conscii literas composuissent Ariano, ad Achæum, per modum symbolicum, sicut consuetudo ipsis erat, scriptas, illumq; mittentes adhortantur Achæum, ut iis, quæ à Boli, & Cambylo agerentur fidem haberet. Et hæ literæ sic erant scriptæ, ut si quis illas in suam potestatem abripuisset, nihil eorum intelligeret, quæ in illis continebantur. Arianus igitur opera Cambyli adjutus, arcem ingreditur, & literas iis, qui cum Achæo erant, reddi &c.

Cap. X. pag. 41. post lin. 29.

Ejusmodi per ignem furtivo scripto Carthaginenses etiam usi sunt, nam Siciliam vastantes, ut Polyænus refert, ut celeriter à Libya sibi commeatus, resque necessariæ adferrentur, duas clepsydras æquales magnitudine fecerunt, & in utraq; circulos æquales descripserunt, eandem habentes inscriptionem. Inscriptum autem erat: non opus esse navibus, neque turbinatis navigiis, sed alibi auro, alibi machinis, & rursus frumento, iterumque bestiis, & iterum armis, ac pedestribus equestribusque copiis. Adeum modum omnibus circulis conscriptis alteram clepsydram in Sicilia retinentes, alteram Carthaginem miserunt, mandantes, ut cum ignem apud ipsos sublatum viderent animadverterent, quando secundus ignis ostenderetur, quo in circulo hoc contingeret, ejusque inscriptionem legentes, statim id

quod literis esset significatum, mitterent. Hac ratione Carthagenenses celerrimam defectionem habuerunt rerum ad bellum necessariorum.

Quomodo facta, & litera per ignem significari possunt ex Polybio.

Hoc genus indicii, quod per ignem fit, maximum usum in bellicis rebus habeat : cum antea inusitatum fuerit, commodum videtur non reticeri, sed competentem illius mentionem hoc loco facere, quæ ex Polybio excepimus, & ex his magna Steganographiæ Abbatis Tritemii pars pendet. Quantam habeant efficaciam in bellicis rebus accensi ignes nemini obscurum est: nam opportunitatem quandam gignunt, ne scire possis quid agatur, etiam si trium, quatuorve, sive plurium dierum itinere distet, ut rebus auxilium poscentibus per accensi ignis indicium ex insperato succurri possit: cum id ante hæc tempora modici fuerit momenti æstimatum: propterea quod plerumque inutiliter usurparetur. Debebat enim usus illius certis ac determinatis pactis constitui ac perfici. Ubi autem res significandæ determinatæ non sunt, usum iudicis flammæ plerumque non recipiunt, quale est quod nunc dicimus. Si nanque classis Oræon, vel Peparæthon, vel Chalciden venisset, poterat illis significari, quibuscum ea de re constitutum erat. Si verò ex civibus aliqui ad defectionem adspirassent, vel prodicionem moliti fuissent, vel cædes in civitate, aut aliud quidpiam ejusmodi contigisset, quæ quidem frequenter usuveniunt, præsciri tamen omnium minimè possunt (ea autem potissimum

mun, quæ præter opinionem eveniunt, & consilio & auxilio juxta occasionem opus habent) omnia ejusmodi usum indicii , quod per ignem est , refugiunt. De quib. enim præcogitari non potest, de illis neque pactum constitui poterit. Aeneas autem

Equites irruerunt in regionem.

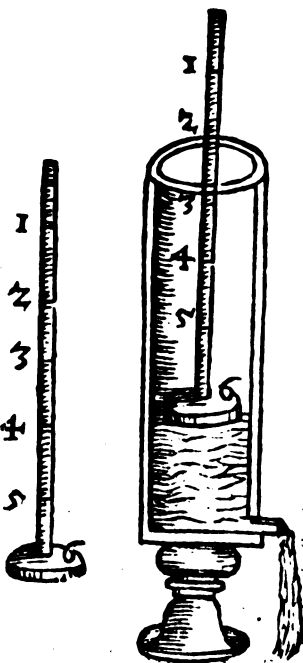
Pedestres ad sunt.

Graves copiae ingressæ sunt.

Velites advenerunt.

Classis apparuit.

Frustenti copia est

hujusmodi ambiguitatē ac perplexitatem corrigere volens, quæ de instituendis ducibus commētatus fuerat, paucis quidem protulit, corū tamē quæ referūtur summa ad intellectū abūde satis cōplex⁹ est: id quod

id quod hinc sciri poterit, dicit enim. Oportet eos qui ignis accensi indicio aliquid grave & urgens inter se significare volunt, vasa figulina parare, quæ cum latitudine, tum profunditate accuratam habent magnitudinis æqualitatem, sintq; maximè profunditate trium cubitorum, latitudine verò unius cubiti. Deinde phelos facere latitudine breves, intra fauces. In medio istorum insigere tridactylia æqualia, & in singulis partibus circumferentiam esse satis observabilem, in quibus exarata sint, quæ præcipua, & universaliora in bellicis rebus accidunt. Ut porre, mox tum prima parte: quod equites irruerint in regionem: in secunda, quod adsint pedestres ac graves copiae; in tertia quod velites: consequenter in aliis, quod pedites cum equitibus, vel classes, deinde quod frumentum adsit. Ad hunc modum in cunctis scribendum est, quæ singulis regionibus verisimiliter secundum providentiam, & imminentibus temporibus ex bellicis motibus usu venire solent. His ita factis, jubet dictus Æneas servare vasa diligenter, ut aulicæ pares sint, & ex æquo effluant, deinde ubi aquis impleta sunt, imponere phelos, habente baculos, deinde sinere ut aulisci simul effluant. Ibi hoc accidit, manifestum est quod necessario cum cuncta sint paria, quantum unda effluit, tantum pheli descendant, & baculi in vasis abscondantur. Cum autem prædicta ubi illis utendum est, æqualiter disposita, & consona sunt, tum ad loca portari, in quibus utrinque facultas indices observaturi sunt, & utrique vasi imponi debent. Deinde in quodcumque inciderit aliquid ex his, quæ in baculo sunt, facem extolli jubet, ac manere donec respondeant deputati. Vbi verò utrinque mani-

feli

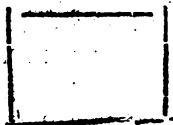
festi facti sunt, unà cum facibus sustolli, deinde cōfestim sinere ut aulisci fluant. Quando verò descendente phelo ac baculo, id, quod ex inscriptionibus manifestare propositum est, juxta marginem vasis venerit, faculam levare jubet, reliquos verò cōfestim apprehendere auliscos, & videre quid in margine sit ex illis, quæ baculo sunt inscripta. Erit autē hoc, quando quæ manifestantur, pari celeritate cuncta utrique moventur. Hæc autē parum per quidem in facula ex pacto ad indicium erecta, cognitionem sortiri possunt, si nō sint indeterminata, liquet enim impossibile esse, ut cuncta futura prævideantur, vel quod prævidetur, baculo inscribatur. Cæterum quando aliquid improvisum per occasionem acciderit, manifestū est, quod per hanc ad inventionem declarari non poterit. Adde quod neque ex his, quæ in baculo sunt scripta, aliquid determinatum est, Quot enim equites, aut quot pedites, & quo regionis loco, & quot naves veniant, & quantum frumenti adferatur indicari non potest. De quibus enim antequam fiant, sciri non potest, de illis etiam aliquid antea constitui non potest. Hoc consequens est. Quomodo enim poterit aliquis inire consilium de ferēdo auxilio, cum nesciat, quot, & ubi sint hostes. Quomodo confidenter agere, aut contrario, vel quomodo omnino excogitare aliquid poterit, qui quot sint hostium naves, aut quātum frumenti à sociis hostium allatum sit, ignorat? Postremus modus per Cleoxenem, & Democritum est excogitatus. Is verò, qui vulgaris est, & sedulus in usu, per nos est determinatus; qui quicquid urgeter sciendum est, exactè significare potest. Ubi autem usurpandus, est diligentiam, & observantiam

accu-

42 DE FURT. LIT. NOTIS.
 accuratam requirit, & est talis. Elementorum mul-
 titudinem ex ordine acceptam in quinque partes

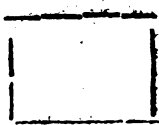
dextra pars					dextra pars				
finiftra pars					finiftra pars				
	α		γ	δ		ζ	η	θ	ι
tabella prima					tabella fecunda				
finiftra pars					finiftra pars				
	λ	μ	ν	ξ		π	ρ	σ	τ
tabella tertia					tabella quarta				
					dextra pars				
					finiftra pars				
						φ	χ	ψ	ω
					tabella quinta				

altitudo sexpedum

spatiū decem-
bedale.

altitudo sexpedum

juxta quinque literas dividere oportet: desiderabi-
 tur autem in fine unum elementum, id quod usui

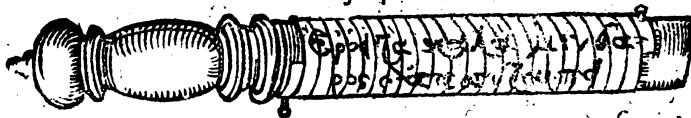
Isti nihil incommodabit. Postea quinque tabellas parare debent, qui faces indices alterius sunt usurpaturi, & partes ex ordine in singulis tabellis inscribere, ac deinde inter se pacisci, quod primas quidē faces levare debeat, qui aliquid indicaturus est, ac simul duas, manereq; donec alter respondeat. Hoc autem ad id facit, ut per hanc facem certi reddantur invicem, & ostendat quod animadvertant. Illis verò sublati, primas ex sinistris ostendere oportet, & per tabellam declarare, quæ nam debeant observari. Utpote, si prima tabella erigatur, unum, si altera: duo significantur, & sic consequenter. Alteras verò à dexteris secundum eandem rationem levare, ut significetur, quæ literæ è tabella sint scribendæ ab eo, qui facem accipit. Quando autē qui de istis inter se pacti sunt, utriq; ad locum accedunt, primum dioptram, diaviscos habentem, habere debent, ut qui facem è regione levaturus est, cum dextrum, tum sinistrum locum videre queat. Circa dioptram verò tabellæ figendæ sunt erectæ & ex ordine: deinde dexter ac sinister locus decempedali spatio separandi: profunditas verò secundum staturā viri facienda. Ad hæc ubi faces eriguntur, curandum est, ut exacti videri queant: ubi demittuntur, ut sint diligenter absconditæ. His autem utrinq; ad hunc modū paratis, quando aliquid indicare volunt, utpote quod ex militib. circiter centū ad hostes defecerint, primū eligendæ sunt dictiones quæ per minutissimas literas hoc queant indicare, quod jã dictū est, quod centū Cretenſes à nobis auferint. Nunc literæ quidē dimidio sunt minores & tamē hoc declaratur. Hoc autē in tabella scriptū ac per faces ostendetur. Prima litera est K, ea est in altera

altera parte, & altera tabella. Debent autem & faces ex sinistris elevari, quò is, qui observat, scire queat, quod & alteram tabellam speculari debeat. Deinde à dextris quinque levare debent, ut declaretur, quod K illud quinta litera est dexteræ partis, quam in tabellam scribere debet is qui faces observat. Deinde quartæ partis est. Ad hæc duæ rursus à dextris, quæ alteram quartæ partis constituunt, unde literã, scribit, qui faces observat. Et reliqua consequenter hoc pacto. Itaque quidquid acciderit determinatè secundum hoc inventum indicari potest. Fiant autem multæ faces, propterea quod lingulis literis binæ sint adhibenda faculæ. Quod si quis competenter, quæ huc pertinet, fecerit, poterit fieri quod requiritur. In utroq; autem invento curandū est illis qui ista, usurpāt, ut dū illis utātur, inoffensa ac perspicua indicia invicem proponere queant. Hactenus Polybius.

Cap. XI. pag. 59. post. lin. 4.

Theagenes & Caricia peregrè profecturi, convenerant inter se signa quædam habere, ut si fors tulisset eos. dividi, in triviais, plantis, & parietibus, quæ loca vel oppida petiissent notare, ut Theagenis loco Pithicum, Cariciæ verò Pithiæ, annotatis diebus ac horis, cum id scriberent.

Cap. XII. pag. 54. lin. 32. addæ Scytala descriptionem.

Aufonius

Ansonius.

*Vel Lacedaemonias scybalen imitare libelli
Segmina pergami tereti circumdata ligno
Perpetuo inscribens versu, qui deinde solutus,
Non respondentes sparsio dabit ordine formas,
Donec consimiles ligni replicetur in orbis.*

De hac historia Scytale, & de ejusmodi vocabulo
ita tradit Ioannes Tzezes,

*Sex scytalem scito significare, quae disce.
Scytus id, quod verberat nares puerorum discentium.
Scytale etiam piscis est, vocatus est autem scytale,
Flagello per similis existens puerorum scuticai,
Et digitorum ossa vocantur etiam scytale,
Et virga quadrangularis fabrorum marmorum:
Ex quadrangulari autem nomine affero et hac
Ab hac scytala, quam diximus, puniente pueros,
Etenim virga dicitur scytalus, atq; scitale:
Sive ab illa marmorariorum, quae antea dixi virga:
Sive ex scyzo, quod significat irascor, vocata.
Sexta autem digna auditione Laconicum scytale,
Quod ea, quae sunt ira, atque stomachi tolerat, atque
subministrat,*

*Quae interpretanda à me est, quantum licet, breviter,
Lacones olim vel Imperatoribus, vel aliis
Consilia secreta in literis significaturi,
Virgam accipientes qualemcumq; longitudine bre-
vissimam,*

*Et in longitudine, corio admodum angusto, ut cingula
Virga superficiem totam involventes, hoc
Scribebant quaecumq; volebant in plicis coriis:
Qui legebant, corio convoluto.*

*Prorsus verò lectio non erat literarum.
Si ex virga quis ipsa abstulisset corium.*

Mmo

*Rursum autem legebantur in virga dicta
Si complicatam fuisset corium, atq, accommodatū.
Sic, ut dixi, scribes, auferebant virgam:
Et per alium mittebant, quibus volebant corium.
Virgam autem per alium: verum cum maxima con-
sideratione.
Illi autem accipiebant virgam, atq, corium,
Complicantes legebant, sicut diximus antea.
Hoc pulchre mihi disce Laconicam scytalem.
Lorum in virga plicatum, scribens consilia secreta,
Pala existentem virtutem Gygis, ante Gygem.
Est & species serpentis septimo scythale.*

Eod. cap. pag. 55. lin. antepen. sequatur.

Polyæus scribit, Demaratus literas mittēs Spar-
tatis de exercitu Xerxis in tabulam ceræ expertem
scriptā epistolā cera obduxit, ut per custodes quasi
sine literis ferretur. Idem legimus apud Valturium
à milite quodā Pœno factū, à Carthaginēsis mil-
sum ad investigāda hostium facta & cōsilia, qui fin-
xerat à patria exulare, atque militarē artem apud ho-
stes exercere cœpit, post multis diebus exactis, Car-
thaginenses nuncio certiores fecit, quæ barbari ho-
stes facere constituerant, nam ut prius Demaratus
fecerat, tabulis cera illitis scripsit, atq; supra denu-
cerā induxit. Simile huic narratur à Cromero: nam
duo nobiles juvenes Andreas Tencinius, & Nicola-
us Drevicius ducti amore patriæ scripsere Michael
Buciacio; qui Cameneciam obtinebat, Regem ex-
trema necessitate adductum Polidoliam Suitrigel-
loni cedere, verum quia literæ palam ferri nequi-
bant, Suitrigellone omnes iter capeffentes excuti-
ente, convolutas, ceraque contextas Zachia pueri
cedere

dedere, ut cum primum Cameneciam venisset, cereum illum Buciacio præfecto redderet, miratus Buciacus quid sibi cereus ille vellet, refracta cera literas invenit.

Eiusdem capitis fini addantur sequentes versus.

Joannes Tretzes etiam hujus meminit.

*Histiæus genere quidem Milesius fuit,
Cum Dario enim militans Xerxis parte in Persæ
Quoniam amicis iam puram servavit Persis,
A Dario donum habuit Myrcinum condere,
Quæ Myrcinus, Hedonius antea vocabatur.
Persa autem Megabizus reversus ex Pæonia,
Dario suadet, ut nequaquã condere sineret Myrcinũ.
Sed ad Susam secum assumeret Histiaum.
Histiaus postea amore patriæ,
Ut in hanc ex Persis mitteretur iterum,
Tali arte seditiones excitat.
Accepto servo, rotundis caput illius,
Scribitq; literas impressas: comasum autem rursus
Mittit hunc in Milecum ad Aristagoram,
Qui etat gener, consobrinnusq; simul Histiaei.
Tondens autem hunc et ipse, et legens velut chartam;
Græcæ à Persis omnes deficere facit urbes.*

Cap. 14. pag. 59, lin. 12. interserendum.

Nos ejusmodi modum occultiore reddemus: nam filo hoc modo scribere adinvenimus. Duo cōficiuntur tenues furculi æqualis magnitudinis & rotunditatis, unum damus longè eunti amico, alterum domi retinemus: cum scribere volumus, filo supra furculum revoluta simul hære faciamus;

ut continuum sit, & ligni nil appareat, filo accommodato per longitudinem baculi literas exarabimus, inscribemus quicquid cordi fuerit. Si furculilatiores fuerint, plures versus capient. Si prius filum aquæ immerges, in aquæ alumen solutum sit, atramentum non diducetur, sed nitidius characteres continebit, mox filum à bacillo revolutum in glomerulum accommodatur, vel ut occultissimum sit, interularum & sudariorum ora revolvimus amico absenti mittimus, nihil enim in filo curiosior interceptor: nisi quædam disseminata puncta conspiciet. Amicus eodem bacillo filum revolvendo, curandoque ut puncta ex superioriparte veniant, & cohæreant aptè, amici conceptum facile percipiet. Possumus & in librorum sectionibus characteres occultare. Cum liber optimè religatus, & resectus sit, nigroque colore tinctus, si eum aperiemus & chartas diducemus, ut in obliquum sint, poterimus in chartæ extremitatibus scribere, & nostræ mentis conceptum exarare, ubi verò remissus erit, & chartæ suo loco redierint, nihil in eo scriptum videtur, at qui legere voluerit, in priorem modum chartas diducet, & literæ cohærentes legibiles fient. Eodem modo in muscariis scribere poterimus, scilicet quæ in rugas contrahantur, & mox explicantur. Idem & lusoriisque chartis efficere poterimus: ibi enim satis commode scribi poterit, si rato ordine eas accommodaveris, ut altera alteram consequatur, ubi eas simul composueris & exæquaveris, in cæsuris omnia scribemus, ubi ea postmodum permiscueris, & convertes, nil prorsus pristini scripti retinebit, sed solum inordinata puncta curiosius spectanti videbuntur; cum aderi-

legendi

legendi tempus, in ratum ordinem redigendo, puncta & lineæ coibunt, & ordinatam efficient orationem. Possumus & in alarum pennis columbarum, sagittarum, aliarumq; albarum avium describere, eas sursum invertendo nam ubi ad locum suum redierint, nil ostendent, sed si ad pristinum modum diductæ, literas perleges, quod non parum utilitatis afferre poterit iis, qui pro internunciis eis utentur. Possumus etiam in pergamento scribere, ut literæ non videantur: nam ubi in eo scripseris, candelæ lumini, vel igni admoveto, & sic totum in se convolvitur, crispabiturque, ut pristini vestigii vix quicquam retineat, quod si quis aspexerit prorsus nullius doli capax existimabit, at cum legere illud quæsieris, lecis humidis exponas, vel leviter aquis rrores, & explicabuntur rugæ, evanescuntque, & in pristinum statum redibit, & impressi characteres sine impedimento leguntur.

Eod. pag. 60. lin. 8. addantur sequentia.

Sed nos possumus epistolam mittere, & scribere latoro etiam, ut nō possint ab aliis, nisi iis, quibus literæ destinantur, intelligi, & qui eas fert, ad quācunq; distantiam, & si nuncius in via comprehensus fuerit, & interrogatus per tormenta, nil possit fateri, quia nihil ei penitus constat, & epistola semper manebit occulta, nec tempus, aut itineris labor characteres abolebit. Nec refert si lator per mare, vel flumina transeat, vel pluviis, vel sudore possunt aboleri; quantum id referat principibus considerandum relinquimus, cum iis præcipuè necesse habeant, qui obsessis amicis aliqua velint nunciare, cum plerunque ex uno nuncio hostium victoria dependeat, Sed

priscorum inventio partim mala, partim bona fuit. Literas capiti impresserunt, quas ipse legere non poterat, nec aqua nec sudore ablui, quia impressæ erant capiti, dein capillorum excretionem erant inconspicuæ, & ut nesciret nuncius quid capiti inscriberetur, quod oculis laboraret, occasione cæperunt, remedium aliquod facere, quod ei salutem laturum esset, nec conscium doli redderent. Sed doli haud securus videtur, poterit enim aliquis doli suspectus capillos decidere, & fraudem detegere. Præterea si nuncius cito mittendus esset, quomodo fieri poterat, ut capilli cito excrecerent? per mensem saltem expectandum esset, & quando literæ puncturis imprimebantur: quomodo fieri posset quin doli conscius non redderetur? Sed videamus quomodo Histrix poterat capiti literas indelebiles facere, cutim vulnerando, aut acu, aut novacula cutem aperiendo, injecto combustæ colophonix pulvere: ita enim solitum est magnatum mancipiis dominorum suorum nomina faciebùs imprimere, & literas indelebiles facere, quæ mixtione sanguinis virides apparent. Fiunt literæ intercutaneæ & indelebiles in membro quovis: hoc modo. Cantharides naturalis diei curriculo valida aqua, vel citius auri separationis madeant, inde graphio, vel apto stylo in summa brachii cute, vel alterius membri characteres effigias, læsa humore caro, inflata surgit in vesiculas, exulceraturque, sic acris vestigia aquæ in albas cicatrices perpetuo emarginatæ, & nunquam evanescentibus literis membrum insignitur, & id melius Histrix secreta nam & sub capillis legi non possunt, cum albæ & lacteæ conspiciantur. At si velimus, ut non perpe-

tuo inhæreant, sed per aliquos dies immorentur, multis modis efficiemus. Aqua fortis si æs vel argentum exederit, & eo literas in cute exarabis, per multos dies conspicuæ erunt. Eodem modo eveniet mellis oleo. Docebimus tandem quomodo quis literas inconspicuas, & indelebiles ferat, quas non ferre sciat, & visibiles fiant, cum opus fuerit. Id eveniet si dorso tabellarii literæ inscribantur, quas ipse ignoret, idq; præstabimus somnifero aliquo, ut ipse profundo demergatur somno, dum literæ designantur, & resiccentur. Somniferis liber Magiæ naturalis nolter scateret, resiccatae literæ penitus inconspicuæ fiunt, quod etiam antiquis notum fuit.

Ovidius:

Caveat hoc custos, pro charta conscia, tergum.

Præbeat, inq, suo corpore verba ferat.

Sed videamus num aliquo liquore scribi possit super cutem, ut flumina tranando, aquis pluviis, & sudori obnoxia fiant, & mox pulverem inspargendo, aut liquorem, literæ inconspicuæ fierent. Fit in dorso scriptura, quæ per loturam cujusdam humoris duntaxat visibilis, quam penetrare nemo poterit, nisi qui secretum penitus cognoverit. Vitriolum aqua dissolutum ubi scriptum sit, gallarum decocto fit visibile: si acuatur, penetrabit cutem, & fiunt literæ indelebiles, vel eius oleo: sal ammoniacus cum calce, sive sapone cæruleum colorem inducit. Silithargirii oleo detergantur, lacteæ videbuntur, cum aqua vitæ, vel eius compare, aceto distillato & aqua salis. Jam verò quam vanum in pugillaribus scriptum sit, videamus. Ego quidem meo judicio existimo in hunc modum mo-

M m 4

lestius esse scribere, quàm cuiquam, qui vel mediocris iudicii sit, latens scriptum indagare, parumque conferre hanc scribendi rationē nostra ætate fuisse sublatam, ut eo minus occulta fraus prodi possit, siquidem etiam si nulla prisca moris notitia haberetur, certè rem ipsam suspicio detegeret. Sed nos subtiliori astu ita rem tutius agemus: nam lapis aceto mersus literas demonstrabit, & lapides non tabulæ. Hircino adipe supra marmora literas exarabis, cum resiccantur, inconspicuæ fiunt prorsus: si lapis aceto demergatur, prodeunt illico, & foris, quasi superextantes eminebunt. Extat etiam modus, quo characteres in ligno abscondantur, & sic poterit quisque inopinabili fraude in ligno characteres imprimere, qui non conspiciuntur, nisi cum voluerimus. Sit lignum carnosum & molle, videlicet populeum, tiliaceum, vel huiusmodi, & ferreis typis illis, quibus typographi, cum in æneis matribus literas imprimunt, vulgus punzones vocat, literas supra lignum imprimamus semidigitali profunditate, mox doletur lignum dolabra fabrorum lignariorum ad impressorum profunditatem characterum, sed ubi omnia explanata, & exæquata fuerint, amico mittes baculum, aut tabulam rei gnaro, qui lignum aquis immergens, tumens lignum foras eminebit, quod ictu fuerat contractum, & literæ conspicuæ fient exterius prominentes. Possunt & literæ in ovi cortice inscribi. Cera ovum circumlinito, in eaque stylo ferreo literæ delineentur usque ad corticem, sed cum non lædant, nam si ferro, vel stylo, cultrove corticem læseris, periculum imminet, ut dolus detegatur. Submerge ovum per noctē in forti aqua separationis auri ab argento, mane

mane amove ceram, & decortica ovū & corticem intra lumen & oculum accommoda, nam & pervium corticem, & pellucidæ literæ conspiciuntur. Idem eveniet si limonum succo ovum pinxeris: nā corticem emollit, ut ne corticem foedet & ex voto fruaris. Si vis autem, ut literæ supra albumen videantur croceæ, & clarius, ubi ovū excoctum fuerit: Coque ovum donec dure scat, & cera obline, & insculpe ceræ literas stylo, ut lituræ dehiscant, & imponatur in humore, id est ex gallis cum alumine tritis, inde acri aceto impones, & eæ fient penetrabiles, quas cortice detecto videbis in albumine ovi. Africanus ita docet. Gallas & alumen cum aceto terito, donec atramenti spissitudinem habeant ex hoc quicquid libuerit, ovo inscribito, & postquam scriptum sole desiccatum fuerit, ovum in muriam acrem demittito, & resiccatum coquito, & decorticato, & reperies inscriptionem. Ego in acetum imposui, & nihil evenit, si per muriam non intelligat acre lixivium, vulgò capitello dictum. Cujus causa hæc est. Quia ovi cortex porosus est, & laxis meatibus hiat, argumento quod recens igni appositum ovum sudat, & foris extillat aqua, & contra lumen inspiciendo clarum apparet, & cum acetum tenue sit, per eos penetrans, tenerum corticem efficit, cumque remixtum sit cum albumine, secum eorum substantiam defert, & albumini ovi imprimit, illudq; in frigida aqua immergens, condensat, & ad pristinum statum reducit. Sed animadvertendum, non esse immorandum in aceto; nam totum corticem erodit, ovum nudum, & sola cuticula contextum reddit, & si tale aquæ

M m ;

immerferis , cortex non restituitur. Si vis scire quomodo literæ aqua in ovo visibiles fiant , solve calcanthum in aquam , & scribe supra corticem , & resiccescens nil conspicietur. si vis legantur , gallas vino coque , & in aqua ovum immerge. Aut supra ovum aqua calcis scribe , & lixivio immerge , ubi maceratum erit brasile , sic literæ halurgæ videbuntur. Aut sepo scribe supra corticem , & vitrioli aqua submergito , post exiccationem abra de sebum , & nil apparebit : ubi prædicto vino mox immerferis , albæ literæ in nigro cortice candicabunt. Docebimus literæ quomodo igne supra ovum exarentur notæ , cœparum , aut ficus lacte , quod cum igni admoveris , erocæas literas videbis , idque in crudo ovo fieri poterit : nam coquendo literæ apparebunt.

Cap. XV. pag. 67. l. 12. adjicitur.

Utraque lintheum immergendo characteres appareant : Solvatur in aqua alumen , & hac literas exarato supra album lintheum , interulas , sudariolū , & similia , nam ubi fuerint resiccata , penitus evanescent : Ubi eas visibiles fieri velis , aquis immergito , & lintheum obscurare videbitur , nisi ubi alumen delineatum fuerit , unde literæ adeo conspicue fient , ut optimè legi possint : nam ubi alumen , calcanthum , aut omnia adstringentia soluta fuerint , tardius aquam admittunt. Refert Curopalata Nicolaum quendam in Syriam transfugisse , qui scriptas in nigro velo literas ad Logothetam mittebat projectaque sindone per aquam literæ apparebant ,
quarum

quarum sensus erat. Ne timeatis à flavo volucre Duca &c. Lapis etiam aceto mersus literas demonstrabit. Si hirci adipe supra lapidem literas exarabis; resiccatae inconspicuae prorsus, si lapis aceto demergatur prodeunt illico & foris quasi superextantes eminebunt.

Eodem. cap. pag. 64. post lin. 26.

Est & inopinabilis techna supra chrysellum describere, nam cum undique diaphanum sit, nullam affert doli suspicionem, & literae intus latentes esse possunt, sic fiet igitur. Dissolvatur gummi Arabum in aquam, vel tragacantham, ut clara sit, & ubi optime solutum fuerit, nequaquam chrysellum defecabit, supra illud describens, sive cyathum, sive phialam, ubi literae resiccescunt, inconspicuae fiunt; nemo dolum suspicari poterit, sic carceribus detentor, cyathus immittatur, aut phiala vino plena, ubi literas visibiles voluerit, combustam papyrus, vel paleam super illud adfricat, & literae illico apparebunt visibiles. Addemus tandem secretum ut literae in charta, non igne, non aqua, aut aliquo, sed solum pulvere legi possint: profecto dignum habendum. Solvatur adeps hircinus cum pauculo terebinthinae resinae liquore charta adfricat, & servato, cum amico nunciare vis aliquid, apposita papyro, definita adipe, supra tabellam, quam amico mittendam destinaveris, ferreo stylo supra calcabis, & imprimantur notae ad ipsam tabellam, mittito, quae intercepta, neque aqua, vel igne visibiles fiunt, aut alio artificio, nisi tantum terreno pulvere insperso.

AD L F

AD LIBRUM SECUNDUM

Cap. 4. pag. 74. post lin. 26. addatur
Alterum Exemplum.

POST MEDIAM NOCTEM HOSTES
AGGREDIMINI, ET INITE BELLUM,
QUIA HODIE DUX BELLIGERANDO
FORTITER CECIDIT, ECCE DEPO-
PULABITUR URBS, ET BELLI FI-
NIS ERIT.

Transposito literarum ordine,

psmdancehseagei iitntbluqihdeubli
eadfrieccdtoteimotmotfgrdmneiiee
lmuaoidxelgrnoottreie
cecouai ubebliiiei
cdpplbtrrstelfnsrt.

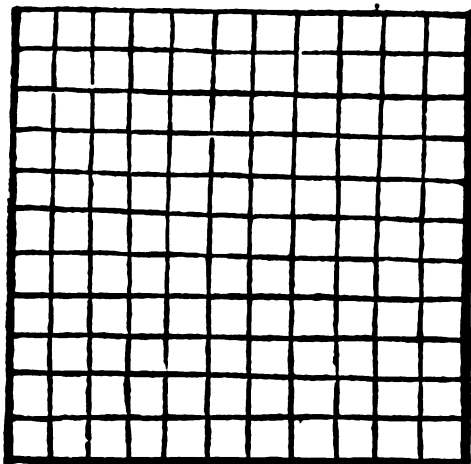
Perplexius & involutum magis scriptum erit,

pahgibiuerabilebediabhltesnf
mceinudlderub.eluuccfieqriaed
et smimilorere.rlrleogduengmi
omoreeaxrtbdbstnttpitneolidtor

Possumus ad id mathematicis figuris uti, aut li-
teras disponere in militares ordines, ut in phalan-
ges: unde si in quadram formam literas dispositu-
rus fueris, ita facito.

Habeto literarum numerum, ex eo quadrata elicia-
tur radix, quæ ordinis metata ratio erit. Exempli
causa superiorum literarum numerus est 122, radix
11, est 121, remanet unitas disponetur hoc modo.

p o f

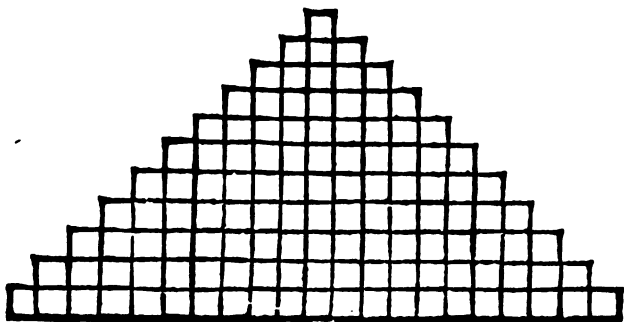

p o s t m e d i a m n
 o c t e m h o s t e f
 a g g r e d i m i n i
 e t i n i t e b e l l
 u m q u i a h o d i e
 d u x b e l l i g e r
 a n d o f o r t i t e
 r c e c i d i t e c e
 e d e p o p u l a b i
 t u r u r b e t b e
 l l i f i n i f e r i t

Nos ubi scriptum tali modo concinnavimus: ab
 imis ad superas ascendendo à dextris, vel à sinistris
 quomodocunque libuerit, ita scriptum eveniet.

ltera

At si in triangularem formam ordinare votum fuerit, sola erit in apice, mox infra tres ordinabimus, demum quinque, septem, & novem, & si quæ locis superenumerabuntur, è latere vocabimus eas, si scire ayes, quotus erit postremi literarum ordinis, ex arithmeticis progressionibus condisces. Excipe radicem quadratam totius, eam dupla, ex numero unum deme, & relinquetur postremus literarum ordo. Erat numerus 122. radix 11, erat 11 dupla erit 22, deme unum, erit 21. hic erit postremus literarum ordo.

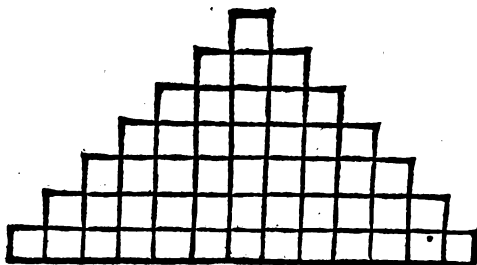

p
 o s t
 m e d i a
 m n o c t e m
 h o s t e s a g g
 r e d i m i n i e t i
 a n i t e b e l l u m q u i
 a h o d i e d u x b e l l i g
 e r a n d o f o r t i t e r c e o
 i d i t e c e d e p o p u l a b i t
 u r u r b e t b e l l i f i n i f e r i s

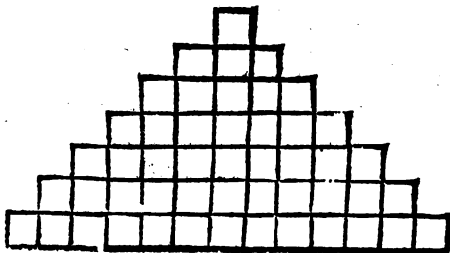
nisa

uicanrhmmoprdrhiconesuiatordfodtrē
ndeitcibedibmetascoeifeecfdlnamteo
ullig'bdxuegeetbmtlpieqilotluipel'ifur
iilcgnaeibcfietxi. t.

At si in' forcipes divisurus, sunt enim forcipes
duo adhaerentia sibi triangula. Ita facies. Divide lite
rarum numerum, qui est 122. erit. 61. cuius proxi
mior radix. 7. dupla, erit 14. deme unitatem, erit 13.
hoc modo.

p
o f t
m e d i a
m n o c t e m
h o f t e s a g g
r e d i m i n i e t i
n i t e b e l l u m q u i

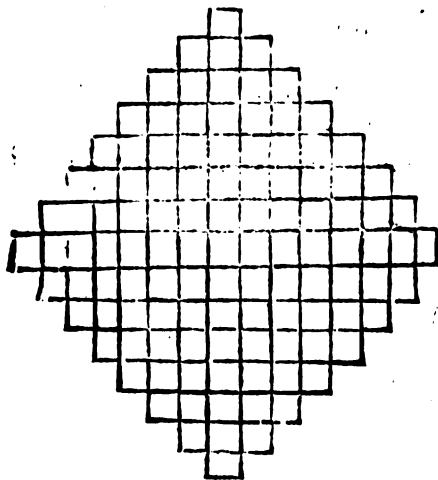
a
h o d

a
 h o d
 i e d u x
 b e l l i g e
 r a n d o f o r t
 i t e r c e c i d i t
 e c c e d e p o p u l a b
 i t u r u r b s & b e l l i f i n i s e r i t ,

Eodem, quo prius usus fueris modo, & in sequentibus uteris.

i r h m m o p t e o n e s e d s o d t b i t c i e m e t a l i s e l n
 a m u i g m e g q t u i i a c t a c e o h c e n l d d e r d l n i
 d c o i x e e f g b p c o e o i r r p d t u i i l t a e b i

At si rhombo uti volueris, is erit transversum quadratum, vel duo obversa triacula.

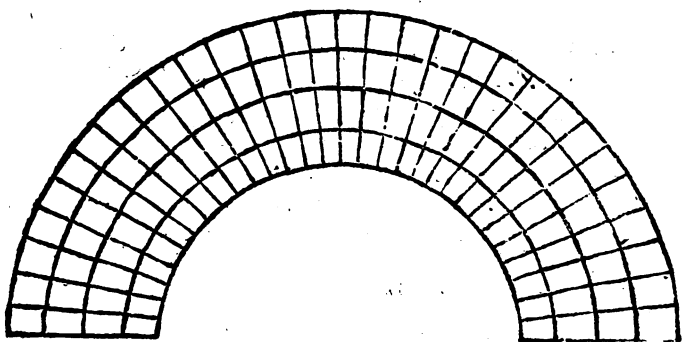
Nn

p
 o f t
 m e d i a
 m n o c t e m
 h o f t e s a g g
 r e d i m i n i c t i
 n i t e b e l l u m q u i
 a h o d i e d u x b e l l i g
 e r a n d o f o r t i t e
 r c e c i d i t e c e
 e d e p o p u l a
 b i t u r u r
 b s e t b
 e l l
 i f i n i s e r i t

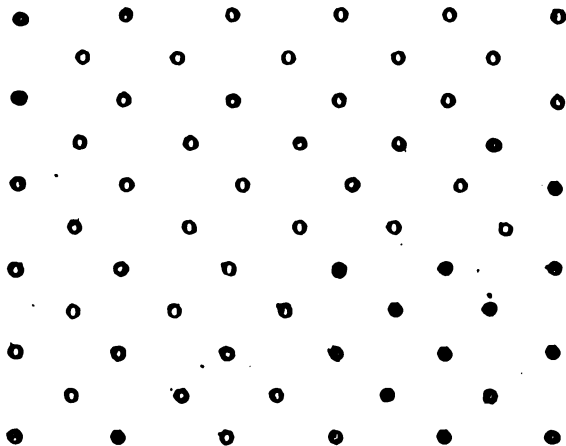
obvelatum scriptum.

a n h r m m o p h i c o n e s e o r d s o d t r d e i t c i r a i b
 m e t a c n e e i s e i s e e e d d l n a m d c o u l i g b e i
 f x u e g i p d o b m t u t o i r e q i r n p t e l u t b r u e
 t i l i b s u l c t i l e e r a c e g.

Possumus & idem in semicirculum describere

p o f t

p o s t m e d i a m n
 o c t e m h o s t e s
 a g g r e d i m i n i
 e t i n i t e b e l l
 u m q u i a h o d i e
 d u x b e l l i g e r
 a n d o f o r t i t e
 r c e c i d i t e c e
 e d e p o p u l a b i
 t u r u r b f e t b e
 l l i f i n i s e r i t.

N n 3

Hæc metata ratio quia ex infinitis locis prope-
ctum habet, potest infinitè variari: nos tantum con-
tenti erimus una ex obliquo superius.

paouegcsadmgtternuqiremitdcdxum
emelumecobiidhdirpcfeatioifuoiolh:m
fairpdrlobitmnbuitidenenistigilisse a
erecletbceerrbieie.

Sed quando operari oportet, ut operi paratiores
simus, oportet sub pagina aliam delineatam habe-
re, secundum ea, quæ simul cum amico conventi
sunt: quæ cum infra transpareat, rem citius, & se-
curius absolvet.

Cap. VIII. pag. 100. addatur

Quomodo eodem instrumento scriptum clave
claudere possimus.

Poterimus etiam facillimè cum Rota scribere,
ut scriptum sub clave claudatur, ut ignotâ clave,
descripto, & si Rota agnita sit, desperetur: hoc
modo utique fiet. Exponatur scriptum, ac subscri-
pto clavis literæ seriatim disponantur, ut altera al-
teri scripti supposita sit, & si scriptum longius erit,
clavem reiterare ne pigeat, sive clavis una dictio, si-
ve plures, aut aliqui versiculi fuerint. Mox supposi-
to digito clavi Rotæ, quare in Rotæ ambitu scripti
literam, ac inferius annotabimus è regione chara-
cterem Rotæ descriptum, idem demum de altero,
& de tertio faciendum. usque donec jam scriptum
absolvatur. Superius adductum scriptum iterum
adducemus, atque sub eo clavis characteres anno-
tabimus. eritque. ORA PRO NOBIS SANCTA
(DEI GENITRIS: diximus GENITRIS, quia X
Rota caret. HOSTI-

HOSTIUM COPIS DEFICIUNT TU
 RAPRON OBIS ANCTADEIG EN
 ENIM HILARIS ESTO, IAM ABDE
 I TRI SOPRO NOBI SFA NETA
 TIMOREM ET ARMATO MILITE
 DEIGENI TRI SOPRO RENOB;
 IRRUITO.
 S F ANCTA.

Cap. XII. pag. 116. lin. 16. post verbum
 denotabitur.

*Quia res in hoc XII. Capite libri 2. tractate aliquan-
 salum obscura nonnullis videri possunt, Exemplo illas
 putamus indigere, quod hic subiiciamus.*

PATRIA HOSTILI OBSIDIONE LABORAT,
 NEC PRIUS CIVES ARMA CAPERE
 VOLUNT QUAM EXPUGNABITUR.

a a a b a a b
 e c a a c a c e c a
 b a c c b c a c e
 b a a c b a a
 b a b c a a b b c a b
 b a a a a b b b b
 e c b c a a b a
 b b b a b
 e c a c a a b b

His interferere poterimus literas, quæ nec ABC
 sint, ut dictiones conficiant significativas, &
 inanes: significativæ erunt huiusmodi.

In initio vitæ Am A tuos pArentes, BeAti eti-
 Am sunt, qui non peccat Bis Corde, Corporeque
 AmAbit CIAn Culum mundi ludos: Cujus CAu-
 sa, omnes verè umBrAm Capiunt non CumBono,

neC hi lAude digni sunt, neC Cupiunt Bene
 lAudibus ornAri, semper in CuBiculodeum lAude
 munifice exorAnt, & BeAtum BenediCunt sem-
 per & AliAm haBeBūt CoronAm in BenediCtio-
 ne, & Ben servAnt, & pure A ni m Am diligen-
 ter, & AmBulabunt à BaBilone, BenediC semper
 Cælum, BenediC ita quoq; cAstum verè numen
 mAriæ cum Bona lAude, & honore, Bis Benedi-
 cēdo ejus Benedictionem pro Animi Bonis, Die
 primo No. Curiolani. CurAbis multum vivere
 Cum lAudibus mAgis. Benevive, Bene lætari.

At si literas ut libet inferere velis dictiones cōsur-
 gens non significantes ac suspicionem ingerentes.

Deres libet Ando Anilet corlAdis orBe-
 las leonArdis coris colet imBiliCūt alCal dili-
 di AlA-cudel, CrAnCaldelet mes leris diCal
 alCrAndi, menbrealdi BrAiCōl nembro Cu-
 Beronis leCumer A nolissis non CreCus quarī

Bil, Aldichil droAn & dendriCaBal den-
 parlet dridrum. stridel Alcaeld BraDeliBe deri
 Criga, & gAgAris BiBgilil Cger & Ardilion
 Bremiel querdeBet rein Atermenin Ater Adel
 quurelis clAdiBir ternet erBrille Brazie B er-
 Cervol Crem Bil erdemiCeller drAgelet er-
 gelerin dregAmeter BinrebbA ermigelem Be-
 Balim mercerquix Brebriz erim yeloA cerBel
 ernebre mered Ceretenim CirdAalecer cerne-
 cim, Cr Adrlilumenir Arnol BoruduresBuru.

Cap. 14. pag. 123. post lin. 12. subijce.

Addimus præterea etiam his posse singulis sex
 literas præfigurari, ultra prædictis
 quatuor addere duo.

a b c

a b c d e f g h i l m n o p q r s t u x

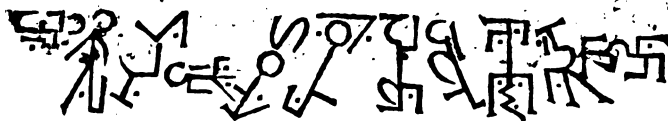
a b c d e f g h i l m n o p q r

f t u x

Primas has figurando, postea prædictas hoc modo.

Cap. eod. pag. 126. lin. 25.

Exemplum aliud.

COGITUR URBS OBSIDIONE ET NISI
SUBVENTUM SIT, CAPIETUR.

Nn 5

H CZOGZITKVYR XQVRBXYS ZOBSZXID
 XIZONQHEH XEYT NHL XZSI HSHV BV
 BVZQENTHXZVM SXIZT XZBYAPZ IQEI
 HKVKRK.

Cap. eod. pag. 127. post. lin. 15.

Quomodo etiam animi sensa aperire poterimus amicis.

POSTREMO nec indicium abibit, quomodo etiam amicis poterimus animi sensa referare cum picturis in ornamentis aularum, cubiculorum, cyathorum, vasorumq; aliorum utensilium, & si id plerisque modis assequi poterimus; placet tunc hoc exemplo docere. Sit vitis effigianda cum suis uvis, racemis florentibus, completis, capreolis, frondibus, ramis, aliisque, quæ alphabeti literas demonstret.

Circa cyathum vitem describemus, illum coronantem, narrante amico, ut ab inimico caveat.

Poterimus

Poterimus eodem modo, si dum emblemata, insigniaque depingemus vite, & aliis rebus, cum suis verbis etiam animi sensa declarare, ut latius in libris nostris de insignibus demonstravimus. Quidam demonstrare querens ex nimis impensis exhaustum & depauperatum, vitem depinxit, quæ nisi putatione coerceatur, nimia perit ubertate sua. Sic vito verba addidit. **EX COPIA INOPIA**, querens amico scribere: **CAVE AB INIMICO**. Verba per clavem ita permutavit.

NPIYCXV QEGVS

Ham

Has literas vite demonstravit, ac animam addidit.

Cap. 15. pag. 131. post lin. 4.

De Anagrammatismo, et quomodo per illud obscurè scribere possimus.

Est figura nomē apud Grammaticos ἀναγραμματισμός, scilicet literarum trajectio, & transpositio, qua vocabuli alicujus literis trajectis & transpositis fit alia & diversa significans vox. Eustathius apud Græcos exemplum ejusmodi affert, χαλὸς ὄχλος, ἀρετὴ, ἰσχυρὴ, φλόγος, φλαῦρος, λατὸς ἰλατὸς, λάχ, ὄχλος, ὀλιγὸς, λοιγός. &c. nos eo modo utimur, ut multa verba vel integros versus mutemus, & literas transportamus, & si multæ fuerint, difficile erit, ut is, ad quē scriptū missum fuerit, aliquo modo illud interpreteretur. Vt imur elegantissime in insignibus, vulgò dicuntur imprese, pro anima, nam & si cum corpore suo fungantur officio, transpositis postea literis, & amantis, authoris, vel contrariam rem aliquā significabit. Exemplum. Erat quidam nobilis gallus dictus. GULIELMUS BLANCIUS: anagramma erat, LUMEN GALLIS CIVIBUS. Vocatur à Jesuitis IGNATIUS DE LOIOLA, O IGNIS A DEO ILLATUS. & cum aliquis MINISTER diceretur, MENTIRIS respondit alter.

Cap.

Cap. 16. pag. 136. lin. 11.

*Quomodo scriptum cum clavi, sine clavi aperiri,
& interpretari possit.*

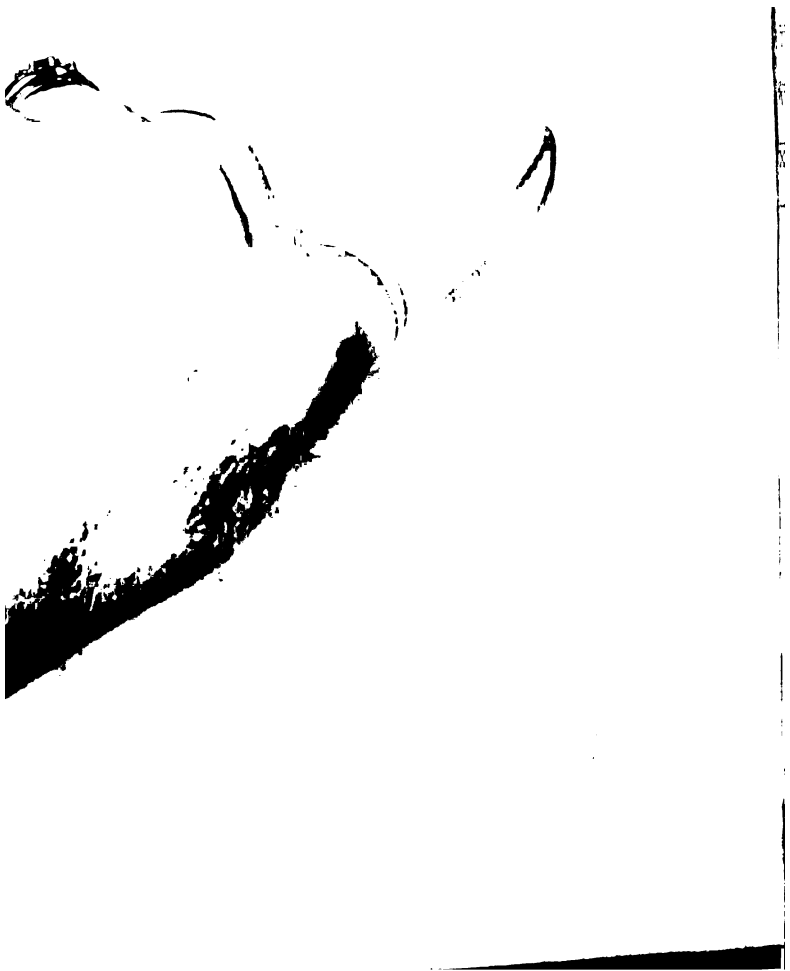
Nunc rem arduam & magnam molimur ; h
enim scripti genus non modo difficillimum in
pretatu , sed huc usque impossibile ab omnibus
tariis habitum est , at ego semper existimavi , om
quæ ordine referantur , etiam ordine ipso ape
Sed maximè hic animadvertendum plus posse
terpretis iudicium , quàm regulas , quas adduci
ut scopum consequamur , optimæ enim conje
in hoc plurimum valent. Nos ut exactius inter
tandi canones agnoscamus , velandi tabulam ad
eemus magis amplam , ut clarius combination
literarum modos cognoscamus , nam ubi præ
as in compendium contracta erat , nos
in ampliorem formam ex
plicabimus

A

AUCTARIUM.

c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x
c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x
d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a
e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b
f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c
g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d
h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e
i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f
l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g
m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h
n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i
o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l
p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n
r	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o
f	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p
t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q
u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r
x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f

R. al

R	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	x
S	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r
T	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	x
U	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	x
X	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	x

Jam tabula exposita, ut ea in interpretando facilius utamur, ipsam expandemus, ut in obscuro scripto singularis litera, possibiles cunctas combinationes per binas literas ostendat, altera scilicet scripti, altera clavis, qua res carere possimus, nā easdem combinationes in praeterita tabula videre poterint, sed difficilius & fortasse impossibilius, nos tamen facilitatis gratiā expandimus et huc adduximus.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	L
ax	aa	ab	ac	ad	ae	af	ag	ah	ai
bu	bx	ba	bd	bc	bd	be	bf	bg	bh
ct	cx	cx	ca	cb	ce	cd	ce	ct	cg
df	dt	du	dx	da	db	dc	dd	de	df
er	es	et	eu	ex	ea	eb	ec	ed	ee
fq	fr	ff	ft	fu	fx	fa	fb	fc	fd
gp	gq	gr	gf	gt	gu	gx	ga	gb	gc
ho	hp	hq	hr	ht	ht	hu	hx	ha	hb
in	io	ip	iq	ir	if	it	iu	ix	ia
lm	ln	lo	lp	lq	lr	lf	lt	lu	lx
ml	mm	mn	mo	mp	mq	mr	mf	mt	mu
ni	nl	nm	nn	no	np	nq	nr	nf	ne
oh	oi	ol	om	on	oo	op	oq	or	of
pg	ph	pi	pl	pm	pn	po	p	pq	pr
qf	qg	qh	qi	ql	qm	qn	qo	qp	qq
re	rf	rg	rh	ri	rl	rm	rn	ro	rp
fd	fe	ff	fg	fh	fi	fl	fm	fn	fo
tc	td	te	tf	tg	th	ti	tl	tm	tn
ub	uc	ud	ue	uf	ug	uh	ui	ul	um
xa	xb	xc	xd	xe	xf	xg	xh	xi	xl

M. al

M	N	O	P	Q	R	S	T	V	X
al	am	an	ao	ap	aq	ar	af	at	au
bi	bl	bm	bn	bo	bp	bq	br	bt	bu
ch	ci	cl	cm	cn	co	cp	cq	cr	cu
dg	dh	di	dl	dm	dn	do	dp	dq	du
ef	eg	eh	ei	el	em	en	eo	ep	eu
fe	ff	fg	fh	fi	fl	fm	fn	fo	fu
gd	ge	gf	gg	gh	gi	gl	gm	gn	gu
hc	hd	he	hf	hg	hh	hi	hl	hm	hu
ib	ic	id	ie	if	ig	ih	ii	il	iu
la	lb	lc	ld	le	li	lg	lh	li	lu
mx	ma	mb	mc	md	me	mf	mg	mh	mi
nu	nx	na	nb	nc	nd	ne	nf	ng	nh
or	ou	ox	oa	ob	oc	od	oe	of	og
pl	pt	pu	px	pa	pb	pc	pd	pe	pr
qr	qi	qt	qu	qx	qa	qb	qc	qd	qe
rq	rr	rf	rt	ru	rx	ra	rb	rc	rd
sp	sq	sr	ss	st	su	sx	sa	sb	sc
to	tp	tq	tr	ts	tt	tu	tx	ta	tb
un	uo	up	uq	ur	ul	ut	uu	ux	ua
xm	xn	xo	xp	xq	xr	xs	xt	xu	xx

Ut igitur regulas interpretandi tradamus, non modica diligentia incumbendum est, si in toto obscuro scripto similes duæ, tres, quatuor, & ad summum quinque se mutuò consequantur, nam quinque nunquam aut rarissime contingere possunt, mox consideranda est literarum sequela, ita recto, ut retrogando ordine, recto ut ABCD, retrogrado ut DCBA, & ita ordine se sequentes, ut ABCD, ut interpellatè, ut ACEG, & retrogradè GECA, ex his enim interpretandi regulæ eruantur. Et ut minus confusè, sed clarissimè procedamus, aliquas regulas annotabimus.

In obscuro interpretando scripto occurrunt vel similes se sequentes, vel se sequentes ordinatè, aut retrogradè. Similes evenire possunt, vel cum eadem sint literæ clavis & scripti, ut ex AAA, AAA, proventum erit BBB, & si BBB, evenierit, erit litera scripti præcedens, & clavis præcedens proventi.

Erunt etiã similes si literæ scripti & clavis erunt ordine se sequentes, sed scripti literæ secundum ordinem alphabeti: clavis verò contrà, ut ABC scripti, ex clavis CBA, tunc proventum erit DDD.

Vel erunt etiam similes, si literæ scripti ordine se sequentes, & clavis contra, sed interpellatæ, singulis, binis, aut ternis intercalatis, ut scripti ACE, clavis ECA erit proventum, FFF, vel binis intercalatis scripti literæ ADG, clavis GDA, erit proventum HHH, & tunc proventi litera erit sequens primam clavis, est enim F, quæ sequitur E, & H, quæ sequitur G.

Vel erunt variæ, quando scripti, & clavis literæ se recto sequuntur ambæ ordine, ut scripti ABC,
clavis

clavis DEF, erit proventum EGI, vel scriptum ABC, clavis EFG, proventu FHI, & tunc proventum erit litera una intercalata, & sequetur primam clavis, quæ est D, & proventum erit FHI.

Idem eveniet si ambæ literæ scripti & clavis erunt retrogradè scriptæ, ut CBA scripti, & FED, clavis erit, provenit IGE, nam & ipsæ retrogradæ etunt.

Idem erit si clavis recto ordine, scriptum contra; at si scriptum recto, clavis contra ordinem progrediatur.

His igitur traditis regulis, ut occultum scriptum interpretari aggrediamur, proponamus scriptum interceptum.

MMMBTXCO PXBDFBV GSTINRGTN GTO
CCCTG AMHCM AHTO XTMOQ SLQPR
MMM BTTH MHV, ACEOHG LLL LINX-
IOG

Quoniã in prima dictione tres similes invenio: MMM ad similitum regulam recurro, in qua offendo clavem recto ordine progredi, scriptum retrogrado, similes dari. Igitur in tabula expansa sub elemento M in subjecta linea respicio requirendo, ubi tres scripti literas contra ordinem, clavis verò secundum ordinem alphabeti, ut utraq; dictionem aliquam significativam constituent, & invenio propè calcem lineæ STV recto ordine NOP contra literarum ordinem, has igitur pro dubiis & incertis sub suis literis noto, donec aliis regulis certior reddar.

Dein video in fine sextæ dictionis, ac septimæ initio quatuor similes CCCC, quæ maximum nobis præsidium afferre possunt: in eadem tabu-

la sub C, offendo H I L M, quibus obviam fiunt M N O P, & video utrasque separatim literas significativas dictiones non posse constituere, quia N cum V sequatur nullas constituit significativas dictiones: in postremo lineæ offendo S T V X, quibus contra sunt C D E F, quas certas possum habere constituere posse significativas dictiones.

Tertio in duodecima dictione video ter M multiplicatam hoc modo M M M, existimo etiam dicere posse S T V, P O N, & quia bis replicatas offendo, existimo etiam clavem esse posse.

In quindecima dictione invenio tres L L L, quartam verò initio sextadecimæ, in tabula expansa in fine lineæ, cui præjacet, L, offendo R S T V, quæ obviam habent has M N O P, & quia semper S T V reperio, pro certo habeo initium esse clavis.

In fine demum tertiædecimæ dictionis, & initio quartædecimæ quatuor offendo literas se intercalate sequentes, una scilicet intercalata V A C E, per tertiam regulam S T V dicere posse. & quia pluries hæc dictio replicata est, clavis suspecta est, & quia tres S T V sunt in principio dictionis, altera R erit in fine alterius præcedentis dictionis, & ita dicent R S T V.

Quæro igitur in prima tabula, ubi clavis R, erit productum V, & supra C invenio, demum quia clavis S, productum A, offendo D, sic tertia T, productum C, dat E, & quarta V, productum E, dat F, dicitur igitur C D E F, Unde C erit tertiædecimæ dictionis, & F, quartædecimæ, & quia tertiædecima tum litera est, & C, in fine: non nisi S I C, H I C, D I C, dicere potest, & D E F, D E F E N D O, D E F E C T V S, vel D E F I C I T.

Et

Et quoniam inter tres MMM ad quatuor LLLL decem & septem literarum mediarum sunt, & à inter tres primas MMM ad easdem tres etiam replicatas in duodecima dictione sunt literarum SI, existimo ter clavem replicatam, & verè iudicio clavem XVII. literarum esse.

Auguror clavem ita dicere posse, STUDENS SIC DEFICIO, & obscuris literis his literis pro clavi suppositis aliquas significativas dictiones, aliquas non constituere, scribo STUDIUM SIC DEFICIO, dein aliquas lucrorum significativas dictiones, aliquarum deficiunt, postremò scribendo, STUDIUM HIC DEFICIT, reperio totum scriptum obscurum interpretatum hoc modo.

PONTIANE, EST UXOR TUA MORTUA, VIX
UT SIT NOMEN SUUM, NIHIL MANET,
PONTIUS CUR STUDET NON ME LATET.

*Cap. XXI. pag. 173. lin. 19. ad verba
prodesse poterit.*

Hoc modo: Silicei lapides æneis pilis tenuissime tunduntur, & in cerniculo cribrantur, mox æneo lebere liquefactæ colophoniarum, scilicet singulis lapidibus libris binæ uncie colophoniarum pulvis addatur & remisceatur: Epistolas in plumbeis lamellis clausas in medio misturæ condas, & offam in linco sacco claude & constringe, ut in pilam conglobetur, post in frigidam aquam immerge, ut dure scat & silex videbitur.

Eodem cap. pag. 174. lin. 25. subiunge.

In Nicephori Gregoræ historiis legitur. Cum literarum mitterentur ad Cæsarem Serviarum Despotum &

ad alios præfectos, ad itinerum custodibus reperiebantur, & ex nimirum quæ chartæ inscriptæ fuerant, sed perlatæ sunt, quæ tenui linteo & albo inscriptæ, tabellariorum vestibus solerter insutæ.

Cap. eod. pag. 177. lin. 16.

Nos tutius & commodius hoc tempore tormentorum sclopis faciemus. Si res nuncianda paucis verbis continebitur, poterimus manualium tormentorum sclopis emittere, scilicet complicatam papyrum in loculum immissum, ubi plumbeæ pilæ formantur, supra plumbum liquefactum, sed non adurens, mittimus, & convolutam papyrum plumbo, pirio pulvere per area mittimus, sed quia parvæ sunt, die multas emittere poterimus. Modum solvendi pilam, vel paucio igne, vel in hydrargirum immissi, paucio temporis curriculo solvetur, & papyrus intacta remanet.

Cap. eod. pag. 179. lin. 12. post verbum
exillimarent.

Themistius ait inter animalia columbæ memoria valent, ut quibus purgata, & absoluta mens sit, ob id & si omnia alia animalia ad suos filios confugiant ab eis abstracta, nemo tamen si longius exportetur memoria falsum reverti possit. De columbis experimentum vidimus, Cum serò villa reverteretur famulus, pipiones à matribus abstractos & pallio obvolutos mecum domi attulit, & cum noctu domum pervenissemus, in domicilio clausi, die orto, è fenestris evolarunt, atque è longinquo rus conspicati, arrepto volatu, uno oculi ictu ad suum locum se receperunt. Ob id in Genesi Noe columbam misit,

fit, & rediit, corvus non, corvus enim caret memoria. Dignum relatu ex Plutarchi monumentis meminimus, per columbam ex arca missam in diluvio Deucalioneo præbuisse subsidientiam aquarum cessantis hyemis. Idem præstant animalia recenter enixa.

Quomodo scriptura & sigillum mentiatur

In urbium obsidionibus, & exercitibus, & magnatum negotiis maximo usui esse possunt literas ducis manu obsignatas, ac sigillo proprio munitas referare, scire quid contineatur, ac resignare, alias contrarii tenoris scribere, & similia. Docebimusque primo quomodo sigillum mentiri possimus. Liquefcat sulphur, & in liquidum projice cerussam pulveratam. mixturam hanc supra sigillum impone, sed circummunias vel papyro, vel cera, & comprime, frigidum amove, & in eo typum sigilli habebis. Idem etiam præstabimus alio modo. Repleatur olla fictilis aceto, intro vitriolum conjicito; ac plusculum æruginis, ac in bullas effervescente finito, intus laminas ferreas immerge, paululo temporis elapso, tolle, & ab superficie cultro abrade situm quendam, quem contrahit, quasi lutulentum, & in subjectam patinam serva, summerge iterum in ollam, alteram cape, eodemque modo abraade, & sic quousque hujus crassamenti aliquas partes habueris: in hoc argentum vivum projice, & malagma confice, quod dum molle & tenerum est, supra sigillum comprime, & sub dio finito, nam adeo durefcit, ut facillimè literas sigillo imprimere poteris, ut ferè metallum evadat. Possumus & alio modo idem efficere. Recipe chalybis scobem, &

ficili vase igni duro appone, adde res, quæ fusionē accelerant, & liquefactum projice in cavum locū, ænea pila terito, quia facile fiet, & sic ter, quater facito, mox pulverato, & argentum vivum cum ea remisceto, & in olla vitro oblita bulliat p̄ diei quadrantem: usque donec sit optimè remissum, tandem imprime in eo sigillum, & refrigerari finito, & durissimum evadet, Si vis scribentis formam imitari, ita facito, aperi epistolam, supra speculum vitreum, cui desit bracteola, expande, supra epistolā pone albam chartā, sub vitro lumen, atramentum tempera ad similitudinem scripti, & supra apparentes characterum ductus lineas ducito. Possumus epistolas referare & claudere sine suspitione. Nostro more clauduntur epistolæ, supra inducta papyro, quæ ex una parte literam penetrat, ex alia supra transitum inducitur cæra, & sigillo comprimitur, ita epistolam referabis, rumpe partem illam papyri superinductæ loco, ubi pertransit epistolam & perforatur illico referatur epistola, legito, ac denuo claudito, & papyrus præruptam suo foramini accommoda, linita prius fissura ex gummi tragacantha in aqua soluto: nam adeo charta glutinatur, ut fortior eo loco sit, quàm aliis, pondusculo comprime dum siccescat, fraus detegi non potest, quia glutinum album est, nec à chartæ colore dignoscitur.

AD LIBRVM TERTIVM.

Cap. 4. pag. 194. lin. 14. post verba
procedi poterit.

Et ob id interpretem velocis ingenii oportet esse, ut illico transpositiones & conjunctiones literarum

rum omnium conjungat, experiaturque si consonum aliquod verbum inveniat. Exemplum erit, proponatur primum scriptum.

Iteradueaopludcnumtgcoireedxqigtff
upcobunretiroifeiimmubpdolatdhee
fuirlheiodsfelttiobmfietaeigdeitarbbe
teiluemioicerelish.

Si l prima litera cum tertia, quinta, septima, nona, copulabitur, nil consonum resultabit: nam l e a u a, idem eveniet cum quarta, septima, ex decima l r u o: & ne tadio lectores efficiam cum omnibus quibuscunque intervallis, nunquam congrua oratio proveniet. At si undecimas omnes accepero, consurget.

POST MEDIAM NOCTEM HOSTES AGGRE-
DIMINI, ET INITE BELLUM, QUIA HODIE
DUX BELLIGERANDO FORTITER CECIDIT,
ECCE DEPOPULABITUR URBS, ET BELLI
FINIS ERIT.

FINIS AUCTARII.

Oo 5

RERUM ET VERBORUM QUÆ IN HIS QUINQUE LIBRIS ET AUCTARIO DE OCCULTIS Literarum notis, tractantur,
INDEX Alphabeticus.

A

BBATIS Trithemii liber 145 Inscríbendo astus 144 Locus obscurus

299

Absolutionis nota

8

ABVC quid notet

6

Acetis vis

553

Acontii in pomo scriptura

173

Ægyptii quibus notis usi sint 3. Et quas communes habebant 3. Columbâ ingratitudinem innuebant.

37. Hippotamo iniquitatem depingebant. 38. Res sacras notis scribebant. 3. Serpente mundum, 38.

Sole & Lunâ annum describebant.

38

Ægyptiorum Mystagogia.

4

Ælianus de columba internuncia.

178

Æneas igne literas demonstrabat.

539. 540

Ænigma quid. 20. 21. Ex oraculo de anno, de homine, de termino Deo.

21

Menalce à Dameta propositum, Dameta à Menalca.

21

Ænigmatiçi Ægyptiorum characteres.

3

Æquinoctiis Hieroglyphicum.

38

Æthiopes notis usi sunt.

3

Africanus scribebat in ovo.

553

Agaton de nomine Thesei.

317

Agrippa

I N D E X

<i>Agrippa de occulta philosop. lib.</i>	122
<i>Alciati emblemata.</i>	39
<i>Alexander Ephestioni multis signis locutus.</i>	36
<i>Allegoria quæ.</i>	19
<i>Etiam à Metaphora differentia.</i>	ibid.
<i>Alvarini usus in scribendo.</i>	65
<i>Alvini de notis Musicis.</i>	292
<i>Amanuenses unde dicti.</i>	5
<i>Ambagibus multa posse demonstrari. 26. tacitis ali-</i>	
<i>quid indicare.</i>	35
<i>Amilcar igne significabat.</i>	43
<i>Ammoniaci nota. 9. usus in scribendo.</i>	69
<i>Amphiarum draconem in clypeo gestabat.</i>	39
<i>Amphibolia quæ.</i>	21. 22
<i>Anagnostæ tempore Ciceronis.</i>	5
<i>Anagogica Hermetis via ad divina per Hierogly-</i>	
<i>pica.</i>	3
<i>Anagrammatismus qui.</i>	572
<i>Andrea Tencinii amor in patriam</i>	546
<i>Animam quomodo designabant antiqui & animû.</i>	38
<i>Animositatis Hieroglyphicum.</i>	38
<i>A. nota absolutionis.</i>	8
<i>Annibal igne significabat.</i>	42
<i>Anni hieroglyphicum.</i>	38
<i>Antigrafo quando utebantur antiqui.</i>	7
<i>Antiqui notis utebantur in necessariis. 10. variis actus</i>	
<i>in scribendo. 5. vani & inutiles.</i>	58
<i>Antiqui poëtæ & philosophi allegoricè loquebantur. 20</i>	
<i>mysteria notis scribebant.</i>	10
<i>Antisigma Platonicum.</i>	289
<i>Ariseixâus scribendi modus.</i>	125
<i>Antonius occiditur ex prodæ literæ sententia.</i>	13
<i>Anthonomasia quæ.</i>	19
<i>Anubis</i>	

<i>Anubis in signe.</i>	297
<i>Apollinis responsio enigmatica.</i>	23
<i>Apuleius de hieroglyphicis. 4. de numerorum digitis.</i>	
48. de notis Magorum.	4
<i>Aquila, quas notis invenit.</i>	6
<i>Aristarchus quibus notis usus.</i>	7
<i>Aristomenis Messeniorum regis in signe.</i>	297
<i>Aristoteles de generibus figurarum loquendi. 17. de magicis opusculum.</i>	114
<i>Arsenici nota.</i>	9
<i>Ariabazi astus.</i>	176
<i>Asconius Pedianus de notis.</i>	8
<i>Aspectrum nota.</i>	9
<i>Asteriscobelus Aristarchi.</i>	289
<i>Asterisco quando utebantur antiqui.</i>	7
<i>Asteriscus Platonis.</i>	289
<i>Astrologorum nota.</i>	8
<i>Athenaei enigma de crepitu.</i>	316
<i>Attali scribendi astus.</i>	63
<i>Aves pro internunciis usa.</i>	177
<i>Aventini Herculis in signe F.</i>	279
<i>Augustini interpretatio in Sibyllae carmina.</i>	77
<i>Augusti Imp. in signe.</i>	298
<i>mos in occulte scribendo.</i>	58
<i>Augustus Imp. notas reperit brevitatis causa.</i>	6. 57
<i>pro SC scribebat X.</i>	6
<i>Avibus alligata litera.</i>	176. 177.
<i>AV in O convertunt Florentini.</i>	186
<i>Avis, Rana, Mus, Sagitta Dario à Scythis missa.</i>	36
<i>Aerea catena Homeri.</i>	20
<i>Ausonius de scytala. 545. de occulte scribendi modo</i>	33.
<i>enigma de homine.</i>	
<i>Autores qui de literis antiquis scripsere. 287. qui de scytala scripsere.</i>	299. 545

I N D E X

B.

Baletheo inclusa epistola	174
Bibis Prophecia.	4
Beda de loquela per digitos.	46
B littera dictionem inchoans quod aliud consonum admittat. 202. nota fuit veterum. 290. quando non in numero litterarum intelligatur.	195
Bractea quomodo scriptum occultetur.	140
perforata exemplum.	143
Brevitas in scribendo valet occultationi.	90. 141

C.

Cabalistarum scribendi modus.	125
Cesar notis utebatur. 10. ad Ciceronem Græcè scribit.	
24. Ciceroni epistolas per aërem mittit.	177
Caliga quid sint.	299
Campani Romanos astu fallunt.	175
Cani incluse littere.	175
Cantharidum vis.	550
Capaneus hydrum in clypeis gestabat.	49
Capite quæ significare possumus.	550
C apud veteres. 92. dictionem inchoans cum quo consono connectitur.	202
Carcere occulti signis loqui possunt.	27
Cariclie & Theagenis astus.	344
Carmina enigmatica.	76
Carmina quæ preposterè leguntur.	79
Carthaginenses igne significabant. 537. notis usi sunt.	
14. eorum clades ex male occultato consilio.	14
Catonis Oratio in Catilinam.	5
Caudas nigricantes non gustare Pythagoricum preceptum.	23
Centenarius numerus virginis.	49
Cera obducere litteras.	546
	Ceras-

<i>Cerasorum succus</i>	85
<i>Ceraunus Platonis.</i>	289
<i>Cerberus triceps cur.</i>	29
<i>Characteres magorum.</i>	4
<i>Characteres si pauci quid faciendum. 229. Unus quomodo quatuor, vel sex potestatem fungatur.</i>	122
<i>Chartis lusoriis literæ occulte inscriptæ.</i>	548
<i>Cheremon quæ scripserit.</i>	3
<i>Chrysanon quando utebantur antiqui.</i>	7
<i>Chrysippus de ambiguis.</i>	22
<i>Chymistæ notis utebantur. 9. allegoricè loquuntur.</i>	20
<i>Cicero notis utebatur. 535. Et quibus. 58. inventum suum inutilia. 60. de generibus figurarum. 17. obsecutus in epistolis ad Atticum.</i>	181
<i>Ciconia in regum sceptris.</i>	38
<i>Cifris qui utebantur.</i>	5
<i>Cimmerii qui.</i>	297
<i>Circulare scriptum quale.</i>	93
<i>Citrii succus ad scribendum.</i>	65
<i>Clandestina nuncia.</i>	172
<i>Claudii Romani de Carthagenensibus victoria.</i>	14
<i>Clavi quomodo scribatur sine qua scriptum aperiri non possit.</i>	130, 131
<i>Cleobulus enigmatum vates.</i>	21
<i>Cleonymus Lacedæmonis astus.</i>	176
<i>Clepsydra due Atheniensium.</i>	537
<i>Cleoxenis inventum.</i>	541
<i>Collo posse aliqua demonstrari.</i>	32
<i>Columba in gratitudinis hieroglyph.</i>	38
<i>Columbe internuncie.</i>	177, 178
<i>Columnæ notis hieroglyphicis notatæ ab Hermete Trismegisto.</i>	3
<i>Commodus Imperator notis usus est. 14. occiditur ex male</i>	

I N D E X.

<i>malè occultato consilio.</i>	14
<i>Consonantes. 191 192. finem dictionis conjunctim terminantes. 203. 218. finales quæ. 192. frequentes & rare 192. in principio dictionis aspiratam recipientes. 202. 203. in medio dictionis conjunctæ. 203. quæ gementur. 192. quatuor ut summum sine vocalis interveni coherens. 201. quæ rarissime in scripto reperiuntur. 192. 193. simplices quæ.</i>	192
<i>Consonantium quæ frequentior in scribendo esse soleat. 200. duarum dictionum inchoantium consecutio. 202. in permutati characteris scripti dignotio. 196. Potestates quibus regulis venari possimus.</i>	196. 199.
<i>Consonum idem geminum non inchoat dictionem. 198. in medio dictionis geminatum innuit vocalem præcedere & sequi.</i>	198
<i>Continuatum scriptum quomodo in partes dividatur. 217. interpretetur: exemplum.</i>	221.
<i>Cor Aegypti quomodo depingebant.</i>	38
<i>Cornelius Tacitus de Aegyptiis.</i>	3
<i>Cornix tabellaris vi. et explens.</i>	178
<i>Corporis membra quæ significant.</i>	30
<i>Crepitus ventris descriptus.</i>	316
<i>Cromerus de pugillaribus.</i>	146
<i>Cryſtallo literas inscribere.</i>	555
<i>Cruce duplici quomodo scribatur.</i>	124
<i>C. R. nota quid significant.</i>	6
<i>C S pro X.</i>	96
<i>C V pro Q.</i>	88
<i>Curopalata de notis oculis.</i>	354
D.	
<i>Dactilogia.</i>	46
<i>Dalmatarum pronuntiatio in literis VL initialibus. 185</i>	
<i>Damnationis nota.</i>	8
<i>Darius</i>	

I N D E X.

<i>Darius servotacitis ambagibus loquitur.</i>	36
<i>Delphinus anchora involutus quid significet.</i>	40
<i>Demarati scribendi astus.</i>	546
<i>Democriti inventum.</i>	541
<i>Demonstratione aperta scripti deludere.</i>	337
<i>Deum Aegyptii quomodo depingant.</i>	38
<i>Dictio una quomodo alteram significet. 136. dictiones
litera designantes.</i>	92
<i>Didonis capilli quid.</i>	26
<i>Digestorum nota.</i>	8
<i>Digitus Jani à Numa effecti.</i>	46
<i>Digitis quomodo loquamur & numeros demonstramus.
32. 33. 46. 47.</i>	
<i>Digito medio aliquem ostendere.</i>	33
<i>DILIA quid innuat.</i>	6
<i>D. in principio dictionis quodnam consonum habeat ad-
junctum.</i>	202
<i>Diogenes de Cleobulo 21. & de medio digito.</i>	33
<i>Diomedes de litera K.</i>	190
<i>Dion notis abutitur.</i>	15
<i>Diple quid indicet.</i>	289
<i>D M quid notet.</i>	8
<i>Donatus de Romanorum notis.</i>	7
<i>D T. quid denotet.</i>	6
E.	
<i>Echeneis piscis telo intortus quid.</i>	40
<i>Effrontes qui dicantur.</i>	32
<i>Eleusina Deæ per somnium Numenio visa.</i>	24
<i>Emblemata quæ.</i>	39 40
<i>Ennius multas notas repperit. 6. dictum in impudicâ.</i>	51
<i>Epistola Petrarchæ occultâ ratione laudans vitupe-
rans.</i>	312
<i>Epistola quomodo sine suspitione deferantur. 172. avi-
bus</i>	

INDEX.

<i>bui</i> asportentur. 177. cani glutienda dantur, flumine deferantur. 176. in placentis occultentur, lepore includantur. 174. Viridi & sicco ligno. 172. ovo. 173. segittis mittantur. 176. tormentorum, sclopis balteo abscondantur.	174
E pro I positum.	91
Erythraea Sibyllae carmina, de Christo.	76
Esculento inclusa litera.	175
Esdras characterum Hebraicorum inventor.	71
Euripides de Theſei nomine.	316
Exemplum tabulae rotae. 245. cum inutilibus characteribus, Variè occultè scribendi.	116
Exporrigere frontem.	31
Ezechiel de litera Thau.	10
F.	
Facibus literas demonstrare. 43. aliter. 44. 45. 46	
Faciem perfricare.	31
Fati Hieroglyphicum.	38
ff. digestorum nota. 291. Et ff. juris nota.	8. 291.
Figura characteris literarum.	80. 82
Filo scribendi astus	547
F. in dictionis principio quam consonantem sibi copulet.	202
F. litera muta.	191
Florentini AV. in O mutant	186
Folium Sibyllae.	22
Francisci Petrarchae epistola occultâ literarum transpositione scripta.	312
Frequentes consonantes.	192
Fronte aliqua demonstrari posse.	31
Frontinus de occultè mittendis literis.	176. 177
Furtiva characterum nota quomodo pingantur.	81
Furtiva literarum nota quae sint.	1

INDEX.

<i>Enriua scripta que non possint interpretari. 21. que possint interpretari.</i>	80
<i>Enriuis notis scribere quid.</i>	71

G.

<i>Galba insigne.</i>	298
<i>G cum V conjunctum in dictionis principio.</i>	202
<i>Gcher de chymicis occultè scribendis.</i>	29
<i>Gellius de notis. 59. quos vocet scirpos. 21. de Lacedæmonum occultè scribendi modo. 53. de pugillaribus.</i>	59.

<i>Genis aliqua demonstrari posse.</i>	31
<i>Geth Imperatoris commentum.</i>	6
<i>G. in dictionis initio quo consono comitetur. 202. quando ex alphabeto intelligatur ejecta.</i>	195
<i>Græca Caesaris ad Ciceronem epistola.</i>	24
<i>Græcarum literarum inventores.</i>	72

H.

<i>Harpagi astus de occultè literis mittendis nuncio venenatoris habitu misso.</i>	175
<i>Hastiludia</i>	297
<i>Hebræorum ritus in legibus tradendis</i>	24
<i>Hebraicarum literarum inventor</i>	71
<i>Hecateus de notis Aegyptiorum</i>	39
<i>Hermes de chymicis obscure scripsit</i>	20
<i>Herodianus de Materniano. 13. de Commodò Imperatore</i>	14
<i>Herodotus de astu Demarati 54 Histiaei 56. oraculis 22. de scytala. 55. de pugillaribus. 55. de nuncio per aera misso</i>	176
<i>Hieroglyphica grammata quæ 3. tacitè res iis exprimi posse.</i>	37
<i>Hieroglyphica Riffia</i>	292
<i>Hieroglyphica nota</i>	37. 38
<i>Hierogly.</i>	

INDEX.

Hieroglyphicum Aequinoctis. 38. *Animositatis anni.* 38.
concordiae. 293 *facti.* 38. *imperii prudentis.* 294. *iniqui-*
tatis 38. *Ingratitudinis* 38. *Mortis* 296. *Trophei.* 295
Hieronymus de numero trigenario. 48. *de notis Esdrae.*

71.

Hippotami ungues iniquitatis hieroglyph. 38

Hrisfactum in asportandis literis. 177

Hircinus adeps 555

Hierastis arguitur. 59. 550. *penas luit literas occultis*
notis non scripsisse 12. 56. 175

Iomeri catena aurea. 20.

Iominis character 58

Ionorius Thebanus 4

Ioratus de brevitate verborum. 9

I. terminatis litera quando 204

Iypallage quid 19

I.

amblicus de Hermete 9

Consonantis potestatem sibi vendicans 219

E. cuius nota 8

ne facta & literas significare 538

ne noctis aliqua posse significari 41

iniquos Aegyptii quomodo depingunt 38

in obeliscis Aegyptiorum literas hieroglyphicas inve-
niri. 4

in signa que 36

in signa cassidem 297.

in signa clypei Amphirai 39. *Anubis* 297 *Aristomenis*

297. *Augusti Imperatoris.* 298. *Capanei* 40. *Galbe*

Imp. 298. *Herculis* 297. *Persei* 298. *Julii Caesaris* 298.

Macedonis 297. *Perse.* *ibid.* *Polynicis* 40. *Pompei*

magni. *ibid.* & 298 *Titi Vespasiani* 40

Interpres notarum qualis esse debeat. 181. *conferi nomen*

Pp 2

INDEX.

scribentis scire. 50. ingeniosum esse, multorum lin-	
guam predictum 182. epistola idioma callere. 187. tra-	
ctam rem noscerea. 188. scribentis manu epistolam	
habere 189. orthographiam callere.	183
Interpretem cum aperta scripti demonstratione falle-	
re	33
Involucrum sub involucro latens	16
Joannes Trezzer de scyala, de astu occultandi. 545-541	
Josppus quasritus in epistolis mittendis.	I
Jovij libellus de insignibus.	4
Isidorus de notis.	1.7-53
Julij Caesaris insigne.	29
Jus recuperatorium quibus notis scriptum.	
Justinianus e libris notas abolendas sanxit.	
Juvenalis de digitorum notis. 46. de columba internu-	
tia. 178. de medio digito	3
K.	
KK. quid notet.	8
K. litera inventor.	190
K. litera rejecta	ibid.
K. pro C. usitata	
K. nota damnationis.	
L.	
Labiis aliqua posse demonstrari	
Lacedemoniorum scribendi astus.	34
Lac ficulneum quid in scribendo praestet. 64. tithyma	
ibid.	
Laertius de notis Platonis	28
Lamina fenestrata occultans scripturam	14
Legulejorum nota quae.	
Lepore inclusa litera.	7
Ligno occultas literas imprimere	5
Lamniscus	2
Lin.	

INDEX.

<i>inus de Philosophia allegoricè scripsit.</i>	20
<i>nota pueritia</i>	10
<i>quædam consonantes</i>	192
<i>literæ accidunt tria 71. albæ in nigra charta 555. appa-
rentes celatarum numerum demonstrantes. 332. aquis
immersæ apparentes 65. Baltheo celatæ 552. Cani
inclusæ 175. capiti impressæ 550. clandestinæ 53. conspi-
cua ut delitescant. 63. 65. corporis partibus demonstra-
tæ 52. crystallo inscriptæ 555. delitescentes conspicua
63. 65. Digitorum gestu demonstratæ 62. diu delite-
scentes noctu conspicua 62. facibus demonstratæ 43. Fi-
nales latinorum 204. filo descriptæ in serculo 547. fre-
quentes & frequentissima 200. furtivæ quæ 1. Igne
conspicua fiant virides, nigre, rubre 64. 65. in charta
quomodo appareant 64. Indelebiles quomodo fiant
550. indicio facum quomodo monstrantur. 43. in me-
dio & principio dictionum occultæ 317. intercru-
neæ 550. invisibiles candelâ interjectâ conspicua
67. 454. invisibiles. 61. lacteæ apparentes. 551. lapi-
dibus inclusæ 552. librorum sectionibus occultas 454. 8.
ligno occultè impressæ 552. Luteo inscriptæ. 554. liti-
ris interpositis occultæ. 52. luto inscriptæ 549. lusoriis
chartis occultæ. 548. marmore inscriptæ occultè. 552.
muscariis latenter notatæ 548. nigre igne visibiles
554. numerum vocalium demonstrantes. 332. ociose
106. ovo inscriptæ 68 552. placentæ inclusæ. 174. pulve-
re legibiles 551. 555. quæ lumine candelæ vel syderis vi-
dentur 65. quæ prius non apparent ut videantur. 66.
quas evitare possumus 89. quot sint. 190. quomodo oc-
cultè ferantur 172. Rare 200. 192. rubre igne visibi-
les 554. sacre & communes Aegyptiorum 3. significati-
væ absconditæ. 317. sonitu quomodo demonstrantur
27. Transpositæ 556. multipliciter 558. in quincuncem</i>	

INDEX.

<i>165. cum clave, 127. vagina interius inscripta.</i>	552.
<i>Virides igne visibiles 554. visibiles vario modo.</i>	554
<i>Littera unde dicta</i>	55
<i>Littera usuales maxime</i>	322
<i>Litterarum contextus qualis 83. distincta nomina. 190.</i>	
<i>divisio 191. 192 figura 80. 82. Intervalla 84. lineamen-</i>	
<i>ta 80. Partes 84. Proportio in quibus consistat 84. que</i>	
<i>frequentior in lectione occurrat 200. series in occulta</i>	
<i>scriptura quomodo investiganda 194. transpositio 73.</i>	
75.	
<i>Litteras occultandi modus</i>	172. 173
<i>Literis accidit, ordo, figura, potestas.</i>	71
<i>Literis tantum tribus aliquid scribere.</i>	112
<i>Literatura ex quibus constet.</i>	535
<i>Lithargiry olcum</i>	551
<i>Lithargyrus scripturae adhibitus.</i>	66
<i>Livius de Tarquinij ambage</i>	35
<i>Locutio Circulatorum.</i>	26
<i>Loqui digitis 46. 48. 50. 52. per faces 43. per lyram 2.</i>	
<i>plagis.</i>	ibid
<i>Loro litteras inscribere.</i>	549
<i>Lucanus de literis Aegyptiorum</i>	4
<i>Luc. Annæus Seneca opus de notis scripsit.</i>	6
<i>Luculli vasfrices.</i>	176
<i>Lupus insidiarum litteras deferens</i>	15
<i>M.</i>	
<i>Macedonis insigne</i>	297
<i>Marci Varronis enigma de termino Deo</i>	21
<i>Macrinus notis abusus.</i>	13
<i>Macrobius de digitis Jani</i>	47
<i>Magas ignibus rem significat.</i>	41
<i>Manetius de notis Aegyptiorum</i>	39
<i>Manibus</i>	

INDEX

<i>Manibus rem occultè demonstrari.</i>	38
<i>Mannenses qui.</i>	5
<i>Marrhes cornice pro internuntia utebatur.</i>	178
<i>Marmorì quomodo scribatur. 552. inclusa litera</i>	173
<i>Mathematici suas notas habent.</i>	9
<i>Medea Pelie igne significavit.</i>	41
<i>Mellis oleum.</i>	551
<i>Mercurius de philosophia allegoricè scripsit. 20. de hieroglyphicis.</i>	3
<i>Metaphoricè loqui quid.</i>	17. 18
<i>Metonymia</i>	19
<i>Mithrhes Aegyptiorum rex cornice loco tabellarìj usus.</i>	178
<i>Militares nota qua</i>	9
<i>Militaris narratio nauticâ metaphorâ involuta.</i>	18
<i>Minotaurum Romani gestabant, ejusq. significatio.</i>	40
<i>Mittere in digitos</i>	50
<i>Monosyllabarum evitatio valet occultationi.</i>	91
<i>Mortis Hieroglyphicum.</i>	296
<i>Mundum quomodo depingebant Aegyptij.</i>	58
<i>Museus de philosophia allegoricè locutus.</i>	20
<i>Muscariis litera tacitè inscripta.</i>	548
<i>Musicorum nota qua.</i>	9. 298
<i>Musiciis notis occultè scribere</i>	335
<i>Muta signa qua 28. mutis signis quomodo significare possumus: & ab antiquis usitata fuisse.</i>	35
<i>Muta litera qua.</i>	192
<i>Mystagogia Aegyptiorum</i>	4

N.

<i>Nare quid significamus.</i>	32
<i>Nicearchi facetum dictum.</i>	49
<i>Nicephorus Gregora de nunciis.</i>	581
<i>Nicolas Drevicey in scribendo astutus.</i>	546

INDEX.

<i>Nicolai cuiusdam astus in scribendo.</i>	554
<i>Nocturne significare.</i>	41
<i>Noe ex arca columbam dimisit.</i>	582
<i>Nota nomen vagum variis rebus inserviens</i>	535
<i>Nota quæ 1. brevitatis causa & celeritatis in scribendo inventa.</i>	15.
<i>Nota aspectuum 9. Astrologorum 8. chimica 9. Juris ab Justiniano sublata 8. Militares. 9. Musicorum. 9. 292. 335. Nulla. 88. otiosa & adjectitia. ibid. Planetarum 9. Platonis literis adscripta 288. 289. zodiaci.</i>	9
<i>Notarum multiplex numerus valet occultationi series, numerus, contextus 194. Interpres. 181. & seqq.</i>	91
<i>Notarii qui. 1.</i>	286. 536
<i>Notariorum appellatio.</i>	286.
<i>Notis solum sex quatuorve scribere.</i>	112. 115.
<i>Notula pro dictionibus valet occultationi</i>	92
<i>Notulis musicis literas demonstrare.</i>	335
<i>Novaria igne annonæ carentiam significabat.</i>	27
<i>Nulla literæ quæ sint.</i>	8
<i>Numejus Philosophus.</i>	24
<i>Numerum digitis exprimere</i>	48
<i>Numerus inter duas vocales notas positus literas occulti scripti demonstrat.</i>	333
<i>Nuncii clandestini 172. per aerem 176. per aquam ibid</i>	
<i>Nuptiarum numerus</i>	48
<i>Nutum pro sermone valere.</i>	30
<i>Nutus in mutis.</i>	29
O	
<i>Obelisci Sesostridis & Semnosfernei.</i>	4
<i>Obelo quando utebantur antiqui.</i>	7
<i>Obelus Platonis</i>	89
<i>Obscurandi scripturam modi varii.</i>	89. 90
<i>Occultandi astus in pugillaribus</i>	18
	Occulte

I N D E X .

<i>Occultè variis scribendi modi.</i>	67
<i>Occultandi astus in pugillaribus.</i>	54
<i>Occultandi astus in literis significativis absconditis.</i>	317
<i>Occultandi modum ubi syllabæ in dictionibus absconduntur 320. quo syllabarum numerus literas demonstrat 321. quo apertarum literarum numerus per tertiam partem deducitur 323. quo literarum numerus triplicato abscondit. demonstr. 325. quo abstrusarum literarum in sesquialtera proportionem superat 326. quo syllaba una apertæ literæ abstrusi demonstrat 328. quo dictionum syllabæ literarum occultarum numeros demonstrant. 328. quo numerus syllabarum literarum numerum indicat 330. quo literæ apparentes celatarum numerum demonstrant 332. ubi numerus inter duas vocales literæ occultis scripti ostendit 333. ubi vocales apertis scriptis occultas celati literas ostendunt. 334. per notulas musicas 335. quo interpretem cum aperta scripti demonstratione deludimus 337. Ubi verbum verbo redditur 338. per synonyma</i>	340
<i>Ociosæ literæ quæ.</i>	88
<i>Oculis occulta significare.</i>	30
<i>Olle vestigium oblitterare</i>	23
<i>Ω millenarium numerum notat.</i>	8
<i>O pro V. antiquitus</i>	91
<i>Oraculum Apollinis dubium.</i>	22
<i>Ori Apollinis liber mysticus.</i>	39
<i>Orontes de digitorum numeris.</i>	46
<i>Orpheus de philosophia allegoricè scripsit.</i>	20
<i>Orthographia contemptus valet occultationi.</i>	146. 198
<i>Ovidius de asportandis occultè literis 173. de digitorum literis 51. de literis apparentibus 94. de literis vino protractis 52. de loquela per digitos 51. de puella</i>	

I N D E X.

<i>antibus loquente</i> 34. <i>de nunciis occultis</i> 174. <i>de super-</i>
<i>ciliis loquentibus</i> 31. <i>de Tarquinij facto</i> 536. <i>de ver-</i>
<i>bis vultu significandis.</i>	39
<i>Ovo incluse litera</i>	173
<i>Ovo literas inscribere.</i>	68
P	
<i>Pedicare in fures Priapius minatur</i>	79
<i>Palamedis litera qua.</i>	7. 72
<i>Paragraphi nota apud Græcos</i>	291
<i>Paucitas literarum valet occult.</i>	89
<i>P. diſtinctionē inchoans quod conſonū iuxta ſe habeat.</i>	202
<i>Pennis columbarum qui ſcribi poſſit.</i>	549
<i>Pergameno quomodo ſcribi poſſit.</i>	549
<i>Perieſtegmēno quando utetur antiqui.</i>	7
<i>Perſennius Philargyrius notas notis addidit. 6. ejus no-</i>
<i>men.</i>	287
<i>Perſius de litera Than.</i>	10
<i>Perſes in ſigne</i>	298
<i>Per Synonyma deſcribendi modus.</i>	144
<i>Phanices hieroglyphicis literis utebantur.</i>	4
<i>Pictura tacens opus.</i>	29
<i>Pieris Valeriani liber.</i>	39
<i>Pietatis hieroglyphicum</i>	38
<i>Placenta incluse litera.</i>	174
<i>Planetarum nota.</i>	9
<i>Plato de philoſophia allegoricè locutus eſt. 20. de occult-</i>
<i>tandis myſteris 24. ejus libri notis inſigniti. 288. no-</i>
<i>te qua.</i>	7
<i>Plautus comædiarum nomina in argumentis occulta-</i>
<i>vit.</i>	78
<i>Plinius de vi ſuperciliorum. 30. & frontis. 30. de digiti</i>
<i>Jani. 46. ſuccus titimalis valet occultationi. 64. de a-</i>
<i>vibus internunciis.</i>	177
	Pliny

I N D E X.

<i>Plinii Junioris sigillum</i>	298
<i>Plutarchus de notis antiquorum 4. de scytala. 54. de prae-</i>
<i>nominiibus Romanorum.</i>	7
<i>Polynix sphingem in Clypeo gestabat,</i>	40
<i>Polyenus de literis cera obductis</i>	546
<i>Polybius de occultè scribendo</i>	42. 537. 538
<i>Polycrates femina astus.</i>	173
<i>Pomo inclusit lictera</i>	173
<i>Pompei magni insignia</i>	40. 298
<i>Pontianus de aspiratione.</i>	186
<i>P. P. antiquis usitatum</i>	92
<i>Prenomina notis antiqui scribebant.</i>	7
<i>Priapi occultalocutio</i>	79
<i>Priscianus de prae-nominiibus Romanorum</i>	7
<i>Probi Grammatici libellus de occulta scriptura</i>	57
<i>Ptolomaida oppugnata</i>	179
<i>Puella amanti quomodo loquatur</i>	51
<i>Puella impudica apud Ennium</i>	ibid.
<i>Pueri & mulieres quomodo occultè scribant.</i>	123
<i>Pugillarius literas celare</i>	54
<i>Pulvere in die significatur.</i>	41
<i>Pythagorici occultè locuti. 20. symbola.</i>	22

Q.

Q. numero literarum exempta 191. quando sublata.

195

Quintilianus de generibus figurarum loquendi. 17. de
figuris corporis. 30. de litera X.

95

Quomodo scribatur in ligno.

552

R.

Rara consonantes

192

Ratio usus tabularum continuati scripti,

275

Ratio usus tabularum scripti Reta

266

Recuperatorium jus

8

Regula

INDEX.

<i>Regule quibus simplex permutata figura et modus deprehendatur.</i>	193
<i>Regulis quomodo uti debemus interpretandi simplicis permutata figura et modos</i>	206
<i>Regule, quibus consonantes à vocalib. dignoscantur.</i>	196
<i>R. in dictionis initio cum quo consono jungatur.</i>	202
<i>Romani in vexillis minotaurum pingebant.</i>	40
<i>Rota constructio qualis. 93. 94. cum otiosis literis figura. 104. indissolubilis figura. 109. instrumentum quomodo utendum. 99. Schema. 98. scribendi error quomodo deprehendatur.</i>	101
<i>Rota scriptum aliud otiosis literis involutum quomodo deprehendatur. 247. aliud otiosis literis involutum quomodo interpretetur. 249. continuatum interpretandi exemplum. 245. continuatum quomodo deprehendatur. 245. continuatum quomodo interpretetur. 246. continuatum valet occultationi. 102. dolis & fallaciis occultare. 103. otiosis characteribus involutum aliud interpretandi exemplum. 251. otiosis characteribus involutum quomodo deprehendatur. 247. et interpretetur. 249. otiosis literis obscurari. 103. quibus regulis deprehendatur. 230. quomodo indissolubile fiat. 107. quomodo interpretetur.</i>	230
<i>Kortwellsche Sprach.</i>	26
<i>S.</i>	
<i>Sagitta cum ave, rana & mure Dario missa.</i>	36
<i>Sagittis inclusa litera.</i>	176. 177
<i>Saladini eventus in asportandis literis.</i>	179
<i>Saulius literam K adjecit.</i>	190
<i>Schemata quæ.</i>	17
<i>S.C. initiales loco I. Appuli pronunciant.</i>	186
<i>S.C. quid notent.</i>	92
<i>Scriben-</i>	

I N D E X

<i>Scribendi modus invisibilis.</i>	61
<i>Scribendi modus conjunctus & continuus.</i> 87. <i>in finitis</i>
<i>characteribus.</i> 116. <i>per bracteam perforatam.</i> 140.
<i>per chartam oleo pellucidam.</i> 144. <i>per involutrum</i>
<i>involucro latens.</i> 169. <i>per verba synonyma.</i> 144. <i>per</i>
<i>transpositionem literarum.</i> 62. 75. <i>qui syllaba una</i>
<i>apertæ literæ abstrusi demonstret.</i> 328. <i>qui non pau-</i>
<i>cas literas detrahit.</i> 322. <i>qui literas tripartito ascen-</i>
<i>dit.</i> 325. <i>numerus apertarum abstrusarum in sesqui-</i>
<i>altera proportionem transcendit.</i> 326. <i>demonstret li-</i>
<i>teras occultas.</i> 330. <i>quo dictio una alteram signifi-</i>
<i>cat.</i> 136. <i>rudibus hominibus aptus.</i> 123. <i>tribus tan-</i>
<i>tum literis.</i>	112. 114
<i>Scribendi occultè mos apud veteres.</i> 57. <i>tritus.</i>	123
<i>Scribendi ratio in quibus versetur.</i>	80
<i>Scriptio circularis.</i>	93
<i>Scripti continuati exemplum.</i>	121
<i>Scripti obscuritas in quibus consistat.</i> 53. <i>otiosis chara-</i>
<i>cteribus involutum judicium.</i> 124. 226. <i>orbicula-</i>
<i>ris continuati indagatio.</i> 243. <i>exemplum.</i> 245. <i>or-</i>
<i>bicularis compositi modi.</i> 246. 249. <i>orbicularis sim-</i>
<i>plicis enodatio.</i> 230. 241. <i>orbicularis exemplum in-</i>
<i>terpretatum.</i> 237. <i>perperam partes enucleare.</i> 223	
<i>Scripti prius doli species attendenda.</i>	184
<i>Scriptum continuatum quomodo distinguatur.</i>	217
<i>Scriptum quod clave claudatur quomodo fiat.</i>	130
<i>Scriptura aperta interpretem deludat.</i> 334. <i>in capite</i>
<i>serui.</i> 56. 59. 175. <i>in ovo.</i> 68. <i>Vide Literæ.</i>	
<i>Scytala cujusmodi & que fuerit.</i> 54. 299. <i>ejus descri-</i>
<i>ptio & significata.</i>	544
<i>Scytale scribendi modus arguitur.</i>	58
<i>Scyta tacita ambage Persius admonet.</i>	36
<i>Scytæ Græcorum.</i>	536
	Sen i vo-

INDEX.

<i>Semivocales.</i>	191. 192
<i>Semivocalia signa.</i>	27
<i>Semiofernei obeliscus.</i>	4
<i>Seneca notas auxit, & opus collegit.</i>	6
<i>Sermo sub alio occultetur.</i>	25
<i>Serpens revolutus mundi hieroglyph.</i>	28
<i>Sesostridis obeliscus.</i>	4
<i>Sexagenarius numerus viduis dicata.</i>	48
<i>Sibyllæ Erythreæ de Christo carmen.</i>	76
<i>Sibyllarum vaticinia.</i>	22
<i>Sicilicum Platicum.</i>	289
<i>Sigillum quomodo mentiat.</i>	582
<i>Signa capitis. 30. cervicis. 32. colli. ibid. digitorum.</i>	
<i>32. 33. frontis. 31. Genarum. ibid. Humeri, labio-</i>	
<i>rum, manuum. 32. Nutus oculorum. 30. superci-</i>	
<i>lii, vultus.</i>	30
<i>Signa muta. 29. semivocalia. 27. vocalia.</i>	17
<i>Signa quoduplicia.</i>	16
<i>Signa Zodiaci.</i>	9
<i>Simonides literarum græcarum inventor.</i>	72
<i>Simplicis occulti scripti permutata figura exemplum.</i>	
209	
<i>Simplex cur scribendi modus dicatur.</i>	84
<i>Simplex occultandi modus.</i>	85
<i>Simplex scribendi modus dolis et fallaciis occultandi.</i>	86
<i>S. in dictionis principio cum quo consono copuletur.</i>	202.
<i>nullam post se statim patitur aspirationem. 201. pro</i>	
<i>R apud veteres.</i>	91
<i>Sinon rem igne significat.</i>	41
<i>Συτάλη scripti genus.</i>	54
<i>Socrates de occultandis mysteriis.</i>	24
<i>Soin Aegipti urbs.</i>	4
	Solo

I N D E X

Solomon de digitorum literis.	51
Somni pars a qua.	20
Sosipater de prae nominibus Romanorum.	7
Sphingis enigma.	21
Stegenographia Trithemii.	538
Suetonius de Tito. 6. de natia Caesaris.	ibid.
Sumator in poenas incidit notis male consilium occultasse.	13
Superciliis quomodo significemus.	39
Supercilium pro fastu.	31
Surculo filo involuto scribere.	547. 548
Syllaba abscondita in dictionibus. 320. dictionum occultarum literarum numerum demonstrantes. 320	
Syllabarum numerus literarum numerum monstrans. 330. transpositio in dictione valet occultationi.	26
Syllaba una aperti literam abstrusi demonstrans.	328
Symbola Pythagoraeorum.	28.
Synonima in occulta scriptura.	146
Synonimorum tabula.	340. 341. & seqq.
T.	
Tabella ad facibus literas demonstrandas. 44. tabella variata per numerum literarum.	149
Tabula dictionum scripti rota.	111
Tabula dictionis continuati scripti. 275. orbicularis scripti ratio.	279
Tabula dictionis simplicis permutationis.	256
Tabula gradibus formata.	121
Tamerlanus tacitis ambagibus locutus.	36
Tarquinius muto signo nuncio locutus.	35
Taurosthenis victoria per aves nuncata.	177
Temporis character.	58
Terentius de fronte.	31
Terminus	

INDEX.

<i>Terminus deus apud Varronem.</i>	21
<i>Thav litera philosophica. 292. salutaris nota.</i>	10
<i>Thaurostenis purpurata columba.</i>	178
<i>Theagenes, & Chariclia signis loquebantur.</i>	544
<i>Theodectes Phaselites de nomine Thesei.</i>	317
<i>Theophrastus de literis occultandis.</i>	17
<i>Thrasylbulus muto signo procures civitatis necandos indicat.</i>	36
<i>Tibullus de notis vino protractis.</i>	52
<i>Timoxenus pœnas sumit literas non occultasse.</i>	12
<i>T. in dictionis initio quam consonantem juxta se habeat. 202. nota militaris. 9. pro D. apud priscos. 91</i>	
<i>Tui Kessasiani in signe. 40. notis multa exprimebat.</i>	5
<i>Tuo, & Tiberio obfuit literas non occultasse.</i>	12
<i>Titus Vespasianus notis multa exprimebat.</i>	5
<i>& mortis nota.</i>	9, 10
<i>Tractata rei confert cognitio interpreti.</i>	188
<i>Transpositione literarum occulte scribitur. 72. sine suspitione. 73. scriptum ut indissolubile fiat.</i>	12
<i>Trigenarius numerus nuptialis.</i>	48
<i>Triphonis solertia.</i>	38
<i>Trithemii in scribendo solertia. 144. locus obscurus. 299</i>	
<i>Trogus de Suniatoris histor.</i>	13
<i>Tropheus hieroglyphicum.</i>	295
<i>Fullius Tiro reperit notas.</i>	6
<i>Tyrii græcarum literarum inventores.</i>	72
<i>V.</i>	
<i>Valerius Probus de notis.</i>	6
<i>V. consoni vim obtinens.</i>	219
<i>Vegetius de tribus signis.</i>	16
<i>Verba permutatis & additis syllabis occultare. 26. quomodo pictura exprimamus.</i>	25
<i>Verbi</i>	

I N D E X.

<i>Verbi ejusdem repetitio valet interpretationi.</i>	81
<i>Verbum verbo reddere in occulta scriptura.</i>	338
<i>Vergilianum anigma.</i>	21
<i>Vergiliisomni porta. 20. de Sinonis signo.</i>	42
<i>Versus recurrentes.</i>	79
<i>Vespasianus notis utebatur.</i>	5
<i>Vicissitudinis hieroglyphicum.</i>	39
<i>Viduarum numerus.</i>	43
<i>V. in L. commutant Veneti.</i>	186
<i>Vino scribere.</i>	52
<i>Virginitatis numerus.</i>	49
<i>Vite aliquid exprimere.</i>	570. & seqq.
<i>Vitruvius de Triphone.</i>	28
<i>Unguibus aduncis instructum.</i>	23
<i>V. nota veterum.</i>	290
<i>Vocabula rerum deflexa.</i>	189
<i>Vocales quæ.</i>	191
<i>Vocales quæ dictionem constituunt.</i>	198
<i>Vocalia signa quæ</i>	17
<i>Vocalis in medio geminata ostendit præcedentem & sequentem consonam.</i>	199
<i>Vocalis rarissime post quartum consonum.</i>	197
<i>Vocalium quæ frequentius dictiones inchoare soleat.</i>	205
<i>Vocalium investigatio in occulta scriptura.</i>	194
<i>Vocalium potestas quibus signis aucupetur.</i>	203
<i>Usuales literæ.</i>	322
<i>Usus alieni sermonis qualis.</i>	24
<i>Utribus incluse literæ.</i>	176
<i>Uultu quæ significare possimus.</i>	30
X.	
<i>X. litera superflua.</i>	95

I N D E X.

<i>X. pro SC.</i>	7.89
<i>X. quando è literarum numero ejecta intelligatur.</i>	195
<i>X. quod significet.</i>	289
Y.	
<i>Y. græcum superfluum. 191. quando è numero literarum sublatum.</i>	195
Z.	
<i>Zipheræ vulgo quæ.</i>	
<i>Z. pro SS.</i>	7.89
<i>Z. quomodo deesse deprehendatur.</i>	195

F I N I S.

